Raftul Denisei

BESTSELLER *NEW YORK TIMES*

Melanie Benjamin

Soția aviatorului

roman

ebook

HUMANITAS fiction

Melanie Benjamin

Soția aviatorului

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU

MELANIE BENJAMIN
THE AVIATOR'S WIFE
Copyright © 2013 by Melanie Benjamin
This translation published by arrangement with Delacorte Press, an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC.
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2019, pentru prezenta versiune românească (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-779-615-5 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021.311.23.30

Lui Alec

„Limpede nu vezi decât cu inima.
Ochii nu pot să pătrundă-n miezul lucrurilor.“
ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Zboară.

Oare aşa mi-l voi aduce aminte? Privindu-l cum zace înfrânt, răpus de singurul lucru pe care nu l-a putut zădărnici, îmi dau seama că acum va trebui să-mi aleg amintirile cu grijă. Sunt pur şi simplu prea multe. Articole îngălbenite de ziar, medalii şi trofee de nu mai ştiu ce să fac cu ele; scrisori personale de la preşedinţi, regi, dictatori. Cărţi, filme, piese de teatru despre el şi realizările lui; şcoli şi instituţii ce-i poartă cu mândrie numele.

Fotografii pătate de lacrimi ale unui copil cu zulufi bălai, ochi albaştri şi gropiţă adâncă în bărbie. Dosite în poşeta mea, copiile neclare ale unor scrisori către alte femei.

Mă foiesc pe scaunul meu, încercând să nu-l deranjez; vreau să-l las să doarmă, să se refacă, pentru toate câte am să i le zic mai târziu, şi ni se termină timpul. Simt până-n măduva oaselor acest reflux al mareei noastre, dar n-am ce-i face şi nu mă mai mulţumesc doar să mă uit, să mă uit *la el* cum fuge de lângă mine, cum mă lasă singură, fără să ştiu, neştiind vreodată. Cu mâinile încleştate, cu maxilarul atât de ţeapăn că îmi provoacă durere, mă aplec în faţă ca şi cum aş putea *porunci* avionului să zboare mai repede.

O stewardesă aruncă un ochi peste draperia care ne izolează de restul pasagerilor.

— V-aş putea ajuta în vreun fel?

Dau din cap că nu, iar ea se retrage după o privire îngrijorată, adoratoare, spre figura descărnată care horcăie, cu pleoapele zbătându-se, de parcă el tot caută, tot mai veghează, până şi-n somnul indus de sedative. Şi, la cum îl ştiu, probabil asta face.

Iarăşi întrebările fără răspuns, atât de multe, că nu mi le pot aduna în nici o ordine, în nici o listă, of, afurisitele alea de *liste* meticuloase ale lui! Acum, că în sfârşit am şi eu nevoie de una, nici măcar nu pot alege cu ce întrebare să încep. Atât de multe cer răspunsuri. De ce ele? De ce *toate?* Le-a iubit? Pe mine m-a iubit vreodată?

Eu l-am iubit mereu? Odată l-am părăsit, demult. Tare demult, dar ţin

încă minte culoarea geamantanului pe care-l căram, pantofii pe care-i purtam când am ieșit pe ușă. Aceeași pereche de pantofi pe care-i purtam la întoarcere. O fi bănuit vreodată că era cât pe ce să mă piardă atunci? Oare de asta ne-a trădat pe toți?

L-aș zgâlțâi să se trezească, să-l fac să-mi spună, dar nu pot, nu încă. Așa că mă silesc să mă concentrez asupra singurei întrebări la care numai eu voi fi în stare să răspund. Pe celelalte le voi lăsa pe mai târziu. După ce aterizăm; după ce copiii noștri vor fi spus tot ce au simțit nevoia să spună.

După ce voi rămâne numai eu cu el.

Luând o gură de apă călâie, mă uit pe geam și cumpănesc, încă o dată, cum să mi-l amintesc pe acest bărbat, care n-a fost niciodată un simplu bărbat, cu atât mai puțin pentru mine. Acum ne aflăm deasupra norilor, despicând văzduhul spre vest, de-a curmezișul continentului.

„Zburând.“

Fotografiile și jurnalele de actualități îl surprind veșnic făcând vioi cu mâna din carlingă, deșirat și bronzat, în combinezonul de zbor prea mare, cu părul arămiu tuns foarte scurt, cu breton pătrățos băiețesc pe frunte, cu ceafa rasă. Ori rezemându-se nonșalant de avionul lui – *avionul*, cel despre care vorbea mereu atât de reverențios, încât știam că era parte din el într-un fel cum, s-a dovedit, eu n-aveam să fiu vreodată. Monoplanul acela cu un singur motor, *Spirit of St. Louis*.

Chiar și acum mă gândesc la zbor ca la un refugiu; planând cu păsările pe curenți, împresurat de cerul ca o imensă catedrală tăcută. Și, cu toate că altceva știu – uneori îmi țiuie în urechi amintirea huruitului primelor motoare –, mi-l imaginez traversând oceanul în tăcere, un tinerel, cu mâna pe manșa de control și piciorul pe palonier, singur cu gândurile lui; pentru cea dintâi și singură oară în viață, neapăsat de așteptări. Neapăsat de povara de a fi la înălțimea legendei care-l așteaptă peste vreo douăzeci de ceasuri pe un aerodrom rudimentar de la marginea Parisului.

Iar dacă în cele din urmă aleg să mi-l amintesc așa, oare îi voi vedea chipul? Sau voi sta așezată în spatele lui, ca de atâtea ori, astfel încât nu-i voi vedea decât firele blond-roșiatice la care briciul n-a ajuns ca lumea, cu gâtul alungit în față ca un stâlp, încordat de concentrare? Îi voi recunoaște umerii, lați și tensionați sub combinezonul larg de pilot?

În acest caz n-ar zbura el; ci *noi*. Într-un fel sau altul, m-aș afla și eu în minuscula carlingă din *Spirit of St. Louis*, o muscă pe umărul istoriei.

Nu. Cobor brusc oblonul, ca să nu mai văd norii dedesubt. *Nu*. Se va avânta singur peste ocean acea primă oară, ca în cărțile de istorie, va fi tânăr și copilăros, iar singurul lui pasager va fi întreg viitorul său, inimaginabil, nepătat.

În ciuda durerii, amărăciunii, trădării – a lui și a mea, a amândurora –, mă rog la Dumnezeul copilăriei mele să mi-l amintesc așa, în cele din urmă. O figură intensă, dar plină de speranță, dăltuită atât de fin, încât aproape face parte din mașinăria avionului, mânându-l peste ocean cu niște sendvișuri, un termos de cafea și o trufie neîntemeiată. Ochii lui albaștri vor scânteia asemenea soarelui peste oceanul atât de aproape de fereastra carlingii, că mai-mai l-ar putea atinge. *Totul* i se va așterne dinainte, inclusiv – îndeosebi – eu.

Numai că deocamdată nu o va ști. Astfel va pluti spre noi toți, atât de inocent, încât e încă în stare să-mi înrobească și să-mi frângă inima.

CAPITOLUL 1

Decembrie 1927

Cu picioarele pe pământ.

Am repetat fraza ca pentru mine, șoptind-o cu mirare. „Cu picioarele pe pământ.“ Ce expresie greoaie, dacă stai să te gândești – mă ducea cu gândul la câmpuri gloduroase, făgașuri de roți și viermi –, și, cu toate astea, lumea o întrebuințează mereu ca pe un compliment.

— „Cu picioarele pe pământ“… ai auzit, Elisabeth? Îți vine să crezi că tata a spus așa ceva tocmai despre un *aviator*?

— Mă îndoiesc că și-a dat măcar seama ce-a zis, a murmurat sora mea scriind cu furie pe măsuța ei pliantă, în ciuda mișcării legănate a trenului. Acum, Anne dragă, dacă m-ai lăsa să termin scrisoarea asta…

— Bineînțeles că nu și-a dat, am stăruit eu, refuzând să fiu ignorată. Era a treia scrisoare pe care o scria! Tata nu știe niciodată ce zice, de-aia îl și iubesc. Dar pe bune, asta zice scrisoarea lui: „Sper că-l vei cunoaște pe colonelul Lindbergh. E așa de cu picioarele pe pământ!“

— Mda, tata e topit după colonel…

— O, știu… și n-am intenționat să-l critic! Doar gândeam cu voce tare. N-aș zice așa ceva în față.

Dispoziția mi s-a schimbat hodoronc-tronc, cum părea să mi se întâmple mereu când eram cu familia. Departe de ei, eram încrezătoare, aproape flușturatică în vorbe și idei. Odată cineva m-a numit chiar zvăpăiată (deși, ca să fiu cinstită, era un boboc de facultate îmbătat cu poșircă luată pe sub mână și de la primul damf de parfum scump).

Când se întruneau rudele mele apropiate, îmi lua totuși ceva timp până mă relaxam, până mă deprindeam iarăși cu ritmul vorbirii și înțepăturile afectuoase care lor păreau să li se potrivească mănușă. Îmi imaginam că le

duceau cu ele şi când ne împrăştiam fiecare la treaba lui; mi-i închipuiam pe toţi îngânând în cap melodia acestei simfonii familiale în timp ce-şi vedea fiecare de viaţa lui.

Ca atâtea alte însuşiri de familie – bunăoară vestitul simţ al umorului Morrow –, s-ar fi zis că gena muzicală mă ocolise. De aceea îmi lua mereu mai mult să-mi amintesc partea mea în acest cântec şi dans domestic. De o săptămână călătoream cu sora şi fratele meu în trenul spre Mexic, dar tot timidă şi împiedicată la limbă mă simţeam. Îndeosebi pe lângă Dwight, acum în ultimul an la Groton; fratele meu devenise mai palid, predispus la accese stranii de râs, câteodată aproape reîntorcându-se în copilărie, deşi din punct de vedere fizic se transforma într-o copie la indigo a tatălui nostru.

Elisabeth era neschimbată, iar eu eram neschimbată în preajma ei; din studenta în ultimul an la facultate, în prezenţa ei de aur mă diminuam. În aerul stătut al vagonului mă simţeam la fel de pleoştită şi de boţită ca posomorâta rochie de in pe care o purtam. Pe câtă vreme ea arăta netezită şi dichisită ca un manechin, fără o cută sau o pată pe taiorul elegant de mătase, în ciuda colbului roşiatic pătruns prin ferestrele neetanşate.

— Anne, nu despica firul în patru, pentru Dumnezeu! Fireşte că nu l-ai critica pe tata în faţă… taman tu, s-a şi găsit cine! Gata! Elisabeth a iscălit scrisoarea cu o înfloritură, a împăturit-o cu grijă şi a băgat-o în buzunar. Mai aştept până s-o pun în plic. Gândeşte-te numai ce impozant va arăta pe hârtia ambasadei!

— Cui îi mai scrii acum? Lui Connie?

Elisabeth a încuviinţat scurt din cap; îi scria aşa de des lui Connie Chilton, fosta ei colegă de cameră de la Smith, încât întrebarea părea nedemnă de luat în seamă. Cât pe ce s-o întreb dacă îi trebuia un timbru, când mi-am amintit. Acum eram *demnitari*. Tata era ambasador în Mexic. Noi, membrii familiei Morrow, nu aveam nevoie de nişte obiecte banale ca timbrele. Toate scrisorile noastre intrau în sacii poştali speciali ai guvernului, alături de notele diplomatice şi rapoartele tatei.

Se părea că însuşi colonelul Lindbergh avea să ia un sac poştal la Washington când urma să plece cu avionul. Cel puţin aşa insinuase tata în ultima scrisoare, cea pe care o primisem chiar înainte de a mă sui în tren

la New York împreună cu Elisabeth și Dwight. Acum ne găseam în Mexic; trecuserăm granița peste noapte. Mă minunam întruna de peisajul neobișnuit în timp ce locomotiva pufăia spre sud; câmpiile întinse, ciudat de luminoase din Vestul Mijlociu; deșertul anost din Texas, case singuratice din chirpici sau, când și când, maghernițe cu acoperiș de tablă sub un cer spălăcit, nemărginit. Mexicul, dimpotrivă, era mai verde decât îmi închipuisem, în special când am început să înaintăm spre Ciudad de México.

— I-ai povestit lui Connie că am văzut-o pe Gloria Swanson cu domnul Kennedy?

Îi zărisem pe cei doi, vedeta de cinema și bancherul (pe care îl cunoșteam din cercul social), când urcaseră în tren în Texas. Amândoi își țineau capul plecat și gulerele paltoanelor ridicate. Joseph Kennedy era însurat, cu o droaie de copii catolici și o nevastă drăguță pe nume Rose. Conform revistei *Photoplay* pe care o mai împrumutam uneori de la colega mea de cameră, Gloria Swanson era căsătorită cu un marchiz francez.

— Nu. Tata n-ar fi de acord. Acum, că e ambasador, trebuie să fim mai atenți.

— Adevărat. Dar ce mititică pare, în carne și oase! Mult mai scundă decât în filme. Un picuț mai înaltă ca mine!

— Am auzit asta despre stelele de cinema, a aprobat Elisabeth pe gânduri. Se spune că Douglas Fairbanks[1] nu-i cu mult mai înalt decât Mary Pickford[2].

1. Douglas Fairbanks (1883–1939), actor, scenarist, regizor și producător de film american.
2. Mary Pickford (1892–1979), actriță americană.

Un hamal de culoare a bătut la ușa compartimentului nostru; și-a vârât capul înăuntru.

— Vom ajunge în stație dintr-o clipă-ntr-alta, domnișoară, i-a zis lui Elisabeth, care a zâmbit amabil și a încuviințat din cap, iar cârlionții blonzi i-au gâdilat fruntea.

Apoi hamalul s-a retras.

— De-abia aștept s-o văd pe Con, am spus fremătând de nerăbdare. Și

pe mama, bineînțeles. Dar mai ales pe Con!

Îmi era dor de surioara mea; îmi era dor, dar o și invidiam. La paisprezece ani, putuse să se mute la Ciudad de México cu părinții noștri și să ducă voiosul trai diplomatic pe care eu doar îl degustam în vacanțe ca asta; prima după numirea tatei.

Mi-am luat valijoara și, urmând-o pe Elisabeth, am ieșit din compartimentul privat pe coridor, unde ni s-a alăturat Dwight, care-și aranja cravata.

— E înnodată corect, Anne? S-a încruntat, semănând așa tare cu tata, că aproape am izbucnit în râs.

Nici tata nu reușise să stăpânească vreodată arta înnodării unei cravate. Tata nu stăpânea arta purtării de haine, punct. Pantalonii lui erau veșnic prea lungi și boțiți, ca niște genunchi de elefant.

— Da, bineînțeles. Dar i-am dat totuși o smucitură zdravănă.

Apoi trenul s-a oprit deodată; ne aflam pe un peron forfotind de pasageri emoționați care-i salutau pe cei dragi, într-o căldură domoală, învăluitoare, care-mi dezgheța ușurel oasele încă înfrigurate de iarna din Northampton pe care o căram cu mine, la propriu, pe braț. Uitasem să-mi bag paltonul de iarnă în cufăr.

— Anne! Elisabeth! Dwight!

Un ciripit, un râset, și s-a ivit Con, cu fețișoara ei rotundă înnegrită de soare, cu părul închis la culoare îndepărtat de pe față de o panglică roșie veselă. Purta o rochie mexicană, tot o broderie în culori vii, și cloș; ba chiar era încălțată cu sandale *huaraches* în piciorușe.

— Uită-te la tine! am îmbrățișat-o râzând. Ce priveliște! O adevărată *señorita*!

— Dragilor!

Întorcându-mă orbește, m-am pomenit în îmbrățișarea mamei, dar eliberată prea repede când a trecut la Elisabeth. Mama arăta ca întotdeauna, o clubistă cu simț practic din Noua Anglie, picată în inima tropicelor. Tata, înotând ca de obicei în pantaloni, cu cravata strâmbă, dădea mâna cu Dwight, sărutând-o totodată pe Elisabeth pe obraz.

În cele din urmă s-a întors spre mine; lăsându-se pe călcâie, m-a măsurat din cap până-n picioare și a dat solemn din cap, deși ochii îi

străluceau.

— Şi iat-o pe Anne! Anne cea de nădejde. Tu nu te schimbi deloc, fiica mea.

M-am îmbujorat, neştiind sigur dacă era un compliment, dar preferând să cred că da. Apoi m-am repezit în braţele lui deschise şi l-am sărutat pe obrajii ţepoşi.

— Crăciun fericit, domnule Ambasador!

— Da, da… va fi un Crăciun fericit! Acum grăbiţi-vă, grăbiţi-vă şi poate-l prindeţi pe colonelul Lindbergh înainte să iasă.

— Mai e aici? am întrebat, în timp ce mama ne rânduia cu pricepere în două automobile ce aşteptau, ambele negre şi lustruite cu ostentaţie. Mi-au sărit în ochi bagajele noastre stivuite pe peron, asortate, însemnate cu iniţiale şi radiind a bunăstare tihnită. N-am putut să nu bag de seamă că mulţi târau valize de paie şi se îngrămădeau în cotigi trase de măgari.

— Da, colonelul Lindbergh mai e aici… vai, draga mea, trebuia să fi văzut gloatele la aerodrom, când a sosit! Cu două ore întârziere, dar nimănui nu i-a păsat. Avionul ăla, cum îi zice, *Fantoma nu-ştiu-cum*…

Lui Con i-a scăpat un chicotit, iar eu mi-am reţinut un surâs.

— *Spirit of St. Louis*, am corectat-o eu, iar mama mi-a întâlnit privirea cu o expresie descumpănită în ochii înclinaţi în jos. Am simţit că roşesc, ştiind ce gândea. „Anne? Leşinată după seducătorul tânăr erou, ca toate celelalte fete? Cine şi-ar fi închipuit?“

— Da, sigur, *Spirit of St. Louis*. Iar colonelul a fost de acord să petreacă sărbătorile cu noi la ambasadă. Taică-tu nu-şi mai încape în piele de bucurie. Domnul Henry Ford a trimis chiar şi un avion s-o aducă pe mama colonelului, deci va fi şi ea aici. La cină, Elisabeth va avea o grijă deosebită de el… oh, şi tu, dragă, trebuie să ajuţi şi tu! Drept să spun, colonelul mi se pare mai degrabă timid.

— E *ridicol* de timid, a încuviinţat Con, cu alt chicot. Nu cred c-a mai stat, de fapt, de vorbă cu vreo fată!

— Ei, Con, te rog! Colonelul e musafirul nostru. Trebuie să-l facem să se simtă ca acasă, a apostrofat-o mama.

Am ascultat consternată, urcând după ea în a doua maşină; tata, Dwight şi Elisabeth porniseră cu prima. Colonelul – un ins cu desăvârşire

necunoscut – va face parte din familia noastră la Crăciun? De bună seamă nu mă aşteptasem la asta şi am simţit fără voia mea că era grosolan din partea unui străin să se furişeze aşa înăuntru. Însă la simpla menţiune a numelui său inima a început să-mi bată mai iute, mintea s-a pornit să-mi galopeze odată cu implicaţiile acestei lovituri neaşteptate, pe care restul lumii ar fi socotit-o un noroc nemaipomenit. Oh, ce vor ţipa fetele de la Smith când vor afla! Ce invidioase vor fi toate!

Înainte de a apuca să-mi pun în rânduială gândurile învălmăşite, goneam cu aşa viteză spre ambasadă, că n-am avut vreme să observ peisajul curios, exotic din Ciudad de México. Singura mea impresie a fost o ceaţă de lumini multicolore în umbrele crescânde ale după-amiezii târzii şi de clădiri spălăcite, punctate cu pete violente de culoare. Mă încânta gândul că florile sălbatice înfloreau aici în decembrie!

— Colonelul e chiar atât de timid? Părea cu neputinţă ca acest tânăr extraordinar să pătimească de un cusur atât de obişnuit, la fel ca mine.

— O, da! Discută cu el despre aviaţie… e singurul mod de a-i scoate pe gură altceva decât „da“, „nu“ şi „daţi-mi sarea“, a spus mama. Apoi m-a bătut cu palma pe genunchi. Deci cum a fost ultimul semestru? Nu te bucuri c-ai ascultat până la urmă de glasul raţiunii, când credeai că vrei să mergi la Vassar? Acum aproape ai terminat, în curând ai să fii absolventă de Smith, ca mine şi Elisabeth!

Am zâmbit, mi-am privit pantofii – acoperiţi de praful drumului – şi am dat din cap, deşi cu gura strâmbată într-un mod deosebit de arţăgos, singurul meu semn exterior de răzvrătire. După aproape patru ani, încă îmi doream să fi fost lăsată la Vassar, cum voisem cu atâta disperare.

Dar mi-am înghiţit obida şi am recitat sârguincios note şi mici triumfuri universitare, chiar în timp ce mintea gonea înaintea celor două maşini lustruite ale ambasadei. „Colonelul Lindbergh.“ Nu mă aşteptasem să-l cunosc atât de repede – de fapt, nu mă aşteptasem să-l cunosc defel. Crezusem că vizita lui era doar o oprire oficială în cine ştie ce turneu grandios prin America Latină şi că avea să plece cu mult înainte de începutul vacanţei mele. Mi s-au umezit palmele şi îmi doream să mă fi schimbat în tren într-o rochie mai frumoasă. Nu mai cunoscusem niciodată un erou. Îmi făceam griji că unul din noi va fi dezamăgit.

— Abia aştept să i-o prezint pe Elisabeth colonelului, a spus mama, ca şi cum mi-ar fi citit gândurile. Oh, şi pe tine, dragă!

Am dat din cap. Dar ştiam ce voia să spună. Sora mea mai mare era o frumuseţe – „frumuseţea“, în graiul familiei Morrow, de parcă nu era loc decât de una. Avea un ten de porţelan, bucle blonde, ochi albaştri rotunzi cu gene negre dese şi un nas drăgălaş, tuşa de artist care-i desăvârşea faţa ca un portret. Pe câtă vreme eu eram *toată* un nas, cu colţurile ochilor lăsate, asemenea mamei, şi părul negru; deşi eram mai scundă ca Elisabeth, silueta mea era mai rotunjoară. Prea rotundă, prea pieptoasă, prea planturoasă pentru modelele tinereşti suple care făceau încă furori în acel decembrie 1927.

— Sunt sigură că n-o să fiu în stare să găsesc nimic să-i spun. Sunt sigură că n-o să fiu în stare să găsesc nimic de spus *nimănui*. Of, ce pacoste, toată treaba asta!

Gesticulând spre tapiţeria roşie pluşată, spre şoferul în livrea, spre steagurile îngemănate – unul al Statelor Unite, celălalt al Mexicului –, înfipte pe capota maşinii, mi-am permis o rară răbufnire, înfruntând fără clipire încruntătura dezaprobatoare a mamei. Crăciunul era special. În restul anului om fi noi împrăştiaţi care încotro, ca un joc cu zaruri. Dar Crăciunul simboliza *acasă*, însemna siguranţă, simboliza ideea de familie pe care o purtam cu mine tot restul anului, chiar dacă recunoşteam că ideea nu se potrivea întru totul cu realitatea. Deja mi-era dor de camera mea primitoare din Englewood, cu masa mea de scris, cu patul dublu comod, învelit cu o cuvertură albă de găitan lucrată de bunica pentru zestrea ei, de rafturile pline de cărţile preferate din copilărie – *Anne de la Green Gables*, *Povestiri aievea pentru copii mici* şi *Kim*. Mi-am spus cu îndărătnicie că nu mă voi obişnui niciodată cu noua viaţă de diplomat a tatei, în ciuda putinţei lui de a atrage tineri aviatori seducători. Îl preferam de departe ca bancher aşezat.

— Anne, te rog, să nu te audă taică-tu vorbind aşa. Tânărul îi e tare drag şi vrea să-l ajute cu toate noile lui responsabilităţi. Din câte pricep, colonelul Lindbergh nu are cine ştie ce familie, doar pe mama lui. E îndatorirea noastră să-l primim în micul nostru cerc de familie.

Am încuviinţat din cap, înfrântă pe dată; incapabilă să-i explic ce

simțeam. Nu eram niciodată în stare să-i explic ceva – orice – mamei mele. Pe Elisabeth o înțelegea; pe Dwight îl încredința tatălui meu. Con era tânără, zglobie, pur și simplu o desfătare. Eu eram… Anne. Cea timidă, cea ciudată. Mama cu mine nu aveam o relație cât de cât adevărată decât în scrisori. Față în față, nu știam cum să ne purtăm una cu alta.

Iar îndatorirea o înțelegeam prea bine. Dacă s-ar scrie o istorie a familiei noastre, s-ar putea rezuma cu acest unic cuvânt: *îndatorire*. Îndatorire față de alții mai puțin norocoși, mai puțin fericiți, mai puțin educați; *mai prejos*. Chit că, de cele mai multe ori, credeam că nu poate exista nimeni pe lume mai prejos decât mine.

— Hai, Anne, nu te frământa așa! a continuat mama, aproape compătimitoare; cel puțin m-a bătut cu palma pe braț. Colonelul e un simplu muritor, în ciuda celor spuse de tatăl tău și de toate ziarele.

— Un simplu muritor chipeș, a zis Con cu un suspin visător și n-am putut să mă abțin să nu izbucnesc în râs.

De când începuse surioara mea să-i considere pe bărbați chipeși? Dar, la vârsta ei, eu începusem să visez la eroi, mi-am amintit. Uneori încă mai visam.

Automobilele au încetinit și au cotit pe o alee cu barieră; ne-am oprit în fața unui palat enorm, fastuos – ambasada. Ambasada *noastră*, mi-am dat seama, trebuind să-mi înăbuș un impuls de a chicoti. M-am dat jos din mașină după mama și Con și am dat înapoi în timp ce tata a apucat-o pe o scară somptuoasă, îmbrăcată într-un covor roșu. De o parte și de alta a scării străjuia un șir de ofițeri în uniformă, vestindu-ne sosirea.

— Îți vine să crezi? i-am șoptit lui Elisabeth, agățându-mă de mâna ei pentru a căuta sprijin.

Ea a clătinat din cap, cu ochii scăpărând amuzați, deși a pălit. Treptele păreau nesfârșite, iar Elisabeth nu era puternică, fizic. Dar a inspirat adânc și a început să le urce, așa că n-am avut de ales și am urmat-o.

Nu m-am putut uita la bărbații în uniformă; nu m-am putut uita în capul scărilor, unde aștepta *el*. Așa că m-am uitat la covor, sperând că nu se va termina. Bineînțeles că s-a terminat; sfârșisem de urcat, pomenindu-ne pe un palier umbrit, iar mama o împingea pe Elisabeth în față, exclamând:

— Colonele Lindbergh, cu mare bucurie ți-o prezint pe fiica mea cea

mare, Elisabeth!

Elisabeth a zâmbit şi a întins mâna, cu multă naturaleţe. De parcă ar fi făcut cunoştinţă cu vreun student oarecare, nu cu eroul zilelor noastre.

— Încântată să vă cunosc, domnule colonel, a spus ea cu răceală. Apoi a lunecat pe lângă el, urmându-l pe tata în ambasadă.

— Oh, şi bineînţeles, ea este Anne, a spus mama după un moment, împingându-mă şi pe mine în faţă.

Am privit în sus – şi mai sus. Şi mai sus. La un chip numaidecât familiar şi totuşi atât de neaşteptat, că aproape mi s-a curmat suflarea; ochi sfredelitori, frunte înaltă, gropiţă în bărbie, exact ca în jurnalele de actualităţi; un chip făcut pentru statui şi cărţi de istorie, am gândit fără voie. Şi iată-l deodată drept în faţa mea, în sânul familiei mele, în această opulenţă neaşteptată, aproape caricaturală. Mi s-a învârtit capul şi mi-am dorit să nu fi ieşit din camera de cămin.

El a dat mâna cu mine fără zâmbet, căci un zâmbet ar fi fost prea banal pentru el. Apoi i-a dat drumul repede, de parcă îl înţepam. A făcut un pas în spate şi a dat peste o coloană de piatră. Expresia lui nu s-a schimbat deloc, deşi mi s-a părut că detectez o roşeaţă vagă. Apoi s-a întors, intrând după Elisabeth şi tata în ambasadă. Mama s-a zorit după ei.

Eu am rămas pe loc un moment, întrebându-mă de ce mă furnica în continuare mâna acolo unde o atinsese el.

Colonelul Charles Lindbergh. *Lucky Lindy. Vulturul solitar*. Mai existase oare în toată istoria un asemenea erou?

Fără suflare, clătinându-mă din cauza prezenţei lui orbitoare, aurii, nu-mi închipuiam că existase altul. Nici măcar Cristofor Columb sau Marco Polo, la vremea lor – o vreme când lumea era altfel, mai vastă; cu popoare, ţări, continente întregi ascunse unul de altul. Însă dintr-odată lumea devenise cu totul altă planetă; mult mai compactă, toţi la un pas. Şi totul datorită unui tânăr din Minnesota, cu numai patru ani mai mare ca mine.

În luna mai mă aflam în biblioteca de la Smith, scriind un eseu despre Erasmus, când o tipă cu desăvârşire necunoscută m-a apucat de braţ, râzând şi plângând totodată.

— Un tip, Lindbergh, a zburat peste ocean! a chirăit ea, şi atunci am auzit prima oară numele lui. M-a tras de la birou şi am dat fuga în curte,

unde tot corpul studențesc și profesoral se adunase ca să se țină de mâini, să chiuie și să strige, celebrând această persoană cu nici jumătate de ceas înainte necunoscută celor mai mulți dintre noi. Părea incredibil, ceva rupt din mitologie sau din H.G. Wells; băiatul ăla zburase peste Oceanul Atlantic asemenea unei păsări, asemenea unui vultur – și zburase singur. La vârsta de douăzeci și cinci de ani nu cucerise doar întreaga planetă, ci și tot cerul de deasupra ei.

Eu trăiam într-o lume a gânditorilor și visătorilor remarcabili; inși ale căror realizări maxime presupuneau de obicei scrisul cărților, strângerile de mână diplomatice, colecționarea de articole în lumea academică. Eroii erau personaje din istorie sau literatură: cavaleri rătăcitori, exploratori neînfricați care traversau oceane, pe deplin conștienți că la capătul curcubeului ar putea găsi balauri. În timpurile moderne nu existau eroi, așa crezusem cu sinceritate – până în clipa când m-am pomenit dând din coate în timp ce dansam charleston, într-o mare de omenire studențească, țipând din toți rărunchii: „Lucky – Lucky – Lin–DY!“.

Iar acum, întrucât eram fiica ambasadorului – ca prin minune! extraordinar! –, urma să-mi petrec vacanța de Crăciun cu el, cu acest înfăptuitor al înfăptuitorilor, cu acest erou al eroilor, amin.

În prima seară, el și tata au plecat imediat la o recepție oficială, în timp ce noi, ceilalți, am despachetat, la etajul al doilea al ambasadei; „pavilionul familiei“, a explicat mama cu voce scăzută când ne-a condus pe fiecare la camera lui.

— Avem paisprezece servitori, a făcut Con cu entuziasm, intrând după mine în apartamentul impozant, dotat cu baie privată. Paisprezece! Mama nu știe ce să facă!

— Sunt sigură că va găsi ea ceva să-și ocupe timpul, am spus eu hâtru.

Mama noastră parcă era pe arcuri, ca un ceasornic de masă; dădea câte un gong oră de oră, pe măsură ce-și umplea zilele cu întruniri, dineuri de caritate, strângeri de fonduri și scrisori peste scrisori. Îi invidiam energia, deși mi-era ciudă pe ea, fiindcă o lua de lângă noi. Însă aveam impresia că forța ei fierbinte, care pulsa, mă afecta negativ când eram împreună, de parcă am fi fost amândouă un experiment științific. Mă respingea, astfel încât căutam mereu unghere întunecate și tăceri, spațiu unde să gândesc,

să simt și să mă frământ, dar niciodată, absolut niciodată, să *fac ceva*, în ciuda exemplului luminos, energic al mamei. Mai degrabă contemplație decât acțiune; asta părea să-mi fie soarta în viață și mă rușinam, tânjind după ea totodată.

— Oh, da! Mâine se dă o petrecere, să știi.

— În Ajunul Crăciunului?

— Da, mama spune că e intimă, doar pentru noi și angajați, dar asta înseamnă probabil cincizeci de inși pe puțin!

— Of, fir-ar!

M-am prăvălit pe scaun, punând ultimele tușe catastrofale pe rochia mea de călătorie deja șifonată. O petrecere. Cu Elisabeth. M-au năpădit vechi griji, îndoieli și frici paralizante; nimeni nu-mi va acorda atenție *mie*, colonelul va dansa cu *ea*, ea va arăta superb, eu voi fi o mogâldeață brunetă pe lângă ea, nu voi fi în stare să găsesc nimic de zis, poate colonelul va dansa cu mine, dar o va face numai din milă…

Însă nu era vina lui Elisabeth, m-am certat singură. Sora mea era pur și simplu una dintre persoanele alese, asemenea colonelului Lindbergh: făpturi dezinvolte, grațioase, ca unicornii. Nouă, celorlalți, nu ne rămânea decât să ne uităm cu venerație la ei, cei care n-au nici o vină.

— Ce-o să porți? am întrebat-o istovită pe Con.

Ea și-a încreţit năsucul cârn.

— Ceva fabulos, a zis cu atâta convingere că m-a bușit râsul, deși o invidiam și pe ea.

De ce nu se îmbuteliază încrederea de sine, la fel ca parfumurile? M-aș strecura noaptea la surorile mele în cameră și aș șterpeli câteva pufuri, așa cum le șterpeleam uneori hainele.

— Bun, mai bine m-ai ajuta să găsesc și eu ceva, i-am spus lui Con, ducându-mă la cufăr.

— Ceva care să atragă privirea unui aviator? a ripostat ea răutăcios.

Am ridicat din umeri. Dar n-am contrazis-o.

În seara următoare, am șovăit în afara sălii de recepții oficiale, calmându-mi respirația. Pentru prima oară de la sosire am observat că ambasada nu era chiar atât de fabuloasă pe cât mi se păruse inițial. Era ca rochia roasă de molii a unei mari cucoane, îmbrobodită cu disperare în

bijuterii şi eşarfe viu colorate; candelabrele luminoase şi elaboratele draperii de catifea din tocul uşilor nu izbuteau să mascheze tapiseria roasă, crăpăturile fine, întinse ca pânza de păianjen pe tavan. Era curat – eram sigură că mama avea de-a face cu asta! –, dar ponosit. Mă întrebam cât îi plăcea mamei noul ei cămin, ori *dacă* îi plăcea măcar. Mama făcea planuri pentru o nouă casă somptuoasă în Englewood când şi-a primit tata numirea; construcţia mergea înainte, însă acum urmau să locuiască în casa visurilor ei doar peste nişte ani buni. Evident, ea nu şi-a îngăduit nici o clipă să dea glas regretului în legătură cu asta.

Ţinându-mi respiraţia, am auzit râsul ei cristalin, vocea înflăcărată a tatei, hăhăitul dogit al lui Dwight, susurul gutural al lui Elisabeth şi chicotelile spumoase ale lui Con. De asemenea, un instrument nou, necunoscut: un glas ascuţit, dar masculin, oferind doar răspunsuri monosilabice. Colonelul Lindbergh. Mi-am simţit obrajii înroşindu-se, corsajul rochiei de seară strângându-mă tare peste sânii aplatizaţi cât mai mult cu putinţă de o brasieră de cauciuc foarte călduroasă, foarte incomodă, pe care mă convinsese s-o cumpăr Elizabeth Bacon, colega mea de cameră de la Smith.

— Pe unde o fi Anne? a întrebat mama, şi mi-am imaginat-o uitându-se la ceasul de mână, cu buzele subţiate într-o linie de nerăbdare. Aşa că am tras aer adânc în piept – dar nu prea adânc în brasiera aia blestemată – şi mi-am dres glasul înainte de a intra în sală.

— Aici sunt, mamă. Îmi pare rău… mă tem că m-am rătăcit.

Încăperea strălucea – atâtea candelabre şi lumânări –, astfel încât, la început, a trebuit să clipesc, obişnuindu-mă cu lumina. Apoi am văzut contururile celor din familia mea îmbulzite în jurul unui pian enorm în celălalt capăt al încăperii. Trebuia să traversez într-un fel sau altul sala şi am roşit gândindu-mă că se vor zgâi cu toţii la mine. Uf, de ce nu ajunsesem mai devreme? M-aş fi putut furişa neobservată, nu provocând atâta vânzoleală – am simţit pe obraji căldura privirii lor în timp ce mă îndreptam repejor spre ei, cu ochii aţintiţi asupra pantofilor mei de seară din brocart, ale căror tocuri se afundau în mochetă. În cele din urmă am ajuns la ei – l-am simţit pe tata luându-mă de mână –, dar, când am ridicat ochii, am văzut că nu se uita nimeni la mine. Cât pe ce să chicotesc de

vanitatea mea absurdă! La urma urmelor nu-mi făcusem vreo intrare triumfală. Cum aș fi putut, când în încăpere se găsea *el*?

Cum toți membrii familiei mele erau întorși spre Charles Lindbergh, m-am putut strecura ușor prin spatele tatei, ocupându-mi obișnuitul loc la marginea trupei. În timp ce făceam asta, mama mi-a murmurat:

— Atunci data viitoare pleacă un pic mai devreme, dragă.

— Da, îmi pare rău, mamă.

Am tras cu ochiul peste umărul tatei; colonelul Lindbergh stătea în picioare de cealaltă parte a pianului, lângă Elisabeth. Pe câtă vreme tata era trandafiriu și durduliu în ținuta de seară, iar fratele meu, Dwight, o cărămidă robustă, colonelul era înalt și tras ca prin inel. Nu părea să se simtă bine în frac negru și vestă albă; stătea bățos, cu umerii strânși și coatele îndoite. În aproape toate jurnalele de actualități și fotografiile în care-l văzusem purta echipamentul de zbor. O națiune întreagă îi memorase geaca uzată, pantalonii de călărie, casca și ochelarii de protecție vârâți la subsuori, eșarfa de la gât. Era discordant să-l vezi fără acea ținută, departe de avionul lui.

Chipul era însă același – frunte eroică, bărbie inflexibilă, pomeți înalți. Ochii lui erau senzațional de albaștri; am hotărât că nu mai văzusem în viața mea ochi albaștri până în acel moment. Erau de culoarea dimineții, de culoarea oceanului; de culoarea cerului.

M-a surprins uitându-mă la el, apoi a întors capul și a început să bată neastâmpărat cu degetele în capacul pianului, de parcă ar fi cântat o melodie pe care o auzea numai el. Atunci i-am remarcat mâinile, cu degete lungi și ascuţite. Mi le-am imaginat strângând manșa de control, pilotând avionul peste oceanul nemărginit; le-am considerat mai mult decât capabile de această misiune.

— Nu-i așa, Anne?

Cineva mă întrebase ceva, iar eu habar nu aveam ce sau cine întrebase. Așa că am dat din cap ca o idioată și am spus:

— Da, și am rămas uimită de sunetul propriei voci. Suna normal, deși bătea inima în mine așa de nebunește, că îmi simțeam tot corpul zvâcnind la fiecare puls.

— Minunat! a zis colonelul după un semn foarte discret, energic din

cap, confirmând răspunsul la întrebarea neauzită. Din nou, de-abia dacă mi-a întâlnit privirea. A început să bată şi mai repede din degete.

Văzând asta, inima a început să-mi încetinească. Să fi fost adevărat? Să fi fost marele colonel Lindbergh atât de intimidat în preajma fetelor, pe cât spuseseră mama şi Con?

După toate aparenţele, da. Căci cât ne-am fâţâit de colo-colo, sorbind limonadă şi ciugulind din sendvişurile aduse de o armată de majordomi, conversaţia a evoluat în hopuri; ezitare urmată de izbucniri bruşte, neaşteptate de sporovăială, terminate înainte de a apuca să ia avânt de-a binelea. Oaspetele nostru nu s-a relaxat decât o singură dată – când tata l-a întrebat despre diferenţa dintre un monoplan şi un biplan. Cu graţie şi siguranţă, colonelul a explicat deosebirile într-un monolog lung ce nu lăsa loc de întreruperi; vocea lui, întru câtva piţigăiată, s-a nivelat într-un ritm deloc străin, mi-am închipuit, de zbârnâitul unui motor de avion. Cât a expus deosebirile şi avantajele unui singur set de aripi (monoplanul) în comparaţie cu două seturi (biplanul), colonelul s-a înclinat în faţă, cu ochii albaştri scânteind şi degetele în sfârşit în repaus.

Pentru că nici unul dintre noi nu putea aduce, firește, vreo completare la acest subiect, s-a reluat taifasul – însufleţit cu uşurinţă de Elisabeth şi de mama, în timp ce tata radia, iar Dwight devora cantităţi uriaşe de sendvişuri. Ba Con chiar a cutezat să-l tachineze când şi când pe colonel, dar el nu părea deranjat. Între timp, eu studiam ce e primprejur, mistuită de dorul după Englewood. Nimic din sala aia ca o peşteră nu-mi era familiar, cu excepţia steagului american zdrenţuit, drapat deasupra poliţei aurite a şemineului: steagul pe care-l purtase bunicul meu, ca toboşar, în Războiul Civil. Nu existau nici măcar rame cu fotografii de familie, cum erau cele de acasă, care acopereau orice suprafaţă. Cu toate acestea, ambasada îmi stârnea curiozitatea, aşa cum îţi stârneşte curiozitatea un muzeu; mi-am făgăduit că voi porni în explorare mai târziu, după ce toată lumea avea să se bage în pat.

— Înţeleg că eşti la Smith? a întrebat cineva, şi, după o clipă, m-am prins că interlocutorul era colonelul Lindbergh.

Mirată – găsisem un ungher, unul bun, în afara razei de bătaie a oricărei lumini, şi-mi închipuisem că eram ferită de priviri –, am încuviinţat din

cap că da. Apoi mi-am dat seama că probabil el nu mă putea vedea, învăluită în umbre cum eram.

— Da. Sunt.

— Elisabeth a mers la Smith acum doi ani, a spus mama jovial.

— Da, vezi dumneata, colonele, s-a stabilit prin decret. Toate fetele Morrow merg la Smith și toți băieții Morrow merg la Amherst, a explicat Elisabeth, și n-am putut să nu admir tonul sec, aproape plictisit, din vocea ei, exact tonul pe care-l folosea cu exemplarele inferioare din specia bărbat.

— Dumneata unde ai studiat?

Colonelul s-a crispat și a ridicat bărbia:

— La Universitatea din Wisconsin. Deși nu am absolvit.

— Serios? a izbucnit glasul lui Dwight ca și când nu i-ar fi venit a crede. N-ai absolvit? Extraordinar… ce-au avut de zis părinții dumitale despre asta? Nu-mi pot închipui ce-ar zice tăticul, aici de față, dacă n-aș absolvi!

Cât a turuit frate-meu, eu m-am uitat la fața colonelului. Trăsăturile i se fixaseră parcă într-o mască; nu mai văzusem vreodată pe cineva atât de imobil – și totodată atât de semeț. Și, bănuiam, atât de umilit.

— Of, Dwight! Sst! am făcut eu, spre surpriza mea și a lui frate-meu, care mi-a aruncat o privire ofensată. Cum ar fi putut colonelul și să absolve, și să învețe să piloteze, și să realizeze ce-a realizat el?

— Da, da, Anne are dreptate. Tinere, dacă înfăptuiești o zecime din ce are colonelul, aș fi mulțumit. Surprins, dar mulțumit, a spus tata, bătându-l călduros pe colonel pe spate și aruncându-i fratelui meu o familiară căutătură dezaprobatoare.

Eu am inspirat profund și am simțit un junghi de vinovăție. Săracul Dwight! Urma să aibă loc încă o „discuție“ în spatele ușilor închise ale biroului tatei, urmată de revenirea în forță a bâlbâielii fratelui meu.

Colonelul Lindbergh n-a răspuns. În schimb s-a uitat la mine într-un fel curios, aproape cinic – până când privirile noastre s-au intersectat preț de o secundă derutantă care pe mine m-a împins înapoi în ungherul meu, iar pe el, înapoi la studierea capacului de pian.

Din fericire, niște muzicieni se instalau în partea cealaltă a încăperii, s-

au aprins şi mai multe lumânări, s-a pornit un foc în şemineu, iar mama, tata, colonelul şi Elisabeth s-au dispus într-o linie neoficială de întâmpinare. În curând sala s-a umplut de lume – femei în rochii elegante scurte, cu talie joasă, diademe cu pietre preţioase în părul tuns bob sau ondulat, mănuşi albe până la cot; bărbaţi în smoching şi frac, unii cu eşarfe lucioase peste piept, sclipind de medalii. Câţiva verişori de-ai mei veniseră şi ei în Mexic, dornici să-şi vadă unchiul ambasador. Toată situaţia asta somptuoasă nu avea nici în clin, nici în mânecă cu intimitatea Ajunurilor de Crăciun din copilărie, când mergeam la biserică, ne întorceam acasă şi stăteam în dormitorul părinţilor, ascultând-o pe mama cum ne citea din Evanghelia după Luca, după care ne rugam în linişte, pe când afară cădea ca o binecuvântare zăpada.

Acum, nişte muzicieni interpretau fragmente din Bach şi, în cinstea anotimpului, Händel. Eu mă plimbam pe la marginea mulţimii, mulţumindu-mă să privesc; nimeni nu mă cunoştea, deci câtă vreme mă ţineam departe de linia de primire, eram scutită să fiu prezentată tuturor acelor străini.

Însă nimeni nu avea ochi pentru altcineva din încăpere decât pentru invitatul nostru de onoare; colonelul Lindbergh era steaua din vârful pomului de Crăciun. Nu, el *era* pomul de Crăciun. Într-un colţ stătea înfipt un brad adevărat, luminat fantastic, ornat tot în auriu, dar nimeni nu-i acorda atenţie.

— Bietul om! mi-a şoptit Elisabeth la ureche. M-am răsucit pe călcâie, surprinsă că mă găsise, pe jumătate ascunsă cum eram de o draperie grea de catifea aurie. Mă aşteptasem să rămână în linia de primire. Sunt sigură că se simte oropsit de soartă.

— N-o arată, am răspuns privind la colonel. Zâmbea agreabil, strângând pe rând fiecare mână întinsă cu nesaţ spre el.

— Dar uită-te. Faţa lui… nu se schimbă.

— Nu, probabil nu. E ca o mască.

Era adevărat; zâmbetul lui nu varia deloc, nu se lărgea sau descreştea vreodată, iar fruntea îi rămânea netedă. Cu neputinţă să nu rămâi impresionat de alura lui, de dârzenia cu care se uita la lungul şir de oameni dinaintea lui. Dacă lumea s-ar fi zgâit aşa la mine – în modul acela mai

degrabă înspăimântător, adorator fără rezerve –, eu n-aș fi fost atât de calmă!

— Dă-ți seama, a continuat Elisabeth amuzată, toți bărbații vor să fie ca el. Uită-te la avocații și diplomații ăștia cum atârnă de fiecare vorbă a lui! Toți își doresc, în secret, să aibă curajul lui, dar știu, la fel de în secret, că nu-l au. E trist, dacă stai să te gândești.

— Dar femeile? am întrebat impulsiv.

— Ei, pentru femeile mai vârstnice, este fiul pe care nu l-au avut. Pentru cele mai tinere, e soțul visurilor lor!

— Probabil e greu să fii la înălțimea atâtor așteptări. De ce-o fi venit aici oare… cu siguranță e sătul de toate astea!

M-am întors spre Elisabeth; uitându-se la colonel, pe buzele ei poznașe de păpușă a înflorit un surâs firav. Era, mi-am dat seama cu o senzație apăsătoare în piept, interesată de el, așa cum mai mult ca sigur sperase mama – și cum insinuaseră unele articole mondene, când ieșise prima oară știrea despre iminenta vizită a colonelului în Mexic.

Am scuturat din cap, încercând să alung eventualele sentimente de gelozie; bineînțeles, colonelul de-abia știa de existența mea. Cum ar fi putut să mă remarce, lângă soră-mea? Pe mine, un con de brad maroniu și anost printre atâtea betele, paiete și poleieli?

— Păi, unii dintre colegii lui tata au format o comisie de promovare a aviației ca formă de diplomație, iar colonelul e cel mai bun ambasador din câți se găsesc. Și știi, bineînțeles, că tata l-a cunoscut la Casa Albă imediat după ce s-a întors de la Paris.

Am dat din cap; Calvin Coolidge[3] era vechi prieten de școală cu tatăl meu și motivul pentru care ne aflam în Mexic.

3. Calvin Coolidge (1872–1933), președintele Statelor Unite în 1927, anul zborului lui Charles Lindbergh la Paris.

— Tata s-a oferit să-l sfătuiască pe colonel în legătură cu banii care au început să curgă spre el, iar când colonelul a întrebat ce poate face în chip de mulțumire, tata a spus: „Vino cu avionul în Mexic!“

Am râs.

— Tipic pentru tata!

— Și mișcarea a fost genială, fiindcă n-ar fi putut cere lovitură mai bună în relațiile cu publicul. Președintele Mexicului e în al nouălea cer! Și serios acum, dacă făceau casting la sediu și tot n-ar fi găsit om mai potrivit pentru treaba asta. Numai uită-te la el! Colonelul e tare chipeș.

— Chiar crezi?

— Păi, bineînțeles. Tu nu?

— Presupun, într-un fel, am răspuns precaut. Dar am simțit oricum privirea ageră, tăioasă a soră-mii întorcându-se spre mine. Of, uneori se purta fix ca mama!

— Anne, vreau să știi ceva, a început ea, pe un ton ciudat de sumbru. Dar n-a apucat să continue, că mama s-a năpustit asupra noastră.

— Bravo, fetelor, aici mi-erați! Pitulate aici! V-am spus că am nevoie de ajutorul vostru cu domnul colonel Lindbergh. E asaltat de lume… of, femeile astea! Ai crede că e a doua venire a lui Rudolph Valentino!… Și stă să-nceapă dansul. El insistă că nu va dansa, deci m-am gândit că tu, Elisabeth, ai putea să stai cu el și să ții la distanță câteva din femeile astea odioase… ai văzut-o pe contesă? Are de două ori anii lui, pe puțin. Și, bineînțeles, Anne, poți ajuta și tu, dragă. Nimeni nu se așteaptă ca *tu* să dansezi. Acum trebuie să merg să vorbesc cu președintele. Señor Calles, ce onoare!

Și, la fel de iute, mama și-a luat zborul ca un fulg, să-l salute pe președintele Mexicului (pe care l-am recunoscut dintr-o fotografie de ziar).

— Dar dacă voiam *eu* să dansez? a făcut Elisabeth pe tonul cel mai apropiat de o bombăneală pe care-l auzisem vreodată de la ea.

Am urmat-o fără chef în timp ce-și croia drum spre colonelul Lindbergh. El stătea tot lângă tata, cu grațiosul lui zâmbet mohorât pe față.

— Ai vrea?

Sora mea s-a oprit, s-a răsucit pe călcâie și s-a uitat la mine.

— Nu! Am râs amândouă, unite încă o dată de exasperarea față de mama. Dar putea să întrebe mai întâi!

Încă râzând, l-a tras pe colonelul Lindbergh de mânecă și și-a ridicat fețișoara spre a lui; era atât de drăgălașă, cu fața îmbujorată, cu zulufii bălai săltând, încât știam că el nu va avea scăpare. N-am întâlnit bărbat

care să nu se îndrăgostească mai întâi de sora mea înainte de a fi respins şi a mă observa, într-un târziu, şi pe mine.

Însă Elisabeth nu avea să-l respingă pe colonelul Lindbergh; se ştia că sora mea era deosebită, încăpăţânându-se să nu se mărite în ciuda strădaniilor părinţilor mei, dar nici măcar ea nu i-ar fi găsit cusur celui mai faimos bărbat de pe pământ.

Ideea asta m-a eliberat. De ce m-aş preocupa de impresia pe care i-o voi face colonelului, când ştiam că nu-i voi face nici una? În curând stăteam pe o sofa în faţa şemineului, cu Elisabeth între mine şi colonelul Lindbergh; ştiam că în acea situaţie eram invizibilă şi m-am comportat ca atare. Am lăsat-o pe Elisabeth să întreţină conversaţia, în timp ce eu m-am răsfăţat cu distracţia mea preferată – studierea persoanelor.

Tata se găsea în mijlocul unui grup de bărbaţi de o vârstă cu el, pe unii îi recunoşteam din consiliul executiv de la J.P. Morgan & Co., unde în prealabil fusese partener. Discutau cu însufleţire, însă tata era cel mai însufleţit dintre toţi. Mai scund cu cel puţin un cap decât ceilalţi – avea doar 1,60 –, compensa cu vârf şi îndesat prin energie înălţimea şi mediul de proveniență. Era singurul din grupul lui ridicat din sărăcie, un fapt pe care nu s-a obosit vreodată să-l ascundă; se mândrea grozav cu originile lui modeste şi nu ne-a lăsat niciodată pe noi, copiii lui, să le uităm. „Educaţie, educaţie, educaţie“, asta era deviza lui; într-o asemenea măsură, încât o prietenă de familie m-a întrebat odată, nedumerită:

— Care-i treaba cu familia Morrow şi educaţia?

Însă educaţia i-a prins bine tatălui meu, căci a absolvit cu brio Amherst, apoi Dreptul la Columbia, unde i-a cunoscut pe mulţi dintre fiii bancherilor care l-au chemat pe urmă la J.P. Morgan. Iar acum devenise diplomat; era la începutul unei cariere politice pe care mulţi o socoteau promiţătoare. Ba unii prevedeau că ar fi putut ajunge la Casa Albă!

Mama cocheta cu ideea, liniştind, salutând şi domolind eventualele turbulenţe cauzate de izbucnirile ocazionale ale tatei. Ăsta era rolul ei obişnuit. Ea era pe atât de mătăsoasă, pe cât era el de şifonat; până şi astă-seară smochingul lui părea cu două numere mai mare. Tata spunea mereu că însurătoarea îl pricopsise, iar seri ca aceasta îi justificau afirmaţia. În ciuda neînţelegerilor noastre, eram mândră de mama; arăta din cap până-n

picioare ca o soție de diplomat, în rochia ei verde de bun-gust, cu mănuși lungi și cu abilitatea de a fi peste tot în același timp fără a da impresia că-și curmă pasul lent, regesc. Părea întotdeauna mai înaltă decât tata, deși era cu un deget mai scundă. Amândoi încărunțeau deja; părul tatei se rărea, pe când cârlionții sârmoși ai mamei erau prinși într-un coc edwardian de modă veche. Susținea că n-avea vreme de vizita săptămânală la coafor, cerută de stilurile mai noi.

Sigură pe invizibilitatea mea, nici nu mă sinchiseam de ocheadele, nu întru totul furtive, ce continuau să se îndrepte spre colonelul Lindbergh. Era într-adevăr ca un magnet; un personaj brut, dar nebănuit de carismatic, direct și sincer. Fără lustru, fără plictiseală exersată; privindu-l, n-aveai cum să nu percepi imposibilitatea realizării lui – și totodată inevitabilitatea ei. Emana atâta siguranţă de sine; fiecare mișcare pe care o făcea era atât de grațioasă, de domoală! Deși, uneori, vorbele sale mai șovăiau în timpul conversației cu sora mea, ochii lui n-o făceau niciodată. Păreau pironiți, necontenit, pe ceva important, ceva serios, imediat dincolo de orizont.

— Ți-ar plăcea, domnișoară Morrow? Colonelul se apleca în față, adresându-mi-se; surprinsă, m-am îndepărtat instinctiv de el. Am observat însă că a roșit un pic când am făcut-o.

— Să-mi placă… să-mi placă ce?

— Să urci într-un avion. Sora dumitale mi-a cerut s-o iau sus în zbor și, firește, aș dori să extind invitația și la dumneata. Dacă ți-ar plăcea.

— Să zbor? Eu? Nu m-am putut stăpâni; am rămas cu gura căscată. Dar nici prin cap nu-mi trecuse așa ceva!

— Nu vă faceți griji, nu e absolut nici un pericol, a spus colonelul cu un surâs, primul veritabil pe care-l văzusem la el. Deodată a părut foarte copilăros; și-a plecat capul, iar părul i s-a desprins din cărarea meticuloasă, căzându-i pe frunte. Zborul nu e absolut deloc periculos. Acolo sus, pe curenți, ca păsările… e ceva sfânt. Nimic vreodată nu m-a făcut să mă simt atât de… stăpân pe propriul destin. Cu mult peste certurile și grijile meschine ale lumii. Primejdia pândește aici jos, să știți… nu sus.

De multe lucruri îl crezusem în stare pe colonel, dar nu de poezie. Și,

ascultându-l, mi-am dat seama, cu un fior, că voiam într-adevăr să zbor; să încerc pe pielea mea acel ceva sfânt, să plutesc deasupra pământului, cum făcuse el. Să fiu deasupra a toate; să fiu deasupra grijilor, fricii și, da, a certurilor meschine, dar mai cu seamă, simplu, să fiu deasupra *mea* – deasupra acestui trup stingher, a acestei minți pline de îndoieli și a inimii pline de năzuință.

— Oh, aș… am dat să răspund, dar apoi mi-am dat seama că dinaintea noastră stătea o gloată, ascultându-ne conversația de parcă am fi fost niște actori într-o piesă de teatru. Deodată mi-am simțit limba greoaie și stângace în gură și n-am făcut decât să clatin din cap, știind că îl dezamăgeam, dar incapabilă să răspund așa cum mi-aș fi dorit, sub ochii atâtor oameni.

Însă de astă dată el nici n-a roșit, nici nu s-a dat îndărăt; ochii lui albaștri m-au privit cu o expresie curioasă. Literalmente *curioasă* – de parcă aș fi fost o specie nouă pe care taman ce-o descoperise. Îmbujorându-mă, m-am întors și am văzut-o cu recunoștință pe mama grăbindu-se spre noi, cu un zâmbet încordat pe față – și o îngrijorare imperceptibilă în ochi.

— Ce aud? Le vei lua pe fiicele mele în avion, colonele?

— Dacă vor dori să meargă. Firește, vă fac și dumneavoastră invitația, doamnă Morrow.

— Ce onoare! Elisabeth, ești sigură? Anne?

— Bineînțeles! Elisabeth a râs dând capul pe spate. Nu-mi pot imagina cu cine altcineva aș putea prefera să merg în primul meu zbor!

— Eu nu sunt… Mă voi gândi, am bâiguit, dorindu-mi să nu mai am toți ochii îndreptați asupra mea; știind că, dacă aș fi urcat în avionul lui, și mai mulți ochi aveau să privească: jurnaliști, fotografi, camere de luat vederi pentru jurnale de actualități.

Spre ușurarea mea, a început iar muzica – melodii din *Show Boat*, cel mai popular spectacol al anului – și, instantaneu, toată atmosfera din încăpere s-a relaxat. Chelnerii alergau de colo-colo cu tăvi de cocktailuri – în Mexic nu exista Prohibiție! –, iar lumea începuse să formeze perechi și să danseze. Dwight m-a tras de pe canapea, chițăind:

— Haide, Anne, hai să dansăm una de-a noastră din Virginia! Îi voi

pune să cânte una, ca pe vremuri.

Şi am intrat şi eu pe ringul de dans, încolăcindu-mi braţele cu ale fratelui şi verilor mei, săltând pe sunetul unei trompete mexicane care încerca să scoată *Arkansas Traveler* din triluri.

Îmi plăcea la nebunie să dansez! Îmi plăceau la nebunie libertatea, aiureala dansului shimmy, bucuria absolută a charlestonului; dintr-un motiv sau altul, pe muzică şi ritm mă puteam descătuşa cum nu puteam să mă descătuşez altminteri. Cu cât mai aglomerat era ringul de dans, cu atât mai bine mă distram, şi, în curând, eu şi Dwight începuserăm să dăm peste corpuri, să călcăm picioare, dar nu ne păsa. Când eram mici obişnuiam să dansăm dansul ăsta caraghios la petrecerile aniversare; Elisabeth chinuia pianul, cântând vreun cântec de Stephen Foster[4], iar mama şi tata, aşezaţi unul lângă altul pe canapea, cu Con alături, râdeau şi aplaudau de parcă nu ne mai văzuseră înainte.

4. Stephen Collins Foster (1826–1864), textier american, supranumit „părintele muzicii americane“.

Dar trecuse un car de ani de când nu mai dansaserăm aşa; un car de ani în care amândoi crescuserăm, merseserăm la şcoală, încercaserăm să renunţăm la apucăturile copilăreşti. I-am aruncat un zâmbet recunoscător fratelui meu pentru că îmi făcuse cadoul unei identităţi pe care începusem s-o deplâng doar recent. Şi fiindcă mă ajutase să-mi imaginez, fie şi numai o clipă, că ne găseam iarăşi cu toţii acasă în New Jersey.

Numai o clipă. Eram în mijlocul unei piruete, cu un braţ încolăcit de cel al fratelui meu, ţinându-mi fusta sus cu cealaltă mână, când l-am surprins pe colonelul Lindbergh uitându-se la mine. Nu zâmbea; mă studia, cu o încruntătură ştearsă brăzdându-i fruntea. Am simţit, chiar din capătul celălalt al încăperii, greutatea dezaprobării lui evidente. Bineînţeles, eram ridicolă! O fată de vârsta mea ţopăind un dans de copii, pe când el, nu cu mult mai mare, traversase ditamai oceanul!

Mi-am simţit brusc faţa încinsă de parcă o aură, ca soarele, îmi înconjura capul; lăsând braţul fratelui meu, am şoptit:

— Of, Dwight, ce caraghioşi părem! Nu mai suntem aşa mici; nu suntem copii.

— Și ce dacă, Anne? Ne distrăm și noi!

Chiar atunci, verișorul meu Dickie mi-a aruncat pe cap un milieu negru de dantelă, ca pe o mantilă, și mi-a înfipt un trandafir în păr; trăgându-mă de braț, m-a târât în fața colonelului Lindbergh.

— Nu-i așa că Anne arată ca o *señorita*, Colonele? El a râs. Pentru un moment, *m-am simțit* ca o *señorita*, în rochia mea roșie, cu pielea înfierbântată; mi-am întrezărit parțial părul într-o oglindă, negru și lucios, cu trandafirul ăla roșu în el, și am ridicat bărbia pentru a-mi vedea reflecția veselă, zâmbitoare.

Însă în aceeași oglindă l-am văzut pe colonel stând jos, observându-mă. Nu părea în largul lui, parcă l-ar fi strâns gulerul cămășii; când privirile ni s-au întâlnit, el a întors încruntat capul.

— Of, Dickie! Am smuls floarea și am azvârlit-o pe podea. Ce bufonerie! După care am plecat împleticindu-mă, lăsându-i pe toți să râdă de mine. Fusese absurd să mă dau așa în stambă – oare ce-o fi fost în mintea mea? Lacrimi de rușine mi-au podidit ochii și mi-am croit drum prin mulțime, ignorând o matroană care mă privea chiorâș printr-un pahar de cristal, intonând:

— Dumnezeule sfinte, n-am mai văzut față așa roșie!

Era? Pe când îmi luam tălpășița, mi-am dus mâna la obraz; parcă atingeam ușa unui cuptor. Când m-am aflat în sfârșit pe un coridor pustiu, am fugit cât mai departe de sala de recepție, până am descoperit o scară de serviciu. Poticnindu-mă pe trepte până la etajul al doilea, am rătăcit la întâmplare dintr-un hol în altul, dintr-o cameră în alta, ca o minge de biliard. Dându-mi seama că m-am rătăcit, m-am speriat de-a binelea. Toate ușile arătau exact la fel. Cum, păcatele mele, s-o mai găsesc pe a mea? Of, mi-aș fi dorit să fiu acasă! Și să nu-l fi cunoscut niciodată pe colonelul Lindbergh, atât de îngâmfat, atât de arogant – da, chiar așa! *Aroganța* lui în timp ce se zgâia la mine, de parcă era însuși Dumnezeu sau Calvin Coolidge, stând așa bățos pe canapeaua aia – „Eu nu dansez“, îi spusese mamei și imediat îi făcuse pe toți cei din încăpere să se simtă aiurea fiindcă voiau să danseze. Cum cuteza?

Mi-era inima un furnal, alimentat de supărarea mea. Oprindu-mă să-mi fac vânt cu milieul, care-mi rămăsese cumva agățat de cap în goana mea

bezmetică, m-am pomenit dinaintea unei oglinzi cu o ramă argintie crăpată. Aceeași oglindă pe care o consultasem ca să controlez dacă nu-mi lucea nasul când ieșisem din cameră ceva mai devreme în aceeași seară. Cu un mic sughiț isteric, am împins o ușă care a dat la iveală dragii mei papuci roșii de lână așezați lângă un pat cu baldachin, iar întins pe cuvertură, chimonoul înflorat pe care-l folosisem ca halat.

Odată ajunsă înăuntru, m-am trântit pe pat, cu ochii uscați. Dar furia îmi trecuse, făcând loc poverii familiare, grele, a nesiguranței și vinovăției. Oare îl rănisem pe Dwight lăsându-l baltă în mijlocul ringului de dans? Oare mă dădusem în spectacol fugind din sală? Însă pe măsură ce timpul a trecut și la ușa mea n-a ciocănit nimeni, deși auzeam încă sunetele vesele ale petrecerii de dedesubt – muzica, clinchetul de pahare, hohotele impetuoase de râs –, mi-am dat seama că n-o făcusem. Până la urmă, nimeni nu avea să mă caute, și nu eram întru totul sigură cum mă simțeam din cauza asta.

Stăteam pe marginea patului, din nou calmă, obrajii nu-mi mai dogoreau, brasiera cea îngrozitoare de cauciuc nu-mi mai încorseta pielea, când am auzit pași oprindu-se în fața ușii. Pe sub ea a fost vârât un plic, iar pașii s-au îndepărtat, oarecum în pripă.

Gândindu-mă că e un mesaj de la Dwight sau Con, am alergat să-l iau. Nu era de la nici unul din ei; mi-am dat seama după lipsa petelor de cerneală sau a urmelor de degete de pe plic. Numele meu era scris foarte îngrijit de o mână străină: scrisul precis, măsurat, pe care l-ai aștepta de la un militar.

Sau de la un aviator.

Am simțit cum mă năpădește un val de emoție care mi-a băgat inima în viteză și mi-a muiat genunchii. Dar m-am abținut să-l deschid.

De mică, fusesem pe placul tatei mai ales fiindcă eram copilul care făcea o acadea să țină cel mai mult, care nu cerea niciodată un avans din banii de buzunar.

— Anne e cea disciplinată, se fălea el mereu în fața prietenilor. Era singura mea însușire remarcabilă. Și, ca orice persoană cu un singur talent, îl prețuiam și îl păzeam. Uitasem ce înseamnă să șterpelești o prăjiturică înainte de cină ori să-ți cumperi o rochie nouă doar de moft.

Am pus plicul pe pat, apoi am început ritualul nocturn: m-am dezbrăcat de rochie, de lenjerie, mi-am desfăcut jartierele, mi-am rulat dresurile, mi-am desfăcut pieptul din strânsoare, împăturind toată lenjeria și punând-o într-un săculeț de mătase atârnat de clanța ușii. După un lung moment de contemplație serioasă, am luat o cămașă de noapte roz din bumbac subțire, cu mâneci lungi, dintr-un dulap unde atârnau acum toate hainele mele, ca prin minune periate și călcate de unul din cei paisprezece servitori. Așezată la măsuța de toaletă, mi-am scos agrafele din părul lung și negru, pe care l-am periat de o sută de ori, peria încâlcindu-se când și când în nodurile aspre, ceea ce mă făcea să trag până îmi dădeau lacrimile. Și cu toate că în acest răstimp vedeam plicul alb așteptând pe cuvertura roșie ca focul, de pe pat, asemenea unui cadou nedeschis de Crăciun, nu m-am grăbit și mi-am întins cu grijă pe frunte și obraji niște cremă de noapte Ponds, cu câteva tamponări suplimentare pe gât.

Abia după aceea m-am dus în pat; trăgându-mi învelitoarea pe genunchi, m-am întins în sfârșit după plic. Îmi tremurau mâinile, dar într-un fel plăcut; căci, o dată în viață, nu mi-era frică de ce mă aștepta. Niciodată înainte nu deschisesem un plic fără certitudinea că aducea o veste cumplită.

Domnișoară Morrow,

Te-am căutat, dar mi s-a spus că ai plecat devreme de la recepție. Nu te învinuiesc. Nici mie nu-mi plac asemenea reuniuni, deși, firește, apreciez nespus ospitalitatea tatălui dumitale.

După scurta noastră conversație de pe canapea, am rămas cu impresia că, în ciuda tăcerii dumitale pe marginea subiectului, ai dori totuși să urci în avionul meu. Cred că îți înțeleg ezitarea. Nici mie nu mi-ar fi plăcut să fac primul drum cu avionul înconjurat de ziariști și fotografi. De unde și propunerea mea.

Dacă ți-ar plăcea să zbori cu mine, mă găsești dimineață în bucătărie la 4:15. Putem să mergem sus și să ne întoarcem aici înainte de servirea micului dejun, fără să prindă cineva de veste.

Admit însă posibilitatea de a-ți fi interpretat greșit intențiile. Nu mă voi simți jignit dacă preferi să nu vii la întâlnire.

Al dumitale sincer,
Charles Augustus Lindbergh

Când am terminat de citit, mâinile nu-mi mai tremurau, deşi îmi tremura pieptul – de râs. Pe muteşte, ca o rugăciune – dar râdeam totuşi. „Dacă ţi-ar plăcea să zbori cu mine…“ Oh, miraculoase vorbe! Adresate numai şi numai mie!

Colonelul Lindbergh mă căutase *pe mine* şi, după ce mă găsise, mă înţelesese. Ştiuse tot ce gândisem, dar nu putusem exprima, de faţă cu atâta lume care asculta – că deşi năzuiam să trăiesc zborul aşa cum îl descrisese el, imediat sub năzuinţa mea se afla teama că aş putea pica acest test, acest test al gravitaţiei şi expectativelor. Iar dacă urma să-l pic – dacă m-aş fi făcut de râs plângând, venindu-mi rău sau renunţând de frică în ultimul moment –, nu voiam ca prima pagină a fiecărui ziar din ţară să povestească întâmplarea!

Elisabeth era făcută pentru acest gen de publicitate. Ea n-ar fi picat, fiindcă ea nu picase la nimic în viaţa ei. Cu toate astea, bănuiam că dorinţa mea de a zbura era mai sinceră decât a ei. În ciuda interesului evident pentru colonelul Lindbergh, eram sigură că se rugase să fie luată cu avionul, în primul rând fiindcă aşa i se cerea.

Există o anumită siguranţă în faptul de a fi cea ştearsă, mi-am dat seama, nu pentru prima oară. Dwight era moştenitorul, căruia i se cerea să absolve Amherst *magna cum laude* doar fiindcă tata absolvise cu o bursă. Lui Elisabeth i se cerea să fie fabuloasă, frumoasă şi să încheie o căsătorie strălucită. Con era prea tânără încă şi, oricum, prea răsfăţată; era odorul familiei, iubită şi necontestată.

Mie mi se cerea să fiu… ce? Nimeni nu-mi explicase vreodată clar; ştiam doar că nu trebuie să-mi dezamăgesc ori să-mi fac de ocară familia, dar, în afară de asta, nimănui nu părea să-i pese.

Sau… nu cumva îi păsa cuiva?

Nu, bineînţeles că nu; clătinând hotărât din cap, mi-am reamintit că, în viaţa reală, pe eroi nu-i interesează fetele ca mine. Doar politeţea îl obligase pe colonel să mă întrebe; la urma urmelor, eram fiica gazdei lui.

Totuşi, *întrebase*, iar faptul a fost de ajuns să mă facă a zâmbi prosteşte

o clipă îndelungată la propria-mi reflecţie în oglinda din faţa patului, înainte de a-mi da brusc seama ce târziu era. Strecurând bileţelul – bileţelul *de la el* – în faţa de pernă, am întors bine ceasul deşteptător, potrivindu-l pentru patru dimineaţa. Mi se umpluse stomacul de fluturi şi alte insecte cu aripi ce fâlfâiau neastâmpărat – absolut de înţeles, ţinând cont de împrejurări, m-am gândit! –, că de-abia am adormit. Iar când am adormit în sfârşit, ştiu că am dormit iepureşte.

De parcă mi-aş fi amintit, până şi-n somn, că aveam sub pernă un vis pe care nu voiam să-l strivesc.

CAPITOLUL 2

A doua zi dimineața, cât pe ce să întârzii. Nu fiindcă nu m-aș fi trezit la timp – mă sculasem cu jumătate de oră înainte de a suna ceasul –, ci fiindcă, prima oară în viața mea, nu mă puteam hotărî cu ce să mă îmbrac.

În mod normal nu-mi băteam capul cu așa ceva. Aveam o garderobă bogată, chiar dacă întru câtva plictisitoare, pe care o achiziționam în fiecare sezon cu mama la New York, în principal de la Lord & Taylor. Rochii de zi, fuste, pulovere, rochii de ceai, o rochie sau două nepretenţioase de ocazie, rochii de tenis, fuste de golf.

Dar nici un articol de zbor printre ele! Trecând prin hainele aduse cu mine, nu puteam hotărî ce se potrivea să porți când plutești în văzduh. Văzusem fotografiile câtorva aviatoare, însă toate erau îmbrăcate în ținute similare cu cele purtate de obicei de colonelul Lindbergh: pantaloni de călărie, geci comode, căști cu ochelari de protecție, eșarfe.

Singura mea pereche de pantaloni de călărie se găsea la școală; la ambasadă nu existau grajduri, deci nu mă gândisem să-i aduc. Îmi adusesem totuși hainele de golf și în cele din urmă am hotărât să le aleg: pulover și fustă plisată, pantofi fără toc cu talpă de cauciuc, șosete până la genunchi. Mi-am împletit părul și l-am prins sus cu agrafe, iar în ultima clipă am înșfăcat paltonul de lână pe care-l purtasem pe tren. Apoi am fugit tiptil pe scările private descoperite cu o seară înainte. După ce am apucat-o greșit pe un coridor, am făcut cale întoarsă și m-am pomenit în bucătăria spațioasă, goală la acea oră, cu toate cratițele din email alb sclipind de curățenie, așteptându-și chemarea la datorie. Nici urmă de petrecerea de aseară; nu tu o tavă nespălată sau măcar un pahar răzleț, murdar de ruj.

Dar apoi mi-am dat seama că bucătăria nu era pustie. Colonelul Lindbergh stătea bățos lângă o mașină de gătit, în costum de zbor maro,

ros, într-o geacă de piele, cu familiara cască și ochelarii de protecție în mână. Când am dat buzna în încăpere, el s-a uitat la ceas, cu fruntea brăzdată de o încruntătură ștearsă.

— Ai întârziat.

— Știu… îmi pare rău. Nu prea știam cu ce să mă îmbrac. Așa merge? Cu un gest ridicol, mi-am întins fusta în față, ca o lăptăreasă nemțoaică. Va trebui să meargă, deși niște pantaloni ar fi probabil mai buni. N-am adus cu mine nici o pereche.

— Nu m-am gândit la asta. Oricum, n-ar trebui să conteze. Paltonul e bun.

— Îți mulțumesc. Vorbele mele nepotrivite mi-au răsunat stupid în urechi.

Fără alt cuvânt, el s-a răsucit să iasă pe ușa bucătăriei. Fără alt cuvânt, eu l-am urmat.

Afară, în spatele clădirii ambasadei, pe o alee lată pavată cu pietriș ne așteptau un șofer și o mașină; n-aveam nici cea mai mică idee cum aranjase pentru ele. Ne-am urcat amândoi pe bancheta din spate – el mi-a deschis portiera – și mașina a luat-o din loc.

La acea oră, doar marginile cerului prinseseră a se împurpura; lumina totuși străzile din Ciudad de México, așa că am izbutit să văd mai bine decât pe drumul de la gară. Străzile înguste erau pustii. Aproape toate clădirile erau albe, fie din piatră, fie placate cu șipci, cu uși și ferestre boltite și acoperișul din țiglă portocaliu-roșiatică. La tot pasul se iveau flori, în jardiniere, în jurul indicatoarelor rutiere, până și în troacele cailor. Nuanțe aprinse de roșu și roz, flori de efect pe care le mai văzusem crescând doar în seră – orhidee, hibiscus, iasomie. Am trecut pe lângă o piață enormă cu o fântână arteziană în mijloc, arătând ca un loc de adunare; mi-am închipuit-o plină cu *señorite* dansând în mantiile negre lungi și cu bărbați cu sombrero cântând la trompetă.

Noul se împletea cu vechiul și pitorescul; clădiri moderne – în principal hoteluri – se înălțau la fiecare colț. Prohibiția ajutase Ciudad de México să se preschimbe într-un loc al plăcerii pentru bogătași, iar banii pe care erau dispuși să-i scoată din buzunar ca să bea nestingherit se vedeau din plin.

Am fost atât de absorbită, încât aproape am uitat de colonelul

Lindbergh, care stătea tăcut lângă mine. Numai după ce am ieşit din oraş pe un drum neasfaltat am devenit conştientă, încă o dată, de prezenţa lui masculină. Când n-am mai avut în sfârşit la ce să casc gura, m-am tras de la geam, constatând că, între timp, colonelul se înfipsese în partea opusă mie pe banchetă. Se încrunta încă. Roşind, am încercat să-mi explic impolitețea.

— Îmi pare rău, n-am avut ocazia să văd încă Mexicul, doar din tren.

— Înțeleg, a spus el. Apoi s-a întors şi s-a uitat drept în față, cu pometii dăltuiţi şi fruntea netedă nemişcate.

Mi-am stors creierii să zic ceva; ceva important pentru el. Dar n-am reuşit, aşa că am parcurs restul drumului în tăcere. N-a fost lung; nu peste mult timp, maşina a ieşit de pe drumeag şi a hurducăit peste un câmp întins, plat, presărat cu mai multe acareturi. Platforma pe care stătuseră probabil tata şi ceilalţi demnitari cu câteva zile înainte aşteptându-i aterizarea rămăsese în picioare; farurile maşinii noastre au luminat brusc fanioanele acum ferfeniţite, în culorile drapelelor mexican şi american.

Lângă structura cea mai mare stătea un cal priponit de o balustradă.

Maşina s-a oprit şi ne-am dat jos amândoi; l-am urmat pe colonel în acea clădire, atât de mare, că aducea a grajd. Dar în loc să fie împărţit în boxe, spaţiul era gol. În loc de cai, găzduia avioane. Şi în loc de mireasma de fân proaspăt şi bălegar de cal, aerul era otrăvit cu vapori de ulei şi benzină.

— Bună dimineaţa, a strigat colonelul la un bărbat îmbrăcat în salopetă de mecanic, care s-a ridicat grabnic dintr-un pat pliant. Lângă pat se găsea o carabină. Bărbatul a căscat, dar apoi faţa i s-a încreţit într-un zâmbet mândru când şi-a recunoscut vizitatorul.

— A, dumneavoastră eraţi, colonele!

— Sper că n-au fost probleme.

— Deloc! Dar, bineînțeles, după cum vedeți, țin arma cu mine. Pentru orice eventualitate, colonele.

Cu un semn rapid din cap, colonelul a luat o cheie reglabilă şi a pornit în direcţia unui avion parcat în celălalt capăt al hambarului. Mi-a luat o clipă până să-mi dau seama că ăla era avionul lui; *avionul* prin excelență. *Spirit of St. Louis*.

M-am luat după el, bucuroasă de încălţările mele sport, fiindcă pe jos se întindeau bălţi de vaselină alunecoasă.

— Vai, colonele, pot să-l văd?

— Spune-mi Charles, te rog, mi-a răspuns el peste umăr.

— Dacă îmi vei spune Anne.

Însoţitorul meu s-a oprit un moment. A dat încet din cap, ca şi cum ar fi chibzuit propunerea. Apoi a zis:

— Anne.

Bine că n-a mai zis altceva, fiindcă şuierul pulsului meu mi-a umplut pe dată urechile. Cum să descriu ce senzaţie m-a încercat când mi-a pronunţat *el* numele? Oh, era un fleac, ceva ridicol, ştiam, dar o dată în viaţă am simţit că pricep sensul literal al expresiei „m-a dat gata“.

Apoi el şi-a văzut de drum spre avion.

— Vreau doar să strâng o osie. Când am aterizat am observat că se slăbise.

— De ce avea bărbatul acela o puşcă?

Charles a oftat.

— Ca să-mi păzească avionul de vânătorii de suveniruri. Când am aterizat în Franţa au rupt bucăţi din el. De atunci pun tot timpul pe cineva să-l păzească.

— Aha!

Mă zoream să ţin pasul cu el; era foarte înalt, pasul lui, tare lung. Iar eu eram tare scundă. Am trecut pe lângă câteva avioane şi m-am întrebat în care vom zbura noi. Bineînţeles că ştiam, chiar înainte de a-l vedea de aproape, că nu puteam zbura cu *Spirit of St. Louis*. Se ştia prea bine că fusese construit pentru o singură persoană; pentru un zburător curajos, solitar.

Care acum stătea în patru labe, târându-se sub aparatul lui. Am privit, copleşită; văzusem avionul ăsta doar în jurnalele de actualităţi. Deci cu toate că am recunoscut aripile late, boante; carlinga astfel construită încât pilotul putea vedea doar în lateral, nu în faţă – dintr-un motiv tehnic, îmi aminteam, dar nu-mi venea în minte care; *Spirit of St. Louis* pictat vesel pe bot, cu negru pe fondul argintiu al fuzelajului; totuşi, n-am putut să nu mă gândesc că era mult mai mic în realitate. Exact ca o stea de cinema;

exact ca Gloria Swanson – am chicotit aducându-mi aminte. Ce ciudat, când te gândeai că avionul ăsta era acum mai faimos decât ea!

— Ce-i așa amuzant? a întrebat de sub avion vocea pițigăiată.

— Nimic.

— Când am aterizat mai deunăzi mi s-a părut că ceva a cedat. Mi s-a părut… aha! Asta-i! Și, după câteva icnete metodice, colonelul s-a ivit, tot în patru labe, de sub avion; era soios pe față, iar părul îi cădea în ochi. A rămas jos, sprijinindu-și spatele de roata avionului, cu un zâmbet larg pe chip.

Părea foarte relaxat acum, nu figura bățoasă, stingheră, în ținută de seară din noaptea dinainte. Nu-mi dădusem seama cât de încordat fusese atunci. Acum mâinile și picioarele lui păreau destinse, deșirate; a bătut avionul cu palma așa cum își bate un cowboy calul preferat. M-am simțit aproape ca o musafiră nepoftită la o scenă intimă.

— Pot să-l ating? am întrebat, surprinsă de îndrăzneala mea.

— Bineînțeles! Charles a sărit în picioare. Haide… n-o să-l doară! A zâmbit iarăși, de data asta atât de larg, că i s-a relaxat toată fața, iar ochii i s-au încrețit copilărește.

— Vai, dar e pânză!

Nu-mi venea să cred; aparatul ăsta care-l cărase hăt peste ocean era făcut doar din niște țesătură și sârmă!

— Da, pânză îmbibată în catran… adică într-un fel de lichid întăritor. Asta îl face suficient de tare, dar și suficient de ușor cât să zboare.

— Avionul cu care vom zbura e făcut tot din pânză?

— Da. Dar nici o grijă, domnișoară… Anne. Îți garantez, nu e absolut nici un pericol.

— Oh, nu mă îndoiesc.

Voiam să-i explic că nu-mi era frică; cum ar fi putut să-mi fie? Deși doar ce-l cunoscusem, nu aveam în nimeni mai multă încredere ca în Charles Lindbergh. În cine altcineva m-aș fi putut încrede să mă ducă spre cer?

Au urmat câteva minute pline de agitație; după ce l-a inspectat Charles, paznicul a cuplat botul altui avion – un biplan, mi-am dat seama după ce ascultasem prelegerea lui Charles din seara precedentă – la un tractor.

Avionul acesta era vopsit în albastru, cu un desen în portocaliu țipător, nu ca argintiul și griul de pe *Spirit of St. Louis*. Cu un duduit neașteptat care a zburătăcit rândunelele adunate lângă intrare, tractorul a pornit și a remorcat avionul afară din clădire. Charles mi-a găsit o cască și niște ochelari de protecție, iar eu l-am urmat – tot alergând ca să țin pasul – afară din hangar, până la avion, acum aflat la capătul unei benzi înguste de iarbă tunsă scurt în mijlocul câmpului. În lumina slabă a dimineții, la capătul acestei piste, am deslușit cu greu un steag ce flutura în briza lină.

Aerul era călduț și mirosea a dulce, a zahăr candel. Sus de tot pluteau câțiva nori albi, pufoși, și nu-mi venea să cred că peste câteva clipe voi fi printre ei.

După ce am încheiat catarama căștii sub bărbie, am cercetat avionul; cele două locuri erau în tandem, cel din spate ceva mai sus decât cel din față. Amândouă erau deschise spre cer.

— Cum intrăm?

— Ne cățărăm pe aripă, a răspuns Charles. Apoi s-a aplecat spre mine și a strâns cureaua căștii. Așa!

M-a studiat cu solemnitate, aprobând din cap, ca și cum s-ar fi asigurat că mă simțeam cât mai confortabil cu putință. Mă copleșea atenția lui grijulie, știind în același timp că făceam pur și simplu parte din lista de verificări înaintea zborului, reprezentată de o bucată de hârtie pe care o îndesase într-un buzunar; măsurase deja combustibilul, testase maneta de gaze, șterse petele de pe ochelari. Apoi și-a făcut de lucru trăgându-și mănușile de piele.

— Sus e zgomot mare și bate vântul tare, mi-a spus pe un ton devenit deodată foarte profesionist, repezit și aspru. Nu vom putea comunica. Sunt ceva comenzi pe locul tău, dar nu-ți fie teamă, nu sunt operabile. Eu voi sta în spate, tu în față. Ai grijă să-ți legi hamul când te urci. În locul tău, n-aș scoate mâinile afară. A… și mestecă asta.

Băgând mâna în buzunarul gecii, a scos o lamă de gumă de mestecat.

— De ce?

— O să-ți desfunde urechile. Ai să vezi!

— Bine. Ascultătoare, am desfăcut ambalajul și am băgat guma în gură. Altceva? am bâiguit, rumegând de mă dureau fălcile.

— Nu. Doar relaxează-te. Și distrează-te!

Apoi m-a ajutat să mă sui pe aripă, fabricată din aceeași pânză ca *Spirit of St. Louis*, care părea solidă, stabilă sub picioarele mele. Cățărându-mă în micul scaun din față, am găsit o centură care îmi trecea peste piept și am legat-o bine. Aripa de sus a avionului forma un fel de umbrar deasupra. În fața mea se găseau o manșă și un tablou de bord rotund: comenzile de care-mi vorbise Charles. La picioare mai aveam și o pedală. Stăteam înghesuită în această carlingă și n-aveam cum să-mi întind picioarele. Mă întrebam cum de rezistase într-un asemenea loc patruzeci de ore, chiar dacă în *Spirit of St. Louis* carlinga era mai mare; el avea picioarele foarte lungi.

Înainte de a auzi sau vedea, am simțit elicea rotindu-se în fața mea; avionul a trepidat și o pală de vânt mi-a șfichiuit fața. Motorul a bolborosit, apoi a prins viață cu un muget, iar eu mestecam de mama focului guma ca să acopăr bârâitul surprinzător de puternic. Apoi am apucat-o pe câmp, prinzând viteză; simțeam fiecare hârtop și fiecare dâmb peste care treceam, încă greoi, tare greoi – oare cum aveam să ne luăm zborul? Solul venea spre mine din ce în ce mai repede, din ce în ce mai denivelat, până când s-a făcut brusc neted; gata cu stângăcia, gata cu fricțiunea. Parcă eram suspendată în timp, suspendată în aer, iar apoi stomacul meu a hotărât să-și testeze limitele și mi-am dat seama că într-adevăr rămăsesem suspendată.

Eram „aeropurtată“. Mi s-a făcut inima cât un purice, la început stomacul mi-a săltat, apoi s-a dat peste cap pe măsură ce ne-am înălțat tot mai sus, mai sus, mai sus… vârfurile copacilor, verzi, stufoase, atât de aproape, încât eram sigură că puteam să le ating. Apoi au rămas cu mult sub mine.

Avionul s-a înclinat spre dreapta și deodată am văzut iarăși aerodromul, clădirile, calul făcându-se tot mai mic, până s-a preschimbat într-o jucărioară. Aerul mi-a șfichiuit, apoi mi-a sfâșiat fața; mă înțepau ochii, chiar și îndărătul ochelarilor. Îmi simțeam urechile parcă pline de apă. Presiunea din ele a crescut până mi-am adus aminte de gumă. Mestecând pătimaș, am simțit că mi s-a desfundat mai întâi urechea stângă, apoi dreapta, și am început să aud iar bârâitul liniștitor al motorului, vântul

care-mi șuiera pe lângă urechi.

Avionul s-a echilibrat. Acum nu mai conteneam din privit, ițindu-mi capul într-o parte și-n alta; dedesubt, în dreapta, erau dealuri. Culmi de dealuri! Și case ce arătau ca niște căsuțe de păpuși. Ogoarele se întindeau ca-n palmă, în forme geometrice, pătrate și dreptunghiulare.

Norii au rămas deasupra noastră; s-ar fi zis că nu-i vom atinge, până la urmă. Dar nu conta; oricum erau prea multe de văzut. Prea multe de absorbit – nu mă simțeam imponderabilă; nu mă păștea primejdia să ies plutind din avion, așa cum, admit, mă temusem. Cu toate că, *deasupra*, mă simțeam curios de ușoară. Deasupra tuturor necazurilor lumii, deasupra tuturor fricilor și îndoielilor mele. Exact cum spusese Charles.

„Charles!“ Mi s-a înfiorat inima la amintirea fugitivă a numelui său, ca și cum, preț de o fracțiune de secundă, aș fi fost și eu o persoană aleasă. Iar el era în spatele meu! Încă o dată, aproape că-l uitasem, deși mă încredeam cu totul în el. Fără urmă de îndoială, îmi pusesem însăși ființa în mâinile lui, sigură că va avea grijă de ea, de mine. Și, în acel moment, acel prim moment de zbor, când am încălcat legile gravitației, am încălcat și legile inimii mele. Căci până atunci o stăpânisem cu strictețe; până în momentul acela, când i-am dăruit-o, la propriu și la figurat, bărbatului așezat în spatele meu. Bărbatul care mă conducea prin văzduh, asigurându-se că nu voi cădea. Nu mai trebuia să fiu responsabilă pentru destinul meu, să mă frământ ce voi face azi, mâine, anul viitor. Nu trebuia decât să capitulez și să *fiu*, asemenea celei mai simple dintre făpturi. Asemenea păsărilor care zburau miraculos dedesubt.

Nu eram speriată. Oare nu-mi dorisem mereu să mă las purtată de cineva mai puternic decât mine? Oricât de mult îmi repetasem că viața nu e un basm, în adâncul sufletului sperasem totuși că este. Ce tânără nu visează la eroul care o va salva din turnul singurătății ei? Nici eu nu fusesem altfel, poate doar mai sârguincioasă decât altele în construirea unui turn de fildeș pe placul meu – temelii puse din cărți, cărămizile făcute din simțul datoriei inculcat de părinții mei; se prea poate ca visurile să fi fost tablourile de pe pereți, însă îndoielile și fricile erau gratiile de la ferestre.

Dar iată-mă purtată prin văzduh – mai sus de orice turn, departe de orice

gratii – de cel mai viteaz erou.

Am simţit nevoia înverşunată, stringentă, să-i văd chipul, să văd dacă era real, la urma urmei. N-am cutezat totuşi să mă întorc; nu ştiam cum *aş fi putut*. Vântul mă ţintuia în scaun. Aveam nevoie de toată forţa să mă uit la stânga ori la dreapta; în sus sau în jos. Cel mai uşor era să privesc pur şi simplu în faţă.

Asta am şi făcut. M-am relaxat, uitându-mă cu desfătare la pământul vălurit ce trecea pe sub noi, minunându-mă de umbra avionului care ne fugărea pe sol chiar şi în semiîntuneric, ca un prieten care se ţine scai de tine. Urechile mi s-au adaptat până când motorul a ajuns doar un zgomot de fond. Ochii mă înţepau şi-mi lăcrimau încă, dar acum mă obişnuisem cu frigul. Mâinile şi picioarele îmi amorţiseră, dar nu-mi păsa. Aş fi rămas fericită pentru totdeauna sus pe cer, rotindu-mă peste valea aceea. Mă bucuram de terenul neted de dedesubt, de câmpurile pe care puteam ateriza la nevoie. Nu-mi puteam închipui cum zburase atâtea şi atâtea ore peste întinderea aia nemărginită, sinistră de apă. Cum ar fi putut ateriza la ananghie? N-ar fi putut. Decolase deşi ştia asta.

La un moment dat mi-am dat seama că, treptat, coboram; cubuleţele şi furnicile se preschimbau la loc în case, ba chiar zăream câţiva oameni. Acum puteam să văd că oamenii ţopăiau şi făceau cu mâna; am râs, atât de veseli şi de năstruşnici păreau, ca nişte picturi rupestre însufleţite. Am încercat să îi salut şi eu, dar cât pe ce să mi se smulgă mâna din încheietură; ruşinată, am băgat-o la loc în carlingă, sperând că Charles nu observase.

Aerodromul se ivise acum la orizont, hăt departe în faţă, dar apropiindu-se tot mai mult, pe măsură ce copacii s-au mărit iarăşi, cu vârfurile chiar sub noi, acum la nivelul nostru, acum mai sus… până ce am atins solul. Am gonit pe pistă la fel de iute ca la decolare; am simţit iar dâmburile şi făgaşele din sol care mi-au făcut dinţii să-mi clănţăne în gură. Deşi mestecasem tot timpul guma – nu mai avea nici un gust şi se făcuse ca un cauciuc –, urechile mi s-au desfundat iarăşi.

Am încetinit; motorul a bolborosit, iar apoi, cu o trepidaţie, s-a oprit de tot. Mi-a luat un moment lung să-mi dau seama că motorul nu mai scotea decât un şuier răzleţ; în urechi îmi ţiuia în continuare zgomotul lui.

Am auzit în spate un sunet nedesluşit, de parcă ar fi vorbit vântul. Dar mi-era frică să mă clintesc, frică să rup vraja fermecată; m-a copleşit dintr-odată tristeţea. Nu voiam să fiu înapoi pe pământ, înapoi la Anne cea precaută, grijulie. O iubeam pe fata nepăsătoare, chiar nesăbuită, care fusesem pe cer. Asemenea unui iubit, nu voiam să-i spun adio.

Cineva îmi vorbea; cineva mă zgâlţâia de umăr.

— Deci? Ţi-a plăcut? Era colonelul Lindbergh; stătea în picioare pe aripă chiar lângă mine, întinzându-se şi desfăcându-mi catarama de la centură, astfel încât faţa lui era la doar câţiva centimetri de a mea. Căldura neaşteptată a apropierii lui, mâinile lui pe umărul meu, apoi luându-le pe ale mele într-ale lui când m-a tras din scaun – am ameţit brusc, stomacul îmi sălta de parcă am fi plutit încă pe curenţi.

Apoi picioarele mele au ajuns cumva pe sol, iar un glas gânguritor, râzând, a umplut văzduhul; mi-a luat o clipă până l-am recunoscut: era al meu.

— Şi încă cum! Nu m-am distrat niciodată atât de bine, nici nu m-am simţit atât de liberă… vai, a fost minunat! Nu mi-a fost frică! M-am simţit ca în biserică, mai bine decât la biserică, parcă eram aproape de Dumnezeu, ca şi cum aş fi privit pământul aşa cum l-a voit El. De acolo de sus totul arată aşa diferit, mult mai uşor de înfăptuit, nu-i aşa? Ai văzut oamenii care făceau cu mâna? Crezi că ştiau că suntem noi? Abia aştept să merg iar… oh, mă mai duci altă dată? Mă duci?

În tot acest răstimp, Charles stătea cu gura căscată; în cele din urmă a trebuit să respir, dându-i şansa să vorbească. În ochii lui apăruse ceva nou; nu urma de aroganţă de aseară, nici căutătura aia ştiinţifică iscoditoare.

— Nu ţi-e rău? Nu eşti ameţită?

Am dat din cap, fiindcă nu mi-era.

— Nu, deloc!

— Bravo! Mai bine te duc înapoi acasă, înainte să se întrebe părinţii tăi unde eşti. Dar voi fi onorat să te iau iar în zbor, domnişoară… Anne.

— Vai, ce bine! am răspuns, apoi am amuţit. Nu ştiam ce altceva să mai spun; o dată în viaţă spusesem tot ce ştiusem, tot ce simţisem.

Ne-am dus înapoi la clădire în tăcere; ne-am suit în maşină în tăcere. Ne-am întors în tăcere cu maşina pe străzile care se trezeau în Ciudad de

México.

Ce nevoie mai era de vorbe, când adineauri împărtășiserăm cerul?

CAPITOLUL 3

Înapoi pe pământ.

Am căzut, cu o bufnitură, înapoi în viaţa mea. După ce am plecat din Mexic – tot cu trenul, un mijloc de călătorie atât de prozaic; nu puteam decât să-mi închipui că zbor înapoi spre nord, ca o pasăre migratoare –, m-am întors la Smith. Cursuri, referate, frenezia ultimului semestru dinaintea absolvirii, cu toate şedinţele, formularele de completat şi proiectele finale de planificat – toate se căţărau spre mine ca nişte lujeri de iederă, înlănţuindu-mă de pământ.

Nu i-am povestit decât colegei mele de cameră despre zborul meu tainic singură lângă colonelul Lindbergh. Elizabeth Bacon nu m-a crezut. De ce ar fi făcut-o? Ziarele fuseseră pline cu relatări ale zborului oficial din ziua următoare; cel în care Elisabeth, Con, mama şi eu urcaserăm în încăpătorul avion trimotor Ford ce o adusese pe mama colonelului în sud, în Ciudad de México. Examinând fotografiile neclare din ziare, am surâs la înfăţişarea oarecum posomorâtă pe care o avea faţa lui Elisabeth în unele din ele; se cam înverzise la aterizare. Reuşise totuşi să facă faţă cu un aplomb graţios tuturor fotografilor şi reporterilor, în timp ce Charles stătuse în picioare lângă ea, cu surâsul acela uşor îngheţat pe care începeam să-l recunosc drept faţa lui publică. Mi se păruse fericit că avea cu cine împărţi luminile rampei, şi cât mi-aş fi dorit, atunci, să le fi împărţit cu mine! Dar eu eram prea paralizată de toate camerele de luat vederi şi de toată lumea de acolo; mă pitisem în spate cu mama şi Con, devenind iarăşi Anne cea anostă, aridă.

Aşa că am păstrat pentru mine amintirea dragă a zborului nostru privat, încercând să mă conving că însemnase pentru el mai mult decât exerciţiul regizat, public, în compania lui Elisabeth, a lui Con şi a mamei. Dar timpul a trecut, iarna s-a topit în primăvară, iar colonelul n-a mai dat nici

un semn. Interesul ziarelor pentru el nu se micşorase; dimpotrivă, sporise, căci el a continuat să zboare peste tot în ţară şi în America Latină, legând ţări şi răspândind vestea cea bună a curselor de pasageri, trasând rute, înregistrând noi recorduri de viteză şi distanţă cu o regularitate aproape plictisitoare. Şi, tot la câteva zile, umblau zvonuri privind o logodnă. Fiindcă acum, că îşi găsise eroul, lumea era nerăbdătoare ca el să-şi găsească eroina.

Numele lui Elisabeth a apărut nu o dată ca posibilă candidată. Al meu, niciodată. Pasămite ambasadorul Morrow avea doar o fiică demnă de remarcat.

Aşa că m-am afundat în muncă, dându-mi toată silinţa să ignor ziarele şi jurnalele de actualităţi. M-am întors la jurnalul meu. Dintotdeauna fusesem aşa; capabilă să-mi recunosc lumea doar când o reasamblam pe pagină. Totul părea de-a-ndoaselea; vechile intenţii, visuri, idei îmi erau străine acum, că zburasem cu Charles Lindbergh şi îi încredinţasem trupul, sufletul – inima mea.

Pe de altă parte, fricile mele au rămas aceleaşi; după extraordinara intimitate a zborului meu alături de colonel, în restul vacanţei fusese de o politeţe marcată, nimic mai mult. Eram sigură că uitase cu totul de mine, chit că mă agăţam de o amintire care se subţia pe zi ce trecea, până când n-am mai reuşit să-mi aduc aminte ce părţi visasem şi ce părţi se petrecuseră aievea.

Într-o duminică de aprilie, obosită de cărţi, obosită de referate, obosită de mine însămi, am împrumutat Oldsmobilul lui Bacon şi m-am dus la micul aerodrom de lângă Northampton. I-am plătit unui bărbat cinci dolari să mă ducă sus într-un biplan mai mic decât cel în care zburasem cu Charles. Mi-am legat centura, am fixat pe cap o pereche de ochelari, dar tot aveam senzaţia că nu mai făcusem niciodată asta. Însă apoi – dansul acela, mişcarea de balet când avionul s-a desprins de solul denivelat şi, parcă ţinându-şi suflarea, a oscilat un moment înainte de a apuca în sus, sus, sus…

Momentul acela a trezit din nou la viaţă toate senzaţiile din timpul primului zbor cu Charles. Când lacrimile mi-au şiroit pe faţă, am încercat să mă conving că erau lacrimi de fericire; de fericire, fiindcă, până la

urmă, nu visasem.

Zborul a fost mai scurt decât primul – doar o survolare rapidă peste facultate, pe parcursul căreia mi i-am imaginat pe toți prietenii mei mișunând în clădirile de dedesubt, ca un mușuroi de furnici – dar când am aterizat, viața mi s-a părut mai frumoasă. Mi-am redobândit inima pe care i-o dădusem atât de impulsiv lui Charles Lindbergh și am vârât-o iar la adăpost în piept. Într-o zi voi fi în stare s-o dau altcuiva. Cuiva care să o vrea.

— Anne? Anne… hei, Anne?

Am clătinat din cap și mi-am schimbat poziția în scaunul tare de la birou; m-am întins din reflex, abia acum dându-mi seama că îmi amorțise tot corpul, că îmi înghețaseră degetele. Probabil stătusem jos, visând, o veșnicie.

— Cât e ceasul? am întrebat-o pe Bacon.

— Cinci, a zis ea aprinzând lampa și răsucindu-și omniprezentul șirag de perle, exact ca al Clarei Bow[5]; până și părul roșcat des și-l coafa ca vedeta de cinema. Au venit invitațiile. Și a azvârlit pe biroul meu o cutiuță albă de carton.

5. Clara Goldon Bow (1905-1965), actriță americană.

— Oh! Am deschis cutia și am scos un cartonaș; avea un chenar violet, culoarea clasei noastre, și parafa de la Smith: „Educația este cheia viitorului“.

— Îți vine să crezi că bate la ușă? Absolvirea? Uf, n-am crezut că voi mai absolvi vreodată, pe bune! Bacon s-a lăsat să cadă pe patul ei îngust, iar arcurile bătrâne ale saltelei au scârțâit ca niște balamale vechi și ruginite.

— Nu, sunt sigură că n-ai crezut, am făcut eu sarcastic. N-am idee cum ai răzbit la literatură franceză!

— Poate nu treceam dacă n-ai fi fost tu! Anne, crezi că vei câștiga vreun premiu anul ăsta? Pun pariu că vei câștiga unul pentru talentul scriitoricesc!

— Of, mă îndoiesc. Mușcându-mi buzele, am încercat să nu mă gândesc. Mi se ceruse *într-adevăr* să candidez și la Premiul Elisabeth

Montagu pentru eseuri, şi la Premiul Literar Mary Augusta pentru proză sau poezie. Dar cu siguranţă n-aveam să câştig. Sunt sigură că nu voi fi cunoscută altfel decât ca fata ambasadorului, am cugetat cu voce tare. *Cealaltă* fată a ambasadorului, mai exact.

— Poftim? Bacon a ridicat ochii din ultimul număr al *Vanity Fair*. Ce tot îndrugi acolo?

— Of, ştii şi tu. După facultate… după toate. Ce se întâmplă mai departe, Bacon? Nu-mi pot imagina. Nu-mi pot imagina că voi fi cunoscută vreodată pentru ceva măreţ, ca… M-am oprit la ţanc; nu voiam să-i rostesc numele, să spun „Charles“ cu glas tare, ca şi cum aş fi avut vreun drept. Nu voiam să-mi scape că, probabil, pentru prima oară, mă tentau realizări mai măreţe decât premiile literare şi scaunele de ambasador; acele realizări aşezate, respectabile, susţinute de părinţii mei.

— Păi, cine-şi imaginează? a zis Bacon întorcându-se la revista ei. Nimeni din câţi cunosc.

— Tocmai asta-i! Din mine au răbufnit pasiunea şi dorinţa stârnite de băiatul acela subţirel, înalt, cu ochii albaştri şi lauri de erou în forma unei căşti de aviaţie. Nici unul din cunoscuţii mei nu-şi imaginează, suntem cu toţii, suntem aşa de, de… mulţumiţi de noi înşine! Dar ce înseamnă toate astea… ce rost au? Studiul, cititul şi datul în brânci? Ce-ar trebui să *facem* cu toate astea, altceva decât să semănăm leit cu mamele noastre?

— Să ne măritărm. Asta se presupune că vom face noi, tinerele strălucite, promiţătoare, de la Smith. Ăsta-i rostul a toate. Ne măritărm cu tineri la fel de străluciţi, promiţători, de la Princeton, Cornell, Harvard sau Yale. Colecţionărm argintărie şi veselă de porţelan; începem să primim musafiri, la început mai modest, ştii cum e! Pe urmă avem copii, case mai mari, mai multă argintărie şi mai multă veselă de porţelan, şi primim musafiri mai cu fast. Soţii noştri se întorc acasă seară de seară la aceeaşi oră şi ne plictisim văzându-le mutrele vizavi de masă. Dacă suntem foarte norocoase, poate ne duc în Europa din an în Paşte. Dacă suntem foarte nenorocoase, devin politicieni şi trebuie să ne mutărm la Washington. Între timp, jucărm tenis, golf şi încercărm să ne menţinem silueta şi sănătatea mintală.

— Sună oribil!

— Păi, este. Și pe de altă parte nu este. Nu m-ar deranja o casă în Long Island și un cont de credit la Tiffany!

— Dar cum rămâne cu dragostea? Cu pasiunea? Cum rămâne cu… vreau *mai mult*?

Mi-am trântit creionul cu un gest dramatic care ne-a surprins pe amândouă. Bacon a cules creionul de jos și mi l-a înapoiat, cu sprâncenele – înnegrite teatral, exact ca ale unei stele de cinema – arcuite amuzat.

— Ce-i cu ele? Ce te-a apucat, Anne?

— Păi, nu știu tu cum ești, dar eu nu vreau să fiu una din matroanele alea veștejite de le vezi pe la partidele de bridge, care strâmbă din nas la generația mai tânără. *Eu* vreau să fiu o bătrânică de-aia nemaipomenită, cu șal pe umeri, care se leagănă în balansorul ei cu un zâmbet misterios, amintindu-și de amorurile scandaloase din tinerețe!

— Vai de mine, Anne Morrow! Ochii verzi ai colegei mele s-au întunecat. Pișicheră mică ce ești! Bănuiesc că apele liniștite sunt într-adevăr adânci!

Am ridicat din umeri, roșind, iar Bacon s-a întors la revista ei, râzând pe înfundate.

Bătând cu creionul în dinți în timp ce sufletul meu, avântat în treacăt, a revenit în trupul meu normal, terestru, m-am minunat. Oricât de îngrozitor suna scenariul lui Bacon, ea măcar avea o oarecare viziune asupra viitorului ei. Pe când eu – lăsând deoparte gândurile fanteziste despre amoruri scandaloase – nu aveam. M-am văzut în derivă, asemenea unei actrițe într-o piesă de teatru, așteptându-și la nesfârșit replica.

Realmente nu puteam vedea mai departe de absolvire; avusesem mereu o noțiune vagă că voi „scrie“, dar *despre ce*, Doamne iartă-mă, să scriu? Oare nu trebuie mai întâi să ai niște experiențe? Deși scurtele eseuri și poeme – dintre care, în ultima vreme, multe cântau despre vânt, nori și cer – scrise pentru *Smith Review* fuseseră bine primite, cuvintele mele mi se păreau ca un puf; puf de păpădie, efemer, nu destul de trainice cât să rămână în amintirea cuiva, necum a mea. Deja nu-mi mai aminteam nici jumătate dintre ele.

Și unde să practic acest așa-zis scris? Nu aveam nici un plan, cu excepția unei mâini de invitații la casele de vacanță ale colegelor de clasă,

pentru un weekend cu yachtul sau la tenis. Încă un motiv s-o invidiez pe soră-mea; imediat ce absolvise, cu doi ani în urmă, Elisabeth își construise o viață adevărată, alături de Connie Chilton. Împreună – și cu binecuvântarea mândră, fără tam-tam, a părinților noștri – aveau să revoluționeze singure educația primilor ani ai copiilor. Plănuiau deja să-și înființeze propria grădiniță.

Desigur, doar dacă nu cumva – sau mai degrabă *până când* – Elisabeth avea să se căsătorească. Fapt care a părut deodată o posibilitate foarte reală, una la care nu mă răbda inima să cuget.

Mânată de impulsul de a acționa în loc de a gândi, pentru a doua oară în viața mea – prima oară se petrecuse într-un avion –, am înșfăcat un stilou. Scriind la repezeală, înainte de a mă pierde cu firea, am semnat prima invitație la absolvire cu o notă scurtă, apoi am băgat-o într-un plic. Preț de o clipă dezgustătoare m-am gândit că n-am idee unde să-l adresez, până mi-am amintit, cu inima înaripată de bucurie și putere, că acum eram *demnitari*. Nu aveam decât să pun mâna pe telefon și cineva are să afle în locul meu.

Privilegiul, nu-mi era rușine să admit în acel moment, avea beneficiile lui.

Bineînțeles că el n-a venit.

Pe tot parcursul ceremoniei de absolvire, chiar și când numele mi-a fost strigat nu o dată, ci de două ori, ca laureată a premiilor Montagu și Jordan, singura mea senzație a fost de dezamăgire; dezamăgire copilărească, egoistă. Ce însemnau pentru mine premiile alea când cel pe care-l doream cel mai mult îmi era refuzat? M-am uitat întruna prin mulțime după silueta lui deșirată, dar impunătoare, după ochii aceia albaștri care mă *văzuseră*, însă m-am uitat zadarnic.

Colac peste pupăză, după ce mi-am primit diploma și m-am întors în sânul familiei, mi s-a spus că vizitase recent casa noastră din Englewood.

— Colonelul Lindbergh a trecut pe aici acum două săptămâni, imediat după ce ne-am întors din Ciudad de México, a zis mama după ce m-a îmbrățișat și mi-a șoptit că era mândră. Purta insigna de fostă studentă; la fel Elisabeth și Connie care, firește, veniseră împreună cu mașina.

— A… a trecut? Am încercat să-mi ascund mâhnirea deschizând

pergamentul și studiindu-mi diploma. „Anne Spencer Morrow.“

— Da. Elisabeth și Constance s-au nimerit acasă, așa că l-au putut primi.

— Ah!

— Colonelul a fost vorbăreț cum îl știi, a spus Elisabeth cu un surâs sarcastic spre Connie, care i l-a întors, încrețindu-și nasul pistruiat.

— N-am întâlnit om mai plictisitor, a pufnit Connie batjocoritor.

— Of, nu e plictisitor, e doar… precaut, am spus. Eu însămi fiind foarte precaută.

— Așa te vreau, fata mea! a venit tata agale; o ceată de admiratori și câțiva reprezentanți ai presei îl reținuseră. Suntem tare mândri de tine, Anne!

— Da, suntem, m-a asigurat mama cu altă îmbrățișare.

Surioara mea, Con, a luat cele două certificate de premiantă și le-a studiat. Apoi a oftat dramatic.

— Minunat! Încă o realizare Morrow la înălțimea căreia va trebui să mă ridic!

— Mi-aș dori să fie Dwight aici, mi-a scăpat porumbelul pe gură, surprinzându-i pe toți. Firește, nu trebuia să pomenim în public recentele „necazuri“ ale fratelui meu. Însă glumița făcută de Con mi-a amintit că mai exista cel puțin un Morrow care întâmpina dificultăți în a se ridica la înălțimea propriei moșteniri.

Dwight avusese halucinații, deliruri la școală. Scrisorile severe ale tatei care-l îndemnau „să-și vină în fire“ nu fuseseră de ajutor; în cele din urmă, mama aranjase să-l plaseze într-o casă de odihnă din Carolina de Sud. Era doar o situație „temporară“, ne reamintea ea tuturor, dar necesară.

La menționarea numelui fratelui meu s-a așternut o tăcere apăsătoare; mama își făcea de lucru cu mănușile, în timp ce tata își aranja cravata.

— Ne-am gândit că, pentru el, cel mai bine e să rămână… să-și recapete un pic forțele înainte de a călători, a zis mama cu ochi sticloși, care-i dădeau un aer ciudat, absent. Se întorsese cu fața de la tata, care părea deodată foarte interesat de un smoc de iarbă umedă încleiat pe pantoful lui alb. Con și Elisabeth se uitau lung în podea, pe când Connie Chilton s-a dat câțiva pași înapoi, parcă întrebându-se dacă trebuia sau nu să audă

ceva din toate astea.

— Îl cocoloșești, a bombănit tata, dar fără a se uita la mama și, pentru prima oară în viață, am perceput o fisură în parteneriatul lor. Apropierea copleșitoare a părinților mei constituise o parte din copilărie la fel ca scumpul meu ursuleț Roosevelt, cu ochiul lui lipsă. Părinții mei nu se certau și nici nu se contraziceau vreodată; hotărau și vorbeau pe un singur glas, în fața căruia mă simțisem uneori singură. Iubită, întotdeauna, dar câteodată singură.

Însă acum…

— Nu-l cocoloșim, Dwight. Băiatul *suferă*, s-a răstit mama – prima oară când o auzeam ridicând tonul la tata. Apoi s-a întors cu spatele la el, parcă reculegându-se, în timp ce tata a pornit spre mașină, cu obrajii ca focul și umerii căzuți, astfel încât sacoul părea și mai lăbărțat pe el decât de obicei. Con a clipit ca să alunge câteva lacrimi strălucitoare înainte de a țopăi în spatele tatei.

M-am întors spre Elisabeth ca să-i studiez reacția; n-a făcut decât să-și muște buzele și să ridice din umeri, apoi a întins mâna spre prietena ei. Connie Chilton arăta ca și cum ar fi voit să spună ceva, dar am văzut că Elisabeth a strâns-o de braț în semn de avertizare.

După o clipă, m-am dus după mama.

— Procedezi corect, i-am șoptit. Dwight are nevoie de îngrijiri calificate. Am văzut cu ochii mei. Pot ajuta în vreun fel? Nu-mi pasă dacă tata nu-i de acord. Vreau să ajut.

— Fata mea… Mama a zâmbit cu recunoștință. Uneori ești ca o stâncă, Anne, tăcută, dar neclintită. Nu știu dacă îți dai seama cât de mult mă bizui pe tine.

Am întors capul, cu lacrimi în ochi; toată viața îmi dorisem ca mama să mă recunoască, pe mine, singură; afară din umbra lui Elisabeth. Să știu că mă recunoștea era cel mai frumos cadou de absolvire, mai prețios decât orice distincție.

— Acum, știu că probabil ai o grămadă de planuri. Vocea mamei revenise la tonul normal, liniștitor. Dar dacă ai putea sta în Englewood vara asta, ca să supraveghezi construcția noii case, în loc să vii cu noi în Ciudad de México, ar fi un ajutor enorm, Anne. Elisabeth și Connie au

planurile cu şcoala, iar eu m-aş simţi mai bine ştiind că eşti acasă, pentru ca Dwight să poată… mă rog, dacă va fi în stare să călătorească, ştiu că i-ar plăcea să vină acasă o vreme. Nu te superi, nu?

Am clătinat din cap, recunoscătoare, de fapt, că fusesem întrebată. Tot n-aveam habar ce să fac. Să supraveghez constructorii, să-l ajut pe fratele meu, fie şi în starea lui şubredă; amândouă păreau o alternativă binecuvântată la tăiatul frunzei la câini, la statul pe gânduri şi la cititul ziarelor pline de articole şi poze cu un anumit Colonel Charles Lindbergh. Şi la întrebarea ce Dumnezeu să fac cu restul vieţii mele.

— Bineînţeles că nu mă supăr… am spus că voi ajuta, am încredinţat-o pe mama şi am rămas surprinsă să-i văd o lacrimă în ochi.

A alungat-o clipind, aproape înainte de a apuca să mă conving că fusese acolo, şi le-a chemat, cu veselie în glas, pe Elisabeth şi pe Connie – care se plimbau atât de aproape una de alta, încât capetele lor, amândouă atât de blonde, aproape se atingeau:

— Ce tot şuşotiţi acolo? Connie, Elisabeth îţi zice secrete despre colonel?

Elisabeth şi Connie au sărit una de lângă alta râzând – prea zgomotos, mi s-a părut mie. De parcă mama ar fi atins din greşeală o coardă sensibilă.

— Da, doamnă Morrow, exact asta făceam, a răspuns Connie cu însufleţire, strângând mâna surorii mele. Şi am observat că faţa lui Elisabeth se făcuse deodată ca racul, iar ochii i-au strălucit când a strâns-o şi ea pe Connie de mână.

Mama s-a întors spre mine cu un surâs care s-a destrămat pe dată, ca un castel de nisip dărâmat de un val neaşteptat. S-a prefăcut că-mi citeşte diploma, dar apoi s-a dat bătută şi a dus-o scurt la piept, strângând ochii tare, şi am ştiut că de data asta erau lacrimi.

Dar când i-a deschis, privirea ei era limpede şi luminoasă ca întotdeauna; uluitor era că se concentra în întregime asupra mea. Măcar o dată, nu am avut senzaţia că se gândea la altcineva sau la altceva, când s-a uitat în ochii mei.

— Anne dragă, sunt cu adevărat foarte mândră de tine, a spus ea, ciudat de serioasă. Foarte! Ştii, am candidat şi eu la premiul Jordan în ultimul an.

Dar n-am câştigat, însă tu, da.

Am surâs, emoţionată şi smerită de mărturisirea ei. Mama nu lăsa des să-i scape de pe buze o dezamăgire; pur şi simplu nu-i stătea în fire să stăruie asupra trecutului. Aproape că se transforma, mi s-a părut, sub ochii mei. Poate din cauza bolii lui Dwight, care o silea să se oprească şi să reflecteze, să chibzuiască, poate chiar să se învinovăţească.

Sau poate doar din cauza absolvirii mele, încă un jalon trecut al copilăriei, ultimul meu jalon. Poate se simţea bătrână, mai vulnerabilă, ţinând strâns diploma mea de facultate ca şi cum şi-ar fi ţinut strâns toţi copiii încă o dată, înainte de a ne împrăştia şi a ne lua toţi zborul.

Oricare ar fi fost explicaţia acestei rare vulnerabilităţi, n-am întrebat-o nimic pe mama. În ciuda proaspătului meu titlu, mi se părea indiscret să aflu ce era în inima ei. Deocamdată nu voiam atâta cunoaştere şi nici responsabilitatea ce decurgea din ea.

Dar nici nu voiam să-i las mâna, căci simţeam că avea nevoie de cineva puternic de care să se agaţe; ne-am sprijinit una de alta în drum spre automobilul care aştepta.

— Dwight, vrei ceva anume la cină în seara asta?

Stăteam în pragul uşii cabinetului; fratele meu se afla în biroul pustiu al tatei, uitându-se în gol pe fereastră.

Nu-mi plăcea holbatul lui în tăcere, dar era mai bun decât râsul straniu, forţat, care îi lua adesea locul zilele astea. De când îl văzusem ultima oară de Crăciun, ceva se schimbase în el, deşi pe dinafară arăta cam ca de obicei. Tot bine făcut, scund ca un jucător de fotbal american, cu părul într-o nuanţă nedefinită de şaten, undeva între cosiţele mele negre şi blondul lui Elisabeth. Se îmbrăca la fel, se pieptăna ca întotdeauna, îl interesau aceleaşi lucruri – ţinea cu Yankees şi ar fi dezbătut toată ziulica calităţile lui Lou Gehrig[6] în comparaţie cu cele ale lui Babe Ruth[7] dacă aş fi ştiut cât negru sub unghie despre vreunul din ei.

6. Henry Louis Gehrig (1903–1941), jucător american de baseball în echipa New York Yankees.

7. George Herman „Babe“ Ruth Jr. (1895–1948), jucător american de baseball.

Însă bâlbâitul i se agravase. Râsul acela ciudat, sugrumat, izbucnea din

el în cele mai nepotrivite momente – de obicei în timpul lecției cu tutorele – și se zgâia posac pe fereastră mult prea des. Uneori chiar îl zgâlțâiam; îi spuneam să iasă din starea aia ori să-mi zică măcar ce nu era în regulă, fiindcă nimeni altcineva nu părea în stare. Singurul lucru *adevărat* pe care-l spusese până acum, care nu făcea parte din zeflemeaua tipică familiei Morrow, fusese:

— E oribil să fii Dwight Morrow Junior. Tu nu știi, Anne. E pur și simplu prea mult pentru mine.

Nu știam. Deveneam dureros de conștientă că nu știam foarte *multe*. Acum că mi se îngăduise, ca adultă, să întrezăresc aceste prime crăpături pe suprafața perfectă a familiei mele, nu puteam să nu mă întreb ce altceva nu mai înțelegeam despre noi. Copilăria mea păruse fermecată, privilegiată, și nu doar fiindcă părinții noștri aveau grijă să ne reamintească asta. Fusesem totdeauna laolaltă, nu trimiși în internate, ca alți copii din familii înstărite, deși firește, de nevoile noastre de zi cu zi se îngrijeau guvernantele și bonele. Părinții noștri, am priceput din fragedă pruncie, se dedicau unor îndeletniciri mai importante decât să vadă dacă ne-am spălat pe dinți ori ni s-au bandajat genunchii juliți.

Însă mama ne citea o oră în fiecare zi, indiferent cât de ocupată era. Chiar dacă eram atât de micuți, încât trebuia să stăm pe enciclopedii ca să ajungem la masa de mahon, noi, copiii, luam cina împreună cu părinții seara și era de așteptat că vom înțelege discuțiile legate de politică și filozofie. Se organizau picnicuri lângă strâmtoare[8] și veri în Maine; călătorii în străinătate, când tata ne citea Shakespeare la Londra, Voltaire la Paris. Cumva, totuși, nu ni se îngăduia niciodată să ne simțim bogați sau speciali. Banii noștri – câți? Nu mi-a dat vreodată prin minte să întreb; erau o pernă pe care puteam ateriza, dacă era necesar, după ce ne străduiam singuri. Dar ni se pretindea, întotdeauna, să ne străduim. Poate asta era cheia necazurilor lui Dwight; probabil, ca fiu, i se cerea să ajungă mai sus decât Elisabeth, decât Con sau decât mine.

8. Canal estuar dintre coasta Connecticutului, în nord, și Long Island, în sud.

— Dwight, te-am întrebat ce vrei la masa de seară. Am repetat cea mai sigură întrebare din toate câte voiam să i le pun fratelui meu, în timp ce el

se holba la un măcăleandru de pe terasă, chiar în dreptul ferestrei cabinetului. Cel puțin astăzi trăsese draperiile; camera nu mai arăta așa posomorâtă și sufocantă, cu lambriurile alea întunecoase.

— Orice vrei tu, Anne.

— Nu-i ciudat că suntem doar noi doi aici? M-am așezat pe un fotoliu, luând o pernă și ținând-o la piept. Parcă ne-am juca de-a casa. Cum am devenit atât de… adulți?

— Mai bine te-ai obișnui… cu joaca de-a casa. După ce te măriți, numai asta o să faci. Norocoaso!

— Of, nu spune asta… și oricum, ce-i așa mare noroc?

— Asta-i tot ce se presupune că trebuie să faci, Annie. Asta-i tot ce așteaptă ei de la tine.

— Nu cred că-i cine știe ce noroc… chiar de-ar fi adevărat. Cu toate că știam, desigur, că era adevărat; primisem deja cinci invitații de nuntă de la colegele proaspăt absolvente. Oricum, eu n-o să mă mărit.

— Nu-i nimeni destul de bun pentru tine?

Cu picioarele lui îndesate, fratele meu a împins scaunul rotativ, întorcându-se cu fața la mine; pe chip avea un crâmpei din zâmbetul lui şmecher de odinioară.

— Ba! Nici gând! Eu sunt un giuvaier prea rar pentru orice muritor de rând.

— Mereu ai vrut să te măriți cu un erou, Anne… nu mai ții minte?

— Of, Dwight, alea erau vorbe de fetiță. Toate fetițele vor să se mărite cu un erou. Acum sună prostesc. N-aș primi o propunere nici de la lăptar. Dar eu nu vreau să mă mărit, am hotărât. Prefer să rămân independentă.

— Tu? Independentă? a hăulit Dwight, și numai din cauza stării lui stranii, fragile, nu m-am ridicat să plec, țâfnoasă. În ce fel? Ca învățătoare?

— Păi, aș putea, bănuiesc. Nu-mi plăcea interogatoriul ăsta, fiindcă semăna prea mult cu întrebările pe care mi le puneam și eu noaptea, singură în patul meu îngust de adolescentă. Oricum, Elisabeth se va mărita cu eroul, nu eu.

— Te referi la colonelul Lindbergh?

M-a trecut un cuțit prin inimă când mi-am dat seama cât de repede și de

logic i se păruse să o asocieze pe sora mea cu amorezul ei. Dar am încuviințat din cap.

— Mă rog, în orice caz, tata o să fie încântat, a spus Dwight încruntându-se. Mi-a sărit în cap când am fost nepoliticos cu colonelul, de Crăciun. După aia m-a făcut cu ou și cu oțet. Fratele meu s-a posomorât la față; lumina din privire i s-a stins.

— Dwight, te iubește, știi că te iubește.

— L-ar prefera de fiu pe colonelul Lindbergh.

— Ba nu! Ești prostuț.

— Oare? Când a fost mândru de mine ultima oară, Anne? Când?

— Când… când ai… hai, Dwight termină! A fost de nenumărate dăți!

— Numește una.

Dwight era foarte calm, câtuși de puțin agitat; vocea lui nu se ridica și nu se curma, fața nu-i trecea de la vinețiu la stacojiu și invers, ca de obicei – iar asta mă înfricoșa cel mai tare.

Totuși, în clipa aia nu-mi puteam aminti când spusese tata ultima oară că e mândru de fiul lui. Mie și lui Elisabeth ne spunea că e mândru de noi tot timpul. Adeseori fără alt motiv decât că arătam deosebit de frumoase, ori că îi trimisesem o scrisoare deosebit de agreabilă.

— Dwight, nu-mi poți cere să vin din senin cu exemple! Doamne sfinte, eu abia dacă-mi amintesc ce am mâncat azi la micul dejun! Nu știu decât că te înșeli. Tata te iubește. Toți te iubim.

— Mă rog, sigur, tu mă iubești. Ce-are a face? Tu ești doar o fată!

— Doar o fată? Dwight Morrow Junior, asta-i ridicol!

— Of, știi ce vreau să zic, Anne! Tot nu contează… Într-o bună zi vei pleca și te vei mărita cu eroul tău, și pe urmă nici tu n-o să mai ai vreme de mine. Exact ca mama și tata.

— Dwight, știi că amândoi ar prefera să fie aici. Însă ăsta e acum serviciul tatei. Trebuie să fie în Ciudad de México.

— Cum să nu știu! „Dwight, trebuie să ții minte, acum avem îndatoriri, obligații.“

M-a pufnit râsul. Vocea fratelui meu maimuțărea perfect staccato-ul înflăcărat, nerăsuflat, al tatălui nostru.

— „Și *tu* ai îndatoriri“, a continuat Dwight. „Surorile tale au îndatoriri.

Ține minte, tinere, ține minte, *educație*…

— „Educație, educație“, m-am băgat în vorbă, dar tocmai atunci a sunat telefonul de pe biroul tatei, făcându-ne să amuțim speriați. Am sărit amândoi, apoi am chicotit, simțindu-ne cu musca pe căciulă; să ne fi auzit cumva tata hăt din Mexic? Cred că nu ne-ar fi mirat pe nici unul.

Dwight și-a revenit primul. Ridicând receptorul și aplecându-se spre emițător, a zis:

— Alo, reședința Morrow, tot pe tonul ăla urgent, pițigăiat, care suna exact ca al tatei. Eu am chicotit iar, și Dwight m-a răsplătit cu un surâs șugubăț. Apoi frate-meu și-a îndreptat brusc spatele și a zis: Domnișoara Morrow? Nu, e plecată. Ah… sunteți sigur? Da, *ea* este, și a întins spre mine receptorul cu emițătorul.

— E eroul tău, Anne, a spus cu o scăpărare în ochi.

— Da, da, sigur! Am scos limba la el, savurând tachinarea, dorindu-mi s-o prelungesc cât mai mult cu putință. M-am ridicat din fotoliu cu un oftat exagerat: Probabil e lăptarul! Am păşit afectat spre birou, unduindu-mi șoldurile exact ca Theda Bara[9], și i-am luat receptorul din mână; ducându-l la ureche, m-am aplecat spre emițător și am gângurit pe un ton jos, de vampă: Alo, aici Anne Morrow. Vorbesc cu eroul meu?

9. Theda Bara (1885–1955), actriță americană de teatru și filme mute, printre primele sex-simboluri ale cinematografiei.

A urmat o pauză; în ureche mi-au hârâit paraziții de pe linie. Apoi am auzit o voce pițigăiată spunând:

— Domnișoară Morrow? Aici Lindbergh. Charles Lindbergh.

Mi-a venit să dau drumul telefonului, să-l bat pe fratele meu – care se lăsase pe spate în scaun, stricându-se de râs. Îmi venea să fac orice altceva numai să nu mă gândesc la un răspuns adecvat.

— S… serios?

— Da. Îmi pare rău, te-am prins într-un moment nepotrivit?

— Nu… nu! Fratele meu… Dwight… l-ai cunoscut, îți amintești? Mă necăjea. Îmi pare tare rău… Adică, nu, mă bucur că ai telefonat. Mă bucur foarte mult. Adică… așteaptă… aici *Anne* Morrow. Nu Elisabeth. Eu sunt Anne.

— Da, știu. Mi s-a dat de înțeles că vei fi acasă astăzi. Am sunat ieri, dar erai în oraș.

— Ai sunat? Deja îmi tremurau genunchii și a trebuit să mă așez pe marginea biroului; Jo, secretara mamei, îmi spusese că dăduse telefon, dar că o căutase pe Elisabeth, nu pe mine.

În cele din urmă Dwight a avut bunul-simț să se ridice și să mă lase singură în cameră, cu ochii încă strălucind de veselie. Pentru o clipă, am uitat cu totul de boala lui; am scos limba la el, exact cum ar face orice soră mai mare.

— Domnișoară Morrow? Mai ești acolo?

— Da… oh, da, sunt!

— Îmi pare foarte rău că n-am reușit să ajung la ceremonia de absolvire. Amabil din partea dumitale că m-ai invitat. M-am temut însă că, dacă voi veni, voi face valuri, și n-ar fi fost corect față de dumneata și familia dumitale.

— Vai! Foarte atent din partea dumitale, am spus, cu vorba la câteva fracțiuni de secundă în urma gândurilor.

A urmat o tăcere; îl puteam auzi respirând încetișor. Apoi și-a dres vocea, amintindu-mi brusc de bolborositul cu care se trezise la viață motorul avionului în care zburaserăm împreună.

— Înțeleg că vei fi acasă peste vară? În vocea lui a urmat o ezitare, ca aprinderea aceluiași motor înainte de a-și găsi în sfârșit ritmul.

— Da. Am grijă de… îi țin de urât lui Dwight cât stă acasă peste vară. Mama și tata sunt în Ciudad de México.

— Motivul pentru care am sunat, a spus el în pripă, parcă regretând că o făcuse, este să te întreb dacă ți-ar plăcea să urci iar în aer. Ți-am promis că te voi duce din nou cu avionul, nu-s sigur dacă-ți amintești. Eu nu-mi încalc promisiunile.

— Oh! Da, îmi amintesc… adică parcă țin minte ceva. Fixând receptorul între obraz și gât, m-am apucat cu mâinile de muchia biroului tatei, recunoscătoare pentru greutatea lui; fără el, aș fi plutit cu siguranță spre tavan.

— Atunci e stabilit. Voi trece pe la dumneata mâine la zece dimineața, dacă nu ai alte planuri.

Bineînțeles că n-aveam alte planuri. Să-mi fi cerut mama să-l primesc pe regele Angliei, și tot aș fi contramandat! Dar apoi m-am gândit cum ar fi răspuns Elisabeth și am izbutit să spun cu sânge rece:

— Cred că pot reprograma lucrurile.

— Păi, dacă e vreun deranj…

— Oh, nu! Absolut nici un deranj! Nu, sincer, nimic nu mi-ar plăcea mai mult, dacă ești sigur că ai timp.

— Am zis că am.

Detectam iritare acum?

— Da, desigur.

— Deci. Rămâne pentru ora zece?

— Da.

— Bine, atunci, la revedere, a spus Charles Lindbergh pe un ton stins, aproape gâtuit, după care a închis telefonul.

Eu nu l-am închis. Am rămas cel puțin un minut ținând receptorul la ureche și transmițătorul la gură; suficient ca Dwight să ciocănească încetișor și să-și vâre capul stufos pe ușă – avea neapărată nevoie de o tunsoare; i se zbârlea părul pe tot scalpul.

— Anne? De-adevăratelea era colonelul Lindbergh?

— Cred că da.

Zăpăcită, am pus receptorul la loc.

— Ce voia?

— Pe mine mă voia.

— Pe tine? Credeam că Elisabeth ar trebui să-l intereseze.

— Știu… m-am gândit… i-am zis că ea nu e aici! Din start! Dwight, cred că într-adevăr cu mine voia să vorbească, dar… of, numai fiindcă mi-a făcut mai demult o promisiune. Asta-i tot.

— Ce fel de promisiune?

— Mi-a promis să mă ducă iar să zbor. Vine mâine la zece.

— Zece? Ăă… Ești sigură că la tine se referea?

— Da, Dwight!

De câte ori trebuia s-o spun ca s-o credem amândoi? Nici măcar nu știam să număr așa departe.

— Hm! Dwight s-a scărpinat în cap, apoi s-a bătut pe burtă. Anne, mi s-

a făcut foame. Parcă ziceai că-l pui pe bucătar să pregătească cina?

— Cină? Am căscat ochii la fratele meu. „*Cină?*“

— Păi, Anne, m-ai întrebat mai devreme…

— Oh, spune-i bucătarului să-ţi facă un sendviş! Alunecând în sfârşit de pe birou, am trecut pe lângă fratele meu. Nu pot să te ajut; trebuie să găsesc ceva de îmbrăcat!

— Dar abia mâine dimineaţă vine!

— Ştiu! N-am timp deloc!

L-am lăsat pe Dwight în picioare în antreu, tot scărpinându-se în cap şi spunând, pe un ton dezgustat:

— Femeile!

— Bărbaţii! am strigat eu peste umăr, scotocind deja cu mintea prin şifonier. Dar, în drum spre dormitor, m-am oprit o dată să dau din cap, minunându-mă de fratele meu. Cum Dumnezeu se putea gândi la mâncare într-un asemenea moment?

— Bună, am spus, deschizând uşa. Apoi am privit în sus. Charles Lindbergh stătea în faţa mea, blocând soarele strălucitor al dimineţii. Uitasem cât de înalt era.

Se schimbase. Nu mai arăta ca un băiat; avea o căutătură întru câtva circumspectă în ochii albaştri sfredelitori şi părea să se simtă mult mai bine în haine civile – pantaloni de tweed, cămaşă albă cu cravată, deşi ţinea pe braţ geaca aia de piele. În loc de cască purta o pălărie de fetru, care arăta ca toate pălăriile de fetru pe care le văzusem la orice bancher, inclusiv la tatăl meu.

Avea şi o pereche de ochelari de soare în buzunar, pe care şi i-a pus rapid când m-a condus spre maşina lui.

— Mă tem că-i cam ciudat, a explicat el ţinându-mi portiera. După ce m-am instalat, el a ocolit maşina şi s-a strecurat în scaunul şoferului, trăgându-şi borul pălăriei pe ochi.

— Ce anume?

— Asta… deghizarea asta. A gesticulat spre faţă. Câteodată reuşesc să păcălesc presa, dacă nu-i deja pe urmele mele. Din fericire, cred că azi nu e. În clipa când o să te vadă cu mine, ne vor da drept logodiţi. În ultima vreme am fost logodit cu o sumedenie de femei. Apoi a părut să mediteze

la ceea ce spusese adineauri; mâna, pe punctul de a întoarce cheia de contact, i-a încremenit. N-am vrut să…

— E-n regulă, am spus repede. Înțeleg.

— Da. A dat din cap, apoi a pornit motorul; a demarat în trombă pe aleea circulară spre drumul privat care ducea la șoseaua principală. Ne aflam într-un Ford crem decapotabil nou-nouț, așa că mi-am îndesat mai bine pe cap pălăria cloș, ținând-o cu mâna și rugându-mă să nu-mi zboare. Pălăria lui a rămas priponită misterios de cap.

Spre marea mea surprindere, nu conducea cu viteză. Pentru un bărbat care iubea zborul, părea prevăzător și atent la sol, privind constant peste umăr în caz că se apropiau din spate automobile. Nici nu vorbea; după câteva minute de tăcere mormântală am început să mă simt la fel de superfluă ca micul păianjen verde care prinsese un drum gratis pe parbriz. Prin urmare, cât am traversat orașul, apoi zona rurală din Long Island, pe străzi pe care nu le descoperisem până atunci, am avut destulă vreme să mă întreb dacă nu cumva le încurcase pe surorile Morrow între ele. A trecut o jumătate de ceas, apoi trei sferturi, și el tot n-a scos o vorbă, nici nu s-a uitat în direcția mea. Trecuseră câteva luni de când nu ne văzuserăm, dar evident nu se simțea obligat să-mi explice ce mai făcuse și, în consecință, din sfidare și un simț înțepat de mândrie care-mi strâmba gura într-un anumit fel, n-am făcut-o nici eu.

Mă uitam pe furiș la ceasul de mână, apoi la chipul imobil de lângă mine, cu ochii ascunși în spatele lentilelor fumurii rotunde și cu fruntea acoperită de pălăria aia magică.

Însă dacă el nu vorbea, nici nu mi-a dat vreun indiciu că se aștepta s-o fac eu. Așa că m-am lăsat purtată de puritatea simplului fapt de a exista, cu el lângă mine, într-o zi frumoasă de vară. O singură dată am rupt tăcerea; când mergeam pe un drumeag străjuit de o parte și de alta de niște mesteceni tineri.

— Oh, uite, ne fac plecăciuni! mi-a venit să râd, arătând spre vârfurile copacilor care tremurau în fața noastră, aplecându-se în briza blândă. Charles a încuviințat din cap, dar nu și-a dezlipit ochii de la drum, așa că m-am retras încă o dată în tăcere, jenată de ieșirea mea.

În cele din urmă am cotit pe un drum lung cu pietriș, care ducea într-un

câmp deschis. Acolo aşteptau două avioane; în depărtare se înălţa o casă albă imensă, în stil normand, plus câteva hambare şi locuinţe mai micuţe.

Charles a frânat maşina, iar motorul s-a oprit cu un sfârâit. El s-a întors spre mine.

— Ei bine, a fost amuzant, a spus el cu un zâmbet larg neaşteptat, surprinzător, care m-a făcut să râd.

— Îţi place să conduci? Mi-am trecut degetele peste tapiţeria de piele, acum prăfuită. Dar era neîndoielnic un automobil splendid.

— S-ar zice că da. Mai demult aveam o motocicletă – Indian –, pe vremea când făceam acrobaţii aeriene, dar am vândut-o ca să-mi plătesc primul avion, un Jenny.

— Le dai tuturor vehiculelor tale nume de persoane?

— Eu… oh, nu! Jenny e un tip de avion… excedent de război. Erau folosite peste ocean, apoi au fost reechipate. Le folosim la transportul poştal.

— Aha!

— În fine. Şi-a scos ochelarii de soare şi pălăria, trecându-şi mâna prin părul de culoarea nisipului. Iată-ne ajunşi!

— Unde ne aflăm, mai exact?

— Întâmplarea face ca nişte prieteni de-ai mei să aibă un aerodrom privat. Până acum nu l-a dibuit nimeni din presă.

— Oh! Vedeam apa strâmtorii scânteind în depărtare, dincolo de un crâng de copăcei. E încântător!

— Da. Familia Guggenheim a fost bună cu mine în toată… chestia asta. A gesticulat vag din mâini, iar eu am înţeles că se referea la tot ce i se întâmplase *după*. După aterizarea în Paris. Harry mă lasă să-i folosesc avioanele; eu am comandat unul nou. Mi-e teamă că *Spirit* e la naftalină acum. L-au luat cei de la Institutul Smithsonian. Vocea lui trăda o notă de tristeţe, o nostalgie; ca un băieţel silit să se despartă de comoara favorită.

Apoi şi-a dres glasul şi a coborât din maşină.

— E o zi bună de zbor, a spus, oprindu-se în loc un moment ca să inspecteze cerul, după care a dat roată să-mi deschidă uşa. Navigaţie senină, oricât de departe am vrea să mergem.

— Bine. Am luat-o la goană după el când a pornit spre cele două

avioane, ambele argintii şi scânteind în soare. Nu şi-a scurtat pasul pentru mine, aşa că a trebuit, încă o dată, să alerg ca să nu rămân în urmă.

— N-ai mai fost sus de când te-am dus eu?

Am ajuns la avionul mai mare dintre cele două, un monoplan închis şi cu o anvergură mai mare a aripii. Era îndreptat deja spre pista plată.

— Nu.

Dar apoi mi-am amintit că fusesem. M-am întrebat de ce îmi scăpase amintirea aceea. Oare fiindcă, fără el, nu se punea? Ori fiindcă mă simţeam, cumva straniu, infidelă întrucât zburasem cu altcineva?

— Ăsta-i altfel decât cel cu care am urcat înainte… mai comod. Ăsta este tipul de avion pe care o să-l folosim la zborurile de cursă lungă cu pasageri, doar că acela va fi şi mai mare. Nu trebuie să porţi ochelari de protecţie.

Apoi a deschis o uşiţă şi m-a ajutat să urc în cabină. În interior era cald – de fapt dogorea, fiindcă avionul stătuse în soare, aşa că mi-am scos jacheta, recunoscătoare pentru mânecile scurte ale bluzei mele de bumbac. N-aş fi avut nevoie să port pantaloni de călărie; în podea erau fixate cu buloane patru scaune de răchită, două în faţă, două în spate, toate capitonate cu perne. Mi-am ocupat locul pe scaunul din faţă al pasagerului la fel de graţios ca la un ceai de după-amiază.

Charles s-a instalat pe locul pilotului şi a trecut rapid în revistă toate comenzile, apăsând câteva butoane, jucându-se cu nişte pârghii şi pedale din podea. Apoi mi-a înmânat o lamă de gumă – menta aia oribilă, dar am acceptat-o cu recunoştinţă şi m-am pus pe mestecat. El a pornit motorul, care a bolborosit, elicea a prins a se roti, însă de data asta părea foarte departe; nicidecum ca la primul zbor, când simţeam rafale de aer pe faţă. Închişi în cabină cum eram, eu nu puteam vedea afară decât în faţă şi limitat în laterale. Huruitul motorului era înăbuşit, deşi tot zgomotos; deja îmi plesnea capul din cauza lui.

— Îi dăm drumul, a zis Charles şi a împins cu blândeţe manşa de control; avionul a rulat pe câmp, căpătând treptat viteză, până când m-am simţit, încă o dată, suspendată într-un salt magnific – înainte să ne prindă vântul şi să ne propulseze în sus, tot mai sus, mai sus, mai sus.

În clipa când ne-am luat zborul, am observat că Charles a aruncat o

uitătură pe geamul lui, a tresărit surprins şi s-a uitat iarăşi. A strâns mai tare mâna pe manşă, mormăind ceva în barbă.

— Ce-i? am întrebat, străduindu-mă din răsputeri să nu ţip de încântare, căci treceam peste vârful unor pini, atât de aproape, încât aş fi jurat că i-am simţit gâdilându-mi tălpile.

Charles n-a răspuns, aşa că am ridicat din umeri şi m-am bucurat de peisaj; strâmtoarea, pe care scânteiau nişte păsărele albe – de fapt bărci cu vele; domeniile vaste, pe multe le recunoşteam acum drept casele câtorva dintre asociaţii bancheri ai tatei; verdele viu unduindu-se dedesubt. Avionul s-a hurducăit şi s-a smucit câştigând altitudine, provocându-mi stomacul să facă propriile acrobaţii agitate, dar apoi zborul a devenit brusc atât de lin, că mi-a crescut inima de bucurie. Grijile despre Dwight, întrebările privind viitorul meu, îndoielile despre scopul meu în viaţă s-au risipit toate. Mă simţeam uşoară, diafană; mi-am întins cu voluptate mâinile şi picioarele, întrebându-mă dacă razele soarelui puteau trece drept prin mine.

Apoi m-am întors spre tovarăşul meu. În locul zâmbetului sigur pe el, nepăsător, pe care mă aşteptam să-l văd, gura lui Charles era dispusă într-o linie dreaptă, iar senzaţionalii lui ochi albaştri erau îngustaţi într-o concentrare de oţel.

— Am pierdut o roată, a strigat el peste zumzetul intermitent al motorului. Conversaţia, mi-am dat seama, urma să fie dificilă, dacă nu cumva imposibilă.

— Ce? am strigat la rândul meu.

— La decolare. Mi s-a părut că am simţit ceva. Am lăsat una din roţi la sol.

— Şi?

Acum ne găseam sus în aer; le ce ne trebuiau roţile?

— Aterizarea. Un pic problematică.

Atât a spus. Apoi a împins cu degetul mare nişte întrerupătoare, a mormăit ceva ce aducea a ecuaţie matematică încâlcită şi a dat din cap ca pentru sine.

Voiam să întreb mai multe, dar mi s-a părut ridicol să urlu aşa.

— Gălăgie! am zis în schimb, arătând spre urechile mele.

Charles a dat din cap.

— Unii folosesc vată. În urechi. A arătat spre a lui. Eu nu. Ăla nu-i zbor.

Am dat din cap de parcă aș fi priceput.

O vreme am zburat în tăcere. Apoi el s-a întors iar spre mine, cu fruntea încreţită de îngrijorare, ca şi cum taman ce-i trecuse ceva prin minte.

— Ar trebui să rămânem sus o vreme, să terminăm carburantul. Aşa, aterizarea va fi mai în siguranţă, a strigat el. Ai alte planuri pentru azi? Te reţin de la ceva?

Dintr-un motiv sau altul, ultima întrebare mi s-a părut hilară; s-ar fi zis că-l preocupa mai mult agenda mea socială decât avionul! Am izbucnit într-un râs care ne-a luat pe amândoi prin surprindere.

— Nu!

— Bine, a zis, mărind ochii şi zâmbind mai larg. Deşi asta înseamnă că vei rămâne blocată lângă mine o bucată de timp.

— Nu ştiu cu cine altcineva aş prefera să rămân blocată, am răspuns.

Şi, deşi am spus-o cu frivolitate, vorbeam serios. Cu cine altcineva puteam prefera să fiu într-o asemenea situaţie? Cu nimeni.

Mi-a fost cumva frică? De necrezut acum, dar nu mi-a fost. Aşa o încredere aveam în Charles; tot zburând noi aşa, larma neîncetată a motorului mi-a dat o uşoară durere de cap, dar nimic mai mult, şi am uitat sincer de iminenta aterizare „problematică“. În schimb, eram aproape recunoscătoare pentru situaţie. Am fost prinşi în aer, ca într-o capcană, numai noi doi, ore în şir. Urma să avem ceva remarcabil de împărtăşit; ceva care să ne lege unul de altul. M-am agăţat cu aviditate de ideea asta şi, tezaurizând-o, am uitat cu desăvârşire de pericol.

— Preia comenzile! a strigat el deodată, cu un licăr aproape diavolesc în ochi.

— Poftim?

— Ia manşa de control!

— Nu… nu pot!

— De ce nu? Vrei să înveţi, nu?

Habar n-aveam de ce făcuse o astfel de presupunere despre mine, dar de îndată ce a rostit-o mi-am dat seama că avea dreptate. Asta, cel puţin, era ceva ce puteam *face*. Pe dată; înainte de a apuca să chibzuiesc şi să despic

firul în patru până când n-aș mai fi știut sigur ce înseamnă.

— Pilotează tu, a strigat Charles. Nu-ți fie frică. Poți!

Așa că m-am aplecat, întinzând mâna stângă. Mâna lui era încă pe manșă, dar eu am apucat-o, chiar de deasupra mâinii lui și, pentru o clipă, mâinile noastre pilotau amândouă avionul, ne cârmeam calea împreună. Și cu toate că n-am aruncat nici o privire unul la altul, m-am simțit scuturată de o încărcătură electrică și am știut că a simțit-o și el. I s-a accelerat respirația.

Apoi a dat drumul manșei. Pilotam avionul singură. La început lin – mă gândeam în continuare la mâna lui atingându-se de a mea, inconștientă de ce făceam, de fapt. Apoi am devenit totuși conștientă – conștientă că pilotam efectiv, de-adevăratelea, un avion! – și am plusat, apucând manșa mai strâns, făcând-o să se smucească spre dreapta. La fel a făcut și avionul. A început să se încline abrupt și, în timp ce o sudoare rece mi-a acoperit tot corpul, cu mâna tremurândă, am corectat excesiv, făcându-l să se încline precipitat spre stânga.

Charles n-a scos un sunet, nici măcar nu și-a ținut respirația. A stat pur și simplu cu mâinile încrucișate pe piept, lăsându-mă să-mi găsesc singură calea, cumva încrezător că o voi găsi. Și, în cele din urmă, cu palmele tot lipicioase, dar cu inima acum stăpânită, am găsit-o. Zburam în linie dreaptă și am simțit avionul opintindu-se contra mea, asemenea unui cal, ceea ce mi-a amintit cât de sensibili sunt caii la zăbală. Și așa am învățat în sfârșit să pilotez. Ca și cum aș fi ținut un frâu, nu o manșă; ca și cum aș fi călărit. Până și micile goluri de aer peste care dădeam au început să nu pară mai primejdioase decât o săritură peste un obstacol în spinarea calului.

Nu știu cât timp am pilotat eu; începuse, oricum, să mă supere umărul, când Charles a acționat un întrerupător de pe tabloul de bord, s-a uitat la ceas și s-a bătut ușor pe cap.

— Acum voi prelua eu. Aterizarea.

— Oh!

Am dat drumul manșei după ce a apucat-o el. Charles a sugerat, cu o voce foarte calmă, deși trebuia să strige, să adun pernele de pe cele două locuri din spate și să mi le pun de o parte și de alta, ceea ce am și făcut.

— Am să cobor acolo. A gesticulat spre un câmp cu o pistă mai lungă decât cea de pe care decolasem. Vom avea nevoie de spaţiu suplimentar.

— Bine.

Eram calmă. La fel şi el. Dintr-odată aerul din avion a părut apăsător, împingându-mă în scaun, iar glasurile noastre mi-au răsunat înfundate în urechi. Totuşi, nu-mi era frică. Aveam încredere că Charles Lindbergh, bărbatul care cucerise cerul, mă va readuce în siguranţă pe pământ.

Am încercuit pista de câteva ori, din ce în ce mai jos. Câţiva inşi au ieşit repede dintr-o bojdeucă şi dintr-o casă învecinată, ca să se uite la noi. Ne făceau cu mâna, iar eu le-am răspuns.

— Ne spun să nu aterizăm. Charles avea un surâs sumbru pe faţă. Văd şi ei că ne lipseşte o roată.

— Atunci o să se bucure! Am continuat să fac cu mâna spre siluetele care ţopăiau ca apucate dedesubt.

— Ţine-te bine şi, deîndată ce ne oprim, vreau să dezlegi centura şi să ieşi din avion. Dacă uşa nu se urneşte, împinge geamul şi târăşte-te afară. Apoi aleargă cât de departe reuşeşti. Poţi să faci asta pentru mine?

Acel „pentru mine“ de la sfârşit m-a smuls din calmul meu sinistru. Mi-a mers la inimă; cu adevărat, ca şi cum cuvintele îmi pătrunseseră în carne, printre coaste. Am simţit adrenalina furnicându-mi fiecare por şi am încuviinţat din cap, ţinându-mă strâns de marginile scaunului. Cum solul venea în goană spre noi, am lăsat instinctiv capul în jos, simţind, nu văzând, izbirea avionului de sol. Preţ de o respiraţie suspendată, am crezut că scăpaserăm cu bine, dar apoi am simţit ceva rupându-se sub noi.

— Roata, am zis eu… sau poate Charles. A fost singurul cuvânt rostit de unul din noi, sau de amândoi.

Şi în clipa următoare eram cu susul în jos.

Avionul se oprise, eu eram cu susul în jos, apoi n-am mai fost; am auzit un trosnet, pe urmă o rupere, după care m-am împins printr-un geam şi am alergat, cum îmi spusese Charles, departe se avion. Care era răsturnat anapoda, cu elicea încă învârtindu-se, ca morişca unui copil.

În cele din urmă m-am oprit din fugă, mă durea într-o parte, dar ştiam că mă oprisem doar fiindcă îmi ieşise sufletul. Reuşisem! Făcusem ce-mi ceruse el şi eram teafără; el era teafăr…

Nu-i aşa că era? Unde era el? M-am uitat împrejur, intrând în panică; nişte oameni – aceiaşi oameni cărora mai adineauri le făcusem cu mâna atât de fluşturatic – se grăbeau înspre mine: ţărani cu furci, exact ca într-o filmare, dar Charles nicăieri. L-am strigat pe nume, n-am auzit nimic şi am luat-o la fugă înapoi spre avion când am simţit pe braţ o mână trăgându-mă înapoi.

M-am răsucit şi l-am văzut stând acolo. Ciufulit, cu o zgârietură însângerată pe obraz, un zâmbet enorm pe faţă. Am zâmbit prosteşte unul la altul îndelung, până am fost înconjuraţi de persoane care ne atingeau, întrebându-ne dacă suntem teferi, şi Charles s-a chircit. Abia atunci am văzut că îşi ţinea cotul stâng în mâna dreaptă.

— Eşti rănit? am întrebat voind să-l ating, dar, ciudat, incapabilă să fac un pas în direcţia lui.

— Cred că l-am învineţit. A ridicat din umeri şi a făcut o grimasă. Dar nu-i nimic.

— Ar trebui să te ducem la un doctor… am dat să zic, dar m-au întrerupt ţipete:

— El e! E chiar Charles Lindbergh! Lucky Lindy!

Şi, curând, spre noi alergau şi alţi oameni; de unde, habar n-aveam. Câţiva bărbaţi au luat-o spre avion, dar Charles le-a răcnit, cu un glas înspăimântător, aspru, să nu meargă. Câteva suflete au băgat de seamă că eram şi eu pe acolo şi m-au întrebat cum mă cheamă.

— Domnişoara Morrow, am răspuns buimacă, iar şi iar. Însă nu aveam nici o zgârietură pe mine – nici măcar hainele nu-mi erau rupte –, aşa că în curând s-au întors la Charles, care încerca să organizeze câţiva bărbaţi să răstoarne avionul la loc după ce avea să se răcească motorul.

— Cum vom ajunge acasă? am strigat ca să acopăr larma, trăgându-l de mâneca braţului sănătos. Se lăsa seara şi mi-am amintit deodată de fratele meu. Dwight se va îngrijora dacă nu voi ajunge acasă la cină.

— Îl voi suna pe Harry, a strigat şi Charles. O să vină să ne ia. Sper că ferma aia are telefon.

În cele din urmă mi-am făcut loc prin gloată şi m-am aşezat pe o buturugă plasată aşa convenabil, de-ai fi zis că cineva tăiase copacul special pentru mine. N-a venit nimeni după mine, ceea ce m-a făcut să mă

simt bizar de detașată de întreaga scenă. Nici măcar avionul, răsturnat în continuare pe spate ca o țestoasă, nu mai părea cunoscut. Singura pe care o recunoșteam și de la care nu-mi puteam lua ochii era figura suplă, cu părul arămiu, care se mișca încoace și încolo, dând indicații, controlând situația. Iar când se oprea și se uita spre mine cu o expresie neliniștită pe chip, parcă temându-se că m-a pierdut, inima îmi prindea aripi, ca atunci când zburasem prima oară.

De la o vreme, cum stăteam acolo și priveam, m-a luat somnul. Cred că am și picotit până am simțit pe umăr o mână, zgâlțâindu-mă să mă trezească.

— Domnișoară Morrow? Domnișoară Morrow?

Am deschis ochii, am căscat și, privind în sus, am văzut un bărbat neatrăgător, cu vreo zece ani mai în vârstă ca Charles. Avea părul pieptănat lins pe spate, ca bancherii, dar zâmbetul serios al unui coleg aviator.

— Veniți cu mine, a spus el, iar eu l-am urmat cu supunere, fiindcă Charles se ivise dintr-odată și făcea același lucru. Bărbatul ne-a poftit într-o mașină neagră lucioasă, prezentându-se drept „Harry Guggenheim“.

— Oh, familia Guggenheim, cea cu mineritul? Mi-am înăbușit un căscat.

— Da, cred că-l cunosc pe tatăl dumneavoastră.

— Oh.

Apoi am pornit cu mașina. Agricultorii și familiile lor își luau rămas bun de la noi cu așa o voioșie, de parcă trecuserăm pe acolo la un ceai. Charles improvizase un suport de braț dintr-o eșarfă și nu părea să aibă dureri; în scaunul din față al pasagerului, îi povestea fericit lui Harry peripeția noastră; eu stăteam în spate. Mi-am zărit fața în fereastră; zâmbeam iarăși. Harry Guggenheim m-a văzut uitându-mă la propria reflecție și a zâmbit la rândul lui.

— Încântat de cunoștință, domnișoară Morrow, a spus el, când am oprit pe proprietatea lui, unde aștepta Fordul crem decapotabil al lui Charles; oare nu mai departe de dimineață mă luase cu el? Sper că ne vom reîntâlni în circumstanțe mai puțin palpitante!

— Și eu sper.

Charles mi-a deschis portiera şi am ieşit.

— Îmi pare rău de avion, Harry, a zis Charles, deşi nu părea să regrete cine ştie ce. Am să-l repar!

— Fii pe pace, bătrâne! Mă bucur că eşti bine.

Şi cei doi au dat mâna cu simpatie reală.

Eu şi Charles am urcat în maşina lui în tăcere şi am pornit tot în tăcere prin întunericul care se lăsa. El a aprins farurile şi a condus – cumva reuşea să împingă schimbătorul de viteze şi să învârtă volanul cu o singură mână – chiar mai tacticos decât la venire; deodată, nici unul din noi nu se grăbea să ajungă la destinaţie.

Apoi am stat de vorbă. Pentru prima oară am purtat cu adevărat o conversaţie; ca şi când adrenalina clocotea încă în amândoi, preschimbând doi timizi în două mori stricate.

Charles mi-a împărtăşit câteva din speranţele lui pentru viitorul aviaţiei; sentimentele lui de obligaţie pentru garantarea acelui viitor, pentru a-l convinge pe americanul de rând că zborul nu e mai periculos decât şofatul într-un automobil, ba poate nici atât.

A mai discutat despre câteva zboruri pe care le plănuia; voia să traseze rutele cele mai scurte nu numai între oraşe, ci şi între continente.

— Îţi închipui cum ar fi să zbori în Australia în mai puţin de o săptămână? a întrebat el, iar eu n-am putut decât să clatin din cap minunându-mă.

— Dar mie îmi place călătoria pe ocean, am mărturisit. E foarte odihnitoare.

— Oh, şi mie. Cel mai bun somn de care am avut parte după aterizarea la Paris a fost pe vapor în drum spre casă. Nu m-au lăsat să zbor înapoi, deşi aşa voiam. Atunci mi-am dat seama prima oară că viaţa mea nu-mi mai aparţine.

— Nu-mi pot imagina ce-ai simţit.

— A fost destul de surprinzător, desigur. Nu luasem în calcul aspectul ăsta; atâta amar de vreme mă preocupase doar zborul. Şi, iniţial, n-am simţit decât amabilitatea multora… finanţatorii mei, mecanicii care au construit avionul. Dar aproape imediat după ce am aterizat, am început s-o percep… ideea îngrozitoare că nu voi mai fi lăsat niciodată în pace.

Oamenii vor întruna mai mult de la mine şi eu nu ştiu ce le pot da. Deja am zburat peste ocean.

— Cum ai ştiut că poţi… să zbori la Paris? Când atâţia alţii au dat chix?

A încuviinţat din cap, foarte serios.

— Am făcut calculele. Nu mi-aş asuma niciodată un risc inutil. Vezi tu, nimănui nu i-a trecut prin cap să zboare singur… era treabă pentru doi piloţi, toată lumea ştia asta, din cauza duratei. Ei bine, eu mi-am dat seama că, dacă aş zbura singur, aş putea căra mult mai mult combustibil şi aş avea şanse mai mari, chiar dacă aş fi deviat de la rută. Plus că-s cel mai bun pilot din câţi cunosc.

Încrederea lui era atât de fermă, dar totuşi atât de bagatelizată, că n-am putut decât să mă minunez. Spre deosebire de bărbaţii care au nevoie de aprobare, el nu vorbea gălăgios, nici nu folosea hiperbole. El doar *era*.

— Ai mai fi făcut-o dacă ai fi ştiut ce te aşteaptă… toată atenţia, presa?

— Da. Era un lucru important. Mi-aş dori totuşi să mă lase toţi în pace.

— Cine-s „toţi“?

— Of, presa, lumea, vechi amici de şcoală, necunoscuţi. Toţi cei care vor să-mi pună numele pe orice, de la jachete, la cântece şi dansuri.

Am roşit, recunoscătoare că amurgul estompa totul. Învăţasem cu seriozitate dansul Lindy Hop la un bal, în toamna ultimului an la Smith.

— Până şi cineaştii, a continuat Charles cu înfocare, şi mi s-a părut aproape recunoscător că avea cui să-i spună chestiile astea. William Randolph Hearst[10] mi-a oferit vreun un milion de dolari ca să joc într-un film, dar am refuzat. Nu i-a venit să creadă când am zis nu… a spus că toţi au un preţ. Însă eu n-am. Dar mi-o cere întruna… toţi cer întruna o mulţime de lucruri.

10. William Randolph Hearst Sr. (1863–1951), om de afaceri, magnat de presă şi politician american.

— Nu-ţi poţi trăi viaţa pentru ei.

— Nu, nu-mi pot trăi viaţa decât pentru mine. Ironia e că mă simt de parcă aş avea o responsabilitate. Atâţia oameni mă admiră, bineînţeles.

Surprinsă, mi-am luat privirea de la drum. În ciuda întunericului, am încercat să-l cercetez pe Charles cu un ochi mai limpede. Acum încrederea

lui friza aroganța; în buzele fără urmă de haz, în ochii oțeliți și mâna fermă pe volan am perceput pentru prima oară partea mai întunecată a unei realizări atât de mari, la o asemenea vârstă.

— Mă rog, firește că te admiră acum, dar știi cum se zice… „puterea corupe, dar puterea absolută corupe în mod absolut“.

— Poftim? Ce-i asta?

— Știi, faimosul citat din Lordul Acton… n-ai auzit de… nu contează. M-am codit, fiindcă i-am văzut trăsăturile împietrindu-se. Mi-am imaginat că, după Paris, puțini cutezaseră să-l contrazică ori să-l dăscălească.

Însă nu puteam uita lungile luni în care nu se gândise să-mi trimită măcar un bilețel, așa că i-am trântit-o:

— Doar că, după părerea mea, e primejdios să crezi asta, atâta tot… că toți te admiră, chiar dacă o fac. Probabil nu-i o idee bună s-o iei prea în serios. Poate să-l schimbe pe om, să știi. Să-l înăsprească.

— Asta crezi?

— Da.

— Crezi că sunt înăsprit?

— Nu. Nu încă, cel puțin.

Am refuzat să mă frământ că îl jignisem. Îmi ceruse părerea și i-o spusesem.

Nici unul n-a mai vorbit câteva momente. Apoi el a scos un mârâit și a dat din cap o dată, ca și cum mi-ar fi acordat un privilegiu rar. Am condus mai departe în tăcere.

— Mă tem că am vorbit numai eu, a izbucnit el în cele din urmă, și m-am bucurat în taină că simțise nevoia să rupă cel dintâi tăcerea; mă dovedisem egala lui, barem în încăpățânare. Apoi mai că nu m-a umflat râsul; în comparație cu majoritatea băieților pe care-i cunoșteam, el nu dezvăluise aproape nimic despre sine. Nu aflasem nimic despre familia lui, de pildă. Ori despre copilăria lui – de parcă viața lui începuse numai după Paris. Și poate – cu reportajele necontenite din presă și mania publică, jurnalele de actualități, paradele și onorurile – chiar atunci începuse. În orice caz, măcar acea parte din viață pe care era dispus – sau obligat – să o împărtășească.

— Nu-ți face probleme, l-am liniștit. Mi-a făcut plăcere. Tot. Toată ziua de azi… chiar și cu roata ruptă.

— Nu multe femei ar zice asta. A zâmbit aprobator, iar eu mi-am îndreptat spatele, simțindu-mă cu mult mai înaltă decât cei 1,52 ai mei. Vorbește-mi despre tine, Anne. Ce vrei să faci?

— Asta-i o întrebare foarte mare.

— Nu, de fapt, e simplă. Ce vrei să *faci?* Singurul lucru de la care nu-ți poți lua mintea? Pentru mine, chestia asta a fost Parisul. În toate zborurile lungi când transportam poșta, m-am gândit întruna la ideea asta, am întors-o pe toate fețele, până am găsit răspunsul, iar când mi-a venit, am făcut-o. Deci, tu ce vrei să faci?

„Să văd piramidele. Să-l fac pe fratele meu sănătos și fericit. Să mă mărit cu un erou“ – atâtea gânduri din care să aleg, atâtea idei mi-au venit în minte, că a trebuit să mi le adun repejor, înainte să le dau pe toate afară.

Charles Lindbergh continua să aștepte cu răbdare, însă dorea un răspuns; se vedea după felul în care își ridica bărbia lui cu gropiță, după căutătura lui netulburată. Retrăind ziua petrecută împreună – prinsă pe cer în cilindrul ăla încins cu un asemenea bărbat, un bărbat atât de nobil, de curajos; simțindu-mă, pentru prima oară, femeie pusă la încercare, nu o școlăriță –, am devenit conștientă de ceva ce se înfiripa în mine. Așa că am spus lucrul pe care nu-mi îngăduisem niciodată să-l spun cu voce tare nimănui; nici măcar mie:

— Aș vrea… aș vrea să scriu o carte de seamă. Doar una. M-aș mulțumi cu atât. Să zugrăvesc tablouri din cuvinte, să-i ajut pe oameni să vadă ce văd eu, prin limbajul meu… of, dac-aș fi în stare să fac asta!

Charles m-a scrutat în tăcere, cu fața impasibilă. Iar bărbatul care traversase în zbor un ocean cu puterea propriei convingeri și a nimănui altcuiva mi-a spus:

— Atunci o vei face.

Așa simplu era? M-am lăsat pe spătar și m-am uitat fix la drumul dinaintea noastră; acum ne apropiam de oraș, luminile de pe stâlpi erau aprinse, clădirile, din ce în ce mai apropiate una de alta. Simplu ca enunțarea unui obiectiv și apoi împlinirea lui? Toată viața mă luptasem cu îndoieli și frici; nu eram așa frumoasă și deșteaptă ca Elisabeth, nu eram

băiat, ca Dwight, nu eram ghiduşă şi amuzantă ca surioara mea Con. Aveam părinţi eminenţi, care ştiau ce vor. Mă simţisem întotdeauna eclipsată şi, trebuie să admit, o parte din mine îşi găsea consolarea în acel sentiment. Fiindcă mă scutea de necesitatea de a lua vreodată o decizie, de a face altceva decât să gândesc, să gândesc, *să gândesc*, minut de minut, zi de zi. Trebuia să mă opresc din gândit, să încep să planific sau mai bine, pur şi simplu *să acţionez*. Aşa cum făcusem atât de magnific astăzi, după ce avionul se dăduse peste cap.

Stăteam, am înţeles, lângă cineva care nu mi-ar fi îngăduit să mă împac cu inerţia. Deja eram altfel cu el. Mai bună. *Mai*.

În cele din urmă, am parcat pe aleea circulară de acasă. Am simţit un val de căldură – îmi venea să plâng la vederea binecunoscutelor obloane verzi, a faţadei de basm decorată mai degrabă ca o căsuţă de turtă dulce, a cerdacului lat cu stâlpi din cărămidă, cu tot mobilierul de răchită învelit în cinz verde şi roz, dispus primitor. Nu peste mult timp aveam să plecăm toţi din această casă într-una nouă, aproape terminată, în altă zonă din Englewood. Totuşi, simţeam că aici, în casa asta comodă, mă aştepta familia mea, chiar dacă ştiam că înăuntru nu se afla decât Dwight. Şi probabil asta era reacţia pe care o aşteptasem; acest sentiment surprinzător, copleşitor de *cămin*.

M-am întors spre Charles, dorind să-i împărtăşesc acest sentiment, dorind să-l învălui şi pe el în căminul meu fericit, căci îmi aminteam că nu avea o familie bine închegată; din senin, nu puteam răbda gândul că va pleca să înfrunte lumea singur.

— Vrei să… am început, dar m-am oprit. El mă privea atât de concentrat, încât m-am cutremurat involuntar. Mă cerceta, căuta ceva important înăuntrul meu; n-am putut decât să-l privesc lung, la rândul meu, şi să sper, cu disperare, că avea să găsească ce căuta.

— Mai e ceva, a spus el, şi n-a mai părut aşa sigur pe sine ca de obicei. Ceva neprevăzut.

— Da? M-am dus cu gândul la purtarea mea de mai devreme; oare îl făcusem să se simtă stingher?

— Probabil nu eşti conştientă… nu, bineînţeles că nu eşti. În ultima vreme am avut un fel de proiect. Un soi de misiune. Să găsesc… să găsesc

pe cineva cu care să-mi împart viața. A făcut o pauză, ca și cum aștepta să spun ceva. N-am putut; n-am putut decât să-l privesc lung în continuare. Așa că și-a dres glasul și a continuat: Mă simt singur… m-am simțit singur în ultimele luni. Mi-a trecut prin minte că ar fi mai bine să am pe cineva cu care să împărtășesc asta… totul. Din clipa când ne-am întâlnit în Mexic, mărturisesc că m-am întrebat… m-am gândit la tine. Și apoi azi. Te-ai descurcat foarte bine. Ca un aviator.

— Mulțumesc, am răspuns solemn, înțelegând că probabil asta era cea mai mare laudă pe care o putea oferi.

— De asemenea, mai e o chestie, a spus cu un zâmbet ciudat, suferind. Nu-mi iese din cap. Azi, când eram sus, m-am temut pentru prima oară. Nu pentru mine… pentru mine nu m-am temut niciodată. Am știut mereu c-o să scap cu bine. Ciudat e că m-am temut pentru tine. M-am temut să nu te rănești cumva. N-am mai simțit niciodată așa ceva, trebuie să-ți spun. La început n-am fost sigur că-mi place, ca să zic drept. A râs – sau mai degrabă a încercat; i-a ieșit mai mult ca o înghițitură în sec. Dar acum, cred că mi-a plăcut… nu c-ai fost în primejdie, ci… se pare că am o dorință puternică de a te ocroti, iar asta neapărat înseamnă ceva. *Neapărat*.

— Ce însemnă „neapărat“?

— Înseamnă c-ar trebui să te întreb dacă ai lua în considerare posibilitatea de a te căsători cu mine, a răspuns el în șoaptă.

— Glumești! Nu m-am putut abține, am râs, iar apoi am înlemnit pe loc, fiindcă, dintr-un clipit care mi-a îngăduit o privire neașteptată în inima lui, mi-am dat seama că nu glumea.

M-am uitat iar la casă, la casa copilăriei mele. Casa care mă adăpostise mereu; *prea mult?* M-am întrebat. Nu știam nimic despre lume în afară de ce voiseră părinții mei să știu. Nici măcar despre *familia* mea nu știam tot. Știam doar că trebuie să muncesc pe brânci, să studiez pe brânci, să mă pregătesc… pentru ce? Nu catadicsiseră vreodată să mă învețe asta.

Însă nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru acest moment. Nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru căsătoria cu un bărbat ca Charles Lindbergh; un bărbat atât de deosebit de toți bărbații pe care-i cunoscusem, de bancherii, de avocații, de universitarii aceia. Aveam în față un bărbat bun, curajos, care știa ce vrea; astea erau însușirile pe care i le cunoșteam. Mi-a dat prin

gând şi că are multe alte însuşiri, ascunse deocamdată. Dar nu are cum să fie la fel de importante ca acelea pe care le cunoşteam deja.

Că era un bărbat liniştit, un bărbat disciplinat. Un bărbat care nu lua responsabilitatea în glumă. Un bărbat care avea nevoie de o parteneră, ca să nu mai fie nevoit vreodată să zboare singur peste un ocean.

Cel mai faimos bărbat din lume, care m-a văzut stând în umbră şi, într-un fel sau altul, a ştiut că eram mai curajoasă decât bănuiam eu. Deja pilotasem un avion fiindcă el crezuse că pot. Ce altceva aş mai putea face?

— Mă voi gândi, am spus cu seriozitate, pricepând că n-ar fi acceptat un răspuns impulsiv. Dintr-odată, toate acele luni departe unul de altul au căpătat sens. Plănuise, pregătise acest moment la fel de riguros ca zborul la Paris. „Nu mi-aş asuma niciodată un risc inutil“, îmi spusese. Ştiam acum că asta era valabil şi pentru inima lui.

Charles a încuviinţat din cap, cu o expresie de nepătruns pe faţă. Apoi a ieşit din maşină, a ocolit-o, mi-a deschis portiera şi m-a condus, cu braţul teafăr trecut pe sub braţul meu, pe scări şi până la uşa de la intrare a casei părinţilor mei.

Iar asta – acest gest emoţionant de galanterie, această aluzie de curtare – a garantat reuşita celei mai recente misiuni a lui, deşi nu i-am spus-o. Nu atunci; nu vreme îndelungată.

M-a sărutat de noapte bună, cât mai cast cu putinţă; buzele lui le-au atins pe ale mele, dar n-au zăbovit, deşi am simţit, când trupul lui suplu s-a avântat în treacăt spre al meu, că i-ar fi plăcut să o facă. Însă pentru mine a fost de ajuns. Am ştiut cu certitudine că acesta era începutul a *toate*. Tot ce aşteptasem întreaga viaţă.

Charles mi-a refuzat invitaţia de a intra în casă, invocându-şi rana. Eu i-am spus, cu dădăceala tandră a celui îndreptăţit, că trebuia să meargă la medic. El a zâmbit – cu nepăsarea tandră a celui dădăcit – şi mi-a promis că va merge.

L-am privit coborând treptele terasei şi urcând în maşină. Am aşteptat până a plecat înainte de a mă răsuci pentru a intra în casa copilăriei mele, simţind că intram în ea pentru prima oară. Şi într-un fel chiar o făceam; pentru prima oară păşeam pragul acela ca adultă.

Doar mai târziu – mult mai târziu, după scrisori, telegrame şi o vizită

grabnică la părinții mei, iar apoi un comunicat de presă formulat cu grijă, urmat de o explozie de uluire și bucurie în toate ziarele din țară, și după ce am învățat să mă deghizez la fiecare ieșire din casă, încercând să adorm noaptea văzând încă fulgerele orbitoare de la pulberea bliţurilor chiar și cu ochii închiși strâns…

După ce a trebuit să concediez o servitoare care vânduse niște scrisori de-ale mele unui reporter, dându-mi seama că nu voi mai putea niciodată să spun o vorbă ori să aștern în scris un gând pe care nu voiam să-l știe lumea întreagă, și după ce am fost nevoită să mă furișez în oraș noaptea târziu pentru proba rochiei de mireasă, deși oricum mi-am văzut tot trusoul, inclusiv jartierele și neglijeurile, descrise oribil de amănunțit în primele pagini din *The New York Times*, dar și în buletinul informativ al foștilor studenți de la Smith, și apoi, în sfârșit, acea zi trepidantă din salonul noii case a părinților mei, botezată Next Day Hill! După ce preotul ne-a declarat soț și soție și m-am ridicat pe vârfuri – cu inima atât de plină, încât am fost sigură că toată lumea îi vedea conturul prin corsetul de mătase – ca să fiu sărutată de proaspătul meu soț, care n-a făcut decât să mă sărute cast pe obraz, în aplauzele tuturor prietenilor și rudelor…

Doar atunci am privit în urmă la acea seară de pomină. Și m-am văzut stând în prag, uitându-mă cum Lucky Lindy, Vulturul Solitar – ba nu, logodnicul meu – se îndepărta cu mașina și minunându-mă că, dintre toate femeile de pe pământ, mă alesese pe mine…

Abia atunci. După ce viața mea se transformase atât de irevocabil, încât n-aveam s-o mai pot recunoaște vreodată fără ajutor – fotografii, hărți, pașapoarte ferfenițite și tăieturi îngălbenite din ziare –, abia atunci mi-am dat seama că în seara aceea nici unul din noi nu pomenise nici măcar o dată cuvântul *iubire*.

Dar nu trebuia s-o facem, m-am liniștit singură. Două inimi, într-o asemenea înțelegere – nu aveau trebuință de cuvinte sentimentale, prosteşti, romantice. Charles era mai presus de așa ceva. Iar acum și eu eram mai presus de așa ceva.

Noi eram mai presus de așa ceva. De cuvinte banale, rostite de cupluri banale.

1974

Patruzeci și șapte de ani mai târziu, zburând de-a curmezișul țării la clasa întâi, nu pot să mă gândesc decât că *el* detestă *asta.*

Charles a crezut mereu că zborul la clasa întâi e cel mai mare rău întâmplat aviației, mai rău decât tot ce au făcut liniile aeriene comerciale – mai rău decât stewardesele șic în fustele lor îndrăznețe; mai rău decât piloții ascunși de o perdea sau de o ușă; mai rău decât efortul neprecupețit de a-i face pe pasageri să uite că zboară. Parcă ai fi într-o conservă, spune mereu. Izolat. Ți se dă de băut. Ți se spune să te relaxezi. Poți să cobori jaluzelele la geam ca nici măcar să nu fii nevoit să vezi că te afli la nouă mii de metri în aer.

Arunc un ochi la fața lui; lipsită de culoare, străvezie. Își ține ochii închiși. A insistat să rămână treaz până la îmbarcarea celorlalți pasageri, deși o draperie, oferită grijuliu de linia aeriană, ne ascunde pe toți – pe medic, pe asistentă, pe copiii noștri, pe mine. El, pe o brancardă echilibrată pe un șir de scaune la clasa întâi. Perfuzia e atașată de braț – subțirel ca ramura unui copăcel. Poartă pantaloni kaki și un tricou polo.

Așa firav cum e, când a fost adus la bord – cu noi ceilalți în jurul lui, cu spatele la lume, ca pentru a-i feri pe cei sănătoși – s-a ridicat în capul oaselor și a răspuns la salutul pilotului și copilotului postați în picioare la capătul rampei, cu ochii înlăcrimați.

Până și acest efort l-a epuizat. Iar acum doarme.

Deschid întruna poșeta, uitându-mă la scrisori. Cu cruzime, vreau să i le flutur în față până deschide ochii; vreau să-i pretind să le citească cu voce tare, ca să-l aud *spunându-mi*, în sfârșit, ceva adevărat, sincer și din inimă. Chiar dacă vorbele alea nu mi-au fost menite mie – și de ce n-au fost? Unde-i scrisoarea *mea* emoționantă de adio? Sau mie ar trebui să-mi ajungă – cum a trebuit mereu să-mi ajungă – că m-a ales pe mine în primul rând; că m-a ales acum să-i stau alături?

Am închis poșeta cu un pocnet; bineînțeles că nu pot face asta; nu-l pot pune să citească scrisorile cu voce tare. Nu în fața copiilor mei.

Așa că stau tăcută lângă el, soția fidelă, din câte știu ceilalți; partenerul lui de zbor, încă o dată, în această ultimă călătorie a lui. Am atins

altitudinea de croazieră, iar dangătul cristalin, vesel a răsunat, dându-ne voie să ne mișcăm dacă avem chef. În clipa asta stă de veghe Scott; se află pe cealaltă parte a culoarului, vizavi de taică-su, studiindu-l, cu o expresie criptică pe față. N-am idee la ce se gândește sau ce-și amintește; știu numai că, dintre toți copiii mei, pe el îl așteaptă cel mai greu drum spre iertare.

Jon se uită-n gol pe geam și nu știu ce vede. Vorbește puțin de felul lui, chiar mai puțin decât tatăl lui. Dar, spre deosebire de tatăl lui, Jon nu se simte bine în aer. Casa lui e marea; pasiunea lui, vietățile din ea.

Land a plecat cu un avion înaintea noastră și ne așteaptă în Honolulu; sarcina lui e să aranjeze transportul până în Maui, celălalt capăt al insulei, ca Charles să poată fi aproape de Hana și de căminul pe care ni l-a construit acolo. Bunul și ascultătorul Land; dacă tatăl lui e aer și fratele lui apă, el e fix cum îi spune și numele – pământ. *Land*. Solid, un om din vest, un fermier.

Fetele sunt cu familiile lor, Reeve în Vermont, Ansy în Franța. Amândouă au copii mici și nu ne pot însoți în această ultimă călătorie, dar au reușit să-și ia rămas-bun mai devreme.

Cât îmi iubesc copiii! Cât de recunoscătoare sunt pentru ei și pentru tot ce mi-au dăruit – bucurie, frustrare, speranță; un motiv să trăiesc mai departe când credeam că n-am nici unul. Iar acum nepoții. Dar ei sunt oare de ajuns? De ajuns să salveze această familie când – *dacă* – am să le destăinui ce știu?

Îl ating pe soțul meu, cea mai blândă atingere, și e ca la începuturi, când nu mă puteam convinge de-a binelea că am dreptul. Doar că acum nu mai e un zeu tânăr, ci pe moarte, curând va pleca din trup, chiar dacă niciodată din amintire, iar asta nu-i cinstit. Voiam ca în aceste ultime zile să-mi amintesc ce a fost mai bun în viața noastră împreună, momentele plăcute, momentele imposibil de dulci.

Oare nu asta se presupune că-ți amintești când soțul trage să moară? Nu se presupune că vei uita, și, cel mai important, vei ierta?

Dar, încă o dată, mi-a negat un drept conjugal. Din cauza scrisorilor din poșetă, nu voi putea în veci să uit toți anii în care i-am dus dorul, l-am dorit, întrebându-mă de ce nu putea sta cu mine mai mult de câteva zile

fără a începe să se fâțâie încoace și încolo, să se uite pe fereastră, să plănuiască să zboare iar departe de mine. Propriul meu secret nici nu mai pare așa de mare acum; nu-l pot compara cu cele pe care le-a ținut el față de mine.

Îl privesc cum zace straniu de nemișcat, atât de slab, încât e de nerecunoscut, cu gura întredeschisă, cu falca lăsată; prima oară când nu spune nici unuia dintre noi ce să facă, să gândească ori să simtă.

Și înțeleg că trădarea e mai mare decât iertarea. Încă o lecție învățată de la Charles într-o viață de morală și predici.

CAPITOLUL 4

Mai 1929

Plafon. Capacitate rezervor. Anvergura aripilor. Vânturi laterale. Manetă de gaze. Portanţă. Termeni tehnici, cuvinte pe care a trebuit să le asimilez, definiţii pe care a trebuit să le memorez, ca parte din noul meu rol.

Friptură de vită la cuptor, bine făcută. Fără sosuri. Legume gătite la limita terciuirii. Felii de pâine albă acompaniind orice masă. O listă diferită, dar nu mai puţin importantă. Şi la fel de vitală pentru noul meu rol, pentru noua mea viaţă.

Oare fusesem vreodată la facultate? Primisem o educaţie? În primele săptămâni de căsnicie cu cel mai faimos bărbat din lume (atât de faimos încât am primit scrisori înlăcrimate de la fete ingenue care mă acuzau că le furasem viitorul soţ; atât de faimos încât în loc să primească mirele tradiţionalele felicitări, *eu* am fost cea bătută pe umăr; atât de faimos încât starurile de cinema ne-au implorat să ne petrecem luna de miere la vilele lor, iar regizorii au dorit să facă filme de lung metraj cu nunta noastră), nu-mi venea să cred că da. Căci îmi rămăseseră foarte multe de *învăţat*.

De unde nu ştiam nimic despre soţul meu, am trecut la faza în care mi se pretindea să ştiu *totul* despre el. Ce-i plăcea şi ce nu-i plăcea în privinţa mâncării (toate cele de mai sus), cerinţele lui vestimentare (costume cu croială simplă, din tweed cafeniu, cămăşi albe apretate, cravate uni şi veşnicele cizme maronii scâlciate pe care le purta, indiferent de ocazie, din zilele lui de pilot poştal). De asemenea mi se pretindea să-i cunosc, în chip magic, intuitiv, programul zilnic; începând din prima zi întreagă a vieţii noastre conjugale.

În acea primă dimineaţă am dormit până târziu. Epuizată de toate

pregătirile, de efortul constant de a deruta presa – săptămâna dinaintea nunţii ne-am petrecut-o mergând cu maşina, în văzul tuturor şi urmăriţi de toţi, la felurite biserici, doar ca să-i punem pe o pistă greşită –, am dormit până târziu.

Pe deasupra, eram epuizată şi de prima noapte ca soţie. În ciuda reticenţei de a mă săruta în public, soţul meu s-a dovedit un amant foarte focos în privat. Mâinile lui – mâinile acelea puternice, elegante, care mă fascinaseră atât de mult în Ciudad de México – mai întâi au descoperit, apoi au revendicat cu o curiozitate nesăţioasă fiecare părticică din trupul meu, provocându-mi şi plăcere, şi durere. Dar mai ales plăcere.

Plăcere, repetată de câteva ori pe durata nopţii, aşa că m-am sculat târziu în acea primă dimineaţă. Hotărâserăm să facem luna de miere pe o şalupă nouă, dat fiind că toată lumea urma să scruteze norii după „fericiţii, cutezătorii însurăţei ai cerului“. Barca se legăna uşurel, trezindu-mă încetul cu încetul. M-am împotrivit, agăţându-mă de somn. O visam pe sora mea, Elisabeth; ea avea doisprezece, eu zece ani, îmi ascunsese păpuşa preferată, nu voia să-mi spună unde şi râdea de lacrimile mele.

Înainte de a mă trezi de-a binelea, eram supărată pe ea, ameninţând că o voi pârî mamei; în timp ce căldura soarelui care ne încingea dormitorul de la bord m-a împins spre trezie, mi-am amintit. N-aveam zece ani, nu eram supărată pe soră-mea, dar mă gândisem *într-adevăr* foarte mult la ea în ultimele săptămâni.

Mai întâi, confuzia produsă a doua zi după accidentul nostru, când ziarele au relatat că ofiţerul Lindbergh şi domnişoara *Elisabeth* Morrow fuseseră la un pas de moarte după ce avionul lor pierduse o roată la decolare.

— Nu pricep, tot zicea Elisabeth când mi-a telefonat acasă a doua zi dimineaţa; auzeam foşnetul unui ziar în mâna ei. De ce-ar spune că am fost în New Jersey?

— Eu am fost, i-am răspuns, explicând situaţia. Am spus de mai multe ori că sunt domnişoara Morrow. Nu le-am dat prenumele.

— Tu? Repeta asta întruna, spre iritarea mea. Tu? Colonelul Lindbergh te-a sunat pe *tine*? Şi te-a luat sus *pe tine?*

— Da, am spus iar şi iar, deşi mă mânca limba să-i povestesc restul, dar

ştiind că nu puteam, până nu discuta Charles cu mama şi tata.

Iar mai apoi, când i-am putut povesti restul, chiar înainte ca biroul tatei să dea declaraţia formulată lapidar despre căsătoria colonelului Lindbergh cu domnişoara Anne Morrow, fiica ambasadorului, ziarele au înţeles iar pe dos. Continuau să relateze că Elisabeth, nu eu, era „cea mai norocoasă tânără din zilele noastre, căci galantul Lindy a ales-o să-i fie copilot în viaţă“. Biroul tatei a publicat o rectificare formulată şi mai lapidar. Şi, în sfârşit, ziarele au părut a-şi aduce aminte că ambasadorul Morrow avea, la urma urmei, şi altă fiică.

Când eu şi Elisabeth am reuşit să ne întâlnim, curând după anunţarea logodnei, m-am repezit la ea cu scuzele rostogolindu-mi-se deja pe buze.

— Of, Elisabeth, ce încurcătură oribilă în ziare! Îmi pare nespus de rău, nu e corect faţă de tine că au făcut aşa o greşeală. Te face să arăţi ca… ca…

— Ca iubita părăsită? A râs binedispusă, dându-şi capul pe spate, dar i-am văzut mâhnirea în ochii albaştri.

— Nu, nu, bineînţeles că nu, doar că…

— Oh, Anne, nu-mi pasă de presă! Sincer, nici cât negru sub unghie! Doar că… doar că…

— Ce? Ce e?

Soră-mea m-a apucat de umeri, privindu-mă ţintă, în timp ce lacrimile îi podideau ochii, şi a şoptit:

— Of, chiar vreau tare mult să fiu fericită pentru tine! Vreau cu adevărat! Trebuie să mă crezi! Apoi a fugit sus în camera ei şi a închis uşa. Şi din momentul acela între noi a planat o stânjeneală; rolurile noastre se schimbaseră semnificativ şi nici una din noi nu ştia cum să se poarte. Elisabeth fusese mereu *aleasa*, copilul de aur. Eu fusesem întotdeauna mulţumită să stau în umbra ei.

Din frumuseţe, din cea râvnită, o preschimbasem peste noapte pe Elisabeth într-o fată bătrână. O fată bătrână părăsită, pe deasupra! Deşi nu m-a învinuit niciodată de asta, am simţit-o. O frământau lucruri pe care voia să mi le spună, dar nu putea; se vedea clar de fiecare dată când schimba subiectul brusc sau îmi evita privirea, ori de câte ori Charles se găsea în încăpere.

Totuşi, mi-a fost domnişoară de onoare la nuntă, verificând chiar ca floarea de la butoniera lui Charles să fie prinsă bine, şi a zâmbit luminos pe parcursul întregii ceremonii.

Aşadar la soră, nu la soţ mi-era gândul când m-am trezit în sfârşit în acea primă dimineaţă a vieţii mele conjugale. Simţindu-mă vulnerabilă, expusă, mi-a luat un moment să-mi dau seama că eram goală sub pătura de lână aspră, cu iz de mucegai. Amintindu-mi *de ce* eram goală, am surâs şi am întins mâna spre proaspătul meu soţ, dar n-am dat decât peste o pernă goală.

— Charles?

Am căutat ceva de îmbrăcat prin cabina micuţă, plină de igrasie, adiacentă unei bucătării la fel de micuţe şi de pline de igrasie – mirosea a peşte şi kerosen; văzând cu coada ochiului un capot de flanelă pe care nu-l recunoşteam, şi nici n-am stat să mă întreb al cui putea fi, m-am învelit în el, mi-am tras nişte pantofi de tenis în picioare şi am suit scara îngustă spre punte.

Soţul meu stătea aplecat deasupra unei mese, bronzat şi nemaipomenit de frumos într-un pulover alb pescăresc şi cu o beretă albastră de marinar pe cap; la fel de în largul lui pe apă, cât era şi în aer. Minunându-mă de mâinile lui care făceau noduri culisante pe o frânghie albă şi groasă cu îndemânarea unui marinar călit, am roşit; pielea îmi era încă gingaşă de amintirea acelor mâini strângându-mă *pe mine*.

— Te-ai sculat târziu, a zis el, plimbându-şi peste mine privirea albastră sfredelitoare, sorbindu-mă cu totul; nefiind legat bine în talie, capotul se căsca peste pulpe. Am adunat materialul uzat, dar Charles s-a îmbujorat oricum. Apoi a surâs.

— Ştiu. Îmi pare rău. M-am dus lângă el, şi, pentru o clipă, n-am ştiut ce să fac. Oare să-l sărut? Să-l îmbrăţişez? Intimitatea din întunericul nopţii trecute părea să se estompeze în lumina nemiloasă a zilei, iar el nu mai era soţul meu, iubitul meu care strigase iar şi iar în beznă; era din nou Charles Lindbergh, Vulturul Solitar.

Iar eu nu mă deprinsesem deocamdată cu ideea că aveam dreptul de a-i sta alături.

Am decis pentru o mângâiere drăgăstoasă pe braţ; m-a mângâiat şi el pe

umăr şi am răsuflat amândoi uşuraţi. Mi-am spus că nu vom fi mereu atât de şovăitori unul cu altul şi am voit să i-o spun şi lui, dar nu mi-am găsit cuvintele. Tăcerea, învăţam – alt lucru de adăugat în programa mea! – era răspunsul cu care soţul meu se simţea cel mai bine.

Ne-am întors amândoi şi am cercetat peisajul; ne aflam la vreun sfert de milă de ţărm. Bărcuţa pneumatică în care vâslisem până în larg era legată şi se izbea de peretele micului iaht. Cerul era mohorât; se apropia sfârşitul lunii mai, deci atmosfera nu era deocamdată încărcată cu umiditatea furtunilor de vară. Abia dacă adia briza.

— Care-i programul nostru? M-am întors spre soţul meu cu un zâmbet jucăuş; la urma urmelor, era luna de miere. Nu aveam alt program de respectat decât mic dejunuri leneşe, cine servite la lumina lumânărilor – şi alte nopţi ca aceea pe care tocmai o savurasem. Ba chiar adusesem câteva din poemele mele să i le împărtăşesc; mi-l imaginam citindu-le cu glas tare la lumina lumânării.

— Voiam s-o luăm din loc la opt ceasuri fix. Dar tu ai lenevit în pat, aşa că am ieşit din grafic. Găseşti conserve de mâncare jos în bucătărie, aş dori micul dejun. După ce faci curat – trebuie să freci zilnic closetul cu clor, bineînţeles –, o să ridic ancora. Mă aştept să ajungem la Block Island până la douăsprezece ceasuri fix. Mi s-a părut că zăresc un avion mai adineauri, la vreo cinci mile spre vest, deci n-ar trebui să tărăgănăm prea mult.

— Dar… Îmi ameţise capul de atâtea informaţii; nu le puteam procesa pe toate. Block Island? Ce vom face când ajungem în Block Island? Ştiu un mic restaurant drăguţ acolo, am putea…

— Fără restaurante. Am fi descoperiţi. Trebuie să ne oprim pentru alte provizii şi combustibil.

— Dar… eu nu prea gătesc, ştii? Am făcut câteva cursuri de ştiinţe domestice la Smith, dar au trecut secole. Nu-s sigură că ştiu să…

— Atunci o să înveţi. Oricum va trebui să înveţi, pentru când vom zbura împreună.

— Păi, mă rog, mă gândeam că vom…

— Vei găsi ouă, o bucată de şuncă, nişte lapte praf şi cafea. Charles a făcut cu capul peste umăr, spre scările de dedesubt. După ce ne punem în

mișcare, o să scot cărțile și hărțile și începem.

— Începem ce? Ce cărți și hărți? Charles, ia-o te rog mai încet și fii mai explicit! Tonul meu începea să se ridice, dar eram foarte nedumerită și, da, dezamăgită. Ce se întâmplase cu luna mea romantică de miere?

Soțul meu a oftat și colțul gurii i s-a smucit cu un tic nervos.

— Vei învăța să zbori și să navighezi, de asemenea. Planific un voiaj în Orient ca să cartografiez rutele pentru zboruri de pasageri. Eu voi pilota, firește, dar și tu va trebui să știi. Vei servi ca navigator.

— Eu… eu, *să navighez?* Ce cuvânt formidabil! Magellan navigase. Columb navigase. Da Gama navigase. Cum puteam eu să fac așa ceva? Ești sigur? am întrebat nerăbdătoare. Ești sigur că pe mine mă vrei?

— Bineînțeles! Pe cine altcineva să vreau? În cine altcineva să am încredere, dacă nu în tine, soția mea? Acum aș vrea ouăle, dacă nu-i cu supărare.

N-am putut decât să mă uit lung la el, copleșită de tot ce aștepta de la mine. Noaptea trecută, mi-am dat seama dintr-odată, fusese doar începutul. Charles Lindbergh mă alesese pe mine; faptul în sine fusese destul de greu de asimilat și nu terminasem de tot. Însă acum începeam să-mi dau seama ce însemna cu adevărat. Nu urma să-i fiu doar soție, ci și copilot. Nu aveam doar să-i prăjesc ouăle, ci și să-i ghidez traiectoria spre Orient.

Dădeam să spun „voi încerca“, dar m-am oprit la timp. Pricepeam că „încercarea“ n-ar fi constituit un răspuns acceptabil.

Am zis, în schimb:

— Desigur. Cum le vrei?

— Moi, întoarse.

— Perfect. Așa-mi plac și mie ochiurile. Nu-mi plăceau ochiurile moi întoarse. Dar știam că ar fi fost mai simplu să pretind că-mi plac.

Încă un lucru pe care-l învățam. Și încă foarte repede.

Pe Block Island ne-au descoperit. Am tras la țărm ca să cumpărăm mai multe provizii, iar un bărbat a exclamat:

— Hei, tu nu cumva ești tipul ăla, Lindbergh? Și proaspăta lui mireasă?

M-am încordat, gata s-o rup la fugă. Spre marea mea surpriză, Charles doar s-a scărpinat pe nas și a scuipat – două gesturi pe care nu le mai

văzusem la el.

— Tipul ăla, Lindbergh? Ba! Ce treabă să aibă ăla aici? Am auzit c-au zburat în Maine, asta am auzit.

— Ptiu! Acum că mă gândesc, ai dreptate. Asta am auzit şi eu la radio.

Charles s-a întors spre mine făcându-mi cu ochiul, iar eu mi-am înăbuşit un surâs; i-am surprins bucuria, delectarea maliţioasă cu renghiul lui, în timp ce el m-a apucat de mână, pentru prima oară în public. M-a ţinut strâns, chiar şi cât ne-am plimbat pe îndelete prin baraca pescarului, în căutare de ouă, cereale şi o cutie de cafea. (De dimineaţă avusesem nevoie de trei încercări să fac un ibric acceptabil şi chiar şi atunci Charles o băuse bodogănind şi cu ochii închişi.)

Mă înfiora să fiu revendicată aşa; acela a fost momentul când m-am simţit măritată în toată regula. Nici măcar noaptea trecută nu mă făcuse să mă simt atât de luată în stăpânire. Negreşit, doar îmi închipuisem privirea glacială a lui Charles când m-am ridicat pe vârfuri să-mi primesc sărutul de nuntă; înţelesesem pe dos toate pozele alea stângace pentru fotografi, în zilele dinaintea nunţii, când Charles nu mă atinsese măcar o dată, nu-mi surâsese măcar o dată, nu se purtase măcar o dată ca un bărbat îndrăgostit.

În sfârşit aici, în maghernița asta ca vai de ea, soţul meu s-a întins după mine; s-a ţinut de mine şi în sfârşit toate săptămânile încordate, publice, dinaintea nunţii au dispărut, şi noi ne-am recăpătat magia intimă din noaptea când mă ceruse de soţie. Inima mea a făcut saltul ăla nebunesc, imponderabil, ca un avion care se lansează, şi nu mi-am putut stăpâni un zâmbet larg. Ba chiar mi-am frecat faţa de lâna aspră a puloverului lui, ca o pisică ce-şi marchează teritoriul. Şi cred că a rămas surprins şi emoţionat când am făcut-o.

Nu voiam să mai plecăm din prăvălioara aia; nu voiam să rup vraja acelui moment miraculos, banal, când un soţ şi o soţie discută avantajele fulgilor de porumb în comparaţie cu cerealele de grâu. Cred că ştiam, de pe atunci, că asemenea momente între noi vor fi prea rare.

Of, cum de ştiam? Pur şi simplu adulmecam, aşa cum un animal adulmecă un intrus în adierea vântului? Auzeam, ca un animal care aude primejdia în trosnetul unei crengi? Căci Charles şi cu mine eram asemenea unor animale prinse în capcană, captive; nici n-am ieşit bine din prăvălie,

agățați în continuare unul de altul în fâstâceala intimității noastre uluitoare, glumețe, că ne-am pomenit înconjurați de lume, reporteri și fotografi.

— Ei sunt! a țipat cineva, iar noi ne-am depărtat cu un salt, prinși… făcând ce? Nu știam; am simțit doar șocul confuziei, al vinovăției, inima a început să-mi bată nebunește și genunchii să-mi tremure.

— Charles!

— Charles Lindbergh!

— Colonele! Anne!

— Doamnă Lindbergh!

— Annie!

— Uitați-vă aici!

— Uitați-vă încoace!

— Cum e viața conjugală?

— V-ați odihnit vreun pic azi-noapte?

Hohote, aplauze, întrebări peste întrebări și pretutindeni oameni uitându-se la mine, zgâindu-se la mine, holbându-se la mine, din cap până-n picioare, iar eu am roșit, știind de ce. Auzisem de tot felul de ciudățenii pe la nunțile de pe vremuri, când rudele și prietenii îi spionau pe tinerii însurăței, scoțându-i din paturi, făcând glume grosolane pe seama relațiilor lor intime. Asta era o măscărie, o măscărie cât se poate de publică, și mă simțeam înjosită de ce știam că gândeau toți.

— Charles? Charles?

M-am răsucit orbește pe călcâie; pulberea bliţurilor exploda și simțeam mulțimea împingându-se tot mai aproape. Ce se va întâmpla când vor ajunge la noi? Ne vor clefăi și ne vor scuipa din gură, cu oasele linse? Ce spusese Shakespeare despre „livra de carne“? Nu-mi puteam controla fricile; îmi imaginam cum amândoi vom fi călcați în picioare pe doc și am știut că mă găseam în pragul primei mele crize de isterie. Percepeam totul mișcându-se din ce în ce mai repede, scăpat complet de sub control, și m-am întins, orbește, după soțul meu.

— Mișcă-te, Anne! *Acum*! Charles mă împingea în fața lui, încercând să mă ferească de gloată și totodată să mă folosească pentru a deschide drumul. M-am răsucit să mă uit la el, dar el a șuierat: Nu te opri! Ochii îi

erau turbați, dar fața era masca aceea de cremene pe care o zărisem prima oară în Ciudad de México.

Am strâns la piept plasa cu alimente, îngrijorată că voi sparge ouăle. În chip absurd, m-am întrebat dacă aveam părul pieptănat, și știam că nu; îmi curgea pe spate, neîngrijit, la fel ca hainele mele – un pulover lăbărțat, salopetă, încălțări sport. Așa urma să fiu văzută în absolut fiecare ziar din țară. Mi s-a strâns inima. Fiindcă ăsta, ironic, urma să fie portretul meu oficial de nuntă. La ceremonie nu făcusem unul, de frică să nu le vândă cineva.

Așadar *asta* urma să fie dovada fotografică a căsătoriei mele – sprintul ăsta nebunesc printr-o mănușă de fier urlătoare, încleștată, de reporteri, pescari, negustori, femei și un număr surprinzător de copii; oameni care, dintr-un motiv sau altul, dăduseră fuga să ne vadă, care simțeau că aveau *dreptul* să ne vadă, în luna noastră de miere. Nimeni nu avea să-și amintească splendida mea rochie bleu din mătase franțuzească, buchetul de lăcrimioare culese din grădina de la Next Day Hill – acum toate erau un vis, un vis frumos. Așa că am fugit, cu capul plecat și lacrimile șiroindu-mi pe obraji.

Într-un final am ajuns la *Mouette*[11] – fugăriți de mulțime ca niște evadați –, dar am descoperit că nu era chip de scăpare. O flotilă împestrițată de ambarcațiuni – bărci gonflabile, canoe, bărci pescărești – se legăna pe apă imediat în apropierea docului, încolțindu-ne, cu pasagerii ieșiți pe punți, ba, într-un caz, atârnând de un catarg. Doar ca să ne vadă în treacăt.

11. Numele șalupei.

— Ce facem?

M-am întors cu spatele, fonfăind, ștergându-mi lacrimile.

— Acum mi-aș dori să fi avut un avion, a mârâit Charles. Va trebui să așteptăm până pleacă. La un moment dat sigur o să vină vreun polițist și-i va face să plece. Voi cere ajutor prin radio când intrăm în barcă.

O femeie a răzbit prin gloată și s-a năpustit spre mine.

— Charles!

Până să mă dumiresc ce se întâmpla, femeia s-a întins spre mine;

Charles a încercat să se pună între noi, însă ea îşi încolăcise deja braţele în jurul meu şi mă asfixia într-o îmbrăţişare.

— Draga de tine! Să ai grijă de el şi să-l faci fericit, auzi? Şi să vă binecuvânteze cât mai curând Dumnezeu cu un Lindy micuţ!

— Eu… eu… M-am zvârcolit să scap din braţele ei; era rotundă şi mirosea a drojdie proaspătă, iar geanta ei de mână mă tot lovea peste cap.

— Vă rog, a spus Charles trăgând-o de lângă mine. Vă rog, lăsaţi-ne în pace, cu toţii. Apreciem urările voastre de bine, dar acum ne-ar plăcea să rămânem singuri.

Am păşit pe puntea alunecoasă a vasului de agrement, reuşind ca prin minune să nu scap cumpărăturile, deşi am tras o căzătură straşnică în genunchi. Charles m-a ajutat să mă ridic şi a coborât după mine în bucătărie. M-a ajutat să pun alimentele la locul lor, fără să comenteze că-mi tremurau mâinile, că-mi dădeau întruna lacrimile, deşi încercam să le alung clipind.

Am aşteptat să mă aline, să mă ia în braţe şi să-mi spună că va fi bine. N-a făcut-o. În schimb s-a uitat la ceas.

— Încearcă să pregăteşti cina la orele optsprezece fix, a spus cu capul în jos şi dispărând în micul nostru dormitor-cabină unde se afla radioul de comunicare cu ţărmul. După un moment i-am auzit vocea calmă, liniştitoare, transmiţând. Afară, pe doc, se auzea mai departe ropot de picioare, glasuri înăbuşite, febrile, dar ca prin minune n-a urcat nimeni la bordul bărcii. Pasămite toţi se mulţumeau să stea pur şi simplu pe debarcader, privind şi aşteptând.

Mi-am răsucit părul la ceafă şi m-am clătit pe faţă cu nişte apă. Charles s-a întors în bucătărie cu un braţ de cărţi şi hărţi; le-a înşirat pe măsuţa instabilă cât eu am gătit, sau mai degrabă am încălzit o cutie de tocăniţă de vită pe micul arzător şi am scos o bucată din pâinea aia albă oribilă.

— Nu-i lăsa să te prindă, Anne, a spus el cercetând pagina unei cărţi şi mâzgălind ceva pe ea. Nu-i lăsa să te facă să plângi. Nu-i lăsa niciodată să câştige.

— Nu ştiam că suntem în război.

— Ei bine, suntem. Eu sunt, de la Paris încoace. Îmi pare rău că a trebuit să fii prinsă şi tu în el. Dar sunt şi recunoscător că nu mai trebuie

să-l port singur.

— Eşti?

— Da. Apoi s-a uitat la mine şi a zâmbit; surâsul a avut asupra mea efectul pe care-l aveau toate surâsurile lui – atât de puţine, începeam să înţeleg, atât de preţioase. Mi-a înaripat inima, mi-a înfiorat pielea; mi-a zvântat lacrimile şi mi-a dat curaj.

Aşa că am servit cina în bucătăria aia care se clătina imposibil, luminată doar de o lanternă pe baterie atârnată în tavan, care se legăna hipnotic, aruncând umbre prelungi pe feţele noastre.

După ce am strâns masa, soţul meu a început să mă înveţe cum se zboară.

O dată m-am aplecat ca să mă uit mai bine la diagrama unui motor şi m-am oprit, doar o clipă, să-mi frec faţa de mâneca puloverului lui. Oftând duios, el m-a mângâiat pe obraz şi m-a îmbrăţişat, înainte de a continua lecţia.

Între timp, afară, foarte aproape de barcă, nişte necunoscuţi ne scandau necontenit numele, o incantaţie lugubră care-mi punea nervii la încercare.

Şi am ştiut că asta va fi legătura pe care o vom împărtăşi, care ne va uni pe vecie. Nu experienţa pierderii unei roţi la decolare. Nu pasiunea nopţii trecute, nici măcar jurămintele pe care le rostiserăm, făgăduinţele pe care le făcuserăm dinaintea familiilor noastre.

Nu, ci experienţa de a fi vânaţi. De a fi două animale, prăzi, străduindu-ne din răsputeri să-i ţinem departe pe cei care ne-ar fi făcut rău, chiar în timp ce ne doreau binele.

Vânt din spate. Ampenaj vertical. Axă de ruliu. Giraţie.

„Nu te opri. Ochii plecaţi. Nu zâmbi deloc. Nu te băga deloc.“

Lista lucrurilor pe care trebuia să le învăţ se lungea de la o zi la alta. Cu toate acestea, le-am stăpânit pe toate. Trebuia. Fără ele, n-aş fi fost în stare să supravieţuiesc în noul meu rol de soţie a aviatorului.

CAPITOLUL 5

Octombrie 1929

Marea Aviatoare s-a oprit în cadrul uşii când a intrat în încăpere. Era echipată cu obişnuiţii pantaloni, cămaşă şi eşarfă, în ciuda faptului că era o ocazie formală. Cu părul arămiu tăiat scurt, trupul deşirat şi lung, asemănarea cu soţul meu era evidentă – şi evident calculată.

— E o minune că nu şi-a schimbat numele în Charlotte, a murmurat Carol Guggenheim când restul camerei a izbucnit în aplauze.

Marea Aviatoare a zâmbit larg, aplecând cu sfială capul, dar eu i-am văzut licărul din ochi. Spre deosebire de soţul meu, ei îi plăcea atenţia.

— Uite-o că vine, am şuşotit eu când ea a pornit glonţ spre noi. Charles, Carol, Harry şi cu mine stăteam în picioare în mijlocul sălii de recepţii de la Falaise, conacul de la ţară al Guggenheimilor, enormul castel normand pe care-l zărisem prima oară vara trecută. Petrecerea se dădea în cinstea noastră, pentru a ne ura bun venit după ultimul nostru zbor dintr-un capăt în altul al ţării. Numai Harry şi Carol l-ar fi putut convinge pe Charles să participe la o serată aşa pompoasă.

— Bine v-aţi întors, domnule!

Marea Aviatoare l-a salutat pe soţul meu şi şi-a dezvelit dinţii în rânjetul ei larg.

Charles a răspuns la salut cu un surâs şters, apoi a dat mâna cu ea. Dintr-un colţ al camerei a scăpărat bliţul unui aparat de fotografiat. Carol a păşit imediat în faţa mea, protector, şi s-a încruntat; îmi amintea mereu de o leoaică tânără, care-şi păzeşte puii cu îndârjire – în acest caz, eu şi Charles. Carol şi Harry ne purtau mereu de grijă, alegându-i pe oportunişti, pe cei interesaţi să ne exploateze, de cei care puteau să ne ajute cu adevărat ori să ne fie doar prieteni. Iar casa lor de lângă

strâmtoare, cu hectarele ei de uscat şi de pădure, devenise pentru noi un refugiu din calea presei; eram bineveniţi oricând, fără întrebări.

— Harry, fără aparate de fotografiat, a sâsâit Carol, cercetându-l cu nervozitate pe Charles. Soţul meu nu se încordase însă; părea relaxat, chiar fericit, sporovăind amabil cu Marea Aviatoare. În orice caz, în seara aceea soţul meu părea că făcuse un armistiţiu cu presa.

Harry a luat o gură de şampanie şi a ridicat din umeri.

— Nu pot să percheziţionez pe toată lumea, nu? Merg să vorbesc cu individul. Şi, croindu-şi drum cu umerii lui laţi, a trecut repede prin mulţimea de oameni pe care de-abia dacă îi cunoşteam, dar care fuseseră invitaţi să îmi ureze – să *ne* ureze – bun venit acasă. Familia mea nu se vedea nicăieri, cu toate că îi îndrăgeau pe Guggenheimi; Con, Dwight, mama şi tata erau în Mexic, iar Elisabeth găsea mereu o scuză să stea în Englewood cu Connie, zilele astea; erau pe punctul de a deschide şcoala visurilor lor.

„Bun venit înapoi acasă, Primul cuplu al Aerului!“ proclama o fâşie de pânză atârnată deasupra poliţei căminului din casa Guggenheim. Asta eram noi acum; asta făceam. Zburam. Nimeni nu şi-a dat măcar osteneala să pretindă că am fi fost ca alţi însurăţei, care-şi puneau împreună gospodăria pe picioare, ori îşi alegeau din mai multe modele vesela de porţelan, sau se certau amical pe seama bugetului.

Eu şi Charles ne-am petrecut primele luni de căsnicie în aer, traversând ţara, inaugurând toate noile aerodromuri ce răsăreau ca lalelele în această eră nouă, primăvăratică a aviaţiei. Totul era posibil, viitorul era la fel de întins şi nemărginit ca cerul însuşi – câtă vreme avioanele continuau să zboare.

Aşa că zburam, ca să ne asigurăm că aşa va fi. Imediat după luna de miere, Charles a fost numit în consiliul uneia din primele linii de pasageri – TAT, sau Transcontinental Air Transport – şi, cum făcea cu orice în viaţa lui, îşi lua îndatoririle în serios. Nu se mulţumea doar să-şi împrumute numele pentru publicitate şi investitori; insista să traseze el însuşi rutele, cu mine în scaunul de copilot. Ba chiar a pilotat primul zbor oficial. Iar eu am fost prima „însoţitoare de bord“ oficială.

În timp ce camerele jurnalelor de actualităţi zumzăiau imortalizând

ocazia, un grup de vedete de cinema şi celebrităţi, inclusiv guvernatorul Californiei, zâmbind cu gura până la urechi, cu valijoarele de călătorie în mână, au străbătut un covor roşu, la ieşire din Los Angeles. Numai că asta nu era premiera unui film; erau pasagerii acelui prim zbor, iar la capătul covorului, eu şi Charles aşteptam în picioare în faţa unui avion trimotor Ford sclipitor. Cât ne-a orbit pulberea bliţurilor, Mary Pickford a flirtat cu nerușinare cu soţul meu, iar eu am zâmbit vitejește, prefăcându-mă că nu-mi pasă.

N-aveam a-mi face griji; Mary Pickford era prea laşă ca să zboare de-adevăratelea. Doar a botezat avionul cu o sticlă de şampanie şi a rămas la sol, pe când Charles a făcut spectacol punându-şi geaca de zbor şi a făcut spectacol legând un şorţ ridicol peste rochia mea subţirică ridicol de înflorată, după care ne-am urmat „oaspeţii“ în avion pe o scurtă scară mobilă. Charles a pilotat până la prima oprire de alimentare în Arizona, în timp ce eu m-am agitat să-i întreţin pe cei zece pasageri aşezaţi pe scaune de răchită, câte cinci de fiecare parte a avionului, fiecare cu fereastra lui, cu perdea de catifea pentru intimitate, lămpiţă de citit, brichetă pentru trabucuri şi scrumieră. Am împărţit reviste, am ajutat doi însoţitori să servească gustări de-a gata pe farfurii de porţelan adevărat şi am turnat cafea dintr-o cafetieră de argint veritabil. Când am dat peste primul gol de aer, toţi pasagerii s-au întors instinctiv spre mine, cu groaza în ochi; eu am zâmbit liniştitor şi, curând, se purtau toţi ca nişte aviatori experimentaţi.

Am zburat, de asemenea, ca să ridicăm moralul când, la numai două luni după zborul inaugural, TAT – acum poreclită „Linia Lindbergh“ – a suferit primul accident. Avionul s-a prăbuşit lângă Mount Williams, în New Mexico, departe de orice drum sau cărare. Charles a hotărât că era de datoria lui, ca personalitate reprezentativă a companiei, să repereze epava, aşa că am urcat în spatele lui în carlinga unui Lockheed Vega şi am stat cu ochii deschişi cât cepele, fără să ştiu prea bine ce anume căutam. Mi s-a întors stomacul pe dos când l-am depistat. Avionul, înnegrit, contorsionat, părea rupt, ca o jucărie de copil aruncată neglijent; pumnii mi s-au încleştat, lovindu-mă peste coapse, de parcă aş fi vrut să-mi provoc genul de durere pe care negreşit o îndurasera pasagerii. Mi-am dat seama că nu existau supravieţuitori – cum ar fi putut exista, când avionul izbucnise în

flăcări la impact? Am zburat cât de aproape am putut, dar nu suficient de aproape cât să vedem cadavrele, fapt pentru care am fost veşnic recunoscătoare; descleştându-mi pumnii, am notat coordonatele pe care mi le-a dictat răstit Charles şi, cu ochii zvântaţi, le-am înmânat echipei de căutare când am aterizat, la 80 de kilometri distanţă, pe un petic nivelat din deşert. O săptămână mai târziu, în calitate de Primă Doamnă a Aerului, am murmurat familiilor nişte cuvinte seci de condoleanţe la o slujbă de pomenire, mândră că nu-l făcusem pe Charles de râs lăsându-mă pradă emoţiilor şi hohotind laolaltă cu rudele. Peste două zile, când am urcat din nou într-un avion de pasageri – pe jumătate gol; publicul se speria uşor pe atunci – am făcut-o cu un asemenea zâmbet încrezător pentru fotografi, că nu mi-am crezut ochilor când l-am văzut în ziare.

Dar, bineînţeles, *eram* încrezătoare; Charles pilota avionul acela, deci ştiam că nu se va întâmpla nimic. Fusese neşansa sărmanilor oameni să fie pilotaţi de altcineva; de cineva *mai slab*.

Mai zburaserăm şi ca să stabilim recorduri, să explorăm. Nu doar lumea, cerurile, ci şi căsnicia noastră.

Nu mi-am văzut niciodată soţul zâmbind cu atâta dragă inimă ca în ziua când am făcut primul zbor în comandă simplă, după luni de studiu şi zboruri de antrenament strecurate printre îndatoririle noastre oficiale de la TAT. De decolat a fost uşor; aveam mintea atât de împuiată cu liste de verificări şi proceduri, încât am fost prea ocupată ca să-mi fie frică. Numai după ce am ajuns sus, reuşind să mă relaxez după primele momente, mereu tensionate, ale decolării, mi-am dat seama că, deşi mai făcusem asta de o sută de ori, Charles stătuse mereu în scaunul instructorului.

Acum eram singură-singurică în avion. Şi enormitatea a ceea ce făceam – zburam singură, bizuindu-mă exclusiv pe inteligenţa şi cunoştinţele mele pentru ceva ce părea o premieră în viaţa mea – mi-a umplut brusc venele cu plumb lichid, mi-a făcut stomacul să salte incontrolabil şi mi-a acoperit fruntea cu broboane de sudoare. Îngrozită că-mi voi pierde cunoştinţa, mi-am impus să mă concentrez asupra instrumentelor, deşi, preţ de o clipă oribilă, şi acelea s-au înceţoşat într-o pată de linii, cercuri şi numere. Vântul pe care-l întâmpinam mereu cu bucurie mi se părea

acum sinistru; în ciuda studiilor de fizică şi aerodinamică, a părut un miracol că n-am doborât pur şi simplu maşinăria aia insignifiantă la pământ. Cum de-mi închipuisem că voi putea face aşa ceva de una singură – să menţin un avion în înaltul cerului?

Apoi mi-am amintit că Charles era dedesubt, observându-mă, observându-mă neîncetat – testându-mă totodată. Să vadă dacă mă voi ridica la înălţimea standardelor lui, fiindcă după numai câteva luni de căsnicie aveam senzaţia că nu era întru totul convins. Sincer, nici eu nu eram.

Dar nu exista altă opţiune, aşa că am executat manevrele rostindu-le cu glas tare; înclinare la dreapta, la stânga, rotire atentă în cea mai simplă schemă de aterizare, tot timpul cu ochii aţintiţi pe fâşia de uscat şi cu mâna pe maneta de gaze, încercând să ignor silueta zveltă care aştepta, cu pălăria în mâini, la celălalt capăt al pistei. Am aterizat doar cu câteva hopuri – am smucit din reflex manşa la atingerea solului. Când am închis complet maneta de gaze, cauzând oprirea lentă a rotirii elicei, Charles a venit în fugă spre mine. Avea faţa senină şi copilăroasă, privirea însufleţită.

— Ce fată cuminte! Cum te simţi? M-a ajutat să pun piciorul afară pe aripă, unde am şovăit o secundă, unde vântul şi-a spus în sfârşit cuvântul, cât pe ce să mă dărâme.

— Minunat! Şi, dintr-odată, chiar m-am simţit minunat. Fiindcă el mă văzuse aşa.

— Sunt foarte mândru de tine!

— Ştiu.

Şi m-a ridicat în braţe, chiar acolo pe pistă, fără a lua seama la reporterii care se grăbeau spre noi cu carneţelele şi creioanele lor. Trecusem testul – nu numai testul de a zbura de una singură, ci şi primul test al căsătoriei noastre. El conducea, eu îl urmam, iar asta însemna că trebuie să ţin pasul cu el. Acum demonstrasem că puteam.

Câteodată, admit, eram atât de înfricoşată, că nu-mi găseam cuvintele să-i spun – ca atunci când i-am permis soţului meu să mă azvârle dintr-un vârf de munte, ca pe o praştie. Cocoţată pe buza unei stânci, priponită cu un sandou întins, din funie groasă, stăteam într-un planor nou, îngheţată de

frică, cu mâinile strângând atât de tare maneta de direcţie, încât mi-a lăsat urmă, cu toate că eu de-abia o simţeam. Faţa îmi era paralizată, însă ştiam că, într-un fel sau altul, le-am aruncat lui Charles, reporterilor şi fotografilor din jur zâmbetul ăla nepăsător, apoi am închis ochii în timp ce coarda a fost înfăşurată pe un troliu şi apoi tăiată. Am încercat să-mi amintesc instrucţiunile pripite pe care mi le dăduse Charles – „Ţinteşte în sus ca să găseşti cel mai bun curent şi apoi încrede-te în vânt“ –, simţindu-mi inima cât un purice, sigură că voi fi sfărâmată de versantul vreunui munte.

Dar n-am fost! În schimb, am prins într-adevăr un curent şi am trăit în sfârşit zborul aşa cum îl visasem – mut, plutind, ca o pasăre, o făptură maiestuoasă cu privire semeaţă şi de puţin folos pentru alţii. Mi-am ţipat bucuria, neruşinată, căci nu era cine să mă audă, planând şi plonjând câteva minute care mi s-au părut ceasuri întregi.

M-am rotit în cercuri din ce în ce mai jos şi am făcut o aterizare un pic hurducăită, pe un câmp. Pe când mă căţăram afară din avion, câteva maşini urcau dealul; un bărbat mirat a scos capul pe geam.

— Tu de unde-ai mai venit? a întrebat el uluit.

— De-acolo de sus! am arătat eu înapoi spre munte şi am râs de expresia de pe faţa lui. Tocmai devenisem prima femeie americană care pilotase un planor.

Şi eu, şi Charles ne bucuram de asemenea momente şi clădeam pe ele; în timp ce acumulam tot mai multe zboruri în comandă simplă, în drumul meu spre licenţa de pilot (pe care Charles a pus-o bine lângă a lui, pentru indiferent ce muzeu le va dori într-o bună zi), am început să studiez navigaţia astronomică.

Ca toţi piloţii, preferam să mă bizui pe panoul de bord, dar Charles insista să învăţ şi astronomia; *el* o făcuse, ca pregătire pentru zborul spre Paris. Am ajuns să-mi displacă folosirea sextantului, un instrument greoi, incomod, ce aducea a combinaţie între telescop şi raportor. Mi-era aproape imposibil să-l folosesc în timpul zborului, deoarece avionul nu era niciodată suficient de stabil încât să fixez cu încredere orizontul. Şi, foarte mult timp, nu am putut să găsesc Steaua Polară nici dacă mă picai cu ceară.

— Anne, pentru numele lui Dumnezeu, uite-o acolo! şuiera Charles printre buzele încordate, exasperate, în timpul unei rare plimbări la Next Day Hill, noua şi somptuoasa casă a mamei. Curios că o consideram a ei, nu a ei şi a tatei. Însă Next Day Hill fusese visul mamei, o vilă cu aripi, vestibuluri spectaculoase, ba chiar şi o sală de bal. Plus grădini superbe prin care adoram să mă plimb cu soţul meu, care tot nu părea să fie de-a binelea soţul meu. O parte foarte mare din viaţa noastră conjugală era trăită pe scena publică, unde el provoca atâta frenezie şi sanctificare, încât eu însămi mă pomeneam uneori privindu-l la fel de adorator ca toţi ceilalţi.

Probabil n-a fost de ajutor nici faptul că, deşi ne căsătoriserăm de câteva luni, foloseam încă Next Day Hill ca pe un soi de bază între zboruri. Nimeni nu părea să se aştepte că ne vom cumpăra o casă a noastră. Cumpăram, în schimb, avioane; un mic Curtiss cu două locuri pentru mine, un Lockheed Sirius mult mai mare, adaptat special pentru voiajul plănuit în Orient. La urma urmelor, eram Primul Cuplu al Aerului.

— Vezi? Charles mă apucă de mână – nu romantic, asemenea unui iubit la o plimbare sub clar de lună, ci nerăbdător, aşa cum apucă un învăţător mâna unui copil visător – şi arătă spre cerul nopţii. Steaua Polară! E cea mai strălucitoare stea din nord.

— Ba nu, aia e steaua cea mai strălucitoare! Eu am arătat spre alta, mai apropiată de orizont. Charles a râs zgomotos.

— Aia nu e stea, e o planetă. Venus.

— Mă rog, e cea mai strălucitoare!

— Dar nu e o stea. Anne, s-ar crede că n-ai studiat deloc astronomie!

— N-am studiat! Am studiat literatură şi poezie, pot să-ţi spun cine l-a tradus primul pe Cervantes. Pe asta n-o ştii, nu? Ştiam că mă mişc pe teren nesigur; orice referire la lipsa de studii a lui Charles îl putea face să se răsucească pe călcâie şi să mă lase în mijlocul grădinii fără nici un fel de explicaţie. Totuşi, ceva din felul în care mă pironea cu privirea lui, atât de nemărginit, de neobosit de talentată şi superioară, mi-a dat mâncărimi pe piele şi mi-a îngustat ochii ca să-i înfrunt privirea fără ocoliş. Thomas Shelton, am continuat, obosită în sfârşit de morala, de lecţiile, de *îmbolditul* fără contenire.

De ce nu puteam avea şi noi o căsnicie normală? Ce alte cupluri tinere se plimbau printr-o grădină sub clar de lună, înmiresmată de caprifoi şi iarbă proaspăt cosită, certându-se pe definiţia stelelor şi planetelor? N-are a face că ştiusem că nu mă măritcu un bărbat de rând, că nu *voisem* nici o clipă să mă mărit cu un bărbat de rând; în momentul acela, sleită de săptămânile petrecute sub scrutinul opiniei publice, plictisită de necunoscuţi care băteau în uşa camerelor de hotel la ore nepotrivite doar ca să ne zărească, mă săturasem.

— În 1612, am ripostat. Aia a fost prima traducere la *Don Quijote* în engleză.

Charles a clipit.

— Admirabil, Anne, dar mă îndoiesc că ne va prinde bine când vom zbura noaptea peste Marea Bering. Acum, încă o dată, care e Steaua Polară?

Temperată de răbdarea, ca să nu mai spun de pragmatismul lui, m-am uitat iar la cer. Stelele, odinioară atât de poetice, adevărate izvoare de inspiraţie, deveniseră acum alte lucruri pe care trebuia să le învăţ fiindcă aşa-mi cerea soţul meu. M-am zgâit îndelung la ele, nevăzându-le frumuseţea; am văzut, în schimb, potenţiale greşeli.

În acea seară am reuşit, pentru prima oară, să identific Steaua Polară. Era steaua a cărei căutătură rece ca gheaţa îmi amintea cel mai bine de soţul meu.

Seara festivă de la Guggenheimi sărbătorea ultimul nostru triumf aviatic, un zbor de zece zile în Caraibe cu Juan şi Betty Trippe, pentru noua companie aeriană a lui Juan, Pan American Airways. După aceea, eu şi Charles zburaserăm zile în şir într-un mic avion cu două locuri şi carlingă deschisă peste jungla mayaşă din Mexic; ni se ceruse să fotografiem pentru prima oară din aer ruinele de la Cichén Itzá şi, făcând asta, descoperiserăm şi alte ruine.

Pe lângă însemnătatea arheologică, pentru mine, călătoria mai fusese vrednică de atenţie fiindcă, după despărţirea de Juan şi Betty, avuseserăm în sfârşit parte de un mult trebuincios timp singuri; timp preţios, departe de priviri adoratoare, de aşteptări, de ceremonii şi de zarva clocotitoare a familiei mele. Abia când eu şi Charles eram singuri – ceea ce de obicei

însemna în înaltul cerului, văzând lumea într-un fel cum n-o mai vedea nimeni – mă simțeam cu adevărat partenera lui, nu doar o anexă adoratoare stând la câțiva pași de el. Așezată în spatele lui Charles, dar uneori preluând comanda când el obosea, țineam mânșa cu mână sigură, pilotându-l pe Vulturul Solitar peste jungle și munți.

Cu doi ani în urmă fusesem doar o studentă printre atâtea altele la Smith, incapabilă să ia vreo hotărâre. Acum iată-mă pe cer, cartografiind trasee noi, doborând recorduri – străduindu-mă în moduri cum n-aș fi făcut-o niciodată fără el. Cum Dumnezeu or fi trăind muritorii de rând? Când planam, plonjam, balansam aripile avionului nu simțeam decât milă pentru fetele cu care mersesem la școală. Se statorniciseră jos, pe pământ, în vieți terne, banale. Se măritaseră cu bărbați terni, banali.

Însă la sol, în cort, sub cerul mexican, am început să-l cunosc pe *soțul* meu – nu pe faimosul aviator sau dragostea mea tainică de școlăriță. Mi-a spus povești despre cum pleca singur cu cortul pe râurile fluviului Mississippi, în Minnesota, în copilărie, fără tatăl lui, fiindcă, pe atunci, C.A. Lindbergh era deja congresman și stătea mai tot timpul la Washington. Deși vorbea arareori de taică-su, am avut impresia că între ei lipsea ceva; exista o ruptură în relația lor. Despre maică-sa vorbea cu mai multă iubire.

— Ea m-a crescut, a spus Charles într-o seară zăpușitoare, printre țipetele papagalilor roșii și țâșnetul neașteptat al șopârlelor minuscule prin tufișurile din jur – un peisaj atât de straniu și exotic, dar totuși un simplu decor; atenția mea era ațintită neabătut, ca întotdeauna, asupra extraordinarului meu soț.

— Mama și unchiul meu. Tata nu era prea… responsabil în sensul ăsta. Iar surorile mele vitrege, mă rog… nu intru în toată tărășenia. Bineînțeles, ăsta-i unul din motivele pentru care m-am căsătorit cu tine.

— Ce vrei să spui?

— Tu vii dintr-o familie de viță bună, cu sânge bun. Fără devieri… copiii noștri vor fi puri.

— Charles! Mă faci să par o iapă de prăsilă! De parcă ăsta ar fi singurul motiv pentru care te-ai fi însurat cu mine! Am râs, întinzându-mi gâtul ca să mă uit la el.

El mi-a surâs, m-a atins pe vârful nasului borcănat şi a zis:

— Dacă ar fi fost singurul motiv să mă însor cu tine, n-aş fi putut trece niciodată peste ăsta.

— Oh! i-am dat mâna la o parte, deşi nu mă deranja tachinarea lui, învăluită cum era în coconul cald al intimităţii noastre surprinzătoare, atât de departe de alţii. Fără aeronava noastră, nu ne-am fi găsit nicicând drumul înapoi spre civilizaţie şi, pentru moment, eu nu voiam să-l găsim.

— Cum adică „fără devieri“? Aş putea să am o strămătuşă de speriat, pitită în vreo mansardă, n-ai de unde să ştii.

— Ai? Surâsul i s-a ofilit. Se uita la mine în stilul ăla clinic pe care-l avea uneori – nu era dată să nu mă simt ca un fluture prins în bolduri de un insectar.

— Nu, bineînţeles că nu! Pentru un scurt moment mi-a venit în minte Dwight – în ciuda protestelor tatei, mama aranjase ca fratele meu să plece o vreme de la Amherst, după o altă perioadă „dificilă“ pe parcursul căreia începuse să halucineze. Îl internase într-un sanatoriu din Massachusetts şi îi spusese tatei să nu-i mai trimită fiului scrisori prin care-i recomanda să-şi strunească mintea, de parcă ar fi fost atât de simplu.

Charles nu ştia decât că fratele meu se învoise o perioadă şi, pentru prima oară, am hotărât că nu va afla mai mult de atât – nu încă, în orice caz. Nu mai ţinusem secrete faţă de soţul meu şi n-am înţeles prea bine de ce am preferat s-o fac atunci; cu un surâs vinovat, m-am foit neliniştită în braţele lui.

El n-a băgat de seamă; gândul îi era tot la tatăl lui.

— Ştii, mi-a dat bani să fac şcoala de aviaţie. Şi i-am admirat principiile, fiindcă a luat câteva poziţii dificile în anii războiului. Era împotriva implicării noastre; din cauza asta şi-a pierdut scaunul în Congres. Dar chiar nu-i nevoie să mai discutăm despre el, Anne. Ştii tot ce trebuie să ştii. A murit cu câţiva ani înainte de zborul meu la Paris.

— Deci n-a aflat ce multe ai realizat.

— N-ar fi contat pentru mine, a stăruit el. Cel puţin mama trăieşte să le vadă pe toate. Cum am spus, ea m-a crescut.

M-am gândit la mama lui; Evangeline Lodge Lindbergh era o femeie rece, distantă, cu aceiaşi ochi senzaţionali ca fiul ei, care la nunta noastră

stătuse cu o expresie împietrită pe chip lângă fratele ei. N-am avut senzaţia că nu era de acord cu mine sau cu căsătoria noastră, ci mai degrabă că avea viaţa ei, aparte de a fiului. Părea întotdeauna foarte distantă, refuzându-mi repetatele invitaţii de a veni în vizită prin scrisori cordiale, deşi impersonale. Totuşi, odată, Charles mi-a povestit că fusese foarte îngrijorată când plecase el spre Paris, deşi pe un fotograf care i-a cerut să-şi sărute fiul de rămas-bun în faţa camerei l-a muştruluit:

— În familia Lindbergh noi nu facem de-astea, îl luase Evangeline la rost pe bietul om, spre încântarea lui Charles.

Iar ea era părintele grijuliu, iubitor al lui Charles! Inima mi s-a avântat spre soţul meu, voind să-i dea tot ce-i lipsise înainte de a mă fi întâlnit: iubire, afecţiune, căldura şi statornicia unui cerc familial. În ciuda insistenţei lui că aprobarea tatălui n-ar fi contat, i-am simţit umerii încordaţi, parcă rearanjând o povară, şi mi-am amintit fără să vreau de Dwight. Aveam impresia că fiii au nevoie de aprobarea taţilor. Într-o măsură mult mai mare decât fiicele.

Ne-am uitat lung la foc, ori sus, la stelele care, acum că-mi dovedisem stăpânirea asupra lor, îmi erau redate ca obiecte de fascinaţie şi uluire încă o dată. Puteam să mă bucur de frumuseţea lor şi să mă încred în discreţia cu care priveau un bărbat şi o femeie apropiindu-se unul de altul ca soţ şi soţie.

Iar ăsta a fost cel mai mare cadou pe care mi l-a dat vreodată aviaţia; nu sentimentul de libertate, ci sentimentul de stabilitate, de cuplare, de a fi absolut demnă, absolut necesară singurei persoane pe lume care nu avusese nevoie de nimeni. *Înainte*.

La îndemnul lui, chiar mi-am recitat câteva poeme. Deşi mă aflam atât de departe de viaţa mea anterioară, încât n-aş fi reuşit s-o pun pe hartă nici cu ajutorul unui sextant, cuvintele mele s-au întors lesne; aceleaşi cuvinte despre care stăruisem mereu că nu mi le pot aminti. Însă pentru soţul şi iubitul meu puteam. Şi, privind chipul lui Charles în timp ce asculta, cu fruntea uşor brăzdată de cute, cu ochii blânzi şi gânditori în lumina focului, mi-am auzit cuvintele parcă pentru prima oară şi am crezut că era ceva în ele. Ceva subtil, ceva incipient; un talent ce merita adâncit.

A rămas tăcut multă vreme după ce am terminat; apoi a încuviinţat o

dată, lent, din cap.

— Câteodată, a spus Charles cu glasul tulburat de uimire, nu-mi amintesc cum era viața mea înainte să te cunosc.

Acest dar neașteptat m-a copleșit. Soțul meu vorbea arareori despre emoțiile sau chiar despre stările lui sufletești; învățasem să le navighez din instinct, exact cum învățasem să-i navighez avionul. Tăcerile lui puteau fi glaciale, menite să mă țină departe; o pricepeam după un fel anume în care își ținea gura, după o înclinare încăpățânată a bărbiei lui. Însă în lunile de după căsătorie simțisem tot mai mult că tăcerile lui erau primitoare. Ca și cum el ar fi stat lângă o poartă deschisă, așteptându-mă să trec prin ea și să mă alătur lui, dându-mi tot timpul din lume.

— Nici eu, l-am încredințat, atingându-i gropița din bărbie, pe care o iubeam nespus. El mi-a sărutat gingaș degetul, apoi m-a tras lângă el până când n-am mai văzut altceva decât ochii lui, n-am mai auzit altceva decât inima lui, pe care o păzea aproape la fel de vigilent pe cât mă păzea pe mine. Și am recunoscut că nu voiam ca acel voiaj să se sfârșească. Voiam să-i cânt mereu poemele mele, asemenea lui Circe; să rămân zburând deasupra restului lumii, intangibilă, asemenea lui Icar.

Dar a trebuit să ne întoarcem – *cu picioarele pe pământ*! În sufrageria familiei Guggenheim, eram un soț și o soție obișnuiți, chiar dacă neobișnuit de aclamați; nu mai eram exploratori cutezători, singuri pe lume. Clinchetul paharelor, râsul gutural al doamnelor din înalta societate, întrebările ridicole ale celor care nu călătoriseră altfel decât la clasa întâi într-un avion luxos de linie – toate semnalau că ne întorseserăm în civilizație; ce cuvânt amăgitor, dezamăgitor!

După ce s-a asigurat că întreaga încăpere o auzise fără voie discutând despre motoare cu soțul meu, Marea Aviatoare și-a amintit în cele din urmă de prezența mea. Aproape la fel de înaltă ca Charles, mi-a zâmbit cu un aer condescendent.

— Foarte frumoasă rochia! Vocea ei era acum mai sonoră, mai muzicală; mai potrivită pentru creșă decât pentru aerodrom.

— Mulțumesc.

— Spune-mi, Anne, ai citit *O cameră separată?*

Am căscat gura, apoi am râs zgomotos. Vorbea serios? După expresia

gravă de pe fața Ameliei Earhart, mi-am dat seama că vorbea serios.

— Poftim? am întrebat politicos.

— Ultima carte a Virginiei Woolf. Ar trebui s-o citești. A fost scrisă pentru persoane ca tine.

— Persoane ca mine? Ce vrei să spui?

Amelia a râs cu nechezatul ei de cal. Charles s-a crispat lângă mine. Nu o plăcea pe Amelia; spusese de multe ori că eu eram de două ori mai bună decât ea ca pilot, deși n-o criticase niciodată public. Acum mă observa, să vadă dacă puteam trece și cel mai recent test.

Am ezitat. Puteam să pilotez un avion, să fiu azvârlită de pe un munte, să navighez după stele, dar m-am codit să mă apăr. În încăperea aia ticsită de inși de care nu-mi păsa, dar pe care n-aș fi voit să-i dezamăgesc totuși, am înfruntat privirea deconcertantă a Marii Aviatoare. N-avea decât dispreț față de mine, în rochia mea înflorată, cu dresuri de mătase și tocuri înalte, și deodată am înțeles. Nu arătam ca o aviatoare. Arătam ca nevasta unui aviator. Nevasta lui excesiv de *decorativă*.

Am simțit atunci o palpitație în stomac; ceva s-a răsturnat, amintindu-mi în modul cel mai elementar că, la urma urmei, eram legată de pământ.

Așadar cu bucurie pură – și, admit, cu o oarecare superioritate –, am zâmbit privind în sus spre Marea Aviatoare, cea băiețoasă cu atâta gravitate, cea singură cu atâta îndârjire.

— Îți mulțumesc pentru sugestie, Amelia. Știi, sunt mereu în căutare de lecturi noi. Nu aveam idee că ești așa citită!

Carol Guggenheim și-a înăbușit un râset, iar Charles s-a întors în altă parte, dar am apucat să-i surprind zâmbetul de pe față.

— Charles, pot să-ți vorbesc o clipă? I-am întors spatele Ameliei, mi-am apucat soțul de braț și l-am condus ferm spre un alcov privat, departe de săgețile zâmbetului stânjenit al Marii Aviatoare. Am auzit-o vorbind celor prezenți și stârnind un hohot de râs, dar nu mi-a păsat.

— Ar fi trebuit să zici mai multe, Anne, a început Charles. Ar fi trebuit s-o pui la punct așa cum se cuvine. Ești un pilot mai bun ca ea.

— E stupid, în tabloul de ansamblu. *Ea* e stupidă. Nu-mi pasă ce gândește despre mine. Există lucruri mai importante pe lume, am răspuns ușuratic, aproape frivol. După care mi-am pus mâna pe brațul soțului meu

și m-am ridicat pe vârfurile picioarelor ca să-i șoptesc ceva la ureche. În timp ce petrecerea în cinstea noastră continua gălăgios în spate, l-am înștiințat că în curând urma să fie și altceva decât aviator.

Curând urma să fie și tată.

CAPITOLUL 6

Mai 1930

Trotuarele din Lower East Side erau haotice; atât de zgomotoase, aglomerate, toride şi murdare, că, pentru o clipă, m-am clătinat, covârşită. Mi s-a ridicat un gust de fiere în gură şi m-am întrebat dacă voi leşina drept în mijlocul Străzii Houston şi dacă se va relata în ziare că am leşinat şi, dacă se va relata, cum va reacţiona Charles.

Of, credeam că terminasem cu greţurile matinale! După ce am tras aer în piept mi-am dat totuşi seama că nu eram obişnuită să fiu în New York; că viaţa mea era foarte diferită pe vremea când străbăteam cu încredere aceste trotuare. Pe atunci, claxoanele constante, plânsetele copiilor, zumzetul conversaţiei permanente, bubuitul omniprezent al unui ciocan pneumatic – toate erau doar zgomot de fond. Aşa cum era acum pentru mine huruitul unui motor de avion.

Nu eram obişnuită să fiu împinsă din greşeală de *oameni*; asta era; izolată cum trăiam, fie în aer cu Charles, fie în coconul călduţ al familiei, la Next Day Hill, protejată de şoferi, servitoare sau escorte de poliţie la evenimentele publice, nu mai ieşisem în public de o veşnicie. Ultima oară, eu şi Charles ieşiserăm cu luni în urmă, la teatru, ca să vedem *June Moon* de George S. Kaufman. Purtasem o meşă cu breton şi ochelari; el şi-a lipit o mustaţă falsă, punându-şi, la fel, ochelari. Arătam atât de caraghioşi, că ne-am hlizit ca nişte copii care se joacă de-a balul mascat; încă înăbuşindu-ne chicotele, am intrat în teatru separat şi ne-am aşezat la un rând distanţă unul de altul, fiecare deghizat. Dar am fost descoperiţi oricum şi piesa a trebuit oprită din cauza furorii produse printre spectatori. După ce poliţia ne escortase până la maşină, mă simţisem atât de umilită şi îmi păruse atât de rău pentru actori, că de atunci încoace nu ne mai

aventuraserăm în public.

Uitasem deci cum era să fii un simplu ins într-o mulţime – cât de claustrofobic poate fi uneori.

Totuşi, o plimbare în Lower East Side era o aventură, chiar şi pentru cei învăţaţi cu oraşul. Ceva mai spre centru, s-o fi avântat Manhattanul în viitor – turnul Chrysler, aproape terminat, se înălţa mult în sus şi semeţ, deşi noul Empire State Building se grăbea să-l eclipseze –, însă aici puteai să juri că erai la începutul secolului. Mame imigrante purtau rochii negre până la glezne şi broboade pe cap; copii în zdrenţe se jucau cu jucării de lemn, dacă aveau vreo jucărie; caii trăgeau şi acum căruţe cu marfă. O fi început crahul bursier din toamnă să afecteze alte zone din oraş – umblau zvonuri despre cantine de săraci spre nord până în Washington Square –, dar aici nu putea aduce vreo deosebire. Aici se găseau casele de raport şi era un mister pentru mine de ce Elisabeth şi Connie se gândiseră că vor găsi elevi pentru noua lor şcoală progresistă. Deşi nu puteam decât să le admir impulsul caritabil.

Am cotit pe Allen Street şi am mers câteva cvartale până am ajuns pe Delancey. Charles nu ştia că mergeam de una singură pe jos; n-ar fi permis aşa ceva în veci şi îmi interzisese să iau trenul până în oraş. Deci i-am spus că iau maşina. Ceea ce făcusem, tehnic vorbind; cel puţin până am ajuns pe Houston Street. Acolo i-am cerut lui Henry, şoferul, să mă lase să cobor.

— Aş dori să mă plimb restul drumului, am explicat, scoţându-mi pardesiul, căci se făcuse neaşteptat de cald în soarele de mai.

Henry a tras pe dreapta şi a băgat atent maşina în parcare; în ciuda faptului că era singurul care o conducea, Henry trata Rolls-ul de parcă îl luase de închiriat şi nu avea vreun drept la scaunul şoferului. Bărbia lui ţepoasă forma un pătrat încăpăţânat, ca la un personaj de desen animat. Tata le impunea tuturor angajaţilor să se bărbierească, dar, dintr-un motiv sau altul, îi permitea lui Henry să constituie excepţia.

— Domnişoară Anne, a început Henry cu familiaritatea unui unchi, şi chiar aşa-l socoteam –, domnului Charles n-o să-i placă asta. Nici părinţilor dumitale. Mi s-a spus să te duc direct la agenţie. Acolo ar trebui să fii, nu în… partea asta de oraş.

— Da, iar eu îţi spun să mă laşi aici, fiindcă aş dori să fac mişcare. Şi să iau aer.

— În starea dumitale, domnişoară Anne, nu cred…

— În starea mea, am nevoie de mişcare.

— Ştii cum pot deveni oamenii, acum. Ştii că domnul Charles…

— Da, Henry, ştiu. Dar a trecut tare mult de când n-am ieşit aşa, de una singură. Va fi o peripeţie şi secretul nostru. Promit că nu voi sufla nimănui o vorbă! Iar dacă apare vreun necaz, o să născocesc o istorioară pentru Charles. Nimeni nu va da vina pe tine.

— Domnişoară Anne! a clătinat Henry din cap, apoi a oftat. Nu ştia cum să mă ia acum, fiind gravidă; de fapt, nimeni nu prea ştia. Mama era singura persoană din familie care nu se uita la mine de parcă stăteam să mă sparg ţăndări dintr-o clipă într-alta. Dintr-odată tuturor bărbaţilor – inclusiv lui Charles – le era frică nu numai pentru mine, ci şi *de* mine. Şi, cu toate că eu nu mă simţeam fragilă – de fapt, acum că mă apropiam de luna a opta, mă simţeam mai invincibilă ca oricând în viaţă –, învăţam cu viclenie să profit de reticenţa lor în a mă contrazice.

— Henry, te rog. Trebuie să mă plimb un pic… o să ne facă bine mie şi copilului. Înţelegi, nu-i aşa? Că e pentru binele copilului?

Henry şi-a scos ochelarii – o necesitate recentă, de care se jena nespus – ca să-mi arunce o ultimă privire grijulie. Apoi i-a pus la loc, a oftat din nou, în eventualitatea că n-aş fi luat act cum se cuvine de dezaprobarea lui, şi a deschis portiera, ocolind ca să o deschidă şi pe a mea.

— Voi fi în faţa biroului domnişoarei Elisabeth peste fix o oră.

— Mulţumesc… eşti un scump!

M-am ridicat şi am apucat-o săltăreţ pe trotuarul înţesat de lume, simţindu-mă ca o elevă abia scăpată de la şcoală – până am simţit valul acela de greaţă, senzaţia aceea de panică, de aglomeraţie. M-aş fi aşezat pe treptele din faţa unei case dacă n-aş fi fost conştientă că Henry mă urmărea cu răbdare în Rolls, uitându-se atât de atent la mine încât nu luase aminte la ocările şi ţipetele băieţilor din cartier care fugeau pe lângă maşină, cutezând să-şi pună mâinile murdare pe suprafaţa ei lustruită.

Deci am mers mai departe, cu ochii concentraţi drept înainte, în cefele oamenilor, şi în curând senzaţia aia de înghesuială, de zăpuşeală a trecut şi

am reuşit să mă relaxez. De ce-mi era frică? Zburasem prin nenumărate furtuni, neîndoindu-mă nici măcar o dată în privinţa rezultatului.

Totuşi, de ce când aveam picioarele bine înfipte în pământ simţeam întotdeauna că mă paşte primejdia la orice colţ?

Nu mi-am încrucişat privirea cu nimeni, perfect conştientă că nu mă deghizasem, şi nu mi-am permis să zâmbesc. Căci aşa eram recunoscută din toate fotografiile: după zâmbetul meu larg, vesel, băieţos, care nu înceta să mă surprindă când îl vedeam. Nu mă simţisem în viaţa mea atât de nepăsătoare pe cât sugera acel surâs.

Cineva m-a înghiontit peste cot încercând să treacă; când a făcut asta, s-a oprit şi s-a uitat fix la mine. Era un bărbat, nebărbierit, îmbrăcat cu un palton negru ponosit. Am auzit inspiraţia energică, pasul apăsat înspre mine şi m-am pregătit sufleteşte pentru momentul recunoaşterii, inevitabilul: „Auziţi, nu cumva sunteţi… arătaţi exact ca ea… Doamna Lindbergh?“

Am iuţit pasul, mergând repede, dar neîngăduindu-mi s-o rup la fugă, căci n-aş fi făcut decât să atrag atenţia şi mai mult. Însă nu s-a întâmplat nimic. Cu inima bubuind, am încetinit, iar apoi nu m-am stăpânit şi am întors capul să mă uit la bărbatul cu pricina. Se holba în continuare la mine, dar n-a zâmbit, n-a cerut un autograf, nu m-a binecuvântat, nici nu mi-a făcut vreo urare. Faţa lui era inexpresivă. Apoi a scuipat pe trotuar, negreşit în direcţia mea; s-a scărpinat pe nas, mi-a aruncat o ultimă căutătură sumbră, s-a întors şi şi-a văzut de drum.

Mă recunoscuse, eram sigură. Totuşi, faptul că *nu* făcuse nimic, ci doar mă privise, mi-a dat o senzaţie mai neplăcută decât dacă mi-ar fi zbierat numele.

Atunci am clătinat din cap, râzând de mine însămi. Păi nu voiam ca cineva să facă tărăboi, nu? Tocmai de asta aveam nevoie, de o plimbare în toată regula în aer liber: ca să mă familiarizez iarăşi cu viaţa la sol – cu viaţa reală, cum îi zic cei mai mulţi.

Mai aveam nevoie, probabil, să scap de unele gânduri negre ce păreau să mă năpădească, mai mult ca înainte, acum că eram pe cale să aduc pe lume o nouă viaţă.

Însă odată ajunsă la o clădire din cărămizi înguste, cu perdele voit

vesele, din creton galben, atârnate la ferestrele din față, cu răsaduri plăpânde de mușcate în ghivece aspectuoase pe veranda curată, am grăbit pașii, nerăbdătoare să mă ascund la adăpostul ei. Deschizând ușa de la intrare, m-am găsit într-o încăpere cu femei tinere, obosite și copii mici. Când am intrat, toate capetele s-au întors spre mine și, fără să vreau, am dat înapoi și mi-am ferit fața cu poșeta; era deja un gest instinctiv, nu se dorea nepoliticos. Deși știam că așa părea.

Tot cu capul întors, m-am apropiat de o femeie în uniformă albă, apretată, de educatoare, așezată la o un birou. Educatoarea a ridicat privirea cu un zâmbet amabil pe chip și m-a recunoscut imediat. Cu un mic țipăt, a sărit și m-a prins de braț, poftindu-mă pe lângă toate acele mame sărmane și copiii lor, majoritatea îmbrăcați prea subțire chiar și pentru această zi cu temperatură blândă. Trecând în grabă pe lângă ei, le-am simțit privirile vlăguite, înciudate, sorbindu-mă – rochia mea înflorată nouă, dresurile de mătase, balerinii de lac, poșeta scumpă, mănușile albe imaculate. M-am simțit vinovată până și pentru parfumul meu – Chanel N^{o} 5, un dar din partea președintelui Franței.

— Doamnă Lindbergh, a șușotit educatoarea, dar unele femei au auzit. Le-am văzut îndreptându-se, înclinându-se spre mine cu o privire sinceră, curioasă. Domnișoara Morrow e cu cineva în clipa asta, dar știu că n-ar vrea să așteptați aici. M-a condus pe un coridor scurt, a bătut la o ușă, a deschis-o și m-a împins înăuntru.

Nervii mei erau atât de întinși, încât mi-a luat un moment să mă dumiresc ce-mi spusese – așa că am tresărit la vederea lui Elisabeth cocoțată pe marginea biroului, vorbind serios unei femei care ținea un copilaș în poală. Și copilul, și femeia aveau ochii înroșiți, apoși; toate trei au ridicat privirile când ușa s-a închis în spatele meu. Elisabeth a zâmbit, un mic surâs conspirativ la care am răspuns; amândouă evadaserăm în ziua respectivă.

Cu două luni în urmă sora mea suferise un ușor atac de cord. Nimic alarmant, ne-a asigurat medicul; doar un efect persistent al febrei reumatice de care suferise în copilărie. Elisabeth fusese dintotdeauna mai fragilă, deși, ca în cazul bolii Dwight, în familia Morrow nu se discuta vreodată despre asta. Dar, la fel ca mine, ar fi trebuit să se odihnească la

Next Day Hill, nu să umble hai-hui prin oraş.

Cu toată lărgimea căminului părinţilor mei, acolo mă simţeam încorsetată, sufocată de energia neţărmurită a mamei; nesfârşitele ei şedinţe de comitet, îndemnurile ei constante de a lua parte, de a-mi asuma o funcţie, de a juca un rol. Acum, că eram legaţi la pământ datorită sarcinii mele, Charles nu-şi găsea astâmpărul, evada aproape în fiecare zi în oraş, participând la şedinţe de care fugea de regulă ca de ciumă. Şi ştiam că Elisabeth se simţea la fel, motiv pentru care ea şi Connie Chilton plănuiseră ieşirea asta în oraş. Însă nu-i spusesem că şi eu plănuisem acelaşi lucru.

— Anne! Ce faci aici? Mama ne va omorî fără discuţie pe amândouă când va afla c-am plecat!

Connie Chilton s-a ridicat de pe scaunul din spatele biroului.

— Să se consemneze că eu n-am avut nici un amestec. Cineva trebuie să rămână în graţiile mamei tale.

— Am aranjat să intervievez o bonă pentru bebeluş aici în oraş, am mărturisit eu. Trebuia neapărat să ies. Şi nu m-am putut abţine să nu văd ce pui la cale.

Elisabeth a aruncat o privire la ceasul ei subţirel de la încheietură, cu fruntea netedă, înaltă, brăzdată de o linie uşoară. A clătinat din cap, dar zulufii ei, prinşi într-un fileu cu aspect sever, au rămas la locul lor.

— Nu punem la cale mare brânză, mă tem. S-a ridicat şi i-a condus afară pe femeie şi copil. Mulţumesc foarte mult şi înţeleg, le-a spus ea, după care a închis uşa cu un oftat. S-a uitat la Connie, care a clătinat din cap şi a tăiat un nume de pe o listă.

— Poate am fost cam nesocotite, a zis Connie. În orice caz, nu părea descurajată; a zâmbit într-un fel care i-a făcut pistruii să danseze pe pomeţi şi pe nasul lat.

Connie Chilton era o forţă primitivă, pământească; de n-ar fi fost educaţia ei impecabilă, părinţii mei ar fi privit-o oarecum alarmaţi. Însă tatăl ei absolvise la Yale, mama ei, la Smith; aveau un apartament luxos în New York şi o casă în Saratoga. În ciuda a toate, Connie, mă gândeam eu adesea, ar fi părut mai în elementul ei mânând o căruţă cu coviltir prin prerie decât sorbind şampanie într-o lojă, la cursele de cai.

— Trebuia să avem mai multă minte, a admis Elisabeth. Nu ne putem aştepta ca locuitorii din Lower East Side să-şi poată duce copiii la şcoală în Englewood. Poate într-o zi vom reuşi să deschidem o şcoală aici. Dar, pentru moment, presupun că va trebui să ne mulţumim cu educarea copiilor clasei de mijloc din nordul New Jersey-ului. A schiţat un surâs; era încă îngrozitor de slabă şi atât de palidă că mă îngrijora.

Nu eram singura. Connie a îndesat-o cu fermitate pe sora mea în scaunul de birou, după care s-a întors şi a procedat la fel cu mine, practic împingându-mă jos pe canapeaua micuţă.

— Aşa! Cineva trebuie să aibă grijă de voi, fetele Morrow… oh, îmi cer scuze, doamnă *Lindbergh*.

Dintr-un motiv sau altul, Elisabeth a râs la aceste cuvinte şi, deşi nedumerită, am râs şi eu. În ciuda întemniţării comune la Next Day Hill, ne vedeam foarte puţin una cu alta, doar la mese. Iar între noi plana încă ceva straniu; ea era politicoasă cu Charles, întotdeauna, deşi niciodată complet în largul ei în prezenţa lui. Cât mi-aş fi dorit ca el s-o fi cunoscut pe vechea Elisabeth – făptura destinsă, hazlie, pe care o întâlnise prima oară. Nu pe această cunoştinţă exagerat de amabilă, băţoasă, cum părea să fi devenit în preajma lui. Faţă de mine avea mereu grijă să-şi demonstreze afecţiunea luându-mă pe după umeri, îmbrăţişându-mă înainte de a apuca eu să mă întind spre ea, dar uneori simţeam că doar atât era – demonstraţie. Cu Charles profilându-se mereu pe fundal, nu reveniserăm încă la relaţia noastră de dinainte.

Aici, în sfârşit, departe de Englewood, înconjurate de o sărăcie lucie, jeg şi având un ţel, am întrezărit-o pe sora de care-mi era dor. Cu toate acestea, de îndată ce m-am aşezat şi mi-am studiat gleznele, umflate chiar şi după scurta mea plimbare pe jos, am simţit că se întoarce politeţea aceea intransigentă.

— Eşti bine, Anne? a vrut să ştie Connie, aşezându-se lângă mine pe canapeaua de piele roasă. M-am întrebat câte mămici tinere, ca aceea pe care o văzusem adineauri, stătuseră acolo, tot însărcinate, dar în circumstanţe foarte diferite.

— Da, şi m-am simţit vinovată chiar numai rostind răspunsul, înconjurată fiind de atâtea semne ce aminteau de alte femei, nu la fel de

norocoase. Eu *eram*; eram monitorizată, îngrijită, consultam un medic din două în două săptămâni, aveam o cameră frumoasă pregătită deja pentru copilul meu – mai multe pături, scutece, bonețele și hăinuțe decât avea să folosească vreodată. Când mă simțeam rău, eram trimisă la odihnă. Când pofteam cele mai bizare feluri de mâncare – hering cu smântână pe pâine prăjită, nu mai departe de seara trecută –, îmi erau pregătite. Copilul meu nu urma doar să sosească; era *așteptat*, ca unul de neam regesc. În *Herald Tribune* exista chiar o rubrică dedicată speculațiilor în legătură cu sexul, numele și semnificația astrologică a datei nașterii prevăzute pentru bebelușul Lindbergh.

— Se vede. Connie m-a bătut pe braț. Durdulie și frumușică. De la nuntă încoace ai arătat groaznic de slabă. S-a uitat să primească o confirmare de la sora mea; Elisabeth a încuviințat, a dat să zică ceva, apoi a închis gura.

Sprâncenele lui Connie s-au arcuit, iar ea s-a întors din nou spre mine.

— Prea slăbănoagă, a insistat ea. El te presează prea tare.

— *El*? am întrebat, știind perfect la cine se referea. Spre deosebire de Elisabeth, Connie nu-și ascundea antipatia față de soțul meu, care de altfel nu-și ascundea antipatia față de ea. „Prea-i iscoditoare“, bombănise el după o cină dezagreabilă pe parcursul căreia Connie îl chestionase fără încetare în legătură cu convingerile lui religioase și politice. „Prea se bagă în treburile altora.“

— Charles, cine altul? mi-a zis Connie. Colonelul intrat în rândul sfinților. Te târăște de colo-colo fără să te întrebe ce vrei, silindu-te să accepți acest gen de viață. Ultimul zbor… doborârea recordului de viteză, cu tine însărcinată și ca vai de lume! Nici n-a ținut cont de sănătatea ta.

— Eu am vrut să merg cu el, am insistat, deși, la drept vorbind, îmi fusese extrem de rău pe parcursul întregii călătorii. Cu doar câteva săptămâni înainte ne luaserăm cel mai nou avion, un Lockheed Sirius, din California, iar apoi zburaserăm la altitudine mare – șase mii de metri – dintr-un capăt în altul al țării, în 14 ore și 45 de minute, cu trei ore mai puțin decât recordul anterior. Altitudinea și gazele emanate îmi dăduseră o durere groaznică de cap și îmi era atât de greață, încât la început n-am putut să ies din carlinga mea. Numai după ce Charles mi-a șuierat că

trebuia să ies, din cauza tuturor camerelor de filmat prezente, am reușit să mă cațăr afară, împleticindu-mă, dar afișând totuși zâmbetul ăla ireal, degajat și făcându-le tuturor cu mâna.

Dar voisem să o fac și eram mândră de realizările mele.

— Chiar îmi place să zbor, să știi, am insistat cu un râs scurt, încercând să destind atmosfera, fiindcă aveam senzația foarte dubioasă că Elisabeth și Connie așteptaseră răbdător, ca două mâțe, momentul potrivit să se năpustească asupra mea cu subiectul ăsta. Îmi face plăcere. Sunt și *bună*, nu m-am putut stăpâni să adaug, defensiv. Foarte bună. Până și Charles spune că sunt printre cei mai buni piloți din câți știe.

— Iar noi suntem mândre de tine, a insistat Connie. Dar este viața lui, nu-i așa? Nu a ta. Când ai făcut ultima oară ceva de una singură, pentru tine?

M-am încruntat, amintindu-mi condescendenta întrebare a Ameliei Earhart: „Ai citit *O cameră separată*?“

— Acum o veșnicie, a continuat Connie cu felul ei energic, de parcă noțiunea de dezacord nu constituia o opțiune. Iar Charles nu merge nicăieri, nu face nimic decât dacă are legătură cu *el*. Și nici pe tine nu te lasă vreodată.

— Asta nu-i adevărat, serios, nu este. I-am aruncat o privire lui Elisabeth, nădăjduind să-mi sară în ajutor. Părea foarte bucuroasă s-o lase pe Connie să vorbească în locul ei.

— El… păi, el e în atâtea consilii, știi, legate de aviație, și firește că vrea să-l însoțesc la toate banchetele și dineurile. Și îl ajută pe tata în campanie… și, bineînțeles, ar trebui să-l însoțesc și acolo. Mama asta face, după cum știți.

Tata renunțase la postul de ambasador și se pregătea să candideze ca senator de New Jersey. Charles îi dăduse tot sprijinul, legându-și numele de campanie și zburând cu tata prin tot statul, la manifestări publice.

Connie a pufnit în râs.

— Când ai insistat ultima oară să te însoțească *el pe tine* undeva? Când ai făcut ultima oară ceva de una singură… te-ai înscris într-un comitet, ori într-un club?

— Ei bine, astăzi, am ripostat jovial. Am venit aici, nu?

— Dar n-ai făcut-o de un car de ani, Anne. De dinainte de absolvire.

— Nu… de-adevăratelea? Nu se poate!

N-am putut răbda privirea compătimitoare, dar totodată provocatoare a lui Connie, aşa că m-am uitat în jos, la geanta din poală, şi am încercat să-mi aduc aminte. Când iniţiasem *eu* ultima oară o escapadă pe cont propriu? Când eram la şcoală obişnuiam să vin în oraş cel puţin o dată pe lună, însoţită de Elizabeth Bacon, ca să mergem la spectacole, să facem cumpărături, ba, la un moment dat, chiar să frecventăm vreo bodegă, deşi stăteam tot timpul cu frica în sân că ne va prinde vreo razie. Cât despre Bacon – Doamne, e cu putinţă să n-o fi văzut dinainte de nuntă? Îmi dorisem să-mi fie domnişoară de onoare. Dar Charles insistase să nu fie prezente decât rudele, ceea ce am înţeles, desigur; riscul ca vreun reprezentant al presei să se strecoare înăuntru era prea mare. Dar de ce n-o mai văzusem de atunci încoace? Trimisese un cadou drăguţ, presupun. Sincer, nu-mi aminteam; toate cadourile de nuntă erau împachetate în lăzi, de vreme ce nu aveam, deocamdată, un cămin al nostru unde să le expunem. Totuşi, ăsta nu era un motiv logic să n-o văd; îmi aminteam vag că-mi telefonase, cel puţin de câteva ori, dar nu şi că eu i-aş fi răspuns la telefoane. Probabil fusesem prea ocupată să studiez navigaţia, să zbor sau să umblu prin oraş pe la vreuna din nenumăratele recepţii care se confundau unele cu altele, sfârşindu-se întotdeauna cu noi doi epuizaţi pe bancheta din spate a maşinii, cu mai ştiu eu ce cupă, plachetă ori diplomă între noi, gravată cu numele lui.

Numele *lui*. Niciodată al meu.

Am ridicat ochii spre amândouă. Elisabeth mă studia, empatic, dar cu răbdare – aşteptând parcă să dau răspunsul corect la o întrebare nerostită. Bun, ce-ar fi voit să zic? Că nu mai aveam prieteni, că nu mai aveam o viaţă de sine stătătoare? Că nu-mi văzusem nici una din colegele de clasă de la absolvire?

Era adevărat totul; Carol Guggenheim era singura femeie din afara familiei de care eram cât de cât apropiată, dar asta tot datorită prieteniei ei mai vechi cu Charles.

M-am gârbovit în canapea. Nu-i de mirare că simţisem aşa o panică mai devreme, mergând singură pe trotuar. Charles nu fusese acolo, nu aranjase

plimbarea pentru mine, așa cum aranja tot restul. Fusese un act pe de-a întregul impulsiv; posibil primul pe care-l săvârșisem în aproape doi ani – de când hotărâsem să devin slujnica celui mai vestit bărbat din lume.

— Eu, adică… *am avut* de gând să fac unele lucruri, am explicat lamentabil. Noi… *Eu am fost* tare ocupată. Iar acum, cu copilul… vom avea în sfârșit casa noastră. Am vorbit cu un arhitect despre un teren afară din Princeton, la țară! Acum mă uitam în sus, detestându-mă, fiindcă dădeam din cap cu atâta nerăbdare, fiindcă le căutam atât de evident aprobarea.

Și mi-am dat seama, cu fața arzând de jenă și încurcătură, că în toată vremea cât îmi păruse rău pentru Elisabeth, ea mă compătimise pe mine. Restul lumii îl admira pe soțul meu – și mă admira *pe mine* fiindcă aveam grijă de el, fiindcă țineam pasul cu el, iar acum, mai mult ca oricând, fiindcă îi ofeream un moștenitor.

Mă șoca faptul că tocmai familia mea nu mă admira pentru asta.

— O casă nouă? E nemaipomenit! s-a entuziasmat Elisabeth. Nu-i nemaipomenit, Connie?

Connie a dat din cap, nici pe departe la fel de înflăcărată.

— Da, este. Era și timpul!

— De-abia aștept să văd planurile, a izbucnit Elisabeth, cu un zâmbet plin de speranță.

M-am uitat în altă parte, apoi am tras cu ochiul la ceasul de la mână. M-am ridicat cu țâfnă, gest știrbit întru câtva de faptul că a trebuit să mă țin de umărul lui Connie ca să mă echilibrez.

— E târziu și ar trebui s-o iau din loc. Am de intervievat o dădacă la nu știu ce birou de pe Park Avenue. O prietenă a mamei a recomandat o firmă… specializată în doici irlandeze, iar Charles… iar *eu* consider că asta ne trebuie.

— Bineînțeles. Iar noi trebuie să ne întoarcem la intervievarea acestor familii sărmane, deși nu prea cred că vom găsi pe careva dispus să bată drumul până în Englewood. Elisabeth s-a însuflețit de parcă totul mergea iarăși strună. Știi, Anne, ar trebui să te gândești serios să angajezi pe cineva din cartierul ăsta. Nu crezi că-i o idee bună, în vremurile astea teribile? Toți au nevoie de muncă, iar mama e așa cu nasul pe sus când

vine vorba de servitori! Dar tu eşti în măsură să faci un bine cu-adevărat, să ştii!

— Chiar crezi că ar permite aşa ceva colonelul Lindbergh? a pufnit Connie amuzată, de parcă eu n-aş fi fost acolo. Avea dreptate – Charles n-ar fi permis aşa ceva nici în ruptul capului. Însă obrajii mi-au luat foc de supărare când am auzit-o pe Connie spunând-o pe un ton atât de batjocoritor.

— *Eu* voi lua hotărârile privind personalul menajer, le-am spus cu răceală, chiar dacă nu întru totul convinsă.

— Nemaipomenit! Atunci vei lua în considerare posibilitatea asta? Elisabeth şi-a strecurat braţul în jurul taliei mele inexistente. Anne, scumpo, te rog să nu pleci cu senzaţia că am tăbărât amândouă cu gura pe tine.

— Mă tem că senzaţia asta o am, am zis trăgându-mi nasul şi făcându-mi de lucru cu mănuşile.

— Ştiu şi-mi pare tare rău, draga mea. Numai cât de-abia apucăm să stăm de vorbă singure cu tine. Şi ştii cât îmi e… de drag… Charles, dar… uf, are o personalitate atât de *puternică*, pe când tu eşti…

— Slabă? Am înfruntat privirea surorii mele cu fruntea sus; ea s-a uitat prima în altă parte, cu obrajii îmbujoraţi.

— Nu, bineînţeles că nu, Anne. Doar dulce şi dornică să fii pe plac. Eu şi Connie spunem că acum eşti într-o poziţie foarte importantă… *tu*, de una singură. Gândeşte-te ce ai putea face cu ea… cât de mult i-ai putea ajuta pe alţii.

— Eu am propus bona irlandeză, am repetat cu voce scăzută, sau mai degrabă *dulce*.

Connie stătea pe canapea uitându-se la mine cu sprâncenele groase ridicate ironic în semn de amuzament. În clipa aia i-am dispreţuit îngâmfarea. În plus, mă cutremuram la ideea de a angaja o fată fără pregătire, dintr-un mediu discutabil, care să aibă grijă de bebeluşul meu.

— Mă voi gândi, am spus într-un final, disperată să scap, să dau fuga înapoi la refugiul meu – la Charles, care mă aştepta. Întotdeauna luam cina împreună; era o regulă. Dacă unul din noi trebuia să iasă din casă, ne întorceam mereu la timp pentru cină, afară de cazul când ieşeam amândoi;

el spunea că e important ca soțul și soția să-și formeze de timpuriu acest obicei. Eu eram, bineînțeles, de acord. De ce *n-aș* fi fost de acord cu dorința soțului meu de a petrece timp cu mine? Asta îmi doream și eu.

— Bun, asta-i tot ce-ți cerem, a zis Elisabeth conducându-mă la ușă. Ne vedem diseară acasă.

— Fără supărare, hai, te rog! a adăugat Connie. Știi că pe voi, cei din familia Morrow, vă consider cei mai cei.

— Bine. Atunci ai grijă de Elisabeth, te rog. Vezi să ajungă acasă destul de devreme ca să-i rămână timp și pentru odihnă. Nu m-am putut abține; voiam s-o tratez pe sora mea ca pe un copil, exact cum mă tratase și ea. Deși mă îngrijora. Părea atât de delicată, atât de *vulnerabilă*, întru câtva. Atât de subțirică, încât nici memoria n-o putea ține.

M-am îndepărtat în grabă de amândouă, în timp ce ele stăteau în picioare una lângă alta, încadrate de tocul ușii. Traversând repede holul spre sala de așteptare, m-am îngrijorat de-a binelea; aveam să întârzii la întrevederea aia.

Chiar sub fereastră, Henry și Rolls-ul așteptau să mă răpească în lumea mea înconjurată de lux. Nu trebuia să-mi bat capul cu un taxi. Niciodată nu trebuia să-mi bat capul cu așa ceva. Ori cu metroul. Nici măcar pentru cină – bineînțeles că mă aștepta când ajungeam acasă. Zilele astea nu trebuia să-mi bat deloc capul cu nimic.

Voiajele noastre în zbor, când fusesem atât de puternică, atât de independentă – de-a dreptul *vitală* – mi se păreau acum un vis amintit ca prin ceață. Oare eu și Charles puteam fi parteneri adevărați doar în văzduh, liberi de așteptările tuturor celorlalți?

M-am oprit brusc în mijlocul încăperii aglomerate, cu aer stătut, și m-am silit să mă uit roată, întâlnind privirea fiecărei femei de acolo. Aveam nevoie să mă uit la femeile acelea, la femeile acelea normale, legate de pământ, cu vieți așa diferite de a mea. Și aveam nevoie să văd prin ochii mei, nu ai lui Charles. Eram atât de obișnuită să văd lumea din spatele lui, sau de lângă el; vederea noastră era mereu exact aceeași. Ca și cum purtam amândoi o singură pereche de ochelari.

Așa că am măsurat din privire rochiile demodate, acoperămintele de cap, unele din dantelă jerpelită, altele negre simple. Majoritatea femeilor

aveau ochi negri, păr des, piele pământie; erau și câteva chipuri albe, aducând a irlandeze. Însă toate erau femei, femei obosite; femei care voiau pur și simplu ajutor, care voiau mai mult pentru copiii lor. Așa cum aș fi dorit și eu pentru al meu – cu un avânt cald de recunoaștere, am simțit față de ele o înrudire pe care n-aș fi putut-o simți vreodată zburând deasupra lor, privind de sus.

Surâsul meu măgulitor le-a stânjenit; majoritatea au întors privirea. Cele câteva care n-au făcut-o, s-au zgâit la mine cu resentiment nedisimulat pâlpâind în ochii lor negri, hulpavi. Vreo două s-au uitat fățiș la burta mea; una a clătinat din cap și a zis ceva ce n-am înțeles, după care a râs.

— Ce caută *ea* aici? am auzit-o bodogănind pe alta. *Ea e* bogată.

— E nevasta colonelului Lindbergh, a șușotit alta. Ce vrea?

— Ar trebui să merg *eu* în vizită la *ea*, a zis tare o femeie. Pun pariu că la *ei* acasă n-au păduchi!

Câteva femei au izbucnit într-un râs complice. Umilința mă încremenise. Nici în ruptul capului nu mai puteam să ies pe ușă și să urc în Rolls acum, fiindcă aveau să vadă toate că mie îmi aparținea și mi-era rău de rușine; rușine de cine eram. Elisabeth și Connie mă ridiculizaseră fiindcă eram soție; femeile astea mă ridiculizau fiindcă eram bogată.

Era de mirare că stăteam în siguranță în umbra soțului meu, unde, dacă mă băga cineva în seamă, nu făcea decât să mă admire că sunt la înălțimea lui? Era de mirare că mă refugiam în nori, unde eram puternică și capabilă, mai mult eu însămi decât fusesem vreodată, decât aș putea fi vreodată aici, pe pământ?

Și oricum, ce să știe două fete bătrâne? Dacă mă măritam cu un medic, aș fi fost „doamna doctor“. Dacă mă măritam cu un avocat, aș fi fost „doamna avocat“. Nici o femeie măritată nu are o identitate separată, nici măcar mama mea, cu toată educația și energia ei. Era soția senatorului, înainte de toate. Faptul că eram măritată cu un aviator mă făcea diferită, dar nu mai puțin dependentă de soțul meu. Un lucru pe care femeile astea și cu mine îl știam, dar nu și scumpa mea soră, cu toată educația și idealurile ei mărețe.

Îmboldită de această descoperire, m-am răsucit pe călcâie și m-am

năpustit înapoi în biroul lui Elisabeth. Am deschis uşa, fără să mai bat.

— Ceea ce nu înţelegi tu, Elisabeth… Am înlemnit, incapabilă să vorbesc; incapabilă să asimilez scena din faţa mea.

Elisabeth stătea la Connie în poală, cu braţele una în jurul celeilalte, cu buzele – *buzele* – lipite. N-au sărit cât colo – of, de ce n-au sărit? Au rămas pe loc, doar întorcându-şi capetele să mă privească o clipă nespus de lungă. O clipă în care am icnit, cu viscerele zvâcnind şi scufundându-se de parcă tocmai căzusem în casa unui lift. Şi am simţit că probabil căzusem; sigur picasem în altă lume, în altă realitate. Asta nu era sora mea. Nu putea fi sora mea.

Şi totuşi, chiar pe când ne holbam toate trei una la alta, iar Elisabeth s-a ridicat în sfârşit din braţele lui Connie, roşie ca racul, tremurând din tot corpul, o mulţime de lucruri s-au lămurit. Privirile complice pe care le schimbau mereu, nepăsarea cu care îi tratase Elisabeth mereu pe bărbaţi, ca şi cum nu i-ar fi fost de nici un folos – iar acum, văzusem, chiar nu îi erau.

Îmi dădeam seama că ceea ce luasem drept gelozie faţă de căsătoria mea cu Charles era, de fapt, dezgustul ei faţă de el. Jena încordată, virajul brutal în relaţia noastră nu se petrecuse fiindcă i-aş fi furat ceva ce voia ea. Însă această constatare a fost însoţită de o senzaţie copilărească de dezamăgire. Căci, în adâncul sufletului, oare nu mă bucurasem crezând că i-l furasem?

— Anne, te rog, am auzit-o pe sora mea vorbind cu o voce care părea la mii de kilometri distanţă. Să nu cumva să…

N-am mai auzit ce nu trebuia să fac; m-am întors şi am bâjbâit orbeşte prin vestibul şi pe uşă afară. Henry m-a învelit pe bancheta din spate cu un pled, ca pe o invalidă.

În timp ce ne îndepărtam cu maşina, îmi vâjâia capul cu imaginea celor două femei încolăcite una de alta. Elisabeth? Sărutând o femeie… *Connie*?

„Fără devieri“, spusese Charles în noaptea când ne făcuserăm tabără sub stele. „Copiii noştri vor fi puri.“ Am pus mâna pe copilul meu nenăscut; înota în trupul meu, neastâmpărat, inocent…

Pur.

— Te simţi bine, domnişoară Anne? Arăţi de parc-ai văzut o stafie!

Am scuturat din cap.

— Vezi de volan, Henry, te rog!

Și am știut că nu voi putea spune nimănui niciodată ce văzusem. Nici măcar lui Charles – mai ales lui. Aș fi rănit prea multe persoane. De dragul copilului meu, al căsniciei mele, al meu, nimeni nu trebuia să afle vreodată. De dragul surorii mele, mai presus de toate.

Trebuia s-o ocrotesc pe Elisabeth așa cum nu fusesem capabilă să-l ocrotesc pe Dwight, dar așa cum va trebui să-mi ocrotesc copilul când se va naște. Și puteam. Am simțit acea tărie de oțel – pe care Charles o văzuse, pe care mama o văzuse, dar care mie îmi luase atât de mult s-o recunosc – atrăgându-mi ca un magnet gândurile și fricile înăuntru, unde puteau fi păzite.

Iar când am recunoscut-o, o satisfacție neobișnuită mi-a încălzit membrele tremurânde și am încetat să-mi mai fac griji că voi întârzia la întâlnire, că Charles mă va aștepta sau nu la cină, ori pentru ce gândeau despre mine femeile din sala de așteptare. Nimic din toate astea nu mai conta, fiindcă acum mă simțeam pregătită; pregătită pentru acel copil.

Pregătită pentru maternitate; singura călătorie pe care trebuia s-o fac și în care soțul nu mă va însoți.

CAPITOLUL 7

Iunie 1931

— Uită-te la cameră! Iubire, uită-te la cameră! Stăteam în spatele lui Charles, zâmbindu-i radios fiului meu. Micul Charlie şedea într-un scaun înalt, fluturând o lingură, având în faţă, pe o tavă, un tortuleţ cu o lumânare. Tata şi mama erau prezenţi şi ei, în spatele meu; toţi făceam cu mâna, gângueam şi ne purtam mult mai ridicol decât copilul. El doar s-a încruntat la noi cu o seriozitate comică, strângând lingura argintie în micul lui pumn dolofan, până când a aplecat capul într-o parte, chibzuind parcă ce făpturi ciudate sunt adulţii.

— Perfect, a spus Charles, apăsând butonul aparatului. Asta-i de păstrat!

— Atunci poate o facem publică? M-am dus la copil. Acum că încetasem toţi să ne mai purtăm ca nişte maimuţe dresate, el îşi îndreptase atenţia spre tort şi-l demola cu lingura, gângurind şi chicotind de talmeş-balmeşul pe care-l făcuse. Mi-a crescut inima văzându-i fericirea desăvârşită; ce minunat să fii din cale afară de mulţumit cu o lingură şi un morman de firimituri! Cât de inocent, cât de dulce era bebeluşul meu! Tânjeam să-l ridic şi să-l învălui în braţele mele ca pentru a-i păstra inocenţa – ba chiar a mă molipsi de ea, ca şi cum ar fi fost un virus ameţitor –, dar am rezistat impulsului, apucând în schimb un prosop de bucătărie.

Instinctul matern trebuie reprimat; îmi repetam fraza asta de o sută de ori pe zi. Eu şi Charles căzuserăm de acord să creştem copilul potrivit metodei Watson, pe atunci foarte la modă. Era o metodă strict ştiinţifică – programul lui Charles Junior era planificat la minut, cu mesele fix la aceeaşi oră în fiecare zi, la fel ca ora de somn, de joacă şi aşa mai departe. Nimic nu era lăsat la voia întâmplării şi, faptul cel mai important, copilul

era încurajat să se dezvolte independent, fără influența inutilă, potențial dăunătoare a iubirii și anxietății materne.

Imediat după nașterea lui lăsasem cu ușurare acestei metode controlul asupra copilului; de-abia așteptam să-mi reiau viața cu soțul meu, doar noi doi, cu trupul meu redevenit ca prin minune lejer și ușor, de parcă ar fi putut să zboare după pofta inimii. Bona pe care o angajasem primea orare și tabele precise după care să conducă creșa temporară de la Next Day Hill. Când eram acasă, ne vedeam copilul doar de câteva ori pe zi; ne era înfățișat spre admirație, cam ca un specimen exotic de floră sau faună. Iar când îmi era pus în brațe, înfășat și legat ca un pachețel îngrijit, nu știam ce să fac. Fiindcă nu simțeam nici un atașament față de făptura care zbiera înroșită la față și a cărei dorință supremă părea a fi determinarea mioapă de a-și suge pumnul.

Știam că era al meu; îmi aminteam cum mă dezmeticisem din ceața eterului după ce se născuse, văzându-i gropița adâncă din bărbie, exact ca a lui Charles, și zâmbind ușurată că nu semăna cu mine; nasul lui era un năsturel perfect, iar ochii nu coborau în jos la colțuri. Ba chiar m-am simțit un pic asemenea unei prințese când m-am rezemat la loc pe perne cu un suspin satisfăcut; îmi împlinisem datoria. Adusesem pe lume moștenitorul pe care Charles – lumea întreagă – îl dorise atât de mult. Cât eu îmi refăceam forțele în camera mea, la etaj, clopoțelul de la ușa părinților mei a sunat neîncetat zile în șir, căci se aduceau banițe de telegrame cu felicitări, alături de flori și cadouri – Louis B. Mayer[12] a trimis o cameră mică de luat vederi; Al Jolson[13] s-a oferit să vină acasă și să-i cânte personal *Sonny Boy*[14]; Will Rogers[15] i-a trimis un ponei. În duminica de după nașterea lui, bisericile din toată țara mi-au pomenit copilul în rugăciuni speciale; muzicienii au compus cântece de leagăn în cinstea lui; s-au numit școli după el. În Congres, unii au propus ca ziua lui de naștere să fie declarată sărbătoare națională.

12. Louis B. Mayer (1884–1957), producător de film, co-fondator al studioului Metro-Goldwyn-Mayer.

13. Al Jonson (1886–1950), cântăreț, comic și actor american.

14. Melodie extrem de populară, din filmul lui Al Jonson *The Singing Fool.*

15. William Penn Adair Rogers (1879–1935), actor de teatru și film, umorist și publicist american.

Iar Charles în acea zi – nu-l mai văzusem niciodată atât de îngrijorat, iar apoi atât de mândru, când s-a terminat totul. Chiar mai mândru decât atunci când făcusem primul zbor în comandă simplă, într-un avion. M-a ținut de mână până când n-am mai suportat durerile și am fost anesteziată, iar amintirea lui lângă mine – fără să se îndepărteze deloc ca să fumeze un trabuc ori pentru vreunul din lucrurile pe care le fac bărbații ca să-și distragă atenția în asemenea momente – mi-a rămas în suflet, cu fiecare detaliu întipărit în inimă. Fruntea lui îngrijorată, de obicei atât de netedă și implacabilă; murmurele lui liniștitoare, nu cuvinte propriu-zise, iar asta din partea unui bărbat de obicei foarte scump la vorbă.

Apoi, când m-am trezit, fața lui – gura căscată de uimire când și-a ținut fiul în brațe, uitându-se la el ca la un miracol, ca și cum n-ar fi crezut niciodată că acesta va fi rezultatul logic al celor nouă luni anterioare. De pe fața lui Charles căzuse masca aceea politicoasă pe care o purta mai tot timpul; acum exprima doar speranță și uluire.

Prin urmare în acea zi m-au bucurat cel mai tare purtarea soțului meu, vulnerabilitatea și grija lui față de mine – nu faptul miraculos reprezentat de copilul nostru. Nimic de mirare, așadar, că mi-a luat o vreme până să-l prețuiesc.

Până acum, la prima lui aniversare, o făcusem deja. Mă îndrăgostisem de fiul meu cam în tot atât timp cât îmi luase să mă îndrăgostesc de tatăl lui. Nu imediat, ci după un șir de întâmplări din ce în ce mai prețioase. Prima oară când a zâmbit și am fost siguri că nu din cauza gazelor intestinale. Prima oară când a făcut cu mâna văzându-mă intrând într-o cameră. Prima oară când i-am periat cârlionții – blond-roșiatic, leit ca ai lui Charles. Prima dată când a stat în poala mea și mi-a scrutat cu atenție fața, bătându-mă pe obraji, studiindu-mă aproape clinic, cum făcea uneori tatăl lui – parcă încercând să mă învețe pe de rost.

De asemenea, mi s-a frânt inima – ca oricărei femei îndrăgostite: prima oară când a spus „mama“, dar s-a uitat la bonă, nu la mine.

— Cred că ar trebui să fac publică una din fotografiile astea, a spus Charles acum, punând capacul pe lentilele aparatului nostru Kodak. Poate i-ar sătura pe vulturii ăia de ziariști. Măcar le-ar da un subiect nou, afară de cantine de săraci și mahalale.

Era iunie 1931. Marea criză nu mai era o idee de coşmar, ci o realitate macabră. Însă aici, în căldura ademenitoare a soarelui timpuriu de vară, era uşor să ne închipuim departe, fermecaţi, ca într-un basm al nostru la Next Day Hill. Mama şi tata se întorseseră temporar acasă de la Washington, unde el era acum senatorul junior de New Jersey. Dwight se simţea mai bine, lucrând cu un tutore, deoarece stătea în continuare la un sanatoriu din Massachusetts. Con se întorsese de la şcoală pentru vacanţa de vară.

Grădinile păreau să fi explodat peste noapte, înlocuind nişte lăstari plăpânzi cu boboci enormi şi tufişuri cu flori viu colorate. Gazonul era atât de verde, că părea artificial, tăiat şi pigulit, îngrijit sârguincios de o armată de grădinari. Tortul aniversar al bebeluşului meu fusese glazurat cu dragoste de bucătar. Betty Gow, noua noastră dădacă, stătea retrasă, cu rochia ei de bonă din denim subţire şi un pulover albastru pe umeri, gata să ia copilul, dacă începea să se agite.

Însă la marginile pigulite ale micului nostru univers se adunau umbre.

— Dacă nu faci publică o fotografie de ziua lui, i-am spus lui Charles când ceilalţi au intrat să ia cadourile, sigur ziarele vor începe iarăşi aberaţiile alea cu diformitatea bebeluşului.

— Nu-mi place să-mi folosesc fiul drept dezminţire, a mormăit Charles plimbându-şi privirea peste grădină ca şi cum un fotograf ar fi putut, chiar atunci, să stea la pândă după un copac. Ce-i interesează pe ei?

— Dacă nu le dăm nişte informaţii, tipăresc singuri cele mai oribile chestii. Fiindcă n-am făcut publică o fotografie după ce s-a născut, s-au răzbunat spunând că e… că e un monstru.

— N-ar trebui să-ţi pese ce tipăresc ei. Ţi-am spus-o de atâtea ori! Charles s-a încruntat la mine. Pe fundalul cerului senin, ochii nu-i mai păreau chiar aşa albaştri, deşi erau la fel de limpezi şi încrezători ca întotdeauna. Fruntea îi era tot ameninţătoare şi nobilă; netedă, deşi bătea spre treizeci de ani. Semăna foarte mult cu tânărul serios care aterizase la Paris, doar că părul blond-roşiatic începea să i se răărească un pic. Şi avea mici riduri în jurul ochilor.

— Sunt mama lui. Firește că-mi pasă ce se spune despre copilul meu, Charles. Firește că nu vreau să zică lumea că e diform, am explicat,

întrebându-mă de ce o fi fost necesar s-o fac.

Oare îi păream diferită, după doi ani de căsnicie? Eram o idee mai grăsuță după copil, mai ales în jurul șoldurilor. Mă bucurasem că moda se schimbase, că figura zveltă, băiețească, lăudată în anii ’20 nu mai era în vogă.

— Știu că-ți pasă! Charles părea derutat, clătinând din cap. Însă expresia i s-a schimbat când s-a uitat lung la fiul lui; s-a înmuiat, dar într-o clipită a devenit demonică; buzele i s-au schimonosit într-un rânjet de spiriduș. Înainte de a apuca să-l opresc, a smuls lingura din mâinile bebelușului.

Bebelușul a început să plângă în hohote, mânjit de tort; ochii i s-au îngustat, fața i s-a înroșit, iar pe obraji îi șiroiau lacrimi, picurându-i pe bărbie.

— Of, Charles! Îl uram când făcea asta; când intra în ceea ce Betty numea, în graiul ei scoțian, dispoziția lui „diavolească până la cer“, necăjindu-i și chinuindu-i pe toți cei care îi ieșeau în cale. Ca și cum pilotul necopt, farsor, de poștă încerca să se elibereze, cu un ultim asalt puternic, înainte de a fi prins pe veci în statuia de marmură în care se transforma soțul meu.

— Charles, dă-i-o înapoi, am pledat eu, încercând să iau lingura, pe care el o ținea sus, deasupra capului meu.

— Nu! Trebuie să-l învățăm că nu poţi avea mereu ce vrei, a răspuns Charles, fluturând lingura astfel încât bebelușul s-o poată vedea.

— E doar un copil! Inima mi s-a strâns, apoi a sărit înspre copilul meu, parcă pentru a-i da alinarea pe care nu i-o puteau da brațele mele. Știam că dacă aș fi făcut un pas spre el, Charles mi-ar fi blocat drumul. M-am uitat pe furiș la Betty; stătea în picioare la fel de rigidă, dar fiecare mușchi părea întins spre bebeluș. Apoi s-a uitat drept la mine, cu bărbia ridicată, sfidându-mă cu ochii ei albaștri; căutătura aia m-a rușinat. „Eu nu-s decât o servitoare“, părea să spună. „Dar tu ești soția lui, mama copilului. Tu poți face ceva.“

Dar n-am putut; n-am putut decât să privesc neputincioasă cum Charles Junior a continuat să țipe dând din mâini, căutându-și lingura, căutând alinare, ceva. Charles Senior și-a privit și el fiul cu un zâmbet exasperant

pe chip, iar eu mi-am spus că, în realitate, nu-i făcea plăcere să-l rănească așa. Mi-am spus că era doar modul lui de a-și căli fiul, chiar și la o vârstă atât de fragedă; că simțea cu adevărat că-l ajuta, fiind un tată bun; tatăl pe care și l-ar fi dorit el însuși.

Lacrimi mi-au podidit ochii, am clipit, am tot clipit, jinduind să-mi mângâi copilul. Chiar când credeam că nu mai pot suporta, mama a ieșit în fugă pe terasă.

— Ce Doamne iartă-mă? A alergat la nepotul ei și l-a smuls din scaunul lui înalt, fără să-i pese că pieptul rochiei ei de mătase s-a acoperit instantaneu cu un amestec de lacrimi, salivă și firimituri de tort. A șâșâit, l-a bătut pe spate și, cu toate că Charles a mijit ochii, a ținut cont de avertismentul meu silențios când l-am strâns de braț. La ce-mi stăteați toți cu mâinile-n sân? Sărăcuțul de tine!

A început să se plimbe cu micuțul Charles pe terasă, legănându-l în sus și-n jos atât de tandru, că am fost geloasă; am fost și mai geloasă când copilul a tăcut îndată și și-a cuibărit căpșorul pe umărul ei, cu fața încă scăldată în lacrimi.

Dar gelozia a fost umbrită de frustrare; de ce nu putusem *eu* să-mi ignor pur și simplu soțul, așa cum făcuse adineauri mama?

Fiindcă în curând ea avea să se întoarcă la Washington, iar eu aveam să rămân aici cu soțul meu, dependentă de el în toate.

— Îl răsfață, a mârâit Charles, aruncând lingura la loc pe tava scaunului înalt.

— E ziua lui. Merită răsfățat de ziua lui.

M-am dus lângă mama și fiul meu la masa pe care s-au ridicat repede ca un turn cadourile aduse afară de Con și de tata. Și n-am putut să nu pun această manifestare vădită, ostentativă, de dragoste față de fiul meu în contrast cu cruzimea – da, cruzimea – afișată de Charles o clipă înainte. Mi-am simțit, nu pentru prima oară, loialitatea sfâșiată între cei doi; între copilul și soțul meu.

După ce l-am ajutat să deschidă toate cadourile – bebelușului îi ardea mai mult să se joace cu panglicile decât de daruri –, am zăbovit toți în jurul mesei. Era o după-amiază atât de frumoasă, că nimeni din familia mea agitată nu părea zorit. Măcar odată, eram cu toții mulțumiți doar să

stăm şi să fim.

— Tată, arăţi cam obosit. M-am întors spre tata cu un zâmbet. Te muncesc prea din greu la Washington?

— Nimeni nu poate să muncească un Morrow prea din greu, a răspuns el. Dar a rămas tolănit pe scaunul lui, neştiind că are firimituri de tort pe cravată.

— Mă rog, aşteaptă numai. Mi-e teamă c-o să fie mult, mult mai rău. Mama a clătinat din cap. Părul ei grizonant, legat simplu într-un coc jos, părea aproape alb în lumina soarelui. La fel ca tata, avea zbârcituri noi pe faţă; zbârcituri care nu existau înainte de a fi devenit el senator.

— Ştiu, a prevestit tata, fâţâindu-se un pic. Hoover[16] nu dă semne că ar pricepe cât de cât situaţia, cu tristeţe o spun.

16. Herbert Clark Hoover (1874-1964), preşedinte al Statelor Unite ale Americii între 1929 şi 1933.

— Nu ştiu dacă-i aşa, a replicat Charles.

Şi-a întors privirea în altă parte, spre steaua aceea îndepărtată de la orizont, pe care numai el o putea vedea. Odinioară gestul ăsta mi s-ar fi părut o sursă de inspiraţie, un semn al curajului, al viziunii lui. Acum trebuie să admit că îl găseam agasant câteodată: ca şi cum noi, cei mai apropiaţi lui, n-am fi contat suficient de mult.

— Hoover e un om bun, a continuat soţul meu, privind în depărtări şi oftând după ce găsise acolo. Sistemul e prost! Capitalismul e inerent defect. Uitaţi-vă ce se întâmplă în Germania. Acolo e un exemplu de ceva prost, dar măcar conducătorii lor caută soluţii. Nu se mulţumesc să stea cu mâinile-n sân şi să se-mbete cu apă rece, sperând că mahării se vor apuca să facă ce trebuie.

Părinţii mei au schimbat o privire. Ştiam că nu voiau să-l contrazică pe Charles; nimeni nu voia să-l contrazică vreodată pe Charles. Când se uitau la el, toţi îl vedeau pe băiatul curajos din ’27 – băiatul unic şi neînfricat care cucerise inima şi imaginaţia lumii. Bărbatul din ’31 era totuşi mai greu de iubit.

— Mă rog, stai să-ţi spun, tinere, a dat să-nceapă tata, deşi eu am încercat să-l distrag făcând cu mâna spre bebeluş, aflat tot în braţele

mamei, întinzându-se după un șirag de perle pe care ea-l scosese cu dexteritate din mâna lui bucălată.

— Dwight, Charles, fără politică la masă, a murmurat mama, dar tata era de neoprit.

— Vrei să devenim o țară socialistă? a continuat el. Ca Germania? Unde în zilele astea nu prea mai există presă liberă?

— Nu sunt încă socialiști, tată, a întrerupt Con cu surâsul ei însorit, din toată inima. Hitler nu l-a învins pe Hindenburg, deși s-ar putea s-o facă la următorul vot.

— Mă îndoiesc că nemții îl vor alege pe Hitler, a spus Charles cu autoritate. Deși nu dezaprob unele practici ale partidului său, serios. Măcar el are o viziune.

— Nu știu ce să cred despre situația de acolo, a spus tata cu un scuturat din cap. Nu-mi place de nici unul. Hindenburg e un vestigiu de pe vremea kaizerului.

— Hindenburg e doar o marionetă. E imaterial. Germania nu contează în schema de ansamblu; nu-și va reveni niciodată după Versailles, deși, dacă o va face, asta i se va datora unui om ca Hitler… oricum, cuiva energic. Cuiva care poate mobiliza poporul. Dar adevărul e că avem noi destule pericole aici, acasă.

— Pericole? Din afară sau dinăuntru? Tata l-a săgetat cu privirea pe Charles.

— De amândouă, a răspuns Charles blând.

Tata a încuviințat din cap și s-a prăbușit iar în scaun, gâfâind. S-a însuflețit un pic întorcându-se spre Con.

— Îmi place să văd că te interesezi de evenimentele curente, domnișorică.

— Păi, cum să nu? a ridicat ea din umeri. Cu taică-meu senator?

— Fiicele mele, s-a văicărit tata. Ele țin frâiele, femeile din familia asta. Bucură-te că ai un fiu, i-a spus lui Charles.

— Și tu ai, dragă, a zis mama, cu atâta blândețe, că a trecut un moment până ce cuvintele ei s-au făcut simțite. Eu și Con am schimbat niște priviri circumspecte, pe când tata n-a făcut decât să dea din cap, gârbovindu-se mai tare în scaun.

— A trecut tare mult de când am stat toţi laolaltă, ca o familie, a spus el cu aer istovit. Anne, chiar când v-am făcut pe tine şi pe Charles să staţi locului o vreme, a dispărut soră-ta. Ce-i aşa de important în Maine, că Elisabeth n-a putut veni aici nici măcar la ziua de naştere a nepotului?

— Are încă nevoie de odihnă, i-am amintit eu.

— Măcar l-a văzut pe micul Charlie de când s-a născut?

— Of, tată, sigur că l-a văzut, am răspuns eu simţind că-mi iau foc vârfurile urechilor şi coborându-mi privirea în poală. Deşi, la drept vorbind, nu-l văzuse prea des, fiind foarte ocupată cu noua ei şcoală – şi cu evitarea surorii ei. Cu excursii la Nassau, în Maine, toate sub pretextul refacerii; cel puţin aşa le prezenta pentru restul familiei.

Cu mine însă era mai francă. Dureros de francă.

Mi-am amintit prima ei vizită după naşterea copilului. Eu eram încă la pat, cu sânii fierbinţi şi umflaţi, cu partea de jos a corpului tresărind de durere la orice atingere, când Elisabeth s-a năpustit în camera mea cu o enormă girafă de pluş în braţe.

— Doamne, uită-te la tine! a exclamat ea, deşi exact asta n-a făcut – nu s-a uitat la mine. Avea obrajii împurpuraţi, ochii atât de strălucitori, încât am bănuit că erau plini de lacrimi. S-a dus întins la masa de înfăşat, unde bona se ocupa de bebeluş. Elisabeth s-a uitat extaziată la copilul meu preţ de o clipă, după care s-a întors brusc scotocind prin poşetă– după o ţigară, am bănuit –, până când a părut să-şi amintească unde se găsea şi a închis clema cu un oftat exasperat. S-a uitat prin cameră de parcă o vedea prima oară, irascibilă, deloc în apele ei; ştiam că dacă nu voi vorbi eu cea dintâi va dispărea iarăşi într-o clipită.

— Ai putea comanda nişte ceai? am întrebat-o pe bonă, care a dat din cap, punând bebeluşul în coş şi ieşind din cameră. Am bătut cu palma pe pat, făcându-i semn soră-mii. Elisabeth, te rog. Stai jos un pic. Mi-ar plăcea să… mi-ar plăcea să vorbim ca…

— Ca odinioară? Elisabeth a zâmbit cu mâhnire, dar a venit lângă mine. Am studiat-o cât s-a aşezat cu grijă la picioarele patului. Era încă foarte slabă, palidă; aproape străvezie. Îi vedeam venele albăstrui pe sub pielea ca porţelanul. Şi cârlionţii blonzi păreau să-şi fi pierdut luciul, deşi nu-ţi puteai da seama; îi adunase foarte strâns sub un fileu maro simplu.

— Mă rog, nu chiar ca odinioară. Am zâmbit spre coşul din faţa ferestrei, unde nou-născutul meu gângurea şi suspina.

— Nu, nu va mai fi niciodată aşa, a admis Elisabeth, trăgând nervos de mănuşi.

— Am avut de gând să discut cu tine… am început eu, dar Elisabeth a ridicat o mână.

— Nu, nu face asta, Anne! Ştiu că n-ai avut de gând. Nici eu n-am avut. Am fost ca nişte musafiri de weekend în casa asta, foarte politicoase una cu alta, dar nimic mai mult.

— Ştiu, am admis. Cu siguranţă nu ţi-e uşor, cu toată zarva asta. Am gesticulat spre cameră, spre flori, spre coşurile enorme cu fructe şi bomboane trimise de congresmeni, de senatori, de preşedinta de la Smith. Până şi preşedintele Hoover trimisese un buchet de la Casa Albă.

— Anne, în ziua aia…

— Nu contează, am întrerupt-o. Îmi ardea faţa de jenă; dintr-odată am revăzut-o aşezată în braţe la Connie Chilton, neajutorat de docilă.

— Ba da, contează. Contează, şi o ştim amândouă. Ideea e că… mi-e aşa de *ruşine*, Anne. Tu nu ştii cum e… mi-e ruşine de mor.

N-am răspuns; nu ştiam ce.

— Eu şi Connie… aşa cum ne-ai văzut… e ceva la care mă împotrivesc de multă vreme. Nu vreau să fiu aşa… sincer, nu vreau. Cred că putem fi prietene, muncind cot la cot, dar apoi se întâmplă ceva… mă apucă ceva! *Ei* nu îi e ruşine totuşi, şi cred că asta înrăutăţeşte lucrurile. Pare-se că nu pot mulţumi pe nimeni! Nu pot să am o viaţă… viaţa pe care o ai tu… iar acum copilul… of, Anne! Vreau şi eu asta, serios! Vreau o viaţă normală, cu soţ, copil, dar nu ştiu cum. Pur şi simplu nu ştiu! Nu cu boala mea, nu cu slăbiciunea mea! Şi-a muşcat buzele, pe obraji i-au curs lacrimi înainte de a apuca să le şteargă. Cu toate astea, nu se uita la mine.

— Elisabeth, nu înţeleg. Deşi *vreau*.

Era adevărat; doream cu disperare să ştiu ce era în inima vădit chinuită a surorii mele. Dar îmi întrecea cu mult înţelegerea, chiar imaginaţia. Iar imaginaţia mea nu mă lăsase baltă înainte.

— Ştiu că vrei, Anne. Te iubesc, doar atât să ştii… cu-adevărat te iubesc! Şi sunt fericită pentru tine. Voi fi bine… cumva, cândva. O să-i

dau eu de rost la toată povestea asta! Of, ia uite cât s-a făcut! Și-a consultat ceasul și a tresărit. Trebuie să merg la școală, probabil Connie mă așteaptă. Și ea îți transmite dragostea ei. Anne… Anne, încearcă te rog să înțelegi… în clipa asta îmi vine greu să te văd așa. Cu copilul, cu un soț, fericită. Vreau atât de mult, și totuși… e pur și simplu greu. Mi se pare că în ultima vreme fac varză tot, o mulțime de lucruri, și nu vreau să-ți fac asta și ție. Înțelege-mă, te rog, dacă voi petrece un timp la distanță. Înțelege-mă, te rog, dacă voi fi rezervată… și, pentru numele lui Dumnezeu, încearcă s-o faci pe mama să înțeleagă. Vrei?

Am dat din cap, deodată foarte întristată. Acum că eram mamă, voiam să fiu iarăși soră pe deplin. Și fiică. Mă încerca o nevoie puternică de a restabili legături, de a defini roluri, de a înțelege misterele și complicațiile frustrante ale unei *familii*. Sperasem, cumva, cu naivitate, că bebelușul o va readuce pe Elisabeth în viața mea – însă acum știam că va face contrariul. Am privit-o pe sora mea aplecându-se peste coș, uitându-se lung la fiul meu, cu tot corpul tremurând – de năzuință, m-am gândit. De o năzuință absolută, sfâșietoare.

— Elisabeth?

— Ce-i? Nu s-a întors spre mine, și mi-am dat seama fulgerător că rolurile noastre se inversaseră complet; aplecată așa deasupra nepotului ei părea învinsă, măruntă.

— O să fii bine… Vorbeam exact ca tata cu Dwight, așa că m-am oprit. Vreau să zic, nu uita, te rog, că ești binevenită aici oricând. Ăsta e și căminul tău… mai mult decât al meu. Și știi că oricum noi o să ne mutăm… doar că vreau ca fiul meu să aibă o familie, așa cum am avut și noi când am crescut. Vreau să știe ce înseamnă o familie… vreau s-o cunoască pe mătușa lui, Elisabeth.

I s-a luminat fața și atunci a surâs, s-a repezit să mă sărute și mi-a șoptit la revedere.

Aceea fusese ultima oară când purtaserăm o conversație adevărată. Cu aproape un an în urmă. Deși se prezenta conștiincios la majoritatea reuniunilor de familie, Elisabeth izbutise să se izoleze de noi, restul, inclusiv de mama. Iar sănătatea nu i se ameliora; medicii o avertizaseră că inima ei suferise vătămări permanente de la febra reumatică.

Am simţit căutătura sfredelitoare a mamei asupra mea, dar m-am uitat în altă parte, zâmbindu-i fiului meu. Copilaşul meu de o inocenţă fericită, care s-a uitat în sus, m-a recunoscut şi mi-a zâmbit radios. M-am simţit atrasă spre el. Parcă între buzele lui şi inima mea se întindea un fir nevăzut.

— Cred că vom reuşi să plecăm într-o lună, a spus soţul meu, rupând acel fir. M-a înjunghiat în piept; de ce trebuia să aducem vorba de asta tocmai azi – de ziua fiului său? De ziua *mea*, de asemenea, fiindcă aveam două motive de sărbătorit; urma să servim şampanie şi tort în cinstea mea mai pe seară.

— Of, Charles, să nu discutăm despre asta azi! A trebuit să-mi iau ochii de la privirea luminoasă, încrezătoare, a fiului meu; nu eram vrednică de ea.

Trecuseră patru ani de la zborul istoric al lui Charles la Paris. *Spirit of St. Louis*, acum expus la Smithsonian, părea şubred şi demodat în comparaţie cu noile avioane şi aeronave, uriaşe şi epatante. În ciuda faimei lui, care părea să crească de la an la an, Charles se frământa că mai rămăseseră puţine rute necartografiate; îi rămăseseră puţine lucruri de cucerit. În definitiv, nu împlinise nici treizeci de ani.

Aşa că plănuia o expediţie îndrăzneaţă, periculoasă, ca să traseze o rută aeriană peste Arctica şi apoi în Orient. Firește, eu urma să-i fiu copilot. Pentru asta mă antrenasem de când ne căsătoriserăm; acum înţelegeam. Charles mă antrenase nu numai să zbor şi să navighez, ci şi… să-i părăsesc pe cei dragi, să slăbesc legăturile cu familia mea, să mă rup de oricine şi de orice, în afară de el. Inclusiv de fiul nostru.

Iar eu eram o elevă excelentă. Întotdeauna fusesem; în definitiv, eram o Morrow.

Am învăţat codul Morse ca să-mi pot lua licenţa de radiotelegrafist de clasa a III-a[17]. Stăpâneam navigaţia astronomică. Învăţasem să pilotez imensul nostru hidroavion nou, Sirius, de departe cea mai mare aeronavă pe care o pilotasem.

17. Grad de „suficient“ acordat telegrafiştilor de pe avioane sau ambarcaţiuni.

Pe de altă parte, inima mea se dovedea mai greu de cucerit. În ultima

vreme, ori de câte ori trebuia să-mi iau la revedere de la bebeluşul meu, nu izbuteam s-o fac fără lacrimi.

— Charles, cât crezi că vom fi plecaţi?

Am început să mă joc nervos cu un şervețel de pânză, brodat cu un „M“, de la Morrow. Deocamdată Charles nu dezvăluise nimănui, nici măcar mie, adevărata anvergură a voiajului. Vulturul Solitar – uneori mă întrebam dacă asta va fi mereu, chiar având soție și copil. Din multe privințe, ducea în continuare viața unui tânăr pilot de poștă, singur în carlinga lui, plănuindu-și viitorul fără a ține cont de așteptările celorlalți.

— Cel puțin șase luni. M-am gândit că, dacă ajungem teferi în Orient, am putea foarte bine încerca să încercuim restul globului. Ar fi o prostie să nu continuăm.

— *Poftim*? Speriat, copilul s-a pornit iar pe plâns. Șase luni? Tot globul? Când ai hotărât toate astea?

— De curând. Nu există motiv raţional sau tehnic pentru care să nu putem întreprinde ceva la această scară. Juan Trippe de la Pan Am salivează la oportunitatea asta.

— Ai discutat despre asta cu Trippe înainte să-mi spui mie? Atunci s-o facă el! Nici un motiv raţional? Dar Charlie?

Aplecându-mă spre fiul meu, l-am sărutat pe obraz, gustând sarea lacrimilor lui. Îmi ţineam braţele încolăcite cu înverşunare în jurul trupuşorului care se vânzolea.

— Cum adică? Betty va avea grijă cum se cuvine de copil. Nu de asta avem bonă? Charles s-a întors spre mama, sincer nedumerit.

— Da, bineînţeles, dar… e o absenţă destul de lungă, a răspuns ea, privindu-mă cu ochii măriți de îndoioșare.

— Eu cred că-i o idee ca lumea, a zis Con cu ochii zglobii. Distracţie pe cinste! Îmi aduci şi mie un kimono?

— E ceva cu totul şi cu totul deosebit. Glasul tatei aproba, deşi se uita nostalgic spre mine. Vei face mândră ţara noastră!

— Anne! Charles şi-a tras scaunul mai aproape de al meu. Eşti surmenată. Plănuim de luni de zile voiajul ăsta.

— Știu, dar… nu mi-am dat seama că vom fi plecaţi atât de mult. Şi, of, Charles, copilul! E la o vârstă când o să… o să ştie că am plecat. Înainte

nu, era prea mic, nu părea să-i pese când zburam. Dar acum… Înăbuşindu-mi un hohot, mi-am îngropat faţa în cârlionţii moi ai fiului meu.

— Anne! Vocea soţului meu era joasă şi măgulitoare, ca un motor bine reglat. Haide acum… nu vreau să devii sclava vieţii menajere. Eşti prea bună pentru asta… *tu eşti* prea bună. Nu vreau să te pierd pentru totdeauna ca să stai să creşti un copil.

— Ştiu, ştiu, şi nu vreau să te dezamăgesc! Dar n-am stat niciodată departe de Charlie mai mult de două săptămâni… iar acum vorbeşti de şase luni!

— Anne, asta-i viaţa noastră… zborul. Asta facem! De asta m-am căsătorit cu tine, fiindcă am ştiut că eşti sortită să-mi fii copilot. Credeam că asta vrei şi tu. Credeam că-ţi place să zbori cu mine.

— Of, îmi place! Sigur că-mi place… ador să zbor! Când i-am întâlnit privirea sincer încurcată, mi-am amintit de călătoria în Mexic, când fotografiaserăm ruinele; intimitatea, puritatea dragostei noastre, prea gingaşă ca să încapă în cuvinte. Cum aş fi putut renunţa vreodată la ea?

— Presupun că aş *putea* zbura cu altcineva, a spus Charles gânditor, parcă descâlcind iţele unei probleme complicate. Bineînţeles, o sumedenie de piloţi ar sări, dacă le-aş oferi şansa de a mă însoţi. De fapt, Wiley Post[18] mi-a telegrafiat de dimineaţă.

18. Wiley Post (1898–1935), pilot american, primul care a făcut înconjurul globului zburând în comandă simplă.

— Nu! Parcă sugerase să-şi ia o amantă, atât de trădată mă simţeam. Nu, nu, bineînţeles că nu poţi zbura cu altcineva în afară de mine! Dar Charlie… şi el are nevoie de mine!

Soţul meu m-a apucat de mână şi a rostit singurele cuvinte care aveau sens doar când le rostea el.

— *Eu* am nevoie de tine, a murmurat el. Anne, am nevoie de tine. Tu eşti echipajul meu. Tu vei fi mereu echipajul meu. Apoi mi-a dat drumul şi s-a lăsat la loc pe scaun, aşteptând.

Asta era tot; Charles Lindbergh nu implora, nu pleda. Spusese tot ce avea de spus pe marginea subiectului, acum depindea de mine. Aplecându-mi capul ca să mângâi cu obrazul părul bebeluşului meu, auriu şi catifelat

ca mătasea de porumb, am simţit că inima mea începe să formeze o linie de falie şi am ştiut că va fi împărţită astfel mereu. Charlie avea nevoie de mine – bineînţeles că avea. Era copilul meu. Nici măcar nu ştia cât de multă nevoie avea.

Charles avea nevoie de mine – şi, oh, era un *miracol* că avea! M-a încercat iarăşi neîncrederea aceea ameţitoare că, din câte se găseau pe pământ, mă alesese *pe mine*. Îmi dăduse lumea şi tot cerul de deasupra ei; era în stare şi să-mi ia totul cu un singur gest. Cine aş fi fost fără el?

Am ştiut, cu resemnare abătută, că oricând îmi va cere, oriunde va merge, eu îl voi urma. Charles era vântul care mă sufla de colo-colo, care mă înălţa de la pământ, mă ţinea în înalt, trăgându-mă după el ca pe un zmeu neputincios, dar îmi dădea şi aripi cu care puteam atinge soarele.

Ce şansă avea un copil în faţa *lui*?

— Bineînţeles, am spus, cu obrazul sprijinit mai departe de căpşorul pufos al fiului meu. Ai dreptate, bineînţeles. Ar trebui să mergem cât mai departe posibil şi va fi extraordinar! Doar că m-ai luat prin surprindere, atâta tot.

Spre uluirea mea, Charles m-a sărutat pe obraz. Nu făcea aşa ceva în faţa nimănui – nici măcar a părinţilor mei.

— Bravo, fată cuminte, a spus el încetişor, iar eu am privit în ochii lui aprobatori şi am simţit că toţi ceilalţi – până şi copilul din braţele mele – se estompau.

Toţi, cu excepţia lui. Am zâmbit şi am întins mâna să-i ating gropiţa din bărbie care mă fermeca nespus; cel mai fericit moment din viaţa mea fusese când mi-am dat seama că bebeluşul nostru avea una exact la fel.

— Mă scuzaţi? Domnule Charles?

Johnson, grădinarul-şef, a venit în fugă de după colţul casei. Toate ajutoarele ascultau acum de Charles, nu de tata; se întâmplase lent, dar inevitabil, iar tata nici nu părea să ia aminte.

— Da, Johnson?

— Este… Este… Bărbatul, bătrâior, s-a oprit să-şi şteargă broboanele de pe frunte cu o batistă mare, mânjită de pământ.

— Ce-i?

— Avem un intrus, domnule. O biată femeie cere să-l vadă pe micuţul

Charlie. Zice că are ceva să-i spună de ziua lui.

— Of, nu iarăşi!

Am înteţit strânsoarea în jurul copilului, pe când Betty Gow a dat fuga, vrând parcă să facă acelaşi lucru. Am zâmbit, emoţionată de preocuparea din ochii ei.

— Sunt sigură că n-avem de ce să ne facem griji, am spus, liniştindu-ne pe amândouă.

Betty a dat din cap şi nu s-a putut stăpâni să nu-l apuce pe bebeluş de picioruşul rotofei.

— Mă ocup eu, a spus Charles aspru. S-a bătut pe buzunarul de la piept, unde ştiam că ţinea un pistol în toc. Mereu exista un pistol în toc.

Umbrele ne învăluiseră de-a binelea acum; m-am înfiorat, şi nu doar din cauza răcorii din aer. Fără soarele strălucitor, răpitor, care să ne păcălească, era cât se poate de limpede că, până la urmă, nu trăiam un basm idilic.

Căci trăiam pur şi simplu sub asediu – şi fusesem sub asediu încă de la naşterea fiului nostru. Ba chiar dinainte; născusem la Next Hill Day, în dormitorul meu transformat în sală de operaţii, fiindcă nu puteam risca să merg într-un spital; circulau prea multe zvonuri despre angajaţi mituiţi să-i lase pe reporteri şi fotografi în sala de naşteri.

Iar acum se înfiinţau oameni la uşă – se înfiinţau pur şi simplu, ca şi cum i-am fi invitat! Ca şi cum urma să-i poftim în casă şi să le spunem: „Vă mulţumim tare mult că aţi venit!“ Nu mai răspunseserăm la uşă de atâta timp, că nici nu-mi mai aminteam cum se face. Acum plăteam detectivi privaţi să deschidă uşa, iar la capătul aleii se instalase un post de poliţie. Chiar şi aşa, câteodată, unii tot se mai fofilau, căţărându-se pe gardurile vecinilor sau atârnând în copaci. Erau nelipsiţii reporteri şi fotografi fără altă misiune decât să prindă o poză cu Charles Junior. Dar mai erau şi alţii; inşi care, pe măsură ce Depresiunea făcea ravagii, nu aveau altceva de făcut. Şi pe nimeni altcineva cui să se adreseze.

Un bărbat a spus că trebuia să atingă bebeluşul ca să se vindece de cancer. O femeie a jurat că nou-născutul ei fusese furat la naştere, că ştia sigur că noi o făcusem şi că bebeluşul era al ei. Nenumăraţi clarvăzători insistau să-i citească în palmă lui Charlie, să-i atingă capul ori să-i facă

astrograma. Majoritatea erau doar indivizi derutaţi, care căutau ajutor de un fel sau altul de la copilul meu, dar alţii erau mai puţin derutaţi.

Amestecate printre miile de bilete şi scrisori de felicitare pentru naşterea lui Charlie se găseau cereri de bani; scrisori care povesteau despre sărăcie, deznădejde, pătate cu lacrimi. Iar câteodată cererile erau urmate de ameninţări; ameninţări că-mi vor răpi copilul şi vor cere răscumpărare. Deşi Charles încerca să mă ferească de aceste lucruri, ştiam prea bine că nu o dată la capătul aleii fusese reţinută o persoană înarmată. Pe măsură ce starea naţiunii s-a deteriorat, resentimentul pe care-l întrezărisem prima oară în camera de aşteptare a lui Elisabeth se răsfrânsese asupra Primului Cuplu al Aerului. Eram binecuvântaţi, aveam succes; lucrurile celebrate cu doi ani în urmă constituiau acum sursă de furie şi ranchiună. Calităţile care-i aduseseră lui Charles atâtea ovaţii – stoicismul lui, urmărirea tenace a perfecţionismului, capacitatea lui de a se ridica deasupra detaliilor banale din viaţa muritorilor de rând – erau acum ridiculizate şi dezbătute.

— Ce mai vor de la mine? bombănise Charles de curând, arătându-mi un titlu care punea întrebarea tăioasă: „Ce-a făcut Lindbergh pentru noi în ultima vreme?“

Acum se părea că îi voiau fericirea. Sau, în afară de ea – copilul.

— Sunt sigură că nu-i nimic, dar du copilul înăuntru, pentru orice eventualitate.

Charles mi-a vorbit pe un ton liniştitor – exact ca atunci în avion, tare demult, când pierduserăm roata la decolare.

Probabil păream mai îngrijorată decât intenţionam să arăt, căci trăsăturile lui s-au îndulcit. Colţurile ochilor i s-au încreţit, iar el a zâmbit tandru, afectuos spre amândoi – spre fiul şi soţia lui.

— Va fi totul bine, Anne. Nu-ţi face griji. Ştii că te voi ocroti pe tine şi pe copil, mereu. Voi discuta cu oricine ar fi aici… numai de-am putea doar să discutăm cu ei, cu siguranţă ne vor lăsa în pace până la urmă. Dar înţelegi acum că zborul ăsta nu putea pica într-un moment mai bun? Vezi cât de important e? Va abate atenţia de la copil, şi o va aduce iar asupra noastră. Noi putem să-i ţinem piept. El nu poate.

— Da, dar… of, Charles! De-asta mi-e aşa frică să-l las. Dacă se

întâmplă ceva cât lipsim noi? Cât eu nu-s… tu nu eşti… aici să-l aperi? Am făcut cu capul înspre arma din buzunarul lui.

— Vom angaja şi alţi detectivi, iar poliţia îşi va intensifica activitatea. Am plănuit deja totul. Nu putem să ne trăim viaţa în frică, Anne. Ştii asta, nu? Mi-a cercetat neliniştit chipul, testându-mă, ca întotdeauna. Şi, pentru un moment, m-am fâstâcit; ştiam că fiul pe care-l ţineam în braţe va fi în siguranţă doar câtă vreme rămânea el acolo.

Apoi am încuviinţat din cap, deşi nu mi-am putut opri de tot un hohot şi a trebuit să mă las pe pieptul lui Charles ca să mi-l înăbuş. I-am simţit braţele puternice strângându-mă până mi-am uscat ochii şi m-am desprins de el. Cu un surâs luminos, înţelegător – acelaşi zâmbet nepăsător pe care-l afişam întotdeauna fotografilor –, am trecut copilul dintr-un braţ în celălalt.

Fiul meu i-a făcut cu mâna lui Charles şi a spus „pa“ atât de fericit, încât am crezut că o să mi se frângă inima atunci, pe loc. M-am dus după mama, tata şi Con, prin uşile franţuzeşti, în biroul tatei. Charles a luat-o cu pas apăsat, cu mâna tot în vestă, pe după colţul casei; Johnson îl urma la câţiva paşi distanţă. M-a făcut să surâd vederea grădinarului care mânuia un hârleţ mic, de parcă ăla putea fi de folos.

Câţiva servitori s-au adunat cu noi în cabinet; Violet Sharpe, una dintre cameriste, a exclamat:

— Of, sărăcuţul de el! şi s-a pus pe bocet. Con şi-a dat ochii peste cap şi s-a dus s-o aline; Violet era mereu foarte impresionabilă.

— Şşşt, i-am şoptit lui Charlie, care stătea într-o fericită ignoranţă în braţele mele, gângurind prostioare bucuroase de copii. Nu-i nimic! Tata va avea grijă de tine. Tata va avea mereu grijă de tine. Dar nu m-am putut împiedica să-mi imaginez ce s-ar putea întâmpla când Charles nu va fi acolo ca să aibă grijă de el, chiar şi cu poliţiştii la poartă.

— Anne dragă?

M-am întors; mama mă privea cu ochii umezi de îngrijorare.

— Voi rămâne eu acasă cu micuţul şi cu Betty, a spus ea ferm. Îmi voi anula planurile. Te-ar ajuta, fata mea? Ţi-ar micşora teama?

Am făcut semn că da, aşa de recunoscătoare, că-mi venea să cânt pentru ea, să dansez pentru ea, să fac ceva neaşteptat, încântător şi măreţ. Dar a

trebuit să mă mulţumesc cu un surâs pleoştit peste capul băiatului meu.

Şi m-am dus cu gândul la copilăria mea, la toate dăţile când îmi fusese dor de ea, la toate dăţile când mă întrebasem de ce trebuia să iasă în grabă pe uşă, întârziind la o întâlnire. Nimic comparabil cu perioada îndelungată în care aveam să-l las singur pe fiul meu, desigur. Dar îmi fusese oricum dor de mama mea, ca tuturor copiilor.

Acum mă întrebam – oare îi fusese şi ei dor de mine? În toţi acei ani; îi fusese dor de copiii ei, şi pe ea o trăsese soţul ei cu de-a sila în toate activităţile lui? Acum încerca oare să se revanşeze?

I-am zâmbit mamei cu o înţelegere nouă, recunoscătoare că eram destul de bătrâne ca să avem, în sfârşit, o a doua şansă de a ne reconecta ca femei, ca mame. Mi-am sărutat fiul în creştetul capului dulce, înmiresmat; mirosea a săpun Ivory şi a flanel călduţ. Şi am mai şoptit o rugăminte de iertare din partea lui.

Pentru moment nu puteam decât să aştept cu nerăbdare ziua când va fi destul de mare, destul de înţelept ca să mi-o acorde.

CAPITOLUL 8

— Anne, Anne… Sari!

Apa, mocirloasă şi învolburată, *nărăvaşă*, se ridica spre mine. Eram înăuntrul avionului, armăsarul nostru credincios; într-un minut planam pe o frânghie deasupra fluviului Yangtze, gata să fim lăsaţi la apă pentru a decola. În următorul ne înclinam periculos într-o parte, cu apa dând iama să ne închidă în avion ca într-un mormânt. Şi m-am gândit, mai mult curioasă decât îngrozită: „Moarte prin înec. În câte moduri am crezut că s-ar putea să mor, la asta nu m-am gândit“.

Apoi glasul soţului meu, poruncitor, dar nu panicat, a răzbătut prin reflecţia mea moleşită şi am sărit, cum îmi spusese. Am sărit, aşa cum o făcusem în ziua când avionul se dăduse peste cap. Instinct de supravieţuire, firea mea docilă; poate o combinaţie între amândouă. Dar am sărit din avion şi m-am izbit de apele umflate ale fluviului, îngrozită că greutatea paraşutei din spate şi a hainelor groase de zbor mă va trage la fund. Deja rugându-mă, fiindcă ştiam că de data asta nu voi supravieţui. Nu aveam să-mi mai văd copilul.

Am înghiţit apa scârboasă, scuipând-o când, ca prin minune, m-am iţit la suprafaţă. Doar ca să mă simt trasă iarăşi neputincios la fund de paraşută. Apele s-au închis deasupra feţei mele şi nu puteam respira. Zvârcolindu-mă de spaimă ca un ţipar, răsucindu-mă, am reuşit să scap de paraşută şi să ies din nou la suprafaţă, gâfâind. M-am gândit de câte ori fiersesem precaut apa înainte de a mă spăla pe dinţi sau a mă clăti pe faţă.

Printre ţipetele oamenilor din barca din apropiere, l-am auzit pe Charles strigându-mă pe nume.

— Aici! am fluturat un braţ şi am înotat spre el.

Charles călea apa, cu părul pleoştit şi faţa împroşcată cu noroi. Când m-a văzut, a mărit ochii de uşurare şi mi-a făcut cu mâna.

— Dă-te de lângă avion! a strigat acoperind vântul, țipetele, motorul bărcii.

Am făcut semn că da și m-am îndepărtat înot, croindu-mi drum printre bețele, buștenii și celelalte resturi cărate în vârtejuri de fluviul turbat.

Hidroavionul nostru, frumosul nostru Lockheed Sirius, se aplecase într-o parte, cu un flotor imens ridicat din apă, celălalt dedesubt. Apa se revărsa în carlingă și m-am chircit la gândul radioului și transmițătorului meu scurtcircuitate, stricate pe veci. Avionul ăsta fusese casa noastră în ultimele două luni, începând cu 27 iulie 1931.

Aceea fusese ziua în care „Zburătorii Lindbergh“ au fost conduși la un aerodrom din East River, chiar lângă Queens, New York. Pe o rampă care cobora în râu, fabulosul nostru Sirius negru cu portocaliu se legăna pe două flotoare uriașe, așteptând să ne îmbarcăm. În flotoare, cu fiecare articol cântărit scrupulos, se găsea absolut orice lucru de care puteam avea trebuință în câteva luni de călătorie prin Arctica, Orient și mai departe. Cele câteva articole de îmbrăcăminte ale noastre – pantaloni, cămăși de schimb și un combinezon de zbor pentru fiecare, plus hanorace călduroase. Mai erau și conserve; oale pentru fierberea apei; o trusă de prim-ajutor pe care ne-o împachetase personal medicul-șef de la Columbia-Presbyterian Medical Center; scrisori de prezentare semnate de însuși președintele Hoover; o ancoră, vâsle, o barcă gonflabilă, parașute de rezervă, arme de foc, muniție, echipament de pescuit, un radio de rezervă și pături. Aproape ca o idee venită în ultima clipă, amândoi ne luaserăm pașapoarte nou-nouțe.

Înconjurați de reporteri, fotografi și oameni de la Movietone[19] cu camerele lor bâzâitoare, am așteptat cât timp doi mecanici au făcut o ultimă verificare la Sirius. Pe Charles l-au întrebat reporterii despre dificultățile tehnice create de zborul dificil. Pe mine m-au întrebat reporteriețele cum aveam de gând să pun pe picioare menajul într-un avion, chiar în timp ce degetele mele tastau nervos exerciții cu mesaje în codul Morse, pe care-l studiasem săptămâni la rând – „Pană de motor. Trimiteți ajutoare. Locație necunoscută“. N-am primit nici măcar o întrebare despre abilitățile mele tehnice, deși în acel voiaj urmam să fiu radiotelegrafist. În compartimentul meu din spate mă așteptau radioul cu toate bobinele și

țevile lui, receptorul cocoțat pe un raft la dreapta mea, transmițătorul, o prezență rece, dură, la picioarele mele, lângă antena pe care trebuia să o scot încet la manivelă dintr-un compartiment din podea ori de câte ori trebuia să transmit. Dinamotorul uriaș, zgomotos, se afla în spatele scaunului meu, de unde când și când îmi dădea, literalmente, un șut în fund.

19. Movietone News, jurnal de actualități care a rulat în Statele Unite din 1928 până în 1963.

— Doamnă Lindbergh, ce haine luați în călătorie?

— Le veți arăta japonezelor noua modă de primăvară?

— Credeți că o să vă fie foarte dor de fiul dumneavoastră?

— Da, am răspuns într-un cuvânt la toate întrebările, mulțumindu-i lui Dumnezeu că venise momentul plecării. Mi-am fluturat mâna în semn de rămas-bun, cu zâmbetul ăla vesel pe care nu-l recunoșteam niciodată când îl vedeam în fotografii. Charles construise o mică scară care îmi permitea să escaladez flotoarele enorme; de acolo, săltam pe aripă, iar de acolo, în avion. Ne-am instalat fiecare în carlinga lui, Charles în față, eu în spate, iar Charles a pornit avionul. Cu botul coborând stângaci pe rampe, am lovit apa cu o plesnitură care i-a împroșcat din cap până-n picioare pe cei de la Movietone, spre marea mea delectare.

Prima tentativă de decolare a fost întreruptă de o barcă plină de camerele jurnalelor de actualități, care a virat prea aproape. A doua a fost reușită, deși mi-am ținut respirația cât timp Charles a făcut manevre să ieșim dintr-un stol de avioane înțesate cu alte camere de actualități, unele așa aproape, că vedeam dungile de pe papioanele fotografilor. (Cameramanii de știri, descoperisem, purtau întotdeauna papioane, din motive pe care nu le-am putut elucida niciodată.)

Foarte curând i-am depășit și le-am spus la revedere cu o unduire veselă a aripilor, care era semnătura lui Charles. Abia atunci am văzut umerii soțului meu relaxându-se; s-a întors spre mine cu un zâmbet triumfător care m-a făcut să râd în hohote. Porniserăm la drum, doar noi doi; în cea mai mare aventură a noastră de până atunci, una demnă de cărțile de istorie. Charles nu mai arătase atât de liber, atât de voios de luni de zile; cu mult dinainte de a se naște fiul nostru.

Urma să navigăm peste Canada, sus prin Alaska, peste Strâmtoarea Bering, să înconjurăm Siberia și să coborâm în zigzag prin insulele Japoniei, până în China. Pe traseu, aveam să mâncăm pește crud cu eschimoșii în igluuri, să intrăm în șir indian într-un cort al prospectorilor din Anchorage, să ne așezăm pe podelele de bambus ale palatelor din Japonia, luând parte la ceremonii străvechi ale ceaiului. Oriunde aterizam, populația se îmbulzea în jurul nostru, chiar dacă „populația“ însemna doar zece soldați voinici dintr-un avanpost insular izolat. În aer, eram parteneri; eu preluam pilotarea când Charles era obosit ori trebuia să traseze rutele. Dar la sol eram mereu despărțiți; eu eram luată să stau cu femeile, care se așteptau să mă intereseze doar îndatoririle domestice. Am pierdut socoteala dăților când am fost întrebată cum făceam curățenie în carlingă.

Charles suferea alături de mine din cauza acestor întrebări; îi surprindeam clătinatul empatic din cap. Totuși, singura dată când mi-a sărit în apărare a fost la începutul voiajului, în Ottawa. Așteptând începerea unui banchet în cinstea noastră, mi-am găsit soțul așezat pe podeaua unei anticamere, înconjurat de colegi piloți.

În preajma piloților și mecanicilor, Charles era alt om; învățasem asta la începuturile căsniciei noastre, în primul turneu de promovare din vest. Deodată, extraordinarul aviator cu care mă măritasem a devenit „Lunganul“ pentru toți foștii colegi și mecanici; cei care rămăseseră pe loc, mulțumindu-se cu transportul poștei și acrobațiile pe la spectacolele de aviație, atunci când el își ațintise privirea neabătută peste un ocean, taman asupra Parisului. Își jucau renghiuri, spuneau povești deocheate și mă lăsau să-i urmăresc, amuzată și emoționată. La urma urmelor, soțul meu fusese un băiețandru; așa puteam întrezări cu adevărat o frântură din ceea ce fusese *înainte*.

De aceea am surâs când i-am văzut ghemuiți pe jos, ca o ceată de băieței jucându-se cu bile. Studiau hărți, dând cu gravitate din cap în timp ce discutau despre rute peste Arctica, luându-se peste picior și tachinându-se între ei. Dar apoi un pilot s-a uitat brusc în sus și m-a văzut; a pufnit și a mormăit spre Charles:

— Eu n-aș lua-o nici mort pe nevastă-mea la un drum ca ăsta.

Charles nu s-a enervat; doar a ridicat din umeri și a răspuns, cu o

uitătură mândră în direcţia mea:

— Trebuie să reţii că *ea* este *echipajul*.

M-am îmbujorat de mândrie. Era amintirea mea preferată din tot voiajul; poate din toată căsnicia noastră. Căci în momentul acela toţi au ştiut cu certitudine că noi doi eram cu adevărat parteneri; eram egala lui, egala fiecărui bărbat din încăperea aceea.

Dar pe urmă Charles şi prietenii lui s-au întors la hărţi, iar eu m-am pomenit înconjurată de doamne sclipitoare, în rochii de seară, cu părul coafat elegant. Eu eram într-o rochie fleşcăită, încă boţită cum stătuse împăturită în flotor, iar părul meu, tuns proaspăt, era o masă de cârlionţi. Nici nu începuse bine, că momentul meu de triumf se sfârşise, iar eu m-am retras înapoi în umbrele incerte ale vieţii mele aici pe pământ, nici pilot, nici doamnă respectabilă.

Am ştiut că voi căuta tot restul vieţii acea privire mândră; acel sentiment de apartenenţă, de conştiinţă a identităţii mele, a faptului că eram *importantă*.

În acel voiaj au existat şi alte momente, mai puţin exultante. Momente în care ceaţa era atât de groasă în jur, când am zburat peste Arctica, încât nu vedeam unde să aterizăm. Momente în care era cât pe ce să rămânem fără carburant, fiindcă am avut de ocolit furtuni care făceau avionul să se smucească şi să zbânţuie ca un cal sălbatic, iar eu n-am ştiut dacă vom ateriza la kilometri distanţă de civilizaţie şi de cea mai apropiată staţie de alimentare ori vom pica pur şi simplu din cer.

Momente în care m-am blestemat furioasă că-l crezusem pe Charles când spusese că sunt cel mai bun pilot pe care-l cunoştea, că mă va ocroti mereu; că-l crezusem când spusese că ne vom revedea copilul. Momente în care, cu ochii închişi în ceaţă, orbirea albă, singura imagine pe care o vedeam era chipul fiului meu, atât de limpede că-mi venea să urlu; surâsul sfios, dulce, bărbia cu gropiţă, ochii albaştri rotunzi, veşnic încrezători – încrezători că mă voi întoarce la el.

Momente în care m-am temut că nu mă voi întoarce.

După fiecare furtună, după fiecare ceaţă ameninţătoare, după fiecare aterizare de-ţi clănţăneau dinţii în gură pe vreo fâşie îngustă, cu aripile avionului trecând la un deget de bolovani şi stânci, îmi dezlegam hamul cu

mâinile tremurând.

Dar Charles – de fiecare dată! Absolut de fiecare dată! – sălta din carlinga lui, se întorcea spre mine cu un zâmbet larg și exclama:

— Asta da distracție! Și insista că nu fusesem nici o clipă cu adevărat în pericol; insista că totul era în capul meu, că-mi făceam prea multe griji și îmi amintisem să pun la pachet sendvișuri pentru cină?

Ce puteam face, în asemenea momente? Ce puteam face decât să aprob, să mă minunez și să îmi reproşez că, la urma urmei, nu eram la fel de tare ca el? Că nu mă comportam demn; demn de echipajul lui?

Prin urmare ne-am văzut de drum, trasând rute, răspândind bunăvoința pe glob, expediind scrisori acasă când se putea. La sfârșitul lui septembrie am ajuns în China, unde misiunea noastră a devenit una caritabilă. Fluviul Yangtze ieșise din matcă atât de impetuos, încât zeci de mii de oameni fuseseră evacuați, mureau de foame ori se înecaseră. Am pilotat nenumărate ore deasupra firului de apă, în timp ce Charles identifica posibile zone de ajutorare a sinistraților, și am livrat medicamente în satele izolate. Eram pe punctul de a pleca într-o ultimă misiune când Sirius a basculat în Yangtze.

Niște marinari ne-au salvat, pe mine și pe Charles, și ne-au dus la bordul portavionului britanic *Hermes*, care încercase să ne lanseze inițial. Cumva au reușit să ridice avionul din apă. Dar, privind de pe punte, înfășurată într-o pătură cu iz de mucegai, am observat găuri imense în una din aripi și în fuzelaj.

— O, nu! am gemut, îndurerată de avariile suferite de avionul nostru; avionul în care avusesem încredere că mă va duce înapoi la fiul meu, dar care acum știam că nu o va face.

— Pot să-l repar, a promis Charles, cu expresia aia terifiant de convinsă întipărită pe chip. Îl vom pune pe *Hermes* să ne ducă la Shanghai, unde o să fac rost, probabil, de piesele necesare. Nu voi permite ca voiajul nostru să se sfârșească așa.

— Nu, nu, bineînțeles că nu, am răspuns, prea iute. Fără să vreau, tot corpul mi-a fost străbătut de un frison și, am priceput brusc, de dezamăgire sfâșietoare. Avea să-l repare, bineînțeles că-l va repara. Și curând aripile lui ne vor purta peste restul globului; aripile ne vor purta

spre noi primejdii, spre vreo situaţie imposibilă din care nici un muritor de rând n-ar fi avut şanse de supravieţuire. Cât ne mai puteam păcăli? Cât va mai dura până când şi norocul lui Lucky Lindy avea să se termine?

M-am depărtat de Charles, cu stomacul întors pe dos de la apa înghiţită; mi-am trecut limba peste dinţi şi am dat de nisip. Am alergat la marginea punţii şi am scuipat peste balustradă, disperată să scot murdăria din gură; dârdâiam, deşi aerul era destul de cald. Îndărătul meu, mi-am auzit soţul răstind ordine la nişte membri ai echipajului, care încercau să facă ceva cu avionul nostru.

Deci portavionul şi-a schimbat cursul spre Shanghai, unde trebuia să rămânem; nu aveam idee pentru câte zile, dar fiecare zi era un cui în inima mea, înfipt de ştiinţa că atât va mai dura până îmi voi vedea fiul, până îl voi ţine în braţe şi îi voi simţi mânuţa strângându-mi degetele.

Se însera, iar eu eram încă plină de noroi; acum eram disperată să ajung în mica noastră cabină de la bord. Numai de-aş fi putut să închid uşa şi să fac un duş fierbinte, să spăl jegul şi deznădejdea de pe mine, să mă uit la fotografiile cu micul Charlie care, slavă Domnului, se aflau în cabina mea, tefere şi uscate. Cu picioarele slăbite de epuizare, ajunsesem pe la jumătatea punţii când un ofiţer a venit în fugă spre mine.

— Doamnă Lindbergh? Doamnă Lindbergh?

Flutura un petic galben de hârtie. O telegramă, mi-am dat seama pe loc. Am încremenit, incapabilă să mai fac vreun pas.

— Dragă Doamnă Lindbergh, îmi pare rău…

— Ce? Copilul? Vai, copilul!

Charles a venit alergând în spatele meu.

— Anne! Stai să văd.

A înşfăcat telegrama din mâinile bărbatului şi a citit-o. Cât timp a citit-o, eu m-am gândit la tot ce îi voi spune dacă se întâmplase ceva cu băiatul meu. La toate învinuirile, toate incriminările; cuvinte, propoziţii – furioase, înverşunate, acuzatoare – mi-au zburat prin minte şi aproape îmi ajunseseră pe buze când mi-am auzit soţul spunând, cu multă blândeţe:

— E tatăl tău.

— Ce… tata?

— Da. A… a murit, Anne. Comoţie cerebrală. În dimineaţa asta, din

câte se pare.

— Oh! Şi am zâmbit.

Charles s-a uitat la mine cu o expresie ciudată, dar apoi m-a apucat cu braţul pe după umeri. A rostit un fel de scuze sau declaraţie în faţa veşnic prezenţilor corespondenţi de la bordul vasului şi m-a împins repejor pe punte spre camera cu telegraful. I-a telegrafiat mamei, comunicându-i că ne vom întoarce acasă imediat.

În tot acest răstimp, soţul meu mă observa cu preocupare gravă, şi am ştiut că se întreba *când*, nu dacă, mă voi prăbuşi ori voi da frâu liber emoţiilor, acele emoţii pe care le disprețuia întotdeauna, fiindcă nu le înţelegea. Însă de data asta până şi Charles a înţeles mâhnirea pierderii unui părinte. Cu siguranţă eram răvăşită.

Cum să-i explic, deci, că nu simţeam decât uşurare? Uşurare că micuţul Charlie era bine, că nu ne înecaserăm totuşi în Yangtze. Uşurare că numai tatăl meu păţise ceva.

Că aveam să-mi văd copilul. Mai curând, mult mai curând decât crezusem. Întrucât tatăl meu murise, eram scutită de obligaţiile mele în calitate de echipaj al soţului. În acel moment n-am putut simţi jale din cauza motivului scutirii.

N-am cunoscut decât fericirea pură a celui uşurat de o povară grea, zdrobitoare. De-abia dacă am dormit în noaptea aceea, cu atâta nerăbdare am aşteptat dimineaţa.

Am luat un vapor înapoi la San Francisco, unde am împrumutat un avion şi am traversat ţara în zbor. N-am dat de furtuni şi incidente. Şi, trei săptămâni mai târziu, când maşina a oprit în sfârşit în faţa casei Next Day Hill, am luat-o înaintea soţului meu. Mi-am atins în treacăt mama îndoliată, surorile îndurerate, fratele tăcut; am dat fuga la etaj cu picioare aproape înaripate.

Şi mi-am smuls copilul din braţele bonei surprinse. Dansând prin camera însorită, scăldată de lumină, cu Charlie în braţe, i-am şoptit că nu-l voi mai părăsi niciodată.

1974

Am ajuns pe această insulă, în locul acesta pe care el şi l-a ales drept cămin, în sfârşit, o dată pentru totdeauna. În capătul îndepărtat al insulei Maui, într-o zonă numită Hana; o junglă, de fapt – păsări care ţipă, peşti zburători, oceanul care vuieşte atât de tare, că nu se poate numi odihnitor. În ultimii câţiva ani Charles a întors spatele tehnologiei, epocii moderne. În schimb şi-a dedicat atenţia neclintită cauzelor ecologice – salvând păduri tropicale, apărând triburi indigene. S-a îndrăgostit de Hawaii; ba chiar a construit o colibă cu două camere, chipurile pentru noi, de fapt pentru el. Ştia că n-aş fi consimţit niciodată să locuiesc permanent atât de departe de tot ce cunoscusem, atât de departe de copiii şi nepoţii noştri, de amintirile noastre – şi poate chiar asta era ideea.

Aici se pregăteşte să moară.

Coliba e prea departe de cea mai apropiată clinică, aşa că am împrumutat locuinţa de la cineva şi mă mâhneşte că va trebui să moară între pereţii unor străini. Dar el pare mulţumit cu aranjamentul ăsta; în camera de zi se găseşte un pat de spital, poziţionat astfel încât oceanul, la câţiva metri distanţă, e perfect vizibil. Charles e aşezat în el, dar fără tuburi ataşate, fără aparate zgomotoase, nimeni care să-i verifice pulsul din cinci în cinci minute; toate sunt interzise, din ordinul lui. Şi-a petrecut ultimele câteva zile alcătuind calm liste între reprize de somn neaşteptat de profund; nu o dată am fost sigură că plecase pe nesimţite, dar surprinsă şi uşurată să-l aud că horcăie chinuitor. Listele în cauză descriu, cu obişnuitele lui detalii exhaustive, paşii pe care trebuie să-i urmăm de îndată ce îşi dă ultima suflare.

Mai departe de plajă, într-o altă căsuţă, un bărbat meşteşugeşte un sicriu lung, îngust, din eucalipt autohton, după măsurile lui Charles. Adânc în junglă, la mai bine de un kilometru de ocean, alţi doi bărbaţi sapă un mormânt, pe o suprafaţă suficient de mare cât să cuprindă două sicrie. Charles m-a informat deja unde unde-mi voi dormi somnul de veci când îmi va veni vremea. Departe, foarte departe de lume, doar în compania lui; exact lucrul după care tânjeam odinioară; motivul pentru care mi-am abandonat bebeluşul cu patruzeci şi trei de ani în urmă.

După ce a purtat o ultimă conversaţie cu tatăl lui, Scott a plecat; soţia şi copilul lui sunt în Franţa şi a stat destul departe de ei. Şi Jon s-a întors în Seattle, la familia lui. Land rămâne, intrând şi ieşind în timp ce eu veghez, oferindu-se să îmi ia locul. Dar eu refuz, pe un ton destul de tăios. Vreau să plece pentru moment. Nu vreau să meargă departe; doar îmi vreau fiul afară din casă. *Trebuie* să vorbesc cu Charles şi sunt îngrozită că timpul se scurge alarmant. Cu fiecare respiraţie hârâită, Charles mai pierde un pic de teren.

Într-un târziu îl instruiesc pe Land să viziteze locul mormântului, ca să se asigure că lucrarea înaintează. Şi aştept, şi veghez, şi în sfârşit Charles horcăie, geme şi se trezeşte chinuitor de lent, clipind de parcă s-ar mira că se vede încă viu.

— Cât e ceasul? Din obişnuinţă, încearcă să-şi ridice braţul stâng, dar încheietura mâinii lui e mult prea subţire pentru un ceas.

— Două după-amiaza.

Îi întind un pahar de apă să ia o înghiţitură. Nu-l poate ţine singur, aşa că îl ajut; îmi vine să plâng văzându-l atât de neajutorat, atât de veştejit.

Dar apoi îmi amintesc de scrisorile din poşetă. Pun paharul la loc pe o măsuţă de tec şi mă întorc lângă el, aplecându-mă deasupra lui ca să mă poată vedea.

N-am vreme de răzgândit; iau taurul de coarne acum, înainte să aţipească iar.

— Asistenta mi-a dat scrisorile tale, zic.

E obosit şi bolnav, iar ochii lui par acum mai mult cenuşii decât albaştri, aproape lăptoşi.

— Ce scrisori? întreabă el. Şi-mi dau seama că într-adevăr nu înţelege.

— Scrisorile pe care le-ai scris. Răspund cu răbdarea unei învăţătoare, ajutându-l să-şi aducă aminte, fiindcă am nevoie disperată să-şi aducă aminte, ca să am parte de acest moment, mult amânat, de sinceritate absolută cu el.

— Pe toate trei. Către femeile alea.

— Oh! Clipeşte, parcă încercând să-şi focalizeze privirea. Apoi îşi întoarce capul, privind în gol valurile care se rostogolesc, se sparg sub fereastra lui.

— Scrisorile pentru… iubitele tale, presupun că așa ar trebui să le zic? Amantele tale? Scot un oftat tremurător; am repetat patruzeci de ore la rând, chiar și în somn, pentru acest moment. Nu mă voi bâlbâi, nu voi plânge și nu voi țipa; am făcut-o deja astăzi când m-am plimbat singură pe plajă înainte de revărsatul zorilor, singur vuietul talazurilor mai vijelios decât furia mea. Femeile alea pe care le-ai ascuns în toți anii ăștia. Chiar mai bine decât m-ai ascuns pe mine.

— Nu te-am ascuns. Ți-am mai spus asta o dată.

— Trebuie să știu de ce. Trebuie să știu cum… cum ai putut să-mi faci una ca asta? Copiilor tăi, mai ales? Cum ai putut să ne rănești așa pe toți? În ciuda jurământului meu, am simțit usturimea lacrimilor furioase.

Mă întorc cu spatele și nu-i văd fața când șoptește:

— N-am vrut niciodată să te rănesc, Anne. Dar te-am rănit, așa-i?

— Da! Mă răsucesc pe călcâie, pregătită să continui, dar el mă întrerupe:

— Nu. Nu acum. Atunci. Atunci, în ’32. Copilul.

Izbitura, ca întotdeauna, e viscerală, dar nu la fel de nimicitoare ca pe vremuri. Timpul, cum îmi spunea toată lumea pe atunci, alină durerea.

— Tu? Ce vrei să spui că *tu* m-ai rănit? Nu, Charles, nu-ți amintești? L-au găsit pe bărbatul care…

— Nu. Eu am fost. Tot timpul am fost eu.

Cu toți mușchii încordați contra asaltului memoriei, aștept. Asta-i? Asta-i tot?

Dar el începe să respire hârâit, constant. Și știu că a adormit iarăși.

CAPITOLUL 9

Martie 1932

— Betty, crezi că ar trebui să-i facem baie în seara asta?

— Nu știu. Fornăie încă tare, doamnă Lindbergh. Mai bine nu.

— Ai dreptate, Betty, ca de obicei. I-am zâmbit, iar ea a roșit, arătând, o clipă, ca o fetișcană. Drăguță, cu părul roșu, cu un surâs prompt, în mod normal Betty Gow emana o asemenea autoritate în camera copilului, încât percepeam acut diferența de vârstă dintre noi. Eu aveam doar douăzeci și cinci de ani, pe lângă cei douăzeci și nouă ai ei. Asta mă făcuse mereu să simt că rolurile noastre ar fi trebuit inversate; că ea ar fi trebuit să fie mama, iar eu dădaca. Pur și simplu știa mult mai multe ca mine.

— Aș zice doar să-l schimbăm și să-i punem altă cămașă de noapte? Am tresărit la semnul de întrebare din glasul meu. Voi fi jos, să văd de cina colonelului. Voi urca înainte să-l bagi în pat. Păcat că n-am adus mai multe haine cu noi weekendul ăsta. Abia aștept să ne mutăm cu toții aici. Am aruncat o privire prin camera spațioasă, proaspăt zugrăvită și tapetată; singura încăpere complet mobilată din noua noastră casă. Până acum veniserăm doar la sfârșit de săptămână, fără Betty; jucându-ne de-a familia, aveam senzația. Doar noi trei, iar eu vedeam singură de copil, aproape ca într-un joc. Știind că nu pot face prea mare pagubă, fiindcă Betty avea s-o dreagă luni.

Însă lunea asta, când Charlie s-a trezit fornăind și cu febră, am hotărât să rămânem pe loc până când se va face bine. În dimineața asta, marți, telefonasem la Next Day Hill și îi cerusem lui Betty să vină; nici eu nu mă simțeam bine. Îngrijirea continuă a unui copil bolnav presupunea mai multă muncă decât prevăzusem, și lipsa mea de experiență îşi spunea cuvântul. Pe scurt, aveam nevoie de ajutorul ei, mai ales că luni dimineață,

cu o zi în urmă, Charles plecase în oraş ca de obicei.

— Îţi mulţumesc tare mult că ai venit, i-am spus încă o dată lui Betty. Sper că nu aveai planuri diseară.

— Red şi cu mine urma să mergem la un film, dar l-am sunat şi i-am spus că nu pot merge şi, i-a plăcut, nu i-a plăcut, n-a avut încotro. Mi-a făcut cu ochiul, foarte sigură; eu nu fusesem niciodată aşa sigură pe un bărbat şi nu eram nici acum, după aproape de trei ani de căsnicie.

Cum stătea acolo atât de competentă, cu tot cu băieţelul meu în braţe, Betty nu arăta a femeie îndrăgostită, şi speram din toată inima că nu era. Prietenul ei, Red Johnson, era un bărbat destul de cumsecade. Dar mă bizuiam prea mult pe Betty; nu voiam să se mărite şi să mă lase baltă pe mine. *Pe noi*.

— S-a… s-a enervat? Am încercat s-o descos, dar de obicei Betty şi cu mine nu prea aveam despre ce discuta. În afară de copil.

— Of, o să-i treacă, a răspuns ea caustic. Ştie că Charlie al nostru e pe primul loc.

Am zâmbit, deşi mă uluia. Eu eram mama copilului, dar nu concepeam să-i zic aşa ceva lui Charles.

— Aha, foarte bine, am spus, cuprinsă deodată de sfială; o descususem prea mult. Mai bine m-aş duce să văd de cină.

Betty a dat din cap şi mi l-a adus pe micuţul Charlie pentru un pupic la repezeală. Avea nasul roşu şi respira zgomotos pe gură. Totuşi, nu se purta ca şi cum ar fi fost bolnav; mi-a zâmbit făcând vesel cu mâna înainte ca Betty să-l ducă la schimbat.

Trecuseră cinci luni de la moartea tatei. Cinci luni de mâhnire la suprafaţă, dar de mulţumire pură în taină, fiindcă în sfârşit, după doi ani de tergiversări cauzate de nasul băgat de Charles în treaba unui prim arhitect, apoi a altuia, casa noastră din afara orăşelului Hopewell, New Jersey – la vreo sută de kilometri de Manhattan – era aproape terminată. Fără planuri pentru zboruri viitoare la orizont, am ignorat, o dată pentru totdeauna, sfaturile parentale ale domnului Watson şi m-am dedat bucuriei pure de a fi cu copilul meu. Îl sufocam cu sărutări şi petreceam după-amieze întregi în camera lui, împletind sau cârpind în timp ce el se juca fericit la picioarele mele, iar Betty forfotea în preajmă, cu umorul şi

competența ei de scoțiană. Îl răsfățam; o admiteam pe șleau. Trebuia s-o fac, cât mai puteam, căci așteptam alt copil. În curând micuțul Charlie urma să aibă un frățior cu care să rivalizeze, iar atenția mea urma să fie, firește, împărțită. Așa că îl copleșeam cu ea acum.

Bineînțeles că-mi lipsea tata. Dar având propria familie de îngrijit, îmi lipsea mai puțin decât aș fi simțit înainte; înțelegeam asta și știam că și el ar fi înțeles. Deci, cu toate că îl jeleam, jeleam, o dată pentru totdeauna, sfârșitul familiei pe care crezusem că o cunoscusem în copilărie, și am văzut situația ca pe o evoluție naturală. Tata murise, iar eu așteptam o viață nouă. Nu așa merg lucrurile?

Voiam să-mi fac griji pentru mama, dar ea nu îngăduia. Părea să se descurce surprinzător de bine; împachetase fără regrete lucrurile din casa din Washington.

— L-a omorât, a spus fără menajamente în ziua când s-a mutat definitiv înapoi la Next Day Hill. Washingtonul. Politica. Nu era făcut pentru asta și nu știa să zică nu.

— Ce vei face? Nu-mi puteam imagina viitorul mamei fără tata, atât de la unison munciseră mereu cot la cot pentru un scop comun – cariera lui. Ea avea atâta energie. Atâta hotărâre. Ce Dumnezeu avea să facă acum cu ele?

— Nu pentru mine să-ți faci griji, a răspuns ea foarte misterios. Fă-ți griji pentru soțul tău, în schimb.

— Pentru Charles? De ce mi-aș face griji pentru el? Dintre toți oamenii din lume, de Charles nu trebuie să se îngrijoreze nimeni!

— Lucrurile se schimbă… lumea se schimbă. *Tu* te schimbi. Chiar dacă nu știi deocamdată.

— Ce caraghios! Sunt aceeași dintotdeauna… vechea Anne de altădată. Am râs la reflecția mea într-o oglindă și m-am bătut pe burtă. Nu începuse să se vadă, dar curând, știam, aveam să devin iarăși o gălușcă.

— Nu, nu ești. Ești mamă, nu doar soție; al doilea copil te face să pricepi de-a binelea lucrul ăsta. Există o deosebire… și nu-s foarte sigură că soțul tău o va înțelege vreodată. Al meu n-a înțeles-o.

M-am uitat uimită la mama – mama mea surprinzător de înțeleaptă. De ce nu fusese așa sinceră și directă pe când creșteam? Pe atunci, viața ei

interioară fusese neştiută nu numai de lume, ci şi de copiii ei. Nu vedeam decât perfecţiunea căsniciei mamei, suprafaţa imposibil de lucioasă care-mi oglindea însutit îndoielile şi fricile. Doar tata avea voie să aibă cususuri; era iubit, râzgâiat pentru ele, în timp ce mama îi stătea alături zâmbitoare, reconfortantă, ca un punct permanent de sprijin.

Oare noi, femeile, suntem menite să părem mereu ceva ce nu suntem câtă vreme stăm lângă soţii noştri? Eu trecusem de la facultate în carlingă fără şansa de a decide cine sunt, dar până acum îi purtam doar recunoştinţă lui Charles fiindcă mă scăpase de acea decizie, fiindcă îmi dăduse direcţie când eu nu aveam nici una. Chiar şi aşa, bănuiam că Charles nu înţelegea anumite părţi din mine; adâncimi în caracterul meu pe care nu-l interesa să le descopere. Nu-i purtam pică; era foarte ocupat. Eram tineri. Aveam încă timp să ne preţuim unul pe celălalt; aveam încă timp să desăvârşim căsnicia pe care doar îmi închipuisem că o avuseseră părinţii mei.

— Îmi pare tare rău, mi-a scăpat.

— Îţi pare rău? Pentru ce?

— Îmi pare rău pentru tine, că tata a murit înainte de a apuca să te cunoască aşa… să te cunoască aşa cum eşti, nu doar ca soţia lui.

— Oh, Anne! Mama a zâmbit atingându-mă pe obraz cu gingăşie nespusă. Să nu-ţi pară rău pentru mine. Nimeni nu ştie adevărul din spatele unei căsnicii, în afară de soţ şi soţie. Mai ales copiii! Ne-am cunoscut unul pe altul, draga mea. De asta nu te îndoi. Cum ziceam… nu-ţi face griji pentru mine. Fă-ţi griji pentru căsnicia ta. Noi suntem responsabilele, noi, femeile. Lăsaţi de capul lor, bărbaţii ar lăsa o căsnicie să piară, ca pe un motor ruginit de la avioanele lui Charles. De noi depinde ca lucrurile să meargă ca pe roate. Şi, draga mea, viaţa cu Charles nu va fi niciodată uşoară. Vei avea mai mult de muncă decât am avut eu.

— Cum ştiu că pot face faţă?

— Fiindcă poţi. Fiindcă trebuie. Fiindcă n-ai de ales. Acum, dă-mi prosoapele alea la împăturit, te rog!

Ne-am făcut de lucru împăturind prosoapele şi punându-le într-un coş, şi aş fi vrut s-o întreb pe mama: „Cu ce preţ? Ce te-a costat, în toţi anii ăştia? Cât mă va costa pe mine?“

Dar n-am făcut-o. Avea dreptate. Copiii nu trebuie să ştie totul despre

mariajul părinților. Iar mama, în ciuda însușirilor ei surprinzătoare, nu era ghicitoare în stele.

— Sper că nu te vei simți singură dacă nu mai stăm așa mult pe aici, acum că e aproape gata casa, am spus în schimb.

— Așa trebuie să fie, a zis mama sprinten. Doi căpitani pe aceeași corabie… n-are cum să meargă. Voi doi trebuie să vă așezați în sfârșit la casa voastră. Iar eu îi am încă pe Elisabeth, Dwight și Con, nu? Familia mea are încă nevoie de mine, sper!

— Știu că Elisabeth are.

— De ce zici asta?

— Fără motiv, doar că, știi tu… sănătatea ei.

— În fine, medicii nu știu mereu ce spun. Elisabeth va fi bine. Bine mersi. Mama a surâs, cam prea îndârjit, și a împăturit un prosop cu atâta forță, încât m-am temut că dunga n-o să dispară la călcat.

Am încuviințat și am bătut-o pe mână – și am rămas surprinsă când ea s-a agățat de mâna mea mai mult decât era necesar. În ochii mamei mele pândea umbra pierderii propriului copil; în acele zile Elisabeth era atât de plăpândă, atât de fragilă, că nu mai părea o persoană întreagă.

— Deocamdată nici noi n-am ieșit de tot din viața ta, i-am amintit râzând mamei. Încă n-avem toată mobila și e mai ușor să stăm aici în timpul săptămânii până vom avea toți servitorii. E așa *plăcut* aici!

Admit, la Next Day Hill mă gândeam mai degrabă ca la un hotel de lux, un loc unde puteam să stau tolănită, să mi se aducă mâncarea, să nu mă ocup de amănunte. Știam, de asemenea, că fiul meu era mai în siguranță aici, datorită gărzilor, câinilor. Poliția din Englewood era un fel de detașament privat de pază. Și, dărâmată de grețurile ce însoțeau noua sarcină, îmi plăcea să fiu îngrijită și alintată – în loc să am de organizat și administrat propria gospodărie.

— Păi, sunteți oricând bineveniți să stați, scumpo, bineînțeles. Mi-ar plăcea să vă am aici. Dar gândește-te la Charles. Nu cred că el e chiar așa de încântat.

— Nu, ai dreptate.

Charles se arăta atent cu a doua mea sarcină – deși nu chiar la fel de atent ca la prima –, dar era adevărat că, după dispariția tatei, îl irita un pic

ceea ce el numea „haremul“ de la Next Day Hill.

— Cum ziceam, ai grijă de căsnicia ta, Anne. A pus prosopul în teanc și s-a ridicat să plece. Mi-a venit să zâmbesc; arăta atât de victoriană în acel moment, cu rochia ei practică, cu pieptănătura de modă veche, cu ceasul agățat de cămașă.

— Charles nu e ca tata.

— Știu, am asigurat-o cu un surâs mâhnit. Ăsta-i singurul lucru pe care nu trebuie să mi-l spui. Știu.

I-am făcut fiului meu cu mâna în semn de noapte bună și am coborât la parter să mă ocup de masa soțului meu, dorindu-mi să mă fi văzut mama în rolul de stăpână a casei. Chiar dacă numai atât mi se părea – un rol. Sau o joacă. Nu aveam încă impresia că era real și că acea casă era efectiv a mea, atât de mult mă obișnuisem cu carlinga din spate a unui avion.

Dar iubeam căminul nostru întins pe 160 de hectare, pe vârful unui munte stâncos lângă Hopewell, New Jersey. Motivul pentru care alesesem această poziție era tocmai dificultatea cu care o dibuiai. Eu și Charles tot ne mai pierdeam uneori, când ieșeam cu mașina – deși ziarele publicaseră, în caz că ar fi fost „util“, o hartă a amplasării, înzestrată cu denumirile celor câteva drumuri marcate. Cu toate acestea, nu ne mai temeam că oamenii „vor trece întâmplător pe la noi“, ca la Next Day Hill; numai drumul nostru de acces avea un kilometru și jumătate. Charles spera că le vom putea oferi copiilor noștri gustul copilăriei senine la țară de care avusese parte el, nestânjenit de detașamente de pază și de gărzi.

M-am oprit o clipă în antreul primului nostru cămin adevărat. Casa era mare, dar întru câtva intimă; un hol central cu două aripi perpendiculare pe el, una cu salonul și biroul de lucru, cealaltă cu bucătăria și sufrageria. Scara ducea sus, la cele cinci dormitoare și o cameră de bebeluș – am roșit când Charles a insistat, spunând că vom avea nevoie de ele pentru „dinastia“ noastră. Camera de bebeluș era lipită de a noastră, deși lui Charles nu-i plăcuse ideea. Pusesem piciorul în prag și insistasem.

Mare parte din casă era deja tapetată și zugrăvită, deși câteva dormitoare rămăseseră nefinisate. Nu toate camerele aveau o garnitură completă de covoare pe pardoseala de piatră, unele piese de mobilier întârziau și deocamdată nu angajaserăm decât două persoane care locuiau

în permanenţă acolo – pe Elsie şi Ollie Whateley, un cuplu englez între două vârste.

Charles urma să se întoarcă din oraş dintr-o clipă într-alta; cu toate că voia un şofer ca să nu irosească nici un minut peste zi, pentru moment conducea singur vechea lui decapotabilă. Aveam un Ford nou făcut la comandă, dar nu fusese încă livrat.

— Elsie? Am intrat în bucătărie; era comodă şi luminoasă, totul vopsit în alb, cu excepţia faianţei galbene însorite de deasupra chiuvetei. În seara asta, cu vântul de martie care vâjâia afară, radia indiscutabil căldură şi siguranţă.

— Da, doamnă Lindbergh?

— Cred că în seara asta vom mânca în sufragerie, deci te rog să faci focul.

— Da, doamnă. Când se va întoarce domnul Charles?

— Cât de curând, aş zice.

— Oh, nu, doamnă Lindbergh, a ţipt Ollie capul în bucătărie. Colonelul Lindbergh a dat telefon. În seara asta o să întârzie.

— Atunci ţine cina caldă cât de mult poţi. Îl voi aştepta. Am luat-o iar pe scări în sus, oprindu-mă pe la jumătatea drumului; am auzit o bufnitură în peretele casei.

— Ollie?

— Da, doamnă?

— Ai auzit şi tu?

Ceva s-a izbit iar de casă.

— Of! Probabil e un oblon deschis. Sau poate se trânteşte stâlpul ăla de steag. Mă ocup mâine la prima oră.

— Mulţumesc. Am continuat să urc la etaj spre camera copilului, tapetată cu bărci cu pânze albastre, un model ales de Charles.

— Şi ce facem dacă următorul e fetiţă? l-am tachinat eu.

— Nu va fi, mârâise el cu lăudăroşenie trufaşă, masculină, iar eu râsesem.

Betty era pe podea, cu un ac în gură şi o bucată de flanel în poală.

— Sărmanul puiuţ a vărsat pe cămaşa de noapte, mi-a explicat ea scoţând acul. Mi-a fost frică să n-o strice pe asta nouă cu atâta ulei pe

piept, așa că i-am făcut o flanelă de corp. Am folosit un jupon de-al meu mai vechi de flanel.

— Foarte inteligent. M-am dus la bebelușul care stătea în picioare în pătuțul lui, doar în scutec.

— Mama! a chirăit Charlie întinzând mâinile spre mine. Apoi a tușit, o tuse răgușită, care i-a înroșit fața.

— Puiuț mic! Am răscolit într-un dulap până am găsit un borcan de Vicks VapoRub; m-am și mirat că-l aveam. Cum jonglam între cele două locuințe, lăsam mereu lucruri în urmă. Acum mama trebuie să masez un pic de ulei pe piept.

— Nu… nu! Mi-a dat mâna la o parte cu o forță surprinzătoare, iar eu am râs, ținându-i trupușorul voinicel pe masa de înfășat și fricționându-i pe tot pieptul lichidul unsuros, cu miros de camfor. Betty mi-a dat cămașa cea nouă, iar eu i-am tras-o pe cap.

— Gata! Așa mai merge!

— Mege, a convenit el, îndată ascultător.

— Acum mergem la nani-nani, am gângurit, vârându-l în pijamaua-salopetă Dr. Denton, nou cumpărată, din lână gri.

— Nani-nani, a convenit el din nou, cu un zâmbet pieziș, cu gropițe în obraji.

L-am cărat la pătuț, l-am pus cu spatele la peretele interior, ca să aibă o priveliște minunată la ferestre. Camera lui dădea spre est, spre spatele casei, deci soarele era primul lucru pe care-l vedea în fiecare dimineață.

— Mergi drept la culcare, băiețaș, și tăticul va veni să-ți dea un pupic când ajunge acasă, am promis eu. Câteodată Charles petrecea în camera copilului mai mult timp decât mine; se delecta aliniind toți soldățeii de lemn ai bebelușului și apoi privind cum micuțul Charlie îi dobora pe toți la pământ cu o minge de cauciuc – o versiune militară a popicelor. Și bărbatul ăsta, care era atât de neastâmpărat, că nici măcar cerurile nu păreau îndeajuns de mari pentru el, petrecea nenumărate ceasuri învățându-și fiul numele tuturor animalelor din menajeria lui. Vederea celor două capete aplecate unul lângă altul într-o contemplație atât de serioasă îmi făcea mereu inima să crească, ca pentru a-i cuprinde și ține pe amândoi.

Totuși, parte din interesul lui patern lua încă forma călirii fiului; o dată, Charles a pus țarcul de joacă afară și l-a lăsat pe copil acolo o oră întreagă, singur-singurel. Reținându-mi lacrimile, am privit tot timpul, știind că nu-l puteam ajuta pe micuțul Charlie, care la început s-a jucat, apoi a obosit și a plâns când și-a dat seama că nu era nimeni acolo. S-a împleticit de jur împrejurul țarcului, agățându-se de grilaj și zgâlțâindu-l cu furie și frică, până s-a prăbușit într-un colț și a adormit sugându-și degetul mare pentru alinare. Abia atunci m-a lăsat Charles să fug afară și să-l iau, cu lacrimile încă ude pe obrajii lui înfierbântați, cu buclele transpirate lipite de cap.

— Îi face bine, a susținut soțul meu urcând după noi în camera copilului. Cu cât mai repede învață să se bizuie pe sine, cu atât mai bine. Îl cocoloșești prea mult.

Nici nu puteam să vorbesc. Credea sincer ce spunea. La urma urmelor, primise cam același tratament, m-a asigurat – și uite ce realizase!

Puteam să răspund la asta? Nu puteam. Eram sentimentală, eram slabă – eram mamă. Și nu mă mai întrebam de ce mama lui Charles prefera să-și ducă traiul departe de fiu; Evangeline locuia în Detroit și ne vizita doar o dată pe an. Când se născuse micul Charlie, îi trimisese un set de enciclopedii. Ea, de bună seamă, nu-și cocoloșise fiul – de aceea avea parte de admirația lui, ca și de admirația unei țări întregi. Ce-i lipsea, din câte știam, era dragostea cuiva.

Oare fiul meu mă va iubi când va crește destul de mare ca să știe ce înseamnă dragostea? I-am surâs când l-am învelit cu plăpumioara lui; nu m-am abținut să nu-i ating gropița din bărbie. *Eu însămi* nu eram sigură că știu ce înseamnă dragostea, nici măcar la vârsta mea. Cu o singură excepție – copilul meu cuibărindu-se la culcare, strângându-mi încrezător degetul cu mâna lui. A închis ascultător ochii și a scos un suspin duios, mulțumit.

M-am aplecat să-l sărut pe frunte, apoi mi-am tras binișor degetul din strânsoarea lui umedă și am lăsat-o pe Betty să slăbească căpăcelele metalice de pe degetele lui mari; Charles ținuse morțiș să încercăm să-l dezvățăm de suptul degetelor prin metoda asta. Mie mi se păreau niște instrumente de tortură medievale, dar pe bebeluș nu păreau să-l deranjeze; se prindeau de mâneci cu cleme, iar capacele de metal intrau perfect pe

degetele lui mari. Betty a stins becul de sus, aprinzând o lumină de veghe slabă, cu care Charles nu era de acord. Dar el nu venise încă acasă; pe mutește, amândouă am încuviințat că nu-i va face nici un rău copilului dacă o lăsam aprinsă până atunci. Aerul era răcoros, așa că m-am dus să trag obloanele la ferestre. Dar cele de la fereastra din colț erau umflate. Poate pe ele le auzisem izbindu-se de casă.

Betty a venit să mă ajute, dar nici măcar amândouă, aplecându-ne pe fereastră și trăgând cu toată puterea, n-am putut să le închidem, așa că le-am lăsat deschise și am închis geamurile. Afară se vedeau trecând nori joși, care lăsau când și când să se întrezărească luna. Am închis încetișor ușa după noi, după care ne-am oprit pe hol. Ca întotdeauna când mă găseam față în față cu Betty când nu avea grijă de copilul meu, nu prea știam ce să-i spun.

— Bun, îl voi aștepta jos pe colonel, am zis. Dacă aerul devine sufocant în camera copilului, deschide una din ferestre pe jumătate.

Betty a dat din cap și s-a retras în camera ei, tot adiacentă cu cea a copilului, pe când eu am coborât în cabinet, unde Elsie aprinsese focul. M-am așezat la biroul meu și am scos însemnările. La îndemnul lui Charles, încercam să scot o povestire din voiajul nostru în Orient.

— Tu ești scriitoarea familiei, mi-a reamintit el după ce ne-am întors și revistele începuseră să vocifereze, cerând articole despre călătorie. Eu sunt ocupat și, pe deasupra, ar fi cazul să începi să scrii ceva mai substanțial decât nesfârșitele tale scrisori către familie. Merită să faci asta, Anne.

Deci, ca întotdeauna când mă îndemna să fac ceva, îl ascultam. Sau mai degrabă încercam. Buimacă din cauza sarcinii, savurând intima viață de familie lângă copilul și soțul meu în noua mea casă, nu progresam cine știe ce. Eram fericită, admit; fericită cum nu fusesem de mult.

Nu eram totuși sigură în privința lui Charles.

În ultima vreme se ducea cu mașina în oraș mai des decât zbura, silit să prezideze ședințe de comitet la TAT și Pan Am, scrâșnind din dinți pe măsură ce birocrația ștergea inevitabil cu buretele idila zborului. În plus, cocheta cu ideea unei inimi mecanizate; cum boala o consuma pe zi ce trece pe Elisabeth, soțul meu se întrebase de ce o inimă defectă nu putea fi pur și simplu înlocuită, la fel ca un motor defect. În acest scop, colabora

cu un francez, Alexis Carrel, laureat al Premiului Nobel, despre care Charles susţinea că e un geniu. Iar soţul meu nu folosea des acest cuvânt.

„Lucky Lindy.“ Cucerise cerurile; acum cucerea medicina. Oare era ceva ce Charles Lindbergh nu putea stăpâni? Eu nu puteam decât să stau, cu un copil în pântece, cu altul îngrijit în principal de o femeie mai competentă decât mine, şi să mă minunez de el, încercând să-mi stimulez un fel sau altul de creativitate, să stăpânesc cuvântul scris aşa cum îmi pretindea soţul. Şi dând greş, dând greş, dând greş; cel mai adesea mă pomeneam moţăind în loc să scriu, ori citind, ori plimbându-mă pe afară, mulţumită să respir adânc, să-mi admir urmele apăsate în pământul moale şi doar să fiu. Fericită. La casa mea. Mulţumită. Cuvinte noi de chibzuit şi de explorat, deşi ştiam că soţul meu lua în derâdere un asemenea vocabular.

De bună seamă, în ciuda realizărilor, a programului aglomerat, Charles nu era niciodată mulţumit. Deunăzi îl zărisem întâmplător dimineaţă când pleca la serviciu; stătea în picioare în faţa oglinzii înalte din holul de la Next Day Hill, o siluetă zveltă, încordată, în costumul de tweed. S-a privit îndelung, de parcă nu l-ar fi recunoscut pe afaceristul banal, cărând o servietă în loc de paraşută, care-l privea din oglindă. Şi m-a tulburat când l-am văzut plecând, întrebându-mă, pentru prima oară, dacă aceea era ziua în care va hotărî să sară într-un avion şi să zboare definitiv de lângă mine.

Aşezată la birou, probabil am aţipit iar. M-am trezit speriată de zgomotul unei maşini pe alee. Însă terrierul nostru, Wahgoosh, care sforăia încetişor la picioarele mele, nu s-a clintit.

— Ăsta-i Charles, am zis, nimănui în particular, chiar înainte de a mă trezi de-a binelea. Am scuturat din cap, m-am pişcat de obraji şi am luat stiloul în mână, încercând să par vigilentă şi harnică.

Dar Charles n-a intrat în casă, deci negreşit auzisem altceva, nu o maşină. Vântul, probabil.

Au mai trecut vreo douăzeci de minute până a ajuns în sfârşit Charles acasă. L-am auzit intrând în bucătărie prin garaj. L-au salutat şi Betty, şi Elsie. M-am uitat la ceas; era aproape opt şi jumătate.

— A fost groaznic şofatul? l-am întrebat pe Charles când a intrat în încăpere.

— Nu prea rău. Va trebui să mă obișnuiesc. Cam o oră și jumătate. Ai lucrat mult azi?

Am dat repede paginile, ca să nu vadă ce puțin scrisesem.

— Multicel. Copilul mi-a mâncat destul timp, știi, până să vină Betty. Charles fusese în oraș două zile, lucrând cu Carrel; nu-l mai văzusem de duminică.

— Cum se simte?

— Mai bine. Am urcat pe scări după Charles până în dormitorul nostru, unde s-a spălat rapid pentru cină. Apoi am mâncat împreună în sufrageria rece, în ciuda focului care dansa zglobiu. După cină, am luptat cu toropeala care mă luase cât am discutat despre ziua noastră; în mod normal iubeam acest ritual. Dar astă-seară mi se închideau ochii în timp ce încercam să urmăresc discuția despre munca lui la inima mecanică. În cele din urmă, cu un zâmbet înțelegător, Charles a propus să merg la culcare.

— Mă tem că ar fi cazul, am admis eu și am urcat amândoi la etaj; Charles a făcut o baie rapidă și apoi s-a dus la parter să lucreze în cabinetul lui. Eu m-am vârât în cadă pentru o baie lungă, cu o carte, încercând să-mi încălzesc oasele înfrigurate. În ciuda celui mai modern cazan de încălzire, casa era rece.

Înfășurându-mă într-un halat călduros, am ieșit din baie cu pielea înroșită și părul ud, atât de somnoroasă, că deja mă închipuiam abandonându-mă în salteaua pufoasă, fără fund. Chiar când dădeam la o parte cuverturile, Betty a dat buzna în cameră fără să ciocănească; era cu sufletul la gură, ca și cum alergase.

— E cu dumneavoastră copilul, doamnă Lindbergh?

— Nu. Poate e la colonel?

Fără să răspundă, se întorsese, ieșise din cameră și o apucase în jos pe scări. După un moment, în care nu m-am clintit, înrădăcinată bizar în podea, de parcă picioarele uitaseră cum să se miște, Betty și Charles au venit în fugă la mine.

— E cu tine copilul, Charles? am întrebat eu, încă nedumerită. De ce-l căutam pe micuțul Charlie la zece noaptea?

Soțul meu s-a răsucit pe călcâie și s-a repezit spre camera copilului. M-am dus după el și, preț de o secundă, mi s-a tăiat respirația, amintindu-mi

că lumina de veghe era încă aprinsă. Dar apoi am văzut că *toate* becurile erau aprinse; camera copilului meu era scăldată într-o lumină veselă care dădea în vileag o fereastră deschisă, o perdea fluturând în vânt – şi un pătuţ gol.

— Domnule Lindbergh, nu faceţi una din farsele dumneavoastră, nu? Betty îşi frângea mâinile.

Charles n-a răspuns; negru la faţă, a fugit înapoi în dormitorul nostru.

— Am intrat să-l controlez, ca întotdeauna, şi era frig, a îngăimat Betty. Frig rău! M-am dus la pătuţ, dar nu era înăuntru, iar apoi am aprins lumina şi am văzut fereastra deschisă. Unde-i? Of, unde-i?

Văzându-i ochii rătăciţi, m-a apucat tremuratul. Apoi Charles s-a întors cu o puşcă în mână – şi mi s-au tăiat genunchii. Copilul meu nu era unde-l lăsasem. Pentru prima oară în viaţa lui, nu ştiam unde se afla.

— Charlie, Charlie, unde eşti? am strigat eu, alergând de colo-colo, dând la o parte cele mai ciudate obiecte – o batistă, o carte –, de parcă s-ar fi putut ascunde sub ele.

Am scotocit la etaj, vag conştientă că Charles şi Betty, iar acum Ollie şi Elsie, făceau acelaşi lucru; alergam toţi dintr-o cameră în alta, întâlnindu-ne şi dând unii peste alţii în hol, iar, pentru un moment, mi-a venit să râd prosteşte, căci aduceam cu nişte personaje dintr-un film de Fraţii Marx.

Apoi am dat năvală la parter, uitându-ne pe sub mese, în bufete, ba chiar în sus pe hornul şemineului.

Ne-am întors la etaj, în camera copilului, în pragul căreia ne-am oprit toţi brusc, cu ochii în gol, iar eu am luat în sfârşit act de fereastra deschisă şi de ce ar fi putut însemna ea. Şi am văzut, prima oară, plicul – un pliculeţ alb, genul pe care l-aş fi întrebuinţat pentru o invitaţie la prânz sau un bilet de mulţumire – pe pervaz.

— Charles!

Într-o clipită a fost lângă mine; a văzut spre ce arătam cu degetul şi chipul lui a căpătat o expresie cumplită. A dat să meargă spre pervaz, dar apoi, cu un efort vădit, s-a oprit.

— Sună poliţia, s-a răstit el, iar Ollie a tulit-o la parter.

— Poliţia? Deschide plicul! Vezi ce scrie, Charles… dacă zice unde e copilul!

Of, cum putea să nu-l rupă imediat? Am fandat pe lângă el, dar m-a prins de ambele braţe şi m-a ţinut pe loc.

— Nu! Anne, nu! Nu putem… trebuie să aşteptăm poliţia. Astea sunt… Sunt dovezi. Au specialişti care pot să-l examineze după semne, chiar după amprente. Nu putem să-l atingem până nu ajung ei aici.

— Dovezi?

O idee înfiorătoare încerca să mi se strecoare în inimă, în creier, deşi la început am luptat contra ei, într-un ultim moment preţios de inocenţă. M-am întors cu faţa la soţul meu; în spatele lui am văzut silueta mărunţică, hohotind, a lui Betty; chipul plinuţ, năuc, al lui Elsie. M-am silit să-i întâlnesc privirea lui Charles; în ochii lui – tulburi de frică şi de îndoială pentru prima oară de când vieţuiam împreună – n-am găsit adăpost pentru ideea care mi se înfiripa în minte.

— Anne, ne-au luat copilul, mi-a spus soţul meu şi i-am simţit strânsoarea mâinilor pe umeri, gata să mă prindă dacă aş fi căzut.

Dar n-am căzut. Doar am dat din cap şi am simţit un frig în inimă şi un gol în piept, acolo unde de obicei se sprijinea drăgăstos, neajutorat, capul copilului meu. Oh, cât de neajutorat – Charlie era doar un bebeluş, avea nevoie de mine, cu siguranţă plângea după mine chiar în clipa aia…

Am dat fuga la fereastra deschisă, aplecându-mă afară în noaptea neagră, rece, cu vântul şuierând, fără stele, fără lună, nicăieri nici o mângâiere pentru copilaşul meu…

L-am strigat iar şi iar, până m-a usturat gâtul, până mi s-au umezit ochii de lacrimi, biciuiţi de vântul rece.

Iar când am încetat într-un târziu, prăbuşindu-mă iarăşi în braţele soţului meu, n-am auzit ca răspuns decât bufniturile oblonului ăluia care se izbea necontenit de peretele casei.

Toate luminile erau aprinse; radioul trâmbiţa în bucătărie; telefonul nu se mai oprea din ţârâit; bărbaţi necunoscuţi se buluceau cu noroi pe tălpi peste tot în casa mea nouă. Eu stăteam pe un scaun în holul de la etaj. N-a luat nimeni aminte la mine, căci îl urmau dintr-o cameră în alta pe soţul meu, coada cometei lui.

Când au ieşit din camera copilului, un bărbat avea plicul în mâna învelită într-o mănuşă de bumbac; o ţinea între degetul mare şi arătător, de

parcă era un rozător urât mirositor. Au mărşăluit toţi în bucătărie; am auzit un murmur, apoi un ţipăt, apoi iar un murmur.

Între timp în casă au dat valma alţi poliţişti, înarmaţi cu lanterne, iar paşii lor înnămoliţi au mânjit celelalte urme de pe covoarele mele noi.

Nimeni nu mi-a pus întrebări despre întâmplările care precedaseră asta; nimeni nu s-a interesat dacă aveam vreo idee despre ce se putuse întâmpla. De când a ţârâit soneria şi a sosit cel dintâi ofiţer de poliţie, numai lui Charles i s-au adresat. Şi mi-am impus să stau liniştită, să nu încurc; oamenii ăştia aveau o treabă, şi anume să-mi găsească copilul. Dacă mă amestecam, poate nu-şi vor îndeplini treaba asta.

Aşadar am stat pe scaun, cu mâinile încleştate în poală, cu maxilarul atât de încordat, că mă dureau dinţii.

— Doamnă Lindbergh. Am ridicat ochii; era Elsie. Beţi ceaiul ăsta. O să vă simţiţi mai bine.

Am clătinat din cap. De ce să mă simt mai bine? De ce să am vreo alinare când fiul meu era…

— Trebuie să vă păstraţi puterile. Nu numai pentru bebeluşul dispărut, ci şi pentru cel pe care-l aşteptaţi.

Şi pentru prima oară mi-am amintit. Aşteptam un copil. Trebuia să-l ocrotesc, pentru Charlie.

Am dat-o la o parte pe Elsie, am ţâşnit din scaun şi am alergat la parter, înşfăcând un impermeabil din cuierul de pe hol. Oprindu-mă în uşa bucătăriei, am văzut un contingent de bărbaţi cu înfăţişare oficială îngrămădiţi în jurul mesei. Majoritatea purtau uniforme maro murdare de noroi, acoperite de trenciuri. Charles stătea în capul mesei.

— Charles, eu…

Toate feţele s-au întors spre mine; prezenţa mea i-a surprins pe toţi.

— M-am gândit să ies afară şi să ajut…

— Anne, vino aici!

Era un ordin, deci m-am supus; am păşit spre soţul meu, care mi-a cedat scaunul lui.

— Anne, specialistul a periat plicul…

— L-a periat?

— L-a examinat, a adunat dovezi, dar nu avea amprente. Tocmai ce l-

am deschis… e o scrisoare de răscumpărare.

Am dat din cap. Deja pricepusem pe deplin că băieţelul meu nu plecase aiurea ori fusese rătăcit, ca o pereche de ochelari. Se întâmplase ceva mult mai îngrozitor. Era confirmat, iar acum trebuia să îndeplinim cererile pe care le aveau şi să-l luăm înapoi. Totul părea foarte logic; un fel de calm învăluitor s-a aşternut peste mine pentru prima oară de când Betty dăduse buzna în dormitorul meu – acum cât timp? Am tras cu ochiul la ceasul de pe cuptor. Era douăsprezece şi zece. Acum vreo două ore. Acum o viaţă.

Cineva – specialistul? – a împins spre mine un petic de hârtie albă. Mi-a fost teamă s-o ating, teamă că o voi contamina cumva şi nu va mai putea fi folosită. Aplecându-mă, am citit…

Ştimatzii Herr*!*

Voi avetzii 50.000 $ gata 25000 $ in bancnotes von *20 $ 15000 $ in bancnotes* von *10 $* und *10000 $ in bancnotes* von *5$. Dupa 2-4 zii noi informam la voi* wohin *sa livratzii bani. Noi avertizam la voi sa nu facetzi nimic public* oder *sa înştiintzatzii politzie.* Kinder *pe maini* gute *e. Indiciu pentru toate scrisare e semenatura* und *3 gaurii*.

În locul unde ar fi trebuit să fie semnătura se găseau două cercuri albastre. Erau unite de un punct roşu umplut, perforat cu trei orificii pătrate.

— Charles! Noi am anunţat poliţia! Am sărit ca friptă, tremurând de mânie. Cum ai putut? Vezi? Vezi ce zice el? Nu ştiu de ce am presupus că răpitorul era bărbat. Probabil că nu-mi puteam imagina o femeie furând copilul altei femei.

— Anne, bineînţeles că trebuia să implicăm poliţia. Amprentele, de exemplu… acum prelevează amprente din camera copilului, ca să poată compara eventualele amprente străine cu ale noastre.

— Dar… biletul…

— Anne. Charles mi-a aruncat o privire; o privire severă pe care o cunoşteam prea bine; privirea impacientată a profesorului care încearcă să mă înveţe navigaţia astronomică.

— Da. Da, bineînţeles. Deci o să-i dăm banii. Apoi luăm copilul înapoi. M-am aşezat din nou.

Peste capul meu s-au schimbau nişte priviri de parcă n-aveam cum să pricep nimic. Am interceptat una – de la un bărbat mai solid, mai bine îmbrăcat decât ceilalţi. Nu în uniformă, ci într-un costum făcut la comandă; totuşi, purta o insignă lucioasă pe rever şi avea o armă într-un toc trecut peste trunchiul lat. Căutătura lui, spre deosebire de a celorlalţi, nu era furtivă; era constantă, compătimitoare şi, din acest motiv, înfricoşătoare.

— De obicei nu-i atât de simplu, a zis acel bărbat, fără a se sinchisi să intre în amănunte. Apoi a înclinat capul spre mine. Colonel H. Norman Schwarzkopf, doamnă. Inspectorul Poliţiei din New Jersey.

Străinul acesta avea o stabilitate robustă; îmi amintea de un copac uriaş cu rădăcini adânci, insondabile, iar faţa lui era zbârcită ca scoarţa, deşi avea o mustaţă grizonantă foarte spilcuită. Ochii îi erau înfundaţi în cap, dar sprinteni, şi avea un nas cât un borcan, exact ca W.C. Fields[20]. M-am pomenit uitându-mă la el, pe când ceilalţi au început să discute despre bilet şi toate implicaţiile lui.

20. William Claude Fields (1880–1946), actor, comic, jongler şi scriitor american.

— Primul lucru e să cercetăm din nou perimetrul îndată după răsăritul soarelui, a spus surescitat soţul meu. Eu voi răspunde la toate telefoanele… puteţi instala o centrală în garaj, colonele? Ne trebuie un soi de cartier general, o bază de operaţiuni, ca pe un aerodrom.

Nimeni nu-l contrazicea; toţi aprobau entuziast din cap; toţi poliţiştii ăia, inclusiv colonelul Schwarzkopf, căutau din priviri răspunsuri din partea lui Charles. Oare n-ar trebui să fie invers?

— Aerodrom? Nu m-am putut abţine.

Charles şi-a dres glasul şi a continuat, ignorându-mă fără să-mi arunce o privire măcar.

— Nu trebuie să vorbim cu nimeni despre acest bilet… ştiu cum sunt ziarele. Vor încerca să se infiltreze în locuinţă, deci trebuie să fim vigilenţi. Dar semnul ăsta… cele două cercuri cu găurile. Asta-i cheia. Aşa vom autentifica toate comunicările din partea răpitorilor.

— Exact, a spus colonelul Schwarzkopf încuviinţând din cap.

— Colonele, veţi răspunde de oamenii dumneavoastră. Eu voi

monitoriza totul din casă, inclusiv comunicările, tot ce intră şi ce iese. Anne – Charles m-a învrednicit în sfârşit cu o privire –, tu scrii un fel de listă cu lucrurile de care va avea nevoie copilul… regimul, orarul lui… în caz că răpitorii întreabă cum să aibă grijă de el.

Toţi au fost de acord cu ce a spus el; cu fiecare plan, cu fiecare listă – soţul meu era grozav la liste –, cu fiecare regulă stabilită de el: dacă cineva suna ori se prezenta cu informaţii, Charles însuşi urma să întâlnească persoana respectivă, cu orice preţ. Toate interviurile cu persoane de interes urmau să se desfăşoare în prezenţa lui. Nici o pistă nu avea să fie considerată prea măruntă sau neînsemnată. Fiecare pont avea să fie verificat.

Eu urma să stau la etaj, afară din cale, să mă odihnesc şi să am gânduri pozitive – a spus efectiv asta, de faţă cu toţi.

— Anne, ştiu cum eşti. Ştiu că te frământi, ştiu că ţi-e frică. Dar n-ai voie, mă auzi? De dragul copilului, nu poţi ceda unor asemenea emoţii.

— Dar Charles… am încercat să răzbesc prin apele îngheţate care mă înghiţeau încet, ca un vârtej. Ce ştii tu despre… M-am oprit. N-am putut. N-am putut să-l contrazic, n-am putut să-l contest – am văzut-o în ochii adoratori ai fiecărui bărbat din încăpere. Charles era o legendă; eu eram mama isterică a copilului; stătea scris pe toate feţele.

Charles, pe de altă parte, nu era doar tatăl copilului, ci marele erou al vremii noastre. De asemenea era înfocat, plin de energie, cum nu mai fusese de mult – de la zborul nostru în Orient. Murea de nerăbdare să treacă la treabă – să comande această misiune, cea mai însemnată misiune dintr-o viaţă plină de misiuni însemnate. Dacă cineva avea să ne aducă fiul acasă, în mintea tuturor nu exista nici umbră de îndoială că el va fi acela. El era colonelul Lindbergh. Vulturul Solitar. Lucky Lindy.

Mi s-a amărât sufletul; copilul meu, simţeam deja, fusese dat uitării în râvna de a găsi, încă o dată, în Charles Lindbergh pe eroul de care toată lumea avea nevoie în aceste timpuri întunecate, deznădăjduite. Nu băieţandrul care traversase un ocean, ci bărbatul care îşi va salva de unul singur fiul din mâna unor răpitori diabolici în toiul Marii Crize.

— Anne!

Charles m-a ajutat să mă ridic de pe scaun şi s-a încovoiat până la

nivelul meu. Acum avea ochii limpezi şi hotărâţi – ca în ziua când îl cunoscusem şi îl recunoscusem drept cel mai bun, cel mai capabil bărbat în viaţă. Vocea nu îi şovăia. În ciuda zbuciumului lăuntric, am luat tărie de la el, cum făcusem mereu.

— Anne, ne-au luat copilul. Dar tu trebuie să ai încredere în mine. Ţi-l voi aduce înapoi acasă.

— Da, am spus, mirată să-mi aud vocea limpede şi viguroasă – la fel de viguroasă ca a lui. Da, am repetat. Ştiu că îl vei aduce.

A fost un moment sacru, intim, ca şi când am fi repetat jurămintele de nuntă. Doar că de data asta nu-mi puneam chezăşie fidelitatea, puneam chezăşie viaţa copilului meu. Am stat unul lângă altul în picioare, apropiaţi cum nu mai fuseserăm de la călătoria în Orient. Şi mi-am abandonat copilul în mâinile soţului meu în faţa acelor soldaţi plini de noroi, în casa aia care strălucea de atâta lumină, că probabil era vizibilă de la doi kilometri din aer, în bezna care se învolbura afară, urlând să intre încă o dată înăuntru, cum făcuse deja în ziua aia interminabilă. Cu două ceasuri – cu o viaţă – în urmă.

Dacă lăsam vârtejul de beznă iarăşi înăuntru, fie şi deghizat în îndoială, nu avea să mai plece niciodată; avea să ne otrăvească pe amândoi pe vecie. În momentul acela voiam să cred că nu fuseserăm desfiguraţi deja dincolo de recunoaştere. Aşa că am încuviinţat din cap când Charles mi-a spus – cu seriozitate atât de copilăroasă, cu certitudine atât de sfâşietoare – că ne va aduce fiul înapoi acasă. Şi că nu aveam absolut nici un motiv de îngrijorare.

L-am *crezut*, cum îl crezusem întotdeauna, cum voisem mereu să-l cred. Bineînţeles că l-am crezut; eu eram echipajul lui. El era al meu.

În acel ceas cumplit, cu mult după căderea nopţii, cu zorii la un miracol inimaginabil distanţă, ce altceva puteam face?

CAPITOLUL 10

Copilul plângea. M-am zvârcolit în somn, un reflex automat; aruncând cât colo păturile, m-am rostogolit, cu ochii tot închiși, dar ținându-mi respirația, sperând că se va opri. Bineînțeles că nu s-a oprit. Acum se tânguia, strigându-mă pe nume – pe numele adevărat, ce ciudat! Nu mama, ci Anne.

— Anne… Anne…

Și eu plângeam. Îl chemam pe nume, strigând:

— Charles, Charles!

Nu-i spusesem niciodată Charles înainte; îi ziceam mereu Charlie, Puiuțul sau Băiețașul. Sărăcuțul! Nici nu-și știa bine numele. Deci cum să vină dacă îl strigam pe nume? Acum alergam; era întuneric și ceva se tot izbea în peretele casei, vântul vâjâia, împuindu-mi urechile cu geamătul lui primordial. Am strigat: „Charles, Charles!“ și mi-am dat seama că nu va ști că sunt eu, mi-am dat seama că nu-și va înțelege numele, chiar de l-ar fi auzit în furtună. Dar strigam necontenit.

— Anne! Anne!

Dar el de ce nu-mi zicea mama? De unde știa numele *meu*? Deja se pierduse de mine? Trecuse o viață, acum crescuse și nu-l mai recunoșteam? El, străinul ăsta care mă zgâlțâia, strigându-mă pe nume?

— Anne!

— Charles!

Am căscat ochii brusc; mi-a luat o clipă să mă dumiresc că mă aflam în pat. Soțul meu mă ținea de umeri și mă luptam cu el, fiindcă trebuia să merg în camera copilului – Charlie plângea. Asta mă trezise. Plânsul lui Charlie.

— S-a trezit deja? am întrebat zăpăcită. De ce purta Charles hainele pe care le purtase și ieri?

— Anne.

— I-a dat Betty să mănânce? Am căscat frecându-mă la ochi – uimită că simțeam lacrimi pe obraji. Mi-am privit degetele umede și am știut că plângeam în continuare chiar în timp ce le priveam. Iar apoi mi-am amintit. Oh. Oh!

Durerea era reală și necruțătoare, de parcă tot ce se întâmplase noaptea trecută se întâmpla de la început. M-am zbătut să mă ridic, să alerg în camera lui, dar Charles m-a țintuit jos.

— Termină! Dă-mi drumul! Țipam, iar el se uita jenat spre ușa închisă a dormitorului, ca și cum afară s-ar fi aflat cineva. Vorbesc serios… dă-mi drumul! Dădeam de-a binelea în soțul meu, îngăduindu-mi o mică izbucnire de triumf. Mă simțeam bine, fie și pentru o clipă infantilă, să tabăr asupra cuiva.

— Anne, sst! Te-am trezit fiindcă vreau să vezi pe cineva.

Am încetat instantaneu să mă vânzolesc. Am rămas perfect liniștită, lăsându-i cuvintele să-mi pătrundă mai întâi în minte, apoi în inimă. După aceea am râs, hohotind cu bucurie pură; *fusese* un vis, până la urmă!

— Copilul? Ai găsit copilul! Of, unde e? Mi-am aruncat brațele în jurul lui.

Corpul lui a rămas rigid, mi-a luat brațele de pe grumajii lui.

— Nu, nu. Nu copilul. Și-a mijit ochii, de parcă i-aș fi contestat cumva autoritatea – ba nu, *competența*. Adună-te, Anne! E un bărbat la ușă și m-am gândit că ar trebui să-l vezi… sau mai degrabă el a voit să te vadă. S-ar putea să aibă informații.

— Oh! Am dat din cap, uitându-mă în altă parte; nu-l puteam lăsa să-mi vadă dezamăgirea. Cât e ceasul?

— Opt.

— Arăți groaznic. Ai dormit vreun pic?

— Nu. Am căutat toți pe afară… deși nu i-am putut ține pe reporteri la distanță, nu la început, deci se poate ca destule dovezi să fi fost călcate în picioare.

— Ați găsit ceva?

— O scară. Ruptă în bucăți.

Am dat din cap, fără să înțeleg mare lucru. Ce însemnau bucățile unei

scări?

— Și niște urme de picioare, urme de bărbați, pe terenul de sub fereastra… lui. Presa a înnebunit, bineînțeles. Mai bine să nu… uf, nu știu. Oricum vei afla. Dacă vrei să citești ziarele, sunt în bucătărie. Te-aș sfătui să n-o faci. Dar acum îmbracă-te, te rog, pentru acest domn.

Charles s-a dus la insul de pe hol, în timp ce eu m-am ridicat mecanic; m-am stropit cu apă pe față, mi-am trecut un pieptene prin păr și am tras pe mine o rochie de casă, constatând că n-o pot coborî peste șolduri. A trebuit să-mi pun în schimb o rochie hidoasă de gravidă, galbenă cu pătrate negre, pe care dintr-un motiv sau altul mă gândisem s-o iau cu mine. Prima pe care o purtam în această sarcină; am reflectat fără voie la ironia că viața nouă pe care o așteptam se făcea vizibilă tocmai în acea zi.

Apoi am deschis ușa dormitorului și am ieșit în hol, complet nepregătită pentru haosul de afară. Tot felul de bărbați intrau și ieșeau din camera fiului meu. Și mai mulți bărbați înșirau noroi pe covoarele din vestibul. În antreu, la parter, se montaseră mese. Aplecându-mă peste balustrada de la etaj și zgâindu-mă prin ușa deschisă de la intrare – dârdâind în aerul geros; oare stătuse deschisă toată noaptea? –, vedeam o mică armată de mașini parcate alandala, parcă aduse în mare grabă și apoi abandonate la repezeală pe alee.

— Doamnă Lindbergh?

M-am întors; în fața mea se găsea un bărbat mărunțel într-un costum bleumarin, cu părul roșu subțire lins pe cap, cu ochi mici și neliniștiți. Abia dacă era cu un deget mai înalt ca mine; pe lângă soțul meu, arăta ca o păpușă de carton. Semăna cu o ilustrație din una din cărțile educative ale lui Charlie – o imagine deosebit de sinistră a flautistului din Hamelin cu trăsături alungite, ascuțite, de șobolan. Numai flautul îi lipsea.

— Da?

— Este bărbatul despre care-ți vorbeam, a exclamat Charles, incapabil să-și ascundă înfrigurarea din glas. Poftiți, vă rog, în dormitor.

L-a condus pe bărbatul acela – pe străinul acela! – în dormitorul nostru. Casa noastră era transformată într-un cartier general al răului, exact cum spusese Charles –, dar nu puteam ține o cameră neatinsă? Nepătată de noroiul și murdăria pătrunse prin fereastra deschisă din camera copilului?

— Vă rog, am spus strâmbând din nas şi ridicând afectat colţurile gurii. Am schiţat un gest bărbatului să se aşeze pe un taburet, în timp ce eu şi Charles ne-am aşezat, unul lângă altul, pe pat.

— Doamnă Lindbergh, vă mulţumesc din adâncul inimii că m-aţi primit. Dar am informaţii pe care sunt sigur că veţi dori să le ascultaţi. De emoţie, acum omuleţul îşi mototolea pălăria de fetru; în ochi avea un licăr care aproape îi înfrumuseţa chipul slab, decolorat.

Inima a prins a-mi bubui şi l-am luat pe Charles de mână.

— Da?

— Copilul dumneavoastră este în siguranţă.

— Cum? De unde ştiţi? a întrebat Charles strângându-mă de mână.

— E în siguranţă fiindcă este departe de aici. Bărbatul s-a ridicat şi a început să se plimbe în sus şi-n jos dinaintea noastră. Voi nu-l cunoaşteţi pe Dumnezeu, vă închinaţi la picioarelor idolilor mincinoşi. Omul nu-i sortit să zboare, nici sortit să aibă aripi. Căci Dumnezeu l-a creat după chipul său, nu al păsărilor. Copilul vostru a fost luat drept pedeapsă. Oricine l-ar fi luat a înţeles negreşit asta, negreşit a ştiut-o, şi simt că e de datoria mea să vă fac să vă pricepeţi păcatul şi să vă îndemn să vă căiţi de răutăţile voastre. Dacă vă căiţi, cu siguranţă Dumnezeu va găsi de cuviinţă să vă redea copilul, dar până atunci…

Charles l-a înşfăcat pe bărbat de braţ; am crezut că o să-l arunce pe geam. În schimb l-a luat pe sus, l-a cărat – cu picioarele bălăbănindu-se – prin cameră şi l-a îmbrâncit pe uşă ţipând:

— Scoateţi-l pe idiotul ăsta de aici!

După care a trântit uşa.

Tremuram, mi-era rău; aveam pielea transpirată şi-mi simţeam stomacul întors pe dos – sau mişca bebeluşul? Nu voiam decât să mă întind şi să închid ochii – după ce aveam să frec fiecare centimetru din cameră, ca s-o curăţ de prezenţa acelui străin oribil.

— A fost o greşeală, a zis Charles, iar pe mine m-a umflat un râs absurd. Greşeală era puţin zis! N-ar fi trebuit să-l aduc la tine, Anne… a fost vina mea. Dar simt că trebuie să luăm în serios fiecare persoană în parte. În acest moment nu putem şti cine are sau n-are informaţii. Acestea fiind spuse, ar fi trebuit să-l interoghez mai amănunţit. Dar el a insistat…

a insistat să te vadă pe tine, nu pe mine. Am crezut… mă rog, am crezut. Am greșit. Iartă-mă!

— Charles, nu te învinovățesc!

De ce era atât de distant și de protocolar?

— Nu, Anne. Eu sunt răspunzător pentru asta. Eu sunt răspunzător pentru tine, mai ales acum, în starea ta. Pe tine te pot ocroti măcar…

A întors capul și și-a dres glasul de câteva ori înainte de a merge la fereastră.

— Charles… m-am îndreptat spre el, dorind din tot sufletul să-l liniștesc cumva, să-i amintesc că nu era singur. Însă n-am apucat să fac alt pas, că el s-a întors cu fața la mine.

— Am aranjat să vină mama ta, a spus brusc. M-am gândit că e cel mai bine să fie aici.

— Oh! am zis eu; apoi m-am afundat încă o dată în teroarea mea, pe când mă uitam pe fereastră și vedeam străini călcând în picioare niște bulbi pe care-i plantasem în toamnă. Lalele, mi-am amintit. Lalele olandeze, albe. Charlie mă ajutase; cărase bulbii noduroși într-un coș, după care îi trântise jos și-i aranjase în mici modele, gângurind fericit, zicându-le „bubi“.

— De Elisabeth știi ceva? l-am întrebat pe Charles, ștergându-mi lacrimile de pe obraz înainte de a mă întoarce. De Dwight? Con?

— Poliția a fost alertată și sunt în siguranță, a răspuns el, și, cumva, am stat față în față, deși fără a ne întâlni deloc privirile.

— Poliția stă de vorbă cu ei?

— Eu le-am dat voie; m-am gândit că ar putea fi de folos. Anne, colonelul Schwarzkopf ar vrea să stea de vorbă cu tine când ești pregătită. Ar vrea să discute și cu servitorii. Cu Betty mai ales.

„Betty!“

— Cum se simte? am întrebat, fulgerată de vinovăție – uitasem cu totul de ea. Nu o văzusem de noaptea trecută, de când fugise în camera ei, hohotind, după ce Charles chemase poliția. Îl iubea atât de mult pe micuțul Charlie… oh, cum putusem s-o neglijez? Probabil era la fel de zbuciumată ca mine. Trebuie să merg îndată la ea.

— Bineînțeles, e absurd, a continuat Charles, de parcă n-ar fi auzit

întrebarea mea. Personalul, firește, e mai presus de orice suspiciune. I-am spus-o lui Schwarzkopf. E de acord, dar tot trebuie să pună niște întrebări elementare ca să stabilească o cronologie a evenimentelor… voi fi oricum prezent. Dar refuz să-l las să facă teste poligraf vreunuia dintre ei sau cuiva din familie. Ar fi inutil. Iar presa ar putea să prindă de veste și să umfle, ca de obicei, tărășenia.

— Bine, am încuviințat încet.

— Voi trimite sus ceva pentru micul dejun, a zis Charles. Încearcă să nu te extenuezi. Important e să ne păstrăm speranța. De dragul copilului.

— Știu, am spus și mi-am dorit din nou să-l liniștesc, să fiu cea puternică, măcar o dată. Dar am simțit că, dacă ar fi fost să fac vreo mișcare bruscă, să fac vreun gest neașteptat, neatent, m-aș fi dezintegrat. Moleculele, celulele și oasele mi s-ar fi fărâmat, împrăștiindu-se prin toată camera – ca Humpty Dumpty.

Oh, de ce în dimineața aia îmi aminteam întruna poezioare și basme de creșă? Totul îmi amintea de copilul meu. Tot ce era bun și tot ce era rău.

Charles a rămas nemișcat un moment, cu spatele la mine. Apoi și-a îndreptat în sfârșit umerii, a ridicat capul și a plecat apăsat din cameră, fără o vorbă – faimoasa disciplină Lindbergh în toată splendoarea, încă o dată. Soțul meu, tatăl copilului meu, s-a făcut nevăzut din ochii mei. Acum era eroul de care aveam toți nevoie; de care avea *el* nevoie, mai mult și mai mult. Parcă îl vedeam iarăși pentru prima oară, într-un jurnal de actualități.

„Toți caii și toți oamenii regelui“, am cântat în sinea mea, târându-mă iarăși spre pat, purtând laolaltă speranța și groaza – una plăpândă, cealaltă atât de familiară, că nu-mi aminteam viața dinaintea ei – în inima mea. În pântecele meu, de asemenea; lângă copilul meu nenăscut, care trebuia să le facă loc, acum și pentru tot restul vieții lui.

Oare ele îi vor putea reuni pe soţii Lindbergh?

Așteptam. Așteptam. Așteptam.

Doar atât puteam face. Doar atât mi se cerea.

A doua zi am primit o carte poștală ștampilată în Newark, adresată lui „Chas. Lindbergh, Princeton, N.J.“ Mesajul neciteț spunea: „Bebe bine, instrucțiuni mai târziu, acționați corespunzător“. Nu avea aceeași

semnătură cu trei găuri ca scrisoarea inițială, dar caligrafia semăna suficient ca poliția s-o ia în serios. „Bebe bine“ – repetam în sinea mea cuvintele, ca pe mantra mea, pe măsură ce a mai trecut o zi fără alte vești din partea răpitorilor. Deși a adus maldăre de comunicări din partea oricui altcuiva din lume – telefoane, telegrame, scrisori. Cercetașii americani erau în alertă maximă, fiecare membru angajându-se să răscolească drumuri și cărări din toată țara în căutarea copilului meu. Asociații feminine și alte organizații s-au oferit, de asemenea, voluntare; au mers din ușă-n ușă, căutându-l.

Președintele Hoover – care tocmai pierduse alegerile – a oferit serviciile unui Birou de Investigații al Statelor Unite, nou înființat și condus de un bărbat pe nume J. Edgar Hoover. Colonelul Schwarzkopf l-a refuzat, ceea ce mi s-a părut înțelept (deși domnul Hoover a insistat pe instalarea unui gen de cartier general în oraș, unde dădea interviuri cui stătea să-l asculte). Însă nu-mi imaginam cum vor ameliora situația și mai mulți oameni bine intenționați, mișunând prin casă, dând peste lucruri și părând fioroși.

A fost convocată Garda Națională. Fotografia copilului nostru – cea pe care i-o făcuse Charles când împlinise un an – a apărut pe prima pagină în fiecare zi și toate ziarele s-au jurat că acolo o vor ține până la găsirea lui. Charlie a fost pe coperta revistei *Time*. S-au lipit fluturași pe fiecare post telefonic din New York, New Jersey și Connecticut. S-au organizat baraje rutiere, de asemenea în trei state. Oricine arăta câtuși de puțin suspect – deși această descriere părea să se schimbe de la un minut la altul – era tras pe dreapta, i se percheziționa vehiculul.

Pentru a doua oară în cinci ani, numele Charles Lindbergh era pe buzele tuturor. Pentru a doua oară în cinci ani, toată lumea se ruga pentru el, căci s-au ținut slujbe bisericești în tot ținutul.

Aceiași crainici radiofonici care anunțaseră vestea miraculoasă a aterizării lui Charles în 1927 transmiteau acum din zece în zece minute un buletin urgent despre răpirea fiului său. După acea primă dimineață oribilă, pe proprietatea noastră n-au mai fost admiși reporteri, însă asta nu-i oprea să scrie ca și cum ar fi fost acolo. Zi de zi țineam morțiș să citesc ce purtasem la plimbarea din ziua dinainte (rochii pe care nu le avusesem în viața mea), ce gândisem, ce mâncasem, dacă trăsesem un pui

de somn. Citeam coloane întregi de proză cu înfloriturі care-mi lăudau „răbdarea de Madonă“ în timp ce „aşteptam ca micul meu pui de vultur să se întoarcă teafăr şi nevătămat“.

Eram răbdătoare? Presupun că aşa dădeam impresia, stând docilă în temniţa mea de piatră, de unde plecam doar în scurte plimbări, pe vremea mohorâtă de martie, apărată mereu de un contingent de poliţişti care tăceau respectuos. Era totuşi mai mult amorţeală decât răbdare. Nu puteam să cred că circul ăla – la capătul drumului nostru de acces se vindeau fotografii cu băieţelul meu, ca nişte suveniruri! – avea de-a face cu scumpul meu copil. Sau cu soţul meu. Sau cu viaţa mea. Aşa că m-am izolat mintal. Implicarea totală l-ar fi primejduit pe copilul pe care-l aşteptam – în privinţa asta nu aveam nici o îndoială. Şi nu puteam îndura să-mi pierd ambii copii; nu puteam îndura să-i fac asta lui Charles.

Care încerca, vitejeşte, să ţină sub control o situaţie ce devenea tot mai fantezistă şi mai bizară cu fiecare telegramă, telefon, scrisoare. Nişte spiritişti s-au oferit să vină şi să ţină şedinţe ca să stabilească dacă bebeluşul se găsea „în lumea duhurilor“. Fanatici scrântiţi voiau să alunge duhurile rele din căminul nostru; una chiar izbutise să treacă de pază cu o găleată de sânge de porc şi apucase să vopsească un simbol ciudat pe uşa de la intrare înainte de a fi îndepărtată.

Cele mai bulversante au fost ofertele altor mame de a-mi da copiii lor. Cum e cu putinţă ca o mamă să fie dispusă să se despartă de bunăvoie de copilul ei? Iar ideea că fiul meu putea fi înlocuit pur şi simplu cu altul… mă cutremuram de furie la gândul ăsta. Totuşi am primit zeci de asemenea scrisori şi telegrame.

Charles încerca să supravegheze totul; încerca, zadarnic, să mă adăpostească de ce era mai rău, asigurându-mă constant că era doar o chestiune de timp până mi-l va aduce înapoi pe Charlie. De-abia dacă mânca, dormea pe apucate. Îşi petrecea majoritatea nopţilor stând în fund pe un scaun din dormitorul nostru, veghindu-mă, parcă îngrozit că voi dispărea şi eu. Dar când eram trează, anevoie mă privea în ochi.

În faţa colonelului Schwarzkopf, a hoardelor de poliţişti şi detectivi care lucrau la caz – a lumii mari, care stătea cu sufletul la gură – rămânea aviatorul calm, imperturbabil, cu desăvârşire stăpân pe sine. Le-a permis

lui Schwarzkopf şi oamenilor lui să trieze miile de scrisori aduse de trei ori pe zi cu o dubă specială de poştă, să verifice şi cel mai vag pont anonim, să ne cutreiere mai departe proprietatea în lung şi-n lat căutând indicii. Însă a declarat răspicat că numai şi numai el va discuta cu răpitorii, şi l-am auzit pe colonelul Schwarzkopf exprimându-şi primele dubii în legătură cu şefia lui Charles în noaptea următoare, în bucătărie, când am coborât tiptil la parter după un pahar cu lapte cald.

— Nu puteţi vorbi serios! l-am auzit pe colonel exclamând cu felul lui tăios; m-am oprit chiar lângă tocul uşii. Chiar veţi acţiona de unul singur? Colonele Lindbergh, aveţi la dispoziţie întreaga forţă poliţienească din New Jersey şi New York.

— Vorbesc la modul cel mai serios. Trebuie să aibă încredere în mine. E singurul mod de a-l aduce acasă, nu înţelegeţi? Odată ce voi stabili acea încredere, nu am de gând s-o trădez. Voi face o declaraţie cum că poliţia nu se va amesteca deloc în comunicarea dintre noi şi că eu singur mă voi întâlni cu ei, fără nici un fel de întrebări.

— Sunteţi un om de onoare, nu-i aşa, colonele?

— Desigur.

— Ei bine, cine v-a luat copilul nu este! Schwarzkopf a ieşit trântind uşa, atât de furios, că nici nu m-a văzut stând în antreu. Pe o fereastră, l-am urmărit cu privirea cum a tras un şut unei pietre, a răsuflat adânc, apoi a scos o ţigară din buzunar şi a aprins-o, cu faţa nervoasă ridicată spre lună.

Trăgând cu ochiul pe uşă, l-am văzut pe Charles cocoşându-se în scaun, cu faţa ascunsă în mâini. Ştiam că nu trebuie să merg la el; nu voiam să afle că-l văzusem aşa, nu puteam. El avea nevoie ca eu să-mi păstrez speranţa; eu aveam nevoie ca el să fie tare. Astea erau rolurile pe care ni le atribuiserăm unul celuilalt.

Însă pentru prima oară am înţeles că doar atât erau – nişte roluri.

Mama a sosit sâmbătă; până atunci, copilul meu dormise altundeva patru nopţi la rând. Oare mă striga? Sau nu cumva, atât de obişnuit să lipsesc când zburam cu tatăl lui, avea deja încredere în răpitorii lui? Oare le dăruia unul din surâsurile lui dulci, serioase? Nu mă ţinea inima la asemenea întrebări – dar ele se iveau totuşi, la fel de neabătut ca oblonul

ăla care se izbea încă de peretele casei.

— Nici nu ştiu ce să-ţi spun! a bâiguit mama în clipa când m-a văzut. N-am idee prin ce treci. Nici nu-mi pot închipui!

Aşa că m-am pomenit consolând-o eu pe ea; taman ce o condusesem în cabinet, când în cameră a dat buzna Charles.

— Anne! Vino! A venit alt bilet.

Inima a început să-mi bubuie; am sărit în picioare şi m-am dus după Charles în bucătărie. Acolo, încă o dată, în jurul mesei noastre stătea o armată de bărbaţi, căscând ochii la un bilet alb subţirel, de parcă putea să sară la ei să-i muşte.

V-am avertizat să nu facetzii nimic Public oder *sa inştiintzatz poliţie.*

Mi s-a făcut rău; am închis ochii, dar nu la timp cât să reprim o imagine cu băieţelul meu zăcând nemişcat şi rece, sacrificat fiindcă procedasem aşa cum ar fi procedat toţi părinţii în aceleaşi circumstanţe. Dar apoi l-am auzit pe Charles citind tare restul scrisorii: *Nu fie la voi frica pentru copil*, şi greaţa mi-a pierit. Am deschis ochii şi am văzut eu însămi semnătura cu trei găuri, la fel ca pe original.

— Spune să nu ne fie frică!

— Da. Mai spune şi că a crescut răscumpărarea la şaptezeci de mii.

Colonelul Schwarzkopf a ridicat biletul.

— Dar asta-i nemaipomenit, nu? Înseamnă că băiatul n-a păţit nimic!

I-am scrutat faţa, căutând deznădăjduită o confirmare.

— Da, bineînţeles, e ceva pozitiv, a spus Charles cu atâta autoritate, încât a alungat frica măruntă, imperceptibilă, care-mi măcina inima.

— Colonele, unde a fost timbrată scrisoarea?

— Brooklyn. Am periat-o deja pentru amprente, dar n-avem ce să scoatem. A fost în poştă şi probabil au atins-o sute de mâini pe drum. Propun deci să postăm observatori la fiecare cutie poştală din cartier.

— Nu. Charles a clătinat din cap. Asta îi va speria.

— Colonele, o putem face în aşa fel încât să nu bage de seamă nimeni…

— Nu. Charles a ridicat tonul; l-a redus la tăcere pe colonelul Schwarzkopf. Am zis fără poliţie. N-aţi citit scrisoarea? Cred că trebuie să-i contactăm pe Spitale şi Bitz.

— Vă îndemn să vă mai gândiți…

— Spitale și Bitz, a repetat soțul meu, cu glas mârâit.

Schwarzkopf s-a tras de buza de jos, fulgerându-l cu privirea pe soțul meu. Charles l-a fulgerat cu privirea la rândul lui.

— Cum doriți, colonele Lindbergh, a mormăit Schwarzkopf; apoi s-a uitat la oamenii lui, a dat din cap și a ieșit din bucătărie. Oamenii lui l-au urmat unul câte unul – fiecare bâiguind „Doamnă“ spre mine când au plecat.

„Nu vă fie frică pentru copil.“ Știam că voi repeta această propoziție iar și iar, pe tot parcursul acelei zile interminabile.

— Charles, cine sunt Spitale și Bitz? Mie numele îmi suna ca un număr de vodevil. M-am așezat la masa goală. Bucătăria mea nu mai era un loc cald, îmbietor; pe farfurioare zăceau chiștoace de țigară, maldăre de cești de cafea pe raftul de lângă chiuvetă, într-un amestec de modele desperecheate de porțelan. Negreșit, Elsie trimisese după unele în plus. În colțuri erau stivuite ziare: „Bebelușul Lindbergh, răpit!“ „Micuțul Lindy dispare!“ „Infracțiunea secolului – va fi găsit copilul lui Lucky Lindy?“

— Cine sunt? De ce e așa supărat colonelul? mi-am întrebat iarăși soțul.

— Anne, trebuie să ai încredere în mine. Oamenii ăștia n-au mai fost implicați într-un asemenea caz. Or fi bine intenționați, dar nu vreau s-o dăm cu oiștea în gard. Tu vrei?

Charles s-a uitat precaut în ochii mei. Ne aflam amândoi într-un voiaj netrecut pe hartă, într-un ținut pe care nu-l mai văzusem vreodată pe când zburam în înălțimi, intangibili – ori cel puțin așa crezusem odinioară. Și, după cum înainte avusese nevoie de mine să navighez, acum avea nevoie de încrederea mea; fără ea poate nu-și va mai găsi drumul înapoi spre el însuși, omul care nu se rătăcise niciodată, nici măcar când traversase singur un ocean.

— Deci ce ai de gând în continuare? Care e următoarea ta… *noastră*… mișcare?

— Harry Guggenheim m-a ajutat să adun banii. Va trebui să-i telegrafiez despre noua sumă. Anne, pentru moment doar atât voi discuta cu tine. Nu vreau să știi mai multe.

— De ce? Ce-ar putea oare să fie mai rău decât ce știu deja?

— Am de-a face cu niște personaje destul de… dubioase. Însă pot fi de mare folos, chiar dacă detest gândul că vor pune mâna pe fiul meu… chiar dacă aș prefera să nu mă asociez cu unii de teapa lor.

— Teapa lor? Ce vrei să spui?

— Gangsteri, Anne. Inși ca… Al Capone și-a oferit serviciile. Na, acum știi. Și niște indivizi din New York. S-au oferit să facă pe intermediarii, în locul poliției, și cred că ăsta e cel mai bun plan. Prefer să nu-ți zic mai multe. Tu nu trebuie să-ți faci griji. Treaba ta e să-ți păstrezi speranța.

— Tot îmi repeți asta, dar de fapt îmi fac griji! Tremuram de furie. Bineînțeles că-mi fac… și tu la fel! Dar tu nu-mi spui, nu vorbești cu mine și nu-nțeleg de ce. Charles, am fost echipajul tău! Am fost botezată în Yangtze și te-am lăsat să-mi faci vânt de pe un vârf de munte într-un planor… dar acum mă crezi prea *slabă* ca să pricep ori să ajut? Prea firavă? Charlie e și fiul meu! M-am depărtat dezgustată de masă. Cum îți poți imagina că-mi pasă cu cine tratezi? Tratează și cu dracul dacă trebuie! Dar încetează să crezi că mă poți proteja de asta. Nu ne mai poți proteja pe nici unul din noi, așa că nu mai încerca!

Charles a sărit ca ars, dar nu mi-a păsat.

— Nu pricepi? am întrebat răgușită. S-a întâmplat deja. Acum trebuie să-l aducem înapoi. Vor trebui să ni-l dea înapoi odată ce plătim. Nu ni-l vor da?

— Bineînțeles că ni-l vor da. Charles a luat biletul și l-a studiat din nou. E doar o chestiune de comunicare și încredere. Spitale… unul din inșii din New York… e convins că știe cine e răspunzător. Eu voi răspunde prin intermediul lui… îi voi da scrisoarea asta ca dovadă, plus răspunsul meu. Nu știu de ce colonelul vrea să transforme lucrurile în altceva… ca o invazie armată! Chiar crede că poate posta oameni peste tot în Brooklyn fără să bage nimeni de seamă?

— Îi vei da acestui… personaj… scrisoarea asta? Scrisoarea originală? Dar… semnul ăla de identificare, oare e bine să lași pe altcineva să-l vadă?

— Anne, cum am zis, e o chestiune de încredere. Nu mi-or fi plăcând mie oamenii ăștia, dar au și hoții onoarea lor.

— Ce părere are colonelul Schwarzkopf despre asta? Îi vei spune că dai

scrisoarea?

Charles s-a înroşit la faţă.

— Eu sunt la comandă, Anne! Ţi-am spus!

— Iar eu sunt soţia ta şi mama lui Charlie. Îţi spun să faci asta prin colonelul Schwarzkopf.

Charles n-a răspuns. Furia lui era diferită de a mea; era bobinată, încolăcită atât de strâns, că putea să-ţi scape neobservată până răbufnea, tăind profund. Nu o vedeam des. Dar o percepeam acum şi, cu toate că odinioară m-ar fi putut speria, astăzi nu-mi mai rămăsese frică şi pentru soţul meu. Doar pentru fiul meu.

Când Charles a vorbit într-un târziu, cuvintele lui au fost măsurate, precise.

— Anne, cred că voi include regimul copilului în răspunsul nostru. Ai vrea să-l scrii acum?

— Da, firește. M-am ridicat în picioare, apoi m-am oprit în spatele scaunului său. Aplecându-mă, l-am pupat pe Charles pe obraz. El n-a reacţionat. Când m-am retras, rănită, el a pus mâna o clipă pe obrazul meu, trăgându-mă lângă el înainte de a-mi da drumul.

Pe urmă a reînceput să studieze biletul, de parcă ar fi putut vedea în literele alea scrise grosolan ceva ce noi, restul, nu reuşeam.

Am dat să urc scările; colonelul Schwarzkopf stătea jos pe palier, ţinându-şi capul în mâini. Şi-a ridicat privirea. Şi deodată mi-am dat seama ce trebuie să fac.

— Colonele! Nu-l puteţi opri! Colonelul s-a ridicat alarmat. Ascultaţi-mă. Nu-l puteţi opri pe Charles. Trebuie să facă de capul lui… cum a făcut întotdeauna şi întotdeauna a făcut bine. Asta nu poate pricepe el acum… că greşeşte, că situaţia asta îl depăşeşte. Dar vă rog, vă implor. Faceţi orice aveţi de făcut.

— Pe la spatele lui?

— Dacă e posibil, da, dar colonele, vorbesc serios. Voi răspunde în faţa lui Charles. Mie nu mi-e frică, ca vouă celorlalţi.

— Spuneţi că…

— Colonele, ascultaţi cu luare-aminte. Spun că soţul meu n-are habar cum să procedeze, dar n-o să admită niciodată asta. Deci o admit eu în

locul lui. Spun că vă autorizez să faceţi orice aveţi de făcut. Interogaţi servitorii. Postaţi oameni la cutiile poştale. Vrea să le dea ultima scrisoare indivizilor ălora din New York, iar eu cred că asta e o greşeală îngrozitoare. Pur şi simplu… faceţi orice trebuie să faceţi ca să-mi aduceţi băiatul înapoi acasă.

Colonelul s-a uitat lung la mine. Apoi, cu capul lui uriaş – ca de buldog, pătrăţos şi cu fălcile căzute –, a făcut semn înspre uşa închisă a lui Betty, în fundul holului. Ţinea lumina aprinsă; se vedea pe sub uşă. Când o văzusem ultima oară? Nu-mi aduceam aminte.

— Pot să-i pun din nou întrebări domnişoarei Gow? Colonelul Lindbergh a spus…

— Întrebaţi-o orice, l-am instruit pe colonelul Schwarzkopf. Testaţi-o la poligraf. Betty îl iubeşte pe copil, dar poate cineva din preajma ei nu. Întrebaţi-o de Red. Apoi vorbiţi cu Elsie şi Ollie. Întrebaţi-i orice. Orice aveţi nevoie. Pe toţi servitorii. De aici şi de la Next Day Hill. Începeţi cu Violet Sharpe – cu ea am vorbit la telefon în ziua aia. Ea ştia că vom sta aici.

El m-a cercetat sceptic, poate căutând-o pe mama isterică. Apoi, spre surprinderea mea, mi-a luat mâinile în ale lui şi a spus:

— Vă mulţumesc, doamnă Lindbergh. Ştiu că nu v-a fost uşor.

Am expirat într-un râs mirat. „Of, bărbaţii!“ Cât de puţine ştiu, în definitiv.

— Nu, colonele, vă înşelaţi. Vorbim de copilul meu. A fost foarte uşor.

A trecut o săptămână. Opt zile. Zece. Paisprezece.

Două săptămâni de la acea noapte îngrozitoare. Două săptămâni cu un singur mesaj în plus, care anunţa că iarăşi creştea suma de răscumpărare.

Acum casa căpătase un ritm, un zumzet harnic, hotărât, deşi nu se întorsese nici pe departe la normal; nu-mi aminteam cum era normalul. Centrala telefonică era tot în garaj, ţârâind asaltată de ponturi, de indivizi duşi cu pluta şi de inşi care sperau să audă vocea mea sau pe a lui Charles. Peluza noastră se preschimbase în glod. Colonelul Schwarzkopf îşi făcea în continuare apariţia în fiecare dimineaţă, oamenii lui stăteau cârd mai departe în corturi şi nu ştiam niciodată la ce oră mi se va cere să ies din dormitorul meu pentru încă o consfătuire între detectivi sau poliţişti.

Politicieni veneau cu maşina pe aleea noastră doar ca să-şi facă poze pe o scară ruptă găsită pe jos sub camera goală a copilului meu.

Doar dormitorul copilului rămăsese neatins după prima noapte de căutare frenetică. Pretutindeni se aşternuse un strat subţire de praf, nederanjat decât atunci când intram eu înăuntru. O făceam o dată pe zi, la ora la care în mod normal îl puneam pe copil la culcare. Era obişnuinţă, era rutină – iar eu nu voiam să mă dezbar de ea. Mă înspăimânta gândul că, dacă aş fi făcut-o, nu voi mai avea posibilitatea s-o reiau.

Surprinzător, haosul nu mă deranja. Activitatea constantă însemna speranţă – toţi oamenii ăia lucrau ca să mi-l aducă pe Charlie înapoi acasă, căci credeau că există şanse.

Pe măsură ce zilele s-au scurs, împrejurimile mele au devenit mai bizare; însingurată în casa mea cea nouă, eram conştientă că la capătul drumului de acces lumea vindea ca suveniruri fotografii cu fiul meu dispărut. Avioanele survolau jos pe deasupra capului, pline cu spectatori nesăţioşi. De pe un aerodrom din vecinătate se lansau vizite turistice.

Însă nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru titlul pe care l-am văzut într-o după-amiază rece, când câţiva fulgi de nea întârziaţi cădeau alene la fereastră. „Sora părăsită, suspectă în dispariţia bebeluşului Lindbergh. De ce nu s-a dus domnişoara Morrow s-o consoleze pe doamna Lindbergh?“ Iar alături apărea o fotografie neclară cu Elisabeth, făcută cu ani în urmă; atipic, ea nu zâmbea. În schimb, din cauza tuşului pătat şi negru, părea aproape duşmănoasă.

Of, Elisabeth! Cum fusese târâtă în coşmarul meu? Dintr-odată, toate lunile trecute s-au risipit; am uitat stingherealа dintre noi, am uitat cât de bolnavă şi plăpândă fusese în ultima vreme. Mi-am amintit-o, în schimb, pe sora care-mi stătuse mereu alături, râzând cu mine, îmbiindu-mă, trăgându-mă în strălucirea solară care o înconjura permanent, chiar şi când eu stăruiam că eram mai fericită în umbră. *Ea* mă încurajase s-o înfrunt pe mama când voisem să merg la Vassar, nu la Smith. *Ea* stăruise, când eu aveam zece ani şi voiam să-mi pun suc de lămâie în păr ca să semene mai mult cu al ei, că părul brunet e mai frumos decât cel blond.

Ea ar fi trebuit să se mărite cu eroul, nu eu. Simţeam nevoia să-i spun că înţelegeam de ce n-o făcuse, acum.

Am pornit spre telefonul din holul mare, dar confruntată cu eficiența lui neagră, solidă, am ezitat; n-am putut ridica receptorul. Din fericire, mama a ales acel moment să-și facă de treabă într-un colț cu un teanc de pături în brațe.

— Mamă, m-am gândit. Ai putea… crezi că Elisabeth ar putea veni aici? Crezi că e destul de puternică pentru toate astea?

— Ai văzut ziarul.

Nu era o întrebare și mi-am dat seama că-l strângeam încă în mână.

— Da. Dar nu ăsta-i motivul, sincer. Mi-e dor de ea și o vreau aici cu mine. Am nevoie de ea.

Mama a lăsat păturile pe o bancă și s-a așezat alături. S-a frecat la ochi până i s-au înroșit, iar ridurile din jurul lor s-au săpat și mai adânc în pielea ei. Mi-am dat seama deodată cât de egoistă fusesem. Viețile atâtor persoane, nu doar a mea – toate pătate pe vecie. Ca vălurelele pe un iaz când arunci o pietricică; undele se propagă din ce în ce mai departe de centru.

— Anne, știu că între voi două s-a întâmplat ceva. N-am întrebat niciodată ce.

Nu puteam răspunde. Ce Dumnezeu să-i spun?

— Deci cred că ar trebui s-o suni chiar tu. N-o suni?

— Of, mamă, eu… Dar chiar în timp ce protestam, mama formase numărul și mi-a dat receptorul.

— Next Day Hill, a răspuns o voce precaută. A lui Violet Sharpe.

— Aici Anne…

— Oh, Doamne! Și cu un hohot sugrumat mi-a făcut legătura cu dormitorul lui Elisabeth.

— Anne? Sunt vești? Glasul lui Elisabeth era panicat.

— Nu… nu, nimic. Voiam doar să… Vreau să-ți cer să vii aici. Să stai o vreme. Să stai cu mine, adică. Un timp.

— Oh, Anne! Draga mea dragă! Bineînțeles. Voi veni imediat.

— Nu te superi? După toate astea…

— Anne, încetează.

— Mi-a fost dor de tine.

— Și mie mi-a fost dor de tine, scumpo. Voi fi acolo cât de repede pot.

— Îți mulțumesc, am șoptit, de parcă în acele două cuvinte mama ar fi putut auzi motivul pentru care ne înstrăinaserăm.

— Sst, mi-a murmurat sora mea în ureche. Sst! Acum mergi să te întinzi, Anne.

— Încetează să-mi spui ce să fac, am protestat eu, la fel de încăpățânată ca pe vremea când aveam zece ani, iar ea doisprezece.

— Niciodată! Râdea când a închis. Iar anii și distanța dintre noi au dispărut.

Mama a luat telefonul și l-a pus la loc în firida din perete.

— Iubito, trebuie să te odihnești un pic. Arăți îngrozitor. Pe unde s-o fi dus Charles?

Am clătinat din cap și m-am frecat pe spate.

— Nu-mi zice. Primește telefoane la orice oră, se întâlnește în toiul nopții cu bărbați pe care nu mă lasă să-i văd. Trece… Trece prin momente grele.

Colonelul Schwarzkopf, deși la fel de respectuos, atent să nu-l contrazică niciodată pe Charles în public ori în presă, nu-i mai cerea lui Charles permisiunea de a acționa. Colonelul interoga în fiecare zi personalul domestic și nu se mai ascundea de Charles. Părea deosebit de interesat de angajații de la Next Day Hill; îi acorda o atenție specială lui Violet Sharpe. Mama era foarte supărată din cauza interogatoriilor; se simțea protectoare față de Violet, fata fiind atât de impresionabilă și de simplă. Îmi plăcea de Violet; în ciuda isteriilor ei ocazionale, fusese întotdeauna dulce și loială, predispusă la lacrimi de fericire oricând primea un cadou, un bonus ori doar un liber neașteptat.

Însă nu puteam uita că ea răspunsese la telefon când sunasem în fatidica zi de marți pentru a-i spune lui Betty să vină la noi. Violet alertase, probabil, pe cineva în legătură cu schimbarea noastră de planuri. Pe Charles îl înfuria că autoritatea și judecata îi erau puse sub semnul întrebării. N-a aflat niciodată că eu eram responsabilă. N-aș fi negat dacă m-ar fi întrebat, dar n-a făcut-o niciodată. Poate nu voia să știe.

Însă furia nu-i disimula disperarea. M-am prefăcut că nu-i văd cearcănele de epuizare de sub ochi, felul cum atârnau acum hainele pe el, clipitul extenuat care-l apuca uneori necontrolat.

De dimineaţă, Charles îndrugase ceva despre o nouă pistă, înainte de a fugi la întâlnire cu alt necunoscut. Am dat încrezătoare din cap şi, cum făcusem în fiecare zi de când îmi dispăruse copilul, i-am spus soţului meu că aveam încredere în el. Apoi m-am dus în camera rece, goală a bebeluşului şi m-am uitat cu ochi goi pe fereastră cum Charles a pornit maşina şi a demarat pe alee, cu toţi poliţiştii stând respectuos în poziţie de drepţi.

În asemenea momente, îmi era dor să cred în soţul meu aproape mai mult decât îmi era dor de copil.

— Du-te sus, a stăruit mama iar, luându-mi din mână ziarul cu titlul ăla oribil. Odihneşte-te! Ai grijă de copilul pe care-l aştepţi.

Am încuviinţat. Mă săturasem până peste cap de oameni care să-mi spună ce să fac. M-am dus totuşi la etaj, nu cu gândul să mă odihnesc, ci să scriu. În ultimele săptămâni începusem iarăşi să scriu poezie. Poeme întunecate, poeme fără speranţă. Poeme de pierdere şi deznădejde; sonete despre o pierdere iminentă, peste care speram că voi da într-o bună zi şi voi râde de absurditatea lor.

— Doamnă Lindbergh?

Am ridicat ochii, speriată; Betty stătea în picioare în faţa uşii mele deschise. Tot în rochia de bonă, cu şorţ alb în jurul taliei. Însă acum o vedeam cu alţi ochi; rolurile noastre erau în sfârşit cum se cădea. Eu eram mama. Pierderea mea, mâhnirea mea erau mult mai copleşitoare decât ale ei, şi m-am simţit, în sfârşit, mai bătrână. De fapt, antică şi de demult; fiecare zi în care fiul meu lipsea părea să adauge ani la viaţa mea, de aceea mă miram, când îmi vedeam reflecţia în oglindă, că nu aveam umerii căzuţi şi artrită. Mă miram să constat că părul meu era tot negru şi nu se albise peste noapte.

Pe de altă parte, Betty părea mult mai tânără; nesigură, în sfârşit, pentru cea dintâi oară de când o cunoşteam. Nesigură de rolul ei într-o casă fără copii; nesigură de durerea ei; cât să arate, cât să ascundă. Nesigură pe loialitatea noastră, a lui Charles şi a mea. Şi, cu toate că n-o învinuiam, nu mă puteam uita la ea fără supărare.

Ea îl ţinuse, fusese privilegiată să-i poarte de grijă, mult mai des decât mine. Bună parte din viaţa lui eu lipsisem şi mi-era cumplit de ciudă pe ea

din cauza asta. Dar cel mai mult eram supărată pe mine. Fiindcă-l urmam pe Charles ori de câte ori pocnea din degete; fiindcă îmi abandonasem fiul de atâtea şi atâtea ori.

— Doamnă Lindbergh, trebuie să vorbesc cu dumneavoastră, a şoptit Betty, închizând uşa după ea. Am făcut semn spre un scaun chiar de lângă fereastră şi m-am aşezat pe cel din faţa lui. Pădurile din jurul casei noastre erau chele, despuiate; primăvara părea la o eternitate distanţă. Şi speram că va rămâne aşa; nu mă răbda inima să văd lumea întorcându-se la viaţă dacă băieţelul meu nu era cu mine s-o împărtăşim.

— Ce este, Betty?

Ea şi-a tras scaunul mai aproape de al meu şi m-a luat de mână; speriată, m-am tras înapoi. Nu mă mai atinsese înainte; ea, care îl copleşise pe bebeluşul meu cu sărutări şi îmbrăţişări, nu dăduse niciodată mâna cu mine.

— Vă rog, vă rog să mă iertaţi, doamnă Lindbergh!

— Să te iert? Să te iert pentru ce?

— Fiindcă nu l-am verificat destul în noaptea aceea. Fiindcă nu am controlat dacă obloanele se închid. Fiindcă…

— Fiindcă i-ai spus lui Red că vom fi aici? Fiindcă ai spus altcuiva?

— Nu! Nu, nu cred că… doar nu credeţi că Red e amestecat? Sau altcineva de la Next Day Hill? Doamnă Lindbergh, doar nu credeţi tocmai dumneavoastră că… vai, colonelul nu crede că vreunul din noi e amestecat! Cum puteţi?

— Fiindcă eu sunt mama lui Charlie! Fiindcă nu ştiu ce să mai cred! Nimeni nu ştia că în noaptea aia vom rămâne la casa de aici, afară de tine, Elsie şi Ollie şi cei de la Next Day Hill. Nimeni altcineva nu ştia! Dacă cineva a plănuit asta, n-ar fi plănuit-o pentru o seară de marţi, fiindcă noi n-am mai stat niciodată aici într-o marţi! Dezlănţuindu-mi cele mai negre bănuieli, m-am repezit spre Betty. Dar *tu* ştiai. *Tu* i-ai spus lui Red. Cui altcuiva ai mai spus? Cui? Acum o zgâlţâiam, iar ea plângea.

— Nimănui, nimănui! repeta iar şi iar, dar eu o zgâlţâiam mai departe, pretinzând un răspuns.

— Anne!

Betty şi eu am sărit cât colo; ea s-a depărtat de mine plângând; eu m-am

întors spre fereastră în clipa când Charles a năvălit în cameră, cu un pachet în mâini.

Încă gâfâind, mi-am încleştat pumnii, care mă mâncau în continuare să tabăr pe cineva – mi se dezlănţuise furia înăbuşită atâta timp. Soţul meu a alergat spre mine.

— Anne, ţi-l aminteşti pe James Condon[21]?

21. Profesor pensionat din Bronx, care a jucat un rol important şi controversat în cazul răpirii.

— Doamnă! a spus Condon cu o plecăciune absurdă. Doamnă Lindbergh, e un privilegiu să vă salut din nou.

— Da, am spus eu, dându-mă câţiva paşi în spate, cu mintea năucită refăcând încă discuţia cu Betty, deşi acum era silită să asimileze prezenţa unui necunoscut în dormitor la mine. După aceea l-am fulgerat din priviri pe Charles. La ce altceva avea să mă mai supună? Câţi descreieraţi avea să-mi mai aducă?

Cu o săptămână în urmă îmi făcuse cunoştinţă cu o femeie cu puteri paranormale, o femeie înzorzonată cu eşarfe parfumate şi bijuterii ieftine, care mi-a înşfăcat palma în mâna ei murdară şi mi-a zis că prevestea o bucurie deosebită cândva curând. Cu două săptămâni înainte îmi prezentase un medium care a propus ţinerea unei şedinţe spiritiste în camera copilului.

Condon era doar ultimul dintr-o serie de escroci şi şnapani, un slugarnic care se oferise cavalereşte (termenul lui) voluntar să facă pe intermediarul între „eroul vremii noastre“ şi „odioşii răpitori“. Săptămâna trecută Charles îl adusese aici ca să mă cunoască, ba chiar îi permisese să doarmă în camera copilului şi să ia cu el o jucărie, în caz că avea ocazia să-i întâlnească personal pe răpitori.

— Anne, îţi aminteşti că ţi-am povestit dimineaţă despre o nouă pistă. Condon, aici de faţă, a publicat un anunţ la mica publicitate în ziar şi ce crezi? L-au contactat! S-a întâlnit cu ei!

— E îndatorirea mea patriotică, doamnă. Altă plecăciune. Eu nu-s decât un cetăţean, un cetăţean obişnuit. Probabil răpitorii mi-au simţit sinceritatea, căci s-au întâlnit într-adevăr cu mine.

— Anne, stai jos, a zis Charles cu sufletul la gură. Nu-l mai văzusem

niciodată atât de surescitat; avea ochii măriți, fața îmbujorată. Asta e breșa pe care am căutat-o. Răpitorii n-au dorit să vorbească cu gangsterul, dar, dintr-un motiv sau altul, vor să comunice cu acest bărbat.

— De unde știm că-s ei? După… după ce contactul tău a vândut biletul de răscumpărare?

Exact cum se temuse Schwarzkopf, contactul interlop al lui Charles le vânduse ziarelor biletul de răscumpărare cu semnătura autentică. Acum primeam cu nemiluita bilete cu însemnul acela ciudat cu trei găuri. Era imposibil să ne dăm seama care erau reale și care nu.

— Fiindcă mai e ceva, a zis Charles potolit. Mi-a pus pachetul cafeniu în poală, apoi l-a desfăcut cu deferență, dând la iveală o bucată de țesătură gri de lână. Un combinezon de noapte Dr. Denton gri, din lână. Mărimea doi.

Am dus materialul la față; am strâns ochii, l-am adulmecat, voind cu disperare să miros inocența copilului meu, puful lui, mireasma de măr a șamponului, crema Vicks pe care i-o masasem pe piept în noaptea aia. Atât de mult voiam să le miros pe toate, încât, pentru un moment, le-am mirosit –, dar apoi mi-am dat seama că nu era decât dorința memoriei. Materialul ăla nu mirosea a nimic din toate astea; de fapt, nu prea avea deloc parfum. Doar un iz vag de umezeală, de parcă ar fi fost spălat proaspăt.

Însă trecuse atât de mult timp. Dacă Charlie ar fi fost deghizat cumva, în alte haine, atunci poate îi spălaseră combinezonul de noapte…

I-am dat materialul înapoi lui Charles și m-am uitat la Betty, țintă.

— E costumul lui? Ce crezi? Trebuie să-mi spui adevărul, Betty. Mereu.

— Cred că este! Chiar cred, doamnă Lindbergh! Mi se pare că-l recunosc! Cu obrajii roșii ca focul, Betty a întins o mână șovăitoare să pipăie țesătura.

— Atunci ăsta este! În sfârșit suntem pe drumul cel bun!

Charles se plimba încoace și încolo, energizat, cât pe ce să dărâme o lampă de pe masă. A traversat camera cu un singur pas gigantic.

— Anne, ăsta este, mi-a spus mie – doar mie; parcă acum nu mai eram prezenți decât noi. A îngenuncheat și a netezit materialul din poala mea, vorbind încetișor, insistent: Betty l-a recunoscut imediat. Și tu… am

văzut-o pe fața ta. Știu că vrei să fii absolut sigură, Anne. Știu prin ce chinuri ai trecut și cât de încurcată ești probabil… și cât de greu trebuie să-ți fie acum să speri, după câte s-au întâmplat. Însă Condon aici de față a vorbit cu bărbatul care ne-a dat asta. A spus că totul a fost plănuit un an de zile, că bebelușul e sănătos, că două femei i-au purtat de grijă într-o barcă. Două femei! Gândește-te la asta! Părea foarte sigur pe el și avea asta.

Charles m-a apucat de mâini, ca și cum mi-ar fi putut transfera toată încrederea lui.

Am clătinat din cap, încă ezitând să cred. Avea dreptate. Îmi *era* frică să sper. Deși numai asta mi se spusese să fac – singura treabă care-mi fusese încredințată –, în adâncul inimii nu sperasem. Dar acum… oh, Charles era atât de sigur pe el! În sfârșit, după săptămâni de alergătură, într-un joc disperat de capă și spadă, arăta ca Charles de odinioară. Băiatul cu ochi limpezi. Cel mai bun pilot din câți știa; cel mai bun din câți existau.

— Ai vrea… în cazul în care colonelul Schwarzkopf îl poate verifica… Am luat iar țesătura, însușindu-mi-o lent, lăsându-i cutele uzate să-mi înmoaie inima. Charles a pălit când am pomenit de colonelul Schwarzkopf, dar nu mi-a păsat. Oricât aș fi voit să-l cred, aveam nevoie să aud părerea colonelului Schwarzkopf, chiar mai abitir. Mi s-au întețit bătăile inimii, m-am îmbujorat la față, de parcă m-ar fi descoperit făcând o indiscreție, dar nu m-am ferit de privirea lui.

— Înțeleg. A fost un chin. Înțeleg. Și cu aceste cuvinte Charles mi-a permis să-i contest pentru prima oară metodele.

— *A fost* un mare chin. Pentru amândoi. Dar în cazul în care colonelul Schwarzkopf e de acord, atunci… Am dat din cap, convingându-mă să mă dedau, în sfârșit, luxului speranței. Cred că e al copilului, seamănă într-adevăr cu salopeta lui. Cred! Deci… acum ce facem? Știm că îl au. Așadar le dăm pur și simplu banii? Așa se procedează? Și pe urmă îl luăm înapoi? Inima a început să-mi bată tot mai iute cu fiecare cuvânt, până am sărit de pe scaun și l-am prins de mână pe domnul Condon. Oh, vă mulțumesc… fiți binecuvântat!

L-aș fi pupat acolo pe loc, dar n-am făcut-o. Bătrânelul s-a înclinat încă o dată și și-a șters o lacrimă din ochi.

Ochii mei erau uscați și am simțit un val subit de energie, de optimism,

năvălindu-mi prin vene. Pentru prima oară în săptămâni întregi mi-a fost foame. Eram lihnită! Copilul din mine s-a mişcat, ca pentru a-mi aminti cât de înfometat era şi el, şi am râs în hohote.

— Avem atâtea de făcut, i-am spus soţului meu, care a dat indulgent din cap, iar timpul s-a accelerat, filele calendarului au căzut, şi eu am început să recunosc iarăşi lumea. Casa asta e vraişte! Nu vreau să vină acasă şi s-o vadă aşa, tu vrei?

Charles a clătinat din cap, dar eu de-abia dacă m-am oprit să iau aminte. Continuam să mă vântur de colo-colo, cu mintea plină de planuri – planuri încântătoare, obişnuite, planuri pe care le făceau şi alte familii, chiar în momentul acela.

— Va trebui să-i luăm nişte hăinuţe de primăvară. N-am apucat să cumpărăm nimic nou. Crezi că a crescut mult? Copiii cresc aşa repede la vârsta asta. Charles, Charles, crezi că Charlie ne mai ţine minte?

— Bineînţeles, Anne, a murmurat soţul meu, şi mi-am dat seama deodată că toţi cei din încăpere se zgâiau la mine de parcă nu mă mai văzuseră niciodată. Şi presupun că nu mă mai văzuseră; nu cunoscuseră această făptură fericită, plină de speranţă. Până atunci.

— Îmi pare rău, m-am pierdut cu firea, am spus sfios, dar nimeni nu părea deranjat. Te rog, du-te şi fă ce trebuie să faci. Te rog… du-te! L-am apucat pe Charles de braţ şi i-am făcut vânt pe uşă – spre marea surprindere a lui şi a celorlalţi. Du-te să vorbeşti cu colonelul Schwarzkopf… arată-i materialul şi apoi aranjează tot! Asta am aşteptat, nu? Du-te!

Râzând, Charles m-a lăsat să-l împing pe hol. Condon ne-a urmat – din nou cu o plecăciune elaborată. Betty m-a apucat de mână şi ne-am îmbrăţişat. Uitate erau furia, bănuiala, incriminarea; acum ne unea bucuria. Apoi a plecat şi ea.

M-am dus la birou şi am început să alcătuiesc o listă cu tot ce vom avea nevoie pentru întoarcerea acasă a copilului. Charles mă învăţase atât de bine! Înainte de a ne cunoaşte, nu fusesem prea grozavă la întocmit liste; acum, constatam, le făceam cu uşurinţă. Totul datorită soţului meu – încă un miracol săvârşit de el!

Însă înainte de a începe, m-am pomenit scriind un cuvânt. Doar un

singur cuvânt, cuvântul pe care nu-mi îngăduisem să-l scriu, să-l rostesc, până acum…

„Speranță!“

CAPITOLUL 11

Era jumătatea lui mai. Trecuseră mai mult de două luni de la răpirea copilului meu.

În casă domnea liniştea acum. Centrala telefonică era încă operativă, dar primeam doar vreo sută de apeluri pe zi. Poliţiştii şi alţi necunoscuţi nu îşi mai făceau veacul prin casă; Elsie curăţase toate covoarele, lustruise podelele, scosese paturile pliante.

Tăcerea, rânduiala mă îngrozeau. Toţi oamenii aceia lucraseră ca să-mi aducă copilul acasă deoarece gândeau că există şanse. Imposibil să nu vezi atmosfera mai potolită ca pe o resemnare.

Colonelul Schwarzkopf menţinea un birou în casă, lucrând independent de Charles, deşi Charles îl ascultase într-o chestiune; îi plătise omului lui Condon răscumpărarea în certificate de aur marcate[22], ca să poată fi urmărite.

22. Asemenea certificate de aur au circulat ca monedă de schimb în Statele Unite în perioada 1863–1933.

Însă colonelul nu mai credea că băieţelul meu trăia. Nu mi-o spusese, şi cu siguranţă nu i-o spusese lui Charles, dar o ştiam, chiar dacă n-o conştientizasem pe deplin. Era ca o ecuaţie matematică deosebit de grea la şcoală: recunoşteam simbolurile şi literele. Însă ce reprezentau ele nu pătrundea în mintea mea.

Pe parcursul ultimei luni, investigaţia luase o întorsătură grotescă. Fără ştirea colonelului Schwarzkopf, poliţia trimisese un om să inspecteze incineratorul din pivniţa noastră. Insistase ca eu şi Charles să îl însoţim. Măsurându-ne cu ochi bănuitori pe amândoi, aşezaţi în picioare lângă cuptorul incandescent, cernea cenuşa cu o lopată.

— Caut fragmente de oase, ne-a informat el glacial. Am sărit în spate,

dând peste soțul meu împietrit; nici unul din noi n-a scos o vorbă ore în șir după ce bărbatul a plecat, reticent, cu mâinile goale, dar săgetându-ne cu privirea, acuzându-ne de ceva inimaginabil.

Altă dată am auzit afară bufnituri repetate; când m-am uitat pe fereastra din sufragerie, am văzut câteva scări rupte pe jos și una intactă rezemată de casă, sub fereastra de la camera copilului. Un polițist era pe la jumătatea ei, la vreun metru și jumătate de sol, cărând un sac de făină de mărimea unui copil de optsprezece luni. Cu un pârâit de rău augur, scara s-a rupt exact unde se rupsese scara originală; în trei bucăți. Polițistul s-a agățat de o latură a scării, ținută bine de colegii de jos.

Dar sacul s-a prăvălit la pământ cu o bufnitură odioasă, în cădere lovindu-se de fațada casei, în timp ce bărbații chiuiau la isprava lor:

— Așa s-a rupt de fiecare dată, ca scara pe care am găsit-o! Sacul ăla cântărește cât cântărea copilul, corect?

M-am prăbușit pe podea, bătându-mă cu pumnii în piept, tremurând cu forța țipătului slobozit ce răsuna turbat în mine.

Primăvara se îndârjise să vină, ignorându-ne necruțător pustiirea. În plimbările făcute în preajma casei, însoțită de Elisabeth, căutam un sens în toate. La fel și ea.

— Uite, Anne, uită-te la frunzulițele noi! Răsar lalelele, a spus ea într-o după-amiază, când soarele vindeca și vântul lingușea.

— Dar răsar aiurea. Toate aplecate.

— Fiindcă atâția polițiști au călcat pe ele, m-a dojenit ea. La anul vor ieși cum trebuie.

— La anul. Am clătinat din cap, incapabilă să pricep. Oare unde vom fi la anul cu toții?

— Charlie va avea aproape trei ani, iar bebelușul cel nou va merge de-a bușilea! Elisabeth a râs. Îți închipui în ce hal vor fi atunci florile astea?

Am surâs chinuit, încercând să-mi imaginez. Însă în mintea mea, noul bebeluș semăna cu Charlie. Iar Charlie la trei ani… spre groaza mea, nu-i puteam vedea chipul; în imaginația mea, piciul fugea cu spatele la mine. Fără a se întoarce vreodată.

— Oh! Nu m-am putut stăpâni; m-am oprit în loc, înspăimântată să mai fac un pas.

— Ce-i? Anne, ți-e rău?

— Nu, e doar… prostesc. Însă pentru o clipă nu l-am putut vedea. Nu l-am văzut *pe el*. Charlie. Oh, Elisabeth, dacă…?

Spre deosebire de soțul meu, spre deosebire de mama mea, amândoi neînduplecați în refuzul de a-mi îngădui vreun gând negru, sora mea mi-a îngăduit această întrebare.

— Nu știu, Anne. Nu știu. Într-un fel sau altul vei merge mai departe, totuși. Va trebui s-o faci. Dar nu vei fi singură. Îl vei avea pe Charles, pe mama, pe Con, pe Dwight. Mă vei avea pe mine.

— Știu. Și am apucat-o de mână; mâna ei firavă, cu pielea atât de subțire, că-i simțeam pulsul. M-am rugat pentru ea, chiar atunci; aveam nevoie ca Dumnezeu s-o cruțe, fiindcă dacă m-ar fi părăsit ea, n-aș mai fi avut cu cine să vorbesc. Cât de zevzece fuseserăm amândouă, înainte!

— Am un secret să-ți spun, s-a destăinuit ea când am pornit iar la pas. M-am îndrăgostit. De Aubrey. Aubrey Morgan, îl știi. Vom locui în Wales, pe moșia lui. După… căsătoria noastră. A spus-o cu sfială, ca pe o dorință care s-ar fi spulberat, odată rostită.

— Elisabeth, ești sigură? Vreau să zic, dar Connie? Și nu-i ușor, să știi. Căsnicia. Nici măcar dacă ești… înzestrată cu un talent unic… pentru ea, ca…

— Ca tine?

— Cred că m-ai interpelat o dată pe tema asta, dacă-ți amintești. Deși cred că ai folosit termenul „dulce“. Am ridicat din sprânceană, iar ea a zâmbit. Știi, când eram mici mereu am crezut că tu vei fi cea care te vei mărita, dar acum… bănuiesc că am început să te socotesc cumva mai presus de căsătorie. Ești absolut sigură?

— Da, Anne. Da, asta vreau. Zbuciumul ăla, lângă Connie… nu-s destul de puternică pentru așa ceva, deci am renunțat. E mai simplu așa. Iar Aubrey e un bărbat cumsecade. Vrea să-mi facă viața ușoară. Nu mai grea, cum e lângă Connie. Ci mai ușoară.

Am tras cu ochiul la chipul lui Elisabeth; parcă radia. Deja ca o mireasă.

— Atunci sunt foarte fericită, am încredințat-o. Mama știe?

— Nu. Ne-am…. Ne-am gândit că cel mai bine e să așteptăm până… până se întoarce Charlie.

— Îl iubeşti pe Aubrey? Era ridicol s-o întreb dacă el o iubea pe ea; bineînţeles că o iubea. Toată lumea o iubea pe Elisabeth.

— Da. Oh, Anne… da! Îmi caută mereu în coarne, spunând că trebuie să ascult de doctori. Dar ce ştiu ei? Vor să trăiesc ca o invalidă, dar n-am s-o fac. Am aşteptat prea mult după… după senzaţia asta de împlinire.

I-am strâns mâna şi n-am dăscălit-o, spunându-i că şi eu voiam să asculte de medici. Sau că împlinirea poate fi preludiul unei tragedii. Ea îmi îngăduise disperarea; trebuia să-i îngădui şi eu fericirea. Aşa că ne-am plimbat în continuare, braţ la braţ; pierdute în gândurile noastre cu totul diferite.

Poate datorită lui Elisabeth şi înţelegerii ei desăvârşite începusem iar să scriu în jurnal. Ceva se descolăcise în mine şi trebuia să-i dau drumul pe pagină, fără să-mi pese ce spunea soţul meu. Când mă căsătorisem, Charles îmi ceruse să renunţ la jurnal, temându-se că cineva îl va fura şi îl va vinde ziarelor. Iar eu fusesem de acord.

Ce caraghios, acum, să-mi amintesc de vremurile când gândurile mele erau considerate ceva de păzit la fel de straşnic pe cât copilul meu!

Acum, prizonieră în clădirea asta neterminată, abia aşteptam să pun iar mâna pe stilou. Cu ajutorul lui puteam să-mi vărs nervii, să mă rog, aşa cum nu-mi permiteam în viaţa reală. Uneori mă îngrozeam de emoţiile pe care le descătuşam, căci nici Charles nu scăpa de furia mea. Ardeam acele pagini, nişte acolite de nădejde. Pe restul le ţineam ascunse, nedorind să le recitesc, dar nici să le distrug. Reprezentau ceva pentru mine; poate un mic triumf, o bătălie câştigată.

— L-ai văzut azi pe colonelul Schwarzkopf? am întrebat-o pe mama în seara zilei de 12 mai. Eram în camera mea, scriind în jurnal; ea îmi adusese ceai.

— A primit un telefon acum vreo jumătate de oră şi a plecat.

— Poate era Charles? Am ridicat privirea.

Mama a zâmbit trist şi a clătinat din cap.

— Nu cred, draga mea.

Am încuviinţat tăcută, dar nu eram dezamăgită cu adevărat. Eram prea plină de dezamăgiri ca să mai simt şi altele. Fiecare anunţ publicat în ziar de Condon, implorând după alte instrucţiuni de la răpitori, acum că

răscumpărarea fusese plătită. Fiecare săptămână trecută fără răspuns. Fiecare ţicnit care afirma că are informaţii noi. Fiecare vânătoare de himere în care Charles pornea cu aceeaşi încordare hotărâtă, îndârjită, în maxilar, modul sfâşietor de hotărât cu care-şi punea pălăria când pleca – cu o îndoitură rapidă a cotului, o bătaie resemnată pe creştetul capului, aproape ca o urare de noroc, mi se părea.

Era plecat deja de câteva zile, pilotându-şi avionul peste Capul May, căutând o barcă spre care îl îndrumase alt bărbat – unul pe nume Curtis – dornic de publicitate. De ce era mereu vorba de o barcă, habar nu aveam. Dar poate, poate de data asta…

— Charles a dat vreun telefon azi? am întrebat, însă acum nu m-am mai uitat la faţa bietei mele mame. Mama era bunătate, răbdare, suferinţă şi deznădejde; ea – cu Elisabeth – era totul pentru mine în acele zile. Tot ce soţul meu nu-şi îngăduia să fie; nu până când nu-l aducea înapoi acasă pe micuţul Charlie.

— Nu, scumpo, a zis mama oftând. După aceea s-a aplecat să mă pupe pe obraz şi m-a lăsat singură.

Luând ceaşca de ceai, am apucat o carte; o carte din care citisem deja: *Pământ bun*[23]. Trebuise să mă opresc din citit după ce O-lan şi-a omorât fiica din cauza foametei. Acum mă întrebam dacă voi mai fi în stare s-o termin vreodată. Am lăsat-o să cadă pe podea şi am luat altceva, ceva lejer, frivol. *S-a făcut, Jeeves!* [24]

23. Primul volum al trilogiei *Casa de lut*, semnată de scriitoarea americană Pearl S. Buck (1892–1973). (N.red.)

24. *The Inimitable Jeeves* de autorul britanic P.G. Wodehouse (1881– 1975), unul dintre romanele din seria majordomului Jeeves.

Întinzându-mă pe pat, am încercat să citesc. Însă după numai câteva minute îmi picau ochii în gură. Somnul era un refugiu. Orele treceau şi nu trebuia să ştiu, nu trebuia să simt. Aşa că am lăsat cartea să-mi cadă în poală şi mi-am îngropat capul în pernă, închizând lumea în afara ochilor strânşi tare. Însă înainte de a mă preda cu totul inconştienţei, s-a auzit un ciocănit la uşă.

— Charles? m-am ridicat greoi, cu vinovăţie, în fund; nu-i plăcea să aţipesc aşa de des. Charles? Tu eşti?

Ușa s-a deschis, dar nu era Charles.

În ușă stătea mama, iar în spatele ei se afla colonelul Schwarzkopf. La fața mamei nici nu mi-am aruncat privirea – m-am uitat drept pe lângă ea, cu atenția atrasă spre colonel. Și am știut, înainte de a-mi recăpăta suflarea și a mă pregăti; înainte să scoată el vreo vorbă. Cu mâinile tremurând, am apucat o pernă și am strâns-o la piept, ca și cum m-ar fi putut feri de ce avea el de spus.

— Doamnă Lindbergh, a început el, pe un glas încărcat de emoție neobișnuită. Doamnă Lindbergh, îmi pare rău că trebuie să vă spun asta.

— Anne, Anne, a șoptit mama și a izbucnit în plâns.

Am început să tremur violent.

— Azi dimineață s-a găsit un corp, a continuat colonelul. De către un șofer. Un șofer de camion, s-a corectat el, ca și cum amănuntul era important. La şapte kilometri de aici. Corpul descom… corpul unui copil foarte mic. Decedat. În vârstă de aproximativ optsprezece luni…

— Anne, copilul. Copilul… e cu tata acum.

Mama plângea, iar cele două voci, una atât de clinică, cealaltă atât de miloasă, formau parcă o fugă, din care eu înțelegeam frânturi; care-mi sfâșiau inima.

— Oh… oh!

M-am uitat pe rând la fiecare, în căutarea confirmării. Era acolo, în ochii brusc sticloși ai colonelului Schwarzkopf, în maxilarul lui care se mișca înainte și înapoi; pe chipul teribil de îmbătrânit al mamei, căci tristețea îi făcea să atârne fiecare trăsătură, ca și cum o mână gigantică șterse tot ce i se întâmplase bun vreodată.

Inima mea… a dispărut. A dispărut odată cu băiețelul meu; știam că nu voi mai afla nimic de nici unul din ei. Eram doar un vas gol, o cochilie, iar spiritul meu se îndepărta plutind de ea. De undeva de lângă tavan m-am văzut stând pe pat, cu brațele mamei în jurul meu…

Iar apoi, tot plutind, rătăcind deasupra – dar nu chiar zburând –, am văzut pătuțul gol. Camera goală. Brațele mele goale. Și inima mea mi-a amintit cu mânie, răzbunător, că nu va dispărea așa lesne ca băiețelul meu; s-a sfărâmat, străpungându-mi sufletul, iar țăndările s-au despicat apoi în diamante cu muchii ascuțite, neșlefuite.

— Am ştiut, m-am auzit spunând, gâfâind după aer, după raţiune. Cred că am ştiut de la început…

Se dusese. Copilul meu de aur, omuleţul meu dulce, serios. Dus. De pe pământ, din viaţa mea. Luat.

Luat. Luat. Luat. *Spulberat.*

— Cum.. cum a…? respiram cu greutate. M-am luptat să rămân conştientă – m-am luptat să mă doară, să simt. Trebuia s-o fac, pentru copilul meu. Era singurul lucru pe care-l puteam face pentru el acum – sau vreodată. *Pentru totdeauna*. Dinaintea mea se căsca un abis nemărginit de întunecime şi tristeţe, şi am ştiut, în clipa aceea, că-l voi căuta pentru totdeauna. Că voi vedea pentru totdeauna un pătuţ gol, un loc gol la masă, o dată goală în calendar care ar trebui să marcheze o zi de naştere, o absolvire, o nuntă.

Te voi iubi pentru totdeauna şi mereu, obişnuiam să-i cânt bebeluşului din braţele mele – oh, cât de micuţ era! Cât de drag! Pe atunci, „pentru totdeauna“ păruse un dar. Acum era o sentinţă de încarcerare.

— O lovitură la cap, a răspuns colonelul Schwarzkopf, cu vocea lui aspră incredibil de blândă, deşi stătea tot în picioare imediat lângă uşă, parcă temându-se că prezenţa lui putea face mai mult rău decât făcuseră deja cuvintele.

— Oh!

Iar când a spus-o, am simţit-o – lovitura. În inimă. Am urlat, ameţită de ea, cum făcuse negreşit şi copilul meu. Dar, spre deosebire de el, cu milă, ştiam că va trebui să retrăiesc acea lovitură iar şi iar, zi de zi, pentru tot restul vieţii mele.

— Credem că a murit instantaneu, doamnă Lindbergh. Aproape imediat, de fapt… în noaptea răpirii. Fiindcă trupul a fost… a stat acolo o bucată bună de timp.

— Atunci cum… cum ştiţi că este el?

— Amprente dentare, asemănare fizică, părul, spre exemplu… de asemenea, nişte material textil; pare să corespundă cămăşii de noapte pe care i-a făcut-o Betty în seara respectivă. De fapt… Betty a ajutat la identificarea corpului.

— Oh, nu! Cu toată durerea mea, mi-a părut rău pentru ea, o fată atât de

tânără nevoită să îndeplinească o sarcină atât de oribilă.

— Soțul dumneavoastră e pe drum spre medicul legist să facă același lucru. Știți, avem nevoie de un membru al familiei.

— Charles! Oh, cum l-ați… unde era?

— L-am contactat prin radio… era pe o barcă, așteptând vești de la tipul ăla Curtis. Acum e pe drum. Oamenii ăștia l-au luat de prost, doamnă Lindbergh.

— Vai, colonele, să nu-i spuneți asta! Nu cumva să-i spuneți asta!

Pe Charles l-ar omorî dacă ar crede că cineva și-a râs de el din capul locului, luându-l, cum spusese colonelul, de prost. El e mândru – tot o mândrie. Reputația lui însemna atât de mult pentru el. Nu putea…

„Nu!“ Nu mă voi gândi la Charles acum. Gândurile mele aparțineau, în sfârșit, copilului meu. Dintr-odată l-am văzut. L-am văzut zăcând în frunze, singur, rece și nemișcat, fără mine. Oare murise într-adevăr imediat? Ori suferise? Mă strigase – fața lui brăzdată de lacrimi mi-a apărut dinainte, cu ochii albaștri atât de inocenți, bărbia cu gropiță tremurătoare, și n-am mai putut răbda; am auzit un țipăt ascuțit, un urlet de durere și am știut că eu îl scosesem. Nu-l voiam pe Charles, nu-i voiam pe colonelul Schwarzkopf, pe mama, nu voiam aer, apă sau viață – nu-l voiam decât pe copilul meu. *Aveam nevoie* de el așa cum neîndoielnic și el avusese nevoie de mine; mă dureau pieptul, brațele după el; am tot întins mâinile, orbește, neprinzând altceva decât aer – aer gol, futil.

La un moment dat colonelul Schwarzkopf a plecat de lângă mine. Mult mai târziu, s-a furișat afară și mama, și am auzit-o hohotind pe hol, în fața dormitorului. Apoi am adormit – sau am leșinat; nu-mi amintesc decât beznă, căldură, hainele lipindu-se de mine, șuvițe de păr încleiate pe gât, respirația mea acră răsfrângându-se în pumnul meu, pe care îl țineam încă la gură, ca și cum durerea asta putea fi înăbușită.

Când m-am trezit, plângeam deja în hohote. De data asta n-am mai avut nici un moment fericit de uitare; mi-am amintit într-o clipită ce se întâmplase. Copilul meu era mort. Mă dureau coastele, ca de la o paralizie teribilă. Îmi simțeam gâtul inflamat; am crezut că n-am să mai pot deschide ochii vreodată, așa înroșiți și umflați erau.

Am auzit o tuse, o foială. Prea zdrobită ca să ridic capul, am deschis

ochii şi mi-am văzut soţul gârbovit într-un scaun lângă pat. Avea hainele boţite, faţa nebărbierită, părul nepieptănat. M-am întrebat dacă aşa arătase când aterizase la Paris, după ce stătuse treaz peste treizeci şi şase de ore la rând.

Nu-l voiam acolo. Nu voiam să am de-a face cu el, să fiu tare ca să nu-l nemulţumesc, să am gânduri de speranţă – să caut Steaua Polară, nu planeta cea mai strălucitoare. Îl uram şi voiam să am un lucru – durerea mea – doar pentru mine.

— Anne. S-a frecat obosit la ochi. Îmi dădeam seama că dincolo de fereastră era întuneric, deşi draperiile erau trase complet. Se făcuse noapte. Oare cât dormisem?

Zăceam totuşi, cu capul, cu tot corpul dureros, înfundat adânc în saltea de povara colosală a tot ce ştiam acum.

— Te-ai trezit, a zis Charles. Glasul lui era dogit şi monoton. Anne, au… am hotărât să… corpul… copilul… să incinerez corpul.

Corpul lui – pierit? Nu-l puteam îmbrăţişa pe Charlie o ultimă oară, nu-mi puteam lua rămas-bun?

— Cum îndrăzneşti? Furie – în sfârşit, înălţătoare furie. M-a ridicat, mi-a încleştat mâinile, m-a binecuvântat cu darul vorbirii. Cum îndrăzneşti? De ce? De ce nu m-ai întrebat ce vreau *eu*? E copilul meu! Al meu!

Charles a întors privirea.

— I-au făcut fotografii, Anne. Presa. Înainte de a ajunge eu acolo au dat spargerea şi cineva i-a fotografiat corpul. Nu era… acela nu era… copilul nostru, nu aşa cum vrem să ni-l amintim. Nu puteam lăsa să se întâmple din nou. Mă înţelegi? Trebuia să împiedic să se mai întâmple… nu ni-l pot lua aşa. Nu au dreptul.

Am gustat oroare şi repulsie, care-mi năvăliseră în gât, şi am crezut că o să-mi vină rău. Am închis ochii ca să nu mai văd camera învârtindu-se.

Charles mi-a adus un pahar cu apă, l-a aşezat cu grijă pe noptieră, apoi a luat iar loc. Nu s-a întins spre mine, şi eu nu m-am întins spre el.

Cândva, mai târziu, am adormit iar; un somn intermitent din care mă trezeam la răstimpuri tresărind, parcă temându-mă că mă voi îneca în el, înainte de a decide că nu conta.

Şi în tot acest timp, soţul meu a stat să mă vegheze. O dată l-am auzit

șoptind:

— Am crezut că-l pot duce înapoi acasă. Am crezut… am *știut*… că-ți voi aduce copilul înapoi.

Nu știu cu cine vorbea, pe cine încerca să convingă; pe el însuși sau pe mine.

E cumplit când nu poți să-ți vezi copilul mort. Când nu poți să-l atingi, să te joci cu părul lui, să-i pui jucăria preferită în brațele adormite și să-i șoptești la revedere.

Ești osândit să-l cauți pentru totdeauna. Fiindcă în momentele de neatenție, când slăbești strânsoarea frâielor asupra sănătății tale mintale, nu te gândești decât „Nu știu sigur că a murit. Nu știu, pentru că nu l-am văzut“. Așa că îl cauți oriunde mergi. La metrou. În mulțime. Pe terenurile de joacă.

Ineluctabil, timpul trece. Și știi că în timp ce tu-l cauți încă pe piciul vesel, pe îngerul cu păr bălai, dacă ar fi într-adevăr în viață ar avea cinci ani. Apoi zece. Iar acum…

Ar fi un om în toată firea.

Îmi scriu și acum bărbați spunându-mi că ei sunt fiul meu. Bebelușul Lindbergh, scriu ei, de parcă ar fi fost singurul. Bărbați adulți, care și-au trăit întreaga viață, îmi spun că le e dor de mine și se întreabă cum de i-am putut abandona. Îmi dau asigurări că totul a fost o greșeală, o farsă, un renghi care a luat o întorsătură proastă. Că au așteptat toată viața să îi găsesc.

Multă vreme am vrut să-i văd pe acești inși. Aproape imediat după ce Charles a decolat singur, într-o după-amiază brutal de însorită din mai, zburând peste strâmtoarea Long Island, aproape de locul unde ne petrecuserăm începutul lunii de miere, ca să împrăștie cenușa copilului nostru, am început să primim scrisori, telefoane, bătăi neașteptate la ușă. Chiar și atunci când mama, când Elisabeth mi-au spus să nu mă supun chinului, că oamenii ăia erau bolnavi, oameni răi care voiau de la noi mai mult decât dăduserăm deja. Chiar și atunci când Charles mi-a interzis, amenințând că mă va încuia în cameră cât el a coborât la parter, alungând nu o dată cu cizma lui bine plasată un adult care ne ținea de mână „fiul“ pe treptele din față.

O aşchie din cea mai bună, cea mai optimistă parte a mea s-a întrebat mereu: „Dacă Charles s-a înşelat în ziua aceea la morgă? Dacă amprentele dentare au fost greşite? Dacă bebeluşul meu e încă viu?“

Nu i-am întâlnit niciodată; nu i-am lăsat niciodată pe aceşti oameni în casa mea. Nu am răspuns niciodată la vreo scrisoare. Deşi le-am citit pe toate.

M-am resemnat să caut faţa pe care mi-o aminteam limpede – până în ziua când n-am mai reuşit. S-a întâmplat brusc. Feţişoara lui dragă stătea înaintea ochilor mei chiar înainte de a-i deschide dimineaţa – iar apoi a pierit. A dispărut, aşa cum intenţionase hoţul care-l furase. Din acel moment nu mi l-am mai putut aminti decât imobil, în una din fotografiile pe care le aveam, în general cea făcută la prima lui zi de naştere. Cea pe care o publicasem, care sfârşise pe afişele cu „dispărut“ ce împânziseră odinioară o ţară întreagă, unind-o în rugăciune şi apoi în mâhnire.

Ţara n-a trecut mai departe mult timp. Nu ne-a permis nici nouă să mergem mai departe. Aniversări au venit şi s-au dus. S-au promulgat legi spre protecţia copiilor; legi cu numele fiului meu pe ele. A avut loc un proces. Un proces senzaţional, oribil – „Procesul secolului“, l-au numit ziarele; iar vânzătorii de suveniruri au susţinut-o; iar celebrităţile care au asistat, doar de distracţie, au trâmbiţat-o. Într-o zi am depus mărturie şi am văzut lacrimi în ochii fiecărei persoane. Afară de bărbatul judecat că mi-ar fi omorât fiul; bărbatul care a fost descoperit într-un târziu deoarece cheltuise banii care, la insistenţele colonelului Schwarzkopf, fuseseră marcaţi. S-a dovedit că, până la urmă, fusese amestecat cel puţin unul dintre ţicniţii care-l duseseră cu preşul pe soţul meu chiar în timp ce copilul nostru zăcea fără viaţă într-un mormânt săpat pe jumătate în pădure.

La el nu m-am putut uita, nu după prima privire la faţa lui apatică, inexpresivă. Deci nu ştiu dacă el a plâns sau nu pentru mine.

Bărbatul acela a sfârşit pe scaunul electric. Unii au spus că n-a fost el făptaşul, sau cel puţin că nu fusese singurul. Dar, după cum ţara avea nevoie de un erou, de un ticălos avea şi mai mare nevoie, iar acel bărbat asta părea, cu accentul lui gutural, cu purtări sărmane de imigrant, cu un ochi lăsat ameninţător în jos. Dacă or fi fost implicaţi şi alţii – şi au

existat șoapte, zvonuri, deși Charles nu le lăsa să intre în casa noastră –, doar acest bărbat a fost electrocutat; ochi pentru ochi. Răzbunare. Eu n-am simțit-o.

Era mai presus de simțire; nici măcar durerile nașterii nu mi-au putut străpunge cochilia. Am născut un copil, alt copil; un copil diferit. I-am pus numele Jon, nu după cineva anume; după el însuși, cel care a trebuit să vină după.

Cât mai curând cu putință, de îndată ce trupul mi s-a vindecat, am fost de acord să zbor iar cu Charles. Ba chiar i-am dat ghes, spre surprinderea și, mă gândesc, recunoștința lui. Sus pe cer, doar noi doi, intangibili, exact ca *înainte* – doar atunci puteam simți. Știind sigur că Charles nu mă putea auzi de pe locul din față, am plâns în spate.

Prin toate lacrimile mele, prin toată durerea mea, n-am văzut semnele lor la el, deși le căutam mereu. În acea primă noapte nu m-am apropiat de el și n-am vrut ca el să se apropie de mine. Dar mai târziu am făcut-o. Suferința era mai mare chiar decât cerul pe care-l împărțisem, dar cerul nu-l cartografiasem o dată? Trebuia să ne cartografiem calea împreună în această călătorie nouă, infinită.

În unul din rarele noastre zboruri lipsite de scop, fără o misiune reală – alta decât aceea de a ne oferi amândurora un pretext de a fi singuri, împreună, în aer –, am aterizat pe o insulă lângă coasta din Maine. Era toamnă târziu, iar Jon avea doar câteva luni, ocrotit bine de mama, de detectivi și doi câini de pază dresați, în camera lui de la Next Day Hill. Era deja frig, oceanul, un gri de oțel. Sub aripa uriașă a avionului Sirius, acum reparat, eu și Charles ne-am cuibărit unul în altul pe o pătură, cu dinții clănțănind în timp ce încercam să bem supă dintr-un termos.

— Charles, mai ții minte când l-am luat pe Charlie sus prima oară? În după-amiaza aia la familia Guggenheim, când Carol era răcită rău?

Am surâs amintindu-mi; la început Charlie țipase din cauza presiunii din urechi, dar apoi se așezase binișor în poala mea și bătuse din palme.

— Mă întreb dacă n-ar trebui să înlocuim fereastra carlingii. Charles și-a vărsat supa pe pământ și a înșurubat capacul termosului până a pârâit. Avionul ăsta are atâtea mile la bord, plus că se apropie zborul de trasare european.

— Dacă tu crezi de cuviinţă, dar… mai ţii minte cum aplauda Charlie când am aterizat şi zicea „veaia“ „veaia“, şi tu credeai că zice „vâjâie“, dar eu ţi-am zis că spune „vreau iar“?

— Voi telegrafia la Lockheed. Dacă tot mă ocup, aş putea verifica şi transmiţătorul tău. Pare-mi-se că mi-ai zis că unul din tuburi îţi face probleme?

— Bine, da. Rezolvă. Dar Charles, nu-ţi aduci aminte…?

— Ba da. Mi-a îndesat termosul în mână, apoi s-a îndepărtat şi nu l-am văzut la faţă. Am văzut doar silueta lui înaltă, neclintită în combinezonul maro de zbor, conturată îndrăzneţ pe cerul gri şi apa gri. Vântul îi flutura părul roşiatic-auriu – atât de asemănător cu al lui Charlie, mai puţin cu al lui Jon, care era ceva mai şaten – până i l-a ridicat drept în creştetul capului. Bineînţeles că-mi aduc aminte. Cum poţi să crezi că nu-mi aduc? l-am auzit întrebând peste iureşul valurilor, peste ţipetele pescăruşilor.

— Dar nu vorbeşti niciodată despre el. Cred că ar trebui să vorbim. Uneori am senzaţia că sunt singura care a pierdut ceva…

— Nu, Anne. Trebuie să uităm. Totul. Acum, ar trebui să ne întoarcem.

Perplexă, l-am observat pe Charles Lindbergh întorcându-se la avionul lui cu pas sigur, cu o expresie de hotărâre în maxilarul încleştat, exact ca în toate jurnalele de actualităţi. Şi m-am observat căţărându-mă în spatele lui – tot exact ca în jurnalele de actualităţi.

Exact ca înainte, în acel zbor şi în toate celelalte am stat în spatele soţului meu; făcând graficul traiectoriei noastre, comunicându-ne poziţia oricui asculta. Imaginând punctuleţe de durere identificate de latitudine şi longitudine.

Dar pe măsură ce timpul a trecut şi durerea *lui* n-o puteam localiza nici măcar cu sextantul, mi-am dat seama că asta mă va învenina contra lui. Că ne va învenina pe *noi* – norocoşii Lindbergh, Primul Cuplu al Aerului. Şi aveam prea multă nevoie de noţiunea de *noi*. Doar atât îmi rămăsese. Nu puteam renunţa şi la ea.

Deci a trebuit să cred, eram *disperată* să cred, că ori de câte ori zburam peste o anumită zonă a strâmtorii, el se uita în jos la valuri la fel ca mine şi simţea un junghi de durere atât de ascuţită, încât i se înceţoşa privirea. Şi că în acel moment de tortură, îşi amintea de un băiat cu păr auriu şi

surâs sfios în colțul gurii.

M-am convins că zgomotul motorului amortiza sunetul lacrimilor soțului meu după copilul pierdut; că în aer, plutind, planând; că în ceruri, unde mereu împărtășiserăm aceeași părere, navigaserăm pe același curs, și unde Charles era mereu *mult* mai mult…

Soțul meu găsise o cale de a-l jeli pe fiul nostru.

1974

Îl veghez în timp ce doarme într-o colibă înăbușitoare de pe o plajă singuratică, așa cum m-a vegheat și el pe mine în noaptea aceea cumplită, cu amar de vreme în urmă. În ciuda furiei mele, îi trag cuvertura până la bărbie, descoperind, surprinsă, în mine un izvor tainic de tandrețe pentru bărbatul acesta și toate prin câte am trecut împreună.

Acest moment calm, de pace, e un cadou neașteptat, binevenit, și hotărăsc că-l voi mai lăsa un pic să doarmă înainte ca trădarea să se întoarcă vuind la mine, la fel de inevitabilă ca valurile care se sfărâmă de stânci afară.

Au trecut patruzeci și doi de ani, mă gândesc, veghindu-mi soțul muribund.

Și încă nu pot cuprinde pe deplin cu mintea tot ce am pierdut în acea noapte cumplită de martie.

CAPITOLUL 12

August 1936

— Heil Hitler!

Mulțimea a ridicat brațele și a răcnit ca unul. Foindu-mă stingherită pe locul meu, nu știam sigur ce să fac. Să mă alătur? Eram recunoscătoare pentru buchetul din brațele mele; înclinându-mi capul, am mirosit florile albe, ca niște stele – *edelweiss*, îmi spusese fetița care mi le oferise cu o reverență gravă.

Am tras cu ochiul la Charles; stătea așezat lângă mine, drept ca întotdeauna; el nu se întreba niciodată ce să facă, cum să se poarte. Era pur și simplu el însuși, imun la persuasiune, și a trebuit să-l admir, încă o dată, până și în această mare de spectatori. Până și cu cancelarul Hitler însuși, în picioare pe o platformă, la câteva rânduri mai jos de noi. Steagurile roșii cu svastica, însemnul negru asemănător cu niște palete de elice curbate invers atârnau în spatele lui, în fața lui, deasupra lui; atârnau de toate balcoanele și balustradele din enormul Olympiastadion. Steagurile olimpice albe, cu cercurile intersectate, erau arborate și ele vizibil, dar nici pe departe atât de numeroase ca drapelele partidului nazist.

Gazdele noastre din ziua aceea, Herr Göring și soția lui, stăteau lângă noi într-o lojă privată; Truman și Kay Smith, atașatul militar american și soția lui, erau de asemenea cu noi. Ne aflam în Berlin de peste o săptămână și se nimerise ca ultima zi a ședерii să coincidă cu inaugurarea Jocurilor Olimpice de vară din 1936. Charles sperase că vom putea vorbi cu însuși cancelarul Hitler, dar acum se părea că va trebui să ne mulțumim doar să fim aproape de el.

Desigur, însuși spectacolul ceremoniei de deschidere ar fi împiedicat orice conversație importantă; mulțimea febrilă, saluturile nesfârșite,

cântecele; răguşiserăm de la strigat. Şi nu vorbeam germana bine; o socoteam o limbă aspră şi guturală, pur şi simplu neplăcută la auz, prin urmare creierul meu refuza încercarea de a o înţelege. Mă bazasem pe Kay ca traducătoare pe parcursul şederii noastre.

— Nu-i o zi splendidă, Herr Kolonel? Nu-i Berlinul un oraş splendid? Sper că aşa l-aţi găsit… dar, bineînţeles, dumneavoastră sunteţi faimos fiindcă găsiţi oraşe, nu?

Herr Göring s-a plesnit peste şolduri, râzând la gluma lui. Vorbea excelent engleza, deşi cu un accent puternic. Fapt mai degrabă surprinzător, venind de la un bărbat care aducea mai mult a crescător de porci din cărţile de copii; era imens, corpolent, cu o faţă strălucitoare, puhavă, de ţăran.

Charles a zâmbit politicos.

— Da, da, a strigat el acoperind alte ovaţii ridicate din mulţime când atleţii altei ţări şi-au făcut intrarea pe stadion. Berlinul e cu adevărat impresionant. Ne-a plăcut foarte mult şederea noastră aici.

— Suntem tare mândri că aţi inspectat Luftwaffe… ceea ce voi în America aţi numi „aviaţie militară“. Fiind dumneavoastră înşivă militar, vă apreciem perspectiva.

— A fost o onoare, firește. Deşi în calitate de militar nu pot oferi nici o perspectivă specifică, mă înţelegeţi. Chiar dacă Statele Unite şi Germania sunt aliate.

— Desigur! Suntem pur şi simplu fericiţi că ne-aţi vizitat în sfârşit. Franţa şi Anglia nu vă pot ţine doar pentru ele! Göring a râs iarăşi – mai mult un răget de măgar. Era foarte jovial, foarte dornic să fie pe plac. Deşi nu foarte şlefuit; mă întrebam cum se ridicase la o asemenea funcţie – ministru al Luftwaffe – în guvernul cancelarului Hitler.

Soţia lui a zâmbit cu îngăduinţă spre el; era o Brunhildă autentică, o fiică a zeilor nordici. Trupeşă, rumenă în obraji, cu părul blond prins într-o coadă împletită în creştetul capului, aproape la fel de înaltă ca soţul ei. Mi se păruse însă foarte rece, cel puţin cu mine.

A urmat un alt vuiet din mulţime.

— Uite! Echipa Statelor Unite!

Ridicându-mă dreaptă, am privit mândră şirurile de atleţi americani, toţi

în alb, mărşăluind pe lângă tribună. Mândră că, spre deosebire de celelalte ţări, nu au aplecat steagul în faţa lojei cancelarului, deşi gestul a atras un murmur consternat din partea mulţimii.

— Charles, nu-i aşa c-au arătat splendid? am strigat la soţul meu.

Charles abia dacă a dat din cap, nedând vreun indiciu că ar fi fost mândru de ţara lui, ori că i-ar fi fost măcar dor de ea.

Am remarcat un grup de băieţei apropiindu-se de loja cancelarului Hitler. Purtau şorturile negre şi cămăşile cafenii ale organizaţiei Tineretului Hitlerist, dar feţele lor erau de copil. Cei din grup să fi avut vreo cinci, şanse ani. Simţind zvâcnetul familiar în inimă, am zâmbit când cel mai mic a făcut, cu multă solemnitate, o plecăciune.

După mai bine de patru ani, tot nu puteam să văd un băieţel fără a mă gândi la el.

Soţul meu nu i-a băgat de seamă; era absorbit, în felul lui dârz, de ceremonia desfăşurată dinaintea noastră. Părea foarte relaxat, ba chiar fericit; aşa cum fusese toată săptămâna. Reacţionase la Germania întorcându-se în timp, mă gândeam; reacţionase la mulţimile politicoase, dar adoratoare, cu un licăr în ochi, un licăr surprins, de satisfacţie timidă. Acelaşi licăr pe care-l observasem la început în jurnalele de actualităţi care-l pomeneau, după aterizarea la Paris. Pe atunci faţa lui era candidă, copilăroasă; pe atunci nu cunoştea latura întunecată a faimei.

Pe atunci eu eram doar o fetişcană într-un cinematograf, minunându-mă de eroul de pe ecran.

Înăbuşindu-mi un suspin, m-am întors spre spectatori, din care mulţi zâmbeau şi ne făceau cu mâna, când şi când aruncau buchete în direcţia noastră. M-am întrebat pe cine vedeau când se uitau la mine. Pe fiica ambasadorului? Pe soţia aviatorului? Sau pe mama băiatului pierdut?

Ministrul Göring a părut să ia în sfârşit act de prezenţa mea; nu-mi adresase o vorbă până atunci. Nu păruse a mă băga de seamă prea mult pe tot parcursul vizitei; atenţia lui era pironită asupra lui Charles, întotdeauna. Până şi un bărbat atât de important ca Herr Göring se purta ca un adorator în preajma soţului meu.

— Vă place şi dumneavoastră Germania, Frau Lindbergh? Vedeţi cât de îndrăgiţi suntem de lumea întreagă! Desigur, ca scriitoare, poate veţi dori

să scrieți despre noi!

— Sunteți scriitoare? s-a interesat nevastă-sa cu un zâmbet pe buzele ei trandafirii. Dumneavoastră?

— Doamna Lindbergh e o autoare faimoasă, a sărit Kay Smith în apărarea mea. În ciuda staturii ei micuțe – era chiar mai scundă decât mine –, poseda o încredere aprigă, o certitudine tăioasă a propriilor convingeri. Am lăsat-o fericită să vorbească în locul meu; o admiram și o plăceam la nebunie, cu toate că abia făcuserăm cunoștință.

— Oh! Faimoasă? a mieunat Frau Göring. Îmi cer iertare. N-am știut.

— Nu chiar, am corectat-o. Am scris niște articole și o carte despre zborul nostru în Orient.

— Care a devenit bestseller, a intervenit Charles, privindu-mă sever.

Am dat din cap, dar mi-am simțit fața îmbujorându-se și am îngropat-o în florile răcoroase din mâna mea; mi-aș fi dorit să-mi afirm realizările cu mândria reușitei, dar pur și simplu nu puteam. Tot ce făceam acum părea întunecat de o stafie sau o umbră: fie a copilului, fie a lui Charles.

La îndemnurile nepregetate ale lui Charles – oare de ce-i destăinuisem speranțele mele acestui bărbat care nu credea în speranțe, ci doar în acțiune? –, făcusem în sfârșit niște încercări de scriere. M-am străduit să-mi regăsesc pasiunea pentru limbaj, pentru joaca aranjării neîncetate a cuvintelor ca pe niște flori în buchete frumoase. Am încercat să-mi amintesc că odinioară avusesem visuri proprii; visuri frumoase, nu coșmaruri cu pătuțuri goale și ferestre deschise. N-a fost ușor, poemele și tentativele din tinerețe mi se păreau caraghioase acum. Așa nepoftită intrase realitatea în viața mea, că versul înflorit părea fantezist, ba chiar prostesc.

Însă Charles a insistat să fac cu viața mea altceva decât să-mi jelesc fiul; insista că-mi va prinde bine. Am suspectat, de asemenea, că se gândea că-i va prinde bine și lui; încă un trofeu în dulap – o soție împlinită. Mai întâi licența de pilot; acum un bestseller. Era ceva ce mi se cerea.

Am ascultat de el, ca întotdeauna. Nesubordonarea mea izolată față de autoritatea lui era ca o cicatrice pe căsnicia noastră, dar o cicatrice pe care credeam că o văd numai eu. Și eram dornică să rămână așa.

După luni de zile în care lucrasem la o povestire a voiajului nostru în Orient, în final tot n-am fost mulţumită de ea; mi se păruse imposibil să surprind inocenţa acelei perioade de dinaintea morţii copilului meu. Cartea se vânduse binişor, şi Charles era mândru de ea, deşi mie nu-mi ieşea din cap că majoritatea o cumpăraseră dintr-o curiozitate morbidă. Cărticica mamei îndoliate – oare i se poate citi tragedia printre rânduri? Îmi imaginasem oameni răsfoind-o cu înfrigurare, dornici să găsească dovada unei lacrimi vărsate, a unui cuvânt tulbure, a unui hohot de-abia înfrânat.

— Germania e o ţară de poeţi şi scriitori, desigur, a continuat Herr Göring. Goethe, Schiller.

— Thomas Mann, am adăugat eu cu ardoare. *Muntele vrăjit* e una din cărţile mele preferate.

Kay a tras aer adânc în piept.

— Ah! Göring s-a zgâit la mine un moment îndelungat, cu zâmbetul cordial de ţăran încă pe faţă, deşi în ochi îi scăpăra un fel de avertisment straniu. Mann. Da. Mare păcat că s-a însurat cu o evreică!

Mi-a pălit zâmbetul.

— Cu siguranţă asta n-are nimic de-a face cu cărţile şi istoriile lui, nu? Sunt literatură excelentă.

— Sunt propagandă evreiască, alienată mintal şi periculoasă pentru stat. Mann e exilat. I s-a interzis să revină în Germania, după cum sunt sigur că ştiţi.

Nu ştiam. Am rămas cu gura căscată la grăsanul ăla în uniformă nazistă care zâmbea periculos în lumina soarelui şi m-am simţit ca o puicuţă abia ieşită din coaja oului, încercând să-şi adapteze ochii la asaltul năucitor, orbitor al *vieţii*. M-am chircit instinctiv în banca rece, tare, a stadionului, atingându-l pe Charles pe braţ.

— Ce? Nu şi-a luat ochii de la ceremoniile derulate dedesubt.

— Nimic, a spus Herr Göring mieros. Vă este frig, Frau Lindbergh? Păreţi palidă.

— Nu. Întorcându-mă iar spre feţele zâmbitoare, spre steagurile fluturând, am uitat de umbra rece pe care o simţisem căzând pe mine mai adineauri. I-am dat drumul lui Charles şi am încercat să mă pierd în

veselia debordantă a momentului, în falnica paradă a naţiunilor ce umplea gazonul stadionului, steagurile fluturând, germanii din peluze aclamând cu vervă, strigând „*Sieg Heil!* “ cu regularitate militărească. Toţi păreau bine hrăniţi, curaţi şi fericiţi. Toţi păreau înalţi, blonzi. Atât de asemănători cu soţul meu, mi-am dat seama cu o tresărire; de obicei el ieşea în evidenţă cu frumuseţea lui vădit nordică, mai ales lângă scunda, negricioasa de mine. Nu şi aici; cu moştenirea lui suedeză gravată în fiecare linie suplă a corpului, în fiecare folicul auriu al părului, s-ar fi pierdut în mulţimea de germani care fluturau cu voioşie straniile steaguri naziste.

Nu-i de mirare că părea să se simtă ca acasă.

Acasă. Un cuvânt pe care nu-l mai recunoşteam.

Trecuseră patru ani. Patru ani, câteva case, avioane, ţări, oceane, un şir efemer de cunoscuţi, nici unul lăsat să se apropie prea mult – toate stăteau acum între noi, inclusiv primăvara aceea cenuşie, înlăcrimată. Câteodată aveam impresia că trecuse o viaţă de atunci; alteori, de obicei îndată ce deschideam ochii într-o dimineaţă deosebit de mohorâtă, parcă totul se întâmplase ieri.

Pentru Charles, evenimentele din ’32 rămăseseră categoric în trecut şi nu mai trebuiau aduse vreodată în discuţie. Aşa se referea mereu la răpire: „evenimentele din ’32“. Ca şi când ar fi fost doar o pagină dintr-o carte de istorie şi, presupuneam că, până acum, probabil erau. La articolul Lindbergh, Charles. După paragraful despre zborul lui istoric, ar fi urmat: „evenimentele din 1932, care au culminat cu moartea fiului său, Charles Lindbergh Junior, în vârstă de douăzeci de luni“.

Într-o zi, la vreun an după ce copilul fusese găsit mort, Charles a dat peste mine bocind după un copac din grădina de la Next Day Hill, atât de mistuită de dorul după fiul meu, încât o simţeam în fiecare respiraţie. Mă furişam astfel zilnic, crezând că el nu ştie. Totuşi, a apărut dintr-odată acolo, privindu-mă de sus cu un colţ al gurii ridicat a silă. Şi a sărit cu gura la mine de parcă aşteptase luni de zile momentul ăla; m-a ocărât, făcându-mă slabă, josnică; distrusă iremediabil.

„Sunt!“, voiam să ţip. „Sunt distrusă! Fiindcă el nu mai este!“

— Ce pierdere îngrozitoare de timp, a continuat el, pe tonul ăla detaşat, superior al lui. Gândeşte-te la tot ce ai putea face! În schimb tu te dai încă

bătută în fața durerii, lăsând-o să te macine, să te schimbe. Ce s-a întâmplat cu cartea aia despre expediția noastră? Voiai să scrii o carte de seamă, nu? Ce-ai făcut de câțiva ani încoace, Anne? Ce?

„Te-am urmat oriunde ai mers. Am adus viață pe lume. Și apoi am văzut-o furată de la mine.“ Nu mi se opreau lacrimile; plângeam mai departe, capul mi se lăsa mai jos cu fiecare cuvânt usturător, cu fiecare frază dureros de sinceră îngrămădită deasupra lui. Avea dreptate. Eram incapabilă să văd dincolo de durerea personală. N-aș fi putut realiza nicicând ce realizase el. Mi-ar fi fost prea frică, i-aș fi lăsat pe alții să mă influențeze, cum îi lăsam pe alții să mă influențeze și acum – vezi cum mă cocoloșea încă Elisabeth, spunându-mi că am nevoie de timp să mă vindec, să jelesc?

M-am disprețuit că l-am lăsat să-mi vorbească astfel, și n-aș fi făcut-o niciodată înainte de a-mi fi luat copilul. Toată furia pe care o simțisem în timpul calvarului, când acționasem fără probleme pe cont propriu, dispăruse, rasă cu totul de pe fața pământului, la fel ca trupul copilului meu.

Nici Charles nu mi-ar fi vorbit niciodată așa înainte. Ne schimbaserăm amândoi, dar la vremea respectivă nu vedeam ce îi făcuse tragedia. Nu știam decât că pe mine mă rănise în așa hal, încât simțeam mereu că pășesc pe picioare zdrobite, unite doar de un fir subțirel de tot, prea fragilă ca să-i țin piept lui Charles.

Dar mi-am șters lacrimile și l-am încredințat că nu voi mai plânge în fața lui. Apoi am urcat în dormitorul nostru de la etaj, unde am dibuit o valiză – o valiză albastră, îmi amintesc – și, metodic, ca și cum mi-aș fi făcut bagajul pentru unul din zborurile noastre, am început s-o umplu. Mai întâi lenjeria, apoi câteva rochii de zi, un taior frumușel, trei cămăși de noapte. După tot restul puteam trimite mai târziu; mai târziu, când aveam să găsesc în oraș un apartament suficient de mare pentru mine și Jon; suficient de mare pentru suferința mea. Dar prea mic pentru Charles.

Aveam să-l părăsesc. Furia mă abandonase, dar îi luase locul raționalitatea calmă. Aveam să-l părăsesc pe acest bărbat rece, pe străinul ăsta care-și bătea joc de suferința mea. Voiam s-o iau de la capăt cu Jon, și poate noi doi vom avea o șansă. Voi avea șansa să-l jelesc pe Charlie,

singura mea şansă de vindecare, o ştiam. Iar Jon va avea şansa de a duce o viaţă neeclipsată de umbra tatălui său. Voi găsi o locuinţă lângă Central Park, ca Jon să aibă un loc de joacă. Voi aranja totul singură, căci sunt o femeie care a navigat după stele; fără îndoială puteam învăţa să merg cu metroul. Voi găsi şcoala potrivită pentru Jon, îmi voi căuta prietenele vechi, cum ar fi Bacon, ori îmi voi face altele noi. Prietene care vor dori să mă cunoască pe mine, Anne; Anne şi atât. Voi plânge oricând voi dori. Şi voi râde, asemenea.

M-am schimbat de haine, mi-am pus o pereche de pantofi cu toc negri, din piele întoarsă, care mă făceau mereu să mă simt mai înaltă decât eram, şi am ieşit pe uşa dormitorului, am coborât scările, m-am îndreptat spre intrarea principală. Îi voi da telefon mamei mai târziu, din oraş, şi îi voi spune când să mi-l aducă pe Jon.

— Anne?

M-am oprit, cu inima galopând, cu faţa înfierbântată deja de vinovăţie. Apoi m-am răsucit pe călcâie. Charles stătea în faţa mea, cu un bloc de coli şi nişte creioane în mână.

— Ce faci? S-a uitat la valiză.

— Plec… Mă duc în vizită la Con, în oraş. Doar pentru sfârşitul de săptămână.

— Oh! Presupun că e o idee bună să… evadezi un pic. Dar s-a încruntat, neînţelegând de-adevăratelea.

— Da, şi eu cred. Îi spui mamei că-i voi telefona mai târziu?

— Da. Acum, Anne, când te întorci, am o sugestie. A întins hârtia şi creioanele, ca pe o ofrandă. Cred că trebuie s-o iei de la capăt. Mă refer la cartea despre zborul nostru în Orient… ia-o de la capăt. A surâs, un surâs măgulitor, aproape ruşinos, pe care nu-l văzusem de ani de zile. Ar merita scris despre călătoria asta, iar eu aş poci-o. Tu eşti singura care o poate face. Tu eşti scriitoarea familiei, Anne. Nu eu.

Incapabilă să-l privesc în ochi, m-am uitat pe o fereastră. Mama îl împingea pe Jon în premergător în sus şi-n jos, pe o cărare din grădină. Chiar şi de la distanţa aceea am văzut fruntea lată de viking a lui Jon, părul lui blond; doar un ton mai închis decât al tatălui său.

— Mă voi gândi, i-am spus lui Charles.

— Bun. Să ai un sfârşit de săptămână frumos.

— Voi avea.

Când m-am răsucit să plec, am simţit o mână pe braţ; Charles s-a aplecat să mă sărute în mod neaşteptat pe obraz înainte de a-mi lua valiza şi a mă conduce la maşină. Când maşina a pornit, am întors capul; Charles stătea mai departe cu hârtia şi creioanele în mâini, privindu-mă. N-a făcut cu mâna. Nici eu.

Mă întorsesem luni dimineaţă, epuizată după două nopţi petrecute sucindu-mă şi răsucindu-mă, fără să pot dormi, în camera de oaspeţi a lui Con, într-un pat prea mare doar pentru mine. Mă întorsesem, în ciuda certitudinii că nu voi mai putea vorbi niciodată cu soţul meu despre tragedia noastră comună şi cu incertitudinea despre ce va însemna asta pe termen lung. Mă întorsesem, ştiind că nu voi fi niciodată în stare să mă uit la fiul meu fără să mă gândesc la tatăl lui.

Mă întorsesem datorită unui teanc de coli şi câtorva creioane.

Ştiam că Charles credea că mă susţine în felul lui, oferindu-mi o cale de ieşire din labirintul durerii mele, iar asta mă emoţiona. Atât putea face pentru mine, şi trebuia să fie de ajuns, pentru moment. Dar pentru mine nu s-a sfârşit nicicând; nu mi-am găsit niciodată de-a binelea calea de ieşire. Suferinţa era însoţitoarea mea constantă, chiar dacă nu mai plângeam. Era umbra care mă urmărea în zilele însorite, povara care-mi apăsa moralul, în cele înnorate.

Ba chiar o văzusem, târându-se după mine când am coborât pe rampa vaporului în ziua când am ajuns în Anglia, în urmă cu aproape un an. Jon avea doar trei ani; Charles l-a cărat în braţe, în timp ce eu am împins căruţul spre reporterii şi fotografii care aşteptau. Durerea mea nu era singura care ne hăituia pe podeţul acela îngust; frustrarea, dezgustul şi oroarea ne împinseseră, de asemenea, peste ocean.

Cu două luni înainte de a pleca din America, sub fereastra camerei lui Jon fusese prins un intrus cu o scară în mână.

Cu două luni înainte de *asta*, fusesem împresurată când mi s-a năzărit să mă reped, neînsoţită, la Macy’s, după o consultaţie la doctor. Îmi căşunase că o pălărie nouă mă va binedispune. În clipa când întindeam mâna spre un model de fetru roşu, cu pană, m-am pomenit înconjurată de o ceată de

cumpărătoare, toate cu ochii bulbucaţi la mine, aşteptând să fac ceva – să cedez nervos, am presupus. Unele au început să murmure condoleanţe, altele au început să-mi chiţăie numele şi, cu toată teama mea – căci înaintau buluc spre mine, prinzându-mă între ele şi tejgheaua de sticlă –, le-am invidiat. Pătimaş. Căci pe *acele* femei, o pălărie nouă – sau vederea unei străine a cărei faţă o recunoşteau din ziar – le putea aduce fericirea. Iar când poliţia mi-a venit în ajutor, exact în clipa când nişte mâini hrăpăreţe, căutătoare îmi înşfăcau paltonul, am ştiut că nu voi mai fi vreodată o asemenea femeie.

Picătura care a umplut paharul a fost însă un incident de pe un bulevard de lângă Manhattan. Charles ne ducea acasă pe mine şi pe Jon de la o vizită la pediatru în oraş. Din senin, o maşină a oprit în spatele nostru, prea aproape. Şi apoi alta a tras în lateral, înainte de a vira brusc în faţa noastră. Înjurând, Charles n-a avut altă alegere decât să iasă de pe şosea. Maşina noastră s-a izbit de un copac, suficient de tare cât să-mi muşc limba, simţind gustul sângelui odată cu cel al fricii. Copilul, în poala mea, a scăpat nevătămat; Jon a început să plângă doar când l-am strâns la piept, încercând să-l ocrotesc de indivizii care ne înconjurau maşina.

Cu un răcnet turbat, Charles a sărit afară, dând cu disperare din mâini pentru a-i goni, iar în clipa aia o lumină fulgerătoare s-a declanşat chiar lângă geamul meu. Fotografi, mi-am dat seama, aplecând capul deasupra copilului, iar uşurarea că nu erau răpitori a fost eclipsată rapid de indignarea pentru tacticile lor imprudente. Charles a ţipat la ei, întrebându-i dacă n-au pic de ruşine, pic de decenţă, dar n-a primit drept răspuns decât alte blițuri, întrebări stridente despre cum ne trăiam durerea, cum ne creşteam al doilea copil în umbra morţii fratelui său.

N-am putut decât să rămân locului, cu braţele încolăcite atât de strâns în jurul lui Jon, că ar fi trebuit să mi le smulgă ca să ajungă la el, în timp ce Charles a avertizat că cine va încerca să intre în maşină va fi împuşcat, fără alte discuţii. La un moment dat privirile ni s-au intersectat prin geamul maşinii, recunoscând sumbru adevărul; eram, din nou, noi doi contra lumii. Dacă durerea nu ne putea uni, avea s-o facă instinctul de autoconservare.

În seara aceea ne-am dat bătuţi. Ne-am făcut valizele şi am plecat în

crucea nopții la Guggenheimi. Acolo ne-am pitit, adânc în măruntaiele proprietății lor enorme, hotărând ce vom face în continuare. Harry și Carol erau compasiunea întruchipată, primind un copil orăcăitor în lumea lor ordonată fără o ridicare de sprânceană sau umeri. Carol se desfăta împingându-l pe Jon cu căruţul pe peluzele bine întreținute, plimbându-se ore întregi cu mine fără să scoată o vorbă, compania ei nepretențioasă fiind ca un balsam pentru sufletul meu.

În ciuda amabilității fără margini a Guggenheimilor, știam că nu puteam rămâne acolo la nesfârșit. În cele din urmă am hotărât să vindem statului casa din Hopewell pe mai nimic. După luna mai încercaserăm, fără tragere de inimă, să o socotim iarăși un cămin, dar erau prea multe stafii.

I-am sărutat pe Guggenheimi, pe mama și pe Con de rămas bun; i-am dat lui Dwight controlul asupra intereselor noastre financiare în Statele Unite. Și am rezervat trecerea pe un cargobot cu destinația Anglia, singurii pasageri plătitori de bilet. În noaptea dinainte de a ridica ancora, Charles a compus o scrisoare către *The New York Times* explicând de ce părăseam țara pentru care făcuse atât de multe. Cu vorbe cumpătate, deși cu iz de mânie, a condamnat lipsa de morală, depravarea pe care o vedea devenind parte din caracterul tuturor americanilor. A învinuit presa – și pe cei din spatele ei – pentru moartea fiului nostru. Și-a exprimat dorința de a se întoarce la poporul pe care îl iubea, însă numai când se va putea numi iarăși cetățean mândru al unei societăți bune și utile.

Acum închiriam o proprietate în vecinătatea Londrei, Long Barn, unde s-ar fi zis că ne găsiserăm în sfârșit pacea. Charles putea merge pe jos pe străzile londoneze acoperite de funingine, atrăgând doar ocazional câte o privire mirată. La ușa noastră nu apăreau niciodată necunoscuți; poliția din sat își luase responsabilitatea de a urmări fiecare automobil și fiecare bicicletă pe o rază de câțiva kilometri. Puteam pune copilul în pat, la etaj, cu cele două doici și cei trei câini de pază, și simțeam nevoia să-l controlez doar de patru ori pe noapte, nu de patruzeci.

Partea cea mai bună era că eu și Charles făceam lungi plimbări noaptea prin grădină, ca la începutul căsătoriei noastre, când încerca să mă învețe stelele. Acum nu încerca să mă învețe nimic și nici eu nu mai eram așa

dornică să învăţ. De cele mai multe ori ne plimbam în tăcere; speriaţi, sau incapabili să ne împărtăşim gândurile, dar găsind o oarecare unitate pur şi simplu respirând acelaşi aer, admirând aceeaşi lună.

Întotdeauna cel mai bine ne era împreună când priveam cerul.

Zilele lui erau pline cu aceleaşi strădanii ştiinţifice – lucra cu specialişti în aviaţie la îmbunătăţirea eficienţei şi autonomiei combustibilului, dar îşi continua şi activitatea cu Alexis Carrel, care ne-a urmat peste ocean împreună cu soţia, stabilindu-se pe o insuliţă în Bretania. Şi, într-o zi, am citit un articol de revistă despre un ins, Goddard, care lucra la o chestie numită rachetă; i-am arătat articolul lui Charles, care acum coresponda cu el şi îl ajuta să găsească finanţare.

Până la urmă lumea l-a dibuit, până şi în conacul nostru din Anglia rurală. Curgeau invitaţiile peste Canalul Mânecii din partea mai multor guverne europene pentru a le inspecta noile avioane şi aeroporturi comerciale, cum făcuse în Statele Unite. Când a reînceput să le accepte, am scos, cu un oftat resemnat, ochelarii de zbor de la păstrare. E greu să explic cum de l-am putut lăsa pe Jon, după toate cele întâmplate, în grija unor străine, într-o ţară străină. De teamă, presupun – emoţia aceea puternică pe care Charles o dispreţuia atât de mult, dar căreia eu nu mă puteam împotrivi. Teama mă trăgea spre copilul meu şi totodată mă îndepărta de el; teama de a mă ataşa prea tare, de a fi nevoită să-l pierd. Aşa cum îl pierdusem pe fratele pe care nu avea să-l cunoască vreodată.

Teama că, după ce ne ascunseserăm cu atâta dibăcie, Charles ar putea uita să se întoarcă.

Deci el pe locul din faţă, eu în spate, am zburat în fiecare capitală europeană, am inspectat fiecare fabrică de avioane, fiecare aeroport nou. Ba chiar am cartografiat câteva rute de linie, deşi acestea erau deja stabilite într-o măsură tot mai mare. Epoca aviatorului-explorator se încheiase, şi nimic nu era mai revelator în sensul ăsta decât numărul crescând de avioane militare pe care le vedeam în turneele noastre.

Şi nici o ţară nu avea atâtea câte văzusem la aerodromul Staaker de lângă Berlin săptămâna asta; mă întrebam dacă demonstraţia îl uluise şi pe Charles la fel de mult ca pe mine.

— E o oportunitate extraordinară, spusese Truman Smith când am ajuns

la Berlin, trăgând cu nesaţ dintr-o ţigară. A trântit cu un gest expert capacul brichetei de argint şi a băgat-o în buzunarul de la piept. Era personificarea militarului; era greu să ţi-l imaginezi pe Truman fără uniformă, şi de fapt nu l-am văzut niciodată în haine civile. Figura lui era ca turnată pentru uniformă; înalt, umeri laţi, talie subţirică.

— Ce anume?

Kay şi cu mine ne întorceam dintr-un tur rapid al apartamentului în care stăteam. Se găsea pe o stradă curată, cochetă, cum păreau toate străzile din Berlin; nu văzusem în viaţa mea oraş care să pară mai *frecat cu peria*.

— Invitaţia adresată de Göring colonelului, de a inspecta Luftwaffe. Uluitoare de-a dreptul! Posibil să nu mai prindem alta asemănătoare.

Ministrul Göring ne întâmpinase la aterizare şi ne asigurase că guvernul intenţiona să ne îndeplinească orice dorinţă, cu toate că vizita nu era una diplomatică oficială. Ba chiar îl poftise pe Charles să meargă la bazele de aviaţie militară, idee ce părea să-l intrige pe Truman.

— Sunt aici la invitaţia Lufthansa, nu a guvernului nazist, i-a amintit Charles. Corpul lui deşirat se pliase astfel încât să încapă într-un scaun îmbrăcat în satin şi poleit cu aur; Kay avea un gust ales, chiar dacă nu întru totul practic, în amenajări.

— Da, colonele, dar guvernul nazist n-a fost deschis cu nimeni în privinţa dezvoltării sale militare. E evident că o consolidează, dar n-am reuşit să stabilim ceva concret. Ăsta ar putea fi un prilej minunat de a afla mai multe.

— Sunt aici ca civil, a insistat Charles. Nu-s politician şi nu mă aflu în nici un fel de misiune militară.

— Vremurile se schimbă. Repede… probabil mai repede decât sunteţi conştienţi voi doi.

Truman ne-a zâmbit înţelegător amândurora, şi am înţeles la ce se referea. În recentele călătorii în diverse capitale europene avusesem şi eu impresia că, în ultimii ani, eu şi Charles fuseserăm atât de absorbiţi de vieţile noastre, atât de zăvorâţi împreună într-o coajă protectoare pe care ne-o creaserăm singuri, încât lumea trecuse pe lângă noi. Se petreceau schimbări, rapid, chiar violent. Plecaseră capete încoronate; veniseră dictatori. Mussolini şi Cămăşile Negre controlau Italia, iar acum şi

Etiopia. Stalin făcea gălăgie cu privire la răspândirea comunismului. Dacă locuiai în Europa, cu neputință să nu auzi zăngănit de săbii din toate părțile.

— Colonele, vă aflați într-o poziție de invidiat. Nu aveți statut politic, cu toate acestea sunteți o personalitate de talie mondială. Toți vă respectă și acum realizările și se întreabă ce veți face în continuare. Ăsta-i un pașaport minunat, să știți. Sunteți invitat pretutindeni… până și în Rusia, dacă înțeleg bine?

— Da, suntem invitați să le vizităm aeroporturile, a spus Charles moderat, prefăcându-se în continuare neinteresat. Dar s-a îndreptat în capul oaselor și a încetat să mai bată darabana pe brațul fotoliului.

— Aici vi se oferă o oportunitate fără precedent, datorită a ceea ce sunteți. Vă asigur, Hitler n-ar face asta pentru nimeni altul. Și puteți aduce un mare serviciu țării dumneavoastră ajutându-mă să pregătesc un raport despre forța aeronautică a Germaniei.

— N-ar fi întru câtva duplicitar? Aproape spionaj?

— Nu… ei nici nu se așteaptă că *nu* veți da raportul. De fapt, îmi închipui că asta intră în planul lor, să-și arate cărțile Americii și s-o facă să ia seama. Guvernul ăsta… mă rog, voi spune doar că nu se petrece nimic care să nu fie anticipat la modul absolut. Ați observat că la aterizare n-a fost prezent nici un reprezentant al presei?

Charles și cu mine am schimbat o privire; fusese primul lucru pe care-l observaserăm.

— Hitler controlează presa, a remarcat Kay, turnându-și un cocktail dintr-un shaker argintiu. Îmi amintea de mama, cu ochii ei mari, cenușii, ca de bufniță; observând, observând neîncetat, chiar în timp ce mieuna mătăsos și aplana certuri. Diferența consta în aceea că soția lui Truman era mult mai fascinantă, cu părul castaniu ondulat la modă, o rochie Vionnet în bie, verde-mușchi, cu un decolteu îndrăzneț la spate. Charles nu mi-ar fi îngăduit în veci să mă îmbrac așa. Nu puteam decât să mă simt demodată pe lângă ea, în rochia mea de catifea albastră cu o croială modestă, cumpărată de la o modistă cu simț practic de pe Regent Street. Hitler a interzis presei să facă reportaje despre vizita voastră!

— Oh, e minunat! am exclamat.

Sprânceana lui Kay s-a ridicat.

— Cu siguranță nu vreți să spuneți că oprimarea presei independente de către Hitler e un lucru bun, nu?

— Oh, nu… nu, bineînțeles că nu. Doar că… va fi foarte odihnitor să nu ne confruntăm cu presa, de dragul variației. Eu și Charles am mai schimbat o privire. Nu puteam explica ce ne făcuse presa; cine nu trecuse printr-o experiență asemănătoare n-avea cum să ne înțeleagă sentimentele. Presa americană ne furase băiețelul; simplu ca bună ziua. Tipărind hărți cu drumurile spre casa noastră, raportând fiecare mișcare a noastră – și, în cele din urmă, fotografiindu-i cadavrul sfârtecat, la morgă. Fuseserăm pângăriți în toate sensurile termenului.

— Tot nu mă simt împăcat cu ce-mi propuneți, Truman, a protestat Charles – destul de firav, mi s-a părut mie, știind cât de răspicat își făcea cunoscute gândurile atunci când voia. Ce vor spune cei de la Lufthansa?

— Vor spune ce vrea Hitler să spună, a ripostat Kay sarcastic. Truman și-a dres glasul, apoi s-a întors cu subînțeles să mi se adreseze mie, nu soțului meu. Din câte înțeleg, forțele aeriene experimentează niște motoare noi. Cele mai puternice motoare la momentul actual, cel puțin așa se zvonește.

Mi-am reținut un zâmbet.

— Serios? Acum Charles se ridicase, ducându-se să-și toarne un cocktail, gest care m-a uimit atât de tare, încât aproape mi-a tăiat suflarea. Îl vedeam arareori bând, doar vin la cină, uneori coniac, cu Harry Guggenheim. Mă întreb… mi-ar plăcea să văd un Messerschmitt la prima mână.

— Sunt sigur că asta se poate aranja, a răspuns Truman, reținându-și un surâs, la rândul lui. Aud că și Stuka a fost perfecționat.

Charles a luat o gură de băutură – niște martini sec pe care Kay îl preparase cu gin din belșug și abia un strop de vermut; obrajii i s-au înroșit un pic și a zâmbit larg.

— Bine, atunci. Dacă insistați, voi accepta oferta lui Herr Göring și vă voi ajuta cu raportul. De la sine înțeles, voi comenta doar aspectele științifice. Nu pe cele politice.

— Firește, a aprobat Truman mieros. Nimeni nu se așteaptă ca

dumneavoastră să înţelegeţi situaţia politică… la urma urmelor, sunteţi aviator, nu om de stat. Nici pomeneală!

Am încremenit, cu stomacul ghem, observându-mi soţul. Se uita ţintă la Truman, cu maxilarul încordat, cu colţul gurii ridicat cu aroganţă. După care a mai luat o duşcă zdravănă din martini şi a pus jos paharul cu atâta forţă, încât m-am mirat că nu s-a spart.

Nu îi spuneai lui Charles Lindbergh ce era sau ce nu era. La urma urmei, toată lumea îi spusese că este doar un pilot de poştă, nu un explorator capabil de un zbor transatlantic; uneori mă întrebam dacă s-ar mai fi sinchisit să se înhame la zborul spre Paris în condiţiile în care atâţia oameni nu l-ar fi asigurat că era imposibil.

Deşi ferestrele cabinetului erau închise, când Kay a început să umple tăcerea subită cu ştiri mondene am perceput o schimbare în aer, în curenţi. Copilot experimentat ce mă aflam, n-aveam trebuinţă să mă uit la soţul meu ca să ştiu că era tras spre o rută diferită – şi periculoasă.

Germania pe care am văzut-o în zilele premergătoare Jocurilor Olimpice, cât am cutreierat fabrici, aerodromuri, muzee şi şcoli, a fost un balsam pentru sufletele noastre chinuite. Credincios cuvântului dat, cancelarul Hitler a ţinut presa la distanţă; am reuşit să ne relaxăm, să vorbim, să vedem, să ascultăm, fără teamă că orice cuvinţel al nostru ar putea fi răstălmăcit ori folosit împotriva noastră. Poporul german avea un ţel, o determinare care lipsea peste tot unde mai fusesem, şi în străinătate, şi în Statele Unite; Criza nu-i doborâse cetăţenii, ca în alte părţi. N-am văzut o singură coadă la pâine sau vreo cantină de săraci. Nu tu proteste; nu tu muncitori învârtindu-se în preajma clădirilor cu lozinci sau pancarte; nu tu titluri stridente, asurzitoare, care să facă praf un partid politic sau altul. Nu tu vitrine de magazin astupate cu panouri de lemn, nu tu ferme cu afişe de executare silită la poartă, nu tu copii jucându-se pe alei cu bețe şi pietre fiindcă doar pe alea le aveau.

Într-adevăr, toţi cei pe care-i întâlnisem plesneau de sănătate – obraji dolofani şi rumeni, dinţi albi, păr lucios. Fetiţe drăgălaşe în fuste tradiţionale, matroane mulţumite cu bebeluşi bine hrăniţi în braţe. Tineretul Hitlerist – flăcăii în uniforme maro – patrula pe străzi ca un grup de cercetaşi bine-crescuţi. Am vizitat grădiniţe – *Kindergarten* – unde

copiii se ţineau de mâini şi cântau cântece de laudă cancelarului Hitler.

— Herr Hitler iubeşte copiii, mi-a explicat o educatoare. Copiii sănătoşi sunt viitorul. Îi încurajează pe cei de rasă pură să-şi întemeieze familii.

— Rasă pură?

— Cei care nu sunt bolnavi din punct de vedere genetic. Sau inferiori din punct de vedere genetic.

Am dat aprobator din cap, reamintindu-mi de ceva ce spusese Charles odată, despre puritatea copiilor noştri. Dar ce însemna „inferior din punct de vedere genetic“? Aveam bănuielile mele şi dădeam să întreb, dar am fost condusă repejor la maşină şi luată la prânz într-o berărie.

Eu şi Charles eram arareori împreună peste zi; el vizita unităţi militare şi fabrici de avioane, pe când eu vizitam şcoli şi muzee. Însă ceva s-a întâmplat între noi în timpul nopţilor; ceva ce nu se mai întâmplase de foarte mult timp.

Pasiune. Pasiunea s-a reaprins, tocmai în Germania! Charles reîntinerise, pulsa de speranţă şi optimism, aşa cum nu mai fusese dinainte de 1932. Hoinăreala, cârpăceala, mutarea în Europa – nimic nu-l satisfăcuse. Acum îmi dădeam seama. Încă o dată, murea de nerăbdare să-mi dau jos dresurile noaptea, să-mi scot furoul. Cu mâini lacome, buze căutătoare, mă umplea şi pe mine de speranţa şi optimismul lui. Corpurile noastre vibrau şi pulsau, electrice; mă simţeam uşoară, diafană, un rotocol de fum pe care numai mâinile lui îl puteau prinde.

— Ar trebui să ne mutăm aici, a spus Charles în seara dinaintea plecării stabilite. Să ne facem căminul aici… poate nu în Berlin, dar undeva în Germania. Poate la München. E mai frumos, zice-se, în munţi.

— Serios? M-am ridicat într-un cot; ne aflam în pat, cu cearceafurile încâlcite în jurul nostru. Îmi simţeam gura strivită şi coaptă.

— Anne, în prezent nu există ţară din Europa care să se poată compara cu Germania. Hitler a dus statul ăsta în epoca modernă… gândeşte-te, în comparaţie cu Anglia! Anglia, cu imperiul ei arhaic şi marina militară învechită… cât de absurd! Acum forţa aeriană e totul, iar Germania e indiscutabil în frunte, nu că aş crede că lui Hitler îi stă mintea la război. De fapt, sper sincer că nu-i stă. Dar ţara asta e tehnologică, nu doar ideologică. Ideile… ce-s ideile dacă nu le sprijină tehnologia? Ăsta-i valul

viitorului!

— Am fi lăsaţi în pace, am cugetat eu, meditând la libertatea din ultimele zile, când nu trebuise să mă întreb nici o dată dacă îmi dădea târcoale vreun fotograf aşteptând să fac ceva penibil sau ceva banal – ferească sfântul! –, căci atunci ar fi inventat vreun titlu ridicol! Nu-mi puteam închipui că pe străzile de aici m-ar fi hăituit cineva; ba chiar mi-am permis să-mi imaginez că-mi pun copilul la culcare cu ferestrele deschise, ca să respire aerul înmiresmat al nopţii. Gândeşte-te, Charles! Sunt sigură că am putea avea o căsuţă adorabilă chiar în centrul oraşului… n-am fi nevoiţi să locuim pe mai ştiu eu ce insulă îndepărtată sau într-un conac izolat. M-aş putea duce la teatru! La operă! La cumpărături!

Rostind cuvintele cu voce tare, mi-am dat seama cât de mult îmi lipsiseră lucrurile astea – îmi lipsiseră cultura, arta, *oamenii*. Parcă se risipea efectul unui medicament tranchilizant, care mă anchilozase; tânjeam după toate aceste lucruri care-mi fuseseră negate. Toate lucrurile adorabile, mărunte, care hrănesc sufletul şi pe care alţii le făceau fără să se gândească; să dai o raită printr-un magazin fără a telefona în prealabil şi fără a trebui să te furişezi după program, pe uşa din spate. Să asculţi o simfonie fără să te deghizezi. Să te întâlneşti cu prietenii la masă în restaurante. Să împing copilul în premergător în aer liber, văzându-l la joacă alături de alţi copii, într-un parc public.

— Şi nu ne-ar deranja nimeni… Cancelarul Hitler ar putea aranja asta, am continuat eu jucându-mă cu firişoarele blonde de pe antebraţele lui Charles, observându-i faţa care se lupta cu impulsul de a izbucni în râs de la gâdilat. Imaginează-ţi cum ar fi să avem un om de stat lângă noi să ne apere! Dar, Charles, e un pas atât de mare… nici nu ştim bine limba, desigur! N-am văzut tot… doar ce a vrut cancelarul să vedem. Ştii asta.

Cu tot entuziasmul meu, nu puteam ignora senzaţia care mă încercase toată săptămâna – suspiciunea că Germania care ne era arătată semăna cu sătucurile pe care le văzuserăm în zborurile noastre prin America de Sud, mai ales în Anzi. În unele zile înnorate, te plimbai pe străduţele plăcute, banale, fără să vezi munţii deloc, dar ştiai că stăteau mereu la pândă, doar că învăluiţi din toate părţile de rotocoalele gri de ceaţă. Aceeaşi senzaţie aveam aici; că ceva exista ascuns, ceva reprimat – dar mereu foarte

aproape.

— Presupun că da, a admis el, întinzându-se cu mâinile sub cap. Pieptul lui era foarte slab, totuși musculos; încă n-avea dram de grăsime pe el, la aproape zece ani după zborul la Paris. Clar nu mai era un băieţandru, deşi câteodată avea idei copilăroase – pricepeam asta la el, dar nu-i puteam da de înțeles. Viziunea lui asupra lumii tindea să fie mai simplistă decât a mea; asta îl frustra pe el la mine, și pe mine la el. Vedea întotdeauna drumul cel mai clar, cel mai drept spre orice soluţie și rămânea perplex când alţii n-o vedeau. Politicienii, bunăoară; nu avea răbdare cu nepătrunsele căi ale compromisului, cumpănirii problemelor, dând unora importanță și neglijând altele. Pentru Charles Lindbergh nu exista decât bun și rău, corect și greșit.

— Dar ne aflăm aici, Anne, a cugetat el, cu ochii în tavanul acoperit cu lambriuri aurii. Știm ce vedem. Mă enervează când mă gândesc cum îl descriu ziarele din America și Anglia pe Hitler… ca pe un clovn, un bufon. E influența jidănească, bineînțeles. Îl urăsc pentru Legile de la Nürnberg. Și, cu toate că mi-aș dori ca Hitler să nu fie așa vehement, nici nu-i pot blama logica, fiindcă evident dă roade. Germania e o naţiune remarcabilă, puternică, îndreptată spre viitor. Hitler se gândește pur și simplu la ce-i mai bine pentru ţara lui și are curajul s-o facă. Spre deosebire de alţi așa-zișI conducători.

— Vorbești foarte politicienește, l-am tachinat eu, rezemându-mi capul pe pieptul acela adorabil. Prea ca un om de stat!

— Am fost foarte reticent să-mi asum acest rol, dar, cum a zis Truman, vremurile se schimbă. Uită-te la războiul din Spania… ăla e un război aviatic, primul adevărat de felul ăsta. Țări cu aviaţie militară, ca Germania, ca Statele Unite, trebuie să fie foarte atente, fiindcă, pe viitor, și civilii vor cădea victime de război. Poate aș fi o voce rațională. Și serios acum, Germania nu e un inamic natural; rasele nordice n-ar trebui să lupte deloc între ele. Naţiunile asiatice, ca Uniunea Sovietică… alea-s inamicul adevărat, nu Hitler. Dar inși ca Chamberlain și Roosevelt nu pricep. Ei bodogănesc despre Hitler fiindcă îi împing evreii, exagerând situaţia de aici… iar asta va fi o greșeală tragică.

Când a pomenit de evrei, m-am desprins din brațele lui. Și o întrebare

pe care voiam să i-o pun de ani de zile n-a mai putut rămâne nepusă.

— Charles, dar Harry Guggenheim? Știi că este evreu și totuși a fost un prieten așa de bun pentru tine… și pentru mine. Ne-a adăpostit, după copil, după tot haosul. Câți bani de finanțări te-a ajutat să găsești, ca să nu mai pomenim de… mă rog, în ’32? Îndrumarea, sprijinul. Cu el cum rămâne?

— Nu am nici o problemă cu evreul individual. Harry a fost un prieten bun și n-am să neg asta. Cu influența generală am ce am, mai ales asupra presei și guvernului. Roosevelt e înconjurat de evrei, și mă tem că nu mai trece mult până ce va asculta de ei. Asta va fi tragic, iar unul din motive e că nici o țară nu se poate pune cu Germania în ce privește superioritatea aviației. Ăsta e un lucru pe care eu l-am învățat săptămâna asta, dar Roosevelt nu.

— În acest caz presupun că ar trebui să-ți expui opinia, am zis lent – reticent, întrebându-mă cum puteam împăca întorsătura asta cu visul de a trăi, neștiuți de nimeni, în Germania. Văzusem cum politica îmi omorâse practic tatăl. Și mă temeam de lumina aparte a reflectorului politic; era mult mai neiertător decât cel sub care fuseserăm noi. Presupun că așa trebuie să procedezi!

— Bineînțeles că da. Cum a zis Truman, eu mă aflu într-o poziție unică. Am o responsabilitate față de lume acum.

A spus-o extrem de prozaic. Mi-am amintit drumul cu mașina înapoi prin oraș în noaptea când mă ceruse în căsătorie, când îl auzisem pentru prima oară vorbind în maniera asta – recunoașterea calmă a poziției unice în care se afla și a responsabilităților venite odată cu ea. Îl mustruluisem din cauza ei, dar pe atunci îmi permiteam. Eram tânără. Nepriponită. Aveam toată viața înainte.

Acum nu-mi permiteam. Eram prea dependentă de el, prea înfofolită în viața lui, prea marcată de ea. Iar la treizeci de ani nu-mi mai puteam imagina ce mi se așternea dinainte, din cauza tragediei a tot ce se afla în spate. Așa că nu mi-am spus părerea; nu l-am interpelat. Nici atunci, nici mai târziu. Am stat deoparte și l-am privit pe băiețandrul neprihănit din ’27 devenind altcineva; *altceva*.

Și i-am permis să mă transforme și pe mine în altcineva. Cineva care putea sta, radiind, la doar câteva rânduri mai sus de Adolf Hitler în timp ce

el primea salutul cu brațul întins al Partidului Nazist. Cineva care aştepta cu nerăbdare următoarea vizită în Germania, în 1937, apoi iarăşi în 1938, când am început să căutăm efectiv case, chiar şi după Anschluss şi Cehoslovacia. Chiar şi după ce am înțeles că soția lui Thomas Mann nu era singura evreică nedorită în Germania.

Cineva care a putut zâmbi şi aproba din cap când ministrul Göring i-a înmânat lui Charles Ordinul Vulturului German, în numele Partidului Nazist şi al lui Herr Hitler însuşi.

Cu tot zâmbetul şi aprobatul din cap, aveam ochii închişi; închişi deliberat față de un adevăr pe care nu voiam să-l văd fiindcă interfera cu visul unui trai netulburat lângă copiii mei; o viață stabilă, căci dacă Charles ar fi fost mulțumit, poate nu mi-ar mai fi cerut întruna să zbor cu el. Cu fiecare rămas-bun, acum că Jon îşi dezvolta propria personalitate captivantă – atât de diferit de Charlie, iar acum mă puteam bucura de acest fapt –, o parte tot mai mare din inimă îmi rămânea în urmă, cu el.

Dacă am fi locuit în Germania, ne promisese un adjutant al lui Hitler la o întâlnire privată, Charles n-avea decât să-şi aleagă locul de muncă în Luftwaffe. Urma să fim complet feriți de presă şi să avem gărzi guvernamentale postate în jurul casei, fără costuri pentru noi. Jon putea să meargă la şcoală ca orice alt copil.

În orice caz, nu eram atât de schimbată, atât de orbită de făgăduințe şi visuri despre un cămin adevărat, o *familie* adevărată, încât să-mi ascund o grimasă când Charles a pus greaua cruce de fier în poala mea. El de-abia dacă s-a uitat la ea, atât de obişnuit era cu medaliile şi premiile.

Însă eu m-am uitat; am pipăit emblema nazistă rece, reliefată, de pe medalie. Şi am susurat mai mult pentru mine decât pentru el:

— Albatrosul.

CAPITOLUL 13

Aprilie 1939

— Mama! Acum vom locui în America?

— Da, scumpule.

— Cu buni Bee?

— Da, bineînțeles.

— Și cu unchiul Dwight și mătușa Con?

— Da.

— Și tata va fi și el acolo?

— Sigur că da! E deja acolo, știi asta!

— Va trebui să zbori iarăși cu el?

Am ridicat ochii de la birou, unde reciteam scrisoarea proaspăt primită de la Charles, plină de decupaje cu felurite case de închiriat. Aveam și cel mai recent orar al transatlanticelor, deși păreau să se modifice de la un minut la altul pe măsură ce lumea se întorcea cu susul în jos în jurul nostru. Așezat pe podea, jucându-se cu niște jucării de lemn neîmpachetate încă, Jon s-a uitat la mine melancolic. Părul roșiatic cerea o tunsoare; m-am aplecat și i-am dat bretonul rar din ochi.

— Sper că nu.

— Și eu. Land plânge când pleci. Eu nu. Nu mai plâng.

— Of, băiatul meu! De ce nu mi-ai zis?

— Fiindcă lui tata nu-i place când plâng. Dar Land e doar un bebeluș.

— Vino aici! Mi-am deschis larg brațele, iar el a alergat spre mine; l-am îmbrățișat așa de strâns, că avea fața roșie când i-am dat în sfârșit drumul.

— Eu nu mă supăr dacă plângi. Și eu plâng câteodată. *Urăsc* să vă las singuri. Când sunt plecată mă gândesc tot timpul la voi!

— Da? Atunci de ce pleci mereu când îţi spune tata?

„Fiindcă dacă nu merg cu el mă tem că nu se va mai întoarce“ – răspunsul a fost atât de prompt că m-a luat prin surprindere şi era cât pe ce să-l scap cu voce tare.

— Fiindcă… fiindcă asta fac oamenii căsătoriţi. Face fiecare ce îi cere celălalt. De cele mai multe ori. I-am dat un pupic lung când s-a întors la jucăriile lui. Dar cred că acum tata va fi atât de ocupat, că n-o să mai avem timp de călătorii. Să sperăm amândoi, din toată inima, bine? Aşa că gata cu plânsul! Iar bunica Bee e foarte fericită că ne ducem acasă!

— O să fie şi Violet acolo? Şi Betty Gow?

— De unde… De unde ai auzit de numele astea? l-am întrebat şocată.

Charles îmi interzisese să le vorbesc vreodată copiilor noştri despre evenimentele din ’32. Hotărâse că nu aveau nevoie să ştie ce se întâmplase cu fratele pe care nu le fusese dat să-l cunoască, oricum. După ştiinţa lui Jon, el era primul nostru născut. După ştiinţa lui, nici nu existaseră vreo Betty, vreo Elsie ori vreun Ollie. Ori vreo Violet.

— Am auzit pe cineva vorbind despre ea, a răspuns Jon, deşi teribil de absorbit de mişcarea camionului de lemn, care lăsa mici dâre pe covor.

— Pe cine?

Cine ar discuta aşa ceva în faţa fiului meu? Voiam să-i bag minţile în cap unui asemenea idiot.

— Pe Germaine şi Alfred.

— Oh!

Cuplul nostru parizian. Care, am decis în clipa aia, nu ne vor însoţi în America.

— Betty. E ca numele bunicii, a continuat fiul meu în felul lui măsurat. Jon era răbdător, ascultător, absolut diferit de alţi copii de şase ani; mă întrebam adesea dacă absorbise toată groaza şi drama din jurul meu cât se aflase în pântece. Şi dacă ştia că trebuie să compenseze, odată născut.

Land – micuţul meu Land, bebeluşul Încoronării, căci se născuse la Londra în ziua când fusese încoronat regele George al VI-lea – se juca mai puţin ascultător în celălalt capăt al camerei, distrugând o plantă sistematic, frunză cu frunză. Eram prea şocată ca să-l opresc.

— Ce au… ce-au zis despre Violet? Am încercat să-mi menţin vocea

degajată, dar mi-a tremurat; nu mă puteam gândi la ea fără să mă umfle plânsul – lacrimi de vinovăție, în primul rând. Deși mă disciplinasem să nu bocesc pentru copilul meu, nu eram în stare s-o fac pentru ceilalți ale căror vieți fuseseră curmate în acea lună cumplită de mai. Faptul că atâția se prăpădiseră, se năruiseră – tragedie după tragedie, nevinovați distruși fiindcă eu și Charles zburam prea sus, prea aproape de soare – era efectiv mai mult decât puteam îndura.

— Germaine a zis că Violet s-a sinucis. Mama, cum poate cineva să facă așa ceva? E adevărat? Jon se oprise acum din joacă; s-a uitat în sus la mine cu niște ochi atât de curați și inocenți, că am tresărit; nu voiam să fiu eu cea care îi va prezenta asemenea noțiuni înfiorătoare.

— Da, o persoană poate face așa ceva, dar e ceva groaznic, groaznic, dragule. O dovadă de slăbiciune. Acum, hai să nu mai vorbim despre asta… nu e prea plăcut. Poate într-o bună zi mă vei întreba din nou. Dar hai să nu vorbim despre asta acum, mai ales nu în fața tatei, când îl revedem. Are multe pe cap zilele astea. Promiți?

Jon a surâs; nimic nu-i plăcea mai mult decât să aibă o promisiune de făcut. Și-a îndreptat umerii micuți, ajustându-i ca să preia această nouă responsabilitate. Când a fost satisfăcut că e pregătit pe deplin, a dat cap.

— Promit, mama!

Nu ne mai mutam în Germania până la urmă. Nu după seara de 9 noiembrie 1938. *Kristallnacht*. Noaptea de Cristal.

Noaptea pe care nici măcar Charles n-a putut-o justifica; noaptea în care autoritățile germane au distrus ce mai rămăsese din magazinele evreiești și toate sinagogile, au omorât un număr necunoscut de evrei și au închis un număr și mai mare în lagăre de muncă forțată. O noapte de o violență atât de brutală, încât Charles s-a îngrozit.

— Nu înțeleg de ce a trebuit Hitler să recurgă la așa ceva. Nu are rost. Nedemn de el, a mormăit citind ziarele englezești; pe atunci ne aflam în Iliac, casa noastră din Bretania, nu departe de Alexis Carrel și soția lui. Acolo nu aveam curent electric, trebuia să folosim un generator și un radiotelefon. Aproape că formam o enclavă. Eram atât de izolați, încât nu mi se potolea bănuiala că Charles nu se va opri din mutat până când nu ne va ascunde complet de lume pe mine și pe băieți. Motiv pentru care mă

agăţasem de ideea Germaniei, unde până şi Charles credea că puteam duce o viaţă normală; nu o viaţă de fugari.

Până la *Kristallnacht*.

— Nu ne putem muta acolo, Charles. Pur şi simplu nu putem.

Mă dezgustau imaginile publicate; bărbaţi bătuţi şi umpluţi de sânge în stradă, femei şi copii ghemuiţi de frică, distrugere fără noimă. Cioburile de sticlă, *Kristall*, scânteind ameninţător pe pavaj, ca nişte colţi primejdioşi.

— Nu, nu văd cum. Dacă vor urma alte violenţe… şi nu pot tăgădui că s-ar putea să urmeze… nu-i locul potrivit pentru noi. Dar unde este? Sunt vremuri importante. Trebuie să fim mai disponibili decât suntem aici, cel puţin peste iarnă. Dacă va fi război, şi mă tem că, în ciuda lui Chamberlain, în guvernul britanic unii sunt ahtiaţi după război, Anglia nu-i locul potrivit. Poate Franţa?

— De ce nu… America? Înapoi acasă?

M-am uitat la el fără a-mi ascunde speranţa din ochi. Cu tot entuziasmul planificării căminului nostru în Berlin, al promisiunilor pe care le aşteptam, ca pe nişte mici cadouri de desfăcut mai târziu – promisiuni că voi merge la cumpărături, la teatru şi că voi avea o viaţă socială reală, neîngrădită de presă –, adevărul e că-mi lipsea ţara mea. Mi-era dor de New Jersey, sălbatic şi verde vara, o litografie de Currier and Ives[25] iarna. Mi-era dor să aud engleza şleampătă, cum o considerau cunoscuţii mei get-beget britanici.

25. Firmă newyorkeză foarte cunoscută, care producea litografii după tablouri celebre.

Mi-era dor de familia mea mai ales – puţinul rămas din ea; mă simţeam încă vinovată că o lăsasem pe mama singură. Oricâte scrisori ar fi traversat oceanul abisal dintre noi nu puteau compensa remuşcările că fugisem când avusese mai multă nevoie de mine.

— Nu prea cred, a spus Charles mofluz, întorcând spre mine ediţia britanică de la *The New York Times*. Pe prima pagină trona o fotografie a lui Charles purtând la gât crucea de fier germană. Titlul de dedesubt anunţa: „Hitler îl anexează pe Lindbergh“.

— Joe Kennedy mi-a telegrafiat aseară, Anne. Ştii ce voia? Voia să

returnez medalia.

— Ambasadorul ţi-a cerut asta? Crezi că e dorința lui sau a altcuiva?

Cu toate că noul ambasador în Marea Britanie, Joseph Kennedy, era cunoscut drept un personaj imprevizibil, asta aducea mai mult a președintele Roosevelt.

— Nu știu. Nu cred că o voi face totuși. De ce? Mi s-a acordat în numele unui guvern, în semn de mulţumire pentru zborul meu pionieresc. Dacă o returnez, aș putea returna la fel de bine toate celelalte medalii în numele tuturor celorlalte guverne din lume. Nu e politică, nu mi-a fost dată în acest spirit și nu văd de ce ar crede cineva asta. Charles s-a încruntat, mijind ochii, în timp ce degetele băteau nervos darabana pe teancul de ziare de lângă el.

Eram de acord cu el. Dar știam mai bine ce și cum. În acele zile totul era politic; totul era plin de semnificație.

Așa că în decembrie 1938 ne-am strâns iarăși catrafusele și ne-am mutat într-un mic apartament din Paris, chiar peste drum de Bois de Boulogne, ca Jon să aibă un loc de joacă. Evenimentele au părut să se liniștească. Acordul de la München era încă proaspăt în mintea tuturor; hârtiuța albă a lui Chamberlain care anunța „pace pentru timpul nostru“ a stopat săpatul de șanțuri, baricadările cu saci de nisip, care se desfășuraseră de ambele părți ale Canalului. Iar noi am savurat primele luni din 1939 în Paris; mi-am cumpărat prima rochie Chanel, i-am dus pe copii la muzee și chiar am luat cina cu Ducele și Ducesa de Windsor. Ca toți ceilalți, mă captivase povestea lor de dragoste și eram dornică s-o cunosc pe femeia care-l făcuse pe un rege să renunțe la tron.

Era ambalată ermetic în ce avea Chanel mai bun de oferit; foarte subțirică, dar cu mâini mari, masculine, și o gură largă, cârcotașă. El avea ochi mici, era mai feminin decât ea, cu statura lui finuță și mâinile moi, delicate, și era cel mai plictisitor om pe care-l întâlnisem vreodată. Charles i-a căscat fățiș în față în timpul unui monolog grav dezbătând obligativitatea pantofilor bărbătești albi vara.

Cât despre soțul meu din ce în ce mai politic, el a continuat să facă naveta între Paris și Londra, consiliind flotele militare aeriene. Ba chiar s-a întors în secret înapoi la Berlin; francezii au apelat la ajutorul lui

Charles în scopul de a convinge Germania să le vândă nişte avioane pentru încropirea forţei lor aeriene inexistente. Charles, şovăielnic, şi-a folosit influenţa, dar fără folos.

Totuşi, prezenţa noastră prelungită pe continent, vizitele din trecut în Germania, acum extrem de mediatizate şi examinate, stârneau multe discuţii în America. Cel puţin conform scrisorilor îngrijorate, pline de tăieturi din ziare, pe care le primeam de la familie.

Într-o seară eu şi Charles am ieşit în oraş pentru o cină romantică la restaurantul La Tour d'Argent. Taman când sosise al treilea fel, am auzit un cuplu de americani împopoţonaţi spunând, prea tare:

— Pesemne America nu-i destul de *bună* pentru ei! Ce dacă le-a fost răpit copilul… toţi am trecut prin greutăţi, dar n-a fugit nimeni de ele.

Am înlemnit, cu furculiţa în aer. M-am uitat la Charles, care a ridicat o sprânceană, interzicându-mi să reacţionez în vreun fel. Mi-am văzut de mâncare, când am auzit-o pe femeie zicând:

— Cred că varza murată le priește mai bine ca plăcinta cu mere.

— Varza murată şi crucile de fier, a încuviinţat soţul ei.

Rața era insipidă; vinul s-a prefăcut în oțet. Charles avea dreptate. Dacă asta ne aștepta acasă, nu ne puteam întoarce.

Charles, pe de altă parte, plescăia desfătat din buze, înfulecând din rața lui de parcă nu mai mâncase de zile întregi. Ochii îi scânteiau, animaţi de un ţel. Ştiam că tocmai îşi identificase cea mai recentă misiune.

Peste două zile, era la telefon cu linia Cunard, rezervându-ne biletele spre casă.

Aşa că ne-am întors, părăsind un continent pe cale să fie sfâşiat de război, pentru ţărmurile mai sigure ale Americii, sau cel puţin aşa credeam. Charles a plecat primul, să raporteze direct la Washington tot ce văzuse – şi de asemenea să-i prevină. Credea cu tărie că Germania se va abate cu uşurinţă asupra Poloniei; socotea o nesăbuinţă ca Anglia şi Franţa să declare război total şi chiar le scrisese un act secret lui Chamberlain şi Daladier, recomandându-le să nu o facă. Mi-aş fi dorit să se fi abţinut; era deja ponegrit ca împăciuitor, ba chiar ca spion, în unele cercuri.

Dar Charles, neclintit ca întotdeauna, nu părea să bage de seamă. După raportul la Washington, a căutat case adecvate pe lângă mama, dar a

amânat închirierea uneia până am ajuns acolo. Şi bine a făcut, fiindcă nici unul din decupajele trimise nu pomenea de şcoli, iar când l-am certat din cauza asta a rămas sincer perplex. Nu-i picase fisa că fiii noştri creşteau, că aveau nevoie de şcolarizare, prieteni, medici şi toate lucrurile de care au nevoie copiii. Dincolo de faptul naşterii lor, de instinctul de a-i ocroti, nu părea prea interesat de rolul de părinte. Mă întrebam dacă asta se datora celor întâmplate cu micuţul Charlie; dacă nu vedea rostul implicării prea mari, doar ca să-i vadă luaţi de lângă noi. Sau dacă pur şi simplu nu înţelegea necesităţile unui copil peste vârsta de douăzeci de luni, vârsta primului său născut, pentru totdeauna. Înţelegeam asta; imediat după naşterea lui Jon mă temusem că voi păţi la fel, dar am constatat că inima mea s-a dilatat în chip miraculos odată cu creşterea copiilor noştri. Mă bucuram că sunt în stare să iubesc, să-mi pese şi să mă îngrijorez exact ca orice altă mamă.

Totuşi, alte mame nu agăţau cu ace de siguranţă fluiere de pijamalele copiilor, ca să poată cere ajutor în toiul nopţii.

În aprilie 1939, am coborât târându-mi picioarele pe rampa de acces a pachebotului *Champlain*, ţinându-l pe Land cu o mână şi pe Jon cu cealaltă. Zeci de poliţişti ne-au escortat pe mine şi pe copii la o maşină care aştepta în mijlocul obişnuitului torent orbitor al camerelor, care i-a înspăimântat pe băieţi, confruntaţi prima oară cu un asemenea asalt. Land s-a întors cu faţa spre mine şi a scâncit, pe când Jon m-a ţinut strâns de mână, cu faţa palidă şi serioasă.

— Doamnă Lindbergh! Doamnă Lindbergh! Vă bucuraţi că v-aţi întors? Unde e colonelul?

Am clătinat din cap la întrebările uzuale, dar am îngheţat când m-am lovit de altele noi.

— Ce credeţi despre Partidul Nazist? Soţul dumneavoastră s-a întâlnit într-adevăr cu Hitler în secret? E adevărat că i s-a oferit o funcţie în Luftwaffe?

Am dat să urc în maşină, dar m-am răsucit pe loc, incapabilă să tac din gură.

— Soţul meu a fost rechemat în serviciul activ în calitate de colonel în cadrul Corpului de Aviaţie Militar. N-a putut veni să mă aştepte din cauza

muncii. După care m-am adăpostit în maşină, cu inima zvâcnindu-mi temerar; ştiam că n-ar fi trebuit să le răspund. Charles îmi interzisese; credea că e mai bine să vorbească el în numele nostru în public, şi în mod normal eram foarte bucuroasă să-l las. Însă el nu era acolo şi, auzind ostilitatea din spatele acelor întrebări, am simţit că trebuia să-i iau apărarea – chiar dacă ştiam că el nu va vedea lucrurile aşa. Dar eram mândră de munca pe care o făcea acum; datorită cunoştinţelor despre situaţia europeană, armata îi ceruse să zboare în toată ţara, să inspecteze baze aeronautice, propunând ce fabrici se puteau modifica pentru a produce tipul de avioane necesare ca America să devină forţa aeriană fruntaşă a lumii.

Mă mândream cu asta şi voiam să o spun lumii – căci nu ştiam cât va dura. Vedeam deja că Charles se îndrepta spre un conflict, împărţit între un ţel şi simţul datoriei. Două lucruri diferite; vedeam limpede. Nu eram totuşi sigură că îşi dădea seama şi el.

— Ai vorbit foarte bine, mama, m-a bătut Jon pe mână. Oamenii ăia erau tare urâcioşi.

— Da? Mulţumesc, dragule.

— Suntem acasă acum?

M-am uitat pe geamul maşinii; eram înconjuraţi încă de necunoscuţi care se chiorau prin ferestre, încercând să-mi zărească copiii, blitzurile bubuiau, orbindu-ne. I-am îmbrăţişat pe amândoi la piept şi am oftat.

— Da, dragilor. Suntem acasă.

La ieşirea din oraş, pe podul către New Jersey, mi s-a făcut stomacul ghem. Şi cu fiecare kilometru parcurs spre Next Day Hill inima a început să-mi zvâcnească, pielea, să devină lipicioasă.

— Ce ai, mama? a întrebat Jon.

— Nimic, am zis, încercând să zâmbesc. Fiul meu s-a încruntat, ştiind că-l minţisem.

Acum că aproape ajunsesem, întoarcerea acasă mă îngrozea. Absenţa de trei ani ţinuse stafiile la distanţă, dar sosise momentul să dau piept cu ele în mediul lor. Căci la Next Day Hill îşi luase viaţa Violet Sharpe – sărmana Violet Sharpe, cu puţin mai mare ca mine –, la câteva săptămâni după ce se descoperise corpul copilului. Convocată la o nouă rundă de

întrebări privind amestecul ei în răpire, băuse un pahar de cianură.

Am fost oripilată și îmbolnăvită de veste. Și răscolită de vinovăție. Ar fi trebuit să știu; ar fi trebuit să-mi dau seama că Violet nu avea un Charles s-o bruscheze ca să fie tare, s-o forțeze să privească înainte, să-i interzică să lâncezească în trecut. Nu avea nimic în viață afară de ocrotirea și adăpostul mamei, dar nici măcar mama n-a putut-o feri de urâtele interogatorii ale colonelului Schwarzkopf; interogatorii instigate inițial de mine.

M-am silit să mă uit la cadavrul ei, deși Charles mi-a interzis categoric. Nu-mi explicam de ce simțeam nevoia s-o văd, să iau act de fața sfrijită, îngrijorată, cu o panglicuță tristă legată în păr, cu gura bășicată și pătată de otravă. Cu albul ochilor ei, încă vizibil sub pleoapele pe jumătate închise, holbându-se acuzator la mine.

Când am văzut corpul frânt al Violetei, la fel de contorsionat ca epava avionului pe care-l localizasem odinioară în munții din New México, am plâns. Cum putusem să cred oare că fata aia plăpândă avea vreun amestec? Nu conta că fusesem disperată, înnebunită de frică pentru copilul meu; n-ar fi trebuit să-i spun vreodată colonelului Schwarzkopf să o interogheze pe ea sau pe oricare alt servitor. Cine eram eu să mă joc de-a Dumnezeu?

Prea târziu am crezut în nevinovăția ei. La câteva zile după sinucidere, poliția a stabilit că singurul lucru de care se făcuse vinovată biata Violet era nesăbuința. Avusese o aventură cu un majordom însurat din casa mamei. Lacrimile ei înnebunite, incapacitatea de a susține o poveste coerentă în legătură cu activitatea din acea noapte îngrozitoare; toate erau doar mușamalizarea unor *rendez-vous*-uri cu iubitul ei.

Deci Violet nu va fi la Next Day Hill să ne ureze bun venit acasă. Mulți servitori, chipuri familiare mie încă din copilărie, plecaseră, alungați din casă de poliție, sau pensionați, îmbătrâniți în lipsa mea. Până și Ollie Whateley murise.

Și Betty Gow. Nici ea nu avea să fie prezentă. Nu-mi amintesc dacă vreunul dintre noi adusese efectiv vorba, dar cumva în săptămânile de după găsirea corpului lui Charlie s-a convenit că Betty trebuia să plece din casă. Știam că nu-l va iubi pe noul copil la fel; și ea știa la fel de bine.

Violet, Betty. Și Elisabeth, sora mea. Se dusese și ea. Uneori tot mă

pomeneam ridicând telefonul s-o sun, înainte de a-mi aminti.

Arătase plină de viaţă în ziua nunţii ei, în decembrie 1932. Jon era doar un bebeluș gânguritor în braţele mamei când eu am stat lângă soră-mea în aceeaşi încăpere în care mă căsătorisem şi eu. A fost un moment rar de sărbătoare pentru întreaga mea familie; toţi am vorbit şi scris săptămâni în şir despre el, retrăindu-i frumuseţea, emoţia intensă. Senzaţia de uşurare că Elisabeth părea bine, iubită, îngrijită. Deşi cu Aubrey n-am văzut-o niciodată la fel de fericită, de veselă, pe cât era pe vremea când râdea şi uneltea cu Connie.

Sărutul de rămas-bun al lui Elisabeth a fost o făgăduinţă pentru mine; făgăduinţa că, în ciuda măritişului ei, nu voi fi niciodată singură. Urma să am întotdeauna pe cineva dispus să asculte, nu să judece; să mă înţeleagă, nu să mă împingă la acţiune. Iar eu aveam să fac la fel pentru ea.

Doi ani mai târziu – aproape în aceeaşi zi – murise. Clima aspră din Ţara Galilor o doborâse; medicii i-au ordonat să meargă în însorita Californie. Aubrey a dus-o imediat, dar a murit de pneumonie, cu mama şi Aubrey alături.

Niciodată n-a încetat să-mi lipsească.

Atât de pierdută în gândurile mele, nu mi-am dat seama că ajunsesem acasă până n-am cotit pe drumul privat spre Next Day Hill. De serviciu era un ins nou, însă ne-a recunoscut şi a acţionat maneta pentru deschiderea porţii. În timp ce porţile se închideau, afară au parcat două maşini negre care ne urmăriseră – reporteri şi fotografi, mi-am dat seama. Am oftat. Acum eram acasă în toată legea.

— Mama, aici locuieşte bunica? Jon se căţăra peste mine, nerăbdător să iasă. Dă-te, te rog! Mi-a dat un ghiont jucăuş, aşa că m-am mişcat. Am ieşit din maşină; Land şi Jon s-au bulucit după mine. Am urcat treptele, băieţii rupând-o la fugă înainte cât îi ţineau picioarele.

Uşa s-a deschis larg; a apărut mama. Înainte de a apuca eu să-mi bâigui scuzele că o lăsasem singură atâţia ani şi că-i adusesem iar fotografii în casă, ea m-a luat în braţe:

— Bun-rămas acasă, fata mea! a exclamat ea. Anne, Jon! Iar tu trebuie să fii Land! Mi-a dat drumul, întinzându-se după băieţi. Nu te-am văzut de când erai un ţânc, când te-am vizitat în Anglia. Mă mai ţii mine?

— Nu.

Mama a râs. Şi-a dat capul pe spate şi a râs. Nici vorbă de doamna bătrâioară şi tristă pe care mi-o închipuisem; nu era o domnişoară Havisham înconjurată doar de amintiri, trecându-şi viaţa în jale. Nu. Mama mea arăta cu zece ani mai tânără de când o văzusem ultima oară; era zveltă, şic în felul ei, deşi îşi ţinea părul prins tot în stilul acela eduardian sever. Însă era electrizată de energie şi elan; eu eram cea care se simţea bătrână şi anemică, sleită de călătorie, copleşită de întoarcerea pe meleagurile de baştină.

— Arăţi îngrozitor, dragă, mi-a confirmat ea evaluarea, clătinând din cap la mine. Vei avea vechiul tău apartament, firește, iar băieţii pot merge sus, în camera copiilor. E loc pentru bona ta… unde e?

— A trebuit să vină cu următorul vapor; avea treburi de pus la punct înainte de plecare.

— Sigur, sigur. Îmi închipui ce haos e acolo! Charles e deja aici; a condus întins de la Washington toată noaptea. E sus, doarme buştean.

— A venit? Eram uimită; nu mă aşteptasem să-l văd atât de repede şi doream să mă aranjez şi să-mi pun o rochie curată înainte de a-l întâlni.

Probabil mama mi-a perceput nervozitatea nupţială, fiindcă a propus să beau mai întâi un pahar de coniac. Aşa că m-am luat după ea când a traversat cu pas vioi holul, spre încăperea care fusese pe vremuri biroul tatei, acum redecorată. Ba nu – renăscută.

În vaze îmboboceau flori; mobilierul sufocant, îmbrăcat în piele, fusese înlocuit cu un creton confortabil. Pe perete atârna un Picasso, care se asorta surprinzător de bine cu trandafirii de dulceaţă imprimaţi pe material. În locul enormului birou de bancher al tatei se găsea acum o delicată masă de scris franţuzească. Era înţesată cu hârtii.

— M-am gândit că vei fi surprinsă. Ochii mamei au strălucit.

— Surprinsă? Sunt pierdută. Este oare aceasta casa stimabilei soţii a ambasadorului?

— Nu, e casa fostei sufragete ocupate până peste cap. A râs, iar băieţii au râs cu ea odată. S-a aplecat să-i îmbrăţişeze pe rând. Of, of, n-o să mă mai satur de ăştia doi! Vreţi nişte fursecuri? Lapte? Mama s-a uitat la mine, iar eu am încuviinţat.

— Le dai copiilor nişte fursecuri, dragă? S-a adresat unei tinere ivite ca din pământ. Fata a dat din cap şi i-a condus pe băieţi spre bucătărie.

— Cine-i asta?

Parcă nu-mi puteam urni picioarele, nu mă puteam aşeza – nici după ce mama a gesticulat spre un fotoliu confortabil.

— Oh, e Marie. Face parte din echipa mea.

— Ai o echipă?

— Bineînţeles! Ai nevoie de echipă dacă eşti pe cale să devii preşedinte interimar al Colegiului Smith.

— Poftim? Mamă… când? *Cum*?

— Firește, situaţia internaţională îngreunează căutarea unui nou preşedinte, aşa că mi s-a cerut să intervin pe durata interimatului. Colegiul are multe legături, ştii, peste ocean. Nu le putem întoarce spatele prietenilor noştri, şi voi avea grijă să n-o facem.

— Mamă, cu mine vorbeşti… nu trebuie să faci o declaraţie politică!

— Of, Doamne! Asta am făcut? Îmi pare rău, presupun că exersez! Mama a râs şi am râs şi eu odată cu ea. Eram tare fericită pentru ea, tare fericită că era ocupată, prinsă cu treburi, nu jelind, cum îmi imaginasem. N-ar fi trebuit să-mi închipui asta, mi-am dat seama; când oare se oprise suficient timp ca să cadă pradă unei emoţii?

Însă acum părea foarte diferită. Îmi amintea de Charles, asta era; amândoi aveau în ochi licărul acela al cuiva care ştie ce vrea, un secret, un scop pe care numai ei îl puteau identifica.

— Ce părere ai despre Aubrey şi Con? am întrebat, schimbând brusc subiectul la cel care mă rodea de o vreme. Bărbatul văduv al lui Elisabeth se însurase cu sora noastră mai mică în 1937.

— Cred că e minunat. Aubrey era rătăcit, bietul om. Bărbaţii ca el au nevoie să se recăsătorească întotdeauna, ai observat asta? Femeile se simt bine de unele singure, dar bărbaţii… oricum, Con îl va ţine pe linia de plutire. Avea nevoie de un proiect ca el.

— Dar cum rămâne cu dragostea?

— Oh, se iubesc, Anne! Oricum ar fi, nu-s sigură că ăsta-i cel mai important aspect în cazul lor. Nu ca la tine şi Charles. Dacă voi nu v-aţi iubi, mi-aş face mai multe griji pentru voi doi. Dar Con şi Aubrey vor fi

bine.

— Mulţumesc. Cred. Am sorbit din coniac şi, în ciuda indignării mele şi a atitudinii ei joviale, ştiam că avea dreptate. Dar Elisabeth… nu e cumva neloial?

— Elisabeth nu mai este, dragă. Cei vii trebuie să trăiască.

— Dar e ca şi cum nici nu s-ar fi căsătorit cu el… îmi lasă impresia că vor s-o şteargă din amintire cumva.

— Nu cred că e adevărat, dragă. Nu în cazul lor.

Am scuturat din cap. Mama îmi amintea de Charles şi din alte privinţe. Eu eram paznicul, mi-am dat seama; paznicul răposaţilor şi al amintirii lor. Dacă nimeni nu voia să se gândească la Elisabeth, atunci aveam să mă gândesc eu. Dacă Charles nu voia să şi-l amintească pe Charlie, atunci mi-l voi aminti eu pentru amândoi. Îi admiram şi pe mama, şi pe soţul meu pentru energia lor, pentru focalizarea lor tenace asupra viitorului.

Pe de altă parte, pentru prima oară, mi-a fost milă de ei. Căci, în ciuda durerii pierderii, amintirea celor pe care-i iubisem îmi încălzea inima mai mult decât o îndurera.

— Mă bucur că eşti aşa fericită pentru ei, i-am zis mamei. Şi mă bucur foarte mult pentru desemnarea ta, doamnă preşedintă! Acum, unde-l ţii închis pe soţul meu?

— La etaj. Cina este la opt, ca de obicei. Băieţilor le voi trimite ceva sus; am pregătit deja echipa. Acum trebuie să fug la o şedinţă.

— Bineînţeles că trebuie!

Am îmbrăţişat-o, încântată şi mândră, deşi mă simţeam la fel de incapabilă să ţin pasul cu ea pe cât eram de incapabilă să ţin pasul cu Charles; lumea se năruia în jurul nostru, iar eu nu voiam decât să-mi găsesc un loc unde să mă ascund de naufragiu, împreună cu copiii. Pe câtă vreme soţul şi mama mea alergau afară, cu braţele larg deschise, să scoată ceva bun din lumea asta. Ceva care să merite osteneala.

Singura problemă că, după cum ştiam, definiţiile lor pentru „ceva care merită osteneala“ se deosebeau dramatic.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama, a spus Charles în acea seară. Mama ta. Mai zi-mi o dată ce a spus despre faptul că nu le-a întors spatele celor de peste ocean.

— Doar atât. Nimic altceva.

— Nimic altceva? A spus-o ca să-mi facă în ciudă. Nu m-a iertat că te-am dus în Europa.

— Mama nu-i aşa, am replicat arţăgoasă în timp ce ne îmbrăcam pentru cină, cu spatele unul la altul, ciudat de timizi – ori stânjeniţi, nu eram prea sigură care din ele – în starea de goliciune, după săptămânile petrecute despărţiţi. El era în boxeri, trăgându-şi şosetele pe fluierul piciorului şi închizând clema jartelelor. Eu eram într-un furou urât, utilitarist, şi chiar aşa mă simţeam urâtă, utilitaristă. După trei sarcini, silueta mea îşi pierdea elasticitatea. Acum aveam un colac evident peste abdomen, şi sânii lăsaţi, deşi amândoi speram să mai avem copii.

Dintr-un motiv sau altul, regăsirea noastră nu mersese bine. Aproape de la primul salut ne răţoiserăm unul la altul.

— Micul tău discurs în faţa reporterilor nu era necesar, Anne, îmi spusese după ce mă sărutase pe obraz.

— Ai fi putut să-ţi aminteşti să trimiţi două maşini să ne ia, fiindcă a trebuit să lăsăm cuferele în port, am ripostat. Mă întrebam dacă aşa avea să fie acum, că ne întorseserăm în Statele Unite, ne întorseserăm printre atâţia alţii care revendicau pretenţii asupra noastră; atâtea probleme ce reclamau deodată atenţie. Un lucru pe care-l învăţasem – din toate lecţiile pe care voise să mi le dea şi celelalte pe care mi le dăduse inconştient – era că cel mai în largul nostru ca pereche ne simţeam când eram singuri. Mama nu e atât de meschină.

Am ales o rochie de seară cafenie, demodată, pe care o lăsasem cu ani în urmă aici, deoarece cuferele mele nu fuseseră încă despachetate; nici n-o pusesem pe mine, şi mă simţeam deja şleampătă. M-am întors cu spatele, ca Charles să-mi poată trage fermoarul.

— Seamănă cu tine, de fapt. Amândoi credeţi că aveţi absolută dreptate despre orice. M-a surprins amărăciunea din vocea mea. Cu toate astea, n-am făcut nici un efort s-o ascund. Uiţi cât de activă a fost în lupta pentru dreptul de vot al femeilor, când eram eu mică. Iar ea şi tata… mă rog, amândoi au fost wilsonieni şi susţinători înverşunaţi ai Ligii Naţiunilor. Nu s-a schimbat.

— Ştie perfect ce părere am despre situaţie.

— Dar ea nu e măritată cu tine. E o persoană independentă.

— Ce vrea să zică asta? s-a întors el spre mine, mijind ochii.

— Nimic. M-am întors cu spatele și am început să cotrobăi după niște cercei în gentuța de voiaj.

— Mă rog, face agitație pentru război, ascultă la mine! Și acum va avea în spatele ei tot Colegiul Smith. Bate tobele, exact ca Roosevelt. A rostit batjocoritor ultimul cuvânt; numele „Roosevelt“ începuse să-i lase un gust amar în gură.

— Păi, tu singur ai zis că e inevitabil.

— E inevitabil în Europa. Dar nu aici… dacă oameni ca maică-ta nu sperie publicul american, făcându-l să creadă că este.

— Mama nu sperie pe nimeni…. pentru numele lui Dumnezeu, n-a făcut nimic deocamdată! Nici măcar nu preia funcția până semestrul viitor.

— Probabil că după aia o să intre și într-o societate de-aia pentru refugiați evrei, a zis Charles, înnodându-și cravata cu nervozitate.

— Și ce dacă? Tu cu gura ta ai spus ce îngrozitor e că Anglia trebuie să se descurce cu atâția refugiați!

— Asta nu înseamnă că sunt de părere că ar trebui să debarce aici. Crezi că ar trebui să lăsăm și alți evrei în America? Ca să influențeze presa? Guvernul? Industria filmului… pentru numele lui Dumnezeu, toți sunt evrei acolo, absolut toți, conducând studiourile alea, spălând pe creier publicul american. Vor începe dintr-un moment în altul să facă filme care-l vor portretiza pe Hitler ca pe un clovn, sau mai rău. Dar nici unul dintre ei n-a fost de curând în Germania. Nimeni n-a văzut ceva cu ochii lui, ca noi. Crezi sincer că ar trebui să-i trimitem pe tinerii noștri – pe fiii noștri – la luptă din cauza *lor*?

— Nu… nu, bănuiesc, nu dacă pui problema așa… nu cred asta; nu cred că ar trebui să trimitem tineri la luptă. Dar, Charles, mama crede în ce face. Exact cum crezi și tu. Nu vezi cât vă admir pe amândoi fiindcă sunteți așa pătimași?

— Dar *tu* ce crezi, Anne? Și-a mijit iar ochii provocator. Soțul meu îmi punea această întrebare pentru prima oară. Până acum presupusese întotdeauna că eram de aceeași părere cu el. Și eu presupusesem la fel. Nu era ăsta unul din motivele pentru care mă căsătorisem cu el – fiindcă

voiam să fiu exact ca el? Eroică, măreață și bună?

Dar acum nu eram sigură ce însemna „bună“. Prea mulți participanți în această situație din ce în ce mai oribilă susțineau că bunătatea e de partea lor.

Anne Morrow – fiica absolventă de Colegiu Smith a ambasadorului și doamnei Morrow, amândoi susținători ai Ligii Națiunilor – ar fi răspuns: „Țin cu mama. Evreii trebuie salvați. Hitler e un om periculos.“ Însă aș fi zis lucrurile astea fiindcă ei mi le spuseseră ori speraseră că, prin exemplul lor, voi ajunge să le cred singură.

Însă nu mai eram Anne Morrow; eram Anne Morrow *Lindbergh*, soția unei legende care-l admira pe Hitler și a unui partizan din ce în ce mai vocal al tinerii Americii afară din orice război european.

În treacăt, vinovat, am invidiat-o pe mama; suficient de în vârstă ca să supraviețuiască părinților, văduvă fără un soț la care să se gândească. Ce-ar fi fost dacă aș fi avut, asemenea ei, timp să gândesc singură? Să am curajul onest al propriilor convingeri, nu curajul fals al celor împrumutate? Căsnicia mea ar fi fost altfel, asta știam sigur.

Dar ar fi fost mai bună?

Am clătinat din cap, ispitită de idee, dar nu orbită de ea. Acum aveam o îndatorire față de fiii mei, ale căror nevoi le neglijasem prea mult timp în favoarea nevoilor tatălui lor. Trebuia să-l înscriu pe Jon la școală, să găsesc un doctor, fiindcă Land era predispus la otite, și să ne mut pe toți într-o casă. De asemenea, taman ce ieșisem din anii de purgatoriu, purgatoriu în care hoinărisem avându-l drept însoțitor și paznic doar pe soțul meu. Odinioară crezusem că-l puteam părăsi, dar pe atunci eram doar eu și Jon. Acum, cu doi fii și, speram, încă un copil pe drum (căci bănuiam că aș fi însărcinată, deși era prea curând ca să fiu sigură), nu puteam risca să-l îndepărtez pe Charles de mine.

— Sunt de partea ta, bineînțeles. Vreau să zic… sunt de partea ta, am continuat, șezând pe marginea patului ca să-mi bag picioarele într-o pereche de pantofi de seară. E partea *noastră*. Țin cu tine. Nu cred că ar trebui să intrăm în război, desigur. Nu contra Germaniei, în orice caz; nu contra influenței evreiești.

— Ce fată cuminte! Charles a surâs, cu surâsul acela personal rar, de

preț, relaxat, care îi dezvelea toți dinții.

I-am răspuns la surâs, așteptând ca lumina aceea familiară, de apartenență, să mă umple, să mă facă mai bună, mai *puternică*; la fel de bună ca el.

Dar am așteptat zadarnic. Căci nu m-a umplut decât de o oboseală rușinoasă, o moleșeală învăluitoare, care m-a făcut să mă întreb cum Dumnezeu aveam să supraviețuiesc cinei, darămite următoarelor câteva săptămâni, așezată între soțul și mama mea. Obligată să hotărăsc, o dată pentru totdeauna, cine eram acum: fiica ambasadorului? Sau soția aviatorului?

CAPITOLUL 14

Mai 1941

Am trecut cu maşina printr-un tunel atât de întunecos, că m-am simţit o fantomă, cu pielea ca un firicel pal de fum. M-am dat mai aproape de Charles, care m-a bătut absent pe umăr, netezind hârtiile din poală. Iar apoi ne-am născut în lumină; lumină năucitoare, orbitoare, necruțătoare. Un vuiet a salutat apariţia maşinii noastre; un vuiet sălbatic, înspăimântător. Șoferul a băgat maşina pe un drumeag îngust, înconjurat din toate părţile de gloate ce făceau cu mâna, strigau, ţinând, ca pe nişte arme, pancarte cu numele soţului meu. Apoi ne-am oprit, şi Charles a ieşit primul din maşină. Apariţia lui a stârnit şi mai multă frenezie în mulţime; ovaţiile erau atât de isterice, încât auzeam violenţa mocnind sub suprafaţa asentimentului. Mi-a fost frică să mă dau jos din maşină; frică de ce s-ar fi putut întâmpla în seara aia. În acele zile totul părea posibil; furia prevala indiscutabil, măturând ca un val peste ţara noastră. În faţă la Madison Square Garden, furia se îndreptase contra noastră. Ţipete de tipul „Nazistule! Fascistule!“ ne salutaseră sosirea. Se aruncaseră pietre în maşina blindată.

Furie a planat şi înăuntrul arenei Garden, dar nu Charles era sursa ei. El era mai degrabă cavalerul alb conducând mulţimea spumegândă spre inamicul lor comun – preşedintele Roosevelt. Gardienii au avut de furcă să ţină pe loc gloatele roind; m-am strecurat în sfârşit afară din maşină cu mâinile şi picioarele ca de plumb, cu o senzaţie în piept de parcă înghiţisem un cub de gheaţă.

— Lindbergh! Lindbergh preşedinte! răcnea mulţimea. Au pocnit bliţuri, mai orbitoare ca oricând în viaţa mea; a trebuit să-mi feresc ochii de strălucirea necruțătoare. Îmi ţiuiau urechile de larma mulţimii care mă

înconjura – aveam senzaţia că ne găseam cu adevărat în văzul tuturor. Şi nu m-am gândit decât ce ţinte bune eram, dacă cineva ne-ar fi ochit cu o puşcă.

L-am urmat cumva pe Charles pe un covor roşu spre podium, unde alţii stăteau deja pe scaune – părintele Coughlin în persoană, liderul Frontului Creştin; Norman Thomas, liderul Partidului Socialist American; Kathleen Norris, o scriitoare populară; Robert R. McCormick, editorul de la *Chicago Tribune*. Ne-am ocupat locurile, s-a cântat *The Star-Spangled Banner*[26] şi ceilalţi au vorbit pe rând. Discursuri scurte, din inimă, despre necesitatea de a nu intra în războiul european şi de a construi sistemul defensiv al Americii, în loc să-l construim pe al Angliei. Nu le-am acordat nici un fel de atenţie; mă uitam la Charles. Arăta relaxat; cu membrele destinse, mâinile liniştite, chiar dacă maxilarul stătea în unghiul acela hotărât, familiar, iar ochii albaştri erau mai atenţi decât îi văzusem vreodată. M-am bucurat că nu şi-a întors privirea spre mine, căci simţeam că mi-ar fi ars pielea, exact ca o lupă.

26. Imnul Statelor Unite.

În cele din urmă, Charles s-a ridicat şi fiecare glas s-a căznit să zbiere cel mai tare.

— Lindbergh preşedinte! Lindbergh preşedinte! – lozinca a pornit dintr-un colţ îndepărtat, luând amploare până mi-a pulsat faţa de intensitatea ei.

Charles n-a ratificat lozinca; a stat pur şi simplu semeţ, plin de hotărâre şi dreptate, iar în momentul acela am ştiut că îmi vedeam soţul făcând în sfârşit tranziţia de la băieţandrul-erou la monument. Era gigantic, era o stâncă; era susţinut de temelia de piatră a convingerilor lui. Şi, în ciuda fricilor şi reţinerilor mele privind întreaga situaţie, mi s-a înfiorat inima la vederea lui; numai el ar fi putut ralia un grup atât de disparat de persoane. Comunişti, socialişti, radicali anti-guvern, pacifişti; lăsaţi de capul lor, ar fi lâncezit şi murit.

Dar Charles îi raliase pe toţi; îşi pusese mantia de conducător la fel de uşor pe cât îşi trăsese prima geacă de piele ca pilot. *America First*, asta era chemarea lui. America mai întâi – Lindbergh avea să ne ţină afară din război.

— Concetățeni, a început Charles, după care a aşteptat mulţimea să se potolească. Ne-am adunat aici în această seară deoarece credem într-un destin independent al Americii.

Un ropot de bătăi din picior, aplauze şi ovaţii a umplut sala. Charles a stat cu smerenie, acceptând-o înainte de a-şi continua discursul; pledoaria lui pentru neutralitatea Americii în războiul care acum devasta toată Europa.

— Deplângem faptul că poporul german nu poate vota în ce priveşte politicile guvernului său, că Hitler şi-a băgat ţara în război fără a le cere consimţământul. Însă nouă ni s-a dat oare ocazia de a vota politica adoptată de guvernul *nostru*? Nu! Am fost călăuziţi spre război în ciuda opoziţiei a patru cincimi din populaţie. În noiembrie anul trecut am avut tot atâtea şanse de a vota în chestiunea păcii sau războiului pe cât am fi avut dacă am fi fost noi înşine un stat totalitar.

Charles n-a menţionat numele lui Roosevelt, dar nici nu trebuia. Şi numai eu am auzit tristeţea dindărătul înverşunării din glasul lui.

Mulţi uitau că soţul meu era, în primul şi în primul rând, militar. Instrucţia lui fusese neprețuită. Credea, pătimaş, în viitorul unei forţe aeriene militare şi în devotamentul lui faţă de comandantul suprem.

Însă când comandantul suprem îl asemuise public cu un împăciuitorist, cu un şarpe-mocasin[27], n-a mai putut rămâne loial. În mod fatal, preşedintele Roosevelt pusese sub semnul întrebării curajul Vulturului Solitar.

27. Specie de viperă veninoasă din America de Nord. În Războiul de Secesiune, porecla dată de nordişti democraţilor pacifişti care doreau încetarea războiului printr-o pace imediată şi necondiţionată.

„Acel tânăr ar fi dorit ca însuşi preşedintele Washington să se dea bătut“, spusese recent preşedintele într-un interviu acordat unui reporter de ziar. „«N-avem sorţi de izbândă» nu e motiv ca un american să nu se ridice împotriva agresiunii.“

Prin urmare, Charles demisionase din funcţia militară acum câteva săptămâni; se măcinase mult, dar, în ultimă instanţă, nu văzuse altă opţiune. Şi îşi îndreptase considerabila putere de concentrare şi farmecul personal în sprijinul Comitetului America First[28], zburând pretutindeni în

ţară, ţinând asemenea discursuri în numele grupului. Cu mine alături, firește.

28. Grup întemeiat în 1940, care a militat împotriva intrării Statelor Unite în al Doilea Război Mondial.

Stăteam acolo. Stăteam acolo, ascultându-i atent cuvintele, tot mai sigure pe ele, totdeauna măsurate, incapabile să cedeze vreodată delirului care-l întâmpina inevitabil. Nu uitam o clipă de camerele de luat vederi, fiindcă devenisem deodată soție de politician.

Acum, de la distanță, mă văd stând așa, cu un surâs posomorât pe față, total diferit de zâmbetul vesel, nepăsător al aviatoarei cutezătoare de odinioară. O femeie tânără, da – abia trecută de treizeci de ani, cu mintea aproape întotdeauna la copiii de acasă. Dar asta nu este o scuză.

O mamă care-și pierduse primul născut în cea mai oribilă, mai publică manieră, și a cărei vedere era încă înnegurată deseori de urme de lacrimi. Dar asta nu este o scuză.

O tânără soție entuziastă care fusese modelată, ca orice altă tânără soție entuziastă din generația mea, de soțul ei, însă eu eram o soție care se *voise* modelată, se pusese de bunăvoie în mâinile lui și îi ceruse să o plăsmuiască de la zero după chipul său mai bun.

Dar asta nu este o scuză.

După cum rămăsesem fără oameni, întâmplări și coincidențe pe care să dau vina pentru moartea fiului meu, rămăsesem fără scuze pentru faptul că stăteam și giram public opiniile soțului meu. Chiar dacă, în adâncul sufletului, le-am pus sub semnul întrebării, chiar dacă m-am întrebat, m-am îngrijorat, am văzut rezultatul inevitabil cu mult înaintea lui și m-am dispreţuit că n-am făcut destul ca să-l împiedic; îl dispreţuiam *pe el* chiar mai tare, fiindcă nu fusese în stare să-l vadă și el…

Eu l-am văzut. Stăteam acolo, aprobând din cap și aplaudând.

Și de atunci încoace am regretat în fiecare zi din viață.

Charles scruta mulţimile, tot mai frenetice cu trecerea timpului, și vorbea drept din inimă. Recunoscând asta, am pus la îndoială morala *mea*, nu pe a lui. Măcar știam – și înţelegeam, pe deasupra, că această știință va rămâne de căpetenie în mintea și inima mea, dacă urma să supravieţuim

următorilor ani – că el glăsuia doar ce credea cu adevărat.

Eu, pe de altă parte, nu procedam la fel.

În seara când am plecat de la Madison Square Garden refugiindu-ne în camera de hotel din Manhattan, după ce am răspuns la telefoanele din partea presei, suporterilor – Frank Lloyd Wright[29] trimisese o telegramă felicitându-l pe Charles pentru discursul excelent; William Randolph Hearst ne invitase să petrecem un sfârşit de săptămână la San Simeon, castelul lui; Henry Ford îi oferise un loc de muncă pe viaţă –, Charles a fost cel care a dormit somnul tihnit al celor cu inima şi mintea netulburată.

29. Frank Lloyd Wright (1867–1959), proeminent arhitect american.

Eu n-am aflat o asemenea pace în seara aceea şi ştiam că n-o voi afla nici în următoarea.

Şi nu aflasem nici în multe, foarte multe nopţi interminabile înainte, iar pentru asta nu puteam să-l învinovăţesc doar pe soţul meu.

Imediat după întoarcerea din Europa, Charles reuşise să-şi ţină ideile politice separat de îndatoririle militare, iar, la început, presa a bătut în retragere, ca pentru a-l lăsa să-şi dovedească patriotismul. Însă după ce Marea Britanie şi Franţa au declarat război, Charles n-a mai putut să tacă. Iar după Bătălia Angliei a început să scrie articole şi să ţină discursuri avertizând contra pripei de a lua partea cuiva; iniţial, numeroase canale i-au acordat oricât timp de transmisie voia. La urma urmelor, în acel moment de criză, America voia să-şi audă eroul.

Dar, odată cu trecerea timpului, a făcut mai mult decât să avertizeze; a devenit un critic explicit al administraţiei. Curând devenise reprezentantul de facto al organizaţiei America First – grupul acela pestriţ de indivizi care-şi puseseră în cap să nu bage America în război dintr-o seamă de motive care nici nu contau, de fapt, cel puţin nu atunci, întrucât un număr semnificativ de americani erau de acord cu ele. Războiul din Europa nu era treaba noastră.

Însă majoritatea prietenilor şi rudelor noastre, elite de pe Coasta de Est – şi mulţi cu familii pe continent, ca Aubrey, cumnatul meu – erau consternaţi; strâmbau din nas la antisemitismul tacit al cauzei soţului meu

cu mult înainte de verbalizarea lui. Inițial, fusesem scutită de asta; uneori prietenii mei mă întrebau, pe șleau, cum puteam să trădez moștenirea tatălui meu, dar o făceau cu scepticismul indulgent pe care i-l arăți unui copil la prima criză de isterie.

Însă pe la sfârșitul lui 1940 – când rămăsesem în sfârșit însărcinată iarăși, după ani de încercări –, am făcut tot ce mi-a stat în putință să-i înstrăinez de mine.

— Anne, a spus Charles într-o seară de toamnă, am nevoie de tine.

Cuvintele alea. Mă influențau întotdeauna fără greș. Erau rostite foarte rar, iar eu nu puteam să nu reacționez fizic la ele – îmi dogorea trupul, ca de dorință; ba chiar mă gâdilau sfârcurile, mi se înteța pulsul.

Stăteam în cabinetul locuinței noastre închiriate în Lloyd Neck, Long Island; băieții se culcaseră. Radioul era dat pe *Amos 'n' Andy*, o emisiune pe care Charles o iubea pentru umorul ei copilăresc – râdea, plesnindu-se peste genunchi, ori de câte ori Kingfish exclama „Sfinte Sisoe!“ la ultima pățanie a lui Andy. După toate aparențele, eram ca orice altă familie americană, iar în inimile noastre așa ne socoteam. Însă nimeni altcineva nu ne mai socotea așa, iar eu eram tot mai singură și mai speriată, întrebându-mă când – dacă – avea să se oprească nebunia asta, când va înceta Charles să alimenteze controverse, când vom fi iarăși Primul Cuplu al Aerului, adorat, admirat. Singurul lucru care avea să-i pună capăt, știam, ar fi fost războiul – iar în ultima vreme aproape tânjeam după el. Apoi mă mustram că-mi treceau prin cap asemenea gânduri.

Charles a dat radioul încet și a venit pe canapea, unde eu stăteam frunzărind agale revista *Life*, deși trebuia să fiu atentă. Pe atunci, foarte multe articole denigratoare la adresa lui Charles se uitau urât, acuzator la mine din paginile tuturor ziarelor și revistelor. Majoritatea, cum nu pregeta să sublinieze Charles, deținute de editori evrei.

— Știi că întotdeauna am simțit că tu ești scriitorul familiei, a continuat el cuprinzându-mă de umeri cu un braț.

— Sunt? am întrebat blând – deși eram nespus de încântată să-l aud spunând asta.

— Da, ești, și nu face pe modesta; nu-ți stă bine, Anne. Am nevoie acum să întorci roata în presă. Mă gândeam că ar fi de efect dacă ai scrie

un articol despre poziția noastră. Clarificând-o, de fapt, căci presa înțelege întruna pe dos, firește, simplificând motivele ca să-și promoveze propriile opinii. Dar tu ai fost în Germania. Ai văzut cum poate fi viitorul… și ai văzut ce ne-a făcut democrația nouă, copilului nostru. Marșul ăsta ridicol ca să facem război împotriva unei puteri care e mai tare ca noi… poate chiar mai *bună* ca noi… vreau să scrii despre asta. Din punctul *nostru* de vedere.

Ochelarii ăia comuni! M-a înţepat inima amintindu-mi cum zburam pe vremuri împreună; după ce ne întorseserăm acasă în America, mi se împlinise dorința, ne statorniciserăm într-un loc – sau cel puțin eu. Ultima dată când Charles îmi ceruse să zbor cu el, refuzasem.

— Cum adică vrei să stai acasă? întrebase el.

— Copiii au nevoie de mine. Sunt mama lor.

— Ești soția mea.

— Da. Și-mi place să fiu cu tine! Și vom face multe voiaje împreună. Dar nu ăsta. Land e răcit.

Charles se uitase la mine, cu buzele țuguiate perplex, cu o brazdă dezaprobatoare pe frunte. Apoi se dusese să facă pregătirile pentru voiaj – la San Francisco, pare-mi-se. Privindu-l cum și-a întocmit lista de verificări înaintea zborului, cum și-a umplut vechiul lui rucsac din piele de vițel, pe care-l avea de când ne căsătoriserăm – nu mă lăsa niciodată să-i fac bagajul; spunea că femeile nu știu să împacheteze eficient –, am perceput apusul unei ere, nu doar în căsnicia noastră, ci în lume în general. Aviația nu mai era romantică, plină de speranță, aducând laolaltă țări și oameni; era pe cale să facă lumea bucăți.

Seara, când i-am băgat în pat pe Jon și Land, m-am bucurat că o voi putea face încă o seară și încă una, apoi încă una; că nu vor mai fi nevoiți să mă salute circumspect după un voiaj lung, parcă nesiguri dacă să se atașeze sau nu. Dar uneori îmi aminteam – și îmi lipsea – vremea când eram doar noi doi, sus. Nu de Charles, zburând singur. Nu de Anne, îngrijorată pentru copii. Ci de Charles și Anne; o făptură glorioasă, mitică.

Adorată.

Am continuat să frunzăresc revista, fără să văd, fără să citesc. Paginile lucioase îmi alunecau printre degete. Am simțit nevoia soțului meu –

nevoia lui surprinzător de disperată și ascunsă cu disperare – trăgându-mă spre el, irezistibilă ca întotdeauna.

Dar, pentru prima oară, am fost suspicioasă în privința ei.

— De ce eu? De ce n-o poți scrie tu? Ai mai scris articole; ți-ai scris discursurile. Știi cât ar îngreuna lucrurile între mine și mama… ca să nu mai pomenesc de Aubrey! Mama a fost extraordinar de înțelegătoare să nu te critice în public. Vrei să-i frâng inima?

Charles n-a răspuns, nu imediat. S-a aplecat în față, cu coatele pe genunchi, sprijinindu-și bărbia în mâini. Se uita lung la ceva, ceva ce eu nu puteam să văd, ceva ce nu puteam să văd niciodată. Presupusesem întotdeauna că era prea strălucitor și fin pentru ochii mei. Acum mă întrebam dacă exista măcar.

— Nu vreau să fiu bădăran, a spus într-un final. Dar… până acum nimeni n-a îndrăznit să te atace pe *tine*. Tu ești… tu vei fi mereu mama îndurerată a copilului, așadar fără cusur. Motiv pentru care te afli în poziția perfectă, serios. Dacă îi dai cauzei noastre glasul *tău*, numele tău, o vei înnobila. Chiar mai mult… decât pot eu…

Știam că ultima frază l-a rănit, căci i s-a frânt vocea. Dar am tresărit totuși, iar inima mea – sărmana, încercata mea inimă, încă întinsă și peticită dincolo de orice închipuire – s-a împietrit la această ultimă nemernicie. Moartea copilului era cumplită, dar era sacră; era a mea. Nu a lui Charles. Mereu simțisem așa; o ținusem mereu la pieptul meu, cu o îndărătnicie egoistă de a nu o împărți cu el. Sau cu lumea. De câte ori mi se ceruse să scriu despre ea? Să dau punctul de vedere al „tinerei mame îndoliate“? Niciodată, spusesem. Iar Charles mă sprijinise.

Acum el îmi cerea să fac speculă cu ea. Și pentru ce? Europa era în flăcări, Stalin se aliase cu Marea Britanie, iar eu știam că poziția celor din țara noastră – din centru, care inițial fusese de acord cu Charles – se schimba încetul cu încetul; exista ideea că implicarea noastră în război nu era doar inevitabilă, ci și recomandabilă.

Însă n-am răspuns, iar Charles nu m-a presat. Știam că nu o va face; nu o făcea niciodată. Enunța – sau, mult mai rar, *cerea* o dată. Iar apoi se retrăgea, ca și cum ar fi fost nedemn de el să se repete.

— Anne, te rog, a spus, cu vocea preschimbată deodată într-un susur. Te

rog. Aş aprecia foarte mult dacă ai face asta pentru mine. Nu pot singur.

Mâinile mele – inima mea – au fremătat, apoi au încremenit într-o nemişcare absolută. O singură dată îl auzisem pe soţul meu cerând ceva astfel. Iar atunci fusese pentru reîntoarcerea fiului nostru, teafăr şi nevătămat.

M-am auzit spunând:

— Da. Da, o voi face pentru tine, înainte de a apuca să înţeleg pe deplin consecinţele.

Charles a încuviinţat din cap. Nu mi-a mulţumit. Nu a întrebat ce putea face el pentru mine. S-a întors simplu la scaunul lui de lângă radio şi a dat mai tare. Accentele lui Amos şi Andy, îngroşate ca melasa, exagerate ca nişte benzi desenate, au umplut aerul biroului, devenit deodată apăsător.

Am ridicat numărul din *Life* şi am început să răsfoiesc iar revista. Mi-a sărit în ochi o fotografie cu Charles, tânăr, zâmbăreţ, proaspăt aterizat în Paris. Sub fotografie scria „Lucky Lindy – Nu ne mai putem bizui pe el să deosebim binele de rău. Sau de ce e greşit. Ce s-a ales de eroul nostru?“

Ţării îi era dor de el. Mie îmi era dor de el.

Soţului meu, stând drept în scaun – căci nu se cocoşa niciodată, râzând pe înfundate la radio, îi era dor, de asemenea, de erou. Cu trupul lui deşirat, bronzat, fruntea înaltă, falca dăltuită, nu arăta banal; nici n-ar fi putut. Dar arăta întru câtva rătăcit; mai mic. Se ţinuse atâta vreme falnic dinaintea orizonturilor nemărginite ale posibilităţii ţării noastre; acum ameninţau să-l înghită. Lui Charles Lindbergh îi era dor mai mult decât oricui de eroul care fusese cândva; de băiatul care n-avea nevoie decât de sine şi de aeronava lui, iubit de toată lumea doar fiindcă făcea ce ştia că e corect şi fiindcă o făcea mai bine decât orice om de pe pământ.

Nu mai era atât de uşor. Şi, pentru cea dintâi oară, am simţit că îmi transferă comenzile căsniciei noastre, încrezându-se *în mine* că ştiam cum să fac să ieşim amândoi din furtună, recunoscând că, cel puţin pentru moment, el nu ştia cum.

Fusesem prea mult timp o pasageră în viaţa noastră împreună. Din cauza asta deci – din dorinţa mea de a-l reda pe soţul meu lui însuşi, concetăţenilor săi şi, da, mie –, a doua zi m-am aşezat la birou şi am început să scriu. Aceeaşi scriitoare fidelă de jurnal, rămâneam incapabilă

să-mi înțeleg gândurile și emoțiile până nu le așterneam în scris, până nu mă jucam cu ele, până nu le mutam de colo-colo pe pagină.

Acum, mă rugam, voi putea face la fel cu viețile noastre, deși încă de pe atunci am bănuit că nu există pagină suficient de mare, cerneală îndeajuns de puternică. Dar am încercat; trebuia. Soțul meu, eroul tuturor eroilor, amin, mi-o ceruse.

Însă cuvintele n-au venit lesne. Iar când au sosit, arătau aiurea pe pagină.

„AMBASADORUL MORROW AR PLÂNGE“
„CEI DOI LINDBERGH AR TREBUI SĂ FIE
DUPĂ GRATII“
„UN MANIFEST TRĂDĂTOR ŞTIRBEŞTE
AURA TRAGICĂ“
„MAMA D-NEI LINDBERGH
ÎȘI CONDAMNĂ FIICA“

Reacţia nu m-a surprins. Iar mama nu m-a condamnat.

A izbucnit totuși în lacrimi când a început să citească mica mea carte, în realitate un pamflet intitulat *Valul viitorului*. Con mi-a spus asta, mai târziu, după ce a refuzat să ia banii câștigați pe ea pentru Bundles for Britain[30]. Și n-am putut s-o învinovățesc. Încercasem să împac și capra, și varza, păcălindu-mă să cred că voi putea să-mi mulțumesc și familia, și soțul. Bineînțeles, până la urmă n-am mulțumit pe nimeni. Cu atât mai puțin pe mine.

30. Organizație umanitară americană care în primii ani de război colecta haine, medicamente, alimente și ajutor financiar, pe care îl distribuia apoi civililor din Marea Britanie.

Am scris despre trecut și viitor; despre democrație și moștenirea ei haotică, despre tumult, despre conducători aleși care una au promis, și alta fac. I-am comparat pe liderii democratici cu dictatorul modern, atât de deosebit de Napoleon, de Nero, de țari. Dictatorul modern, am scris în termeni sugerați de soțul meu, își dă seama că lumea se schimbă și că se creează o ordine nouă, bazată pe noi principii economice, pe noi forțe sociale.

Am criticat fățiș tratamentul evreilor în Germania, evitând dibace să menționez opiniile soțului meu despre evreii din America. Am spus că n-aș putea fi loială guvernului nazist curent, dar că sub steagul lui întinat existase ceva bun, ceva optimist, înainte de a fi deraiat.

Am explicat că oamenii care iubesc această țară – oamenii ca soțul meu – se pronunțau contra zădărniciei de a combate acest viitor tocmai datorită patriotismului lor; că voiau ca mai întâi America să fie vindecată, ocrotită, adusă pe propriul făgaș glorios spre viitor. Nu nimicită de un război probabil cu neputință de câștigat – ori sărind în ajutorul unui imperiu a cărui utilitate apusese demult.

Mi-am pus numele pe toate astea. Am pozat pentru o fotografie la masa mea de scris, cu o înfățișare îngândurată. Soțul meu m-a îmbrățișat și m-a asigurat că făcusem ceea ce trebuie nu doar pentru țara mea, ci și pentru mine. Cartea urma să fie începutul unei adevărate cariere literare, s-a entuziasmat el, un picuț cam prea înflăcărat. Nu voisem mereu să scriu o carte de seamă? Acum ajunsesem departe.

S-a înșelat, desigur. Deși n-a admis niciodată. Însă reacția contra eseului meu – peste cinci mii de cuvinte, tipărit în forma unui volum subțire, majoritatea exemplarelor sfârșind în focuri de tabără – a fost cea mai puternică tocmai în comunitatea literară la care aspirasem mereu. Flăcăii visători din tinerețea mea erau acum editori, directori de publicații și critici. Nu doar unul mi-a scris personal, întrebând cum cineva atât de promițător ca mine putea fi înveninat atât de profund de cineva așa de malefic ca soțul meu.

Smith College mi-a scris, de asemenea, rugându-mă să nu mai spun că sunt absolventa lor.

Corzi și săgeți – gloanțe și grenade. M-am simțit atacată din toate părțile; n-am înțeles pe deplin ce făcusem, numai de ce o făcusem, iar motivul respectiv n-a părut de ajuns în perioada de dezmeticire ce a urmat publicării. Am fost zdruncinată, stâlcită și – surprinzător – plină de resentimente. La început mi-am aflat refugiu în fiica mea nou-născută, ascunzându-mă de lume în patul lăuziei. Dar o săptămână întreagă m-am simțit incapabilă să-i spun mai mult decât „Bună dimineața“ și „Bună seara“ unui Charles enervant de afectuos, care pentru prima oară în

căsnicia noastră îşi începea ziua întrebând ce putea face pentru mine.

Conversaţiile pe care le purtam cu mine însămi erau, pe de altă parte, nesfârşite – şi chiar mai nesatisfăcătoare.

Aşa se face că până în 1941, amândoi soţii Lindbergh erau urâţi în egală măsură, iar odinioară asta m-ar fi bucurat: faptul că acţiunile mele erau considerate în sfârşit la fel de semnificative ca ale soţului meu. Telefonul nostru, neinclus în catalog, suna întruna şi de fiecare dată când răspundeam auzeam ură. Adesea ură nearticulată; scuipături şi venin, nu cuvinte propriu-zise. Dar ura n-are trebuinţă de un limbaj comun ca să se facă înţeleasă.

Jon s-a întors acasă de la şcoală cu bărbia tremurândă, întrebându-se de ce tată-său e trădător. Land s-a întors acasă de la şcoală cu un ochi învineţit, deoarece îşi apărase tatăl trădător. Bebeluşul, Anne Junior, zisă Ansy, era singura inocentă în căminul nostru; gânguritul şi vorbirea ei nostimă erau un balsam pentru sufletul meu. Îmi plăcea s-o iau şi s-o plimb în braţe, hoinărind dintr-o cameră în alta, de parcă ar fi fost talismanul meu împotriva răului.

În septembrie 1941, la numai câteva luni după înspăimântătoarea adunare de la Madison Square Garden, Charles a ţinut alt discurs, de data asta în Des Moines, Iowa; un discurs pe care l-am avertizat să nu-l ţină. Un discurs pentru care ştiam că va fi ţinut minte, în ciuda sutelor pe care le rostise după noaptea de când aterizase singur în Paris, cu lumea la picioare.

Tocmai ce se scufundase distrugătorul *Greer*; ţara se resemnase şi mai mult cu războiul. Mulţi dintre cei care-l susţinuseră iniţial pe Charles se întorseseră împotriva lui; mulţimile erau mai mici, compuse deopotrivă din cei pro şi contra lui. Era o perioadă deznădăjduită, o perioadă când ţara părea să danseze pe buza prăpastiei, ştiind că în curând, prea curând, urma să ne prăbuşim în hău. În acel sezon rochiile erau mai vesele, mai ţipătoare, mai colorate decât îmi aminteam să fi văzut vreodată; cântecele aveau ritmuri mai rapide; oamenii râdeau mai tare, ca pentru a acoperi bubuitul maşinilor de război de peste ocean. Charles ştia că trebuie să facă cea mai exhaustivă, cea mai argumentată pledoarie de până atunci; nu trebuia să lase afară nici o întrebare, oricât de dureroasă.

Și-a început discursul enumerând cele trei grupuri care, credea el, agitau în favoarea războiului: britanicii, din motive evidente de supraviețuire; administrația Roosevelt, care dorea să se folosească de război pentru a-și spori puterea.

— Nu-i greu de înțeles de ce evreii doresc răsturnarea Germaniei naziste, a continuat el trecând la al treilea grup, iar eu am simțit că mi se strânge stomacul, că mi se iuţeşte respiraţia. Pe scaun, în salonașul unei locuințe închiriate pe insula Martha's Vineyard – fuseserăm nevoiți să plecăm din Long Island când nu ne-am mai putut plimba pe plajă fără să fim împroșcați cu invective –, îl ascultam pe soțul meu la radio, cu vocea lui metalică, dar sigură pe sine, încrezătoare.

Spunându-mi în sfârșit părerea, îl implorasem să-și rescrie discursul.

— Mergi prea departe. Ai să fii luat drept antisemit. Și nu ești. „Ești?“ am dorit să-l întreb, dar n-am putut.

— Prostii!

— Charles, și numai pomenindu-i pe evrei te vei vopsi în culoarea lui Hitler și a naziștilor. Nu înțelegi ce se întâmplă acum. Lumea te va acuza de persecutare a evreilor. Ascultă-mă! Măcar o dată, ascultă ce spun… nu îți dai seama ce ești pe cale să faci.

A scuturat din cap. Era atât de absorbit de misiunea asta, că nu mai avea nevoie de nici un echipaj. Zbura iarăși singur, drept în ciclonul istoriei.

— Cel mai mare pericol care paște țara asta stă în faptul că ei dețin și influențează în mare măsură filmele noastre, presa noastră, radioul nostru și guvernul nostru, a continuat el la radio referindu-se la evrei. Nu putem permite pasiunilor și prejudecăților naturale ale altor oameni să ne ducă țara la nimicire.

„Alți oameni.“ Evreii, pentru soțul meu, erau alți oameni. Nu la fel ca el. Chiar dacă nu asta intenționase să spună, asta avea să se deducă, dar acum era prea târziu. O spusese. Gândul mi-a zburat imediat la Harry Guggenheim. Un om așa drag; un prieten așa bun.

Încetase să ne mai răspundă la telefoane cu un an în urmă.

Am închis radioul, prea scârbită să mai ascult. Am sărit în picioare, disperată să aflu unde erau copiii; simțeam că trebuie să-i adun lângă mine și să-i ocrotesc. După ce m-am asigurat că băieții se jucau liniștiți în

camera lor şi că Ansy gângurea în pătuţ, am încuiat uşile şi am închis ferestrele. N-aş fi ştiut să zic în clipa aia dacă pentru a ţine răul înăuntru, sau afară.

Şi n-aş fi putut zice dacă răul avea înfăţişarea unui bărbat înalt, cu ochi limpezi, buze severe şi sentimentul nezdruncinat că are dreptate.

Indignarea publică după Des Moines a fost atât de vehementă, încât America First aproape s-a dizolvat. În ultimă instanţă n-a contat că membrii au hotărât să meargă mai departe, frânţi şi călcaţi în picioare. În curând a avut loc un eveniment mai mare chiar decât soţul meu; pentru prima oară, titlurile au fost mai isterice decât atunci când îi anunţaseră aterizarea la Paris ori răpirea fiului nostru.

Pearl Harbor. Bombele au picat – în după-amiaza aceea, când ne-am îngrămădit lângă radio, Charles nu făcea decât să-şi repete mirarea că japonezii aveau aeronave capabile de rază atât de lungă – şi lumea s-a schimbat. America First s-a demobilizat după ce Charles a publicat o declaraţie prin care-i îndemna pe toţi americanii să se unească, indiferent de disensiunile anterioare; recunoştea pompos că ţara noastră fusese atacată şi, firește, acum trebuia să ripostăm. Toţi.

Apoi a telefonat la Casa Albă, dornic să-şi anunţe sosirea la datorie; chiar admiţându-i secretarului cu care a vorbit că recenta lui atitudine politică ar putea cauza complicaţii – un hap tare amar de înghiţit, însă l-a înghiţit bărbăteşte, cum făcea totul. *Oricum*, a continuat el, spera că preşedintele va fi de acord că disensiunile trebuie lăsate deoparte pentru binele ţării.

În timp ce aştepta un răspuns, un reporter l-a întrebat pe nepregătite despre dizolvarea comitetului America First. Charles a spus, cu sinceritate, că era întristat pentru ţară. „E o nefericire“, a adăugat el, că rasa albă e dezbinată actualmente în război, când adevăratul inamic e „influenţa asiatică“. Şi-ar fi dorit ca Germania să fi fost temperată în vreun fel şi să se fi aliat cu noi împotriva Japoniei, Chinei şi Rusiei. A încheiat reafirmându-şi dorinţa de a lupta pentru ţara lui, cu orice preţ. „Sunt american mai întâi“, a zis el, iar eu m-am cutremurat.

Curând după asta a primit veşti de la Pentagon. Cererea lui de reactivare a fost refuzată. Pe durată nelimitată, serviciile colonelului în rezervă

Lindbergh nu erau necesare.

Devastat şi surprins atât de sincer că aproape am plâns, Charles a apelat atunci la toate liniile comerciale pe care le ajutase să se înfiinţeze aproape din ţărâna câmpurilor pe care, cu numele lui lipit deasupra, reuşiseră să o transforme în aeroporturi gigantice, lucioase şi în fabrici acum ocupate cu producţia de război. De la câteva întâlniri s-a întors acasă entuziast şi optimist. Însă când telefonul n-a sunat pentru el a doua zi, nici în ziua următoare şi nici în celelalte, s-a cufundat într-o deznădejde pe care n-o mai văzusem nici măcar la răpirea copilului.

— Nu pricep, bolborosea el stând drept în scaun chiar şi atunci. Cunosc aviaţia militară nemţească mai bine ca oricine. Am făcut turul tuturor aerodromurilor noastre când m-am întors, ajutându-le să se modernizeze, predându-le tactici de luptă învăţate în Germania. Şi te-ai aştepta ca acum, mai mult ca oricând, părerile deosebite despre lume să fie bine primite, fiindcă cea mai bună cercetare vine ca o rezultantă a tuturor punctelor diferite de vedere.

Mi s-a frânt inima pentru el, văzând ceva ce nu mai vedea nimeni – pe băiatul naiv de la ţară, nu eroul. Statuie cum era, monument al propriilor convingeri, nu se putea pune cu politicienii vicleni. Washingtonul nu era interesat de ce ştia el; era interesat cum îl percepea un public care urma probabil să-şi aleagă preşedintele în toiul unui război.

Dar n-am avut vreme să-l ostoiesc, fiindcă peste noapte m-am trezit silită să mă descurc cu cartele de raţionalizare, cartele de benzină şi reciclarea cauciucului[31]. Fata care venea din două în două zile să mă ajute la curăţenie a plecat la muncă într-o fabrică. Bucătăreasa – fiindcă eu nu învăţasem să fac decât omletă şi sendvişuri cu brânză pe grătar – a făcut la fel. Cu un exemplar din *Betty Crocker*[32] într-o mână şi cartelele de raţii în cealaltă, am încercat să găsesc o cale de a hrăni o familie cu cinci membri. Şase, în curând, fiindcă eram din nou însărcinată; cel puţin viziunea lui Charles cu privire la dinastie părea să se adeverească. Îi ofeream propria stirpe de copii cu păr bălai şi dinţi drepţi, nici unul care să semene cu mine, afară de Ansy, care mi-a moştenit nasul nefericit (ce părea mult mai puţin nefericit pe o faţă cu obraji rumeni, înconjurată de bucle blond pai).

31. Cauciucul se colecta pentru a fi folosit în efortul de război.

32. Cunoscută serie de cărți de bucate, una dedicată rețetelor „de război“, mai nepretențioase și care țineau cont de raționalizarea alimentelor.

N-aveam vreme să mă plimb cu el, cum propunea ademenitor, aproape flirtând, pentru prima oară după un car de ani – încă dinainte de a ne întoarce în America. Mă durea să-l refuz. Însă mereu era o masă de pregătit; mă uluia cât de frecvent solicitau copiii mei să fie hrăniți, acum că eu eram cea care o asigura.

Și nu era vreme să stau cu el în birou noaptea să-l ascult citind ciorne de discursuri pe care le scria, dar nu avea ocazia să le țină, fiindcă aveam mereu un copil de momit la culcare, un pahar de apă de dus, ultima bucățică dintr-o poveste de citit. Dacă îmi rămânea o clipă pentru mine, cârpeam haine și dădeam drumul la tivuri, fiindcă toată lumea preconiza o criză de îmbrăcăminte.

— Mi-e silă să te văd așa, a zis el într-o zi, și părea sincer, fapt care n-a făcut decât să mă enerveze, la cât eram de ocupată – în timp ce el nu era. Mi-e silă să te văd irosindu-ți potențialul, cu nimic mai bună decât orice gospodină, frământându-te peste cratițe și cupoane. Cum rămâne cu noi, Anne? Dar cu *tine*… cu scrisul tău? Cu ăla ce s-o fi întâmplat?

— Păi nici eu nu leșin de plăcere, dar nu văd alternativă, am răbufnit și m-am întors la dulcețurile care fierbeau pe plită, studiindu-le îndeaproape, întrebându-mă de ce Dumnezeu nu se *închegau*. Clătinând mâhnit din cap, Charles m-a lăsat cu aragazul – și cu maldărul de vase murdare, la spălarea cărora nu se oferise să mă ajute, nu m-am stăpânit să nu observ.

Așa că am fost recunoscătoare – în pragul râsului isteric – în ziua când am răspuns la telefon și am auzit un glas șuierător spunând:

— Aici Henry Ford. Colonelul Lindbergh e acasă?

Dacă exista vreun om capabil să-l sfideze pe Roosevelt și să-i dea un loc de muncă soțului meu, acela era Henry Ford. În ciuda trecutului izolaționist – și mai vădit antisemit – al lui Henry Ford, guvernul avea nevoie de el. Sau mai degrabă avea nevoie de uzinele lui. Detroit se transforma într-o mașinărie de război, iar Ford telefona să-i ceară lui Charles să ajute la supravegherea operațiunilor vizând construirea de bombardiere B-24.

Charles a plecat în dimineața următoare, într-o zi vijelioasă de martie,

şi a condus drept până la Detroit cu o cartelă specială de benzină, emisă de Ford pentru el; efort esenţial de război, declara cartela. M-am sculat în zori să-l văd şi admit că m-am simţit uşurată când l-am văzut plecând, în ciuda muncii care mă aştepta – să închid casa asta, să fac bagajele, să găsesc alta în Detroit, să mut gospodăria, să găsesc alt doctor pentru mine, unul pentru copii, dentişti pentru toţi, şcoli…

Dar, una peste alta, m-am simţit uşurată. Nu numai că ne despărţeam – era şi asta, trebuia să admit; în ultimele săptămâni, prezenţa lui în casă fusese opresivă, o umbră supărătoare, răuvoitoare, ţinându-se ca râia de mine oriunde mergeam. Dar m-am bucurat mai ales ştiind că, măcar o dată, eram ca restul lumii. Nu eroi, zeificaţi; nu demoni, denigraţi.

Doar soţ şi soţie luându-şi rămas-bun din cauza războiului, nesiguri când ne vom revedea, fiindcă la Detroit se găseau greu locuinţe –, iar Charles îi spusese clar domnului Ford că nu vom accepta favoruri speciale. Aveam să corespondăm, să ne telefonăm ocazional, când puteam prinde o linie la distanţă. Eu urma să fac fotografii cu copiii, ca el să nu piardă nimic. Aveam să-i încurajez să-i scrie tatălui, ajutându-i să-şi iscălească numele cu litere cursive, deşi nu ştiau încă să le facă.

Când i-am făcut cu mâna lui Charles, aveam lacrimi în ochi. Lacrimi de bucurie pură, purificatoare a sufletului, căci simţeam o fericire onestă în faptul că-mi trimiteam soţul la război – ca şi cum această mică jertfă putea compensa cumva tot răul pe care-l făcusem în numele amândurora. În acelaşi timp însă am simţit şi uşurătatea anticipării, crezând că, într-un fel sau altul, ce fusese mai rău trecuse. Şi că de acum înainte pe mine şi pe Charles ne aşteptau doar vremuri bune împreună. Ciudat, ştiu, să gândesc aşa; să simt uşurare, nu tristeţe; fericire, nu groază.

Mai cu seamă pe fundalul unei lumi fărâmiţate de război.

CAPITOLUL 15

— Mamiţic?

Am ridicat ochii, speriată. Îi scriam lui Charles, pe foaia subţire, mică, de V-Mail[33] pe care n-o puteam suferi; mereu mi se termina spaţiul înainte de a termina ce aveam de zis. Jon stătea în faţa mea, abia întors de la şcoală. Era curat şi ordonat ca întotdeauna; Land era cel care ţinea veşnic o praştie în buzunar, un cotor de măr în mână. Singurul semn că Jon era un băieţel normal de unsprezece ani era noul lui vocabular de argou pe care îl exersa uneori. „Bu-hu-hună“ în loc de „bună“; „jivină“ pentru frate-său, „Mamiţicule“ pentru mine. Deşi taică-său nu era niciodată „Tatiţic“; ceva la Charles Augustus Lindbergh nu se preta la argou, nici măcar pentru copiii lui.

33. Prescurtare de la Victory Mail, serviciu poştal dedicat corespondenţei între combatanţi şi familiile rămase acasă. Pentru a economisi spaţiu pe cargoboturi, scrisorile pe hârtie erau copiate pe microfilm, fiind tipărite din nou pe coală, odată ajunse la destinaţie.

— Da, puiule, ce e?

— Azi învăţătoarea ne-a vorbit despre zborul lui tata la Paris. Ştii, e în cărţile noastre de istorie. S-a înroşit; atât de roşu, că se vedea o strălucire rozalie sub tuleii lui roşiatici subţiri. Deci de asta fusese neobişnuit de tăcut în maşină pe drum spre casă. A fost oarecum jenant, fiindcă s-au uitat toţi la mine. Până şi Polly Sanders!

Mi-am reţinut un zâmbet; Polly Sanders îl lovise cu o zi înainte în curtea şcolii. O declaraţie de dragoste, fără doar şi poate.

— Dar apoi învăţătoarea a început să povestească de o răpire. A zis că primul copil al lui tata a fost furat şi a murit. Charles Lindbergh Junior. Şi când i-am zis că greşeşte, că eu sunt cel mai mare, a tăcut chitic, apoi a închis cartea şi mi-a zis să mă duc acasă şi să te întreb.

— Oh! Fără să gândesc, am rupt scrisoarea către Charles. Scrisul către

el era colacul meu de salvare, ca și al lui; adeseori simțeam că ne curtam iarăși prin V-Mail, împărtășindu-ne temerile, speranțele – tot ce nu fusesem în stare să ne spunem față în față. Silindu-ne să locuim departe, după ce ne ghemuiserăm atât de strâns unul în altul contra atâtor furtuni, războiul ne dăduse șansa de a ne spune iar unul altuia cine eram. Ba chiar să ne reinventăm. Pe pagină, eu păream puternică și descurcăreață.

El părea meditativ și amabil.

Cu toate că mi-era așa dor de el, că începusem să dorm pe un șezlong din dormitor ca să nu-i văd perna noapte de noapte, m-am înfuriat deodată, violent, pe soțul meu. De ce nu era aici să se ocupe de asta? La urma urmelor, el crease situația; *Charles* hotărâse că nu vom pune prin casă poze cu bebelușul nostru pierdut, că nu le vom spune fraților lui de existența sa. „Nu vreau nici un fel de aduceri aminte“, declarase el, hăt acum o viață, pe când făceam bagajele la casa din Hopewell. Și cu asta, basta. Am adunat toate fotografiile bebelușului într-o cutie de pantofi pe care o țineam încă sub pat la mine. Câteodată, când eram singură, stăteam turcește pe podea și le răsfiram în fața mea, un puzzle care nu va fi niciodată complet.

„Bebeluș.“ Am suspinat. Acum n-ar fi un bebeluș, bineînțeles. Ar fi cu doi ani mai mare ca Jon. Un adolescent.

— Te întreb deci, a făcut Jon, la fel de răbdător – deși îmi dădeam seama că era răvășit. Îi venea greu să se uite direct la mine, iar mâinile, vârâte în buzunarele pantalonilor, erau încleștate. Am avut… un frate mai mare? Și a murit?

— Da. M-am ridicat sprijinindu-mă pe masa de scris și m-am dus la pat; am bătut cu palma pe cuvertură, iar Jon s-a așezat lângă mine.

În timp ce-mi sortam emoțiile învălmășite – furie pe Charles; tristețea pe care o trezea încă orice referire la „evenimentele din ’32“; frustrarea pe învățătoare, fiindcă abordase subiectul, în primul rând –, mi-am rotit privirea prin dormitor. Era un dormitor de femeie, nu de bărbat, cu perdele grațioase de dantelă, rochii în șifonier, ruj pe măsuța de toaletă. Fără cuier de cravate, fără trusă de bărbierit, foarte puține costume, și alea în fundul șifonierului. M-am întrebat câte alte soții locuiau într-un astfel de dormitor; câte alte soții, de-a lungul ultimilor ani de război, își

remodelaseră pe nesimțite căminul, viața, în jurul absenței cuiva.

Majoritatea, probabil. Nu eram suficient de remarcabilă ca să fiu unica.

Casa noastră de aici, din Bloomfield Hills, nu fusese exact pe gustul nici unuia din noi, dar având în vedere criza de locuințe, am sărit pe ea. Patru dormitoare, trei acri, doar 300 $ chirie pe lună. Era decorată într-un stil împopoțonat, pretențios, pe care doream să-l schimb, dar nu puteam; proprietăreasa noastră, care locuia pe timp nelimitat la sora ei, avea obiceiul de a se ivi neanunțată, doar ca să se asigure că nu ne-am atins de nimic. Băieții împărțeau o cameră, Anne avea alta, iar noul bebeluș avea o încăpere separată; și apoi venea dormitorul principal, în care dormeam singură. Căci acum Charles se găsea, în sfârșit, pe front.

În ultimii doi ani muncise neobosit pentru Henry Ford, insistând să fie plătit doar cât ar fi câștigat în armată. Se transformase într-un soi de cobai omenesc. Oferindu-se voluntar pentru orice, Charles testa barocamere de altitudine mare, barocamere de privare de oxigen, barocamere de sunet; de obicei venea acasă noaptea, simțindu-se un pic amețit, ori cu urechile țiuindu-i, dar întotdeauna cu un zâmbet satisfăcut. Și pe măsură ce războiul și-a văzut de cursul lui, și la fel timpul și amintirile, a început să meargă prin țară, testând bombardiere și pentru alte companii – North American Aviation, Curtiss-Wright, Douglas: toate, companii care-i refuzaseră serviciile după Pearl Harbour. În cele din urmă, i-a convins pe cei de la Lockheed să-l trimită la baza militară din Pacific, unde își folosea experiența învățându-i pe piloți să zboare la altitudini mari în P-38. Oficial nu avea voie în luptă, fapt care ar fi trebuit să-mi domolească grijile. Dar îmi știam prea bine soțul; mai știam și cum îl idolatrizau alți piloți. De câte ori zburam cu linii comerciale – chiar și la apogeul calvarului America First – Charles era tratat ca un erou. Piloții, entuziasmați ca niște școlari, veneau mereu să dea mâna cu el, îngăimând că era un privilegiu să zboare tocmai cu el.

Nu-mi închipuiam că Charles Lindbergh nu va izbuti să convingă un simplu pilot militar să-i permită să ia parte la o misiune de luptă.

În ciuda fricilor mele, mă bucuram că acum eram într-adevăr ca orice altă familie din vreme de război. Îmi făceam griji, așteptam scrisorile rare și mă descurcam cu toate singură – convinsă, în taină, că soțul meu se

distra de pomină, pe când eu nu.

— Asta… răpirea… e menţionată în cartea ta de istorie, deci? Of, câtă dreptate avusesem, cu atâţia ani în urmă! Tragedia noastră personală era acum istorie în toate manualele şcolare. Nici unul din noi nu se gândise la *asta* când ne trimiseserăm copiii să înveţe carte.

— Da, a răspuns Jon aşezându-se mai bine lângă mine pe pat. E şi o poză cu omul despre care se zice că a făcut asta.

— Dumnezeule! m-am cutremurat, amintindu-mi faţa absentă, inexpresivă a lui Bruno Richard Hauptmann când am depus mărturie în timp ce toţi ceilalţi din sală plângeau.

— De ce nu mi-ai vorbit niciodată de asta? Poate aş fi fost de ajutor!

— Of, scumpule! Îmi venea să râd cu un ochi şi cu celălalt să plâng; cât de inocent, cât de voinic era – cu adevărat bărbat în casă, ca atâţia alţi băieţei pe timpul războiului! Tu nici nu te născuseşi încă. N-ai fi putut face nimic. Nimeni n-a putut face nimic… nici măcar tata, deşi a încercat, crede-mă. A încercat din răsputeri să-l găsească pe bebeluşul nostru, să mi-l aducă înapoi. Charles Junior. Aşa îl chema. Charles Junior. Charlie.

— Ca Anne? Anne Junior?

— Exact. Şi mi-am amintit oroarea mea când Charles i-a pus numele după mine; a insistat, spunând că aşa e tradiţia. Mie mi s-a părut că invita iar tragedia în vieţile noastre. Dar de-a lungul timpului această senzaţie se estompase. Anne era acum o copilă sănătoasă de trei şi jumătate ani, alergând întruna după fraţii ei mai mari – şi aproape întotdeauna prinzându-i din urmă. Era, de asemenea, o soră mai mare conştiincioasă pentru Scott, născut în august 1942.

— Cum era? Charles Junior?

— Oh, păi… era un bebeluş, bineînţeles. Nici nu împlinise doi ani, deci n-am apucat de-adevăratelea să… să-l cunoaştem. Vocea mea se agăţase de marginile zdrenţuite ale inimii mele, care nu se vindecaseră niciodată, şi a trebuit să respir adânc. Dar semăna leit cu tatăl tău. Chiar mai bine decât tine. Am zâmbit la fiul meu, deja înăltuţ şi zvelt pentru vârsta lui, cu acelaşi păr roşiatic-auriu ca al lui Charles. Însă fruntea lui nu era la fel de înaltă cum o avusese Charlie, iar ochii lui erau un albastru mai închis.

— Îţi plăcea de el?

— Bineînțeles, Jon. Bineînțeles. Noi l-am iubit. Cum te iubim și pe tine.

— Atunci înseamnă că ai fost foarte tristă.

— Da, am fost. Foarte tristă.

— Ai plâns?

— Da, am plâns. Uneori… uneori plâng și acum. Dar nu foarte des.

— Când ieși noaptea singură afară? Când zici că te duci să încui garajul? Știu că nu faci asta de fapt, fiindcă întotdeauna îl încui eu după cină. Niciodată nu l-am lăsat descuiat.

Mi-am rezemat obrazul pe capul fiului meu și am oftat.

— Da, atunci. Dar nu mult timp.

— Tata a plâns vreodată?

A fost o lovitură – un pumn în stomac. Am inspirat zgomotos, și Jon m-a privit alarmat. Mușcându-mi buzele, i-am ocolit căutătura inocentă, scrutătoare.

Ce responsabilitate aveam eu față de copiii mei cu privire la tatăl lor? Era plecat de câteva luni, o perioadă îndelungată în viețile celor atât de tineri. Și chiar înainte de a fi plecat în Pacific, era un oaspete rar în propria casă, din cauza zborurilor pe care trebuia să le facă la serviciu.

Copiii știau că e faimos, bineînțeles; zborul lui la Paris făcea parte din folclorul nostru de familie. Alte familii povesteau cum, mai demult, tatăl fugise cu circul, întorcându-se acasă peste o săptămână, hămesit de foame și spăsit; familia noastră povestea cum, mai demult, tata zburase la Paris de unul singur, întorcându-se acasă ca cel mai faimos bărbat din lume.

Charles, bineînțeles, întruchipa rolul eroului; o prezență părintească strictă, întru câtva distantă, așteptând ca odraslele lui să fie variante miniaturale ale propriului ideal despre sine. Iar mie îmi rămânea să încerc să compensez toată căldura și înțelegerea pe care nu le dovedea el; să-i compensez absența, concentrarea, întotdeauna pe ceva mai mare, pe ceva mai important decât familia lui.

Acum îmi revenea să-i vorbesc fiului meu despre tatăl lui și nu eram sigură cât de onestă trebuia să fiu. Oare să-i spun cum mă ocărâse pentru lacrimile mele, cu atât amar de vreme în urmă? Ar trebui să dezvălui cum râsese și aplaudase când fusese electrocutat bărbatul găsit vinovat, în timp ce eu am plecat și am vomitat mutește în baie?

Oare să împărtășesc cu fiul meu răceala tatălui lui, care uneori noaptea îmi întorcea spatele dacă îndrăzneam să-i pun în discuţie judecata în timpul zilei?

Să-i zic oare că tatăl lui era antisemit?

Însă erau atâtea altele de zis – cât de încurajator putea fi, pur și simplu prin ceea ce era: cel mai neînfricat bărbat din lume. Cât de fermecător, când uita să fie erou și își amintea cum să zâmbească, să zâmbească cu adevărat, iar gheața din ochi i se topea într-un cer fără nori. Că era fericit ca un copil când meșteșugea la ceva mecanic, destins cu totul și mânjit de vaselină pe haine. Învățasem demult că acelea erau cele mai bune momente pentru a-i cere ceva; momentele când ținea o cheie reglabilă sau un ciocan în mână; momentele când era doar un băiat cu o fascinație pentru orice chestie mecanică și o curiozitate nesăţioasă.

Oare să dezvălui că eram complet neputincioasă în nopțile când se întorcea primul spre mine, ori în rarele zile când se apropia de mine doar ca să mă țină de mână, fără motiv?

Nu, nu trebuia să-i povestesc, am hotărât. Nu deocamdată. Copiii vor avea destul timp să descopere cine este, din proprie experiență, după război; vor avea destul timp să hotărască cine este sau nu este tatăl lor.

— Nu, tata n-a plâns, i-am zis lui Jon, trăgându-l lângă mine într-o îmbrăţișare. Dar a fost trist. Foarte trist. Îl iubea pe bebe, așa cum te iubește pe tine.

— L-ai văzut vreodată pe tata plângând?

— Nu, dar nici pe tatăl meu nu l-am văzut plângând.

Ceea ce era adevărat; diferența consta în faptul că, într-un fel sau altul, știusem mereu că tata avea capacitatea de a plânge.

— Nici eu nu l-am văzut. Pur și simplu nu-mi pot închipui, tu poți? Pe tata plângând? Și Jon a râs, scuturând din cap, de parcă tocmai auzise o minciună gogonată. Tata pur și simplu nu e genul!

— Nu, nu este, am încuviințat eu, apoi i-am dat drumul cu un pupic apăsat.

Jon l-a șters cu mâna, foarte bărbătește, dar zâmbindu-mi înțelegător. Apoi a țopăit spre ușa dormitorului, gata să treacă la teme. Niciodată nu trebuia să-i amintesc.

— Vezi să citească și Land! am strigat în urma lui. Lui *Land* trebuia să-i amintesc, fiindcă era în stare să stea pe o treaptă pe undeva, stârpind naziștii doar cu un băț, ori răzând gălbejiţi de pe fața pământului cu ajutorul unui cablu vechi și al imaginației lui.

— Da. Mamiţic, știi ce? Jon s-a oprit cu mâna pe clanță.

— Ce?

— Abia aștept să vină tata acasă, ca să-mi dau seama exact ce gen este!

Am răsuflat – de parcă în tot acest răstimp mi-aș fi ținut respirația – și am râs.

— Baftă multă la asta, dragă! Apoi l-am hâșâit cu mâna, așteptând până ce a închis ușa ca să șoptesc, pe când mă întorceam la birou să încep altă scrisoare către cel care îmi era soț de cincisprezece ani: Când afli ce gen este, îmi dai și mie de știre? Fiindcă nici eu nu-s foarte sigură încă.

La șase luni după plecare, în septembrie 1944, Charles a venit acasă.

Ne mutaserăm din nou pe Coasta de Est, în Connecticut. Nu simțisem niciodată că locul nostru era în Vestul Mijlociu; totul acolo – cerul, uscatul, lacurile, oamenii – era la o scară atât de vastă, încât mă speria. Mă bucuram că eram mai aproape de casă, înapoi în lumea unde crescusem, deși mă mustram fiindcă nu eram în stare să apreciez experiența care ni se oferise în Detroit.

Dar nici nu ne instalaserăm bine în noua noastră casă, tot închiriată – de fapt, copiii locuiau în continuare la Next Day Hill, în timp ce eu mă ocupam de mobilă, utilități și de haosul despachetării – când am primit telegrama de la Charles zicând că se întorsese, teafăr și nevătămat, în State. Într-un dans comic de speranță și spaimă – abia așteptam să dorm iarăși lângă el; oare va fi de acord cu felul cum așezasem mobila din salon; oare mă va găsi schimbată, mai bătrână? – m-am grăbit să deretic prin casă.

Două zile mai târziu am auzit taxiul oprind afară; alergam prin sufragerie cu o lămpiță de masă în mână. Am înlemnit și m-am uitat lung cum o siluetă înaltă arsă de soare venea pe trotuar, sigură și încrezătoare, de parcă bătea zilnic drumul ăla. În clipa următoare era deja înăuntru – fără măcar un ciocănit timid la ușă, intrând pur și simplu, ca un rege al castelului, și strigând:

— Anne? Anne?

Iar eu am fost în braţele lui, el mă ridica în braţe şi mă legăna, îngropându-şi capul în părul meu. M-am gândit că nu-l mai văzusem niciodată; mă dăduse gata, ca în prima zi când ne cunoscuserăm – limpezimea senzaţională a ochilor lui, zâmbetul ăla deodată sfios, copilăros. Dar ce bronzat era! Ce chipeş! Pârlit de soare, deşirat, cu câteva cute în plus în jurul ochilor, ceva mai puţine fire arămii în cap.

— Oh, mi-a fost dor de tine, a şoptit el şi mi-a crescut inima-n piept de bucurie; dădea pe dinafară, iar lacrimile mi-au podidit ochii.

— Arăt ca muma-pădurii, am pufnit eu, îmbrâncindu-l la o parte, deodată timidă; mi-am acoperit nasul, nasul meu hidos, hidos de tot, cu mâna; eram sigură că se înroşise ca al unui clovn.

— Eşti foarte frumoasă. Şi nu mi-a dat drumul; m-a tras înapoi spre el şi, cu toate că nu era cine să vadă, eu am radiat de mândrie şi de bucuria că sunt a lui. Şi de iubire.

Am petrecut împreună o noapte frumoasă, sacră, înainte de sosirea copiilor.

La început aceştia au fost foarte timizi în preajma lui, punând întrebări politicoase, de genul:

— Călătoria a fost foarte lungă?

— A fost aglomerat în tren?

Dar apoi Land a întrebat, cu ochii mari şi plini de speranţă:

— Ai omorât gălbejiţi?

Şi gheaţa s-a spart; Charles a râs, un râs din toată inima, şi i-a ciufulit părul lui Land, asigurându-l că da. Apoi Charles l-a luat pe Scott şi l-a aruncat spre tavan – iar mie mi-a stat inima, copleşită de o amintire. O amintire cu Charles făcând la fel cu micuţul Charlie, care ţipa mereu „Veaia!“

— Veaia! a chirăit Scott acelaşi lucru, iar dacă aş fi închis ochii n-aş fi fost în stare să le deosebesc glasurile, unul o stafie, celălalt o realitate zvârcolitoare, chirăitoare, în braţele tatălui său.

— Charles, fii atent…

— Femeile! Charles a dat ochii peste cap, iar Jon şi Land au râs de încântare. Ansy, încă ruşinoasă, a băgat degetul în gură şi s-a agăţat de

fusta mea. Ce-ar fi să facem asta afară? Bine, băieţi? Charles l-a aşezat binişor pe Scott pe podea înainte de a-i înşfăca pe Land şi Jon, luându-l pe fiecare sub câte un braţ puternic. A dat fuga afară, cu băieţii chiuind de bucurie, şi s-a tăvălit pe jos cu ei, ca o haită de lupi tineri.

— E aşa *mare*! a exclamat Ansy. Tata e aşa mare!

Am râs şi am sărutat-o pe creştetul capului.

— Aşa cred. Ne va lua ceva timp să ne obişnuim cu el, nu? Tuturor.

Nu-l mai văzusem niciodată pe acest Charles; acest tată relaxat, care îmbrăţişa, care făcea tămbălău cu băieţii lui. Fără îndoială războiul îl schimbase.

Cu un surâs mulţumit şi mădulare cam moleşite după o satisfăcătoare noapte de împăcare, mă învârteam prin casă, oprindu-mă când şi când din rânduit ca să mă uit pe geam la soţul şi fiii mei. Ansy se juca liniştită cu păpuşile ei într-un colţ al salonului. Scott gângurea fericit în ţarcul lui, punând cuburi unul peste altul şi dărâmându-le.

Şi m-am gândit: „Da. Acum e acasă şi vom fi o familie. O familie adevărată, pentru prima oară de când…“

De când ne fusese luat primul născut.

În sfârşit în repaus, cu rolul lui în război încheiat, cu copiii crescând, acum Charles avea să fie seară de seară la cină acasă. Îi va învăţa pe copii lucruri pe care doar un tată îi poate învăţa – cum să dea pase cu mingea, cum să facă un radio cu nişte cristal şi sârmă. Noaptea, noi doi vom discuta despre ce-am făcut peste zi, aşa cum obişnuiam la începutul căsniciei. Şi ne vom împărtăşi gândurile, la egalitate – căci războiul mă schimbase şi pe mine, cu toate că Charles nu ştia încă.

Condusesem gospodăria. Rostogolisem anvelopele, ţinusem contabilitatea, învăţasem să scot un fel de mâncare dintr-o conservă cu bucăţele de vită, un ou şi nişte pâine veche. Dacă se auzise un zgomot ciudat în toiul nopţii, *eu* mersesem să văd ce e. Îngrijisem de patru copii fără să pierd unul – am chicotit la gândul ăsta, surprinsă şi încântată că izbutisem să fac o astfel de glumă.

Eu realizasem toate astea. Pe toate. Îmi cârmisem familia prin război, iar acum se terminase. Se terminaseră toate – răpirea, exilul, anii stângaci, strident de greşiţi dinaintea războiului, iar apoi războiul însuşi –, ne

îndreptam spre vremuri mai bune. Pentru prima oară în ani de zile m-am simţit puternică şi sigură pe mine, netemătoare în faţa viitorului. Egala lui Charles, nu echipajul lui.

Cu un mic suspin fericit, mi-am văzut mai departe de treabă. Raniţa lui soldăţească zăcea tot în hol, unde o trântise noaptea trecută, aşa că am târât-o la parter, la maşina de spălat şi uscătorie. Scoţându-i şosetele murdare, tricourile jerpelite – ba până şi vechiul lui rucsac de călătorie, pe care-l înfipsese cumva lângă un sac de dormit –, am dat peste o vestă grea, ca de arbitru. O vestă de protecţie.

„Ai omorât gălbejiţi?“ întrebase Land.

— Bineînțeles, răspunsese Charles. Şi atunci m-a izbit. Fusese în pericol. Ştiusem asta, desigur, dar cumva nu reuşisem să-mi închipui. Vesta grea, pătată de sudoare, a făcut pericolul să pară real, şi m-a apucat tremurul. Apoi râsul. Fiindcă se întorsese la mine. Soţul meu, Charles al meu; singura pierdere din care ştiam că nu mi-aş reveni niciodată. Fusesem cruţată de această pierdere, la urma urmei.

Am strâns vesta – vesta neatinsă, n-avea urmă de zgârietură, de ruptură – la inimă. Şi am spus o rugăciune de mulţumire în timp ce copiii şi soţul meu se jucau fericiţi afară.

Îl scutur blând de braţ, dar nu se trezeşte. Ţinându-mi respiraţia, îl zgâlţâi mai tare; e foarte plăpând şi nu vreau să fac ceva care să-i grăbească sfârşitul. Dar trebuie să primesc răspunsurile pe care le caut. Trebuie măcar să *încerc*.

— Charles, şoptesc, aplecându-mă lângă urechea lui. Charles!

Deschide ochii gâfâind şi simt iarăşi că e surprins să se vadă aici, pe pământ. Oare visa la cer? Nu ştiu care e concepţia lui despre rai, dar bănuiesc că nu e aceeaşi cu a mea.

— Charles, nu mai pot aştepta. Trebuie să ştiu. Trebuie să ştiu de ce. *Merit* să ştiu de ce noi nu ţi-am fost de ajuns. Eu, copiii tăi, căminul pe care l-am făcut pentru tine, pentru noi toţi. Dar ţie ţi-au trebuit şi alte femei! *De ce*?

— N-ar fi trebuit să afli, spune într-un sfârşit, lingându-şi buzele, făcând semn că vrea apă, pe care i-o aduc. Peste unul din ochi, o peliculă începătoşează albastrul.

— Bineînţeles că n-ar fi trebuit să aflu! Dar o asistentă… o fată foarte amabilă, cumsecade… a fost de altă părere şi mi le-a dat, fiindcă îmi admiră cartea.

— Cartea aia.

— Da, cartea *aia*. Cartea mea. Mi se face subit poftă de o ţigară, atât de visceral, că aproape bat din palme, ca pentru a invoca un geniu să mi-o aducă. Fumez rar, dar trebuie să fac ceva cu mâinile şi doresc să bag ceva rău, ceva teribil şi murdar în plămâni chiar în clipa asta. Ceva care să mascheze duhoarea de moarte şi trădare care a umplut coliba asta mică, umedă, de la capătul lumii.

— Am scris şi eu o carte, spune Charles, şi pare somnoros, amuzat, cu ochii pe jumătate închişi, iar mie mi-e teamă că va fi purtat din nou de val, şi oricât de groaznic, de oribil ar fi, nu-l voi lăsa. Nu-l voi lăsa să lunece tihnit într-o moarte netulburată. Cândva, asta era tot ce-mi doream pentru el.

Acum o tăgăduiesc. Fiindcă îmi stă în putere. Îmbătată de această putere, pretind explicaţia, atenţia lui. În sfârşit.

Îl scutur de umeri – de umerii lui jalnic de slabi, împuținați – și întreb necruțător:

— De ce? De ce noi nu ți-am fost de ajuns? De ce nu ți-am fost de ajuns *eu* niciodată?

El clipește din nou, se uită drept în ochii mei, în inima mea, și spune:

— Anne, niciodată n-am vrut să te rănesc.

Râd. Râd, fiindcă, în definitiv, Charles Lindbergh e la fel ca oricare alt bărbat. Ca oricare alt bărbat prost, din carne și oase, egoist. Nu-i cu nimic mai bun decât oricare dintre ei, chiar dacă era cât pe ce să-și dea suflarea de pe urmă ca să mi-o reveleze, iar asta mă umple de triumf și de bucurie.

Urmate, amețitor, de dezamăgire și de deznădejde.

CAPITOLUL 16

1950

— Mamă!

— Ce este, Reeve?

— Spune-i lui tata că trebuie să stea acasă. Du-te să-l găseşti, adu-l înapoi şi zi-i că de data asta trebuie să stea! A bătut din picior, şi-a scuturat zulufii bălai şi şi-a împins bărbia în faţă, o imitaţie perfectă a tatălui ei.

— Mă tem că nu pot face asta, dragă. Îi vei spune tu data viitoare când vine acasă, bine?

— Bine. Dar *când* vine acasă?

— Nu ştiu. M-am ridicat de pe podeaua bucătăriei; iarăşi picura ţeava de sub chiuvetă. Trântind cheia englezească pe masă, pentru o clipă m-am gândit fără să vreau: „Am un fond fiduciar. Aş putea să mă cărăbănesc de-aici şi să duc frumos copiii la un hotel în oraş, unde să avem serviciu în cameră, să mergem prin magazine şi să vedem piese de teatru. De ce oi sta în patru labe într-o casă veche unde trage curentul, în Connecticut, la kilometri distanţă de civilizaţie?“

Prea ocupată ca să-mi răspund la întrebare, m-am spălat pe mâini, am controlat sub chiuvetă ca să mă asigur că nu mai picură – picura – şi am hâşâit-o pe Reeve din bucătărie.

— Spune-i soră-tii să-şi dea pick-upul mai încet! Mă săturasem să ascult la nesfârşit *Tennessee Waltz*, ceea ce era păcat, deoarece cântecul mi se părea foarte frumos. Cel puţin când îl ascultasem prima sută de ori.

A sunat telefonul în holul de la intrare; am aşteptat buluceala de picioare repezindu-se la el, ţipetele de „Răspund eu!“ Dar, o dată în viaţă, n-a făcut-o nimeni; telefonul suna în continuare, aşa că am luat-o spre el,

uitându-mă pe unde calc, peste mormanele de patine, bocanci cu crampoane și crosa de hochei de câmp a lui Ansy, azvârlite toate chiar la intrare, în obișnuitul iureș de după școală.

— Alo?

— Ce ți-a luat atât? a întrebat Charles la celălalt capăt al firului, vădit iritat. Am sunat aproape un minut!

— Nu, nu chiar un minut întreg. Unde ești?

— La Washington, bineînțeles. Treabă la Strategic Air Command[34]. Credeam că ți-am spus.

34. Departamentul de arsenal nuclear strategic al Forțelor Aeriene ale Statelor Unite.

— Nu, nu mi-ai spus.

— E totul în regulă acolo?

— Da, bineînțeles.

— Nici o urgență săptămâna asta?

— Nu, cel puțin nu deocamdată. Deși, cu patru copii școlari, știam că era doar o chestiune de timp.

— Bine. Ai făcut vreun inventar în ultima vreme? Ar trebui să cam facem unul.

— Îl voi face la sfârșitul săptămânii.

Charles solicita frecvent un inventar al tuturor lucrurilor din casă – pături, oale și tigăi, farfurii, argintărie, până și sticle de șampon. Obiceiul îi rămăsese de pe vremea zborului în Orient – de fapt, probabil de când își plănuia zborul la Paris; totul trebuia justificat și aruncat dacă nu servea unui scop util. Charles nu vedea nici un motiv pentru care o casă nu putea fi împachetată la fel de eficient ca un avion; el însuși călătorea încă doar cu rucsacul lui mic, bătucit, cel pe care-l folosea de când ne căsătoriserăm.

— Bun. Copiii sunt bine?

— Da. Vrei să vorbești cu ei? Deși, chiar în timp ce am spus-o, am sperat că nu va vrea. Căci unul dintre ei avea să spună probabil ceva care să-l nemulțumească, iar eu rămâneam să duc greul.

— Nu, n-am timp. Am vrut doar să te anunț unde sunt și să mă asigur că totul merge conform planului.

„Conform planului tău“, m-am gândit îmbufnată. „Nu al meu.“

— Când vei veni acasă? Taman ce mă întreba Reeve acum un minut.

— Nu știu. După conferințele astea, Pan Am vrea să particip la întâlnirea anuală a acționarilor. Apoi cred că mă voi întoarce și am un proiect special de care aș vrea să te ocupi.

— Of, Charles!

Mi-a pierit cheful; ultima oară când îmi fluturase în față un „proiect special“, ca pe un soi de recompensă că eram, nu știu, poate fidelă prostește ca un cățeluș, am sfârșit ajutându-l să catalogheze toți pomii de pe proprietatea noastră. Două hectare de proprietate împădurită masiv.

— Nu-i ca ultima oară, promit, a adăugat el, de parcă mi-ar fi văzut fața. Ești sigură că totul e în regulă acolo?

— Da, sunt sigură. Acum du-te la ședința ta. Trebuie să gătesc masa de seară.

— Nu prăjit, sper. Nu în zi de lucru. Cred că ar fi mai potrivit ceva înăbușit.

— Pentru informația ta, e plăcintă cu pui. Acum la revedere! Și am închis telefonul, savurându-mi micul triumf. Apoi m-am lăsat pe perete, dezgustată. Plăcintă cu pui în loc de carne înăbușită! Ridicol!

Dacă doream cu adevărat o victorie, ar fi trebuit să-i spun că nu, nu era totul în regulă. Chiuveta e înfundată, Land a luat un C la engleză, se apropie absolvirea lui Jon, care mă tot întreabă dacă vei sosi acasă până atunci, sunt obosită, iritabilă și, cu toate că n-am o secundă pentru mine, sunt atât de plictisită, încât îmi vine să sar în oceanul de lângă peticul ăsta de pământ uitat de Dumnezeu, pe care l-ai ales pentru noi și unde m-ai momit cu promisiunea că ăștia vor fi anii noștri de aur.

Oh, ce extaziată fusesem când Charles îmi arătase prima oară casa asta! Era în 1946, la câteva luni după nașterea lui Reeve, al șaselea copil. După niște luni petrecute în Europa, unde se dusese în numele guvernului să studieze programul de rachete al Germaniei naziste, venise în sfârșit acasă definitiv. I-am lăsat pe copii la mama și am plecat la un picnic în zona asta împădurită din vârful estic al Connecticutului.

Întinzând pătura pe o stâncă ce dădea spre ocean, cu spatele la conacul construit alandala, am stat și ne-am discutat planurile, ca orice altă familie tânără. Chiar dacă noi nu mai eram așa tineri: Charles avea patruzeci și

patru de ani; eu, doar patruzeci.

Charles îndeplinea în continuare o funcţie militară neoficială, în calitate de consilier la Army Air Corps, care se concentra acum în principal pe jeturile de mare altitudine, iar el era expert în zborurile la altitudini mari. Pan Am îl angajase de asemenea pe post de consultant, căci începeau să-şi extindă rutele intercontinentale. Programul lui postbelic se umplea rapid; bănuiam deja că nu va sta pe acasă atât de mult cât sperasem.

Totuşi, în ziua aceea, s-ar fi părut că ne aleseserăm un cămin permanent, al nostru – gata cu mutatul tot la doi ani, nu se mai putea cu o liotă de copii care merg la şcoală. În sfârşit, m-am gândit, ne regăsiserăm drumul spre familia de care ne pregăteam *înainte* de „evenimentele din ’32“.

— Vezi peticul ăla de pământ? Charles a arătat spre o vâlcea din depărtare, încercuită de mesteceni tineri. Acolo îţi voi construi o căsuţă. O căsuţă de lucru. Acolo îţi vei scrie cartea, Anne. Cea pe care ştiu că poţi s-o scrii.

— Serios? M-am sucit spre el; întins pe jos, îşi sprijinea capul în mână. A zâmbit larg, iar încrederea de sine pe care o radia întotdeauna a căzut peste mine ca o rază preţioasă de soare. M-am îmbujorat la faţă şi aproape am simţit un creion între degete, am văzut mormane de coli împrăştiate pe un birou. Va da spre răsărit, m-am gândit, ca să pot scrie dimineaţa – momentul meu preferat să-mi adun gândurile. Mă voi trezi devreme, înainte să se scoale copiii, înainte să tragă de mine, să mă smucească, să mă subţieze ca pe o caramea, cum le stătea în fire copiilor.

— Ţii minte cum ziceai că vrei să scrii o carte de seamă? Războiul s-a pus de-a curmezişul, nu?

Am dat din cap că da. După *Wave of the Future* publicasem o povestire inspirată de unul din zborurile noastre, intitulată *Steep Ascent*. Dar nu eram mulţumită de ea şi am bănuit că nici nu aveam să fiu vreodată, câtă vreme scriam despre trecutul nostru. Trebuia să găsesc ceva mai mare, ceva care să merite – dar, cu toate mutările, cu copiii; atâtea sarcini; toate îmi zăpăceau necontenit mintea, sugându-mi energia.

— Păi, a continuat Charles, acum poţi s-o faci. Aici, în casa asta, ne vom creşte familia. Eu voi pleca la muncă, tu vei pleca la scris, şi vom face iar istorie, amândoi. Ar trebui să putem angaja nişte ajutoare decente,

acum că războiul s-a terminat. Aici în Darien şcolile sunt bune… mă gândeam că vei dori să ştii lucrul ăsta, aşa că am verificat. Ce părere ai? Putem repara casa… am vorbit deja cu un constructor.

— Ce părere am? i-am zâmbit până la urechi, mulţumindu-i lui Dumnezeu pentru miracolul acestui bărbat care se întorsese acasă din război, se întorsese la mine – tocmai la mine! Cred că e perfect! I-am atins gropiţa adâncă din bărbie, am sărutat-o înainte de a apuca el să se ferească, după care m-am ridicat şi am pornit la pas spre peticul unde urma să se înalţe casa mea de scris. Charles a rămas acolo, ţintuind cu privirea oceanul care se azvârlea detunător de stânci, jos, în depărtare. Pe la jumătatea drumului spre mesteceni, m-am întors să mă uit la el şi inima mi-a stat locului o clipă; era superb, şi acum. Mi-am adus aminte cum, în lungile noastre zboruri, aşezată în spatele lui, exact ca o şcolăriţă în banca din spatele celui de care e îndrăgostită în taină, obişnuiam să memorez totul la ceafa, gâtul, umerii lui Charles. Amorţită cum eram în carlinga mea îngrămădită, existau momente când mă năpădea o dorinţă fizică după soţul meu. Putea fi provocată pur şi simplu de felul cum îşi lăsa capul mai întâi la stânga, apoi la dreapta, ca să mai reducă din tensiune. Când făcea asta, muşchii gâtului i se lungeau şi se încordau; vederea fugitivă a pielii lui bronzate, întinse, colorată de firişoare blond-roşiatice – singura imagine a pielii lui pe care o aveam ceasuri la rând – îmi stârnea o aţâţare subită de poftă în abdomen şi între picioare, iar sânii mă furnicau parcă atinşi de pene micuţe, electrice.

Am avut încă aceeaşi senzaţie când m-am uitat la el; electrizată, tânără. Suplă, mlădioasă, feciorelnică.

Iar acea… acea dărnicie neaşteptată, când şi-a amintit de visul meu după atâta timp. O cabană, numai pentru mine! Meritam amândoi asta. Meritam acest loc, pacea aceasta. Aveam să ne trăim restul vieţii aici, împreună; să ne plimbăm împreună prin crângul de mesteceni şi să ne întindem alături pe pământul rece, găsind o cale de a ne ţine de cald. Împreună.

Curând însă mi s-a reamintit că nu mai era aşa tineri – sau mai degrabă *eu* nu mai eram aşa tânără – pe cât îmi închipuisem. Am rămas iar însărcinată, spre spaima mea – spaimă pe care am încercat s-o ascund faţă

de Charles şi de mine însămi. Însă pentru prima oară mi-a fost frică; mă simţisem uşurată când doctorul mă avertizase să nu mai fac copii după Reeve. De data asta mă temeam pentru bunăstarea mea fizică, dar şi creativă; simţeam că, dacă făceam şi acest copil, cumva nu voi mai scrie niciodată, cu sau fără cabană. Cu fiecare copil, gândurile mele păreau să se risipească în toate direcţiile, din ce în ce mai departe. Acum nu aveam să mai fiu în stare să le adun la un loc.

Şi nu a fost o sarcină uşoară; am făcut calculi biliari şi am fost sfătuită să avortez, ceea ce nu mă puteam hotărî să fac. Dar natura m-a izbăvit de purgatoriul indeciziei şi durerii, căci am pierdut sarcina. Curând după aceea am trecut prin necesara operaţie de vezică.

Dar am trecut singură prin ea. Charles, care fusese prezent la naşterea fiecăruia dintre copiii noştri, era straniu de absent la moartea anilor mei fecunzi.

Noul nostru medic de familie, Dana Atchley, un bărbat blând, un pic molatic la înfăţişare, cu păr cărunt rărit şi cei mai calzi, mai înţelegători ochi pe care-i văzusem vreodată, era bunătatea întruchipată. Am stat două săptămâni în spitalul din Manhattan şi mă pomeneam topindu-mă în lacrimi ori de câte ori întorceam capul, care zvâcnea şi mă durea aproape la fel de tare ca incizia de mai jos, de pe abdomen. Dar când îşi făcea dr. Atchley vizitele prin saloane, mă străduiam să-mi şterg lacrimile alea şi-mi luam o faţă curajoasă, veselă, cum mă îndemna Charles în fiecare zi la telefon. Nu cred că l-am păcălit pe doctor, căci uneori se oprea din rundele lui ocupate şi stătea minute lungi lângă mine. Adesea îmi deschidea radioul şi ascultam împreună muzică clasică, fără să scoatem o vorbă, după care se ridica şi îşi relua vizitele. Iar eu reluam contemplaţia buimăcită a soţului meu – sau mai degrabă a absenţei lui.

Atât amar de vreme fuseserăm doar noi doi, împreună contra tuturor potrivnicilor – vânt, vreme, presă, răpitori, bezna învolburată a războiului mondial. Acum eram bolnavă, suferindă; în faţa unui abis de confuzie şi finalitate pe care pur şi simplu nu-l puteam pricepe, şi aveam nevoie de el, aveam nevoie de tăria lui severă, de viziunea lui nemiloasă, prevăzătoare. Fără ele, n-am putut decât să zac două săptămâni pe patul de spital, aşteptându-l. Întrebându-mă de ce nu putea lua trenul până în oraş;

întrebându-mă de ce, cu toate că mă aflam în spital, acceptase o invitație de a zbura în Elveția și de a ține un discurs, lăsând copiii în grija secretarelor. Lăsându-mă să mă vindec de una singură.

Privind înapoi, înțeleg că ăla a fost începutul. Aveam să-mi petrec restul vieții așteptându-l pe el, întrebându-mă *de ce*. Până a fost prea târziu.

Charles nu s-a apropiat de mine ca odinioară nici măcar după ce m-am recuperat din operație. Nu că i-ar fi fost frică că-mi va face rău; asta aș fi înțeles. În schimb, parcă hotărâse că trupul meu nu-i mai era de nici un folos, parcă eu nu-i mai eram de nici un folos. Se terminase cu copiii, se terminase cu micuții Lindbergh; dinastia lui era desăvârșită – ce nevoie fizică mai avea acum de mine?

La început, prea multă dorință n-am avut nici eu. Însă treptat mi-a revenit, iar din când în când îl înduplecam să facem dragoste, dar întotdeauna părea reținut. Nu mai izbutea să se piardă în brațele mele; nu mai izbutea să se expună fără reținere. Avusesem mereu asta între noi; corpurile noastre puteau vorbi atunci când inimile noastre nu reușeau. Acum, era încă un lucru pe care îl pierdusem.

Oare de asta începuse să se îndepărteze și de copii? Ne socotea la grămadă, ca pe ceva încheiat? Nu știu decât că a început să zboare din ce în ce mai departe de noi, cerându-mi rar să-l însoțesc; amintindu-și doar ocazional să se întoarcă.

Negreșit, prezența lui se făcea mereu simțită, chiar când era plecat. Făcuse un orar personalizat, și fiecare copil trebuia să-l respecte, începând de la ora trezirii, până la numărul de gustări care li se îngăduiau pe parcursul zilei, inclusiv muncile casnice – și modul exact în care trebuia îndeplinită fiecare. (Gunoiul nu putea fi aruncat pur și simplu într-o pubelă și dus apoi la groapa de gunoi; mai întâi trebuia sortat, pentru a vedea dacă nu cumva se aruncase din greșeală ceva de valoare.)

Pentru fiecare copil se alcătuiau liste obligatorii de lecturi, în funcție de ce cusur simțea Charles că predomina în caracterul respectivului copil. Jon primea de citit cărți care proslăveau smerenia, Land, unele care încurajau concentrarea; Scott era potopit cu volume care vorbeau despre virtuțile disciplinei. Ansy trebuia să citească despre fetițe care dăduseră de necaz din cauza firii lor iuți la mânie. Iar Reeve, chiar înainte de a intra la

grădiniță, trebuia să stea pe scaun o oră pe zi și să răsfoiască niște cărți ilustrate cu pui de animale care-și găseau sfârșitul trist din cauză că erau prea curioși.

Nici eu nu eram scutită; nici pe departe. Trebuia să justific toate cheltuielile, până la șireturile fiecărei perechi de tenișI și la cutia de scobitori din sertarul cu fleacuri. Firește, mi se cerea să intuiesc într-un fel sau altul ora exactă a sosirii lui acasă, chiar și atunci când nu mi-o spunea; dacă intra pe ușă, iar eu nu eram acolo să-i iau pălăria și paltonul, mă mustruluia zece minute și abia pe urmă își amintea în sfârșit să mă sărute pe obraz.

Totuși, când Charles lipsea, casa era gălăgioasă, destinsă; Ansy își asculta discurile de vinil sau exersa toată ziua la flaut, băieții intrau și ieșeau în diverse echipamente de sport; Reeve fugea încoace și încolo, ținându-se după frații ei, pretinzând s-o includă în activitățile lor. Orele de masă erau ca la grădina zoologică, fiindcă eu stăteam pur și simplu și-i lăsam să pălăvrăgească între ei, știind că voi auzi neintenționat lucruri importante. Așa am aflat că Jon urma s-o invite pe Sarah Price la balul de sfârșit de an; că Land rupsese o osie la automobilul Studebaker și trebuise să împrumute bani de reparație de la bunica; că Scott ținea o broască râioasă în sertarul cu șosete; că cea mai bună prietenă a lui Ansy spusese restului echipei de majorete că Ansy avea halenă; că Reeve nu se va mărita niciodată, fiindcă băieții, în special băieții precum frații ei, erau detestabili.

De obicei Reeve punea capăt cinei spunând că-i e dor de tatăl ei, și toți se întorceau spre locul gol din capul mesei, cu expresii nostalgice pe fețișoarele lor tinere – după care dădeau scaunele la o parte și-și vedeau mai departe de seară, flecărind și găsindu-și iar o ocupație.

Le-o fi fost dor de el – mi-o fi fost și mie dor de el. Însă când *era* acasă, atmosfera din locuință era așa de încărcată de tensiune, încât uneori mă retrăgeam în cabana mea să respir liber. Și să plâng.

În seara când se întorsese din Pacific, stătuserăm cu toții în bucătărie; copiii se zgâiau la el ca la o creatură mitică ivită cumva în mijlocul suburbiei, iar Charles declarase cu jovialitate:

— Bine că m-am întors, Anne, ca să-i dau pe brazdă pe tinereii ăștia.

Eu râsesem, copiii râseseră; cât de fericiţi eram că-l aveam acasă! Curând însă, acel „bine că m-am întors, Anne, ca să-i dau pe brazdă pe tinereii ăştia“ a devenit un strigăt de luptă; mie îmi zburlea părul în cap şi pe copii îi făcea să pălească; certându-l pe Land pentru C-ul de la engleză până când bietul băiat a izbucnit în plâns – un copil de treisprezece ani hohotind ca un ţânc. Sau urmărind fiecare copil o zi întreagă, asigurându-se că orarul lui era respectat întocmai, supraveghindu-le fiecare mişcare până când lui Ansy i-a apărut din senin un tic nervos; uneori clipea incontrolabil din ochi, cum făcea şi Charles când ne fusese luat copilul, iar inima mi-a sângerat în marginea neaşteptat de zimţoasă a conştientizării acestui adevăr.

Odată, Charles s-a dus la şifonierul lui Jon şi a aruncat toate hainele, una câte una, pe podea doar fiindcă un pulover fusese agăţat şi întins la guler.

Copiii îl iubeau, precaut, respectuos – sau, în orice caz, iubeau *ideea* de tată. A creşte ca Lindbergh însemna că oriunde se duceau dădeau peste supoziţii despre ei, iar una din aceste supoziţii era că sunt curajoşi, îndrăzneţi şi capabili de lucruri măreţe. Fiecare vedea aceste caracteristici în tatăl lor, desigur, şi toţi îl admirau pentru ele. Şi existau momente plăcute; ciudat însă, cu trecerea anilor, detaliile acestora şi-au pierdut limpezimea, până au ajuns ca nişte tablouri impresioniste în comparaţie cu imaginile răului, clare ca nişte fotografii.

Însă Charles organiza jocuri în aer liber la o scară la care eu n-aveam cum: vânători de comori, curse cu ştafete şi fotbal american, de care el şi băieţii se bucurau enorm. Charles îşi lăsa fiii să-l placheze cu toată forţa pe care o aveau în ei; forţă care a crescut în intensitate pe măsură ce s-au acumulat resentimentele. Dar Charles nu s-a plâns niciodată, nici măcar când Scott i-a fisurat din greşeală o coastă.

Încuraja, de asemenea, dragostea micuţei Ansy pentru scris, aşa cum o încuraja mereu pe a mea, mergând până într-acolo încât i-a tipărit povestioarele şi le-a legat ca să arate ca nişte cărţi adevărate. Şi îl încânta simţul umorului lui Reeve, aţâţând-o maliţios, făcându-i farse caraghioase şi lăsând-o să-i facă şi ea lui.

Îl preocupa, bineînţeles, siguranţa lor fizică, învăţându-l pe fiecare

elemente fundamentale de autoapărare când s-au făcut destul de mari ca să le aplice, băgându-le în cap cât de important e să nu vorbească niciodată cu străini ori să urce în maşina altcuiva, dresând un şir de câini de pază care să-i vegheze, când erau foarte mici.

Totuşi, tuturor ne venea mai uşor să-l iubim şi să-l admirăm când lipsea. Vreo zi sau două după ce Charles pleca iarăşi, toţi păşeam în continuare şovăitor, ne cântăream vorbele, uitându-ne peste umăr ca nu cumva să apară din senin. Apoi urma un oftat colectiv; aerul se făcea uşor şi respirabil şi, treptat, ne aminteam cum e să fim iar noi înşine.

Până data viitoare când venea acasă.

— Jon! Land! Veniţi şi strângeţi harababura asta! Încă în picioare lângă telefon, m-am holbat, îngrozită, la colecţia de încălţări şi echipament din hol. Cum lăsasem să se întâmple aşa ceva? Deşi ştiam, raţional, că Charles nu avea să vină acasă decât peste câteva zile, m-am panicat de parcă era pe cale să apară în pragul uşii de la intrare. Veniţi în clipa asta şi adunaţi! Amândoi!

Apoi am alergat înapoi în bucătărie, amintindu-mi de ţeava care picura. Dacă venea acasă înainte de a apuca s-o repar, mi-ar fi scos peri albi.

— Pot să intru?

Am ridicat ochii; Charles stătea în uşa refugiului meu de scris. Am închis la repezeală cartea pe care o citeam şi am vârât-o sub nişte hârtii, aşa cum făcusem deseori ca elevă. Am luat un creion şi am început să mâzgălesc ceva pe o foaie de hârtie.

— Bineînţeles că poţi intra, am răspuns, afişându-i zâmbetul ăla neobrăzat, cum făceam pe vremuri cu fotografii.

— Nu te deranjez?

— Nu, deloc. Dar nu m-am putut hotărî să-i întâlnesc privirea; nu-l puteam lăsa să vadă în ce hal de vinovată eram. El îmi construise o căsuţă adorabilă, convins de capacitatea mea de a scrie, iar până acum nu făcusem, acolo, înăuntru, decât să visez cu ochii deschişi, să scriu în jurnal, să plâng şi să citesc romane. Romane de duzină, dacă tot veni vorba; dintr-un motiv sau altul, literatura densă, plină de poezie pe care o iubisem atâta timp – Cervantes, Joyce, Proust – mă zăpăcea de cap zilele astea. Mă întrebam dacă pierdusem şi neuroni odată cu hormonii. Mă

scufundasem, în schimb, în ficţiune populară; cartea pe care o ascunsesem de Charles era cea mai recentă a lui Kathleen Winsor. Deşi n-o socoteam nici pe departe la fel de bună ca *Forever Amber*.

— Îţi place cabana? Charles trebuia să se aplece ca să intre pe uşă; el o proiectase, cu o grijă considerabilă, pentru statura mea mult mai mică. De aceea ferestrele erau mai joase, tavanul, intim. Odată intrat, de-abia putea sta în picioare; creştetul capului, acum încărunţit aproape de tot, presărat doar ici-colo cu auriu roşiatic, era la un deget sub tavan.

— Da, îmi place. Îţi mulţumesc foarte mult! Spre deosebire de alte daruri primite de la Charles – ca motocicleta pe care se aşteptase că voi învăţa s-o conduc, uitând că am o problemă de echilibru care mă împiedică să merg şi pe bicicletă –, până acum cabana rămăsese un simbol al atenţiei lui; eventualele sentimente de nereuşită fiindcă nu o întrebuinţam cum se cuvine erau doar de partea mea, nu a lui. Deşi îndemna, nu critica, aşa cum ar fi făcut odinioară – şi nu cumva eu depinsesem prea mult de critica lui, la urma urmei? Căci lăsată de capul meu, nu progresam deloc. În ciuda păcii decorului, a senzaţiei învăluitoare de calm, ca şi cum bârnele însele, făcute din pini bătrâni, aveau să aştepte mulţumite până voi fi pregătită, mă simţeam vinovată de fiecare dată când intram acolo. Nu mă dovedisem prin nimic vrednică de un asemenea cadou, afară de faptul că iscălisem nişte bilete de învoire şi întocmisem liste de cumpărături. Şi citisem romane de duzină.

— Voiam să-ţi vorbesc despre proiectul ăla special. Cel despre care ţi-am zis la telefon săptămâna trecută. Charles a tras un scaun; ţinea trei caiete groase în mâini. După cum ştii, de o bucată bună de vreme lucrez la ceva. O naraţiune, o povestire a zborului meu la Paris. S-a îmbujorat un pic şi a privit emoţionat pe fereastră, dar a pus uşurel caietele în poala mea.

— Păi… ai scris o povestire tocmai prin ’27, nu-i aşa?

— Of, aia! Charles a fornăit, lăsându-se pe spate până scaunul a trosnit periculos. Aş prefera s-o uit cu totul. Un editor mi-a plătit o mică avere ca să petrec un weekend într-un hotel să scriu la repezeală ceva, apoi au pus un scriitor adevărat să traducă. Eram aşa novice, că nu m-a dus mintea la mai mult. Asta s-a întâmplat imediat după ce m-am întors în America. O

mulţime de oameni voiau să fac nu ştiu ce, să merg colo, să vorbesc dincolo, să-mi pun numele pe câte ceva, şi nu învăţasem încă să zic nu. Dar povestirea aia nu e bună. Nu e… adevărată. Abia acum pot să privesc în urmă şi să mă văd tânăr, să văd care au fost într-adevăr şansele, pericolele şi importanţa întregii tărăşenii. Lucrez la asta multă vreme, încă dinainte de război, când eram în Anglia.

— Scrii încă din Anglia? nu m-am putut stăpâni să întreb; am simţit un pumn în burtă, ca şi când aş fi fost, cumva, trădată. Cum găsise *el* timp, printre zboruri, politică la America First, lucrul la pompa de profuziune, război? Pe când mie, doar însărcinată şi crescând copii, mi se părea atât de dificil să mă concentrez să scriu altceva în afara detaliilor insipide ale zilei mele?

Noi dovezi, încă o dată, că îi eram inferioară.

Înghiţindu-mi mândria rănită, am izbutit să nu dau cu caietele de podea.

— Deci ce vrei să fac eu? am întrebat în schimb, deschizând unul dintre ele; caligrafia lui Charles umplea pagină după pagină şi peste tot pe margini se găseau notiţe şi mâzgălituri, săgeţi mici inserate în text.

— Să fii iarăşi echipajul meu, a spus el simplu. Tu eşti scriitoarea familiei. M-am chircit la auzul acestor cuvinte, dar nu cred că el a văzut. *North to the Orient*, scrisorile pe care le-ai scris în timpul războiului… aveau poezie în ele, ca tot ce scrii tu. Asta nu înseamnă că vreau să rescrii ceva, mai degrabă ajută-mă numai să-i dau formă, bănuiesc… să mă depărtezi de simpla citare de fapte şi cifre. Vreau ca asta să fie o carte adevărată, nu doar o povestire scrisă la repezeală, ca cealaltă. Şi tu eşti singura persoană în care am încredere că mă va ajuta s-o transform într-o carte.

Tăceam, răsfoind prin caiete, fără să le văd de-adevăratelea altfel decât ca pe dovezi ale realizării lui, a expectativelor diferite ale femeilor şi bărbaţilor. Eu *de ce* nu găsisem timp să-mi scriu cartea de seamă? Fiindcă el mă înţepenise aici în Connecticut să-i îngrijesc copiii, în timp ce el zbura prin lume, prins cu munca lui – reabilitându-şi imaginea, am înţeles cu o claritate care m-a lăsat fără suflare, amintindu-mi toate oportunităţile foto pe care le permisese când lucra la Strategic Air Command, interviurile neaşteptate pe care le acordase recent presei. Iar acum,

memoriile lui. De ce acum, nitam-nisam?

Fiindcă peste doi ani se împlinea a douăzeci și cincea aniversare a zborului său la Paris. Charles Lindbergh nu era nătărău.

Studiindu-mi soțul, aplecat în față în scaun, ținându-se neliniștit cu mâinile de genunchi, cu o blândețe rugătoare în ochi, pe care n-o văzusem de multicel, m-am simțit neajutorată ca întotdeauna în prezența lui. În unele nopți visam primele noastre zboruri de pionierat, apropierea, dependența reciprocă, trezindu-mă în patul gol atât de singură, că strângeam la piept perna lui neatinsă, doar ca să mă țin de ceva. În unele nopți, furia abandonării se dezlănțuia atât de năvalnic în mine, că nici nu puteam să dorm, darămite să mai și visez, și mă plimbam dintr-o parte în alta pe terasă, o făptură cu părul vâlvoi fumând o țigară tocmai fiindcă el nu era acolo să dezaprobe, deși în mod normal nu eram amatoare de țigări.

Însă văzându-i nevoia de mine, un miracol, un miraj care mă temeam că va pieri odată ce aveam să păşesc afară din acea cabană fermecată, n-am avut de ales decât să mă învoiesc. Sau cel puțin așa mi-am spus mie însămi; în definitiv, eram soția aviatorului. Luasem această decizie, o dată pentru totdeauna, dinainte de război.

— Ce fel de planificare ai în minte? Știam, bineînțeles, că avea una.

I s-a luminat fața; a rânjit și m-a strâns aprobator de mână.

— Fată cuminte! Păi, m-am gândit că poți parcurge ce am până acum… e doar o ciornă, desigur.. și apoi să faci nişte note. Eu voi lua în considerare notele tale și le voi încorpora în text, și apoi… la fel și mai departe. Câteva edituri sunt interesate; am plantat nişte antene. Nu eram absolut sigur că va dori cineva s-o publice după… mă rog, reputația mea, în unele cercuri. Există categoric… în lumea editorială există niscaiva evrei, știi. S-a încruntat și a luat un creion de pe biroul meu, răsucindu-l între degetele lui subţiri. Simt că… că lucrurile mi-au scăpat un pic din mâini. Însă la momentul respectiv am crezut cu adevărat ce-am spus, și ce altceva era să fac decât să susțin ce mi se părea adevărat? Dar oamenii se schimbă. Eu m-am schimbat. Nu-s sigur totuși că publicul mă va crede neapărat. Nu pot spera decât că asta va ajuta.

Fruntea îi era încruntată, drumul lui, nu așa limpede cum fusese mereu. Se gândea doar la sine și la reputația lui; nu se sinchisise măcar o dată să

se gândească la a mea, nici măcar după ce văzuse paguba făcută de eseul meu.

Dar adevărul e că lumea nu aştepta cu sufletul la gură scuzele *mele*. Fusesem reprimită în vechile mele cercuri cu o bătaie pe umăr şi o şoaptă de înţelegere, cum că nu fusesem decât marioneta lui Charles în „povestea aia regretabilă“. Cine ar fi crezut că o biată nevastă ar fi acţionat vreodată de capul ei?

Furie, furie, furie. Dădeam pe dinafară de ea în zilele alea; veşnic înăbuşind o nemulţumire doar ca să simt alta ivindu-se în locul ei. Simţeam că-mi zvâcneşte pielea, în încercarea de a le cuprinde pe toate. Tristeţe cunoscusem; spaimă, zbucium, când şi când bucurie. Dar furia era inedită, era înfricoşătoare. Mai putea fi, abia începeam să bănuiesc, incitantă.

Am înghiţit această ultimă nemulţumire şi am pus caietele pe birou, aşezându-le unul peste altul, astfel încât cotoarele negre s-au aliniat, ca un teanc de piese de domino.

— Bine. Când ai vrea notele mele?

— Mâine trebuie să plec în Germania, la Berlin, pentru Pan Am. Mă întorc într-o lună.

— O lună? Vei fi plecat o lună întreagă? Mi s-a strâns inima, deşi îl blestemam chiar atunci în gând, fiindcă, în mod neaşteptat, mă făcea să-i duc iar dorul.

— Da. Nădăjduiesc că asta-ţi va da timp berechet.

— Cred şi eu. Jon le poate duce cu maşina pe fete la lecţiile de pian, iar dacă Land nu îşi adună echipa de baseball primăvara asta, atunci nu voi fi nevoită să…

— Anne! Charles a ridicat mâna. Stop! Nu vreau să ascult toate astea. O s-o scoţi la capăt cu toate, ca întotdeauna.

I-am dat mâna la o parte, cu pielea zvâcnindu-mi iar.

— Nu-i aşa uşor cum crezi tu, Charles. Dar tu nu ştii, fiindcă nu eşti niciodată aici. Tu doar presupui că pot s-o scot la capăt, când de fapt n-ai idee…

— Presupun asta fiindcă o scoţi mereu la capăt, ceea ce ar trebui să fie un compliment. Şi acum sunt aici, Anne, a spus cu blândeţe, iar eu am

înțeles că asta ar fi trebuit să ajungă.

Dar ajungea?

Voiam să ajungă. Nu voiam? Nu mai eram sigură, dar îmi era frică să rup această vrajă, acest rar moment în care noi doi ne roteam pe aceeași orbită, împărtășind din nou același punct de vedere. Așa că m-am făcut să cred că ajungea. Fluturând cu mâna, am reușit iar să afișez zâmbetul ăla forțat, fals, când a ieșit el din cabană; apoi am deschis prima pagină din primul caiet.

Și am început să citesc.

Oh, de ce nu-l cunoscusem pe băiatul ăla! Pe băiatul curajos din ’27, pe băiatul pur, simplu, neîntinat? Când l-am cunoscut, era deja de cealaltă parte a oceanului; deja circumspect, conștient de propriul loc în cărțile de istorie.

Într-un fel sau altul, Charles găsise o cale de a lepăda straturile de așteptări și dezamăgiri pe care anii, lumea, i le aruncaseră în cârcă și de a recupera inima și vocea băiatului de odinioară. Nu știam cum făcuse. Știam că eu nu mi-aș fi putut retrăi nicicând inocența, credința în bunătatea, în dreptatea lucrurilor. Răpirea copilului mă schimbase pentru totdeauna și înțelegeam în sfârșit de ce-mi venea atât de greu să scriu o carte a *mea*. Fiindcă nu eram încă sigură în cine se preschimbase fetișcana aceea zâmbind ca zăluda în toate fotografiile anterioare „evenimentelor din ’32“. Și n-o cunoșteam de fapt de-a binelea; rânjea întruna, zburdând peste rama memoriei ori de câte ori încercam s-o cunosc.

Însă povestind evenimentul singular al vieții lui, Charles Lindbergh găsise o cale de a se întoarce în urmă, aproape ca un erou dintr-un roman de H.G. Wells. Călătorise în timp, sincer și onest, aproape douăzeci și cinci de ani.

Scriind cu o simplitate aproape poetică – și trăgând foloase de pe urma băiatului de la țară de odinioară, nu a zeului fără lustru în care se preschimbase –, scria despre pericolele care-l așteptau în timp ce se pregătea pentru zborul lui istoric, dificultatea de a găsi finanțatori, ridicolul care-l întâmpina la tot pasul, căci bărbați mai experimentați decât el râdeau de ideea că un băiețandru cu păr bălai va lua acasă cel mai mare premiu pe care-l avea de oferit aviația. Descria ceasurile petrecute

zburând pe ruta poştei printr-o ţară care nu mai exista acum, o ţară cu şoproane, şi drumuri pline de colb, şi câţiva stâlpi de telefon, cu oameni care ieşeau alergând din casă la vederea ciudatei priveliști a biplanului său în văzduh, la doar câteva sute de metri înălţime. Ceasurile petrecute cercetând aspectele practice ale unui asemenea zbor, listele pe care le făcuse pe spatele recipiselor şi hărţilor.

Iar apoi zborul – Charles construise un suspans magistral, făcându-şi cititorul să îi privească peste umăr, cu sufletul la gură, deşi deznodământul era, bineînţeles, ştiut. Şi aterizarea, când a sosit – explozia de bucurie, deşi tinerelul acela a rămas în mijlocul ei, dezorientat, concentrat încă atât de mult pe zbor, încât voia să stea cu avionul lui şi a trebuit scos cu forţa din el de către primarul Parisului.

Genialitatea lui stătea în faptul că încheiase naraţiunea acolo, în acel moment – în momentul dinainte de a înţelege că atunci lumea intrase pentru totdeauna în carlinga lui. Momentul de dinainte de a încerca bănuiala că aceia care cutează să viseze atât de grandios, să zboare atât de sus sunt pedepsiți.

Am rămas uimită de ciorna lui; uimită şi invidioasă. Totuşi, era încă neşlefuită; naraţiunea avea goluri, în special înainte de începutul zborului, şi aveam idei cum să le umplu.

Şi astfel am început să lucrăm împreună, pentru prima oară în ani de zile, deşi ne găseam arareori în acelaşi spaţiu. El pleca, eu citeam ce lăsase în urmă şi făceam însemnări, umplând golurile; el se întorcea, lua însemnările mele la plecare şi lucra în timpul călătoriilor. Îmi aducea următoarea versiune şi tot aşa, ca un duet; scriam în tandem, exact aşa cum zburaserăm, cu atât de mult timp în urmă.

Îi vedeam inima pe pagină şi mă întrebam dacă ştia că o lăsase acolo. Avionul – *Spirit of St. Louis* – era adevărata lui amantă. Vorbea aproape trist despre el, cu regretul unei iubiri pierdute demult, iar eu a trebuit să corectez partea asta, căci era singura din naraţiune care nu dădea senzaţia de ceva ce urmează să se întâmple imediat. Dar se încrezuse în aparatul ăla cum nu se mai încrezuse în nimic şi în nimeni vreodată. Nici măcar în mine, eram conştientă.

M-am întrebat de ce memoriile alea erau scrise mult mai limpede, mai

direct decât orice altceva scrisese, inclusiv decât discursurile dinainte de război. Şi am fost nevoită să conchid că se datora faptului că vorbeau despre o maşinărie. Pe câtă vreme celelalte erau despre idei şi oameni, iar lui Charles îi fusese întotdeauna greu să le înţeleagă *pe astea.*

Perioada în care am lucrat împreună la ceea ce avea să se intituleze simplu *The Spirit of St. Louis*; notele pasate de la unul la altul, serile, spre sfârşit, când ne cuibăream împreună în cabana mea – lăsându-i pe copii să-şi poarte singuri de grijă – au fost cea mai bună perioadă din căsnicia noastră, după zborurile de la început. El îngăduia să fie îndrumat. Eu mi-am îngăduit să sper, încă o dată, că am putea împărtăşi un spaţiu pe acest pământ, să împărtăşim ţeluri, să împărtăşim fericire, dar şi tandreţe, vulnerabilitate.

Mi-a dedicat cartea mie. „Pentru A.M.L. – care nu va şti niciodată cât de mult a scris din această carte.“

Când am citit cuvintele astea, inima a prins a mi se înălţa, la fel ca stelele de pe copertă. Charles vorbea arareori despre mine în presă, iar când se întâmpla, o făcea aproape mereu ca să răspundă când îl întreba vreun reporter de ce se căsătorise cu mine. De obicei Charles răspundea că e important să alegi o soţie de soi bun. Ca o iapă de prăsilă.

Mă înfuria totdeauna, deşi el insista că o zisese în glumă.

Dar dedicaţia asta… era, de fapt, prima oară când îngăduia lumii să vadă că eu contam pentru el. Iar asta însemna ceva pentru mine; a însemnat mai mult decât ar fi trebuit, mai mult decât ar fi însemnat dacă el ar fi fost un simplu bărbat. Însă era *Charles Lindbergh*, în continuare şi pentru totdeauna, iar eu mă simţeam ca un biplan vechi lăsat să ruginească într-un şopron; cândva util – cândva tehnologie ultimul răcnet! –, dar în ultima vreme dat uitării. Neglijat.

Însă biplanul acela fusese amintit, şters de praf, lustruit şi adus la zi. Demodat, da, dar încă în stare să atingă norii.

Cartea s-a vândut într-un milion de exemplare în primul an; Hollywoodul a cumpărat drepturile şi, mai târziu, un prea vârstnic Jimmy Stewart l-a interpretat pe Charles în film. (Am dus-o pe Reeve să-l vadă la Radio City Music Hall; pe la jumătate, s-a întors spre mine cu ochii cât cepele şi a şoptit: „O să reuşească, nu?“). Revista *Life* ne-a vizitat acasă,

fotografiindu-ne pe amândoi, unul lângă altul pe canapea, citind cartea; „Dna Lindbergh, veşnic devotată, încuviinţează cea mai recentă strădanie a soţului“, zicea legenda. Succesul cărţii a deschis stăvilarele unui potop de premii şi distincţii; s-ar fi părut că America avea mai multă nevoie de eroi decât de răi şi era dispusă să îngroape trecutul. Preşedintele Eisenhower i-a acordat lui Charles o medalie pentru activitatea din război. Încă o dată, aproape fiece orăşel avea o Şcoală Primară Charles Lindbergh; multe îşi schimbaseră denumirea în timpul războiului, doar pentru a reveni acum la ea.

Am strălucit pentru fotografi alături de Charles când i s-a adus la cunoştinţă că i se decernase Premiul Pulitzer pentru biografii-autobiografii.

Strălucirea mi s-a micşorat totuşi când a neglijat să-mi mulţumească, mulţumindu-le, în schimb, Fraţilor Wright[35].

35. Fraţilor Orville (1871–1948) şi Wilbur (1867–1912) Wright li se atribuie în general inventarea, construirea şi pilotarea reuşită a primului avion. Motorul monoplanului *Spirit of St. Louis* fusese construit la Wright Aeronautical, în Patterson.

A dispărut cu totul când lui Charles i s-a oferit un contract pentru altă carte, pe nevăzute.

Urât lucru e invidia. Te ţine treaz noaptea, îţi cere o energie enormă ca să rămână vie, aşa că trebuie să vrei s-o hrăneşti, s-o nutreşti – şi voind asta trebuie să admiţi că eşti o persoană ranchiunoasă, meschină. Te schimbă. Îţi schimbă modul cum vezi lumea; iritări mărunte devin catastrofe majore; celebrările devin necazuri.

Eram mândră de Charles. El făcuse lucrul ăsta – era povestea lui de depănat şi o depănase genial. Indiferent cât muncisem eu la ea, în esenţă era *a lui*.

Iar eu m-am ascuns încă o dată în umbre, doar că de data asta n-aveam astâmpăr, negăsindu-mi alinare în invizibilitate. Întrebându-mă care era problema mea, întrebându-mă ce mă reţinea acolo; ce mă reţinea să scriu povestea *mea*. Întrebându-mă dacă avusesem vreodată o poveste vrednică de depănat care să fie a mea, nu doar reflectată sau împrumutată de la *el*; o poveste care să n-aibă de-a face cu zborurile noastre ori cu politica lui.

„Tu eşti scriitoarea familiei“, spusese mereu Charles, ba chiar îmi construise o cabană ca s-o dovedească, când afară de nişte visuri de demult, de educaţia mea clasică, nu exista altă dovadă a capacităţii mele. Şi mă agăţasem mereu de asta, recunoscătoare că exista ceva ce simţea că pot face mai bine ca el. Nu mă mai puteam agăţa de închipuirea asta. *El* era scriitorul familiei acum.

Atât de amar era gustul constant al nereuşitei în gura mea, atât de îngustă viziunea mea, încât am fugit. Într-un loc care mă restabilise mereu în cea mai bună formă.

Am fugit în Florida, în Captiva Island; o sălbăticie tămăduitoare, hrănitoare, pe care eu şi Charles o descoperiserăm înainte de război, când prietenul nostru Jim Newton ne îndemnase să explorăm această insulă virgină din Golful Floridei. De atunci mă dusesem de câteva ori, uneori cu Charles, alteori cu sora mea Con.

Acum m-am dus singură. Trebuia să-mi găsesc propriul curaj şi să nu-l mai împrumut pe al lui. Trebuia să-mi găsesc propria voce şi să nu mai fac ecou vocii lui. Trebuia să găsesc propria poveste. Şi s-o spun. Şi dacă n-aş fi izbutit, datorită încercării tot aş fi fost mai puternică decât dacă aş fi continuat să stau lângă Charles pe estradă.

Mi-am făcut valizele, am cumpărat hârtie şi pixuri, i-am sărutat pe copii şi l-am lăsat pe Charles să mă ducă la gară.

Şi-a luat ziua bună cu o strângere de mână; singurul semn de despărţire pe care şi-l îngăduia în public. Dar mi-a spus, sincer, că procedam bine. Mi-a spus-o exact în acelaşi fel cum îmi spusese odinioară că pot învăţa să pilotez un avion, să stăpânesc codul Morse, să descifrez stelele.

Iar parte din invidia mea s-a topit atunci pe loc, fiindcă ştiam că vorbea serios. Întotdeauna fusese sigur că pot face mai mult decât mă credeam eu în stare. Întotdeauna mă împinsese să încerc, chiar dacă uneori confunda bruscarea cu încurajarea.

I-am mulţumit, apoi am urcat în tren cu un salut vesel. Porneam spre Florida, spre o căsuţă dărăpănată de pe o plajă. Nu ştiam când mă voi întoarce. Ştiam doar că, într-un fel sau altul, de dragul amândurora, şi de dragul copiilor…

Trebuia să mă întorc cu propria mea poveste de depănat.

CAPITOLUL 17

Într-o zi, pe la vreo zece ani, Ansy a intrat în bucătărie cu un plic în mână.

Era una din acele zile când toate aparatele de uz casnic hotărâseră să intre în grevă – chiuveta era (iarăşi) înfundată; maşina de spălat nu scotea apa ca lumea; prăjitorul de pâine ardea misterios o parte a feliei, lăsând-o pe cealaltă moale şi albă. Până şi unul din ceasuri se stricase, alarma sunând deodată sec şi dezumflat.

Prin urmare mă învârteam de colo-colo, chemând meşteri, ştergând clăbuci şi apă de pe jos şi oprindu-mă în faţa ceasului din sfert în sfert de oră, de parcă l-aş fi putut repara cu puterea privirii. Purtam o rochie de casă, un şorţ, şosete până la genunchi şi pantofi oxford. Nu avusesem timp de mers la coafor de câteva săptămâni. Luasem obiceiul să mă spăl cu şampon şi să-mi strâng simplu părul într-un fileu, aşa că aduceam cu o chelnăriţă de la popasurile pentru camioane.

— Mamă, tu eşti asta? a întrebat Ansy întinzând plicul spre mine. Pe el scria „Anne Lindbergh“.

— Bineînţeles că da, am răspuns, agasată. Eşti fată mare. Ştii să citeşti.

— Deci şi asta e a ta? A scos un cartonaş îngălbenit şi a început să citească: „Prin prezenta se atestă că Anne Lindbergh a efectuat cu succes toate probele necesare pentru pilotarea unei aeronave în folos personal“.

— Unde ai găsit asta? Am pus jos găleata pe care o căram, grea de la prosoapele ude leoarcă. Am întins mâna după carton şi am văzut că era licenţa mea de pilot. Credeam că taică-tu a pus-o bine.

— Oh, da, a răspuns Ansy cu vervă. Într-o cartotecă.

— Ştii că nu trebuie să-i scotoceşti prin lucruri, Anne. Dacă află va…

— Nu-ţi face griji. Sunt foarte atentă să nu las nici o urmă, gen amprente. Vezi? Şi-a ridicat mâinile; purta mănuşi albe de bumbac, în mod

normal rezervate pentru biserică.

N-am putut să nu zâmbesc; fiica mea cu plete aurii – Heidi în persoană – trecea printr-o fază Nancy Drew.

— Aha, văd. În fine, pune-o te rog înapoi şi nu-i mai umbla prin lucruri. Ştii cum e.

— Ştiu. Dar, mama, serios, tu eşti asta? Şi a râs.

— Da, serios, sunt. De ce râzi?

— Păi, fiindcă… vreau să zic, nu zău! Tu, pilot, ca tata?

— Nu, nu ca tata, fiindcă el e… mă rog, e tata. Dar după ce ne-am căsătorit, da, am învăţat să pilotez. Oh, ştii deja asta… voiajele pe care le-am făcut în Orient şi aşa mai departe.

— Nu. Nu, mama, eu nu ştiu. Ansy a făcut ochii mari şi s-a oprit din râs. Nu mi-ai spus niciodată.

— Păi, probabil ai învăţat oricum la şcoală de ele… nu? Când ai învăţat despre tata?

— Nu, cărţile vorbesc doar de el.

— Ei bine, şi eu am fost pilot şi am făcut împreună câteva zboruri foarte importante. Se întâmplă să fiu şi prima femeie-pilot de planoare cu licenţă din Statele Unite. Mi-am ţuguiat buzele în stilul ăla ghimpos al meu; nesigură pe cine eram mai supărată, pe istorici, sau pe mine, fiindcă nu le împărtăşisem niciodată copiilor mei această parte din mine.

— E foarte ciudat să mi te închipui aşa, a continuat Ansy, râzând cu veselie. Adică… uită-te la tine! Eşti, mă rog… eşti mama. Tata e pilotul, eroul. Tu ai grijă de noi şi de casă, cum să mă gândesc la tine sus în aer, în avionaşul tău!

— Am avut unul… un avionaş al meu. Un Curtiss mic. Tatăl tău mi l-a cumpărat, deşi de regulă zburam împreună în avionul lui, care era mai mare. Al meu era de o persoană. L-am lăsat aici când ne-am mutat în Europa. M-am aşezat pe un scaun metalic de bucătărie, amintindu-mi. La familia Guggenheim. Bănuiesc că tot acolo e. Când ne-am mutat înapoi, dintr-un motiv sau altul, nu l-am mai folosit. Pe atunci aveam băieţii, şi curând ai sosit tu. Apoi războiul, şi Scott, şi Reeve, şi… în fine.

— Când ai zburat ultima oară aşa? Ansy s-a aşezat turceşte pe podea, în stilul acela fluid, parcă fără oase, al micuţilor, şi se uita în sus la mine.

— Nu-mi aduc aminte. Serios. Și tatăl tău arareori mai zboară așa… acum ia mai mult avioane comerciale. Deși presupun că face uneori asemenea zboruri, pentru aviația militară, pentru testări, și știi că… uneori vă duce pe voi sus. Dar nu mai e ca pe vremuri, când eram cei dintâi. Am zburat peste țară în lung și-n lat, trasând rutele pe care le iau acum toate avioanele de linie. Și ni se părea un fleac să sărim în avion și să zburăm până la Washington sau în New England… așa cum sare lumea acum în mașini. Noi asta făceam. Zburam.

— Dar, vreau să zic…. când ai zburat *tu* ultima dată singură?

— Of, Doamne! Nu știu… probabil cândva în Anglia, bănuiesc. Cred că am zburat singură o dată, de două ori, cât am fost acolo. Anglia e frumoasă din aer. Mi-am adus aminte cât de verde, verde-mușchi, și vălurit era terenul; cât de drăgălașe erau vilișoarele ca-n palmă, cât de uimitor de lungi erau gardurile vii, părând să acopere toată insula cu un tipar ordonat, chiar dacă ușor șerpuit.

— Crezi că astăzi ai mai putea? Crezi că ți-ai aminti?

— Nu știu. Presupun că ar depinde de avion.

„Oare puteam?“ Am închis ochii, amintindu-mi lista de verificări dinaintea zborului, evocând presiunea manșei pe mâna mea când începeam ușurel avionul în aer; micul Curtiss era foarte sensibil, țineam minte. Nu ca avionul mare, Sirius. La un moment dat fusese un instinct – abilitatea de a simți aparatul, de a-i înțelege tendința de înclinare la dreapta sau la stânga, de a ști cum să navighezi pe curenți.

În prezent instinctele mele se axau pe altele: dacă aveam sau nu lapte să ne țină toată săptămâna; cum să aprind lampa indicatoare de sub boilerul din pivniță fără să risc o explozie; să dau prioritate diverselor inimi frânte și îndrăgostiri până peste urechi, inevitabile într-o casă plină de adolescenți.

— Mă îndoiesc, am admis în fața fiicei, care stătea tot jos, neașteptat de dornică să mă asculte. Dintre toți copiii mei, omonima mea era singura care știa, infailibil, cum să mă ia. Și cu noul radar… vezi tu, când zburam, eu nu aveam radare. Nici turnuri de control. Și, bineînțeles, pe cer nu erau atâtea avioane, avioanele astea mari de pasageri. Erau vremuri mai simple.

— Dar sigur era și mai înfricoșător. Erai destul de vitează pe atunci, pun

pariu.

— Crezi că acum nu sunt vitează?

Am mijit ochii la Ansy, care a izbucnit iar în râs.

— Mamă! Tu ţipi şi când vezi un şoarece! Încă râzând, s-a ridicat de pe linoleum şi a luat înapoi licenţa de pilot, băgând-o cu grijă în plic. Oricum, e foarte ciudat. Vreau să zic, probabil s-a întâmplat tare demult. Fiindcă acum eşti doar o mamă şi numai aşa mi te pot închipui. Atâta tot!

A plecat, fluierând cu voioşie – fără a-şi da seama de impactul vorbelor ei.

Dar eu nu le-am uitat nicicând. Pentru copiii mei, eram doar mama. Şi atât. Iar înainte, fusesem soţia lui Charles, mama îndoliată a copilului omorât. Şi atât.

Însă înainte de asta, fusesem pilot. O aventurieră. Doborâsem recorduri – dar uitasem de ele. Pilotasem aeronave – dar credeam că n-aş mai şti cum. Săgetasem văzduhul, cu tot atâta îndrăzneală ca Lucky Lindy însuşi, fiind singura persoană pe lume care putea ţine pasul cu el.

Şi totuşi maternitatea mă readusese cu un bufnet pe pământ şi mă ţinea aici cu tentacule făcute din scutece, lacrimi, cântece de leagăn, telefoane, maşini folosite la comun şi dâre lipicioase de fixativ şi spumă de ras pe tot raftul din baie. Oare voi mai fi vreodată în stare să plutesc din nou? Voi mai avea curajul vreodată?

Îl avea vreo femeie?

Sau noi existăm doar aşa cum ne văd ceilalţi? Amuzamentul vădit al fiicei mele când a încercat să-şi imagineze că fusesem cândva aviatoare, zburând singură deasupra pământului – nu l-am uitat nicicând. Şi în lungile după-amiezi petrecute la plimbare pe plaja cu nisip alb ca neaua din Captiva, adunând scoici doar ca să am ce băga în buzunar, căci eram una din acele persoane cărora le place senzaţia a ceva substanţial în buzunare, această poveste mi-am amintit-o. Mă vedeam prin ochii ei, mă vedeam prin ochii lui Charles, mereu; nu mă uitam niciodată în oglindă ca să mă văd prin ochii mei.

Aşa că am făcut-o într-o seară, după câteva pahare de Dubonnet. M-am dus în baia strâmtă, m-am cercetat în oglinda strâmbă de deasupra mesei de toaletă şi m-am văzut pe mine – o femeie. Cu părul încărunţind, tuns

din comoditate fiindcă n-aveam timp de dichiseală. Ochi albastru închis, aproape violet, coborâți la colțuri, veșnic vigilenți, veșnic precauți, încercând să anticipeze cerințele soțului meu. Piele măslinie, acum un pic ridată, chiar tăbăcită pe alocuri, indiferent câtă cremă Pond întindeam pe ea, din cauza tuturor anilor când zburasem în carlingi deschise atât de aproape de soare. O gură ușor afectată, țuguiată, parcă înfrânând mereu ceva, ținând ceva în mine; durere, știam. Furie, mă încerca o bănuială puternică. Dar poate și bucurie?

Cine era femeia aia din fața mea, cu așteptările altora întipărite pe chip?

Eram Mamă. Eram Soție. Eram Tragedie. Eram Pilot. Toate mă alcătuiau pe mine, iar eu, pe ele. O soartă de care noi, femeile, nu putem scăpa; alții vor avea mereu pretenții de la noi, într-un mod în care de la bărbați pur și simplu nu au. Dar oare nu suntem întotdeauna, înainte de toate, femei? Oare nu există tărie în asta, biruință, claritate – în toate stadiile vieții unei femei?

„Scoicile.“ Ăsta a fost primul titlul pe care mi l-am imaginat pentru o serie de eseuri, de idei la care-mi stătea gândul deja de câțiva ani. Cochetasem cu ideea de a compara stadiile vieții unei femei cu diverse scoici; ghiocul, răsăritul dublu, argonautele, alte câteva. Fiecare perfectă, fiecare diferită, fiecare slujind unui scop aparte; ispititoare, luate una câte una, dar luate ca o colecție, un fel de festin desăvârșit.

Sau o viață desăvârșită. Viața unei femei, veșnic în schimbare, găzduind, apoi lepădând îndatoriri vechi pentru altele noi; așteptările cuiva pentru ale altcuiva, până când devine în sfârșit, triumfător, mai puternică. Desăvârșită.

N-am terminat cartea în acea vacanță; mi-a luat câteva călătorii în Captiva la începutul anilor 1950 ca s-o elaborez în întregime și multe luni de încleștare cu ea în cabana mea de scris.

De fiecare dată când mă așterneam la scris, înainte de a începe închideam ochii și rosteam o rugăciune. Și nu mă opream până nu mă readunam pe mine însămi, bucată cu bucată, pe pagină – bijuterii, scoici, năsturei și premii de la pufuleți; medalii, panglici și ostii de împărtășanie. Lacrimi înghițite care ieșeau la suprafață acum, peste douăzeci de ani, ca cele mai pale, mai străvezii pietricele – le țineam între degete și vedeam

frumusețea soarelui ce străbătea prin straturile delicate, simțindu-mă în sfârșit recunoscătoare pentru ele.

Am lucrat cu concentrarea mioapă a unui meșteșugar; nu m-am lăsat zorită, m-am împotrivit sugestiei lui Charles de a-mi stabili un orar, un anumit număr de cuvinte zilnic, cum făcuse el. Nu m-am grăbit, mi-am găsit propriul drum, zăbovind asupra cuvintelor, căutând imagini. M-am reconstruit ca femeie înțeleaptă, înțelegătoare, împăcată; m-am reconstruit pe pagină, rugându-mă să mă pot reconstrui în viață, de asemenea. Știind că ăsta ar fi fost cel mai curajos lucru pe care-l făcusem vreodată. Căci îmi cunoșteam prea bine soțul; știam că dorea să am succes, să fiu puternică și neînfricată doar în abstract.

În realitate, avea nevoie ca eu să rămân slabă. Mulțumindu-mă să privesc lumea prin ochelarii lui, nu ai mei.

Chiar înainte de moartea mamei, în 1954, am petrecut o după-amiază cu ea. Suferise un atac cerebral care îi răpise vorbirea și memoria, dar cu câteva zile înainte de sfârșit a dat semnele unei recuperări miraculoase. În ochii ei căprui, deodată scrutători, i-am văzut iarăși mintea limpede și am fost așa de nerăbdătoare să-i spun ceva că mi-a scăpat:

— Ești eroina mea.

— Anne? S-a întors spre mine cu un surâs pieziș; nu-și putea mișca decât o parte a feței.

— Am spus că ești eroina mea. Tu. Pentru cât de puternică ai fost de când au murit tata și Elisabeth, pentru cum te-ai reinventat.

Mama a dat impacientată din cap.

— Trebuie să… încetezi să mai cauți eroi, Anne. Vorbea lent, bolborosit, dar inteligibil. Doar cei slabi au nevoie… de eroi… iar eroii au nevoie… ca cei din jurul lor să rămână slabi. Tu… nu ești slabă.

Îmi aminteam acele cuvinte. Știam că erau adevărate, toate. Adevărate despre mine și adevărate despre Charles. Le-am scos când și când la iveală cât am lucrat – și la manuscris, și la mine însămi. Și, poate, la definiția căsniciei mele. Nu, *la rugăciunea* pentru căsnicia mea; o căsnicie între doi egali. Cu viziuni de sine stătătoare, dar la fel de valide asupra lumii; nu prin ochelari comuni, ci privind același peisaj, în același timp.

În tot acest răstimp am lucrat, mi-am crescut copiii, până când într-o zi,

spre marea mea surpriză, ajunsesem cu amândouă la final. Și am ieșit din cabană cu o carte; cartea mea. *Gift from the Sea*.

Abia așteptam s-o împărtășesc cu lumea. Dar mai presus de toate…

Abia așteptam s-o împărtășesc cu soțul meu.

Acum talazurile se dezlănțuie afară; alerg să închid ușile și ferestrele ca să mai înăbuș zgomotul. Apoi mă întorc lângă patul lui.

— Nu înțeleg! Izbesc în saltea, forțându-l să stea treaz, să stea *aici*. Casa din Darien a fost ideea ta. Copiii… copiii *noștri*! De ce nu ți-au putut atrage atenția decât pentru a fi criticați? I-ai rănit atunci și îi rănești acum. Lasă-mă pe mine! Cum rămâne cu Jon? Cu Land? Cu Scott? Cu fetele? Ai stat vreo clipă să te gândești cum vor reacționa la vestea asta?

— N-are nimic de-a face cu tine sau cu ei. Voi… voi sunteți familia mea. Copiii noștri sunt moștenitorii mei. Celelalte femei, nu zic că n-au însemnat nimic. Dar nu sunt tu.

— Ce vârstă? Câți ani au ele?

— Nu știu. Tinere. Sunt tinere… sau erau când le-am cunoscut.

— Mai tinere ca mine?

— Da.

— De asta le-ai ales? Fiindcă-s tinere… fiindcă-s nemțoaice?

Îmi vine să râd; dar e mult prea tragic. După atâția ani, tot la asta se reduce? Un bărbat care a petrecut treizeci și ceva de ani încercând să schimbe ideea că e nazist – să aibă în secret un cuib amoros german?

— Rasa ta superioară… ar fi trebuit să-mi dau seama! Eu nu eram destul de pură? Copiii noștri nu-s destul de buni pentru tine?

— Anne, ești isterică. Charles tușește, efortul îi secătuiește tot trupul și-i dau apa înainte să-l audă asistenta postată în camera de vizavi. El ia o înghițitură, mărul lui Adam, acum atât de proeminent, alunecă în sus și-n jos, iar când face semn cu mâna iau apa de la gura lui. Un bărbat își poate împrăștia sămânța, indiferent de vârstă. Asta am făcut. Mi-am urmat instinctele.

— Vorbe tipic bărbătești!

— Vrei să-mi zici că ai fost fericită în toți anii ăștia? Îmi spui că n-ai dorit niciodată companie când eu eram plecat?

Acum arată ca Charles de odinioară, Charles cel sănătos, intangibil; privirea lui limpede și precisă trece drept prin mine.

— În primul rând n-am vrut niciodată să pleci, răspund sincer, fără să

mă feresc de privirea lui, chiar când îmi cumpănesc propriul secret.

Şi mă întreb, pentru prima oară, dacă Charles l-a ghicit vreodată.

CAPITOLUL 18

Liniștea e prima pe care o bagi de seamă când încep copiii să plece.

Și nu doar faptul palpabil că pick-upul e scos din priză, radioul, oprit. Nu simpla lipsă a unui instrument la care exersează cineva în spatele unei uși închise. Nu numai telefonul tăcut, absența tropăitului de picioare în sus și-n jos pe scări, a ușilor trântite, a apei curgând continuu în baie.

E mai mult de atât – și mai puțin totodată. Când pleacă ei, pleacă și un zumzet, o vibrație. Căci dintr-o dată însăși atmosfera casei e mai lentă, mai moleșită; mai blândă cu timpanul tău.

Mai întâi a plecat Jon, mergând la Standford, în 1950. Conștiincios ca întotdeauna, venea acasă în fiecare vacanță, neliniștit să vadă distrugerile făcute de frați în absența lui și să îndrepte lucrurile. Însă tot el s-a însurat tânăr, în 1954. După aceea n-a mai dat pe acasă așa des.

Land l-a urmat în vest, tot la Standford, doi ani mai târziu. Fiul nostru cel mic, Scott, a zbughit-o din casă ca un animal eliberat din cușcă; a început la Amherst în 1959, dar curând s-a văzut că el va trebui să învețe pe pielea lui lecțiile vieții.

Scott venea arareori acasă în vacanțe, și nici măcar nu mă așteptam să vină. Anii adolescenței lui ar fi fost ca ai oricărui alt tânăr, dacă numele lui de familie n-ar fi fost Lindbergh. Dar Charles pur și simplu nu înțelegea notele fluctuante, farsele de noaptea târziu, micile frecușuri cu autoritatea. Nu înțelegea lipsa de concentrare, incapacitatea de a vedea mai departe de ziua de mâine. Ori de câte ori se întâlneau, ieșea cu scântei; fetele umblau tiptil, încercând să se ferească de țăndările sărite.

Eu, pe de altă parte, nu mergeam tiptil.

— Nu poți să-i vorbești așa, am țipat la Charles, cu pumnii încleștați și inima nimicită de durere pentru fiul meu, pe care tatăl lui taman ce-l numise idiot leneș. Asemenea vorbe nu se uită! O să le care cu el toată

viața!

Charles a rămas exasperant de calm.

— Bineînțeles că-i iei apărarea! E fix ca tine! Ca toată familia Morrow… toți încăpățânați și perverși până la cer. Să fi știut…

— Ce? Să fi știut ce?

— Lucrurile pe care nu mi le-ai zis cât ne-am curtat. De Dwight și de problemele lui. De Elisabeth.

— Elisabeth? Ce-i cu Elisabeth?

— Inima ei slabă. Starea ei emoțională.

— Fiindcă avea sentimente? Fiindcă a iubit? Oh, nu-mi băga familia în asta! Vorbim despre fiul *tău*!

— Doar că nu mă surprinde că e așa un netrebnic, dată fiind istoria lui genetică. Cu toate astea, sunt hotărât să scot din el un Lindbergh adevărat.

— Și ce înseamnă asta? O persoană *fără* sentimente?

— Înseamnă că trebuie să-l iei tare, exact cum m-a luat tare și tata. Tu ești mama lui și-l cocoloșești. Ei bine, treaba ta s-a terminat. Eu sunt tatăl lui.

— Taică-tu te-a călit făcându-te să te simți neisprăvit și, și… inferior? Era la fel de câinos ca tine? Spune-mi! Vreau să știu, fiindcă niciodată nu-mi spui nimic. Tu pleci și pe mine mă lași aici să-ți cresc copiii, dar nu-mi spui nimic despre viața ta. Nu știu nimic despre copilăria ta! Nu știu ce-ai făcut ieri! Nu știu ce-o să faci mâine! Sunt soția ta… vorbește cu mine! Pe vremuri vorbeam, ții minte? Nu-ți amintești cum stăteam de vorbă când te întorceai acasă după ce lucrai în oraș cu Carrel? Ai uitat conversațiile din timpul zborurilor noastre, cât de multe lucruri ne împărtășeam? Alea unde au sfârșit? Mi-e dor de ele, mi-e dor așa tare că…

— Ești isterică, Anne! A rămas imperturbabil, dând încă o dată dovada exterioară a superiorității sale; de fapt, a luat o revistă, s-a instalat într-un scaun și a început să citească. Ca și când eu aș fi fost doar o muscă enervantă, care-l bâzâia.

I-am smuls revista din mâini.

— Nu! Am trecut în sfârșit la contraatac, am șuierat eu. Tu mi-ai spus să-mi găsesc vocea… ei bine, mi-am găsit-o! O folosesc chiar acum, sau nu mă auzi de pe piedestalul ăla al tău?

El n-a răspuns; ne-am fulgerat din priviri un moment ce a părut lung cât toată căsnicia noastră, chiar acolo – întinzându-se, ca o pată toxică între noi, împingându-ne tot mai departe unul de altul. Odinioară împărțeam o carlingă minusculă zile la rând și nu-l deranja. Îmi făcuse loc, deși asta însemna că va sta înghesuit, cu picioarele lui lungi sucite și îndoite. Nu s-a plâns o dată măcar.

Acum se părea că trebuia să pună continente întregi între noi. Și eu nu aveam idee ce anume se schimbase; nu știam decât că eu eram singura căreia părea să-i pese.

În cele din urmă Charles s-a ridicat de pe scaun, tot calculat, intangibil, și s-a dus în garaj, unde știam că va rămâne toată noaptea. În ultima vreme, când era acasă, își petrecea acolo mai tot timpul, lucrând la un motor sau altul – la ceva ordonat, mecanic, plin de dispozitive, angrenaje și arcuri, nu de emoții; ceva ce putea înțelege.

Am mototolit revista și am aruncat-o cât colo, deși nu m-am dus după el. Mi-am doftoricit și mi-am înăbuşit inima, cum făceam de copil, când tata îmi zicea „disciplinata“. Mi-am cărat nemulțumirea până când nici nu i-am mai simțit măcar povara; părea o parte din mine la fel ca vechea fustă austriacă pe care o purtam când trebăluiam pe afară. Uitasem cum era să stau lângă soțul meu și să nu spumeg de nervi ori să scrâșnesc din dinți, chiar dacă de fiecare dată când pleca mă umfla plânsul, dorindu-mi să-mi fi cerut, măcar o dată, să merg cu el.

Dar cel mai mult sufeream pentru copiii mei, îndeosebi pentru Scott. El s-a închis și față de mine; la sărbătorile de familie era prezent, dar fără a fi, stătea, privea; atât de îngândurat, că aproape vedeai cum iese din el tensiunea în valuri, ca în benzile desenate.

Când a plecat la școală, am știut că va trece foarte mult timp înainte de a-l revedea. Și știam că eram deopotrivă de vinovată ca Charles. Oare dacă aș fi știut mai multe despre copilăria soțului meu – încă învăluită în mister, căci nu-mi povestise nimic afară de ce-mi spusese la începutul căsniciei noastre –, aș fi fost în stare să-mi ocrotesc copiii de demonii lui? Oare dacă mi-aș fi găsit vocea mai repede, aș fi fost în stare să pun întrebările corecte, să le iau, de asemenea, apărarea?

Acum era prea târziu. Eram sfărâmați, străpunși de privirea neclintită de

oțel care ne judeca pe toți și ne găsea imperfecți. Nu-mi rămânea decât să sper că într-o bună zi copiii mei vor fi în stare să se readune, așa cum eu abia începusem s-o fac, în persoanele care doreau să fie. Nu persoanele pe care le voia *el*.

Cu fetele era mai ușor, deși mă lua disperarea văzându-mi propria fire docilă atât de evidentă în fiicele mele, mai cu seamă în Ansy.

Dorise să meargă la Paris, la Sorbona, dar Charles nici să n-audă. Așa că se mulțumise cu Radcliffe, refuzând explicit, dar delicat, facultatea Smith. Se zbătuse foarte mult să se separe de mine, dar niciodată cu smucituri violente. Era mai blândă, mai tenace; ca valurile ce plesnesc necontenit o stâncă, erodând-o cu timpul.

Reeve, cea mai voioasă (și cea mai alintată, o știam toți, toți eram responsabili de asta, până și Charles), și-a urmat sora la Radcliffe. Dar ea nu stătea pe acasă nici înainte de a pleca la facultate; cea mai sociabilă dintre copiii mei, făcea mereu vacanțe cu prietenele, dormea la ele, mergea la petreceri.

Iar eu eram singură. Pentru prima oară de dinainte de a mă căsători cu Charles. Crezusem că mariajul va însemna că nu voi fi singură nicicând. Acum știam: căsnicia dă naștere unui tip special de singurătate, mult mai cruntă. Îți e dor de mai multe, fiindcă ai fost învățat cu mai multe.

Pe zi ce trecea, calendarul – cândva înțesat cu date, întâlniri, concerte și antrenamente – devenea un șir de pătrate albe goale. Într-o dimineață am luat un creion să notez ceva în el – măcar un drum până la băcănie, ca să nu mai arate așa descurajant de gol, dar apoi l-am lăsat jos. Charles era plecat, ca de obicei, și nu aveam idee când se va întoarce. Băieții mai mari plecaseră deja, Scott era în tabără, Anne își petrecea vara cu mătușa Con, Reeve era în vacanță cu o prietenă. Hotărâtă să nu-mi plâng de milă, am decis să fac o plimbare. Am ieșit din casa curată, ordonată – straniu, toate chiuvetele și aparatele electrocasnice hotărâseră să se comporte excelent acum că nu-mi mai erau așa necesare – și am pornit înspre cabana mea, tocmai în josul dealului, în vâlceaua aceea mică.

Dar m-am oprit în mijlocul curții și am privit în jur. Era iunie, iar eu purtam cămașă, salopetă, mocasini. Vapori de apă sărată dinspre oceanul din vale își luau când și când zborul, iar vântul îi purta pe sus, stropindu-

mă gingaş. Coroanele copacilor erau înfrunzite des, umbrare verzi spintecate de raze aurii de soare. Câteva biciclete ruginite se rezemau de un şopron, grădina mă ademenea, un hamac, acoperit de romane ieftine şi cu mere mâncate pe jumătate, se legăna încetişor între doi copaci.

Fusese – era încă – o casă bună de crescut copii, am hotărât, şi mi-am îngăduit să simt căldura satisfacţiei. Îi crescusem pe aceşti copii, pe aceşti doi adulţi şi trei adolescenţi care mă uimeau neîncetat cu părerile lor, cu personalităţile lor deplin formate, cu răzvrătirile lor mici şi mari. Într-o vreme crezusem că nu voi mai putea iubi iarăşi un copil; într-o vreme nu-mi putusem imagina cum să cresc un copil peste vârsta de douăzeci de luni. Aveam, întotdeauna, imaginea unui copil şi a unui tort cu o singură lumânare, iar apoi cineva mi-l smulgea din braţe şi trebuia s-o iau de la capăt.

Însă o făcusem. Îi văzusem când le-au dat dinţii, mergând de-a buşilea şi adolescenţi; necazuri, lacrimi, glume prosteşti şi râsete haioase. Aici, pe fâşia asta de pământ unde ne dosise Charles, amintindu-şi doar când şi când să vină pe la noi, crescusem o familie. Eu. De una singură.

Mi-am dat seama, în sfârşit, că Charles nu se va întoarce niciodată de-adevăratelea înapoi la mine, aici. Mai ales acum, că vacarmul şi larma copiilor se domoleau, nefiind destul de fulminante ca să răzbească până sus în stratosferă, unde sălăşluia el, şi numai el. Revenise în punctul de pornire; Vulturul Solitar, aruncând peste bord tot ce l-ar fi putut trage în jos. Chiar şi pe mine.

Aşa că am început să-mi clădesc o viaţă. N-a fost uşor. Mă simţeam vinovată – eu, care scrisesem o carte îndemnându-le pe femei să facă exact asta! Eu, care pe pagină părusem atât de puternică; câteodată nu-mi recunoşteam propriile cuvinte, fiindcă încă îmi era aşa des frică în viaţă. Frică să nu-mi înfurii soţul. Frică să nu-l dezamăgesc.

Frică să recunosc că el mă dezamăgise.

Vinovăţia pentru succesul meu, nevoia mea de a fi „fata lui cuminte“, combinată cu furia de a nu mai fi invitată să-i împărtăşesc lumea, de a nu le mai fi atât de necesară copiilor mei; un timp mi-am găsit alinarea în psihanaliză cu medicul care-l trata pe Dwight.

Charles m-a pedepsit scoţându-şi calabalâcul din dormitorul nostru,

după care și-a luat iar zborul, lăsându-mă în urmă.

Dar psihanaliza m-a ajutat; treptat, am fost în stare să dau drumul furiei, nemulțumirilor, să le eliberez în vântul ce bătea dinspre mare la ușa mea. Am renunțat și la orice vis că noi doi ne vom așeza locului la bătrânețe, ori că vom zbura iarăși, doar noi doi.

Următoarea dată când și-a amintit să vină acasă, a stat în capătul celălalt al mesei, cu scaune goale de ambele laturi. Când m-a întrebat ce avem la desert, i-am spus în schimb că voiam să vând casa.

— E prea mare numai pentru mine, singură.

— Nu ești singură. Părea efectiv surprins.

— Charles! M-a umflat râsul. Unde credea că erau copiii? Ascunși undeva prin pod? Bineînțeles că sunt singură, din ce în ce mai mult. Oh, da, tehnic vorbind mai avem trei adolescenți acasă, dar nu-s niciodată aici. Băieții mai mari au plecat de tot.

— Vor veni în vacanțe.

— Da, pentru scurt timp, dar eu ce fac până atunci? Stau aici, ruptă complet de toate? Așteptându-i pur și simplu pe ei… și pe tine?

Și-a țuguiat buzele.

— Anne, știi că am de lucru.

— Știu că asta spui și știu că ești plecat tot timpul. Mi-aș dori să știu ce ai făcut și unde te-ai dus, dar nu-mi spui niciodată. Nu-l îndemnam sau acuzam, enunțam pur și simplu un fapt.

— Bineînțeles că-ți spun.

— Ba nu. Spui că ai o ședință, o conferință sau o rută de inspectat. Atâta tot! Nu-mi dai itinerarul, nu-mi spui când vei veni acasă, nu am altă posibilitate să te contactez decât prin Pan Am. Dar tu te aștepți ca eu să fiu aici, așteptându-te, orice ar fi.

— Psihiatrul tău ți-a zis să spui asta?

— Nu! Și nici măcar nu încerc să pretind că ai ști ce face un psihiatru. Aici vorbesc eu. Anne. Soția ta.

Și-a văzut de mâncare, și am fost nevoită să mă întreb dacă auzise; surzea tot mai tare, după atâția ani de stat în avioane zgomotoase. Se uitase mereu de sus la cei care – asemenea mie – își băgau vată în urechi. „Diminuează experiența“, pufnea el. Dar era prea mândru să admită acum

că greşise.

— Nu ştii ce înseamnă pentru mine să ştiu că eşti aici, a spus după un moment, cu glas moale şi neaşteptat de atrăgător, iar eu mi-am dat seama că mă auzise totuşi. A ocolit masa şi a tras scaunul de alături, apucându-mă de mână, iar eu nu mi-am putut împiedica un icnet la atingerea pielii de a mea. Trecuse tare mult de când nu mă mai atinsese; nu-mi dădusem seama cât de mult. Zile, săptămâni, luni; nopţi arabe interminabile, mistuitoare. Trecuseră secole de când mă atinsese *cineva*; nu mai aveam parte nici măcar de îmbrăţişările adolescentine fără chef.

— Tocmai pentru că tu eşti aici, a continuat Charles, murmurând, jos şi gutural ca un motor reglat perfect, şi pentru că ai fost *mereu* aici, gospodărind totul, ţinându-ne pe toţi pe picioare… pot să fac toată munca pe care trebuie s-o fac. N-aş fi realizat nici pe jumătate fără tine, Anne. Credeam că ştii asta. Tu eşti echipajul meu.

Afurisitul! Mi-am tras mâna, m-am ridicat de la masă şi m-am dus cu pas apăsat în bucătărie, unde m-am uitat în gol pe fereastră. Oh, ştia exact ce şi când să zică! Tocmai când eu voiam, *aveam nevoie*, să cred că nu înţelege pârghiile inimii mele, ca să mi-o pot lua definitiv înapoi – dovedea, încă o dată, că stăpânea orice.

Cumpărasem de la magazin o prăjitură de ciocolată chiar dacă ştiam că nu-i place. Dar în perioada aia mă deprinsesem să mănânc simplu; ochiuri în apă, sendviş, supă. Cu atât de puţine treburi, nu mai angajam o bucătăreasă cu normă întreagă. Apoi m-am dus înapoi la masă; se întorsese pe scaunul lui din capul mesei. I-am trântit prăjitura sub nas. Charles s-a încruntat, dar a tăiat totuşi o felie.

— Ce vom face, Charles? Mi-am ocupat iar scaunul şi mi-am împăturit cu grijă şervetul, punându-l lângă ceaşca de cafea. Realist. Logistic… ştiu că logistica o înţelegi. Nu vreau să stau aici singură. Dacă vrei să rămân la cheremul tău, aşteptând să-ţi aminteşti de mine din an în Paşte, pot foarte bine s-o fac în altă parte.

— Anne, eşti ridicolă. Zbor… Muncesc. Asta fac.

— Pe vremuri asta făceam şi eu, i-am reamintit. Dar acum ce făceam? Aşteptam, mă măcinam, tânjeam, mocneam. În acest răstimp, primeam scrisori de la femei care-mi invidiau căsnicia perfectă – cea pe care o

conjurasem în paginile cărții mele. Rugăciunea mea, rămasă, deocamdată, neîmplinită. Poate fiindcă irosisem prea mulți ani rugându-mă la zeitatea greșită.

— Acum e altfel. Charles își făcea încălzirea pentru una din temele lui favorite: Pericolele Lumii Moderne. Lumea se schimbă… prea rapid, cred eu. Într-o bună zi, voi dori să mă retrag și să simplific. Am nevoie să știu că locul ăsta va fi aici, atunci. Am nevoie… Vocea i s-a stins și a luat o gură de lapte ca să mascheze. Am nevoie să știu unde ești, a continuat, împungând cu furculița în prăjitură. Pur și simplu am nevoie să știu unde ești și-mi place să te știu aici, în siguranță, unde te-am pus. Aș fi crezut că tu vei înțelege asta mai bine ca oricine.

Am deschis gura, dar mi se pusese deodată un nod în gât, împiedicându-mă să vorbesc. M-am lăsat să cad pe spătar, buimăcită.

Nu-i povestisem niciodată că a trebuit să le explic, pe rând, copiilor noștri despre fratele lor ucis, după ce aflaseră de el la școală. Nu-i povestisem niciodată de cutia cu poze pe care o țineam și acum sub pat.

Dar soțul meu nu depășise episodul atât de bine pe cât încercase să ne convingă pe amândoi. Și am suferit pentru el, exact cum suferisem pentru copiii mei din cauza lui; pentru prima dată, m-am văzut în rolul celui mai puternic. Afară de furie și resentimente, eu mă vindecasem; îmi împărtășeam mâhnirea cu alții, care-mi scriau ca s-o împărtășească pe a lor – nenumărate femei de-a lungul anilor, care-mi căutaseră sfatul. Și îi iubisem pe copiii noștri rămași, fusesem parte din viețile lor, primejduindu-mi iar și iar inima pentru ei.

Dar Charles…

Distanța pe care o pusese între el și noi; îndepărtarea, ademenirea… ăsta să fi fost modul lui de a se apăra? Foarte multă vreme voisem să cred că moartea bebelușului nostru nu ne despărțise; crezusem că doar ne apropiase, ne făcuse să ne bizuim unul pe celălalt. Însă acum vedeam cu ochi la fel de limpezi ca ai soțului meu că n-o făcuse.

Acum nu-l mai puteam ajuta nici să mi-o fi cerut, ceea ce n-ar fi făcut în veci. Cândva, poate; cândva, cu mult timp în urmă. Dar nu acum.

Sorbindu-mi cafea, mi-am ales cu mare grijă următoarele cuvinte.

— Nu trebuie să vindem, am zis. Am bani, desigur, de la mama și tata.

Putem ține locul ăsta până va absolvi Reeve, cel puțin, iar apoi… în viitor, pentru vacanțe. Mi-ar plăcea totuși să închiriez un apartament în oraș. Mi-ar plăcea să fiu mai aproape de oameni, de teatru, de cumpărături… chestii din astea.

— De ce, Doamne iartă-mă, ai vrea să fii mai aproape de toate astea? Era autentic surprins. A lăsat furculița jos, privindu-mă fix, parcă nu mă mai văzuse niciodată – mi-a reamintit cum obișnuia să se uite la mine pe vremea când ne curtam. În mod clinic, științific; de parcă trebuia neapărat să încerce să descifreze mecanismele interioare ale creierului meu.

Am zâmbit la această amintire, iar el s-a făcut ca focul la față, abătându-și privirea, prins cu mâța-n sac.

— Charles, am cincizeci de ani. Când m-ai cunoscut eram fată de oraș, mai ții minte? N-am trăit niciodată într-o locuință aleasă de mine. Întotdeauna ai ales tu. Viața *ta*, faima *ta* mi-au dictat totdeauna unde să trăiesc. Cred că a sosit timpul să trăiesc și pentru mine, nu crezi? Să-mi aleg prietenii, cel puțin?

— Ți-ai citit cartea, nu? S-a încruntat, dar i-am perceput scânteierea admirativă din ochi și mi-a venit mie rândul să roșesc.

Spre cinstea lui, Charles fusese nespus de mândru – chiar dacă ușor nedumerit – de succesul cărții *Gift from the Sea*. Ba chiar fusese de acord să pozeze pentru un pictorial în revista *Time*, la publicare. Nu trebuise să-i amintesc decât o dată că eu făcusem același lucru pentru cartea *lui*.

— Posibil, am admis. Sunt serioasă totuși.

— Știu. Nu te-am văzut vreodată să nu fii. Mă rog, presupun că e un plan rezonabil. Ești sigură că asta vrei?

— Da, asta vreau.

M-a ațintit cu privirea; l-am pironit și eu cu privirea. Odinioară, acum o viață, privirile noastre se întâlneau și deveneau imediat electrizante, intense – atât de intense, că ne înfricoșa pe amândoi. Existau momente, chiar și acum, când privirile noastre se intersectau, și mă simțeam străbătută de un fior, electrocutându-mi întreaga ființă.

Dar căutătura asta nu era așa; era o evaluare. Recunoașterea faptului că eu făceam un pas pe care nici unul din noi nu se gândise că-l voi face, dar spre care el mă împingea, inconștient, de ani buni. Mă antrenase, mă

învățase – chiar prea bine, căci aproape îl puteam auzi gândind.

În sfârșit *eram* puternică. Eram capabilă. Capabilă să-mi separ viața de a lui; capabilă să mă separ pe mine de el. Ca orice operație chirurgicală, nu avea să fie lipsită de durere și regret.

Am continuat să mâncăm în tăcere. La urma urmelor, tăcerea ne adusese laolaltă, cu atâția ani în urmă, el spusese că nu mai cunoscuse o fată care să se simtă atât de confortabil ca mine fără să vorbească.

Dar acum că îmi găsisem vocea, voiam s-o folosesc; aveam senzația că, odată ce voi începe să vorbesc, probabil nu voi mai tăcea niciodată. Și în acest scop voiam să găsesc pe cineva care dorea să mă asculte pe cât simțeam și eu nevoia să-i vorbesc.

Și mi-am dat seama, cu tristețe, într-un târziu, că acel cineva nu va fi niciodată soțul meu.

CAPITOLUL 19

1958

Îl lăsasem într-un teanc de corespondenţă pe măsuţa din vestibul. Mai târziu, a trebuit să mă întreb dacă o făcusem dinadins, dar pe de altă parte acolo lăsam întotdeauna corespondenţa. Aruncasem o privire la plic, îmi văzusem numele în caligrafia familiară, „Anne Lindbergh“, zâmbisem, după care-l lăsasem acolo – un răsfăţ pentru mai târziu, presupun că am gândit. După ce eu şi Ansy urma să ne întoarcem din oraş.

Fiica mea se pregătea să plece la Radcliffe şi avea nevoie de o garderobă nouă. Dintre cele două fiice ale mele, ea era mai feminină, minionă şi blondă, cu ochi ce păreau răutăcioşi din cauza felului cum se ridicau la colţuri. Dar ea nu era răutăcioasă; era cel mai serios dintre copiii mei, chiar mai serioasă decât Jon.

Tot ea era cea care detesta cel mai tare faptul de a fi o Lindbergh; cea care a plâns în hohote la zece ani, când un reporter a scris o ştire despre picnicul clasei ei numai fiindcă era fiica lui Charles Lindbergh. Cea care, în adolescenţă, îşi tăiase lungile cozi bălaie fiindcă le pomenise cineva într-un articol de ziar. Şi fiindcă se întâmpla s-o cheme Anne Lindbergh, a avut parte de o doză dublă de glorie nedorită, răsfrântă; la fiecare Zi a Mamei, câte o revistă voia să ne intervieveze pe amândouă, pe cele „două Anne“.

Mă întrebam dacă de asta – când a trecut peste timiditatea adolescentină – se făcuse elegantă cu atâta înverşunare, atât de încântător feminină. Două însuşiri pe care eu nu le posedasem niciodată şi prin care ea şi-a putut stabili identitatea, distinctă de a mea.

În după-amiaza respectivă dăduserăm buzna în casă, cu sacoşe agăţate de braţe, şi îşi văzuse fiecare de ale ei, până la masa de seară; ea, să

probeze totul încă o dată; eu, să mă prăbuşesc o jumătate de ceas. Cumpărăturile mă vlăguiseră; eram aidoma mamei mele. Preferam să comand cinci bucăţi din acelaşi model de rochie, pulover, sau fustă, în culori diferite, şi să termin. Însă Ansy probase fiecare ţinută pe care o văzuse, chiar dacă n-avea de gând s-o cumpere, doar de distracţie.

Mi-am scos pălăria, mănuşile – fiica mea le etichetase „groaznic de răsuflate, mamă“. Adevărat că nu-mi cumpărasem de ani de zile o pălărie nouă, deşi câteva din cele văzute astăzi – mai mici, cu rotocoale de văl drăgălaşe, puţine cu flori sau pene – arătaseră foarte ispititoare. Poate aveam să-mi cumpăr una data viitoare când urma să ies în oraş; săptămâna viitoare eu şi el urma să mergem la teatru, apoi la cină…

Mi-am amintit de scrisoarea mea; de răsplata mea. Pe buze mi-a înflorit un surâs poznaş, femeiesc – m-am zărit în oglindă şi m-a uimit cât de *coaptă* arătam, cum îmi sclipeau ochii, cum părea să-mi strălucească pielea. Am dat fuga la masa de la intrare, dar scrisoarea nu era acolo, deşi toate celelalte plicuri erau, facturi, câteva scrisori de la prieteni şi cititori – toate adresate „D-nei Charles Lindbergh“.

— Of, unde, Doamne iartă-mă, e? am mormăit răsucindu-mă să mă întorc în dormitor. Dar m-am trezit brusc cu Anne dinaintea mea, cu faţa roşie şi… o bucată de hârtie în mână. Ce… oh! Era scrisoarea. M-am uitat gânditoare la fiica mea un moment lung. Apoi am zis: Nu cred că aia era pentru tine.

— Eu… scria „Anne Lindbergh“ şi am crezut că se referea la mine, aşa că…

— Aşa că ai deschis-o. Am continuat să mă uit lung la fiica mea, pe faţa căreia se oglindeau o avalanşă de emoţii, rostogolindu-se una după alta – vinovăţie, oroare, mânie, lipsă de încredere.

Pe câtă vreme eu eram de un calm glacial. Câtuşi de puţin ruşinată, iar asta nu m-a surprins întru totul. Odinioară, demult – înainte de a deveni soţia aviatorului –, nu voisem oare să fiu o bătrânică surâzând misterios la amintirea amorurilor scandaloase din tinereţe? Acelei fete, acelei fetişcane pasionale i se adresa scrisoarea.

Şi acea fată stătea dreaptă, cu bărbia ridicată, cu ochii licărind de mândrie şi triumf, când era confruntată cu dovada incontestabilă a pasiunii

ei. Dovadă aflată în mâinile propriei fiice.

— Mamă, eşti… eşti *îndrăgostită?* De doctorul Atchley?

— Da, am spus, apoi m-am întins după scrisoare. Cu mâna tremurând, Ansy mi-a aşezat-o în palmă. Bun, ţi-ai probat hainele? Eşti sigură că-ţi vin toate bine?

— Da, a şoptit ea.

Apoi fiecare s-a retras în camera ei. Ca două excelente eleve ale celui mai bun profesor din lume….

N-am mai discutat niciodată chestiunea.

După cina aceea cu Charles, am căzut la pace cu casa din Darien. Odinioară crezusem că trebuia să-l părăsesc ca să fiu liberă; acum, mi-am dat seama, nu trebuia decât să rămân. Deci am început să-mi invit prietenii peste weekend. Prieteni bărbaţi, în principal. Nu cred că a fost o hotărâre conştientă, nu la început, dar curând, spre desfătarea mea, dobândisem o clică de admiratori; bărbaţi pe care-i cunoscusem dintotdeauna, dar pe care nu-i văzusem niciodată, fascinată cum eram de lumina orbitoare a soţului meu erou.

Acum, scăpată de sub vraja lui – vraja pe care eu îl ajutasem s-o arunce –, am privit dincolo de el, i-am văzut pe aceşti bărbaţi şi i-am convocat. Întronată pe scaunul meu capitonat precum Regina din Saba, fără a mai sta în umbra nimănui – nici a surorii, nici a soţului meu –, mă înfiora senzaţia că eram adulată, în loc să adulez. Dădeam gânditor din cap, zâmbeam misterios. Râsul meu torcea, vocea îmi căpătase o răguşeală dulce.

Pentru prima oară în viaţă mi-am cumpărat lenjerie de mătase, desfătându-mă cu senzaţia somptuoasă pe care mi-o lăsa pe piele când mă lungeam pe o parte cu un cocktail în mână, în timp ce îmi imaginam uimirea şi gemetele care s-ar fi auzit dacă aş fi dat-o la iveală.

Corliss Lamont, care avea o fleţe pentru mine de când eram copii, s-a prezentat la apel recitând cu înfocare versuri excentrice în timp ce eu mă chinuiam să nu râd. Însă am roşit când m-a fixat cu privirea, în felul lui devotat, ca un căţeluş. Aşa că i-am cerut să mai recite.

Alan Valentine, profesor, fost preşedinte al Universităţii din Rochester; şi-a croit drum spre terasa mea, unde beam tării pe îndelete, discutam politică, literatură şi, oh, cam tot ce dorea el; nu existau subiecte tabu, iar

pe mine mă furnica pielea când mă lua de mână ca să scoată în relief o idee, ori când îmi dădea la o parte părul din ochi dacă argumentam cu prea multă vervă.

Și Dana Atchley. Venea și el pe terasa mea – „vino-n salonașul meu, spuse păianjenul!“[36] Eu eram păianjenul, țesând o pânză vrăjită peste acești bărbați care păreau să creadă că aveam nevoie de salvare. Poate aveau dreptate. Deși n-am îngăduit niciodată mai mult decât priviri adoratoare, scrisori pasionale. Îmi plăcea jocul, ispitirea – *imaginația*, ca în tinerețe. Îmi mai plăcea să mă rog seara cerând iertare, sigur știind că nu făcusem, de fapt, nimic care să necesite asta.

36. Primul vers din *The Spider and the Fly*, cunoscut poem de Mary Howitt, care descrie cum un păianjen atrage o muscă în plasă cu ajutorul seducției și flatării.

Până la Dana. Dragul meu Dana.

Când începuse cu Dana? La nivel emoțional, odată cu operația mea, presupun; cea de extirpare a vezicii. Chiar înainte de a fi anesteziată, singură, vulnerabilă, sigură că voi muri, m-am întins după mâna lui, fiindcă soțul meu nu era acolo.

— Spune-mi Anne, am șoptit eu, convinsă că era ultima persoană care-mi va rosti numele. Te rog!

— Bine, Anne. Și m-a luat de mână, știind instinctiv că aveam nevoie să simt pe cineva calm, viu și liniștitor. Ochii lui – îndărătul lentilelor groase – erau cei mai binevoitori, cei mai înțelegători din câți văzusem. Nu judecau; nu sfidau. Doar vedeau. Și găseau frumusețe în tot; chiar și într-o gospodină speriată, cu păr nepieptănat și cu un cearșaf în loc de rochie.

Până în acel moment fuseserăm „dna Lindbergh“ și „dr. Atchley“. După aceea am fost „Anne“ și „Dana“. După vizitele mele regulate, ne pomeneam zăbovind ore întregi în cabinetul lui de la Columbia-Presbyterian, vorbind despre orice. O dată chiar l-am dojenit că își petrecea timpul cu mine, nu cu soția.

— Nu face asta! l-am prevenit după ce exclamaserăm amândoi că se făcuse târziu. Du-te acasă la ea. Nu face din muncă viața ta!

— N-aș numi asta muncă, Anne. A surâs. Dar apoi și-a scos ochelarii și s-a frecat pe şaua nasului. Acasă e un iad. Tu nu știi.

Oh, discutam – totul! Tot ce se săturase inima să mai țină înăuntru. Despre scrisul meu, despre pacienții lui, despre lume, despre copiii noștri. Nu părea deplasat să discutăm despre copiii noștri, cel puțin nu atunci. Eram prieteni, ne asiguram solemn unul pe altul. Prieteni care corespondau aproape zilnic, trimițându-și scrisori unul altuia. „Pastilele albastre“ numea el scrisorile mele, fiindcă scriam pe niște coli bleu.

Cum obișnuiesc prietenii, uneori făceam concedii împreună cu soții noștri; Charles îl plăcea și-l admira, deși nici unul din noi n-o agream prea tare pe soția lui. Toți copiii îl cunoșteau și îl iubeau ca pe medicul familiei. Și am fi putut continua așa; ar fi putut rămâne unul din mica mea clică de admiratori caști, unul dintre acei bărbați care știau că nu puteau concura efectiv cu Lucky Lindy, dar se delectau sorbind cocktailuri pe terasa lui cu soția neglijată, fermecătoare, întrebându-se „dar dacă…?“

Însă a venit o vreme când am vrut mai mult; pielea mea tânjea după o mângâiere mai caldă decât a lenjeriei de mătase. Am voit, am dorit, am căutat – așa că am luat. Pentru prima oară în viață, am luat mai mult decât credeam că mi se cuvine; gata cu fetița disciplinată admirată de tata, ori cu soția ascultătoare antrenată de soțul meu. Am pășit prin oglindă s-o găsesc pe femeia pasională care mă așteptase în toți acești ani.

Stimulată de complimentele ușor cherchelite ale celor câțiva bărbați de vârsta a doua, la fel de nefericiți ca mine în căsniciile lor, într-o zi am luat trenul până la New York și m-am cazat la Plaza. Veneam adesea în oraș, desigur, dar se nimerea să fiu mereu în compania unui copil ori luând prânzul cu Con la Cosmopolitan Club.

Pentru prima oară mă simțeam totuși cu adevărat pe picioarele mele, adultă, cu hotărâri mature de luat. Inima-mi bătea repede, ca în cine știe ce aventură. „Ce prostuță“, m-am certat singură; „ai mai fost aici de o mie de ori.“ Dar nu mă mai simțisem atât de sfidător independentă de pe vremea când eram o fetișcană venită în weekend de la Smith cu prietenele de facultate. Urma să închiriez un apartament și, cu toate că Charles știa și era de acord, tot mă simțeam temerară și îndrăzneață. Și aveam întreg orașul de unde să aleg! M-am aruncat într-o vânătoare de apartamente cum nu mă aruncasem niciodată într-o vânătoare de case înainte, când Charles luase majoritatea deciziilor.

De data asta eu eram responsabilă, şi-mi plăcea la nebunie. Mi-a plăcut la nebunie absolut fiecare minut – urcatul şi coborâtul scărilor cu neobositul agent imobiliar, nopţile petrecute studiind broşuri, entuziasmul de a face o ofertă de licitaţie şi de a o vedea acceptată; un apartament cu două dormitoare, plus o chicinetă, în cartierul Upper West Side, la doar un cvartal distanţă de Central Park. Apoi decoratul – alegerea perdelelor, tapetului, mobilei – aceasta din urmă un lux, în opinia lui Charles, din moment ce aveam mai mult decât suficient mobilier de prisos în Connecticut. De ce nu luam pur şi simplu de acolo?

Într-adevăr, de ce? Fiindcă voiam un nou început. Lui nu i-am spus însă asta; i-am explicat că, la costul transportului, n-am fi ieşit mult mai ieftin decât dacă aş fi cumpărat mobilă nouă. Apoi l-am asigurat că ţineam evidenţa tuturor cheltuielilor în caietul contabil. Asta a părut să-l îmbuneze.

În curând a fost gata aranjat, iar Charles a fost prima persoană căreia am vrut să i-l arăt. Surprinzător, m-am simţit ca o mireasă aşteptând să fie trecută pragul în braţe. M-a mirat că totuşi, după câte se întâmplaseră, el a fost prima persoană cu care voiam să împărtăşesc totul; bune şi rele. Dintr-un motiv sau altul, un lucru nu părea niciodată real până când nu-l vedea sau încerca şi el – spunându-mi apoi ce să cred despre el.

Însă el n-a venit când l-am invitat. Avea nu ştiu ce conferinţă Pan Am în Germania. Plănuia să mă viziteze totuşi curând, a promis. Între timp, voi ţine minte să fac curat în spălătorie, fiindcă data trecută când fusese acasă văzuse nişte cutii vechi de detergent pe un raft din colţ?

Nu. Nu voi ţine minte.

Prin urmare, mi-am petrecut prima seară în apartamentul meu singură, ghemuită pe canapeaua nouă, degustând un pahar solitar de vin în timp ce-mi plimbam privirea peste oraş: luminile, traficul, agitaţia, verva. Ziua întreagă mă simţisem agitată, un pic somnoroasă şi confuză, apăsată de o senzaţie teribilă; senzaţia că făcusem o greşeală prostească, ireversibilă. Ce drept aveam să devin independentă la vârsta mea? Ce-o fi fost în mintea mea? Traiul pentru tine însuţi e o perspectivă terifiantă; martiriul aduce o mângâiere şi, ani de zile, ciliciul meu fusese mai confortabil decât sutienul de mătase pe care-l purtam acum.

Apoi am auzit glasuri în dreptul uşii mele, stingându-se pe culoar spre ascensor; glasuri de oameni care ieşeau la cină în oraş. Dintr-o dată, n-am putut – *n-am vrut* – să stau acolo să-mi plâng de milă. Deci am ridicat telefonul şi – ştiind prea bine ce se va petrece în continuare – l-am sunat pe Dana.

A venit la mine şi am stat în umbra crescândă a înserării, fără ca vreunul din noi să aprindă lampa; mulţumiţi cu luminile oraşului luminându-ne când ne-am lipit capetele unul de altul, pentru cea dintâi oară fără cuvinte, doar priviri şi atingeri.

Am simţit vinovăţie? Ruşine? Regret?

Bineînţeles că da. Eu eram căsătorită; el era căsătorit. Amândoi aveam copii pe care juraserăm că nu-i vom răni vreodată; după acea noapte nici nu m-a mai răbdat inima să ţin poze cu mine în apartament.

Oh, dar de pregătită, eram *pregătită* ! După o viaţă alături de un bărbat care nu voia să mă audă vorbind decât dacă îi mimam punctele de vedere sau îl asiguram că are dreptate, eram pregătită. Mai mult, eram disperată să împărtăşesc acele părţi din mine de care Charles nici nu voise să ştie. Părţile *slabe* : aşa le socotea, şi mi-a luat foarte mult timp până n-am mai considerat simpatia, durerea, îndoiala, putinţa de a mă emoţiona până la lacrimi de iubire, fericire, tristeţe, muzică, drept nişte dovezi de slăbiciune abjecte.

Dana m-a învăţat că putinţa de a jeli profund înseamnă totodată că persoana are şi capacitatea de a iubi profund, de a râde profund, de a *trăi* profund – şi că asta este o capacitate de mare preţ. Şi, în definitiv, de asta îl iubeam – fiindcă nu se văita niciodată când aveam o durere de cap sau mă răzgândeam în legătură cu ceva. Nu făcea niciodată pe surdul când îmi dezvăluiam fricile, grijile. Nu încerca niciodată să mă facă să mă simt inferioară, mai slabă decât el – fiindcă şi el îşi împărtăşea emoţiile cu mine.

Această onestitate – această libertate totală; parcă aş fi trăit într-una din camerele fără oxigen pe care le testa Charles în război. Până când, în cele din urmă, am leşinat. Iar când m-am trezit, m-am trezit în flori, muzică şi ochi căprui calzi – şi tot aerul, tot spaţiul din lume; nu doar cu ce e vizibil din cer. Pe atunci credeam că n-am să mă mai satur.

Am fost discreți, iar faptul că, de când mă căsătorisem, îmi făcusem puțini prieteni adulți a fost de ajutor. A fost, de asemenea, de ajutor faptul că toți copiii erau mult prea absorbiți de propriile vieți ca să-și închipuie că aveam și eu una.

Dana și cu mine am început să reunim în jurul nostru un mic cerc format din prietenii lui de încredere, cei care înțelegeau natura căsniciei lui. Deși majoritatea descopereau uluiți natura căsniciei *mele*. Și am constatat, spre surprinderea și încântarea mea, că eram un fel de vedetă literară; am devenit un oaspete la mare căutare, acum deodată disponibilă, la dineuri.

Desigur, știam deja că editorul meu era mulțumit de *Gift from the Sea*. Volumul se retipărea mereu, în ediții de lux și de buzunar. Primeam scrisori minunate, călduroase, de la femei din toată lumea. Îmi scriau mulțumindu-mi, întrebându-mă de unde știam prin ce trecuseră ele, asigurându-mă că le eram prietenă pe viață.

Pitulată în Connecticut, nu avusesem ocazia de a gusta viața literară – viața pe care mi-o imaginasem la Smith, când mă visasem, poate, o a doua Edna St. Vincent Millay[37] sau membră în Algonquin Round Table[38]. Deci cu oarecare neîncredere, dar îndeosebi cu bucurie pură, m-am pomenit invitată să vorbesc la banchete și strângeri de fonduri, să țin lecturi în biblioteci ori în librărioare prăfuite din Village. Eram poftită nu fiindcă eram doamna Charles Lindbergh, soția aviatorului; eram poftită fiindcă eram Anne Morrow Lindbergh, ultima senzație literară.

37. Edna St. Vincent Millay (1892–1950), scriitoare americană cunoscută și pentru activismul ei feminist.

38. Grup de scriitori, critici și actori, format în 1919 și numit după Hotelul Algonquin din New York, unde se întruneau membrii lui.

M-am bucurat de fiecare minut. Și doar ocazional mi-aș fi dorit să fie și Charles de față, martor la triumful meu.

Dana participa arareori la aceste evenimente ca însoțitor al meu – aveam alți prieteni însurați bucuroși să se ofere –, însă era mereu de față, ca parte din cercul nostru de prieteni, iar la sfârșitul serii ne întorceam toți în apartamentul meu, unde Dana stătea într-un scaun special lângă șemineu, iar eu stăteam vizavi, în scaunul meu special, și cu toții vorbeam,

râdeam şi jucam până târziu jocuri. Intelectul meu, prezenţa mea de spirit – uitasem de ele, aşa că erau amorţite şi neglijate, fără îndoială. Însă în compania altora care preţuiau mai mult gândirea decât acţiunea, râsul mai mult decât cugetatul adânc, au înflorit şi s-au ascuţit. Mi se dezlegase limba binişor la fraze scânteietoare, comentarii pătrunzătoare. Odată, în toiul unui joc de şarade, m-am văzut într-o oglindă; zâmbeam cu zâmbetul acela nepăsător, care pe vremuri mi se părea de nerecunoscut în fotografii. Râdeam; faţa pe care o prezentam publicului era în sfârşit cea pe care o aveam în privat. Charles făcuse acelaşi lucru, numai că de-a lungul timpului el devenise un monument de piatră. Eu devenisem o persoană reală. O persoană *fericită*.

Câteodată, Dana pleca ultimul, dar abia după micul dejun în dimineaţa următoare.

— Habar n-ai cât eşti de frumoasă, mi-a şoptit în ureche prima oară când am făcut dragoste. Eu eram terorizată şi extaziată totodată; să fiu atinsă de mâinile altui bărbat, nu de ale lui Charles? Să fiu privită, examinată, cu toate metehnele mele – sânii prea rotunzi, îngreunaţi de vârstă; abdomenul umflat, după şase sarcini; şoldurile, deşi suple, încreţite acum de celulită. Şi cicatricele mele – dar, bineînţeles, pe *alea* el le ştia mai bine ca oricine, chiar mai intim decât Charles, iar momentul când el şi-a trecut blând, glumeţ, arătătorul de-a lungul cicatricei lăsate de operaţia de vezică, atât de aproape, atât de periculos de aproape de cea mai sensibilă parte a mea…

În momentul acela am fost în al nouălea cer. Am încetat să-l mai compar fizic cu Charles, fiindcă nu suferea comparaţie, şi n-ar fi fost corect faţă de el, ori faţă de mine. M-am abandonat pur şi simplu examinării lui iubitoare, stăruitoare, a întregului meu corp şi, cu o voracitate înspăimântătoare, am constatat că nu mai conteneam să-l examinez pe al lui. Tocmai deosebirile mă aţâţau; alte mâini sondând, alte buze strivind, alte sunete, alte mirosuri, alte metode…

Corpul meu tânjise după o schimbare cu tot atâta disperare ca inima mea. Căci am răspuns cu o pasiune care la început l-a surprins, apoi l-a aprins pe Dana; în noaptea aceea, doi oameni trecuţi de prima tinereţe care, fiecare în felul lui, se crezuse mai presus de plăcerile trupeşti, au

descoperit că nu erau deloc mai presus.

În noaptea aceea am dormit în brațele lui. Nu mai dormisem niciodată în brațele unui bărbat. Soțul meu nu-mi permisese vreodată așa ceva, nici măcar la începutul mariajului.

Am descoperit că nu există plăcere mai dulce decât să-ți sincronizezi respirația cu a celuilalt, până vă ridicați și vă lăsați în jos amândoi în același ritm, lunecând, lunecând împreună – aflând pace, pace nemărginită.

Singura tristețe pe care mi-am îngăduit-o a fost realizarea că îmi luase peste cincizeci de ani s-o descopăr. Iar când am descoperit-o în sfârșit, nu era cu soțul meu.

Charles n-a bănuit niciodată – cel puțin așa-mi spuneam în sinea mea. Cum ar fi putut? Apărea și dispărea întruna din viața mea, ca un țânțar enervant, în drum spre Washington, dinspre Coasta de Vest, ori înspre Europa – afacerea Pan Am îl obliga să meargă destul de des în Germania – sau, mai enigmatic, în locuri ca Filipine, Insulele Galapagos ori brusa australiană. Când și când mă convoca, declarând că era vremea să facem o vacanță împreună, iar eu mă duceam, ținând pasul, zâmbind pentru fotografi – tot mai puțini cu trecerea anilor; interpretând încă o dată rolul soției aviatorului. Numărând zilele până când puteam să scap și să mă întorc la ceea ce devenise viața mea adevărată, cu Dana.

Uneori copiii ne însoțeau în câte o excursie de familie impusă de Charles. Astea se brodeau întotdeauna în mai știu eu ce junglă sau pădure ecuatorială uitată de Dumnezeu, unde trebuia să dormim în corturi, să folosim toalete improvizate și să-l urmăm în plimbări interminabile, prin umezeală și înconjurați de insecte cât porumbeii de mari.

— E bine să explorăm lumi diferite de a noastră, declara el, cu cămașa kaki leoarcă de sudoare și plesnind țânțari. Nu-i fantastic să plecăm cu toții așa? În felul ăsta ar trebui să trăiască lumea!

Rând pe rând, copiii s-au căsătorit – din disperare, aproape mă gândeam, ca să aibă un motiv bun de învoire de la aceste „vacanțe“ jalnice. Eu și Charles ne făceam apariția la nunți, jucând rolul părinților mândri; pe el îl deranja din ce în ce mai mult orice fel de atenție, ascunzându-și cu greu încruntătura când se gudurau oamenii pe lângă el,

chiar dacă oamenii respectivi erau noii lui cuscri. M-am pomenit netezind penele înfoiate la fel de expert ca mama pe vremuri.

„Civilizația“, mormăia Charles dezgustat, sătul de ea. Odinioară se cufundase în manualele științifice; acum citea Thoreau. Dacă n-ar fi fost Charles Lindbergh, cei mai mulți l-ar fi considerat un boșorog excentric.

Îi făcusem o invitație permanentă de a locui cu mine în apartament, exact cum ceruse el, dar a acceptat-o o singură dată, aproape de șaizeci de ani. Zborul lui transoceanic fusese amânat și, astfel, o dată, ne-am aflat amândoi în oraș. Plesneam de bucurie; nu mai văzuse apartamentul și, proasta de mine, într-o tainiță încăpățânată și copilăroasă – a inimii mele, râvneam încă după aprobarea lui. Așa că m-am dat peste cap, simțindu-mă ca o fetiță care se joacă de-a familia, comandând o cină minunată, aranjând flori, invitând câțiva prieteni de nădejde, care speram să nu îl irite pe Charles.

Cu un simplu fior de rușine – și înfrigurare – l-am inclus pe Dana.

Charles a tăcut mâlc întreaga seară, în timp ce noi am discutat despre muzică, teatru și noutăți mondene. Chiar și după ce am ghidat iscusit conversația spre avioane și știință – tocmai se lansase Sputnik, utilizând ingineria spațială inițiată de Charles și Robert Goddard –, el abia dacă a participat la ea, îngăimând răspunsuri și frecându-se obosit la ochi, ca un copil mic forțat să stea treaz după ora de culcare.

Pe la spatele lui, prietenii îmi adresau surâsuri triste, compătimitoare. Dana era neobișnuit de taciturn și neobișnuit de galant, în fața prezenței ursuze a lui Charles; se ridica ori de câte ori dădeam fuga în bucătărie ca să reumplu paharele și s-a oferit în mai multe rânduri să mă ajute să găsesc lucruri pe care le rătăcisem, ca tirbușonul sau chibriturile pe care le foloseam la aprinsul focului.

— Nu le-ai pus în sertarul măsuței de cafea? a întrebat Dana, mușcându-și pe loc buzele și albind ca varul.

Charles însă n-a părut a auzi, și mi-am dat seama că aș fi putut să-l îmbrățișez sub ochii lui pe Dana, să-i sfâșii hainele și să-l am pe covorul din salon, fără ca Charles să ia aminte. Charles Lindbergh nu s-ar fi putut închipui încornorat și ar fi trebuit să mă simt ușurată.

Nu m-am simțit. Tremurând de mânie anevoie stăpânită, nici nu m-am

deranjat să mă încrunt la Dana, ai cărui ochi se întunecaseră de vinovăţie şi frică.

În cele din urmă a plecat toată lumea, mult mai devreme decât era plănuit. Prietenii mei – cu excepţia lui Dana – m-au sărutat pe obraz când au ieşit pe uşă. După plecarea lor, Charles a prins în sfârşit viaţă; sărind de pe canapea, m-a luat în zeflemea.

— Ce mai buchet de mimoze ai adunat, Anne! Ce mai şleahtă de nulităţi! Nu tu o persoană cu substanţă în şleahtă, nici măcar dr. Atchley. Mai demult credeam că măcar el e rezonabil. Auzi tu, să-l ascult flecărind încontinuu despre teatru, dacă e posibil!

— Îmi place să-mi petrec timpul cu ei, am murmurat, încă neagră de supărare. Charles mă făcuse de râs, nici măcar nu-mi observase amantul care stătea alături de el; de când sosise nu spusese o vorbă bună despre apartamentul meu. M-am concentrat pe stinsul lumânărilor, adunatul paharelor, pe dinafară senină ca Mamie Eisenhower[39] în persoană. Sunt foarte interesanţi dacă le dai o şansă. Dar bineînţeles că tu nu le vei da.

39. Soţia preşedintelui Dwight Eisenhower, cunoscută pentru firea deosebit de sociabilă şi prietenoasă.

— Te-ai schimbat, Anne! Nu-s sigur că te mai cunosc!

— Păi mi-ai citit cartea, nu? Am râs sarcastic. Cam asta era ideea.

Charles a pufnit.

— Nu ştiu de ce te-ai înconjurat de o şleahtă de inşi de societate din New York, a continuat ţinându-se după mine prin casă, observându-mă atent, încruntându-se dacă zăngăneam un pahar ori scăpam scrum de ţigară pe jos, dar intenţionat neoferindu-se să mă ajute. Nu ţi-am spus mereu că eşti prea bună pentru asta? Că eşti specială?

— De-aia vrei să trăiesc afundată unde şi-a înţărcat dracul copiii? De-aia mă vezi doar de cinci ori pe an? am întrebat, tot zâmbitoare, hotărâtă să nu-l las să vadă că are vreun efect asupra mea. Ce crezi că fac în restul timpului, Charles? Că stau şi aştept să-ţi aduci tu aminte pe unde m-ai dosit?

Charles nu mi-a răspuns. După ce am stins ultimul bec, l-am condus pe hol spre dormitoare, deşi am ezitat în faţa dormitorului meu. Acum, că se

găsea în sfârşit aici, nu-l voiam în patul meu. Patul *nostru*.

— Am să mă-ntind acolo. Charles a făcut semn spre camera de oaspeţi; aruncase deja pe pat vechiul lui rucsac gri de călătorie, singurul lui bagaj. Dacă nu te superi. Am nevoie de un somn bun, fiindcă plec la Bruxelles dimineaţă devreme.

— Nu, deloc. Bine, noapte bună. E un prosop în plus în baia de oaspeţi.

Cuprinsă de uşurare, acum că ştiam că nu mă va mai deranja mult cu prezenţa lui, m-am ridicat spre el. M-a sărutat pe obraz cu un mârâit; n-a dat vreun semn că-i lipsise corpul meu mai mult decât îmi lipsise mie al lui. Ne-am retras fiecare în dormitorul nostru şi am închis uşa în acelaşi timp.

Charles a plecat în dimineaţa următoare înainte de a mă trezi eu. Scosese cearceafurile de pe pat şi le împăturise cu grijă, ca un musafir bun.

După ce Anne Junior a descoperit scrisoarea de la Dana, între noi lucrurile s-au schimbat. Ne-am petrecut următoarele zile cum plănuiserăm, cu pregătirile pentru facultate; mi-am păstrat un zâmbet senin pe faţă şi aş fi răspuns la orice întrebare mi-ar fi pus. Dar n-a pus nici una.

Ea nu a acceptat ideea decât peste câţiva ani, când şi-a convins în sfârşit tatăl s-o lase să studieze la Paris – lucru pe care el îl respinsese din motive pe care nu s-a sinchisit să le comunice cuiva.

Am dus-o la Idlewild[40] şi, împreună, am târât cele trei geamantane gigantice ale ei spre terminal, unde au fost verificate. Cutia de pălării şi trusa cu farduri urmau să o acompanieze pe locul de la clasa a doua; Charles interzicea oricărui Lindbergh să călătorească la clasa întâi. El însuşi stătea întotdeauna la coada avionului.

40. Fosta denumire a aeroportului John F. Kennedy din New York.

Fiica mea nu m-a privit în ochi când am sărutat-o de rămas-bun în terminal; nu mă privise în ochi nici măcar o dată de când descoperise scrisoarea. M-am întors deci să plec cu inima grea şi apăsătoare cât bagajul cărat de ea.

Din senin, am simţit o smucitură de mânecă; Ansy m-a îmbrăţişat din

spate, cu vădită deznădejde, şi mi-a şoptit la ureche:

— Înţeleg, mamă. Chiar înţeleg, să ştii!

Când m-am răsucit pe călcâie, singurul lucru pe care l-am văzut a fost cutia ei albă de pălării pierzându-se în mulţime, după care Ansy a fost înghiţită de coada celorlalţi pasageri care aşteptau îmbarcarea într-un Stratocruiser Pan Am spre Paris. Un Lindbergh cu destinaţia Paris – nu mi-am putut stăpâni un zâmbet.

Am privit cu lacrimi în ochi decolarea avionului; lacrimi de fericire şi uşurare. Mă simţeam de parcă fiica mea îmi dăduse dezlegare de păcate.

M-am rugat pentru ea, pe drum spre restul vieţii ei, spre cealaltă parte a oceanului pe care tatăl ei îl traversase cu atâta timp în urmă. M-am rugat pentru noi toţi. Şi nu mi-a rămas decât să sper că voiajul ei va avea mai puţine peripeţii decât al lui – şi al meu.

CAPITOLUL 20

1969

Deși se preschimba cu repeziciune într-un pustnic, a existat o invitație pe care Charles Lindbergh n-a putut-o refuza. Când i s-a cerut să fie prezent la lansarea navetei *Apollo 11*, soțul meu a acceptat, chiar dacă a refuzat să apară la televiziune, inclusiv când Walter Cronkite[41] l-a rugat personal.

41. Walter Cronkite (1916–2019), jurnalist și prezentator american de televiziune.

În schimb am luat micul dejun cu membrii echipajului în ziua premergătoare. Baza de lansări din Florida era un complex extraordinar, cu indivizi care se deplasau în carturi de golf purtând căști, cu hangare enorme unde echipajul se antrenase în simulatoare de zbor, cu computere pretutindeni.

Neil Armstrong, Buzz Aldrin și Michael Collins aveau să zboare curând spre Lună. Însă intrarea unui singur bărbat a declanșat un val de entuziasm și ovații. Bărbați puternici, inteligenți, tunși milităreşte și cu ochelari fumurii s-au îmbulzit cu toții, ca niște băieței, să facă poze cu el. O dată în viață, Charles Lindbergh s-a învoit, cu o smerenie binevoitoare.

În ciuda umerilor lăsați, a părului alb, a brazdelor adânci din jurul ochilor, pentru ei era tot Lucky Lindy, Vulturul Solitar. Bărbatul care, într-o zi, tare demult, făcuse posibilă această călătorie incredibilă. N-am fost singura persoană din încăpere mișcată până la lacrimi de acest gând.

Astronauții sunt viteji; din ce avem acum, ei se apropie cel mai mult de ce fusese Charles pe atunci; exploratori adevărați, pe potriva lui Cortez și Columb. Cu toate acestea, când, înainte să plecăm, Charles a pus mâna pe umărul lui Neil Armstrong și a spus:

— Sunt mândru de tine, fiule! glasul tânărului astronaut a tremurat un pic răspunzând:

— Vă mulţumesc, domnule. Dumneavoastră aţi fost cel dintâi, a continuat Neil după o clipă. Noi nu facem decât să călcăm pe urmele dumneavoastră.

Sala a izbucnit în aplauze, iar Charles, parcă surprins, a făcut un pas în spate, dând din greşeală peste mine. S-a întors şi abia atunci a părut a-şi aminti că eram acolo; se simţea recunoscător, m-am gândit, pentru prezenţa mea, ca să poată fi doar un simplu partener dintr-un cuplu, un bătrân cu soţia lui.

N-am vorbit în maşina care ne-a dus înapoi la hotel. Măcar o dată în viaţă, cred eu, Charles Lindbergh a fost copleşit de moştenirea lui.

După întoarcerea reuşită a echipajului, am fost invitaţi la Casa Albă să-i întâmpinăm oficial. Richard şi Pat Nixon au insistat să stăm în Dormitorul Lincoln, iar după dineu l-am convins pe Charles să rămână la dans în Sala Estică, unde Count Basie[42] şi orchestra lui au cântat până după miezul nopţii. Ambientul magnific, şampania – noua mea rochie de satin –, toate îmi cam luaseră minţile. M-am pomenit dansând Monkey cu Buzz Aldrin, care se mişca surprinzător de mlădios. Bâţâindu-mă pe muzică, îmbrăţişând cândva familiara eliberare de mine însămi pe care o trăisem mereu pe ringul de dans, l-am zărit pe Charles. Stătea în picioare pe margine, stingher ca întotdeauna, uitându-se la mine. Doar uitându-se la mine. Fără o încruntătură sau o căutătură dezaprobatoare.

42. William James „Count“ Basie (1904–1984), pianist de jazz, organist şi compozitor american.

Însă de data asta nu m-am oprit jenată din dans. I-am zâmbit, apoi l-am înduplecat pe Spiro Agnew[43] să încerce twistul. Ceea ce a şi făcut, spre hazul tuturor.

43. Spiro Theodore Agnew (1918–1996), avocat şi politician american, vicepreşedinte al Statelor Unite în 1969, anul misiunii *Apollo 11*.

În acea noapte, când ne-am suit în enormul pat cu baldachin, suficient de mare ca să nu fim nevoiţi să ne atingem în somn, Charles şi-a dres glasul.

— Arătai foarte fericită în seara asta.

— A fost distractiv, nu? Cu atâta dans.

— Nu-mi plac chestiile astea.

— Știu că nu-ți plac.

— Unde ai învățat dansurile alea noi?

Am tăcut; Dana și cu mine ne duseserăm o dată la Peppermint Lounge[44], chiar înainte de a închide, doar ca să vedem cum e. Absurd de caraghioși după câteva pahare de martini, ne uitaserăm la tinerii care dansau cele mai recente dansuri, înainte de a ne ridica să încercăm unul, două noi înșine.

44. Discotecă populară deschisă în 1958 la New York, cunoscută ca promotoare a celor mai noi dansuri și formații, frecventată de multe celebrități și cunoscut loc de întâlnire pentru homosexuali. S-a închis în 1965.

— Oh, bănuiesc că de la televizor.

— Televizor! a pufnit Charles. Bineînțeles că el nu se uita niciodată. Și-a dres iar glasul. Întins pe spate, cu brațele încrucișate sub ceafă, a continuat: Mi-a dat prin cap în seara asta… văzându-te cum dansai, dacă dans i se zice acum… că, dacă nu te luam de nevastă, genul ăsta de viață l-ai fi dus. La urma urmelor, erai fiică de ambasador.

— Adevărat, am zis eu somnoroasă. Mai degrabă cherchelită, la drept vorbind; coafura mea șic – Reeve insistase să mă ducă la coafeza ei pentru această ocazie – evadase din temnița de agrafe și Aquanet, atârnând de-o parte a capului când m-am întins.

— Mi-a dat prin cap că poate ți-a lipsit genul ăsta de viață. Ți-a lipsit? Îți dorești uneori să nu te fi căsătorit cu mine?

— E o întrebare ridicolă!

— Nu! Acum se întorsese într-o parte, cu spatele la mine, așa că n-am putut decât să-mi imaginez expresia de pe fața lui. Nu-i deloc o întrebare ridicolă!

M-am întors cu fața-n sus, holbându-mă la baldachin, și n-am răspuns, timp îndelungat, iar în cele din urmă l-am auzit sforăind. Dar eu n-am adormit așa ușor; am stat trează, clipind în beznă, înconjurată de portrete impunătoare ale lui Abraham Lincoln, dorindu-mi să fi avut curajul să-i pun lui Charles aceeași întrebare.

A doua zi am apucat-o fiecare pe drumul lui. El se pregătea de întoarcerea în Filipine, pe o insulă izolată unde petrecea din ce în ce mai mult timp încercând să înțeleagă natura precum înțelesese cândva tehnologia. Eu mă gândeam dacă să mă întorc la Darien, ori poate în Elveția, la o căsuță din munți pe care mi-o construise, un cadou menit să prindă în capcană, nu să elibereze. Era doar un alt loc unde să mă pitească de acea parte din viață pe care n-o înțelegea – adică cea mai mare parte.

Însă înainte de a merge la aeroport, m-a întrebat, foarte politicos, cum nu-i stătea în fire, dacă mi-ar plăcea să ne oprim la Institutul Smithsonian. Am fost de acord, iar el mi-a mulțumit, tot curtenitor, și mi-am amintit cum era când făcuserăm cunoștință; formal, de modă veche. Aproape am simțit că mă curta din nou.

Odată ajunși înăuntrul clădirii principale a muzeului, l-am urmat pe Charles, care se orienta neșovăielnic prin labirintul de coridoare și săli, în cele din urmă urcând un șir de scări late, până aproape am dat nas în nas cu un avion.

Un monoplan mic, argintiu, atârnat de tavan cu sârme subțirele, astfel încât părea suspendat, plutind parcă pe memoria colectivă a unei națiuni. Sprintenul *Spirit of St. Louis*, vopsit cu litere îngroșate pe bot.

Dedesubt, cete de școlari, familii în vacanță, câțiva inși răzleți se zgâiau în sus la el. O învățătoare a citit tare cuvintele de pe o placă de dedesubt:

— La 21 mai 1927, Charles Lindbergh a încheiat primul zbor transatlantic din istorie, în comandă simplă, fără oprire, pilotând avionul *Spirit of Saint Louis* pe o distanță de 5.810 kilometri din Long Island, New York, până la Paris, în Franța, în 30 de ore și 30 de minute.

L-am studiat pe Charles în timp ce învățătoarea vorbea; chipul lui nu trăda nici o emoție. S-a uitat lung la avion, cu privirea aia a lui limpede, hotărâtă, neschimbată, în ciuda faptului că băiatul ajunsese în sfârșit bătrân. Însă a roșit imperceptibil. M-am întrebat la ce se gândea; ce vedea. Se uita la avionul ăsta – acum o vechitură, aproape o jucărie, de neconceput că odinioară reprezentase tehnologia cea mai modernă – și se mira de sine, de curajul lui, de insolența acelui băiețandru? Își dorea să se întoarcă în acel moment? Își dorea să nu se fi întâmplat nicicând?

M-am uitat lung la avion, gândindu-mă fără să vreau la rampa de

lansare din Florida și la centrul de comandă din Houston; la sutele de oameni, computere, la contactul constant între pământ și nava spațială – destinația finală, Luna însăși, era la vedere. Apoi m-am gândit la Charles, zburând singur, mare parte din timp pe ceață, fără vizibilitate bună pe geam. Și neavând pe nimeni cu care să vorbească, pe nimeni să-i monitorizeze poziția, coordonatele, semnele vitale. Nu avea pe nimeni pe care să se bizuie afară de sine; pe nimeni pe care să dea vina dacă ceva ar fi mers prost.

Și am știut, așa cum știusem mereu, dar cumva în ultimii ani uitasem să-mi amintesc, că eu n-aș fi putut niciodată s-o fac, că nimeni altul n-ar fi putut vreodată. Că nu voi cunoaște nicicând pe cineva la fel de curajos, la fel de uluitor – la fel de frustrant, de asemenea, dar asta, am fost obligată să admit în ultimă instanță, făcea parte din farmecul lui – ca domnul vârstnic, ușor adus de umeri, care stătea în umbră lângă mine, ascultând cum niște elevi citeau despre isprăvile lui. Bărbatul care era, la bine și la rău, soțul meu. Bărbatul pe care-l iubeam, în ciuda lui.

— Nu, am zis încetișor, ca să nu atrag atenția asupra noastră.

— Nu ce?

S-a întors spre mine, tresărind din contemplația lui.

— Nu, nu-mi pare rău că m-am căsătorit cu tine.

— Oh! După o vreme a surâs, aproape mirat; de parcă ar fi recunoscut în mine o prietenă veche, pierdută.

Apoi s-a întors cu spatele ca să-și privească avionul. Și, în același timp, m-a luat de mână.

CAPITOLUL 21

1974

Leucemie promielocitară acută – acesta a fost diagnosticul. Luni întregi Charles se simțise obosit – atipic pentru el. Slăbise, transpira abundent noaptea. Cu atenția lui la detalii, cu felul lui metodic de a aborda lucrurile, a întocmit o listă a simptomelor, le-a monitorizat în timp, apoi și-a făcut programare la analize.

Mi-a telefonat, seara târziu, în 1972. Eram în Darien, relaxându-mă în salon, cu un foc aprins în șemineu. Charles a petrecut cincisprezece minute întrebând cum era vremea, dacă aveam destule provizii de lemne, dacă ratonii intrau în pubelele de gunoi, dacă îmi amintisem să bag corespondența în casă. A vrut să știe dacă mâncasem devreme (mult mai bine, după părerea lui) sau dacă voi cina târziu, cât costase, și mi-a reamintit să notez suma în registrul contabil.

Odată rezolvate toate astea, la celălalt capăt al firului a urmat o pauză. Prin ușa bucătăriei am auzit sunetul pregătirii de cocktailuri; clinchet de sticlărie, pârâitul cuburilor de gheață. Nerăbdătoare, am aruncat o privire la ceasul de pe șemineu; nu voiam să petrec la telefon acest timp prețios.

— Charles, dacă asta e tot…

— Am cancer. Leucemie promielocitară acută. La insistențele mele, medicii au fost foarte deschiși în legătură cu prognoza. E în fazele incipiente și recomandă tratament cu radiații.

— Dumnezeule! M-am prăbușit pe șezlong de parcă mi se tăiaseră picioarele sub mine.

— Știu că e un inconvenient, dar ai putea să vii mâine în oraș?

— Unde ești? Când ai venit? Credeam că ești în Filipine!

— La Columbia-Presbytetrian. Am sosit acum două zile. Poți să iei

legătura cu dr. Atchley? Se pare că nu e de gardă azi.

— Da, cred că nu e. Deși el nu mă vedea, mi-a luat foc fața.

— L-ai putea întreba care e cel mai bun oncolog din New York? Cred că medicii mei sunt capabili, dar, având în vedere diagnosticul, mi s-ar părea obtuz să nu cer și altă părere.

— Bineînțeles, Charles… ești… ești bine? Vreau să zic, bineînțeles că nu. Dar cum ai primit vestea?

Deși știam cum. După patruzeci și cinci de ani, știam.

Făcea o listă cu lucrurile despre care voia să-i întrebe pe medici. Probabil luase deja legătura cu Pan Am ca să-și reorganizeze programul. Eram sigură că avea cu el rucsacul ponosit de călătorie, cu mica trusă medicală și câteva schimburi de haine vechi pe care plănuia să le spele în chiuveta de la baie, căci nu credea în bagajele inutile. Deși nici una din hainele lui – haine de insulă; șorturi jerpelite și tenișI – nu era potrivită pentru luna martie în New York. Îi voi duce câte ceva de aici.

— Sunt bine. Am aflat de câteva ore, deci am avut timp să asimilez vestea.

— Câteva ore? Doar de atât ai nevoie? Și, în ciuda groazei grețoase, reci, care umplea puțul unde se găsea înainte stomacul meu, am râs.

— Da. Acum vocea lui era severă; nu-mi înțelegea râsul.

— Charles, încearcă să nu te frământi. S-ar putea ca diagnosticul să fie greșit. Hai să aşteptăm până te văd medicii de aici.

Acum era enervat; a mârâit în telefon:

— Diagnosticul nu e greșit. Am cerut o carte de medicină și am căutat singur simptomele. Speranța mea e că va răspunde la radiație, cum răspund multe cancere.

— Bine. Vrei să… nu știu, ce altceva pot face?

— Nimic. Nu vreau să vii aici până mâine, fiindcă nu-mi place să conduci pe întuneric. Te rog nu le spune copiilor. N-are rost să-i îngrijorăm și, bineînțeles, nu vrem nici un fel de publicitate. Dacă întreabă cineva, spune doar că am luat un virus în junglă.

— Așa voi face. Charles, eu… noapte bună. Încearcă să dormi. Voi fi acolo dimineață.

— Și tu. Și o seară plăcută.

Am închis telefonul şi am râs iarăşi.

Uşa de la bucătărie s-a deschis larg, iar Dana m-a salutat cu un zâmbet fericit pe faţă şi cu o tavă de cocktailuri în mână.

— Vrei să vezi un spectacol mâine în oraş? Un pacient mi-a dat bilete la *Mica serenadă*. În sfârşit! De când voiam să văd… Ce-i? Ce s-a întâmplat, Anne?

Am scuturat din cap şi am încercat să-mi recapăt suflarea, dar în schimb am scos un oftat sfâşiat.

— Charles! A sunat adineauri. Dana, are… e bolnav. Leucemie. Nu-mi amintesc de ce tip. Dar e în oraş şi mi-a cerut să te întreb… tocmai pe *tine*…! dacă ai putea recomanda… M-am pierdut cu firea, incapabilă să rostesc cuvintele, căzând în braţele familiare ale lui Dana. El m-a strâns la piept, cloncănind liniştitor înainte de a se aşeza cu mine pe canapea.

Mi-am lăsat capul pe umărul lui, aşteptând să mi se usuce lacrimile. Şi am încercat să nu mă gândesc la soţul meu.

Charles a reacţionat bine la tratamentele iniţiale şi am petrecut câteva luni bune. Luni în care am fost în sfârşit împreună, aşa cum dorisem cu atât amar de vreme în urmă. Dar n-am putut decât să-mi amintesc vechea zicală: „Ai grijă ce-ţi doreşti“. Acum eu eram îngrijitoarea; cea sănătoasă. Iar Charles nu era un pacient ascultător; îmi invidia forţa, când el nu putea nici să urce o scară fără să aibă nevoie de un pui de somn. Voia să-şi respecte orarul încărcat, dar când n-a mai reuşit, mi-a dat ghes în cel mai recent proiect al lui: editarea amplă a jurnalelor mele în vederea publicării. Încetasem să mai scriu în ele cu ani în urmă – după război. Dar observând imperiosul interes al lui Charles pentru ele acum, nu m-am gândit decât că-şi scria propriul necrolog întrebuinţând cuvintele *mele*. Rearanjându-le, curăţându-le, până au ajuns să portretizeze un personaj pe care nu-l mai recunoşteam.

Însă a venit un moment când n-a mai avut rost să ne prefacem; corpul lui a încetat să mai răspundă la tratamente şi i-am anunţat în sfârşit pe copii. După o lună îngrozitoare de spital, în care s-a vădit că celulele lui albe erau la fel de încăpăţânate ca tot restul la el, a zis:

— Vreau să merg acasă în Hawaii. Vreau să merg acasă şi să mor în pace.

Dana i-a spus că asta înseamnă sinucidere curată.

— N-ai să apuci, i-a zis pe șleau. Eşti prea slăbit şi zborul e al naibii de lung.

— Oricum am să mor. Vreau să mor acasă.

Împuţinat cum era, zăcând pe patul de spital, cu trupul dureros de sfrijit abia formând un contur sub pătură, Charles şi-a încleştat maxilarul în stilul ăla hotărât al lui, arătând, în treacăt, ca eroul din fotografiile din ’27. Deşi aveam lacrimi în ochi, fiindcă oncologul-şef tocmai îl informase pe Charles că mai avea doar câteva zile de trăit, inima mea a făcut saltul ăla nebunesc, graţios, când m-am uitat lung la faţa lui încă arătoasă. Veştejindu-se, carnea părăsea trăsăturile accentuate ale chipului, scoţându-le şi mai mult în relief. Părul lui, rar chiar dinainte de radiaţie, era alb ca neaua, culoare care, când era sănătos, contrasta cu roşeaţa permanentă a pielii lui după atâţia ani în aer liber – mai întâi în carlingile deschise ale avioanelor, apoi în Pacific în timpul războiului; în sfârşit, după ultimele decenii petrecute în jungle, păduri fluviale şi pe plaje izolate, neîmblânzite.

Frumuseţea lui fizică, atracţia noastră fizică nu se ofiliseră nicicând. În pat reuşisem întotdeauna să ne înţelegem unul pe altul. Numai de n-ar fi încetat să o mai simtă, cu ani în urmă.

Am clătinat din cap. Era aiurea să am asemenea gânduri acum. L-am ascultat pe Charles certându-se cu Dana, care, în cele din urmă, s-a dat bătut, şi s-a răstit la Jon, care stătea în picioare ca un zeu nordic înalt, vigilent, să facă toate aranjamentele care trebuiau făcute.

În cele din urmă, după plecarea tuturor celorlalţi – a plutonului de medici, a băieţilor – înapoi la hotel, l-am sărutat pe Charles de noapte bună.

— Vrei să rămân? am întrebat, simţindu-mă deodată nespus de ostenită. Aş fi putut dormi pe podea, atât mă sleiseră, mă striviseră ultimele zile.

— Nu, a spus el încruntându-se. Ar fi inutil. Voi fi bine mersi, iar tu vei dormi mai bine într-un pat.

— În regulă. Mi-am adunat poşeta şi paltonul, oprindu-mă în uşă să-i fac semn de noapte bună cu mâna. Acum, singur, doar cu pungile de intravenoase şi cu aparatele, mi-a apărut neajutorat, mic – el, care toată

viața mea fusese un gigant. Însă nu mi-a dat nicicum de înțeles că ar fi avut nevoie de compania mea; a deschis o carte – o carte de medicină – și și-a pus ochelarii, împingându-i până la jumătatea nasului. Lingându-și degetul arătător, a întors o pagină.

Pe când străbăteam holul, mă cuprinsese sfârșeala în așa hal, încât m-am întrebat dacă mă vor ține picioarele până la lift. Aproape ajunsesem când am simțit o mână pe braț.

— Doamnă Lindbergh?

— Da?

O asistentă tânără, cu părul roșu, ținea niște hârtii în mână. Și-a mușcat buzele, apoi a privit cu îngrijorare pe hol, spre salonul lui Charles.

— N-ar trebui să fac asta. Știu că n-ar trebui, e o mare greșeală. Dar dumneavoastră… vedeți, mi-a plăcut cartea dumneavoastră. Înseamnă așa mult pentru mine, încât m-am gândit că ar trebui să știți. Apoi mi-a îndesat hârtiile în mână și a rupt-o la fugă pe un hol.

Încurcată, am băgat hârtiile în poșetă, presupunând că erau formulare de externare. Apoi am urcat în ascensor, în stradă am oprit un taxi, mai târziu am urcat împleticindu-mă în camera de hotel – renunțasem de mult la apartamentul meu – și am comandat ceva de băut prin room service.

Numai după ce a sosit băutura mi-am amintit de hârtii. Sorbind din gin, le-am scos din poșetă și le-am netezit în poală. Nu erau formulare medicale. Erau scrisori – ba nu, copiile unor scrisori, pe care aparatul copiator deformase ușor cuvintele. Și erau de la Charles. Am recunoscut scrisul de mână, mic, aplecat înadins spre dreapta, deși acum era mărunt și fin. Scrisorile erau scurte, atipic de laconice, fiindcă de regulă Charles compunea scrisori foarte detaliate. Erau scrisori de rămas-bun, de sfârșit, cu amintiri și speranțe împărtășite care nu aveau să se mai împlinească.

Nu îmi erau adresate mie.

Iar acum am ajuns în sfârșit la destinația noastră, la capătul călătoriei noastre împreună. E iarăși treaz, conștient de prezența mea și tușește; aud asistenta pășind ușor spre ușa închisă, dar i-o iau înainte.

— Aș mai dori câteva minute singură cu el, vă rog.

— Oh, bineînțeles, doamnă Lindbergh! Și se retrage, cu ochii plini de înțelegere.

— Charles, la asta se rezumă totul. Merit să știu de ce. Nu doar femeile… pe asta aproape că aș înțelege-o. Dar copiii… de ce alți copii? Câți?

Îi vâr scrisorile sub nas, iar el le dă la o parte cu mâna lui firavă.

— Șapte. Am făcut alți șapte copii.

Mă clatin la auzul numărului; până să-l aud, nu păruseră reali, toți ăștia. Bastarzii lui. Preț de o clipă mi se taie suflarea.

— Câți ani, Charles? întreb într-un final, tot fără suflare. Câți ani i-ai ascuns de mine? Cum arată? Seamănă cu tine?

Dintr-un motiv sau altul, faptul ăsta e important; simt nevoia să aflu că nu seamănă cu copiii noștri. Cu copiii mei.

— Nu știu. Presupun că da. A început… pe la cincizeci și ceva de ani. A închis ochii, parcă rememorând.

— Deci de asta erai mereu plecat. De asta nu voiai niciodată să vin cu tine, de asta mă țineai și pe mine ascunsă.

— La început nu. *Lucram* de-adevăratelea. Pe Greta am cunoscut-o la Pan Am în Berlin. Pe celelalte, prin ea. Eram singur în perioada aia. Tu erai ocupată cu copiii, cum se și cuvenea. Erai acasă. Erai…

— Bătrână, termin fraza în locul lui, iar el nu mă contrazice.

— Copiii noștri, ai făcut treabă bună cu ei. *Tu*. Eu voiam… altă șansă, poate.

— De ce nu le-ai dat copiilor noștri șansa aia? Ar fi primit-o cu dragă inimă. Nu trebuia decât să ceri. În schimb ai preferat să-ți iei zborul, să ne părăsești. Să-ți faci familiile astelalte. Pentru ultima oară, Charles… *de ce*?

El nu răspunde, și eu nu știu ce altceva să întreb, ce altceva să spun. Nu-s decât o femeie, o femeie cu atâtea pe cap; chiar în timp ce mă plimbasem dintr-un capăt în altul prin camera asta, agățându-mă de o ultimă șansă de a-l înțelege pe bărbatul cu care m-am căsătorit, mă gândisem dinainte la toate persoanele pe care va trebui să le sun, la declarațiile pe care va trebui să le dau, la treaba practică a trierii, arhivării și rânduirii lucrurilor.

În clipa asta pur și simplu nu pot asimila vestea, enormitatea ei, ce înseamnă pentru copiii mei, ce se va întâmpla în continuare. Furia pe care

am nutrit-o ani la rând contra lui a dispărut în sfârşit, lăsându-mă golită – şi îngrozită de ceea ce-i va lua locul; nu-mi pot închipui emoţie îndeajuns de mare, îndeajuns de înfiorătoare.

Tăcem, iar respiraţia lui e atât de grea, încât mă tem că a adormit din nou. Dar apoi îi simt mâna – rece ca gheaţa, cu buricele degetelor deja zbârcite – pe braţ, strângându-l cu deznădejde, cu frică. Charles deschide ochii şi văd că este exact cum ar fi orice alt om într-un asemenea moment – un om înspăimântat, mâhnit, ros de remuşcări. Lacrimile îi îngreunează pleoapele de jos, apoi se preling pe obraji; buzele îi tremură şi şopteşte:

— Te rog, te rog, iartă-mă, Anne. Iartă-mă înainte să mor.

Cuvintele îmi stau pe buze; cuvinte de mărturisire, care ar aduce totodată şi dezlegarea lui. Ştiu că îmi stă în putinţă să-l iert, fiindcă şi eu am păcătuit. Până la urmă sunt egala lui; suntem egali în trădarea noastră reciprocă.

Dar eu nu am păcătuit ca el. Eu nu mi-am trădat niciodată copiii. Eu nu l-am trădat decât pe el.

— E prea târziu acum, răspund, tăgăduindu-i alinarea pe care numai eu i-o pot da. Mi-a luat patruzeci şi cinci de ani să câştig acest moment – şi îmi doresc, cu disperare, să nu fi sosit nicicând. Ne-ai rănit pe toţi, peste măsură.

— N-o să… n-o să le spui copiilor, nu?

„Oh, copiii mei! Iubirile mele, viaţa mea.“

— Nu, nu, nu le voi spune niciodată. Nu i-aş împovăra niciodată cu aşa ceva. Niciodată!

— Nu aşa vreau să-ţi aminteşti de mine, imploră el, cu glasul spărgându-se iarăşi, ca cioburile amintirilor noastre sfărâmate.

— Atunci trebuia să te gândeşti la asta înainte.

— Totdeauna am vrut să fiu doar eroul tău. Celelalte femei nu mi-a păsat ce cred despre mine. Dar tu…

— Nu un erou mi-a trebuit. Niciodată nu mi-a trebuit un erou. Mi-a trebuit să fiu iubită.

— M-am întors. Lacrimile îi curg pe obraji. *Mereu* m-am întors la tine.

— Deci asta ar trebui să-mi fie de ajuns, nu? Ne întreb pe amândoi, el încuviinţează din cap şi înţeleg că vorbele s-au terminat. Explicaţiile s-au

terminat. Aplecându-mă, îl iau în braţe; e atât de uşor, atât de fragil. Îmi aminteşte de Elisabeth când era bolnavă.

Ne sincronizăm respiraţia, ridicându-ne şi lăsându-ne în jos ca unul.

— Te iubesc, îi spun lui Charles Lindbergh, ultimul lucru pe care-l va auzi pe lumea asta. O frază atât de banală.

Pentru un cuplu banal, la urma urmei.

Charles doarme iarăşi, un somn adânc, învăluitor, ce pare să mistuie ce a mai rămas din corpul lui; se topeşte în pat, cu gura întredeschisă, cu pielea subţire ca hârtia. Mai doarme aşa încă două ore, până când, vegheat de fiul şi soţia lui…

Se trezeşte tresărind, cu un icnet, cu ochii deschişi, pironiţi în punctul acela distant de la orizont, inspiră scurt, apoi expiră.

Şi apoi nu mai este.

Ne aplecăm cu un suspin greu peste acest bărbat, peste acest gigant, dar până la urmă e din carne şi oase, la fel ca toţi ceilalţi. Land şi cu mine ne uităm unul la altul, prea şocaţi pentru lacrimi; Charles Lindbergh era muritor, în definitiv.

Când medicul intră în cameră cu stetoscopul în mână, eu ies, tremurând, deşi cu ochii uscaţi. Mă întreb cum voi începe să-mi trăiesc restul vieţii fără el; fără răspunsurile la întrebările pe care nu voi înceta niciodată să mi le pun.

Pe colţul unei mese, zăresc vechiul rucsac de voiaj al lui Charles; sunt deja flămândă după lucruri care să-mi amintească de el. Îl ridic surâzând. Cum o fi rezistat atât? E ferfeniţă; pielea de viţel e tocită şi soioasă, clema ruginită e închisă cu ace de siguranţă.

Dintr-un motiv sau altul, îl deschid doar ca să adulmec o ultimă oară mirosul lui Charles, să-i pipăi hainele vechi – un tricou polo pe care-l avea de la aniversarea de şaizeci de ani, primit cadou de la Reeve. Şosetele alea oribile, aspre, pe care insista să le poarte mereu, chiar şi la frac – oh, cât încercam să-l fac să le schimbe! O fotografie – o scot afară, instantaneu în gardă. Nu-s sigură că mai rezist la alte surprize. Însă e atât de nefiresc pentru Charles să ia o fotografie la drum, încât trebuie s-o văd. „Greutate inutilă“, parcă-l aud bodogănind în timp ce deschid rama cu balamale.

— Oh!

În mâna mea se găseşte fotografia unei tinere. Îmi ia doar o fracţiune de secundă să mă recunosc în ea.

Aşa tânără – cu părul şaten, nu cărunt; fără riduri sau zbârcituri. Femeia din poză e, de fapt, o fată; o fată subţirică, zâmbind solemn, nu idioata care rânjeşte în toate fotografiile de ziar de la începuturi. Acest surâs – acest surâs atent, precaut – îmi oglindea personalitatea adevărată. Mai ales pe atunci, când eram atât de tânără, când nu mă formasem încă; speriată de toate, fiindcă nu mi se întâmplase nimic cu adevărat înfricoşător.

Iar în poala mea stă un bebeluş.

Primul meu născut; zulufii bălai, gropiţa în bărbie, ochii mari albaştri. Cu un şoc de aducere aminte care mă doboară în genunchi, îmi amintesc ziua când a făcut Charles fotografia asta. Tocmai ce-şi luase un Kodak nou şi poza tot ce-i pica în cale – când nu-l demonta şi îl monta la loc, fascinat de piesele lui complicate.

În ziua aceea ţineam copilul, care se vânzolea într-un prosop. Abia ce-l îmbăiasem pe Charlie, iar el zâmbea, întinzându-se spre mine, când Charles a făcut fotografia.

„Nu vreau nici un fel de aduceri aminte“, declarase Charles după acea lună teribilă de mai. „Trebuie să uităm.“

Totuşi luase după el fotografia asta în fiecare călătorie, în fiecare zbor de atunci încoace; ba chiar în război şi înapoi. Mi l-am imaginat pe Charles în junglă, încercând să adoarmă pe un pat de campanie, poate jos, pe pământ; la oceane depărtare de casă, cu bombe deasupra capului, un simplu soldat printre atâţia alţii, dorind să-şi aducă aminte de ceva bun, ceva plăcut – ceva care să-i amintească de ce se afla acolo.

Ori poate ceva care să-l facă să întâmpine bucuros moartea.

Cu ochii împăienjeniţi de lacrimi – lacrimi vindecătoare, binevenite –, m-am uitat îndărăt la silueta nemişcată de pe pat; ridicându-mă, m-am dus la el şi i-am pus fotografia în braţe. Şi am lăsat capul în jos, atingându-mi obrazul de al lui, mulţumindu-i lui Dumnezeu pentru acest dar… darul neaşteptat al unei priviri fugare în inima lui Charles; inima pe care încercase s-o ascundă de mine în toţi aceşti ani.

Pentru acest răspuns la toate întrebările mele.

„Toţi caii şi toţi oamenii regelui“, am început să fredonez încetişor, cum

obişnuiam să le cânt tuturor bebeluşilor mei, ţinându-i în braţe. „Credeam că nu vor mai fi niciodată în stare să-i reunească pe soţii Lindbergh.“

Cu blândețe, Land se întinde peste pat și închide ochii tatălui său.

În timp ce el face asta, eu mă rog ca, în sfârşit, Charles să fi găsit ce căutase toată viața lui.

CAPITOLUL 22

Zbor.

Singură, fără frică, sus, peste albastrul strâmtorii Long Island.

M-am dus în vizită la fiica unei prietene vechi, care avea și acum o proprietate cu un aerodrom privat. La ordinul tatălui ei, în toți acești ani păstrase într-un șopron un avion, un monoplan cu patru locuri. Cândva, roata acelui avion căzuse. Cândva, o fată prea tânără, prea nesăbuită ca să se teamă, avusese încredere într-un băiat că o va duce acasă teafără, iar el o dusese. Și ea crezuse că o va duce, pentru restul vieții lor.

Iar el o dusese.

I-am mulțumit lui Diane, fiica lui Harry Guggenheim, acum o femeie zveltă, energică, între două vârste. Harry murise de câțiva ani. Cu toate că în public afirmase mereu că Lunganul, prietenul său, nu era antisemit, în privat Harry încetase să-i mai răspundă la telefoane.

— Sunteți sigură că vreți să faceți asta, doamnă Lindbergh? N-ați zburat de mult.

— Știu. Dar trebuie.

— Vă amintiți tot?

— Nu știu, dar presupun că voi afla.

— Cum vă descurcați? Fără el.

— Bine. Destul de bine.

— Tata zicea mereu că l-a pierdut cu mult timp în urmă. Fiica lui Harry a scuturat din cap. Înainte de război. Dar pe urmă zicea mereu: „Al naibii dacă nu mi-e dor și acum de el!“ Chiar credea lucrurile alea, doamnă Lindbergh? Colonelul Lindbergh credea ce spunea înainte de război?

Am ezitat, sfâșiată între dorința de a o împăca pe fiica unui prieten bun, credincios, și adevăr.

— Dacă l-ai fi cunoscut, am spus într-un târziu, ai ști că Charles

Lindbergh nu arunca niciodată vorbe în vânt.

— Păcat! Diane a clătinat din cap, lent, cu mâhnire. Apoi m-a privit cu un surâs compătimitor. Dar dumneavoastră, noi n-am crezut niciodată că dumneavoastră…

— Ei bine, şi eu credeam. Sunt sătulă de oameni care pretind că n-o credeam. Am greşit la fel de rău ca el. Ba mai rău, fiindcă nu mi-am spus răspicat propriile păreri. Le-am împrumutat pe ale lui, aşa greşite cum ştiam că sunt. Nu-s mai bună ca nemţii. Nemţii care au stat deoparte şi n-au făcut nimic atâţia ani.

— Oh, nu, doamnă Lindbergh, nu sunteţi ca ei! Niciodată n-o să cred asta. Nici tata n-a crezut-o vreodată!

Fiica vechiului meu prieten nu-mi era de ajutor; voia să mă absolve, iar eu nu voiam să fiu absolvită.

— Îmi pare rău, Diane. Sincer, pentru durerea pe care v-am provocat-o, ţie şi familiei tale. Durerea pe care *eu le*-am provocat-o, ţie şi atâtor altora.

— A trecut foarte mult de atunci, a spus ea şi a ridicat din umeri.

Şi eu am făcut la fel. Spre deosebire de bărbaţi, descopeream că noi, femeile, devenim mai puţin sentimentale pe măsură ce îmbătrânim. Plângem destul în tinereţe; vase dând pe dinafară de lacrimile tuturor celor pe care îi iubim. Câte lacrimi vărsasem când îmi fusese luat fiul! Dar nu vărsasem o lacrimă de când îmi murise soţul.

— Tata zicea mereu că dumneavoastră eraţi cea curajoasă. Diane a râs uitându-se în jos spre mine; era cu un cap mai înaltă. Colonelul nu ştia ce-i frica, nu înţelegea consecinţele, aşa zicea. Dumneavoastră le înţelegeaţi, dar mergeaţi oricum alături de el. Asta da vitejie!

— Sau prostie, am răspuns, după care m-am căţărat – anchilozată, cu toate încheieturile înţepenite de durere – în carlingă. Mi-am tras ochelarii de protecţie pe cap, conştientă în treacăt de cât de ridicol arătam – o bunicuţă încărunţită purtând nişte ochelari de aviaţie demodaţi. Apoi am alungat gândul, am legat hamul, am împins un întrerupător şi am deschis maneta de gaze.

Am început să rulez la sol, la început surprinsă că elicele îmi tăiau vizibilitatea; uitasem acest detaliu la avioanele vechi, cu elicele pe bot, nu

pe aripi. Treptat, mi-a revenit tot în minte; am tras manşa, accelerând, ţinându-mi respiraţia, iar apoi s-a întâmplat – momentul acela minunat, graţios, suspendat, şi n-am simţit nici o frică. De ce mi-ar fi fost frică? Aveam aproape şaptezeci de ani şi începusem să analizez prea în serios diversele moduri cum poate muri o persoană vârstnică. Prăbuşirea cu un avion părea o alternativă rezonabilă.

Dar eu nu mă voi prăbuşi, nu în această zi fără nori, fără vânt. Am controlul deplin asupra aeronavei mele, antrenată de cel mai bun pilot din câţi existaseră, şi trag constant, delicat, de manşă, ridicând botul avionului sus, tot mai sus, deasupra casei – Diane e doar o păpuşă acum, fluturând din braţe deasupra capului –, deasupra copacilor, prinzând vântul şi apoi plutind peste ocean. Urechile-mi pocnesc şi-mi dau seama că am uitat să iau la mine nişte gumă de mestecat; pentru o clipă inspir aroma tare, răcoroasă a mentei – aroma gumei pe care Charles o avea mereu la el.

Motoarele sunt atât de stridente, atât de gălăgioase – uitasem cât de zgomotoase erau! Nici măcar o carlingă închisă nu le amortizează sunetul, cel puţin nu pentru sensibilele mele urechi bătrâne, şi mă minunez că am reuşit să purtăm vreo conversaţie în după-amiaza aia interminabilă, când zburaserăm ca să consumăm carburantul.

Înclin avionul spre stânga, acum zburând către nord, recunoscând câteva din casele de dedesubt; dunele, conturul plajei, deşi priveliştea s-a schimbat, bineînţeles, de ultima oară când am zburat peste zona asta. Acum sunt mai multe case, mai mici şi mai apropiate una de alta; centre comerciale; autostrăzi ce segmentează terenul în pătrate distincte, ordonate.

La un moment dat mă încearcă dorinţa de a zbura peste uscat ca să văd ce s-a mai schimbat, dar apoi îmi amintesc de ce mă aflu în văzduh în primul rând şi îndrept avionul spre ocean, deasupra apei.

Valurile albe iau cu asalt, necontenit, neobosit, ţărmul, iar eu cobor botul un pic mai jos, încercând să-mi imaginez încă o dată cum se simţise el zburând singur, fără altceva dedesubt decât lespedea asta rece, tare, de apă aproape tot drumul până la Paris. Nu pot; după atâţia ani, tot nu pot să mă pun în pielea lui şi să mă văd făcând ce făcuse el. Tot nu pot să nu admir neînfricarea acelui băiat, cutezanţa lui uluitoare. Nu pot nici acum

să nu mă minunez că acelaşi băiat m-a ales pe mine; şi mă bucur că nu pot, fiindcă ar trebui să ne bucurăm că suntem văzute, trebuincioase. Iubite.

Dar asta nu e temelia pe care să clădeşti o casă, o căsnicie, şi n-ar fi trebuit să fie vreodată. Mi-aş dori să fi priceput mai grabnic asta în viaţă, deşi presupun că ar trebui să fiu fericită că am izbutit s-o imaginez măcar pe hârtie.

Scrutând cu privirea peste elicea din dreapta, îl văd: un far pe o fâşie de pământ încârligată în apă şi ştiu că aproape am ajuns. Bag mâna în buzunar.

Pe una dintre ultimele lui liste, el a dictat că voi fi îngropată lângă el în Hawaii. Nu mă întrebase vreodată dacă asta era dorinţa mea, şi nu i-am spus niciodată că nu era. L-am lăsat să moară crezând că va dormi somnul de veci lângă mine; l-am lăsat să moară crezând că mă simţeam onorată că mă alesese pe mine, şi numai pe mine, că avusesem acest privilegiu.

Dar nu voi fi îngropată lângă el. Când voi muri, i-am spus fiului meu în lungul zbor la întoarcerea din Hawaii, după ce îl aşezasem pe Charles în pământ sub câteva lespezi de piatră, cu mormântul însemnat simplu, ca să nu-l dibuie necunoscuţii, vreau să fiu incinerată. Şi aş dori ca cenuşa mea să fie împrăştiată în felurite locuri dragi mie – în grădina mea din Darien; pe ţărmurile casei de vară a familiei mele, în Maine; peste strâmtoare, într-un punct la vreo două mile distanţă de ţărm.

Cam pe unde zbor acum. Scrutez afară prin fereastra laterală murdară şi văd până dedesubt farul şi un port calm, albastru. Drept… aici…

Deschid geamul cu cotul, mă ţin bine contra valului de aer rece ce năvăleşte înăuntru şi îi sărut verigheta, apoi îi dau drumul din mână, sperând că greutatea aurului îi va permite să-şi croiască drum prin curenţi şi să cadă în apele strâmtorii, aproape de locul unde ne făcuserăm luna de miere.

Aproape de locul unde fusese împrăştiată cenuşa primului nostru născut.

Tot nu înţeleg de ce a făcut Charles ce a făcut; de ce a trebuit să facă alţi copii, să aibă alte familii. Poate amândoi ne-am căutat în continuare copilul pierdut. Eu am făcut-o cercetând chipul tuturor băieţeilor pe care-i vedeam, al tuturor băieţeilor de vreo opt luni, cu păr bălai, ochi albaştri. Cercetând chipul copiilor mei rămaşi în viaţă când ajunseseră la acea

vârstă, în căutarea unui gest sau râset care să-mi amintească de el.

Poate ăsta fusese modul lui Charles de a-l căuta pe Charlie; încercând să-l înlocuiască, iar și iar.

Oricare ar fi fost motivele lui, nu vreau să zac lângă el când îmi vine ceasul și nu sunt sigură că fiii mei înțeleg. Știu că, dacă le explic ce mi-a făcut tatăl lor mie – lor –, poate ar înțelege. Dar n-o voi face. Nu-i voi face asta lui. Nu le voi face asta lor.

Nu le voi face asta generațiilor de elevi care vor învăța despre el din cărțile de istorie, care se vor minuna și vor fi inspirați să încerce și ei isprăvi nemaipomenite. Nu-i voi face asta monoplanului dârz, atârnat de tavan la Smithsonian, veșnic gol, veșnic așteptându-l pe el. Cum făceam și eu odinioară.

Îi voi păstra secretele.

Înclin avionul, închid, doar pentru o clipă, ochii și mă întorc cu gândul la Dana, la oraș. E un om bun. Un om cumsecade. Ne-am încheiat relația fizică acum câțiva ani, domolind văpaia într-o prietenie călduroasă, confortabilă – cam ca o căsnicie, bănuiesc. Și știu că, dacă i-aș cere, și-ar părăsi soția pentru mine, fără discuții.

Dar nu-i voi cere, nici lui, nici altcuiva, și nu din vreo fidelitate deplasată de văduvă.

Dana m-a învățat cum e să fiu iubită, să fiu egală. Dar Charles m-a învățat cum să fiu singură, cu mult înainte de a-mi fi dorit eu asta.

Dar acum vreau. Acum sunt pregătită.

Mă întorc înapoi spre uscat; avionul nu are radio, bineînțeles, deci n-am cum să fiu în contact cu cineva de la sol. Și, spre deosebire de Charles, eu vreau să fiu în contact. Charles aparținea aerului, dar eu sunt a pământului. Cei mai mulți dintre noi suntem.

Nu voi uita niciodată ce m-a învățat. Nu voi scăpa niciodată de moștenirea lui; pentru tot restul vieții, știu, voi fi invitată să dedic statui, aeroporturi, școli în numele său. *Eu* voi fi invitată; nu celelalte femei dosite pe undeva peste mări și țări, și bănuiesc că ar trebui să fiu recunoscătoare pentru asta.

Îmi voi lua îndatoririle în serios, la fel de serios cum am navigat odinioară ca echipaj al lui. Eu voi fi puntea între cine a fost Charles și cine

se crede că a fost. Păzitoarea flăcării. Gardiana reputației lui, căci mare parte din ea merită amintită. Iar acum îmi revine mie, în calitate de soție a aviatorului, pe vremuri fiică de ambasador, să hotărăsc în ce proporție.

Voi merge oriunde voi fi invitată, oricând mi se va cere în numele lui, singură. Voi pleca acolo, singură.

Voi zbura, singură. Purtând propria pereche de ochelari, propria viziune asupra lumii, la fel de unică, la fel de minunată pe cât era a lui, dar diferită. A mea.

Singură.

Orizontul se înceţoşează pe cerul înserării şi trebuie să mă întorc, înainte de sfârşitul zilei. Jos, la sol, mă aşteaptă oameni.

Dar, dacă nu mă întorc înainte de asfinţitul soarelui, pot oricând să mă uit la cer şi să navighez după stele. Ăsta-i unul din multele lucruri învăţate de la Charles, pe vremuri, când râvneam să fiu învăţată. Dacă vreodată mă voi pierde acum, când sunt de una singură, nu mă voi panica, nu mă voi zbate. Ştiu cum să găsesc Steaua Polară şi pot cârmi oricând după ea.

Căci e singura stea de pe cer a cărei privire strălucitoare, neclintită îmi aminteşte cel mai mult de el.

Nota autoarei

Când mi-a venit ideea de a scrie un roman despre Anne Lindbergh, am constatat că toată lumea avea aceeași reacție: o exclamație de recunoaștere, urmată de inevitabilul: „Of, *iubesc* familia Lindbergh!“

Deci am purces la scrierea cărții – și la chibzuirea întrebării care îmi fura somnul noaptea, când am început să reunesc toată munca de cercetare într-un roman maniabil: „Ce anume *iubim* toți la familia Lindbergh?“

Recunoaștem numele, bineînțeles; toți au auzit de ei, fie din cărți de istorie, fie din corpusul lor colectiv de scrieri. Însă când am început să îmbin firele poveștii pe care voiam s-o depăn, mi-am dat seama că, deși toată lumea auzise de Anne Lindbergh, natura recunoașterii ei varia considerabil. Majoritatea persoanelor cunosc vag importanța lui Charles în istoria aviației, dar nu mulți înțeleg cu adevărat uluitorul curaj cerut la vremea respectivă de o asemenea realizare; însemnătatea extraordinară a isprăvii lui pentru lume, așa cum o cunoaștem astăzi.

Și, cu toate că alte părți din istoria comună a familiei Lindbergh sunt cunoscute, luate una câte una – „Copilul lor n-a fost cumva răpit?“ „Mereu am auzit că el a fost nazist.“ „Ea a fost scriitoare, nu-i așa?“ –, am început să-mi dau seama că foarte puțini sunt la curent cu scara într-adevăr impresionantă a vieții și căsniciei lui Anne Lindbergh. Asta a devenit motivația mea: să depăn *întreaga* ei poveste; să încerc să înțeleg natura acestui mariaj celebru, dar înconjurat de mister, între indivizi absolut originali.

Mai presus de toate, am dorit s-o fac în sfârșit pe Anne eroina propriei povești – dat fiind că, în memorie (atât în relatările ei scrise, cât și în percepția publică), e eclipsată mult prea adesea de personalitatea dominantă a lui Charles Lindbergh.

Și, bineînțeles, el este o personalitate dominantă în povestea mea; cu

neputință să-l zugrăvești altcumva! A fost un bărbat fascinant, dar cu multe defecte; în definitiv, nu eroul de care s-a îndrăgostit Anne – și lumea – pe vremea când i se spunea „Lucky Lindy“.

Dar, deși aceasta se vrea povestea unei căsnicii, este în primul rând povestea unei femei; o femeie foarte inteligentă, curajoasă, dârză. Câte n-am învățat despre Anne Morrow Lindbergh citindu-i jurnalele și biografiile! Intelectuala timidă care, căsătorindu-se cu eroul epocii, a descoperit că nu era chiar atât de timidă, în realitate. De fapt, era neînfricată; ca prima americană care a obținut licența de pilot de planoare, l-a lăsat pe soțul ei s-o azvârle ca din praștie de pe un versant de munte. Datorită hotărârii neclintite a devenit o navigatoare sigură pe sine, printre primii radiotelegrafiști cu licență; a devenit, de asemenea, copilotul soțului ei, singura persoană în care cel mai faimos aviator avea încredere că-l va ghida în jurul lumii, în zboruri de explorare care au doborât recorduri.

Aceasta a fost Anne, a cărei poveste trebuia spusă, căci puțini știu astăzi câte ceva despre aviatoarea pionieră Anne.

Însă mai există și Anne cea tragică – și mai familiară. Femeia care, împreună cu soțul ei, a fost mai vânată de presă decât oricine în istoria modernă, poate doar cu excepția prințesei Diana. Anne cea nevoită să se deghizeze pentru a merge la teatru; femeia care nu putea să răspundă la ușa casei din cauza tuturor necunoscuților care doreau s-o vadă măcar în treacăt.

Anne care, după ce primul ei născut a fost răpit și ucis – tragic şi sub ochii publicului –, a trebuit să îndure, până la capătul zilelor, nenumărați necunoscuți care se dădeau drept copilul ei decedat. Anne care a trebuit să-și plângă pierderea în privat, fiindcă soțul i-a interzis s-o facă în public, ori în prezența lui.

Anne care nu și-a văzut nici măcar o dată soțul plângând după fiul pierdut.

Și cum rămâne cu Anne cea frustrant de supusă? Femeia care a încercat să justifice înclinațiile izolaționiste (unii zic naziste) ale soțului înaintea celui de al Doilea Război Mondial? Femeia care a văzut ce se întâmpla cu el, a văzut cât de amarnic se înșela, dar care nu descoperise deocamdată că

era suficient de tare ca să-l contrazică?

Și apoi Anne cea dârză, în ultimă instanță; femeia care a trebuit să construiască o viață întreagă pentru sine și copiii ei când Charles i-a abandonat aproape complet, în neastâmpărul lui tot mai mare de după război. Femeia care a învățat să riposteze, să zică nu, să-și spună povestea, cel mai bine în îndrăgita carte *Gift from the Sea*. Femeia care a avut o surprinzătoare relație adulteră la maturitate.

Anne care, în ciuda imaginii publice de soție model, a refuzat să fie îngropată lângă cel care-i fusese soț timp de patruzeci și cinci de ani. Și soțul care, în ciuda imaginii lui publice de erou al epocii lui, a avut trei familii secrete – inclusiv alți șapte copii.

Dar oare *Anne* știa? Ah, iată întrebarea! Ea n-a vorbit sau scris niciodată despre acest Charles Lindbergh. Charles din jurnalele ei este Charles pe care și-a dorit să-l ținem minte; idolul, băiețandrul neprihănit, eroic. Am descoperit că, spre sfârșitul vieții lui, Anne și Charles au editat considerabil jurnalele ei publicate antum; Charles a încercat, până și atunci, să modeleze imaginea *lui* folosindu-se de cuvintele *ei*.

Dar cred că ea a știut. Și că, descoperind această trădare supremă, și-a înțeles în sfârșit căsnicia și soțul. În plus, și-a dat seama că ea fusese cea puternică, tot timpul. Căci răpirea l-a dărâmat într-adevăr iremediabil pe Charles Lindbergh; poate fi văzută ca o explicație pentru tot comportamentul lui de după – absențele îndelungate, comportamentul tiranic față de copii și soție, construirea obsesivă de case și abandonarea lor, căutarea neastâmpărată de cauze. Și, în cele din urmă, familiile secrete.

Pe când Anne – fiica sfioasă a ambasadorului – a fost cea suficient de tare cât să-și țină familia unită. Ea a fost cea care a supraviețuit nevătămată acestui itinerar epic, capabilă de iubire și, în final, de iertare.

Deci. Întrebarea: „De ce iubim cu toții familia Lindbergh?“

Datorită lui *Anne*, mi-am dat seama terminând de scris *Soția aviatorului*. Anne – Anne cea tandră, curajoasă, dârză – e motivul pentru care noi toți „iubim familia Lindbergh“.

Acum, inevitabila discuție adevăr *versus* ficțiune! Un lucru pe care l-am învățat după ce am scris trei romane istorice este că întotdeauna vor exista

cititori care doresc să știe ce părți am imaginat și ce părți s-au întâmplat de-adevăratelea. Răspunsul meu este, ca întotdeauna: cele pe care le imaginez sunt adevărurile emoționale; relațiile, motivele pentru care aceste personaje istorice fac lucrurile pe care le fac. Cred cu adevărat că viața lăuntrică poate fi explorată doar în romane, nu în istorii – și nici măcar în jurnale și scrisori. Căci jurnalele și scrisorile sunt autocenzurate chiar în momentul scrierii lor; e imposibil să fii absolut sincer cu tine însuți.

Pentru cei interesați totuși de arhiva istorică, voi nota următoarele:

Primul zbor făcut împreună de Anne și Charles în cartea mea, neștiut de nimeni în afară de ei, este fictiv. Cu alte cuvinte, acest zbor nu e consemnat undeva; prima situație consemnată în care Anne a zburat cu Charles este al doilea zbor menționat de carte, cel în care le ia cu ea pe mama și surorile ei, în fața presei.

Zborul în care avionul se dă peste cap după ce pierde o roată la decolare reprezintă o compilație a mai multe zboruri timpurii ale lor, făcute înainte de căsătorie; după anunțarea logodnei au pierdut într-adevăr o roată la decolare în timpul unui zbor în Mexic, așa că am încorporat acel episod în zborul fictiv.

Detaliile de bază ale celorlalte zboruri istorice menționate în cartea de față sunt luate din relatări reale.

Cronologia secvenței răpirii e cât de exactă s-a putut, deși admit că am omis numeroase detalii. Din nou, acesta este un roman, nu un raport minut cu minut; m-au interesat mai mult emoția, drama personală, decât ținerea unei lecții de istorie.

Cronologia fundamentală din restul cărții este și ea exactă din punct de vedere istoric. Personajele istorice pe care le întâlnim sunt persoane pe care Anne și Charles le cunoșteau; evenimente majore care au loc, bunăoară mitingul de la Madison Square Garden, parcursul lui Charles în timpul războiului, vizita la astronauții misiunii Apollo, s-au întâmplat în realitate.

Unii s-ar putea întreba de ce n-am menționat toate cărțile scrise de Anne sau toate zborurile pe care le-au făcut, ori fiecare mișcare a lor. Fiecare viață e alcătuită din mii de povești; e treaba romancierului să trieze și să le

aleagă pe cele care vor forma un roman convingător. Asta înseamnă că, inevitabil, anumite poveşti vor fi omise, ori că nu vor fi explorate atât de temeinic pe cât şi-ar dori unii.

Şi, în încheiere, vă mai spun un lucru: ca autoare de romane istorice, cel mai mulţumitor lucru pe care-l aud e că, după ce mi-a citit opera de ficţiune, cititorul a fost inspirat să cerceteze mai bine viaţa respectivelor personalităţi remarcabile. În opinia mea, asta face ficţiunea istorică cel mai bine: îl lasă pe cititor cu dorinţa de a afla mai multe. Sper că romanul meu va avea acest efect, şi recomand călduros următoarele cărţi, care mie mi s-au părut foarte utile: jurnalele şi cărţile scrise de Anne Morrow Lindbergh şi Charles Lindbergh, inclusiv *Gift from the Sea* şi *The Spirit of St. Louis*; monumentala biografie a lui A. Scott Berg, *Lindbergh*; biografia scrisă de Susan Hertog, *Anne Morrow Lindbergh, Her Life*; şi memoriile lui Reeve Lindbergh, *Under a Wing*.

Mulțumiri

Charles a avut-o pe Anne ca echipaj; eu am, de asemenea, mulţi oameni minunaţi care mă sprijină şi mă ghidează în periplul meu. În primul rând şi întotdeauna trebuie să-i mulţumesc minunatei mele editoare, Kate Miciak, care mă îndeamnă să-mi dau toată silința, cu fiecare carte. Şi îi port doar recunoștință și prietenie agentei mele literare, Laura Langlie.

Profesioniştilor inteligenţi şi destoinici de la Random House le spun, încă o dată, mulţumesc din adâncul inimii: lui Libby McGuire, Jane von Mehren, Susan Corcoran, Kim Hovey, Gina Wachtel, Robbin Schiff, Sharon Propson, Kristin Fassler, Leigh Marchant, Benjamin Dreyer, Loren Noveck, Randall Klein şi Loyale Coles. Mulţumiri, de asemenea, lui Bill Contardi pentru toată munca depusă în numele meu.

Există mulţi alţi iubitori de carte care mă surprind necontenit cu sprijinul şi prietenia lor, printre care şi Bridget Piekarz, Nicole Hayes, Margie White, Sue Kowalski şi Jane Stroh de la The Bookstore din Glen Ellyn, şi Becky Anderson de la Anderson’s Book Shop. Vă mulţumesc tuturor.

Şi ce autoare modernă aş fi dacă n-aş transmite un salut noilor mei prieteni de pe Twitter şi Facebook? Vă mulţumesc tuturor că faceţi viaţa să fie interesantă!

În încheiere, familiei mele, în special lui Dennis, Alec şi Ben: vă mulţumesc, ca întotdeauna, că mă răbdaţi.

BESTSELLER NEW YORK TIMES
Melanie Benjamin
Soția aviatorului
roman
Raftul Denisei